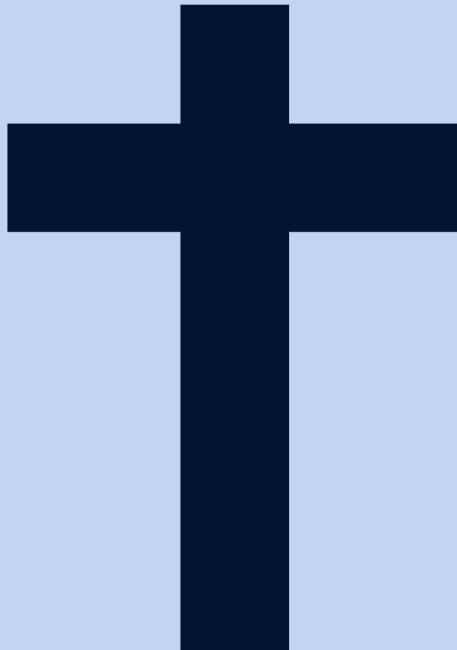

Kako

Kako: Mεlepi mε Njambiyε Jɔnja Mbon New Testament

Kako

Kako: Mεlεpi mε Njambiyε Jønja Mbon New Testament

Le Nouveau Testament en langue kako (kako-est) Cameroun et RCA

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kako

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025

01d5712f-3809-5574-9928-b20d539536e3

Contents

MATIYO	1
MARK	50
LUKAS	81
JAN	131
BOTU BE TOMUN	170
ROM	219
1 KÇREÑT	244
2 KÇREÑT	266
GALASI	282
EFES	291
FILIPİ	300
KOLOS	306
1 TESALONIK	312
2 TESALONIK	317
1 TIMÇTE	320
2 TIMÇTE	327
TIT	332
FILEMÇJ	335
BEHEBERE	337
JAK	355
1 PIYER	361
2 PIYER	368
1 JAN	373
2 JAN	379
3 JAN	380
YUDE	382
PUNJA MËYASI	385

Kimč Tom Yesus Krist te yi Matiyo kētima

Mekana mēte yōkō, yo Matiyo kētē yo. Yinja dīnō dyenē nde Levi (Mt 9:9; Lk 5:27). Nyē Beyuden. A bā mō bojna garama. A bā ke njoka bejekē be Yesus kamō jō yība.

To mēkana mēte yi Matiyo kētima kē tédyā nde, Krist, nyē Nyāngwē Kumande. Yo jéki bēnjē Beyuden. A ke lērō ke mōyte nde, Yesus, nyē Kumande Beyuden, nyē Mōnō Davit, Mōnō Abaraham.

Wuse yakama baka mēkana maka ke nyāngwē mēngabiye yitan jō yība:

1. Krist, nyē Kumande: Dīnō besajmbambō bēnē. Mbey komē bo jama nyē kē. Kandina joŋgwē dyenē (kumte 1-4).
2. Nyē Kumande. A nám meyasi nan? Yasi te yi Yesus tedya ke to kēki kē (kumte 5-7).
3. Nyē Kumande, yasi wete, bōmō payma nyē (kumte 8-12).
4. Kasi *Kandō te yi kwey (kumte 13).
5. Mesay mēte yi Kumande Yesus kelma kē (kumte 14-23).
6. Kasi njena nē ke kōkō ke mēneti (kumte 24-25).
7. Kasi sōŋ nē womiya nē (kumte 26-28).

Besajmbambō be Yesus (Lk 3)

¹ Mēkana maka ke lērō kasi Yesus Krist nē mēdinē mē besajmbambō bēnē. Nyē nday Davit, nday Abaraham.

² Abaraham jama Isak, ε Isak ja Yakōp, ε Yakōp ja Yuda bēnē bēmaj.

³ Yuda jama Fares nē Jara ke mōy nyāngwē te wan Tamar. Fares jama Esrom, ε Esrom ja Aram.

⁴ Aram jama Aminadap, Aminadap jama Nasōn, ε Nasōn ja Salmon.

⁵ Salmon jama Bowas ke mōy nyāngwē te wene Rahab, ε Bowas ja Yobēd ke mōy nyāngwē te wene Rut. Yobēd jama Isay,

⁶ Isay jama Davit, ε kumande Davit bū nya Uri ja nē Salomōn.

⁷ Salomōn jama Robowam, Robowam jama Abiya, ε Abiya ja Asa.

⁸ Asa jama Yosafat, ε Yosafat ja Yoram, ε Yoram ja Osiyas.

⁹ Osiyas jama Yoyatam, Yoyatam jama Akas, ε Akas ja Esekiyas.

¹⁰ Esekiyas jama Manase, Manase jama Amōn, ε Amōn ja Yosiyas.

¹¹ Yosiyas jama Yekoniyas bēnē bēmaj ke ḥgimō te yi bo biyma nē Bōnō be Isarayel kē nō ke diyō bala ke Babilōn kē.

¹² Ke yōkwā diyō bala ke Babilōn, ε Yekoniyas ja Salatiyel, ε Salatiyel ja Sorobabel.

¹³ Sorobabel njā ja Abiyud, Abiyud jama Eliyakim, ε Eliyakim ja Asor.

¹⁴ Asor jama Sadōk, Sadōk jama Akim, ε Akim ja Eliyud.

¹⁵ Eliyud jama Eliyasar, Eliyasar jama Matan, ε Matan ja Yakōp.

¹⁶ Yakōp njā ja Yosep te njoŋō nē Mariya. Yo Mariya te ja Yesus te yi bo jeba nde *Krist kō.

¹⁷ Dete, kande Abaraham kumō Davit bōmō jadja nē ndēndi te kumō kamō jō yini. Kande Davit kumō ke ḥgimō te yi bo biyma nē Bōnō be Isarayel kē nō ke diyō bala ke Babilōn kē, bōmō jadja nē ndēndi te kumō kamō jō yini. Kande ke ḥgimō kēna diyō bala kumō ke ḥgimō jariki Krist bōmō jadja nē ndēndi te kumō kamō jō yini sendi.

Kasi jariki Yesus (Lk 2)

¹⁸ Jariki Yesus Krist kwaŋnama dēke: Yo bā kponate nde, nyāngwē wene Mariya ta kelō gwaki bēnē Yosep. Ma piŋō te yi bēnē nyē tī pa bokwē to, ε Mariya semē nde, a mē nē mōy nē dēti te yi Kimō Sisiŋ.

¹⁹ Njoŋō wene Yosep bā nē ḥgbēn̄. A tī kwadŷe wuŋgwē nyē ke mbōmbu bōmō na. ε nyē pēsē nde, a ta tikō nyē kinē nde, bōmō dūkwē na.

²⁰ Piŋō te yi nyē bā ndi ke takina dēte kē, ε wete jaki Baba Mboko ḥyā ke yēnē nē nje te yi nyēno lērō nyē nyē nde: «Yosep te mōnō Davit, we tī gwaki wō te yi bū nya Uri ja nē Mariya nē megwaki na, kēto

moy te yi nyé nō kék, a bón ne dëti te yi Kimo Sisiñ.

²¹ A ta ja mōnō mbam, we ta lo nyé nde Yesus, këto yo nyé ta jongwé botu be kandō dyené ke mëbeyé man.»

²² Meyasi mëte héné kwañnama dëte, né lepi te yi Baba Mboko kwañdfa ke numbu mō punja mëlepi mënë kék si tondú.

²³ A lëpima nde: «Né bëña, bindi njéndu ta tóke moy ja mōnō mbam. Bo ta lo nyé nde Emanuwel.» Yite nde: Njambiyé me sine bo.

²⁴ Ke Yosep ma jemiye kék, e nyé kelé nda yi jaki Baba Mboko lëpima nyé nyé kék. E nyé bù nyari wene Mariya.

²⁵ Ko a tì kpoke nyé na kumó ke njimó te yi Mariya jama ne bosa mōnō wene, mōnō mbam. E Yosep lo nyé nde Yesus.

2

Botu be duwá meyasi ke nje bëjë mbéngé Yesus

¹ Yesus jadfa ke Beteléhem ke mënëti me Yuda ke njimó te yi Herod bá kumande kék. Yo bá ne botu be duwá meyasi ke kasi bësiq. E bo temé wule puló komé yeso punde kék dyá ke Yerusalém

² diye nde: «Kumande Beyuden te e jadfa kókó te tì pa kikó kó ba we? Këto wuse semma sisq wene ke puló komé yeso punde kék, e wuse nje yí nje kanó nyé.»

³ Ke kumande Herod ma wokó dëte kék, e lepi bane nyé bëne botu be Yerusalém héné.

⁴ E nyé wesidye bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé héné nè botu be kétina meyasi be kandō Isarayél yí diye bo mbeý te yi *Krist yâkañgwé jadue kete kék.

⁵ E bo yejsa nyé nyé nde: «Ke Beteléhem ke mënëti me Yuda, këto mō punja mëlepi me Njambiyé këtima nde:

⁶ «Ma we Beteléhem ke mënëti me Yuda, ko we yeti mōnō dyá ke njoka kpasa medya me mënëti me Yuda na, këto kum te e ta këndo ne kandō mbe Isarayél kó ta wule ndi ke yo.» »

⁷ Dëte, e Herod jeba botu be duwá meyasi ne so, e nyé kombile diye bo

ngbak ngbak njimó te yi sisq te pendumá nō kék.

⁸ Ke këjte, e nyé temé bo kënjé ke Beteléhem lëpó nde: «Né kén, nè wuné diya yasi kimôte ke kasi mōnó te. Ke wuné si doló nyé, nè wuné njâki njé lëpó nyé mi, né mi ne ñguru wombé kék sendi kék kanó nyé.»

⁹ Ke bo ma si leñgwé mëtó ke yasi te yi kumande lëpima kék, e bo kwá. Bo sém semó, sisq te yi bo bëjma ke puló komé yeso punde kó ke këndo ke mbombu yan. Ke nyé ma kumó ndi ke mbeý te yi mbéngé mōnösike bá këte kék, e nyé temé.

¹⁰ E botu be duwá meyasi ma nje semó sisq ne kókó kék, e bo sosa budjate.

¹¹ Bo nyijma tú doló mbéngé mōnösike bëne nyangwé wene Mariya, e bo kuse mëbëj ke mënëti kanó mbéngé mōnösike. Bo walma kpasa kimo meyasi mëte yi bo njá nō kék nyé nyé. Yo bá lór nè yiña kpasa njónju jeti bù yiña lóbinda te yi bo kelé ne wete mbunjó nde *mir kék.

¹² Ke këjte, e Njambiyé lëpó nyé bo ne nje te yi nyenó nde, bo tì yókwé ne kókó kék punje misi nyé Herod na. Ke nyé ma lëpó nyé bo dëte kék, e bo tóke mbanja nje dële yí dñwe nō kék nō dýa dyan.

Yosep bëne Mariya ke bëmbo ne

mbéngé Yesus kék nō ke Ejipt

¹³ Ke botu be duwá meyasi ma si kwá kék, e wete jaki Baba Mboko nje punje yotu nyé Yosep ne nje te yi nyenó lëpó nyé nyé nde: «Tëma, bëngé mbéngé mōnösike bëne nyangwé bómbo nō kék nō ke Ejipt. Wuné díy mate kumó ke njimó te yi mi ta lëpó nyé we, këto Herod ta sà nje te yi wo mōnösike.»

¹⁴ Dëte, e Yosep temé ne tu bù mbéngé mōnösike bëne nyangwé kwá nō kék nō ke Ejipt.

¹⁵ A díyma mate kumó ke njimó te yi Herod gwá nō kék. Yo kwañnama dëte, né lepi te yi Baba Mboko lëpima ke numbu mō punja mëlepi mënë kék si tondu. A lëpima nde: «Mi jebama mōnmbe soñe ke Ejipt.»

¹⁶ Ke Herod ma bëjë nde, botu be duwá meyasi sebila nyé kék, e njoj ne tusiyé,

ε nyę tome bomo, nę bo kę wo mbəŋgo bənɔ̄ bembam həne kumɔ̄ ke baka be nę sew yiňa ke Beteləhem nę ke pɔ̄ku te yite. A pəsima məsew me bənɔ̄ bembam bete yi bo yâkaŋgwę wo baka bənɔ̄ ŋgimɔ̄ te yi botu be duwą məyasi semma ne sisɔ̄ nda yi bo ləpima nyę nyę kę.

17 Dete, ləpi te yi Jeremi te mə punja məleipi me Njambiyę ləpima ne mbəmbu kę kelnama gbate. A ləpima nde:

18 «Bo wokuma məkembi ke Rama, mədrukwe nę beya nyangwę məjabə. Rasəl ke lelɔ̄ bənɔ̄ bənɛ, a ti kway nde, mumɔ̄ wədya temɔ̄ ne na, kəto bənɔ̄ bənɛ yeti se na.»

19 Ke Herod ma gwe kę, ε wəte jaki Baba Mboko punje yotu nyę Yosep ne nje te yi nyenɔ̄ ke Ejipt ləpɔ̄ nyę nyę nde:

20 «Təma, bongɔ̄ mbəŋgo mənɔ̄sikę bənɛ nyangwę dəuwę nō ne koko kę nō ke Isarayel, kəto botu bete be kwadya wo nyę baka ma gwe.»

21 ε Yosep təme bų mənɔ̄sikę bənɛ nyangwę yɔ̄kwe nō kę nō ke Isarayel.

22 Ma ke Yosep ma woko nde, yo Arkelas bų dīyɔ̄ kumande ke Yuda ke numbu saŋgwę wenę Herod kę, ε nyę gwe wɔ̄ te yi yɔ̄kwe kę mate. Yasi wəte, a nja kwą kę ke Galile nda yi Baba Mboko njə ləpɔ̄ nyę nyę ke nyenɔ̄ kę.

23 A ką dīyɔ̄ ke wəte dya nde Nasaret. Yo kelnama dete, nę məleipi mete yi botu be punja məleipi me Njambiyę ləpima kę si tondu. Bo ləpima nde: «Bo ta jeba nyę nde Mə Nasaret.»

3

Kasi Janj te mə tɔ̄puna bomo

ke mɔ̄rɔ̄ku

(Mk 1; Lk 3; Jy 1)

1 Ke ŋgimɔ̄ te yite Janj te mə tɔ̄puna bomo ke mɔ̄rɔ̄ku punduma kande pelna Kimɔ̄ Tom ke kongor ke meneti me Yuda.

2 A dīkima ləpo nde: «Wunę yēnsaŋgwę temɔ̄, kəto *Kando te yi kwey ma wuta.»

3 Janj, nyę mə te yi Esayi te mə punja məleipi me Njambiyę ləpima kasi ne nde: «Wəte mumɔ̄ ke kembidya ke moy kongor nde: Wunę kōmbila nje Baba Mboko. Wunę tēmbidya menje menę ne ŋgbeň.»

4 Janj dīkima lənję ne wəte lambɔ̄ te yi bo kelma ne məmburu me *samo kę. Mədye mənę bą bedɔ̄lo nę mutɔ̄ me jo te yi nyę dīkima dolɔ̄ ke likɔ̄ kę. Kanda te yi nyę dīkima lənję ke jon kę, bo kél yo ne kotu nyamɔ̄.

5 Botu be Yerusaləm nę botu be Yuda nę botu bete be dīkima dīyɔ̄ ke pɔ̄ku gon Yurdę baka dīkima nje həne pəle yenę.

6 ε bo dīki jaye beya məkele man ke mbəmbu bomo, ε Janj dīki tɔ̄pə bo ke mɔ̄rɔ̄ku ke Yurdę.

7 Ke Janj ma bənɛ nde, *Befarisę nę *Besadusę budyate ke nje ke yenę, na tɔ̄pı bo ke mɔ̄rɔ̄ku kę, ε nyę ləpə nyę bo nde: «Wunę mbo yeri, nda ləpə nyę wunę nde, wunę yakama dīyɔ̄ lalę ke ŋgambi Njambiyę yi nje kę?»

8 Wunę kēl məkele mete yi tedye nde, wunę ma yenja temɔ̄.

9 Wunę tī boba ləpɔ̄ ke moy temɔ̄ yun nde, wunę benday be Abaraham. Kəto mi ke kombile ləpɔ̄ nyę wunę nde: Njambiyę yakama yenja metari mete yike nde, yo békì bənɔ̄sikę nyę Abaraham.

10 Njej me ne lende ke njuku jeti, dete jeti həne ε dīyę kine wumɔ̄ kimɔ̄ məmbumɔ̄, bo ta pəsə nyę bete ke dītę.

11 Mi tōpa mbe wunę ne mɔ̄rɔ̄ku yí tedye nde, wunę ma yenja temɔ̄. Yasi wəte, mə te ε nje ke kōj mbe kə ta tɔ̄pə ne wunę ke Kimɔ̄ Sisiŋ nę ke dītę, kəto a ne dəti kwą mi. Ko mi ti yaka sōrə menakala ke kol ne na.

12 A ne jeti ke bō yí kuto ne nyambi, yí bakes njəsə te nę kopu te. A ta soňe njəsə nyambi kę bakiđye ke ndam. Ma a ta lodyę məkoru mete ke dītę te yi ti dīm kę.»

13 Ke ŋgimɔ̄ te yite ε Yesus təme ke Galile kę ke yi Janj ke gon Yurdę, nę Janj tɔ̄pı nyę ke mɔ̄rɔ̄ku.

14 Yasi wəte, ε Janj sənɛ kutudya ləpo nde: «'Yeti gba we yâkaŋgwę tɔ̄pə mi ke mɔ̄rɔ̄ku na? Nan yi we kpalɔ̄ nje nde, mi tōpa we ke mɔ̄rɔ̄ku kę?»

15 ε Yesus yenja nyę nyę nde: «Tiko, nę yo pa kelna dete ndana, kəto yo kimɔ̄te nde, wusę tōnjukwę məyasi həne te yi ne ŋgbeň nda yi Njambiyę kwadyę.» ε Janj jaye kine pitidye se yaňa nyę nyę na.

16 Ndi ne tɔpuna ne ke mɔrɔku, ε Yesus bende ḥgindi nedɔ. Semɔ semɔ, dγoɔ nɛmbiya, ε nyε bεnε Sisiŋ Njambiyε ke piyε nda pepɔ nje ke yotu ne

17 yaka ne wεtε mεn ke wulε dγoɔ lεrɔ nde: «Yɔkɔ mɔnmbε, sɔŋ temɔ mbε, temɔ mbε hεnε ke yotu ne.»

4

Kum beya mekele ke bɔbε Yesus (Lk 4)

1 Ke kɔŋte, ε Kimɔ Sisiŋ kelε nde, Yesus kɛn ke koŋgor, nε *Kum beya mekele kε bɔbi nyε.

2 Yesus kiyma medye yaka mεyesɔ kamɔni nε mεtu kamɔni. Ke kɔŋte, ε nyε wɔkε nja.

3 ε *Mɔ bɔbuna bɔmɔ kɔ nje ke kεki ne lεrɔ nyε nyε nde: «Ijε bε nde, wε Mɔnɔ Njambiyε, lεrɔ nyε metari maka nde, yo yɛnɔsaŋgwε bε mampɔ.»

4 Yasi wεtε, ε Yesus yɛnɔsa nyε nyε nde: «Yo kεtinate ke mεkana mε Njambiyε nde: <Mumɔ ti yaka joŋna ndi ne mampɔ nyεrɔ na, mumɔ yakama joŋna ne mεlepi hεnε te yi punde ke numbu Njambiyε.» »

5 Ke kɔŋte, ε Kum beya mekele kɔ bɔ nyε kε nɔ ke Yerusalεm, dya te yi Njambiyε tɔkuma, kwɑ tεmbidye nyε ke tosiyɔ mbanjɔ Njambiyε

6 lεrɔ nyε nyε nde: «Ijε bε nde, wε Mɔnɔ Njambiyε, dɔkɔ piyε ke mεnεti, kεto yo kεtinate nde: <Njambiyε ta nyε numbu nyε bejaki bεnε kεto yɔ, dεte bo ta jekidye bɔ bεnε ne wε, kambɔ wε mε nje d'umɔ kol yɔ ke tari.» »

7 ε Yesus lεrε nyε nyε nde: «Yo kεtinate nde: <Wε tī bɔba Baba Mbokɔ te Njambiyε wɔ na.» »

8 ε Kum beya mekele kɔ bɔ nyε sendi, kε nɔ ke wεtε nyαngwε d'ɔŋna keki, tedye nyε mεkandɔ hεnε ke to mεnεti nε mεnyɔŋɔ mete yi d'iyε kεte kε.

9 ε nyε lεrε nyε nyε nde: «Mεyasi mεnɔri hεnε, mi ta nyε wε yo, ήgε wε kuse mεbɔŋɔ ke mεnεti kancɔ mi.»

10 ε Yesus lεrε nyε nyε nde: «*Satan, lɔndɔ ke kεki mbε. Yo kεtinate nde: <Kancɔ Baba Mbokɔ te Njambiyε wɔ, kelɔ mεsay nyε ndi nyε nyεrɔ.» »

11 Ndana, ε Kum beya mekele kɔ tike nyε, ε bejaki be Njambiyε nje nje kelɔ mεsay nyε nyε.

Yesus ke kande mεsay mεnε

kε Galile

12 Ke Yesus ma woko nde, bo bɔyma Jaŋ nyε ke jɔbɔ kε, ε nyε tεmε kwɑ kε ke Galile.

13 A d'mwɑ ke Nasaret kε d'iyɔ ke Kapεrnawum ke goŋ matɔ ke mεnεti mε Sabulɔŋ nε Neftali.

14 Mεyasi kwaŋnama dεte yí tonje ne mεlepi mεte yi Esayi te mɔ punja mεlepi mε Njambiyε lεpima kε.

15 A lεpima nde: «Botu be mεnεti mε Sabulɔŋ nε Neftali pεlε pɔku nyαngwε matɔ ke ήginje Yurdε, mεnεti mε Galile te yi botu bεtε be yeti ke duwε Njambiyε baka,

16 bοtu baka be d'iyɔma ke mɔy yitil baka bεnεma nyαngwε mεjası. Botu bεtε be d'iyɔma ke ndiliŋ mbεy te yi sɔŋ baka, mεjası kumma pεlε yan.»

17 Kande ke ήgimɔ te yite, ε Yesus kande pelna Kimɔ Tom lεrɔ nde: «Wunε yɛnɔsaŋgwε temɔ, kεto *Kancɔ te yi kwey ma wuta.»

Yesus ke tɔke bosa bejekε bεnε

(Mk 1; Lk 5)

18 Ke ήgimɔ te yi Yesus bα kε kεndɔ ke goŋ nyαngwε matɔ Galile, ε nyε bεnε bεmbam yiba, bo pündu mɔy wεtε, Simɔn te yi bo jeba nde Piyer kɔ bεnε maŋ wεnε Andere. Bo bα kε bεtε bulajama ke matɔ, kεto bo bα botu be wona benjanjɔ.

19 ε nyε lεrε nyε bo nde: «Wunε bεnεwε mi, mi ta kelɔ nde, wunε bεnε botu be d'alna bɔmɔ tedye nje Njambiyε.»

20 ε bo tεmε ne ήgεt ήgbεsε mεbulajama man bεnεwε nyε.

21 Yesus njɔ tɔŋgidya kε mbɔmbu, ε nyε bεnε sendi baŋa bεmbam yiba, bo pündu sendi mɔy wεtε, Jak te mɔnɔ Sebede bεnε maŋ wεnε Jaŋ. Bo bα kε mɔy landi bεnε be saŋgwε wan Sebede ke kombile mεbulajama man, ε Yesus jeba bo.

22 ε bo tεmε ne ήgεt ήgbεsε landi nε saŋgwε wan kwɑ bεnεwε nyε.

23 Yesus kendima linje meneti me Galile henę, tedye bomo mélépi me Njambiyę ke membanjo mewesidya me Beyudən, pele Kimo Tom ke kasi *Kando Njambiyę, sidye kwalo mékón nè kwalo mékosu henę ke yotu bomo.

24 Dino dyene wumma kumo ke ndingele meneti me Siri. Bo dikima bu botu be kón henę nje no ke yene. Yo bá botu bete be bá ke wokó yotu kwanate nè baka be bá ke saŋwa ne mebone nè kwalo mékón wete wete nè botu bete be beya mesisiŋ dikima njaŋgwé bo baka. Yo bá ne botu bete be bá ke kón nè jaja nè botu be kósu. Bo dikima bu bo henę nje no ke yene, ε nyę diki sidye mékón man.

25 Nyangwe ḥgil bomo dikima ḫengwé nyę. Bo dikima wule Galile nè ke nyangwe medya kamó nè ke Yerusalem nè Yuda henę nè ḥginje Yurdę.

5

Tedya yasi te yi Yesus tedya

ke to keki ké

1 Ke Yesus ma beŋę budya ḥgil bomo ké, ε nyę kwá bendo keki kwá díy় metidyę. Ε bejeké beŋę nje ke keki ne.

2 Ε nyę bute numbu kande tedya mélépi me Njambiyę nyę bo lero nde:

3 «Botu bete be duwe ke temo yan nde, bo kinę deti baka ne mesosa, keto *Kando te yi kwey, yo yan.

4 Botu bete be ne ḥgambi ke temo keto mebōne baka ne mesosa, keto Njambiyę ta wedye temo yan.

5 Botu bete be ne weyna temo baka ne mesosa, keto bo ta namo meneti maka.

6 Botu bete be gwe njá nè yesidye kelna ḥgbenj mélépi baka ne mesosa, keto Njambiyę ta nyę bo deti te yi kelo dete.

7 Botu bete be gwe ḥgwete besso baka ne mesosa, keto a ta gwe ḥgwete yan.

8 Botu bete be ne temo ne salele baka ne mesosa, keto bo ta beŋę Njambiyę.

9 Botu bete be kele nde, bomo díy ne te baka ne mesosa, keto Njambiyę ta jeba bo nde Bono beŋę.

10 Botu bete yi bo tedye bo mebōne keto ḥgbenj mélépi baka ne mesosa, keto Kando te yi kwey, yo yan.

11 Ke bomo toyę wunę tedye wunę mebōne pęso já nyę ke numbu yun lero kwalo beya mélépi henę ne wunę keto mbe, yite wunę ne mesosa.

12 Wunę sôsaŋgwé díy় ne mbeskere, keto nyangwe sol ke ladye wunę ke dyobø. Bo tedya ndi sendi nyangwe mebōne dete nyę bosa botu be punja mélépi me Njambiyę be kandima nje ne wunę baka.

13 «Wunę kwa te yi meneti maka. Ma ke kwa si lenjø, bo ta kelo nan yí yɔkidye ne som te? Siya yasi te yi bo yakama kelo, yo nde, bo léj yo ke sę, bomo má si nate sɔpote.

14 Wunę mejası te yi meneti maka. Dya te yi bo sume ke to keki ké yeti ne deti te yi soma na.

15 Bo ti kwénja lambo tikø ke moy mbe na, bo bón kase ke to tebel, yo má panø yí nyę meyasi nyę bomo henę be díy় ke moy tū baka.

16 Dete sendi, wunę pânkwe mejası ke misi me bomo, né bo beŋę kimø mélépi mun yí lukse ne Saŋgwé wun te ε díy় ke dyobø kó.»

Yesus ke lepina ke kasi membonja

17 «Wunę tì taka nde, mi njáki nje yangile membonja mete yi Moyisi ketima ho yangile tedya yasi te yi botu be punja mélépi me Njambiyę tedya ké na. Mi ti ma njáki yí nje yangile na, mi njáki nje kelo yasi te yi membonja lepe ké kumo njena.

18 Gbakasi yi mi lepe nyę wunę ké: Ngimo henę te yi dyobø tì pa yambile, ko gbela móno mbulma méketi sikę ho gbela móno yaŋa ne mbet te yi díy় ke membonja ké tì yambile kete na kumo nde, meyasi henę siki kelna.

19 Dete, mumo henę ε ta yangile ko wete móno mbonja te ε ne mbet ke njoka membonja yí tedye bomo nde, bo kél dete, bo ta jeba nyę nde njena mumo ke *Kando te yi kwey. Ma yoko ε ta ḫengwé membonja mete tedye sendi bomo nde,

bo kēl dete kō ta bē nyangwete kē Kando te yi kwey.

20 Mi ke lero nyę wunę nde: Ngę wunę ti kels ḥgbenj məkele lajsa botu bē ketina meyasi nè *Befarisę na, ne tı nyiŋę ke Kando te yi kwey na.

21 «Wunę duwą nde, bo lerpima nyę ḫebaba busu nde: <Kre, we tı woku mumo. Mō te ε wo mumo, bo kēn ne nyę ke mbɔmbu botu bē pesina jɔsi.»

22 Ma ke yembę, mi ke lero nyę wunę nde: Ngę mumo wokę ḥgambi s̄aŋgwę ne maŋ, na s̄aŋgwę ne məbōne ke məbō me botu bē pesina jɔsi. Ngę mumo yisę maŋ lero nde: <Kwaŋgo warı,> mo te s̄aŋgwę ne məbōne ke məbō me botu bē njena nyangwę jɔsi Beyuden. Ngę mumo jeba maŋ nde lem, bo bōn nyę bęte ke dite te yi ti dīm kē.

23 Ngę bę nde, we ke kę nyę Njambiyę sadaka ke mbey nyęna sadaka, ngę nje ke dyano dyo nde, wúnę mbaŋa mɔŋ ne leri,

24 nò pâŋ pa niŋgwę sadaka yo womete ke mbey nyęna sadaka nyę Njambiyę, yɔkwe ne koko, pa kę kombile leri wúnę mɔŋ. Ke kɔŋte, nò njaki nje nyę sadaka yo nyę Njambiyę yey.

25 Ngę wúnę mumo bę ne leri, saŋgo nje te yi kombile leri te nedo wúnę nyę piŋo te yi wúnę nyę ndi ke nje kę. Kelo dete, a me nje bę we kę nō ke mbɔmbu mō pesina jɔsi, ma mō pesina jɔsi me nje bę we kaŋe nyę mō te ε dīyę ne tu jɔbō kō, ma mō te ε dīyę ne tu jɔbō kō nje bę we nyę ke jɔbō.

26 Gbakasi yi mi lere nyę we kę: We diso pundo womeri, yite o sima gbo leri hene ne satak kine bukwe ko mɔnɔ mbulma sisı wete na.

27 «Wunę duwą nde, bo lerpima nde: <Kre, we tı kel wanja na.»

28 Ma mi ke lero mbę nyę wunę nde: Mumo hene ε ḫeŋe wete nyari bosa nyę, mō te sima kelo wanja bene nyę ke moy temo nę.

29 Ngę bę nde, misi wō ε mbam bō ke kwadye jatidye we ke beya nje, nō dōka yo lı ne naŋ. Keto yo ta jekō bę kimote ke yo nde, ndi doku yotu yo wete s̄aŋnwę, lajsa nde, ken ne ndingele

yotu yo hene ne jem ke dite te yi ti dīm kē.

30 Ngę bę nde, mbam bō wō ke kwadye jatidye we ke beya nje, nō kila yo lı ne naŋ. Keto yo ta jekō bę kimote ke yo nde, ndi doku yotu yo wete s̄aŋnwę, lajsa nde, ken ne ndingele yotu yo hene ne jem ke dite te yi ti dīm kē.

31 Bo lerpima sendi nde: <Ngę mumo soŋę bō ne nyari wenę, na nyéki nyę məkana me didya gwaki.»

32 Ma mi ke lero mbę nyę wunę nde: Ngę mumo soŋę bō ne nyari kine nde, a jatidye kol ke sę na, yite mo te ke sesidye nya te ke nje kelna mewanja. Sendi, mo te ε bę nya te yi njom soŋma bō ne nyę, mo te mo kelna wanja.

33 «Wunę duwą sendi, bo lerpima nyę ḫebaba busu nde: <Kre, we tı yaŋila yasi te yi we si kinja kę na. Yo nde, tonjukwę meyasi hene te yi we si kinja ke mbɔmbu Baba Mboko kę.»

34 Ma mi ke lero mbę nyę wunę nde: Kre, wunę tı kinjaŋgwę yaŋa na ko kaŋe bō kənje kwey na. Keto dyobō, yo siya bekum te yi Njambiyę.

35 Ko wunę tı tenda meneti yí kinja ne yaŋa na. Keto meneti, yo yasi te yi nyę kase kol kete. Wunę tı kinjaŋgwę yaŋa ne dīnɔ Yerusalém na. Keto yo dya te yi Nyangwę Kumande.

36 We tı kinjaŋgwę yotu yo na. Keto we ti yaka yeŋsa nyiŋo to yo wete ne wete nde, yo bęki wumnate ho yindinate na.

37 Ngę wunę lere nde: <I,> yo bōna ndi nde: <I,> Ma ngę wunę lere nde: <Be,> yo bōna ndi nde: <Be,> Yike yi wunę nje dokidye ke to te kę wúla ke yi *Mō beya məkale.

38 «Wunę duwą, bo lerpima nde: <Ngę mumo tōse misi me jakɔsɔ, nè bo tōsu sendi yenę. Ngę mumo leke sū jakɔsɔ, nè bo lēka sendi yenę.»

39 Ma mi ke lero mbę nyę wunę nde: Wunę tı pitifya yaŋa nyę mō te ε kelə beya yasi ne wunę na. Ngę mumo krapę we ke pokō te ε mbam bō, nō yēnsaŋgwę sendi yɔru nyę nyę.

40 Ngę mumo ḫeŋgwę we ne leri, na suku lambo te yi we leŋe kę, nō tīki sendi

nde, a bôij nyangwé lambó duku yo.

⁴¹ Nge mumo jeliye we nde, kén tikidye nyé ke nje yaka kilometra wéte, nò kén wúne nyé kumó kilometra yiba.

⁴² Nge mumo jombe yaña ke bo yo, nò nyéki nyé. We tî tum kón ne mò te ε ke kwadysé jombo yaña ke mèbò mò kó na.

⁴³ «Wuné duwá, bo lerpima nde: <Kwadysikwé mò njor wá, benó pendo wá.»

⁴⁴ Ma ke yembé, mi ke lepo mbé nyé wuné nde: Wuné kwâdysikwé bependó bun, [diye Njambiyé nde, a nyéki mèkombila nyé botu bête be kita ne wuné baka, keló ngay ne botu bête be bené wuné baka], ngweta ne Njambiyé keto botu bête be pónse wuné tedye wuné mèbòné baka.

⁴⁵ Nge wuné kele dete, wuné ta bë bónó be Sañgwé wun te ε diye ke dyobó kó, keto a pánkwé yesó nyé bëya bomo, nyé sendi kimó bomo. A nódysukwé mbiyó nyé botu bête be ne ngbeñ, nyé sendi botu bête be kele yasi kótute baka.

⁴⁶ Ma nge wuné kwadysé ndi botu bête be kwadysé wuné baka, kwaló sol te yen yi wuné ta bë nò ké? 'Ko botu bë bónna móni garama ti kél ndi sendi dete na?

⁴⁷ Nge wuné nyené ndi bemañ bun, nyangwé kimó yasi te nda yi wuné kelma komete lañsa bësó ké? 'Ko botu bête be yeti ke duwe Njambiyé baka ti kél ndi sendi dete na?

⁴⁸ Dete, wuné bêki ne njololo nda yi Sañgwé wun te ε diye ke dyobó diye nò ké.»

6

¹ «Wuné diye ne soscó, wuné tî kel kimó mèkele ke misi me bomo, né bo bëj dete yí tondó ne wuné na. Nge wuné kele dete, ko wuné tî bë ne sol ke mèbò me Sañgwé wun te ε diye ke dyobó kó na.

² Ke ngimó te yi we ke keló ngay ne buka bomo, we tî pañ pa jembo jembo ke numbu ke mbombu bomo nda yi botu bë likisi diki keló ke membanjo mewesidya me Beyuden nè ke boku menje ké nò ké na. Bo kél dete, né bomo lukse ne bo. Gbakasi yi mi lerpé nyé wuné ké: Sol te

yi bâ nde, bo bêki nò ké, bo ma doló yo ke yite.

³ Yo nde, nge we kë nyé buka mumo yasi, bô wá ε gare tî dukwé yasi te yi mbam bo kele ké na.

⁴ Yo kélñangwé dete, né nyena yasi te yi we nyé ké kwañna ke so. Dete, sôngwé ε bëjë yasi te yi kwañna sôdyate kó ta duwe yôkidye yo nyé we.»

Yesus ke tedye bejeké bëne

*meñgweta
(Lk 11)*

⁵ «Nge wuné ngweta ne Njambiyé, né tî kel nda yi botu bë likisi diki keló ké na. Bo kwâdysikwé temé tema ke membanjo mewesidya me Beyuden nè ke boku menje ngweta ne Njambiyé, né bomo bëj bo. Gbakasi yi mi lerpé nyé wuné ké: Sol te yi bâ nde, bo bêki nò ké, bo ma doló yo ke yite.

⁶ Yo nde, nge we kë ngweta ne Njambiyé, nyija tonjari yó ndadye numey ngweta ne Sôngwé womete ke so. Dete, Sôngwé ε bëjë yasi te yi kwañna sôdyate kó ta duwe yôkidye yo nyé we.

⁷ «Nge we ngweta ne Njambiyé, we tî budsyukwé lepi ne ndambu ndambu nda yi botu bête be yeti ke duwe Njambiyé kele ké na. Keto bo táká nde, nge bo lerpina budsyate, yite Njambiyé ta yenja ke meñgweta man.

⁸ Wuné tî bekidyanjwé ne bo na, keto Sañgwé wun sima duwe yasi te yi wuné kwadysé piñó te yi wuné tî pa diye nyé na.

⁹ «Dete, nge wuné ngweta ne Njambiyé, wuné lêpi déké:

<Sanjsu, we ε diye ke dyobó, keló nde, bomo bôij dñiç dyo kiyo.»

¹⁰ Inja namó mbokó.

Yasi te yi we kwadysé kélñangwé ke meneti maka nda yi kelna sendi ke dyobó ké.

¹¹ Nyekó wuse mèdye mète yi ta yaka ne wuse ke yesó te ε muka.

¹² Tikó wuse ne ngweta ke bëya meyasi mète yi wuse kele ké nda yi wuse ma tikó sendi ne botu bête be kelma bëya meyasi ne wuse.

13 We tî jaya nde, wuse sângwanjwe ne mëbobilan na.

Soja wuse ke mëbô me *Mô bœya mëkele.
[Keto yo we name, yo we bœ
ne ñguñgudye nè luksa yaka ne
mëngimô hene, *amen.]

14 Dete, ñge wuné tike bomo ne ñgwetë
ke bœya meyasi mete yi bo kele ne wuné
ké, yite Sañgwë wun te ε diye ke dyobô
kô má tikô sendi wuné ne ñgwetë.

15 Ma ñge wuné ti tike bomo ne ñgwetë
ke bœya meyasi mete yi bo kele ké na,
Sañgwë wun tî tikô sendi wuné ne ñgwetë
na.

16 «Ñge wuné kiye mëdye yí kanô ne
Njambiyë, wuné tî kel mëmbôle nde,
wuné ne ñgambi nda yi botu bœ likisi diki
kelô, tiñô mëngembi ne sibibi diyo nô, né
bomo taki nde, bo ke kiyo mëdye yí kanô
ne Njambiyë ké na. Gbakasi yi mi lere
nye wuné ké: Sol te yi bâ nde, bo bêki nô
ké, bo ma dolô yo ke yite.

17 Ma ñge we kiye yo mëdye yí kanô ne
Njambiyë, weya misi lombé lóbinda ke to,

18 kambô bomo me nje duwe nde, we
ke kiyo mëdye. Ma ndi sôngwe ε diye
womëte ke so kô ke duwe. Dete nyé, mô
te ε bœye yasi te yi kwañna sôdyate kô ta
duwe yôkidye yo nyé we.

19 «Wuné tî ndem kusuku komô ke
meneti maka ke mbey te yi bœnya nè
ñgalma bekidye ké na, ke mbey te yi botu
begubô leke tû bû yo ké na.

20 Yasi wete, wuné ndêm kusuku komô
ke dyobô ke mbey te yi bœnya nè ñgalma
tî bekidye ké, ke mbey te yi botu begubô
tî leke tû bû ké.

21 Keto ke mbey te yi kusuku yo diye
kete, temô yo sendi womëte.

22 «Misi yo nda lambo ke yi mumô. Ñge
misi mô bœnya kimote, yotu yo hene ke
moy mejasi.

23 Ma ñge misi mô ti bœnya kimote na,
yotu yo hene ta bœ ke moy yitil. 'Ñge bœ
nde, mejasi mete yi diye ke yotu ké me
yitil, komete, yitil te yite má nje yindô ba
nan?

Wuse tî gwaki kañ yaña na

24 «Kiya mumô wete ti yaka bœ ne
bemasa yiba na. Ho a ta bœna wete,

kwadys mbaña, ho a ta wokuna ne wete,
yeliye mbaña. Wuné ti yaka kelô Njam-
biye mesay, bœngwe sendi kasi kusuku na.

25 Dete, mi ke lero nyé wuné nde: Ne tî
gwaki kañ ke jongwe dyun ke kasi mëdye
ho ke kasi yasi te yi wuné ta hœbiye ho
gwe kañ yotu yun ke kasi mëleñgwe na.
'Jongwe ti kwâ ka mëdye? 'Yotu ti kwâ ka
lambo?

26 Wuné pân pa bœye bœnô bœte bœ je
ne kwey baka. Bo ti bêki mbeki ho soñe
nyambi ke ñgwañ ndemô nyé ke mendam
na. Ma ko dete, sôngwe wun te ε diye ke
dyobô kô ke nyé bo mëdye. 'Yeti wuné
kwâ ka yun bo metu gomay na?

27 Mô te nda ke njoka yun yakama
sewdye metu me jongwe dyenê ko ne
mbet keto gwena kañ te yi nyé nô ké?

28 Ñge bœ dete, keto ñge yi wuné nje
gwe kañ ke kasi melambo ké? Wuné bœnya
nda yi mëmbunjô jû nô ké. Mëmbunjô
yeti ke kelô yinâ mësay ho sa melambo
na.

29 Ko dete, mi ke lero nyé wuné nde:
Ko kumande Salomôj ne nyangwe diyo
mëluksa mene tî leñe yinâ kpasa kimô
lambo nda njam mëmbunjô maka wete ne
wete na.

30 Wuy, tikina temô te yi wuné tike ke yi
Njambiyë ké gba dêke ne mbet. Ma ñge
Njambiyë nyé kimô njam nyé mëmbunjô
mete yi likô yi diye ndi muka, nemeno bo
bœyma bœte ke dite ké, 'sunjwa ne wuné?
'A ta diyo ka kine lenje wuné lambô na?

31 Ma dete, ne tî gwaki kañ yaña lero
nde: <He ta dye ba ñge? He ta hœbiye ba
ñge? He ta leñe ba ñge?> na.

32 Yo nde, yo botu bœte bœ yeti ke duwe
Njambiyë baka sâ mëyasi mete yinori
hene. Sañgwë wun te ε diye ke dyobô kô
duwâ nde, wuné yâkañgwe bœ ne mëyasi
mete ke jongwe dyun.

33 Wuné kânda goso *Kando te yi Njam-
biye nè ñgbeñ mëkele mene, dete a má
nje dokidye mëyasi mete yiri hene ke to
te nyé wuné.

34 Dete, wuné tî gwaki kañ yasi te yi ta
kwañna nemeno ké na. Yeso te ε nemeno
ta gwe kañ yotu te yene, keto yeso hene
ke sobe mapi mëbône mete yene.

7

*Kasi jɔsunə ðesɔ nè kasi diyna**Njambiyε yasi*

¹ «Wunε tī jɔsa mumɔ na. Dete, Njambiyε tī jɔse sendi wunε na,

² kεto Njambiyε ta jɔse wunε ndi nda yi wunε jɔse nè ðesɔ kέ. A ta nyε wunε yasi ñeñgwε ndi kiya dɔkɔ mapi te yi wunε yeke nε yasi nyε ðesɔ kέ.

³ Nge kele yi we ñeñgwε ndi mbulma dyan te yi ke misi me mɔŋ kinε pa woko keleñ keleñ kɔkɔ jeti te yi ke misi mɔ kέ?

⁴ We ta kelɔ nan yí lepo nɔ nyε mɔŋ nde: <Mañmbε inja, nε mi wumbidye dyan soñe ke misi mɔ> piñɔ te yi kɔkɔ jeti ndi ke misi mɔ kέ?

⁵ We mɔ likisi! Kanda soñe kɔkɔ jeti te yi ke misi mɔ kέ, nε we nje ñeñgwε yasi nε ñgelele, nε we nje soñ ne mbulma dyan te yi ke misi me mɔ kέ.

⁶ Wunε tī nyeki ñembibiye kpasa meyasi na, ma bo nje kpalɔ bù dyambi sun̄gwε ne wunε nyalɔ wunε ne sel sel. Sendi, wunε tī beta membɔtu mun nyε bɔnɔ ñeñgwε na, ma bo nje nate sɔpite yo.

⁷ «Wunε jɔmbu yasi, dete bo ta nyε wunε. Wunε sâŋ, dete ne ta dolɔ. Wunε dñ̄ngwε numey, dete bo ta bute nyε wunε.

⁸ Keto bo nyéki yasi nyε mumɔ hene ε jɔmbε kɔ. Mɔ te ε sã, a ke dolɔ. Yɔkɔ ε dñ̄ngwε numey, bo ke bute nyε nyε.

⁹ Mɔ te nda ke njoka yun yakama nyε mɔnɔ wene kil kusu, ñge nyε diye mampa ke bɔ nε?

¹⁰ Ho nde, ñge nyε diye nyε njanjɔ, 'a má yaka nyε nyε nyɔñjε?

¹¹ Ñge bε nde, ko botu bε nyalɔ nda wunε ke duwe nyεna bɔnɔ bun kimɔ meyasi, 'sun̄gwε ne San̄gwε wun te ε diye ke dyobɔ kɔ? 'A ta diye ka kinε nyε kimɔ meyasi nyε botu bete bε diye nyε yo baka?

¹² «Yasi hene te yi wunε kwadysε nde, bɔmɔ kēl nyε wunε, wunε kēl sendi nyε bo dete. Nyañgwε yasi hene te yi Moyisi kwadysε lepo ke mɔy memboñga nε nyañgwε yasi hene te yi botu bε punja

mεlepi me Njambiyε kwadysε lepo kέ, yori.

¹³ «Wunε nyiñja nε bɔlkoko numey, kεto gbañbu gbañbu numey nε nyañgwε nje bón mumɔ kε nɔ ke nje te yi nyε ta yambile kete kέ. Ma bɔmɔ budyate ke tɔkε nje te ete.

¹⁴ Yasi wete, bɔlkoko numey nε mɔnɔ nje bón mumɔ kε nɔ ke nje te yi joñgwε, ma botu bete bε kwà nε nje te yite baka ti ñuyɔ na.

¹⁵ «Wunε dñ̄y nε sɔsɔ nε botu bε punja mεlepi me ja bε nje ke yun nε kimɔ teri nda ñesam baka. Yasi wete, metemɔ man nda ñeñgwεy.

¹⁶ Wunε ta duwe bo ke mekele man. 'Bo nóku ka fiya ke lelɔ? 'Bo nóku ka fumbi ke meñgombiya?

¹⁷ Kimɔ jeti wúm kimɔ membumɔ, ma jeti te ε me ke ñeyɔ kɔ wúm beya membumɔ.

¹⁸ Kimɔ jeti ti yaka wumɔ ñeyɔ membumɔ na. Sendi, jeti te ε me ke ñeyɔ kɔ ti yaka wumɔ kimɔ membumɔ na.

¹⁹ Jeti hene ε diye kinε wumɔ kimɔ membumɔ, bo ke pεsɔ yo nyε ke dñ̄te.

²⁰ Dete, wunε ta duwe botu bete ke mekele man.

²¹ «Yeti bɔmɔ hene bε jeba mi nde: <Nyañgwε Kumande, Nyañgwε Kumande> baka ta nyiñje ke *Kandɔ te yi kwey na, yasi wete, yo ndi baka bε kele yasi te yi San̄mbε te ε diye ke kwey kwadysε kɔ kέ.

²² Komε yesɔ te ta dyɔ kέ, bɔmɔ budyate ta lepo nyε mi nde: <Nyañgwε Kumande, Nyañgwε Kumande, 'wuse tī punje ka mεlepi me Njambiyε nyε bɔmɔ nε dñ̄nɔ dyɔ na? 'Wuse tī soñe ka beya messisiñ ke yotu bɔmɔ nε dñ̄nɔ dyɔ na? 'Wuse tī kele sendi budyat meyekambiyε nε dñ̄nɔ dyɔ na?>

²³ Komεte, mi ta yeñsa nyε bo nε ñgwāy nde: <Wunε botu bε kele ñeyɔ meyasi mete yi meñbongga bñen kέ, wunε lɔndu ke kεki mbe, ko mi tī duwe wunε nε mbet wete yesɔ na!>

*Kanɔ ke kasi metu yiba
(Lk 6)*

²⁴ «Yo nde, mumɔ hene ε woke yasi te yi mi lepima ndana, kelɔ nda yi yo tedye

nye, nye nda mō te ε ne soso, kēto a summa tū dyenē ke to mbato.

²⁵ Mbiyō nōma, ε mbej dyā, ε pupō kwā mēnda ke tū, tū kine gbuñgula na, kēto yo bā sumnate ke to mbato.

²⁶ Yasi wētē, mumō hēnē ε wokē yasi te yi mi lēpe kine kelō nda yi yo tedye nye, nye nda lem mumō, kēto a summa tū dyenē ke to mēsey.

²⁷ Mbiyō nōma, ε mbej dyā, ε pupō kwā mēnda ke tū, ε tū gbuñgula bālo ne hugbak.

²⁸ Ke Yesus ma si lēpina dēte kē, ε nyāngwē ḥgil bōmo ḥgbakima kwalō tedya yasi te yene,

²⁹ kēto a dīkima tedye bo mēyasi nda mō te ε name, a tī bē ke tedye nda yi botu bē ketina mēyasi bān na.

8

Yesus ke sidye kōn ndoko

wētē mbam
(Mk 1; Lk 5)

¹ Ke Yesus ma si piye wule keki kē, ε nyāngwē budyā ḥgil bōmo bēngwe nye.

² Ndana, ε wētē mō ndoko nje ke kēki ne kuse mēbōj ke mbōmbu wene lēpō nde: «Nyāngwē Kumande, ḥge wē kwadye, wē yakama kelō nde, yotu mbe bēki ne kpelēj.»

³ ε Yesus sambile bō krokē ne nye lēpō nde: «Mi kwadysa, yotu yō bēki ne kpelēj.» ε kōn ndoko siye, ε yotu ne yōkwe bē ne kpelēj ndi ke kiya mbey.

⁴ ε Yesus nje lēpō nye nye nde: «Diyō ne soso. Kpē, wē tī yekidya mēyasi mēte yi kwañnama kē nye mumō na. Yasi wētē, kēn kē tedye yotu yō nye mō nyēna sadaka nye Njambiyē, nē wē kēn kelō sadaka nda yi Mōyisi pesima kē, nē bōmo duwe nde, kōn yō siyma.»

Yesus ke sidye sendi yiña mēkōn

⁵ Ke ḥgimō te yi Yesus bā ke nyiñe ke Kapernawum kē, ε wētē nyāngwē kum bēsōja, mō Rom te ε dīkima diyō ne bēsōja gōmay kō nje ke yene ḥgweta ne nye lēpō nde:

⁶ «Nyāngwē Kumande, mō mēsay wombe ke tū ke metinēngwē ke kōnō ne mēkati, yotu ne ke kwa budyate.»

⁷ ε Yesus lēpe nye nde: «Mi ta kē jongwe nye.»

⁸ ε nyāngwē kum bēsōja kō yēnsa nde: «Nyāngwē Kumande, mi yeti mō te yi wē yakama nyiñe ke tū dyenē na. Beta ndi gbela numbu kēnje, nē kōn mō mēsay wombe siy.

⁹ Kēto ko mi, bānja bōmo ke diyō ne mi, ma mi ke diyō sendi ne bēsōja. Mi yakama lēpō nye wētē soja nde: «Kēn kaka,» o bēnja, a kā, lēpō nye mbañja nde: «Inja woñga,» a má nje. Mi yakama lēpō nye mō mēsay wombe nde: «Kelō yiri,» o bēnja, a má kelō.»

¹⁰ Ke Yesus ma wokō lēpi te yi kum bēsōja lēpima kē, ε nye ḥgbakima lēpō nye botu bētē bē bā ke bēngwe nye baka nde: «Gbakasi yi mi lēpe nye wunē kē: Ko ke kandō Isarayel mi tī pa bēnē kwalō nyāngwē tikina temō te yike na.

¹¹ Dete, mi ke kombile lēpō nye wunē nde: Bōmo budyate ta wulē pulō komē yesō punde nē pulō komē yesō bālē nje diyō dyena bēnē bē Abaraham nē Isak nē Yakōp ke *Kandō te yi kwey.

¹² Yasi wētē, bo ta bētē ḥgbak ḥgbak bōnō bē kandō ke sē ke yitil, yo womētē komē bo ta lelō nyambō mēsū.»

¹³ Ke kōnje, ε Yesus lēpe nye nyāngwē kum bēsōja kō nde: «Dukwē, mēyasi kēlnāngwē ke yō bēngwe tikina temō te yi wē nō ke yembē kē.» Ndi ke kiya ḥgimō te, ε kōn mō mēsay wene siye.

¹⁴ Ke kōnje, ε Yesus nje kwā kē ke tū Piyer dolō ki ne Piyer ε nyari metinēngwē ke kōnō ne dūku.

¹⁵ ε Yesus kēnje bō krokē ne bō mō kōn, ε kōn dūku siye ke yotu ne. ε nyari temē kē kelō mēsay nye nye.

¹⁶ Ke bēkoko ma dyā, ε bōmo kē ne bānja budyā botu bētē bē bā ne bēya mēsisinj ke yotu baka kē yi Yesus. A dīkima soñe bēya mēsisinj ke yotu yan ne lēpi te yi punde ke numbu ne kē, ε nye sidye mēkōn mē bōmo hēnē.

¹⁷ Mēyasi kelnama dēte yī tonje ne mēlepi mēte yi Esayi te mō punja mēlepi

me Njambiyé lepima ké. A lepima nde: <A bojma mækosu musu sobe mækón musu.>

*Kasi beñgwa Yesus
(Lk 9 n° 14)*

18 Ké Yesus ma beñge nyangwé ñgil te yi linja nyé ké, ε nyé lere nyé bejeké bené nde, bo sâbikwé nyangwé mbatô ké ñginje te yoru.

19 Wete mo tedya memboñga njá ke keki ne lepo nyé nyé nde: «Yekele, mbeý hene te yi we ta kë kete, mi ta beñgwé we.»

20 Ε Yesus yenja nyé nyé nde: «Betongo ne menjambi man, benón sendi ne metu man. Yasi wete, *Mónó mumó kiné mbeý te yi nyé yakama bokwé to kete na.»

21 Ε wete mumó te ε bá sendi jeké wené kó lere nyé nyé nde: «Nyangwé Kumande, tikó mi, né mi pa kë pumbu sañmbe.»

22 Yasi wete, ε Yesus yenja nyé nyé nde: «Beñgwé mi, tikó, né bemuñ pumbu bemuñ ban.»

*Yesus ke tembidye mbuku
(Mk 4; Lk 8)*

23 Ké kón meyasi menori, ε Yesus kwá bendó landi, ε bejeké bené beñgwé sendi nyé.

24 Semó semó, ε nyangwé mbuku kwá ke to nyangwé mató, ε mækumbó memiyé landi, yinori Yesus ne ke jakó.

25 Ε bejeké kë ke keki ne, jemé nyé lepo nde: «Nyangwé Kumande, joñgwé wuse, he ta giro ndana.»

26 Ε nyé nje lepo nyé bo nde: «Wuné botu bete be tike temó ne mbet ke yi Njambiyé baka, wuné gwáki wó ñge?» Ndana, ε nyé nje temé bama ne mbuku bené nyangwé mató, ε yasi hene yókwé be weynate ne semyek.

27 Ε sosu yan siye ne hirek, ε bo lere tandé yan nde: «Yóko ba kwaló mo te nda yi gba mbuku nè nyangwé mató wokuna ne nyé kó?»

*Yesus ke soñe beya mesisín ke
yotu baña bembam yiba
(Mk 5; Lk 8)*

28 Ké Yesus ma sabiye nyangwé mató kumó ke ñginje te yoru ke meneti me botu

be Gadara ké, ε baña bembam yiba be bá ne beya mesisín ke yotu baka nje ke yene. Bo púndu ke menjuku ke mbeý komé bomó díkima pumbó bemuñ ké. Bo bá nda gongo njomó, dete ko mumó tí be ke pesa puló mate na.

29 Ndana, ε bo kembidya lepo nde: «Mónó Njambiyé, sine wuné ne lepi te nda? We sáj ñge ke yotu su? 'We njáki, né we nje tedye wuse mebónne piñó te yi ñgimó tí pa yaka ké?»

30 Yinori nyangwé kuru beabem bá ke dyena, bo tí be londunate ne bo na.

31 Ε beya mesisín ñgweta ne Yesus lepo nde: «Íge we dudyé wuse, kenjikwé wuse kë ke kuru beabem bari, né wuse kë nyijé ke yotu yan.»

32 Ε Yesus lere nyé bo nde: «Wuné kén.» Ε bo ñuwé ke yotu bembam benorí kë nyijé ke yotu beabem. Ε ndiñgelé kuru beabem siliyé kombó ne beya sokó ne bibibi bimbina ke nyangwé mató si gwe.

33 Botu bete be bá ke bakidye beabem baka señya kambó kumó dya, yekidye meyasi hene te yi kwañnama ké. Bo jekima lepo yasi te yi dyanma ke yi botu bete be bá ne beya mesisín ke yotu baka.

34 Ndana, ε ndiñgelé dya sutiyé kë pe yi Yesus. Ké bomó ma kañe misi beñge ne nyé ké, ε bo ñgweta ne nyé nde, a kwán londó ke meneti man.

9

Yesus ke keló nde, wete mo

*jemti kéndi
(Mk 2; Lk 5)*

1 Ké kón te ké, ε Yesus bendé landi sabiye nyangwé mató ne kókó kë ke ñgbak ñgbak dya dyené.

2 Ε baña bomó sobe wete mo jemti metinengwé ke tañ nje nó ke yene. Ké Yesus ma beñge gbate nde, bo tikima temó ne nyé ké, ε nyé lere nyé mo jemti nde: «Mónmbe, we tí kambi yaña na, mæþeyó mo, mi ke tikó yo ne ñgwete.»

3 Ndana, ε baña botu be ketina meyasi lere ke mó temó yan nde: «Mbam kó ke gbuto gba ne Njambiyé!»

4 Yesus duwā metake man, ε nyε lεre nde: «Keto ήge yi wunε bε ne bεya metake ke mōy mētemō mun dete kέ?»

5 Ma nè lepinatε nde: «Mεbεyε mō, mi ke tiko yo ne ηgwεtε» nè lepinatε nde: «Tεma kεndo,» kelna ήge kwā jεwō ke njokate?

6 Dete, mi ta tedye wunε ndana nde, *Mōnō mūmō ne deti te yi tiko mεbεyε mε bōmō ne ηgwεtε ke to mēneti.» Ε nyε nje lεrō nyε mō jεmti nde: «Tεma, bōnōgō taŋ yō dskwε ke tū dγyō.»

7 Ε mō jεmti tεmε dswε kέ tū dγyεnε.

8 Ke ηgil ma bεnε dete kέ, ε bōmō gwe wō budyate lukse Njambiyε, keto a nya bōmō deti te yi kelō kwalō mεyasi nda yite.

Yesus ke tōke Matiyo (Mk 2; Lk 5)

9 Yesus njā tōngidya kέ mbōmbu, ε nyε bεnε mbaŋa mbam nde Matiyo ke dγyō ke mbeŋy komε bōmō diki gbo mōni garama kέ. Ε nyε lεre nyε nyε nde: «Bεnγwε mi.» Ε nyε tεmε bεnγwε nyε.

10 Ke ηgimō te yi Yesus bā ke dγyena ke tū Matiyo bεnε bεjekε bεnε kέ, ε bānā budyate botu be bōnōa mōni garama nè bānā botu be mεbεyε nje dγyena bεnε bo.

11 Ke *Befarisε ma bεnε dete kέ, ε bo lεre nyε bεjekε bεnε nde: «Keto ήge yi masa wun dγyena bεnε botu be bōnōa mōni garama nè botu be mεbεyε kέ?»

12 Yesus wokuma yasi te yi bo lεpima kέ, ε nyε yεnja nyε bo nde: «Yeti botu bεte be ne mεmbundō wεynate baka sā ne nje mō nyeti na, yasi wεtε, yo ndi botu bε kōnε baka.

13 Ma dete, wunε kwāŋ, nè wunε jēka bīye to lεpi ke yi Njambiyε lεre nde: «Yo gwena ηgwεtε bεsō yi mi jayε, yeti wona bεnyamō kelō ne sadaka na.» Yo nde, mi ti njáki nje jεba ηgbεn bōmō na, mi njáki nje jεba botu be mεbεyε.»

14 Wεtε yeso bεjekε be Janj njā ke yi Yesus lεrō nyε nyε nde: «Sine *Befarisε ke diki kiyo mεdye yí kanō ne Njambiyε. Ma keto ήge yi bεjekε te bō ti kél sendi dete kέ?»

15 Ε Yesus yεnja nyε bo nde: «'Besō be mbam te ε kelε gwaki kō yakama jaſa ka

ke ηgimō te yi nyε ndi kεte bεnε bo kέ? Ko na. Ma ηgimō ta dγyā yi bōmō ta soŋε ne nyε ke mεbε man. Yo ke ηgimō te yite yi bo ta kiyo mεdye yεy.

16 «Mumō ti bón̄ pεl jōnja lambo nje datō ne lambo te yi ma būtō kέ na. Keto ήge yo kelna dete, pεl jōnja lambo má nyukute njombute, o bέnja, nyal te má nje dōkō kwā to te.

17 Sendi, mūmō ti sōpita jōnja mεnjam nyε ke bōru mεmbe na. Keto ήge yo kelna dete, mεmbe má posiyε nyiŋε siri, mεnjam má si dεndila ne mēneti. Yasi wεtε, bo sōpita jōnja mεnjam nyε ke jōnja mεmbe. Komεte, mεnjam nè mεmbe tί yambile na.»

Yesus ke womiyε wεtε mōnō ηgōndu.

Wεtε nyari ke kpoke numbu

lambo Yesus (Mk 5; Lk 8)

18 Yesus bā ndi ke lepina dete nyε bo kέ, yaka ne wεtε kum ke dγyā nje kuse mεbōn̄ ke mbōmbu wεnε lεrō nyε nyε nde: «ηgōndu wombε gwā ndana ndana, ko dete, inja kase bō ke yotu nε, na jy.»

19 Ε Yesus tεmε bεnε bεjekε bεnε bεnγwε nyε.

20 Ndana, ε wεtε nyari yi mεkiyo bā ke lekwε nyε ke mεsew kamō jō yiba kō pεsa ne kōn̄ Yesus kpoke numbu lambo ne.

21 Nya kō kelma dete, keto a dīkima lεrō ke mōy temō ne nde: «ηgε mi kpoke ndi gβela numbu lambo ne, kōn̄ mbe ta siyō.»

22 Ε Yesus yεnja bεnε nyari lεrō nde: «Mōnmbε, wε tī kambi yaŋa na, tikina temō te yi wε nō kέ joŋgwā wε.» Ε kōn̄ nyari siyō ndi ke kiya mbeŋy.

23 Yesus dyaŋma ke tū kum kō bεnε bōmō ke tō mbule, dolō sendi ηgil ne ho. Ε nyε lεre nyε bo nde:

24 «Wunε sīki pundi, mōnō ηgōndu kō tī gwe na, a ke jakō.» Yasi wεtε, ε bo nyεtε nyε.

25 Ke bo ma si puŋje bōmō kέ, ε Yesus nyiŋε tū kεnje bō bīye ne mōnō ηgōndu ke bō, ε nyε tεmε.

26 Ε kasi te nyanja ke ndiŋgεle poku mēneti mεtε hεnε.

Yesus ke sidyemekon me

budya bomo

27 Ké Yesus ma teme komete yí kwá kéké, ε baña botu bête be ne díbina misi baka yiba kande beengwa ne kóñ ne kóñ kembidya lepo nde: «Móno Davit, gwakó ngweté wusú.»

28 Ké Yesus ma nyiñe tū kéké, ε botu bête be ne díbina misi benori nje ke keki ne, ε nyé diye bo nde: «'Wuné ke tikó temo nde, mi yakama keló yasi te yi wuné diye kéké?» ε bo yenja nde: «J, Nyangwe Kumande.»

29 Ndana, ε Yesus kpose misi man lepo nde: «Meyasi kélngangwe ke yotu yun beengwe ndi tikina temo te yi wuné nō kéké.»

30 ε misi man butuna. ε Yesus kombile lepo nyé bo nde: «Kré, mumó tí dukwe yasi te yi kwañnama kéké na.»

31 Ko dete, ke bo ma pundo ndi yan díke kéké, ε bo lapidye kasi Yesus ke ndingele meneti mete hene.

32 Ké ngimó te yi bo bá ke kwá kéké, ε baña bomo nje ne wete mbam ε bá ne beya sisin kë yotu kó ke yi Yesus. A ti díki tapita na.

33 Ké Yesus ma si soñe beya sisin kë yotu ne kéké, ε nyé kande ndapi. ε bomo ngbakima lepo nde: «Ko njel yasi nda yike tì pa beñna ne toru ke kandó Isarayel na.»

34 Yasi wete, ε *Befarisé lepe nde: «Yo *Kum beya mésisín nyé nyé dëti te yi soñe ne beya mésisín kë yotu bomo.»

35 Yesus kendima linje nyangwe medya nè móñó medya hene. A díkima tedye bomo melépi me Njambiyé ke membanjo mewesidya me Beyuden, pele Kimó Tom ke kasi *Kandó Njambiyé, sidye kwaló mekón nè kwaló mekósu hene ke yotu bomo.

36 Ké nyé ma kañe misi beñje budya ngil bomo kéké, ε nyé gwe ngweté yan budyate, keto bo bá ke jaña, yotu ne pute nda besam bête be kiné mó bakidya yan baka.

37 Dete, ε Yesus lepe nyé bejeké bené nde: «Budya nyambi ma dëto ke ngwañ, ma botu be mesay ti buyo na.»

38 Dete, wuné ngwétangwe ne sa ngwañ nde, a kénjikwe botu be mesay, né bo kë wesidye nyambi ne.»

10

Yesus ke tomó bejeké kamó jo yiba

*kénje kë lerpina Kimó Tom
(Mk 6; Lk 9)*

1 Ké kóñte, ε Yesus jeba bejeké bené kamó jo yiba, nyé bo dëti te yi soñe beya messisín ke yotu bomo, sidye kwaló mekón nè kwaló mekósu hene.

2 Medino me botu be tomun be Yesus kamó jo yiba ke: Bosate Simón te yi bo jeba sendi nde Piyer kó bené ndembí wene Andere bù Jak te móñó Sebede bené manj wene Janj.

3 Yo ne Filip nè Bartelemi nè Tomasi nè Matiyo te mó boñna móni garama nè Jak te móñó Alfe bù Tade.

4 Yo sendi ne Simón te mó meneti me Kanan nè Yudas te mó dyari Iskariyot. Yo nyé dyañgwe Yesus.

5 Yesus tomma botu baka kamó jo yiba kite bo lepo nde: «Kré, wuné tí kén ke yiña mékando na. Wuné tí nyiña sendi ke medya me botu be Samari na.»

6 Wuné kpál kë ke kandó Isarayel ke yi besam bête be ma dímbiyé baka.

7 Wuné pêla kë nō nyé bomo nde: «*Kandó te yi kwey ma wuta.»

8 Wuné sidsyikwe mekón me bomo. Wuné kél nde, bemuñ wômkwe, keló sendi nde, yotu botu be ndoko bêki ne krepelé. Wuné sôña beya mésisín ke yotu bomo. Bo nya wuné Meyasi gbelate, dëte wuné nyéki sendi ne gbelate.

9 Wuné tí boñ ko lór ko sumba ko móñó litó móni bakidye ke jon dyun na.

10 Wuné tí biya ko kobiye kwá nō ko lambó yiba ko nakala ko yiña kum jeti ke bo na, keto mó mesay yâkañgwe dyé nduku mesay mené.

11 Dya hene te yi wuné ta dyá kete, wuné pâñ pa diye, simande wete mó te ε jaye mesay mun ε yakama bù wuné kimóte kó kete, nè wuné yâki ndi ke mbey ne kumó ke ngimó te yi wuné ta kwá kéké.

12 Komē wunē ta nyiŋe tū te ké, nè wunē nyēn botu be tū lēpō nde, tete njāki ke yan.

13 Ngē bo yaka ne tete yi wunē lēpima no ké, nè yo njāki gbate ke yan. Ma ngē bo ti yaka no na, nè yo yōkwē kē pe yun.

14 Ngē be nde, ke yiŋa tū ho ke yiŋa dya bōmō tī bū wunē kimōte ho wokō mēlepi mun na, nè wunē pūndu ke tū te ho dūwe kē dya te. Nè wunē kūtu ḥgbutu tū te ho yi dya te soŋe ke mēkol mun yí tedye nde, bo kelma beyate.

15 Gbakasi yi mi lēpē nyē wunē ké: Ke yeso pēsina jōsi, pēsina jōsi botu be dya te ta dētō kwā yi botu be *Sōdōm nè *Gōmōr.

Yesus nde, botu be tomun ta

sāŋgwā ne mēbōne

16 «Né bēnja, mi ke tomō wunē kēnje nda bēsam ke njoka bēngwēy. Wunē dīy nē sōsō nda bekwē, be weyna bōmō nda bēreporō.

17 Wunē dīy nē sōsō nē bōmō, ketō bo ta bū wunē kaŋe nyē botu be pēsina jōsi. Bo ta njurō wunē ne njambala ke membanjō mēwesidya man.

18 Bo ta bū wunē kē no ke mbōmbu bekum nè ke mbōmbu bekumande ketō mbe, nē wunē lēpi yasi te yi wunē bēnma nè yi wunē duwā ke kasi mbe kē nyē bo, lēpō sendi nyē botu bēte be yeti ke duwē Njambiyē baka.

19 Ma komē bo ta bū wunē kē no ke mbōmbu yan dēte kē, wunē tī gwaki kaŋ wo yotu nda yi wunē ta lēpina no, ho gwe kaŋ ke yasi te yi wunē ta lēpō kē na. Ketō yasi te yi wunē ta lēpō kē, yo Kimō Sisiŋ ta nyē wunē yo ke numbu ke kiya mbe.

20 Ketō ko yeti wunē ta tapita na, yo Sisiŋ te yi Sāŋgwē wun ta tapita ne nje yun.

21 Man̄ ta dyan̄gwē man̄ wene nyē bōmō, nē bo wo nyē. Sāŋgwē ne mōnō ta kelō sendi dēte nē mōnō wene. Bōmbesike ta lū dyan̄gwē sāŋgwē ne besāŋgwē ban nē benyāŋgwē ban dyan̄gwē bo nyē bōmō, bo má wo bo.

22 Bōmō hēnē ta bēnō wunē ketō dīnō dyembē, ma mō te ε ta disima kelō tīn̄ kumō ke siynate kō ta ju.

23 Ngē bo tedye wunē mēbōne ke wete dya, nè wunē kāmbi bōmbō kē ke mbaŋa. Gbakasi yi mi lēpē nyē wunē kē: Wunē tī sidye linje medya hēnē ke ndiŋgēlē meneti mē Isarayel kinē nde, *Mōnō mumō dýāŋ na.

24 «Mō te ε jekē yasi kō tī kwā yekele wene na. Sendi, mō mēsay tī kwā masa wene na.

25 Ngē bo kelē ne mō te ε jekē yasi kō nda yi bo kelē ne yekele wene, yite kimōte ke yi jekē te. Sendi, ngē bo kelē ne mō mēsay nda yi bo kelē ne masa wene, yite kimōte ke yi mō mēsay te mbēte. Ma ngē bo jeba sā tū nde *Belsebul, 'bo ta nje lēpō nde ngē sūŋgwē ne botu be tū dyenē?

26 Dete, wunē tī kambi botu bēte be kelē bēya yasi sūŋgwē ne wunē kē na, ketō kinē yaŋa te yi dīyē ke sō ta dīyō kinē pūndō puyē na. Sendi, kinē yaŋa te yi dīyē sōdīyate ta dīyō nde, bōmō tī duwē na.

27 Yasi te yi mi lēpē nyē wunē ke moy yitil ne tu, wunē lēpī yo ke puyē ne yeso. Yasi te yi bo lakidya lakidyaŋgwē nyē wunē ke metō, wunē bēndi metosiyō pele yo ne gbololo.

28 Wunē tī kambi botu bēte be yakama wo mēmbundo kinē be ne dēti te yi wo sendi sisin̄ na. Yasi wete, wunē kpâl kambō yōkō ε yakama girise sisin̄ nē mēmbundo ke dīte te yi ti dīm kē.

29 'Bo ti dyan̄gwē ka bēngiri yiba sisi wete na? Ko dēte, kinē wete ne wete ke njoka yan ke balō ke meneti yambile kinē nde, Sāŋgwē wun dūkwē na.

30 Ko nyiŋo to yun, Njambiyē ke duwē būyōte.

31 Dete, wunē tī kambi yaŋa na. Wunē sulnate ke misi mē Njambiyē kwā būdya bēngiri.

32 Yo nde, mumō hēnē ε jaye mi ke mbōmbu bōmō, mi ta jaye sendi nyē ke mbōmbu Sāŋmbē te ε dīyē ke kwey kō.

33 Ma mō te ε seŋe mi ke mbōmbu bōmō, mi ta seŋe sendi nyē ke misi mē Sāŋmbē te ε dīyē ke kwey kō.

34 «Wunē tī takā nde, mi njāki nje nyē tete ke meneti maka na. Mi ti njāki nje nyē tete na, yasi wete, mi njāki ne kafa.

35 Keto mi njáki báke njoka móno béné sañgwé, báke njoka móno nyari béné nyangwé, báke sendi njoka njari béné mbambó ε nyari.

36 Sendi, dyambi ta wule ndi ke tu mumó sungwé ne nyé.

37 Mó kwadýe sañgwé ho nyangwé kwá mi, mó te ti yaka bé mumó wombe na. Sendi, mó kwadýe móno wene ε mbam ho ε nyari kwá mi, mó te ti yaka bé mumó wombe na.

38 Ngé mumó ti sohé kroa ne béngwé ne mi, mó te ti yaka bé mumó wombe na.

39 Mó te ε ta bákidye jongwé dyené ne ngom ngom kó ta dímbidye yo, ma yokó ε ta dímbidye jongwé dyené keto mbe kó ta kpalá bé ne yo.

40 «Mó bù wuné kimóte, mó te bón mi. Ma mó bù mi kimóte, a bón Mó te ε tomma mi kó.

41 Mó bù mó punja melépi me Njambiyé kimóte, keto a duwá nde, nyé mó punja melépi me Njambiyé, mó te ta bé sendi ne sol te yi botu báke punja melépi me Njambiyé ta bé no ké. Sendi, mó te ε bù ngbeñ mumó kimóte, keto a duwá nde, nyé ne ngbeñ, mó te ta bé sendi ne sol te yi ngbeñ bomó ta bé no ké.

42 Gbakasi yi mi lere nyé wuné ké: Mó te ε ta bù ko ndi gbela pelé te mórokú nyé mbanja mónosiké, keto móno te jeké wombe, mó te tí kópó sol ne na.»

11

Jañ ke tomo bejeké béné

*kénje ke yi Yesus
(Lk 7)*

1 Ke Yesus ma si lero meyasi menori nyé bejeké béné kamó jó yiba ké, ε nyé temé womete kwá, na ké tedye bomó melépi me Njambiyé, pelé sendi Kimó Tom ne ke nyangwé medya mete yi meneti mete.

2 Jañ diyma ke tu jøbo woko nda yi bomó dikima yekidye meyasi mete yi *Krist dikima kelo ké. ε nyé temé bána bejeké béné ké diye ne nyé nde:

3 «Wé ka mó te ε bá nde, a njáki kó, ho wuse ládfya mbanja déle?»

4 ε Yesus yenja nyé bo nde: «Wuné yôkwé nè wuné yêkidya yasi te yi wuné wokuma nè yi wuné bénja ké nyé Jañ.

5 Botu bête be ne díbina misi báka me ke bénja yasi. Botu be ndembil me ke kendó lale ne ngbeñ. Báka be ne ndoko báka me ne yotu ne kpéléñ. Botu bête be ne díbina metó báka me ke woko pë. Bemuj ke womiyé. Bo ke lero sendi Kimó Tom nyé buka bomó.

6 Mó te ε ta díyo kine jésidye keló yiná beya yasi keto mbe kó ne mesosa.»

7 Ke ngimó te yi bejeké be Jañ bá ke kwá kék, ε Yesus kande lérina meyasi ke kasi Jañ nyé ngil bomó nde: «Ke yi wuné ká nò ke konjor kék, wuné kén ké bénja yasi te nda? 'Wuné kén ka ké bénja njoy te yi pupó wumbidye kék?

8 Ma wuné ma kén ké bénja yasi te nda gbate? 'Wuné ká ké bénja mbanja mumó ne kpasa melambó ke yotu? Yo nde, botu bête be lérina kpasa melambó dete báka jónnangwé ndi ke ndoko bekumande.

9 Ma wuné ma kén gbate ké bénja nda? 'Wuné kén ké bénja mó punja melépi me Njambiyé? I, mi ke lero nyé wuné nde: Nyé mó punja melépi me Njambiyé gbate gbate, ma yasi wete, a kwañma yite.

10 Yo nyé yi bo kétima kasi ne ke mekana me Njambiyé nde: <Bejá, mi ke kande tomo mó tomun wombe ne wé, na kék kandi kombile nje tike wé.»

11 Gbakasi yi mi lere nyé wuné kék: Kine mumó wete ne wete ε jadýa wule ke mó nyari kwañma Jañ te mó tópuna bomó ke mórokú na. Ko dete, njena mumó ke *Kando te yi kwey kwá nyé.

12 Kande ke ngimó te yi Jañ te mó tópuna bomó ke mórokú kandima ne pelna Kimó Tom Njambiyé kumó ndana Kando te yi kwey ke sañgwa ne détina mesungwa. Ma yo botu bête be lú to goso yo ne tiñ hene báka bù yo.

13 Ma botu báke punja melépi me Njambiyé hene nè membonga mete yi Moyisi kétima kék léríma kasi Kando te, yite Jañ tì pa kande lérinate yene na.

14 Ngé wuné kwadýe woko to yasi te yi mi lere kék, yo nde, Jañ nyé Eli te yi bo dikima lero nde, a ta nje kó.

15 Mɔ te ε ne meto te yí woko ne pɛ, na woku.

16 «Ma, mi ta yekɔ ba botu be ŋgimɔ te yɔkɔ ne be nda? Bo nda bɔnɔsikɛ te be diyɛ ke babal, baka má lerpɔ kɛnje bɛsɔ nde:

17 *Wuse tɔŋma mbule nyɛ wune, wune kine bɔlɔ na. Wuse jembima mɛjembɛ mɛsɔn nyɛ wune, wune kine lelɔ na.*

18 Dete sendi, Janj njá. Medye, a ti dyáki. Menjam, a ti hɔbiya. Ke kɔntɛ, bɔmɔ nde: *<A ne beya sisiŋ ke yotu.>*

19 Ndana *Mɔnɔ mumɔ njá. Medye, a ke dye. Menjam, a ke hɔbiye. Ke kɔntɛ, bɔmɔ nde: *<Ne bɛŋja ndi nyangwɛ mɔ medye nɛ nyangwɛ mɔ hɔbiya menjam te yɔkɔ, so ne botu be boŋna mɔni garama nɛ botu be mɛbeyɔ.>* Yasi wɛtɛ, dyanɔ Njambiyɛ gbate ne ŋgbenj. Yo ke bɛŋna dete ke mɛkele mɛte yi dyanɔ te kele ké.»

Yesus ke ndeya

baŋa bɔmɔ

20 Ndana, ε Yesus kandɛ ndeyna botu be medya mɛte yi nyɛ kelma sulɔ nyangwɛ mɛkele ke yan baka, keto bo t̄i yɛnsa temɔ na. A lerpima nde:

21 *«Wune botu be Korasin, mɛbɔnɛ ta balɔ ke to yun! Wune botu be Betsayda, mɛbɔnɛ ta balɔ sendi ke to yun! Keto má bɛki nde, nyangwɛ mɛkele mɛte yi kelnama ke medya mun ké ma kélnaŋwɛ ke Tir nɛ Sidɔn, ma botu bete yɛnsama temɔ njombu yanja lɛŋɛ mɛsanduku kutudye mɛsu mɛ dítɛ ke yotu.*

22 Yori yi mi lerep nyɛ wune nde: Ke yesɔ pɛsina jɔsi, pɛsina jɔsi te yun ta lanj dɛtɔ kwɑ yi Tir nɛ Sidɔn.

23 Ma wune botu be Kapernawum, 'wune tákka ka nde, bo ta bendidye wune kumɔ kwey? Ko na, bo ta kpalɔ pidiyɛ wune kumɔ ke dya bɛmuŋ. Keto má bɛki nde, nyangwɛ mɛkele mɛte yi kelnama ke yun ké ma kélnaŋwɛ ke *Sɔdɔm, ma Sɔdɔm ndi kɛtɛ kumɔ muka.

24 Yori yi mi lerep nyɛ wune nde: Ke yesɔ pɛsina jɔsi, pɛsina jɔsi te yun ta lanj dɛtɔ kwɑ yi Sɔdɔm.»

Yesus nde, yo nyɛ nyɛ

bɔmɔ mewedya

25 Ndi ke kiya ŋgimɔ te yite ε Yesus lerep nde: «Mi ke lukse wɛ Da, Kumande dyoňɔ nɛ meneti, keto we sɔdya mɛyasi mɛte ne botu be dyanɔ, sɔdye sendi ne botu be duwɔ yasi kpalɔ njɛ punje yo nyɛ gbela bɔnɔsikɛ.

26 I Da, mi ke lukse wɛ, keto we kwadyla nde, mɛyasi kwâŋnaŋgwɛ dete.

27 Saŋmbɛ nya mi mɛyasi hɛnɛ. Mumɔ wɛtɛ ne wɛtɛ yeti ke duwɛ Mɔnɔ na, soŋɛ ndi Da. Sendi, mumɔ wɛtɛ ne wɛtɛ yeti ke duwɛ Da na, soŋɛ ndi *Mɔnɔ nɛ mɔ te yi Mɔnɔ kwadye punje yo nyɛ nyɛ kɔ.

28 Wune njâki ke yembe, wune bɔmɔ hɛnɛ be ma si katɔ ne sobuna dítina memapi, mi ta nyɛ mbe wune mewedya.

29 Wune jâya *mapi te yi mi sobidye wune ké, bengwɛ mi kelɔ yasi te yi mi lerep nyɛ wune ké, jaye sendi mɛyasi mɛte yi mi tedye wune ké, keto mi wɛyna mumɔ, mi sendi ne kimɔ temɔ. Dete, mɛtemɔ mun ta dîyɔ gbate ne tɛ,

30 keto mapi te yi mi sobidye wune ké kimɔtɛ ke yun. Sendi, yasi te yi mi sobidye wune ké dekɛ ne hɛsem.»

12

Yesus ke lerpina ke kasi yesɔ Saba

(Mk 2; Lk 6)

1 Diyɔ ké, ε Yesus bɛnɛ bɛjekɛ bɛnɛ kwɑ kɛ ke moy mɛŋwaŋ mɛte yi bo bɛma nyambi te yi bo kelɔ ne mampɛ ké. Yo bɔ ke yesɔ *Saba. Bɛjekɛ bɔ ke gwe nja, ε bo nyɛ bɔ ke lekina meto mɛte dye.

2 Ke *Befarisɛ ma bɛŋɛ dete ké, ε bo lerep nyɛ Yesus nde: *«Bɛŋa ndi, bɛjekɛ bɔ ke kelɔ yasi te yi mɛmbɔŋga musu kidyɛ nde, mumɔ t̄i kel ke yesɔ Saba ké.»*

3 Yasi wɛtɛ, ε Yesus yɛnsa nyɛ bo nde: *«Yite nde, wune t̄i pa tɔlɔ yasi te yi kumande Davit kelma komɛ nyɛ gwɔ nja bɛnɛ botu bɛnɛ ké?»*

4 A nyiŋma ke mbanjɔ Njambiyɛ, bɔ mɛmampɛ mɛte yi dîyɛ ke mbanjɔ Njambiyɛ ké dye bɛnɛ botu bɛnɛ. Yo t̄i bɛ nde, gbela mumɔ dyáki na, ko nyɛ Davit ko botu bete be bɔ ke njɔŋ ne baka. Yo bɔ nde, ndi botu be nyɛna sadaka nyɛ Njambiyɛ bɛrɔ yâkaŋgwɛ dye yo.

5 'Yite nde, wunε t̄ tōle ke membonja mete yi Mɔyisi k̄etima k̄e nde, botu b̄e nyεna sadaka nyε Njambiyε yeti ke jeso mbonja te ε lepe kasi Saba k̄e na? Bo ke kel̄o mesay lal̄e ke moy mbanjɔ Njambiyε ke yesɔ Saba. Ma ko d̄ete, Njambiyε yeti ke ndeyε bo ke yite na.

6 Ma mi ke kombile lepo nyε wunε nde: Yo ne wete mumɔ waka ε kwaŋma mbanjɔ Njambiyε.

7 Wunε ma dūkwε b̄iye to lepi ke yi m̄ekana me Njambiyε lepe nde: <Mi kwádyikwε gwena ɔ̄gwεte b̄eso, yeti nyεna sadaka te yi mumɔ nyε mi k̄e na.> Wunε má dukwε lepi te, ma wunε yeti ke lepina b̄eyate sun̄gwe ne botu b̄ete b̄e t̄ kele yin̄a b̄eya yasi na.

8 Keto yo mi *Mɔnɔ mumɔ d̄iyε ne yesɔ Saba.»

Yesus ke sidye jemti wete mbam

ke yesɔ Saba (Mk 3)

9 Ke kɔ̄nte, ε Yesus temε kw̄a k̄e ke mbanjɔ mewesidya man.

10 Wete mbam b̄a womεte, b̄o ne ma jemε b̄e ne fεngelεn̄. ε baŋa b̄omɔ diye Yesus nde: «'Membonja ke jayε ka nde, mumɔ s̄idyikwε k̄on mumɔ ke yesɔ *Saba?» Bo d̄iya d̄ete yí tulɔ ne numbu ne yí lepo nde, a kelma yin̄a b̄eya yasi.

11 ε nyε yen̄sa nyε bo nde: «Ij̄e mbaŋa mumɔ ke njoka yun b̄e ne ndaŋga nyε sam wen̄ε, ɔ̄ge sam te b̄ale ke moy b̄elo ke yesɔ Saba, mo te nda má d̄iyɔ kine b̄iye nyε saɓe k̄o?

12 'Yite nde, mumɔ t̄ kw̄a ka nya sam men̄ga ḡomay na? Dete, membonja ke jayε nde, mumɔ kâma jakɔɔ ke yesɔ Saba.»

13 Ndana, ε nyε nje lepo nyε mbam k̄o nde: «Sambilə b̄o.» ε nyε sambilə b̄o te, ε yo yɔ̄kwε b̄e lal̄e nda b̄o te yoru.

14 ε *Befarisɛ pundε k̄e kel̄o kutu yí sa nje nda yi bo yakama wo ne Yesus k̄é.

15 Ke nyε ma duwε d̄ete k̄é, ε nyε kw̄a l̄ondo womεte. Nyangwe ɔ̄gil b̄omɔ b̄en̄gwa nyε, ε nyε joŋgwε botu b̄e k̄on hεn̄e.

16 Yasi wete, a lepima nyε bo nde, k̄pε, bo t̄i dyangwe d̄inɔ dyene nyε b̄omɔ na.

17 Yo nde, meyasi k̄elnaŋgwε d̄ete yí tonje ne m̄elepi mete yi m̄o punja m̄elepi me Njambiyε lepima k̄é. Njambiyε lepima kwaŋdye ke numbu Esayi nde:

18 <Ne b̄ēha, yɔ̄kɔ m̄o mesay wombε yi mi t̄okuma k̄o, mi ke kwadysε nyε budysate, temɔ mbe biyma nyε. Mi ta nyε Sisiŋ mbe ke yotu ne. A ta lepo ɔ̄gbεn̄ mekele membe nyε m̄ekando mete b̄e yeti ke duwε mi b̄aka.

19 A t̄i lombidya b̄enε mumɔ ho b̄ama na. Mumɔ t̄i woko men ne ne b̄oku menje yí k̄e n̄o na.

20 A t̄i leke soŋ te ε ma nimbɔ k̄o na, ho d̄imɔ lambo te ε ndi ke b̄iye k̄o na. A ta kel̄o d̄ete kumɔ nde, kelna yasi ne ɔ̄gbεn̄ n̄am m̄eneti maka.

21 Dete, m̄ekando me botu b̄ete b̄e yeti ke duwε mi b̄aka ta b̄e ne b̄ibina temɔ ke yεnε.»

Kasi lepina lepi gbutu sun̄gwe

ne Kimo Sisiŋ (Mk 3; Lk 11)

22 Bo nj̄a b̄u wete mbam te ε b̄a ne wete b̄eya sisiŋ ke yotu k̄o nje n̄o k̄e yi Yesus. A t̄i b̄e ke b̄en̄e yasi ho tapita na. ε Yesus joŋgwε nyε, ε nyε kande ndapi, b̄en̄e sendi yasi.

23 Ngil b̄omɔ hεnε ɔ̄gbakimama, ε bo d̄iki lepo nde: «Yɔ̄kɔ yeti gba Mɔnɔ Davit na?»

24 Ke *Befarisɛ ma woko kasi te k̄é, ε bo lepe nde: «Mbam k̄o s̄oŋa b̄eya m̄esisin̄ ke yotu b̄omɔ ne gba deti te yi *Belsebul te *Kum b̄eya m̄esisin̄.»

25 Yesus duw̄a metake man, ε nyε lepe nyε bo nde: «Ij̄e kiya kandɔ wete b̄aka ke b̄embe l̄u dyambi tandε yan, bo ta yangile kandɔ te. Sendi, ke kiya botu b̄e nyangwe d̄ya ho botu b̄e kiya t̄u wete b̄aka ke b̄embe l̄u dyambi tandε yan, d̄ya te ta tika welε, ho moy t̄u te t̄i k̄e mb̄ombu na.»

26 Ke *Satan yen̄sa yotu kpalɔ d̄udysε Satan, 'yite a t̄i si b̄ake yotu ne na? 'Ma yite kandɔ dyene ma nje k̄e mb̄ombu nan?

27 Ngé bë nde, mi sója mbë beya mësisinj ke yotu bomo ne deti te yi Belsebul, ma botu bun sója yan bo ne deti te yi nda? Dete, yo bo ne ñguru wan ta jöse wuné nemeno.

28 Ma ngé bë gbate nde, mi sója mbë beya mësisinj ke yotu bomo ne deti te yi Sisinj Njambiye, yite tédyá nde, *Kandó Njambiye me ke njoka yun.

29 Mumó yakama nyiñé ka ke tû wëte ñgabolo mbam, wenjile mëyasi mënë kiné pa kande bïye nyé woto na? Yo nde, ngé nyé si kande woto nyé, a má nje wenjile mëyasi me tû dyené yey.

30 Ngé mumó ti bë ke kony mbë na, mo te ke lü dyambi ne mi. Sendi, ngé mumó ti kwadyé wesidye yasi sine nyé na, mo te ke wanjo.

31 Dete, mi ke lepo nyé wuné nde: Njambiye yakama tikó bomo ne ñgwëte ke beya yasi hene te yi bo kele nè ke lepi gbutu hene te yi bo lepe sungwé ne nyé ké. Ma ndi nde, ngé mumó lepe lepi gbutu sungwé ne Kimó Sisinj, ko Njambiye tí tikó mo te ne ñgwëte na.

32 Ngé mumó lepina beyate sungwé ne *Mónó mumó, Njambiye yakama tikó nyé ne ñgwëte. Ma ngé mumó lepina beyate sungwé ne Kimó Sisinj, Njambiye tí tikó mo te ne ñgwëte, ko ke ñgimó te yoko ko ke ñgimó te yi ta nje ké na.»

Kasi kimó jeti nè beya jeti

33 «Bo lépi nde: Yoko kimó jeti, komé nyé wumé kimó mbumó. Bo lépi sendi nde: Yoko beya jeti, komé nyé wumé beya mbumó, këto bo dükwe jeti wule ke mbumó te yi nyé wumé ké.

34 Wuné mbo yeri, beya bomo nda wuné, ne ta keló nan yí lepo ne kimó mélépi? Yo nde, numbu púnjukwé mëyasi mete yi tondé ne ñgbén kë moy temó mumó ké.

35 Kimó mumó kél kimó mëkele wule ke kimó mëyasi mete yi diye ke temó ne ké. Ma beya mumó kél beya mëkele wule ke beya mëyasi mete yi diye ke moy temó ne ké.

36 Ma mi ke kombile lepo nyé wuné nde: Ke yeso pesina josi bomo hene ta yensa ke mélépi me tum hene te yi bo lepima ké.

37 Yo nde, wë ta kabò ho balo lepi wule ke yasi te yi wë lepima ké.»

Befarisé ke diye yinja meyekambiye (Lk 11)

38 Ndana, ε baña botu bë tedya mëmbonja ne *Befarisé bù lepi lepo nde: «Yekele, he ke kwadyé nde, keló wëte meyekambiye, né wuse bënj.»

39 Ε nyé yensa nyé bo nde: «Beya botu bë ñgimó te yoko bë yeti ke wokuna ne Njambiye baka ke diye wëte meyekambiye. Ma ko bo tí tedye bo wëte meyekambiye na, ndi yiké yi ma ñyáñ Yonas te mo punja mélépi me Njambiye ké.

40 Yo nde, ndi nda yi Yonas kwañdyá mëyeso yitati nè metu yitati ke moy ñyañgwé njanjo, dete sendi, *Mónó mumó ta kwañdyé mëyeso yitati nè metu yitati ke moy meneti.

41 Dyobó Njambiye ta peso josi ké, botu bë Ninive ta temé ke mbombu botu bë ñgimó te yoko peso josi yan tedye bo nde, bo balma lepi, këto bo, botu bë Ninive yensaama yan temó komé Yonas pelma yasi te yi Njambiye lepima ké nyé bo. Ma ndana waka, mo te ε kwañma Yonas kó kete.

42 Ke yeso pesina josi te nya te ε bá kumande ke Seba kó ta temé ke mbombu botu bë ñgimó te yoko peso josi yan tedye bo nde, bo balma lepi, këto a temma nè londunate ne mbij ke njena meneti yí nje wokó lepi te yi bá tondunate ne ñyáñ ke numbu Salomón ké. Ma ndana waka, mo te ε kwañma Salomón kó kete.

43 «Ngé beya sisinj punde duwé ke yotu mumó, a kwáñ wowó ne mekongor yí sà mbey mewedya. Ma ngé nyé ti dole ké,

44 a má lepo nde: *«Mi ta yókwé ne kókó kë ke tû dyembé komé mi wulma ké.»* A yókwé nje doló nde, tû me gboñgote, bo ma wómbile yo ne ñgesesé si kombile yo.

45 Ngé nyé semé dete ké, a kwá kë bù sendi baña hakambe beya mësisinj yitan jø yiba bë ne deti kwá nyé baka. O bénja, benné hene bo má ñyáñ nyiñé tû bïye ñya womëte. Dete, téri mo te má nje bë ndana beyate kwá yi mbombu. Yo ta bë

sendi dete ke yi beya botu be n̄gimō te ȳc̄k̄o.»

Bemaj be Yesus, yo be nda?
(Mk 3; Lk 8)

46 Piñ̄o te yi Yesus b̄a ndi ke l̄epina nȳe n̄gil b̄om̄o k̄é, ε nyāngwε b̄en̄e b̄emaj d̄ȳa d̄iȳo ke s̄e. Bo kwadysa l̄ero ȳin̄a yasi nȳe nȳe.

47 ε m̄baña m̄um̄o n̄je l̄ero nȳe nȳe nde: «B̄eñ̄a, nyāngwε ke s̄e b̄en̄e b̄em̄oñ̄, bo ke kwadysa l̄ero yañ̄a nȳe w̄e.»

48 ε nȳe ȳen̄sa nȳe nȳe nde: «Nda nyājm̄be? Be nda b̄emaj b̄emb̄e?»

49 Ke k̄oñ̄te, ε nȳe sambile bo tew̄o ne b̄ejek̄e b̄en̄e l̄ero nde: «Ha, nyājm̄be n̄e b̄emaj b̄emb̄e baka!»

50 Yo nde, m̄um̄o h̄ene ε kel̄e yasi te yi Sañ̄m̄be te ε d̄iȳe ke kwey k̄o kwadysa, m̄o te mañ̄m̄be ho d̄ȳombu d̄ȳemb̄e ho nyājm̄be.»

13

Kan̄o ke kasi m̄o b̄ena mb̄eki
(Mk 4; Lk 8)

1 Ke kiya yes̄o te ε Yesus punde ke t̄u k̄e d̄iȳo ke goñ̄ nyāngwε mat̄o.

2 Nyāngwε n̄gil b̄om̄o nj̄a wesidysa ke k̄eki n̄e, ε nȳe b̄ende w̄ete landi d̄iȳo kete. N̄gil b̄om̄o h̄ene b̄a ke n̄gindi.

3 A l̄epima budya meyasi nȳe bo ne n̄je m̄ekanoñ̄ l̄ero nde: «W̄ete m̄o b̄ena mb̄eki kwañ̄ma ke n̄gwañ̄ ȳi k̄e nyānje kwal̄o.»

4 Ke n̄gimō te yi nȳe b̄a ke nyānje kwal̄o k̄é, ε ȳin̄a b̄al̄e ke n̄je, ε b̄en̄on̄ si n̄je d̄ye yo.

5 Ȳin̄a balma ke mb̄ey te yi b̄a tand̄e metari kine budya gb̄ela meneti kete k̄é, ε yo lo n̄edo, kete meneti t̄i b̄e d̄imnate na.

6 Yasi w̄ete, ke yes̄o ma pan̄o, ε yo si nȳoñ̄o s̄os̄o, kete m̄ekan̄gil mete t̄i kum̄e womanja na.

7 Ȳin̄a balma ke mb̄ey te yi b̄a ne meñ̄gombiya kete k̄é, ε meñ̄gombiya j̄u si n̄gañ̄gile yo.

8 Ȳin̄a kwal̄o nj̄a b̄al̄o ke kim̄o meneti, ε yo wum̄e m̄embum̄o. Kwal̄o te w̄ete nȳa m̄embum̄o ḡomay, ε w̄ete nȳe kam̄otan̄ jo kam̄o w̄ete, ε w̄ete nȳe ne kam̄otati.

9 M̄o te ε ne mete te ȳi wok̄o p̄e, a w̄ôku.»

10 Ndana, ε b̄ejek̄e b̄en̄e n̄je ke k̄eki ne diye nȳe nde: «Keto n̄ge yi w̄e l̄epina nȳe bo ne n̄je m̄ekanoñ̄ k̄é?»

11 ε nȳe ȳen̄sa nȳe bo nde: «Yo ndi wun̄e yi Njambiyε nya d̄eti te yi duwe meyasi mete yi ma b̄eki s̄odfyate ne mb̄ombu ke kasi *Kando te yi kwey k̄é. Yasi w̄ete, ke b̄e bo, a t̄i nȳe yan̄ bo d̄eti te yi duwe meyasi mete na.»

12 Yo nde, p̄e m̄o te ε me ne yasi k̄o, bo ta dokidysa sendi ȳin̄a yasi nȳe nȳe, a má b̄e ke nȳeñ̄gwe. Ma p̄e yi ȳoko ε kine yañ̄a k̄o, bo ta soñ̄e ko m̄ono yasi te yi nȳe no k̄é.

13 Yi mi l̄epina nȳe bo ne n̄je m̄ekanoñ̄ k̄é, yo kete bo ke b̄eñ̄e yasi kine duwe yasi te yi bo b̄eñ̄e k̄é na. Bo ke l̄engwε mete ke yasi kine wok̄o ho biye to te na.

14 Dete, m̄ekele man ke ton̄je l̄epi te yi Esayi te m̄o punja m̄el̄epi me Njambiyε ma l̄epi k̄é. A l̄epima nde: «Wun̄e ta wok̄o wok̄o ne mete mun, ma ko wun̄e t̄i biye to te na. Ne ta b̄eñ̄e b̄eñ̄a ne misi mun, ma ko ne t̄i duwe yasi te yi wun̄e b̄eñ̄e k̄é na,

15 kete metem̄o me botu baka me ne b̄iñ̄bili. Bo ne n̄guru wan ma d̄ib̄o mete man n̄e misi man. Bo k̄el̄ dete, ma misi man n̄je b̄eñ̄e yasi, ma mete man n̄je wok̄o p̄e, ma tem̄o yan̄ n̄je nem̄be meyasi, ma bo n̄je ȳen̄sa tem̄o, ma mi n̄je sidys k̄on̄ yan̄.»

16 Ma ke yun̄, wun̄e ne mesosa, kete misi mun ke b̄eñ̄e yasi, mete mun ke wok̄o p̄e.

17 Gbakasi yi mi l̄epi nȳe wun̄e k̄é: Botu b̄e punja m̄el̄epi me Njambiyε budysate n̄e budya botu b̄e Njambiyε kwadysa b̄eñ̄e meyasi mete yi wun̄e b̄eñ̄e muka k̄é, ko d̄ete, bo t̄i b̄eñ̄e na. Bo kwadysa wok̄o meyasi mete yi wun̄e wok̄e muka k̄é, ko d̄ete, bo t̄i wok̄e yo na.

18 «Ma ndana, wun̄e wôku to kan̄o m̄o b̄ena mb̄eki.

19 N̄ge m̄um̄o wok̄e m̄el̄epi mete yi l̄epi kasi *Kando te yi kwey kine biye to te na, o b̄eñ̄a, *M̄o b̄eñ̄a m̄ekele má n̄je si soñ̄e m̄el̄epi mete yi nȳiñ̄ma ke tem̄o ne k̄é. N̄je te yi ȳin̄a kwal̄o balma kete k̄e tédȳa n̄jel̄ m̄o te mb̄ete.

20 Mb̄ey te yi b̄a tand̄e metari yi ȳin̄a kwal̄o balma kete k̄e tédȳa m̄o te ε wok̄e

mélépi më Njambiyé jaye yo nedø ne mesosa.

²¹ Yasi wete, a tì pa lo megata na. Deti sumna kol kikwé yeti na. Ma nyé sañgwa ne yiña méróku ho tedye nyé yiña mèbónè kétó mélépi më Njambiyé ké, o bénja, a jatidya kol ke beya njé.

²² Mbey te yi bá ne mengombiya yi yiña kwaló balma kète kék tédyá mó te ε woké mélépi më Njambiyé. Yasi wete, kesa temo ke meyasi mète yi ñgimò te yókó nè kasi kusuku te yi díki sebile temo bómó kék ma si ñgangile mélépi mète, o bénja, mélépi më Njambiyé te yi nyé wokuma kék tí kelo se yaña na.

²³ Ma kimò meneti te yi yiña kwaló balma kète kék tédyá mó te ε woké mélépi më Njambiyé býie to te kwá wumó membúmò. Kwaló mbumó wete ke nyé membúmò gómay, wete ke nyé ne kamotan jo kamó wete, wete sendi ke kék nyé kamotati.»

Kano ke kasi beya mbunjó

²⁴ Ke kónje, ε Yesus yekidye sendi wete kano nyé bo lèpó nde: «*Kando te yi kwey ke bojna ne wete mó te ε nyanja kimò kwaló ke ñgwañ ne kó.

²⁵ Ma piñó te yi bómó héné bá ke jakó kék, ε mó pendó wene kwá kék nyanje sendi kwaló beya mbunjó ke njoka kimò kwaló te yiri tóke kendi kwá.

²⁶ Ma ke nyambi ma lo jú nyé membúmò kék, ε beya mbunjó ñgbabiyé sendi ne kamama.

²⁷ Ke botu be mésay bené ma bénje dête kék, ε bo nje diye masa wan nde: «Nyangwé mbam, 'wé ti ma békí kwaló kimò nyambi ke ñgwañ yó na nde? Ma beya mbunjó te yókó wúla ba we?»

²⁸ ε nyé yenja nyé bo nde: «Yo mbaña mó pendó wombe kele yasi yinori.» ε bo diye nyé nde: «'Wé kwádyikwé nde, wuse kén kék sute beya mbunjó te soñe?»

²⁹ ε nyé yenja nde: «Bé. Ne tíki, kambo wune më nje sute beya mbunjó gbamó ne kimò nyambi.

³⁰ Ne tíki, né yo héné jú kumó ke ñgimò soñna nyambi ke ñgwañ. Komé ñgimò te ta yaka kék, mi ta lèpó nyé botu be soñna nyambi nde: Wune kânda sute

beya mbunjó dokó yo wotó kék lodye. Ma ke bë kimò nyambi, wune ndém yo kék nyé ke ndam mbe.» »

Kano ke kasi wete móno mbumó

nde mutar (Mk 4; Lk 13)

³¹ Ke kónje, ε Yesus yekidye sendi wete kano nyé bo lèpó nde: «*Kando te yi kwey nda wete kwaló móno mbumó nde mutar yi wete mumó bojna kék bë ke ñgwañ ne kék.

³² Mbumó te kwá yeló ke njoka mékwaló héné te yi díyé ke to meneti. Ma ke yo si lo, yo kpál nje jú dékó kwá kwaló ménuyiñó héné nje bë nyangwé jeti, o bénja, bénón ke nje sumó metu man ke mèbó mète jojna kète.»

Kano ke kasi ñgq kelna mampa (Lk 13)

³³ Ke kónje, ε nyé yekidye sendi wete kano nyé bo nde: «*Kando te yi kwey nda móno ñgq kelna mampa yi nyari bù sañgwe ne su farin yaka longa yitati. Mónó ñgq yinori ta kelo nde, mboró farin yinori héné siki wudye.»

³⁴ Yesus díkima lèpó meyasi menori héné nyé ñgil bómó ne nje mékano. Ko a tì bë ke lèpina nyé bo kiné nyé kano na.

³⁵ Yo kwañnama dête yí tonje ne mélépi mète yi mó punja mélépi më Njambiyé lèpima kék. A lèpima nde: «Mi ta bute numbu lèpina ne nje mékano. Mi ta punje meyasi mète yi bá sôdyate ne mbombu kande ke ñgimò te yi mbokó tì pa kusuna na.»

Yesus ke gbasó to kano ke kasi beya mbunjó

³⁶ Ndana, ε Yesus tike ñgil kwá nyiñé tû. ε bejeké bené nje ke kékí ne lèpó nyé nyé nde: «Lèpó to kano beya mbunjó te yi memiya ñgwañ kék nyé wuse.»

³⁷ ε nyé yenja nyé bo nde: «Mó te ε nyanje kimò kwaló kó, yo *Mónó Mumó.»

³⁸ Ngwañ te yi bo lèpé nò kék, yo tédyá ndingelé meneti maka. Kimò kwaló, yo botu be *Kando Njambiyé. Beya mbunjó, yo botu be *Mó beya mèkele.

³⁹ Mó pendó te ε nyanja kwaló beya mbunjó te kó, yo *Kum beya mèkele.

Ngimō sonja nyambi ke ḥngwanj tédyā siyna mbokō te yōkō. Botu be sonja nyambi ke ḥngwanj, yo bejaki be Njambiyē.

40 Ma mēyasi ta kwaṇna ke siyna mbokō te yōkō ndi nda yi bo sute ne beya mbunjō bete ke dīte kē.

41*Mōnō tūmō ta tomō bejaki ḫene, bo má si kē kawule bōmō hēne te be jatidye ḫesō ke beya nje nē botu bete be kelē mēyasi mete yi mēmbonja ḫene kē soṇe ke Kandō dyenē.

42 Bo má nje biye bo bete ke nyēn nyēn dīte, womēte bo ta lelō nyambo mēsū.

43 Ke ḥngimō te yite mbōmbu botu bete be ne ḫgbēn baka ta panō ne pay pay nda misi mē yesō ke Kandō Saṅgwē wan. Ma mō te ε ne metō te yi wokō ne pē kō, a wōku.

Kanō ke kasi yiṇa kpasa mēyasi yibā

44 «*Kandō te yi kwey nda yiṇa kpasa yasi te yi bo sōdya ke mōy mēneti ke wētē ḥngwanj. Ε wētē tūmō nje sōmbō yo. Ε nyē yōkidye sōdya yo ne kōkō. Mēsōsa kwaṇma nyē ke temō, eru ε kwā kē dyaṅgwē mēyasi mēne hēne nje bū mōni te bōmō ne ḥngwanj yinōri.

45 «*Kandō te yi kwey sendi nda mō dyaṅgwē mēyasi te ε gōsē kpasa mēdiyamaṇ.

46 Ke nyē ma kwedya wētē yi dīye būdya mōni kē, ε nyē kwā kē dyaṅgwē mēyasi mēne hēne nje bōmō ne yo.

Kanō ke kasi bulajama

47 «*Kandō te yi kwey sendi nda bulajama te yi bo bētima ke maṇ, ε yo kawule kwalō benjanjō hēne.

48 Ke yo si tondō kē, bo ke dālē yo kē nō ḫgindi, bo má nje kwā dīyō metidye, sawē kimō benjanjō nyē ke memapi, bētē be beya bētē.

49 Yo ta kwaṇna sendi dēte ke siyna mbokō te yōkō. Bejaki be Njambiyē ta nje bākē beya bōmō nē ḫgbēn bōmō.

50 Bo ta biye beya bōmō bētē ke nyēn nyēn matō dīte. Yo womēte komē bo ta lelō nyambo mēsū.»

51 Ε Yesus nje dīyē bejekē ḫene nde: «'Nē wokuma ka to mēlepi hēne te yi mi

lēpima nyē wunē kē?» Ε bo yēnsa nde: «J, he wokuma.»

52 Ε nyē nje lēpō nyē bo nde: «Mō tedya mēmbonja hēne ε jekima mēyasi mete yi ḫēnē *Kandō te yi kwey kō nda sa tū te ε ḫēnē kusuku ne bū jōnja mēyasi nē mēnjombu mete ke njokate.»

Botu be Nasaret yeti ke tikō temō

ke yi Yesus na

(Mk 6; Lk 4)

53 Ke Yesus ma si sidye lēpina mēkanō mēnōri dēte kē, ε nyē temē womēte kwā.

54 A kwaṇma kē ke ḫgbak ḫgbak dīya dyenē. Ε nyē dīki tedye bōmō mēlepi mē Njambiyē ke mbanjō mēwesidya mē Beyuden yi bā womēte kē. Botu bētē be dīkima wokō yasi te yi nyē tedya kē dīkima ḫgbakima lēpō nde: «Njel dīyān te yi mbam kō be nō nē njel deti kelna nyāngwē mēkele mete yi nyē nō kē wúla ba nyē we?»

55 «Ta ε kō na mōnō kapinda? 'Nyāngwē wēnē yeti Mariya na? 'Beman yeti be Jak nē Yosep nē Simōn nē Yude na?»

56 'Bedyōmbu ḫene yeti waka sine bo na? Dīyān nē deti te yīkē hēne wúla nyē we?»

57 Ke yan, a bā yasi te yi njāngwa bo ke temō jatidye bo ke beya nje. Yasi wētē, ε nyē lēpē nyē bo nde: «Bo lūksa mō punja mēlepi mē Njambiyē ke yiṇa mēmbey, ma bo yēlkwē nyē ndi ke dīya dyenē nē kē mōy kandō dyenē.»

58 A tī kelē yiṇa būdya nyāngwē mēkele womēte na, kēto bo tī tīkē temō ke yēnē na.

14

Kasi sōṇ Jāṇ

(Mk 6)

1 Ke ḥngimō te yite kumande Herod te ε bā kumande ke Galile kō wokuma je Yesus.

2 Ε nyē lēpē nyē botu be mēsay ḫene nde: «Yo Jāṇ te mō tōpuna bōmō ke mōrōku, yo gba nyē womiyē ke njoka bēmūn, yori yi nyē be nē deti te yi kēlo nyāngwē mēkele kē.»

3 Yo nde, ne mbombu Herod tomma bomo kë biye ne Jan woto nyue nyue ke jébo keto Herodiyas nya Filip te manj wen.

4 Herod kelma dete, keto Jan dikima lepo nyue nyue nde: «Yo ti yaka nde, boñgo Herodiyas ne megwaki na.»

5 Dete, Herod kwadysa wo nyue, yasi wete, a gwá wó ñgil, keto bomo hene duwá nde, Jan mo punja melerpi me Njambiyé.

6 Wete yeso bo bá ke keló jesó yesso jariki kumande Herod. Ë ñgondú Herodiyas ne bojó jesó ke mbombu botu bate be njá baka, e yo biye temo Herod.

7 Ë nyue lepe kinja nyue nyue nde, yasi hene te yi nyue ta diye ke medbo mené ko ñge, a ta nyue nyue yo.

8 Mónó nyari bengwa yasi te yi nyangwe lepima nyue nyue ké, e nyue lepe nyue kumande Herod nde: «Nyekó mi to Jan te mo tópuna bomo ke móroku gba waka ke móy pan.»

9 Yo nya kumande ñgambi ke temo. Ma keto a sima kinja nè keto mbéri misi me botu bate be nyue jebama baka, e nyue pesé nde, a ta nyue nyue to Jan te mo tópuna bomo ke móroku.

10 Ë nyue tome bomo kenje ke tu jébo kë kile ne to Jan.

11 Ë bo dyá no ke pan kanje nyue ñgondú nyari. Ë nyue njé kanje nyue nyangwe.

12 Ë bejeké be Jan kë bù muñ ne kë pumbó. Ë bo nyue kwá kë lepo nyue Yesus.

Yesus ke nyue bomo tomat

yitan medye

(Mk 6; Lk 9; Jñ 6)

13 Ke Yesus ma woko kasi soñ Jan ké, e nyue duwé womete kwá ne landi yí kë sañya mbey te yi bá ne senjenje kine bomo kete ké. Ma ke bomo ma duwe dete ké, e bo sutiyé ke medya bengwe nyue kol ne kol ne ñgindi.

14 Ke Yesus ma piye ke landi ké, a bénja nyangwe ñgil bomo ké. Ë nyue gwe ñgwete yan budylate sidye mékón me botu bate be bá ke kónó ke njoka yan baka.

15 Ke bekoko ma dyá ké, e bejeké bené kë ke keki ne lepo nyue nyue nde: «Waka kongor, ma ñgimo ma kwá sendi

budylate, tikó, né bomo kwá kë ke medya kë sañya bómá, né bo dyé.»

16 Ë Yesus lepe nyue bo nde: «'Bo njáki nje kwá kë we? Ndi gba wuné ne ñguru wun nyéki bo medya.»

17 Yasi wete, e bo nje yenja nyue nyue nde: «Wuse waka ndi ne mampa yitan nè benjanjo yiba.»

18 Ë Yesus lepe nde: «Ne njáki ne yo woñga ke yembé.»

19 Ke kónté, e nyue lepe nyue ñgil bomo nde, bo díy díy ke to membunjo. Ë nyue nje bù mampa yinori yitan nè benjanjo benori yiba kañe misi kenje kwey nyue Njambiyé wosoko. Ke kónté, e nyue nje leke yo kañe nyue bejeké bené. Ë bo bù yo kë kabó nyue ñgil bomo.

20 Ë bomo hene dyena ditó. Ë bo nje wesidye mebukwe mete yi tonje memakó kamó jo yiba.

21 Ke njoka botu bate be dyenama baka bembam ne bembam kumma nda bomo tomat yitan kine toló bomari nè bónosike na.

Yesus ke kendó ke to duku

(Mk 6; Jñ 6)

22 Ndana ndana ke kónté ké, e Yesus lepe nyue bejeké bené nde, bo bêndi landi kandé sabiyé kë ñginje te yoru, na pa tika lepo nyue ñgil bomo nde, bo siki dñuwé.

23 Ke nyue ma si kwanjdye ñgil dete ké, e nyue kwá kë ne nañ bendo keki, na kë ñgweta ne Njambiyé. Tu yinjama doló nyue mate nyepó.

24 Yinori bejeké me kë ne landi londunate ke bembé sombu. Bo bá ke sañga ne mebóne budylate ne mékumbó, keto bo ke kë, pupó ke nje njakó ke mbombu yan mata bo.

25 Ke póku njenamenó e Yesus nyue kol ke kendi ke to duku yí kë no ke yan.

26 Ke bejeké ma bénje nyue ke kendó ke to duku dete ké, e bo gwe wó lepo nde: «Yo ablasa!» Ë bo gwe wó budylate kembidya.

27 Ke Yesus ma bénja ndi dete ké, a tì ndekidye na. Ë nyue bate men kenje bo lepo nde: «Ne tì kambi yaña na, yo mi! Ne tì gwaki wó na!»

28 Ke Piyer ma woko dete ké, e nyue lepe kenje nyue nde: «Nyanjwe Kumande, ñge

be nde, yo gba wε, jaya nde, mi kēndi ke to duku kē pe yo.»

29 ε nyε lεpε nyε nyε nde: «Inja.» ε Piyer piyε ke landi kande kendi ke to duku yí kē no ke yene.

30 Ma ke Piyer ma bεnε dimbi pupo kē, ε nyε gwe wɔ. A bεnεma nde, a mε ke nyiŋε ke mɔrɔku, ε nyε kembidya lεpε nde: «Nyāngwε Kumande, joŋgwε mi.»

31 ε Yesus sambile bɔ nεdɔ b̄iye ne nyε kine ndekidye na lεpε nyε nyε nde: «Wε mɔ te ε ke tikɔ temɔ ne mbet ke yembε kɔ, keto nge yi we nya meso kē?»

32 ε bo hεnε yiba bende landi, ε pupo siyε.

33 ε bεjekε bεte bε b̄a ke moy landi baka njε kuse mεbɔŋ ke mbombu Yesus lεpε nde: «Wε Mɔnɔ Njambiyε gbate!»

34 Bo sabiya duku kumɔ ke meneti mε Genesaret.

35 Botu bε mate duwɔ nde, yo Yesus, ε bo kεnε men ke mεrɔku mεte yite hεnε. ε bo b̄u botu bε kɔn hεnε njε nɔ ke yene.

36 Bo nγwεtama ne nyε nde, a jāya nde, botu bεkɔn kpōka ndi gbela numbu lambɔ ne lalε. Dete, bɔmɔ hεnε bε kpokuma numbu lambɔ ne mεkɔn man siyama ne kpaya.

15

Befarisε nè kasi metumbu me

*bεbabε ban
(Mk 7)*

1 Ndana, ε *Befarisε nè botu bε kεtina mεyasi bε wulma Yerusalεm baka njε ke yi Yesus diyε nyε nde:

2 «Keto nge yi bεjekε bɔ yaŋgile mεkele mεte yi wulma ne besaŋmbambɔ busu kē? Keto bo ti wεyε bɔ komε bo kwadyε dyena kē na?»

3 ε Yesus yenja nyε bo nde: «Ma wunε, keto nge yi wunε njε yaŋgile mboŋga te yi Njambiyε kpalɔ njε bεnεgwe mεkele mεte yun ne nγuru wun kē?»

4 Ma Njambiyε lεpima nde: **«Jεsɔ sɔŋgwε bεne nyɔŋgwε.»** A lεpima sendi nde: **«Mɔ te ε ta lεpina bεyate ne saŋgwε ho ne nyāngwε, bo wōku nyε.»**

5 Ma ke yun, wunε lεpi yun nde, nge mumɔ lεpε nyε saŋgwε ho nyε nyāngwε

nde: **«Yasi te yi mi diyma kamε ne wε kē, mi sima si nyε Njambiyε yo ne sadaka.»**

6 Womεte ke yun, mɔ te yakama diyɔ kinε kamε se saŋgwε ho nyāngwε na. Dete, wunε ke kpalo lj lεpi te yi Njambiyε wule ke mεkele mεte yi wunε tεmbidya kande ne bεtomba kē.

7 Wunε botu bε likisi, lεpi te yi Esayi te mɔ punja mεlεpi mε Njambiyε lεpima ke kasi yun kē b̄a gbakasi. A lεpima nde:

8 **«Botu baka kān mi ndi ke kondɔnumbu, yasi wεtε, temɔ yan londunate ne mbj ne mi.»**

9 Kannate yi bo kanε ne mi kē gba gβelate, keto bo tédyα ndi mεyasi mεte yi wule ke pεsina te yi bɔmɔ. »

*Yasi te yi bekidye mumɔ kē
(Mk 7)*

10 Ke kɔnje, ε Yesus jεba nγgil lεpε nyε bɔmɔ nde: **«Wunε lεnγwε mεtɔ yí woko lεpi kε.»**

11 Yeti yasi te yi nyiŋε ke numbu mumɔ kē kele nde, a b̄eki ne sembɔ na, yasi wεtε, yo yasi te yi punde ke numbu ne kē, yo yite kele nde, a b̄eki ne sembɔ. »

12 Ndana, ε bεjekε bεne kē ke kεki ne lεpε nyε nyε nde: **«'Wε ke duwε ka nde, lεpi te yi wε lεpima kē njaŋwa temɔ *Befarisε budyate?»**

13 ε nyε yenja nyε bo nde: **«Kwalɔ mbunjɔ hεnε te yi Saŋmbε te ε dīyε ke dγyobɔ kɔ t̄i bε, yo ta sutuna.»**

14 Ne t̄iki bo, bo botu bεte bε ne dībina misi baka. Bo ke tedye bεsɔ botu bεte bε ne dībina misi baka njε. Ma nge mɔ dībina misi tedye jakɔsɔ mɔ dībina misi njε, bo hεnε yiba ta balɔ ke moy bεlo. »

15 ε Piyer b̄u lεpi lεpε nyε nyε nde: **«Nεmba to kano te nyε wuse.»**

16 ε Yesus yenja nyε nyε nde: **«'Ko wunε sendi, wunε t̄i pa bε ndi ne dγyano na?»**

17 Wunε yeti ke wokɔ ka nde, yasi hεnε te yi nyiŋε ke numbu kē pīkwε kē moy mumɔ, ke kɔnje, a mā kē nyakɔ yo ke mboŋ na?

18 Ma yasi wεtε, mεyasi mεte yi punde ke numbu mumɔ kē wūla ke moy temɔ. Yo yite kele nde, a b̄eki ne sembɔ,

19 keto beya metake hene wula ndi ke moy temo mumo. Yo kasi wona bomo. Yo kwalo kelna mewanja hene te yi mumo yakama kelo. Yo kasi megubo ne kasi pesina lepi nyu momo ke numbu ne kasi tonya beso.

20 Yo meyasi menori kele nde, momo biki ne sembo. Ma nge momo dyena kine pa weye bo, yite ti kelo nde, momo biki ne sembo na.»

*Wete ngondou Kanan ne bibina temo
ke yi Yesus
(Mk 7)*

21 Yesus temma womete kwá ke meneti me Tir ne Sidon.

22 Yaka no, wete nyari ngondou Kanan e díkima díyo ke meneti mete ko njá ke yene kembidya lepo nyu nyu nde: «Nyangwe Kumande, móno Davit, gwakó ngwete wombé. Beya sisin ke njangwe ngondou wombé beyate.»

23 Ko Yesus tì yenja yanya nyu nyu na. Bejeké njá ke keki Yesus jeliye nyu lepo nyu nyu nde: «Lepo nyu nya ko nde, a kwâ, keto a ke díki kembidya bejgwé ne wuse.»

24 E Yesus yenja nde: «Njambiyé tomma mi njesé, né mi nje jongwé ndi bóno besam be kandó Isarayel be ma dimbiye baka.»

25 Ko dete, nya ko njá kuse mebwoj ke mbombu wene lepo nyu nyu nde: «Nyangwe Kumande, kama mi.»

26 E Yesus yenja nde: «Yo yeti kimote nde, bo bóni medye me bónosike nje bete nyu bóno bembije na.»

27 E nyari lepe nde: «Yo gbate dete, Nyangwe Kumande. Ma ko dete, bóno bembije díy ndi lale ke njí tebel yí dye membulma medye mete yi bale wule ke tebel bémasa bá kék.»

28 Ndana, e Yesus nje lepo nyu nyu nde: «Nyangwe nyari, tikina temo te yi we no ke yembe kék gba nyangwete budiate. Meyasi kélñangwe pe yo nda yi we kwadye kék.» E móno wene be ne te ndi ke kiya njimó te.

29 Yesus njá kwá komete kendo kumó ke keki nyangwe mató Galile. E nyu kwá bendo keki kwá diyo metidyé.

30 Nyangwe njil bomo njá ke yene. Bo njá ne botu be ndembil ne botu be dibina misi ne baka be ti tapitañgwe ne botu be kósú nje bù sendi baña budya botu be kón. Bo njá ne bo hene ke nji mèkol mené, e nyu sidye mèkón man.

31 E njil ngbakima budiate tondo yí bënjé nde, botu bête be tì bë ke tapita baka me ke tapita, botu be kósú me ne te, botu be ndembil ke kendo lale kimote, botu bête be ne dibina misi baka ke bënjá. E bomo lukse Njambiyé te e kandó Isarayel.

Yesus ke nyu bomo tomay

*yini medye
(Mk 8)*

32 Diyo kék, e Yesus jeba bejeké benné lepo nyu bo nde: «Mi ke gwe ngwete njil botu baka budiate, keto yo me kék muka metu yitati yi bo waka ke keki mbe kék. Ma yasi te yi bo ta dye yeti. Mi yeti ke kwadye nde, bo dükwe ne nja na, kambó wum me nje badye bo ke nje.»

33 E bejeké benné lepe nyu nyu nde: «Waka kongor, he ta keló ba nan yí doló ne budya medye mete yi wuse ta nyu ne njel njil nda yike, bo má dye ditó?»

34 E Yesus diye bo nde: «Wuné ne mampa niñgo?» E bo yenja nde: «Yitan jo yiba nje bù bóno benjanjo ne mbet.»

35 E nyu lepe nyu bomo nde, bo díy diyo ke meneti.

36 E nyu bù mampa yinori yitan jo yiba ne benjanjo nyu Njambiyé wosoko nje leke yo nyu bejeké benné. E bo nje bù yo kék kabó nyu njil bomo.

37 Bomó hene dyenama ditó, e bo nje wesidye mebukwe mete tonje memakó yitan jo yiba.

38 Botu bête be dyenama baka bá bembam ne bembam tomay yini kine toló bomari ne bónosike na.

39 Ke konyte, e Yesus lepe nyu bomo nde, bo siki duwe. E nyu nje bendo landi kék pe wete mbey nde Magadan.

16

*Yesus ke lepina ke kasi Befarisë
ne Besadusë
(Mk 8)*

1 *Befarisę nè *Besadusę nją ke yi Yesus. Yi boðe ne nyę, bo diyma nyę nde, a têdyä bo wete møyekambiye te yi wule ke dyoðbä kë, né bo þeñ.

2 ε Yesus yeñsa nyę bo nde: «Bekoko wune nde: <Yeso ta panç néménó, këto metä me dyoðbä tenate ne ñgawo.»

3 Ma þememjmené wune nde: <Mbiyo ta nò muka þeyate, këto dyoðbä dëke ne gañgayoko, yasi ne ndiliñ.> Wune ke duwe némbe teri dyoðbä, 'ma wune yeti ne deti te yi némbe møyasi mète yi kwañna ke menjimo te yike na?

4 Beya botu bête be ñgimo te yoko be yeti ke wokuna ne Njambiyę baka ke diye wete møyekambiye. Ma ko bo tí tedye bo wete møyekambiye na, ndi yike yi ma dyáñ Yonas kë. Kë konyte, ε nyę tike bo tøke kendi kwä.

5 Bo sabiya duku kë ñginje te yoru. Bejekë lenjsama kiné kë ne mampa na.

6 Diyo kë, ε Yesus lepe nyę bo nde: «Wune ñdi gba ne soscó ne ñgä te yi Befarisę nè yi Besadusę.»

7 ε þejekë diki takina sà to te ke moy metemö man lepo nde: «A lépi ñete, këto wuse tì nje ne mampa na.»

8 Yesus duwå yasi te yi þä ke kwañna kë, ε nyę lepe nde: «Keto ñge yi wune takina ñete ke moy metemö mun lepo nde, yo keto wune tì nje ne mampa kë? Tikina temö te yi wune nò kë dëke ne mbet.

9 'Yite nde, wune tì pa þiye ndi to møyasi kumö ndana na? 'Wune yeti ke take se mampa yitan te yi mi nya bomö tomay yitan dye kë na? 'Wune yeti ke take se þuyø memakö mète yi wune nją tonje ne þukwë medye mète kë na?

10 Kë konyte yinori, 'mi tì þü mampa yitan jø yiba nyę bomö tomay yini ñye na? 'Wune yeti ke take se þuyø memakö mète yi wune nją tonje ne þukwë medye mète yite kë na?

11 Ñge kelë yi wune ti wóku nde, mi ti lépi ne kasi medye kë? Ma wune ñdi ne soscó ne ñgä Befarisę nè yi Besadusę.»

12 Ndana yey, ε bo nje þiye to te nde, a ti lépi nde, bo ñdi ne soscó ne fanj ñgä te yi bo þü kelë ne mampa kë na. A lépi ne tedye yasi te yi Befarisę nè Besadusę.

Piyer nde, Yesus nyę Krist (Mk 8; Lk 9)

13 Yesus nją kwä kumö ke meneti me Sesare Filipi. ε nyę diye þejekë benë nde: «Bomö lépi nde, mi *Mónö mumö, mi nda?»

14 ε bo yeñsa nde: «Baña lépi nde, we Jañ te mò tøpuna bomö ke møröku. Baña nde, we Eli. Baña nde, we Jeremi. Baña sendi nde, we wete mò punja mëlepi me Njambiyę nda bari.»

15 Ndana, ε nyę nje diye bo nde: «Ma ke yun, wune lépi ba nde, mi nda?»

16 ε Simón Piyer yeñsa nde: «We *Krist te Mónö Njambiyę te ε ne joñ kɔ!»

17 ε Yesus þü lepi lepo nyę nyę nde: «Simón te móñ Yonas, we ne mesosa, këto yasi te yi we lepima kë. Yeti wete mò meneti maka punje yo nyę we na, yasi wete, yo Sañmbé te ε diye ke dyoðbä kɔ punje yo nyę we.»

18 Ma ke yembë, mi ke lepo nyę we nde: We Piyer! Yite nde mbatö. Mi ta kuso njɔñ botu bête be tike temö ke yembë baka ke to mbatö te. Ko sɔñ nè deti te yi nyę nò kë ti yaka kelë yaña ne yo na.

19 Mi ta nyę we menjanjö me numey te yi *Kando te yi kwey. Yasi hene te yi we ta kpo ke meneti maka, yo ta þe sendi kponate ñete ke kwey. Sendi, yasi hene te yi we ta wunjë ke meneti maka, yo ta þe sendi wunjinate ñete ke kwey.»

20 Kë konyte, ε Yesus lepe nyę bo nde, kpe, ko bo tì lepi nyę wete mumö nde, nyę Krist na.

Yesus ke lepo kasi sɔñ ne

nè womiya ne (Mk 8; Lk 9)

21 Kande ke ñgimo te yite, ε Yesus kande lepinatë nyę þejekë benë nde, møyasi ta kelna dëke: A yâkañgwë kë pële Yerusalëm. Sendi, þetomba þe ñya nè bekum þe botu nyëna sadaka nyę Njambiyę nè botu þe ketina møyasi ta tedye nyę mëbönë budýate kwä wo nyę, a má nje womiyë ke metu yitati.

22 ε Piyer þü nyę kë nò ne nañ kande gayna ne lepo nyę nyę nde: «Njambiyę tì

jayε na, Nyanjgwε Kumande! Yaŋa dete tī dyā we na!»

²³ Yasi wete, ε Yesus yeŋsa bεŋε Piyer lepo nyε nyε nde: «Satan, londɔ kε keki mbe. We yasi te yi yakama jatidye mi kε bεya nje, kεto metake mɔ yeti wete ne yi Njambiyε na, yo metake mete yi bomɔ.»

²⁴ Ndana, ε Yesus nje lepo nyε bεjekε bεnε nde: «Ngε mumɔ kwadysε bεŋgwε mi, a tī boŋ yoto ne nde, yo yaŋa na. A sōba kroa ne bεŋgwε mi,

²⁵ kεto mumɔ hεnε ε kwadysε kambidysa ne jongwε dyenε ne ŋgom ŋgom kɔ ta dimbidysε yo. Ma yɔkɔ ε ta dimbidysε jongwε dyenε kεto mbe kɔ ta bε ne ne jongwε.

²⁶ Ma ngε mumɔ si namɔ meneti maka hεnε nje dimbidysε jongwε dyenε, yo má nje kame nyε kε ngε? Ho nde, yo kwalɔ yasi te nda yi mumɔ yakama nyε kε numbu jongwε dyenε kε?

²⁷ Yo nde, *Mɔnɔ mumɔ ta nje kε meluksa mε Sangwε wene bεnε bεjaki bεnε. Komete, a ta nyε mumɔ hεnε sol bεŋgwε mεkele mεnε.

²⁸ Gbakasi yi mi lepo nyε wune kε: Banja bomɔ kε njoka yun bε dīyε ndana waka baka tī gwe kine pa bεnε *Mɔnɔ mumɔ kε nje bū dīyɔ kumande ne na.»

17

Yotu Yesus ke senjɔ ke nyangwε

*mejasi mε Njambiyε
(Mk 9; Lk 9)*

¹ Ya metu yitan jo wete ke kɔŋte, ε Yesus bū Piyer nè Jak nè Jaŋ te maŋ ne Jak kwā bεnε bo bεrɔ kε ne naŋ kε wete nyangwε keki.

² Kumɔ mate, ε yotu ne senjε ke misi man. Mbɔmbu ne bā kε panɔ ne pay pay nda yol misi mε yesɔ. Melambo menε bā wumnate ne mboŋ mboŋ nda yol mejasi.

³ Bo sém semɔ, Moyisi bεnε Eli baka kε nyε mesimɔ bεnε bε Yesus.

⁴ Ndana, ε Piyer bū lepi lepo nyε Yesus nde: «Nyanjgwε Kumande, yo kimɔte nde, wuse dīy waka. Ngε we kwadysε, mi ta sumɔ mεbala yitati waka, wɔ wete, ε Moyisi wete, ε Eli wete.»

⁵ Pirɔ te yi nyε bā kε lepo ndi dete kε, ε wete wumna kulutu ne roŋponj dībidsye bo. ε wete men wule kε moy kulutu lepo nde: «Yɔkɔ mɔnmbe, sɔŋ temɔ mbε, wune wōkunaŋwε ne nyε.»

⁶ Ke bεjekε ma wokɔ men yinɔri kε, ε bo gwe wɔ budyate balɔ buse mbɔmbu kε meneti.

⁷ ε Yesus nje kpose bo wasε lepo nde: «Ne tēma. Ne tī kambi yaŋa na.»

⁸ Ke bo ma kaŋe misi, bo tī bεnε se wete mumɔ na, ndi Yesus nyεrɔ.

⁹ Ma ndana, komε bo bā kε piyε wule kε to keki kε, ε Yesus kidysε lepo nyε bo nde: «Kρε, ne tī yekidysε yasi te yi wune bεnεma kε nyε mumɔ na. Ne disɔ yekidysε, yite *Mɔnɔ mumɔ womiya kε njoka bεmuj.»

¹⁰ Ke kɔŋte, ε bεjekε diyε nyε nde: «Kεto ngε yi botu be tedysε mεmbongε lepo nde, Eli ta pa kande nje dīŋ kε?»

¹¹ ε Yesus yeŋsa nde: «Yo gbate nde, Eli njāki yí nje kombile mεyasi hεnε tīkɔ kε mbeŋε te.

¹² Ma mi kε lepo nyε wune nde: Eli ma nje, bomɔ kine duwε nyε na. Bo kelma yasi te yi bo kwadysε kelɔ kε ne nyε. Yo dete sendi nde, Mɔnɔ mumɔ ta sangwa ne mεbōne kε mεbō man.»

¹³ ε bεjekε nje wokɔ yεy ndana nde, a lépi kasi Jaŋ te mɔ tōpuna bomɔ kε mɔrɔku nyε bo.

Yesus ke soŋε bεya sisin kε yotu

*wete mɔnɔ mbam
(Mk 9; Lk 9)*

¹⁴ Ke bo ma yɔkwε kumɔ komε ŋgil bomɔ bā kε, ε wete mbam nje kuse mεbōŋ kε mbɔmbu Yesus

¹⁵ lepo nde: «Nyanjgwε Kumande, gwakɔ ŋgwεtε mɔnɔ wombe. A ke kɔnɔ ne jaja sangwa ne mεbōne budyate. Yo ke dīki bεtε nyε kε dītε, yinɔ kε mɔrɔku.»

¹⁶ Mi boŋma nyε kε nɔ kε yi bεjekε bo, ε bo sudysε kine sidysε kɔn ne na.»

¹⁷ ε Yesus yeŋsa nde: «Wune botu be ti jáya yasi baka, mi ta dīyɔ sine wune kumɔ ndenεn? Mi ta gbisɔ wune kumɔ ndenεn? Wune bōŋ nyε nje nɔ woŋga kε yembε.»

¹⁸ Ndana, ε Yesus bama ne bεya sisin. ε bεya sisin punde dīwε kε yotu mɔnɔsikε

ndi ke kiya ɳgimɔ te, ε kɔn mɔnɔsikε siyε
ndi ke kiya mbεy.

19 Ndana, ε bejekε nje kε keki Yesus diyε nyε tandε yan nde: «Keto ɳge yi wuse sudya su soɳna beya sisiŋ te kέ?»

20 ε Yesus yeɳsa nyε bo nde: «Yo keto tikina temɔ te yi wunε nɔ kέ dεkε nε mbet. Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kέ: Má bεki nde, tikina temɔ te yi wunε tike ke yembε kέ ɳyaɳgwεte nda dɔkɔ mbumɔ ɳgwal lale, ma wunε yakama lεpε nyε keki te yɔkɔ nde: ‹Jisa waka kέ suma kaka.› Ma yaɳa te yi ta gano wunε yeti na.

21 Ndi nde, njel beya sisiŋ nda εnɔru yakama dswε ke yotu mumɔ ndi nε nje mεŋgwεta ne Njambiyε nè nje kiyna medfye.»

22 Wεtε yeso piŋɔ te yi Yesus bα kε kwα ke mεnεti me Galile bεnε bejekε bεnε kέ, ε nyε lεpε nyε bo nde: «Yo nde, bo ta bү *Mɔnɔ mumɔ kaŋε nyε ke mεbɔ bɔmɔ,

23 bo má wo nyε, a má nje womiyε ke mεtu yitati.» ε lepi yinɔri kwadfyε temɔ bejekε budfyate.

Yesus ke gbo garama

24 Ke Yesus bεnε bejekε bεnε ma dγa ke Kapernawum kέ, ε botu bεte be diki bү mɔni garama te yi kombila mbanjɔ Njambiyε baka lεpε nyε Piyer nde: «'Yite nde, yekele wun ti gbóku garama te yi bεnε kombila mbanjɔ Njambiyε kέ na?»

25 ε nyε yeɳsa nde: «A gbóku gbokɔ.»

Ke Piyer ma dγa nyiŋε tү kέ, ε Yesus kande bү lepi lεpε nde: «Simɔn, o bέnja nan? Bekum be mεnεti maka dίya metikεt nè mɔni garama ke bο bε nda? 'Bo dίya ke bο bέnja be dya ho ke bο bεjεŋgwε?»

26 ε Piyer yeɳsa nyε nyε nde: «Bo dίya ke bο bεjεŋgwε.» ε Yesus nje diyε nyε nde: «'Yite tédyα nde, bέnja be dya ti gbóku na, nduku?»

27 Ma kambo yo me nje njangwε bo jatidfyε ke beya nje, kεn ke ɳyaɳgwε matɔ, nò bέtα gεy. Bosa njanjɔ te ε ta biye gεy kɔ, nò sұta nyε baki numbū nε, o ta dolɔ sulε wεtε. Nò bόnɔ gbo nε garama te yembε nε yɔ.»

18

Nda kwα bεsɔ?

(Mk 9; Lk 9)

1 Ndana, ke kiya ɳgimɔ te bejekε bε Yesus njα ke keki nε diyε nyε nde: «Yo nda ba kwα bεsɔ ke *Kando te yi kwey?»

2 ε Yesus jeba wεtε gbεla mɔnɔsikε bү nyε tembidfyε ke bεmbe yan

3 lεpε nde: «Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kέ: Ngε wunε ti yeɳsa temɔ kpalɔ bε nda bέnɔsikε, ko wunε tі nyiŋε ke Kando te yi kwey na!»

4 Dete, mumɔ hεnε ε ta pidfyε yotu nda mɔnɔsikε nda yɔkɔ, mbεte ta bε ɳyaɳgwεte kwα bεsɔ ke Kando te yi kwey.

5 Sendi, mɔ te ε bү mɔnɔsikε nda yɔkɔ kimɔte keto mbε, yo mi yi mɔ te bү gba mi kimɔte.

6 Ma ɳge wεtε mumɔ kelε yinɔ yasi te yi yakama jatidfyε wεtε mɔnɔsikε ke njoka bέnɔ baka bε tike temɔ ke yembε baka ke beya nje, ɳge bo lεpε ndi nde, bo bόnɔ tari kέkuna yasi kεsε ke ɳgiŋ mɔ te kwα bεtε nyε ke maŋ, yite bo jekima kelɔ kimɔ yasi ne nyε bεdεtε.

7 «O ɳyaɳgwε mεbɔnε mεtε yi ta bαlɔ ke to bōtu bε mεnεti maka kέ wa! Keto yo nde, mεyasi mεtε yi yakama jatidfyε mumɔ ke beya nje kέ yâkaɳgwε dγa. Yasi wεtε, mεbɔnε ta bαlɔ ke to mɔ te ε kelε nde, yo dγān kɔ.

8 Ngε bε nde, wεtε bο yο ho wεtε kol wο ke kwadfyε jatidfyε wε ke beya nje, nò kīla yo lј ne naŋ. Yo ta jekɔ bε kimɔte ke yο nde, nyiŋa ndi ne bο wεtε ho ndi ne kol wεtε ke dγobø, bε ne jongwε, laŋsa nde, bo bέtα wε ke dίtε te yi jү kρo nε kρo kέ ne mεbɔ ho ne mεkol mɔ hεnε yiba ne jεm.

9 Ngε bε nde, wεtε misi yο ke kwadfyε jatidfyε wε ke beya nje, nò dōka misi te mbεte lј ne naŋ. Yo ta jekɔ bε kimɔte ke yο nde, nyiŋa ndi ne misi wεtε ke dγobø, bε ne jongwε, laŋsa nde, bo bέtα wε ke dίtε te yi ti dīm kέ ne misi mɔ hεnε yiba ne jεm.

10 Wunε dīy ne sɔsɔ yí yeliyε wεtε mɔnɔsikε ke njoka bέnɔ baka. Mi ke kombile lepi nyε wunε dete, keto bejaki bεtε bε bakidfyε bo baka ke diki nje ke

mbombu Sañmbé te ε diye ke dyobó kó mèngimó hène. [

11 Yo nde, *Mónó mumó ma njáki nje sá botu bête be ma dímbiya baka jongwe bo.]

Kanó ke kasi sam te ε dímbiya kó (Lk 15)

12 «Né bénja nan? Nge wete mumó bë ne besam gomay, nge wete dímbiyé, a kél nan? 'A ti páj pa tikó besam kamotan jo kamóni jo yitan jo yini te bari ke mbey mèdyé, pa kë sá yókó ε dímbiya kó na?

13 Gbakasi yi mi lepe nyé wuné ké: Nge nyé kwedya nyé, a békí né mesosa, lañsa yike yi nyé bë no kétó be kamotan jo kamóni jo yitan jo yini te bari be tì dímbiyé baka.

14 Dete sendi, Sañgwé wun te ε diye ke dyobó kó yeti ke jaye nde, wete mumó ke njoka bónó baka yâmbila na.

Kasi tikina mumó ne ḥgweté

15 «Ijé mój kele yinja bëya yasi sungwé ne we, nò kén doló nyé ndi wuné yiba ndeyé nyé ke bëya yasi te yi nyé kelma ké. Nge nyé jaye yo, yite o jongwa nyé.

16 Nge nyé señé kine jaye na, nò bônj bomó yiba ho yitati kë doló ne nyé, né wuné nembi lepi te ke mbombu botu baka yiba ho yitati bë ta diyó ke mbey te baka.

17 Ma nge nyé señé kine jaye sendi yan na, nò bônj lepi te kë tedye njój botu bête be ma tikó temó ke yembe baka. Ma nge nyé señé kine jaye yan na, nò bénja nyé nda mò te ε tì pa duwé Njambiyé na, bénje nyé nda botu bë bojna móni garama.

18 Gbakasi yi mi lepe nyé wuné ké: Yasi hène te yi wuné ta kpo ke meneti maka, yo ta bë sendi kponate dete ke kwey. Sendi, yasi hène te yi wuné ta wunjé ke meneti maka ta bë sendi wunjinate dete ke kwey.

19 Gbakasi sendi yi mi lepe nyé wuné ké: Nge bomó yiba ke njoka yun sañgwé metemó ke meneti maka yí diye ko kwaló yasi te nda, Sañmbé te ε diye ke dyobó kó ta nyé bo ya te,

20 keto ke mbey komé bomó yiba ho yitati ḥgbó sañgwá ne dínc dyembé, mi womete ke njoka wan.»

21 Ndana, ε Piyer temé kë ke keki Yesus diye nyé nde: «Nyanjwé Kumande, nge mañmbé diki keló yinja bëya yasi sungwé ne mi, mi yakama tikó nyé ne ḥgweté kumó mènga niñgó? 'Mi yakama tikó nyé ne ḥgweté kumó mènga yitan jo yiba?»

22 ε Yesus yeñsa nyé nyé nde: «Ja, mi yeti ke lepo nde: Tikó ndi nyé ne ḥgweté mènga yitan jo yiba na. Mi lépi nde: Tikó nyé ne ḥgweté mènga kamotan jo kabá mènga yitan jo yiba.»

Kanó ke kasi wete bëya mò mesay

23 «Yo dete, *Kandó te yi kwéy nda wete kumande te ε kwadýa duwé bùyó meyasi mènè yi bá ke mèbó mè botu be mesay béné ké.

24 Ndana, piñó te yi nyé bá ke tólo nembé yo dete ké, ε bo dyá ne wete mò mesay wene ε bá ne móni né kumó bùdya bëmiliyón kó.

25 Mò mesay kó tì bë ne móni te yi gbo ne pilo te na. ε masa wene pese nde, a ta dýaŋgwé nyé nè nyari nè bónó béné nè meyasi mènè hène yí yókidye no.

26 Ndana, ε mò mesay kó nje bálo ke njí mèkol mènè kuse mèbó kë mbombu wene lepo nde: «Tiso masa, gbisó mi kumó nde, mi yókidya yo hène nyé we.»

27 Masa wene gwá ḥgweté wene bùdya, ε nyé tike pilo yinori hène lepo nde, a kwânj.

28 «Ke mò mesay kó ma kwá dete ké, ε nyé kë sañgwá ne wete mò njój wene yi béné nyé díkima keló mesay kó. ε mò njój wene te bá ne pilo ne mil yitan jo yitati. ε nyé kénje bá bìye ne nyé sòtó nyé ne dót kë ḥgiñ lepo nde: «Gbokó móni mbe nyé mi.»

29 Ndana, ε mò njój wene te bále ke njí mèkol mènè ḥgwetá ne nyé lepo nde: «Tiso, gbisó mi kumó nde, mi gbôku yo hène nyé we.»

30 Yasi wete, ko a tì jaye na. A kwañma bù nyé nyé ke jébó kumó ke ḥgimó te yi nyé gboma ne pilo yinori hène.

31 Ke botu bête bë béné bo díkima keló mesay baka ma bénje yasi te yi kwañnama ké, ε yo kwadýa bo temó bùdya. ε bo kwá kë yekidye meyasi

mête yi kwañnama hene ké nyé masa wan.

³² Ndana, ε masa mō messay kō jeba nyé lero nyé nde: «Wé ñeya mō messay! Kwey mi tikima pilo yo hene, kēto wé ñgwetama ne mi.

³³ Nge ba kele yi wé tī gwe ñgwete mō njōn wō nda yi mi gwā ne ñgwete wō sendi kē?

³⁴ Masa wene wokuma ñgambi kañe nyé nyé besoja, ε bo tedye nyé nyangwé mebōne kumō nde, a yôkidya pilo ne hene nyé nyé.

³⁵ ε Yesus lere nde: «Yo dete sendi nda yi Sañmbe te ε diye kē dyobō ta kelō ne wuné, ηge wuné diye kine tiko bemañ bun ne ñgwete ne temo yun hene kē ñeya yasi te yi bo kele ne wuné kē na.»

19

Kasi didya gwaki nè kasi diynate kō (Mk 10)

¹ Ke Yesus ma si lepina dete kē, ε nyé teme ke Galile kwā tōkula kē ke meneti me Yuda ke ñginje Yurdé.

² Nyanqwé ñgil bomo ñeñgwa nyé, ε nyé joñgwé botu bekōn womete sidye mekōn man.

³*Befarisë njá ke yene yí nje boñe nyé. ε bo diye nyé nde: «'Memboñga ke nyé ka mumō deti nde, a sôña bō ne nyari wene ke lepi hene te yi yakama kpō kē?»

⁴ ε nyé yensa nde: «'Yite nde, wuné tī pa tōlō melepi maka yi diye ketinate ke mekana me Njambiyé nde: «Ke yi Njambiyé kusuma ne meyasi ke kandinate kē, a kusuma mbam kuso nyari?»

⁵ ε Njambiyé lere sendi nde: «Dete, mbam ta tiko sañgwé ñene nyangwé joñna ñene nyari nda kōl ñene jon. Bo hene yiba ta kpalo nje bē ndi mbundo wete.»

⁶ Komete, bo yeti se bomo yiba na, bo me ndi mbundo wete. Ma dete, mumō tī baka yasi te yi Njambiyé sima jañgwé kē na.»

⁷ ε *Befarisë nje diye nyé nde: «Ma kēto ñge yi Moysi nya nje nde, mbam yakama kēto mekana me didya gwaki nyé nyari yí soñe bō ne nyé kē?»

⁸ ε Yesus yensa nyé bo nde: «Moysi nya wuné nje nde, wuné sôña bō ne bomo bun, kēto metemo mun ne keskere. Yasi wete, yo tī bē dete ke yi Njambiyé kusuma ne meyasi ke kandinate kē na.

⁹ Ma mi ke lero nyé wuné nde: Mbam hene ε ta soñe bō ne nyari wene kine nde, a jatidya kol ke sē na, ηge mbam te kwā kē bū mbaña nyari ne megwaki, yite nyé mō kelna wanja.»

¹⁰ ε ñejeké bene lere nyé nyé nde: «Ñge bē nde, téri mbam dete ke mbombu nyari, yite yo yeti ke kame yaña nde, mumō bōn nyari lalé na.»

¹¹ ε Yesus yensa nyé bo nde: «Yeti bomo hene yakama biye to lepi ke na, yo ndi botu bête bē Njambiyé nyé bo deti te yi biye to te baka.

¹² Yo nde, baña bomo jádyikwé nyakôte dete, bo ti yaka duwé bomari na. Ke yi baña, yo bomo nje kelō nde, bo bêki nyakôte. Ke yi baña sendi, yo bo ne ñguru wan kwadye diyo dete kine bū bomma na, kēto bo ke kwadye kelō messay mête yi ñeñje *Kando te yi kwey. Mō te ε yakama woko lepi ke jaye yo, na jâya.»

Yesus ke nyé bōñosike tekombila (Mk 10; Lk 18)

¹³ Diyo kē, ε bomo bū sēke sēke bōñosike kē no ke yi Yesus, na kase bō ke yotu yan ñgweta ne Njambiyé ke to yan. Yasi wete, ε ñejeké bame bo.

¹⁴ ε Yesus lere nyé bo nde: «Ne tīki sēke sēke bōñosike, né bo nje ke yembé. Ne tī peti bo na, kēto *Kando te yi kwey, yo yi njel botu bête bē nda bo baka.»

¹⁵ Ke nyé ma si kase mebō ke yotu yan kē, ε nyé nje tōke kendi kwā.

Wete mō kusuku ke nje ke yi Yesus (Mk 10; Lk 18)

¹⁶ Ndana, ε wete mbam nje ke yi Yesus lero nyé nyé nde: «Yekele, mi kēl kwalō kimō yasi te nda, né mi bē ne joñgwé te yi kpo ne kpo?»

¹⁷ ε Yesus yensa nyé nyé nde: «Kēto ñge yi wé diye mi diyan ke kasi yasi te yi kimôte kē? Kimō mumō ndi gba wete. Ñge wé kwadye bē ne joñgwé te yi kpo ne kpo, bakiya mebōngga me Njambiyé.»

18 Ε mbam kɔ diye nyε nde: «Membongga te yin?» Ε Yesus yeŋsa nde: «Kre, we t̄i woku mumɔ. We t̄i kel wanja. We t̄i gubu na. We t̄i pesi l̄epi nyε ke numbu mumɔ na.

19 Jessɔ sɔŋgwε bεne nyɔŋgwε. Sendi, kwadysikwε jakɔsɔ mumɔ nda yi we kwadysε ne yotu yɔ kέ.»

20 Ε gwanjɔ kɔ yeŋsa nyε nyε nde: «Mi ke bakidye meyasi menɔri hεnε, bukwā sendi n̄ge yi mi t̄i pa kelɔ kέ?»

21 Ε Yesus l̄ere nyε nyε nde: «Ngε we kwadysε bε ne njololo, kwaŋgɔ, ken dyaŋgwε meyasi mɔ hεnε b̄u mɔni te kabɔ nyε buka bɔmɔ. Dete, we ta bε ne kusuku ke dyoɔɔ, ke kɔŋte, n̄ò bēŋgwε mi.»

22 Yasi wεtε, ke gwanjɔ kɔ ma woko dεte kέ, ε nyε kwā ne n̄gambi ke temɔ, kεto a b̄a ne budyat kusuku.

23 Ε Yesus nje l̄ero nyε bejekε bεne nde: «Gbakasi yi mi l̄ere nyε wunε kέ: Yo gba sulnate nde, mɔ kusuku nyiŋa ke *Kandɔ te yi kwey.

24 Mi ke l̄ero sendi nyε wunε nde: Yo jεwnate nde, nyāŋgwε nyamɔ nde *samo yakama kwā lale nedɔ ke njembi alula n̄e nde, mɔ kusuku nyiŋa ke *Kandɔ Njambiyε.»

25 Ke bejekε ma woko l̄epi yinɔri kέ, ε bo n̄gbakima budyat l̄ero nde: «Ma n̄ge bε dεte, nda yakama j̄u kɔ?»

26 Ε Yesus n̄gækila bεnε bo l̄ero nyε bo nde: «Ke yi bɔmɔ mumɔ yeti ne dεti te yi kelɔ dεte na. Ma ke yi Njambiyε, a ne dεti te yi kelɔ meyasi hεnε.»

27 Ndana, ε Piyer b̄u l̄epi l̄ero nyε nyε nde: «Wuse ma tiko su meyasi hεnε bεngwε wε. Yo ta nje bε nan ke yusu?»

28 Ε Yesus yeŋsa nyε bo nde: «Gbakasi yi mi l̄ere nyε wunε kέ: Komε *Mɔnɔ mumɔ ta nje dīyɔ ke siya bekumande ne ke moy meluksa yí nje kombile sendi meyasi hεnε ne koko kέ, wunε botu bεte bε bεngwa mi baka, wunε ta dīyɔ sendi ke mesiya bekumande kamɔ j̄o yiba pεsɔ j̄osi mεkandɔ mε botu Isarayεl kamɔ j̄o yiba.

29 Mumɔ hεnε ε ta tiko metu menε, tiko bεmaŋ ho bεdyɔmbu ho saŋgwε ho

nyāŋgwε, tiko nyari ho bɔnɔ ho n̄gwaŋ ne kεto mbε, mɔ te ta kpalɔ bε ne meyasi kwā yite. A ta bε sendi ne joŋgwε te yi kpo ne kpo.

30 Bosa bɔmɔ budyate ta nje bε botu bε njime. Sendi, botu bε njime ta bε bosa bɔmɔ.»

20

Kanɔ ke kasi botu bε mesay

1 «Yo nde, *Kandɔ te yi kwey nda wεtε masa mesay ε punduma bεmεŋmεnε ne kpuŋ yí kε gɔsɔ bɔmɔ, n̄é bo kε kel mesay ke n̄gwaŋ *vinyε ne.

2 A kombila bεne bo nde, a ta gbo bo nda yi bo dīki gbo ne mɔ mesay ke yesɔ wεtε kέ. Ke kɔŋte, ε nyε kwaŋdye bo kεnje ke mesay ke n̄gwaŋ ne.

3 Ke yesɔ ma bεndɔ kumɔ ke pɔku hawa yitan jɔ yini kέ, ε nyε pundε sendi. A dól baŋa bɔmɔ ke dīyɔ ke babal kine yaŋa te yi bo kelε na.

4 Ε nyε l̄ere nyε bo nde: <Wunε sendi, wunε kén kelɔ mesay ke n̄gwaŋ mbε, mi ta nyε wunε yasi te yi ta yaka wunε.»

5 Ε bo kwā kε n̄gwaŋ. Diyɔ kέ, ε masa mesay kɔ pundε sendi ke bεmbe yesɔ, nje pundɔ sendi ke pɔku hawa yitati te yi bekoko. A kelma ndi nda yi nyε kelma ne bari kέ.

6 Diyɔ ke pɔku hawa yitan te yi bekoko kέ, ε nyε nje pundɔ sendi dolo baŋa bɔmɔ ndi ke dīyɔ womεtε. Ε nyε l̄ere nyε bo nde: <Nge ba yi wunε kwaŋdye ndiŋgεlε yesɔ waka kine yaŋa te yi wunε kelɔ kέ?»

7 Ε bo yeŋsa nyε nyε nde: <Yo nde, ko mumɔ t̄i jeba wuse ne mesay na.» Ε nyε nje l̄ero nyε bo nde: <Wunε sendi, wunε kén kelɔ mesay ke n̄gwaŋ mbε.»

8 «Ke tu ma yinja kέ, ε nyε l̄ere nyε mɔ te ε dīkima dīyɔ ne botu bε mesay hεnε kɔ nde: <Jebangwε botu bε mesay gbo mɔni yan nyε bo. Kanda gboma yan ne botu bεte bε mi nj̄a jeba njime baka kε n̄o ke bε bosa bεte.»

9 Botu bεte bε nyε jebama njime ke hawa yitan te yi bekoko baka nj̄a. Bo gboma mumɔ hεnε nda yi bo dīki gbo ne mɔ mesay ke yesɔ wεtε kέ.

¹⁰ Ké kɔ̄jte, ε botu bete be nyε kandima jeba baka nje. Bo takima nde, bo ta biye mɔ̄ni kwɑ̄ bari. Yasi wεtε, bo gboma sendi bo ndi nda yi bo gbo ne mɔ̄ mesay ke yeso wεtε kέ.

¹¹ Ké bo ma biye mɔ̄ni dεte kέ, ε bo lεpina beyate sun̄gwε ne masa mesay lεpɔ̄ nde:

¹² «Botu bete be we jebama njime baka kelma mesay ndi hawa wεtε. Hε wɔ̄nduma su biriki kelɔ̄ mesay ke bañban yesɔ̄ kande bεmεŋmenε kumɔ̄ bεkoko. Ma nge kelɔ̄ yi we nje gbo sendi bo nda wusε kέ?»

¹³ ε masa mesay yen̄sa nyε mbaña nde: «Sɔ̄ mbe, beya yasi te nda yi mi kelma ne wε kέ? Nduku, 'he kombila nde, mi ta gbo we nda yi bo diki gbo ne mɔ̄ mesay ke yesɔ̄ wεtε kέ?»

¹⁴ Ma boñgɔ̄ mɔ̄ni yɔ̄, nò lόndu ke kεki mbe. Mi kwadysε nyε yasi nyε mɔ̄ te yi mi jebama njime kɔ̄ ndi nda yɔ̄ sendi.

¹⁵ 'Yite nde, mi yeti ka ne dεti te yi kelɔ̄ yasi te yi mi kwadysε ne kusuku mbe na? 'Ma temɔ̄ yɔ̄ kwaki sun̄gwε ne mi, kεto mi kimɔ̄ mumɔ̄?»

¹⁶ ε Yesus nje lεpɔ̄ nde: «Yo sendi dεte, botu be njime ta nje bε bosa bɔ̄mɔ̄. Sendi, bosa bɔ̄mɔ̄ ta nje bε botu be njime.»

¹⁷ Ké n̄gimɔ̄ te yi Yesus bᾱ ke bεndo yí kέ pe Yerusalem kέ, ε nyε jeba bεjekε bεne kamɔ̄ jɔ̄ yiba lεpɔ̄ nyε bo tandε yan ke nje nde:

¹⁸ «Ne bέ̄ja, wuse be bεnde kέ pe Yerusalem baka: Bo ta bү *Mɔ̄nɔ Mumɔ̄ kañe nyε bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nε botu be kεtina mεyasi. Bo ta pεssø nde, bo wōku nyε.

¹⁹ Ké kɔ̄jte, bo má nje bү nyε kañe nyε botu bεte be yeti ke duwe Njambiyε baka, nε bo nyεti nyε njurɔ̄ nyε ne njambala nje n̄gba nyε ke kroa, a má nje womiyε ke metu yitati.»

Nyan̄gwε ne Jak bεne Jan̄ ke diye

Yesus yin̄ja yasi (Mk 10)

²⁰ Ndana kέ, ε nyan̄gwε ne bɔ̄nɔ be Sebede bү bo kέ nɔ̄ ke yi Yesus, kuse mεbɔ̄nε ke meneti yí diye nyε yin̄ja yasi.

²¹ ε Yesus diye nyε nde: «Wε kwádyikwε nge?» ε nyε yen̄sa nyε nyε nde: «Pεssø nde, bɔ̄nɔ bεmbe yiba baka dīyε metidysε ke kεki yɔ̄ komε wε ta bү diyɔ̄ kumande yɔ̄ kέ, wεtε pulɔ̄ mbam bɔ̄, wεtε pulɔ̄ gare yɔ̄.»

²² ε Yesus yen̄sa nde: «Wunε yeti ke duwε yasi te yi wunε diye kέ na. 'Wunε yakama hɔ̄biye ka pelɔ̄ mεbɔ̄nε mεtε yi mi ta hɔ̄biye kέ?» ε bo yen̄sa nde: «Hε yakama hɔ̄biye.»

²³ ε nyε yen̄sa nyε bo nde: «Yo gbate nde, wunε ta hɔ̄biye pelɔ̄ mεbɔ̄nε mεtε yi mi ta hɔ̄biye kέ. Ma yasi wεtε, ke kasi diyɔ̄ metidysε ke mbam bɔ̄ ho ke gare mbe, yeti mi kabε yo nyε bɔ̄mɔ̄ na. Mεmbεy mεtε wókunañgwε ne botu bεte be Sañmbe sima si kombine yo tike bo baka.»

²⁴ Ké bεjekε te bari kamɔ̄ ma wokɔ̄ yasi te yi Jak bεne Jan̄ lεpima kέ, ε temɔ̄ yan kwa sun̄gwε ne bo.

²⁵ ε Yesus jeba bεjekε hεnε lεpɔ̄ nde: «Wunε duwā nde, bεkum bεte bε name bɔ̄mɔ̄ kεto mεnεti baka ke bεndo to yan bεndo. Ma bε nyāngwε bɔ̄mɔ̄ bεte bε ke njoka yan baka ke kpalɔ̄ natε bo nata.»

²⁶ Yasi wεtε ke yun, yo tī kεlnañgwε dεte na. Mɔ̄ te ε kwadysε bε nyāngwεtε ke njoka yun kɔ̄ yākan̄gwε kelɔ̄ mesay nyε wunε.

²⁷ Ma yoko ε kwadysε bε bosa mumɔ̄ ke njoka yun kɔ̄ yākan̄gwε bε bala bεsɔ̄.

²⁸ Yo dεte, *Mɔ̄nɔ mumɔ̄ sendi ne n̄guru wene ti ma njaki, nε bɔ̄mɔ̄ kel mesay nyε nyε na. Yasi wεtε, a njɔ̄ nda mɔ̄ mesay yí nyε joñgwε dγyεnε yí kolɔ̄ ne bεdya bɔ̄mɔ̄.»

Yesus ke bεte misi me bεmbam yiba (Mk 10; Lk 18)

²⁹ Ké n̄gimɔ̄ te yi Yesus bᾱ ke pundo duwe ke Yeriko bεne bεjekε bεne kέ, nyāngwε n̄gil bɔ̄mɔ̄ bᾱ ke bεngwε nyε.

³⁰ Yinɔ̄ri bañja botu bεte bε ne dībina misi baka yiba bᾱ metidysε ke kεki nje. Ké bo ma wokɔ̄ nde, Yesus ke kwɑ̄ kέ, ε bo kembe nde: «Nyan̄gwε Kumande, Mɔ̄nɔ Davit, gwakɔ̄ n̄gwεtε wusu!»

³¹ Bo dīkima bāme bo, nε bo dībi numbu. Ko dεte, bo njɔ̄ kembo kwɑ̄ to

te nde: «Nyangwé Kumande, Mónó Davit, gwakó ñgweté wusu!»

³² Ndana, ε Yesus teme jeba bo diye bo nde: «Né kwádyikwé nde, mi kél ñge nyé wuné?»

³³ Ε bo yenja nyé nyé nde: «Nyangwé Kumande, keló nde, misi musu bénjonañgwé.»

³⁴ Yesus gwá ñgweté yan kpose misi man. Ndana ndana, ε bo kande bénja yasi kwá bénjgwé nyé.

21

Yesus ke dyá ke Yerusalem (Mk 11; Lk 19; Jn 12)

¹ Bo kendima wuta né Yerusalem, kumó ke Betfage ke puló *Keki məoliviye. ε Yesus tomé baña bejeké yiba kénje mbombu lero nyé bo nde:

² «Wuné kén ke dya te ε ke mbombu wun kó. Né nyijna dya déké wuné ta doló wete nya tofu tiñnate nè móno wené. Né wuné wúnja bo nje nyé mi.

³ Ñge mumó lere yinja yaña nyé wuné, nè wuné yéñsañgwé nde: «Nyangwé Kumande ke kwadysé bo.» O bénja, ndana ndana a má soñé bó nè bo.»

⁴ Yo nde, meyasi kwañnama dête, né lepi te yi mó punja mélépi më Njambiyé lepima ké si tóndu. A lepima nde:

⁵ «Né léri nyé Ngóndu Siyéñ*f1* nde: Beñja, kumande wó yima pë yó. Temó nè déké nè te. A bëndima nya tofu. A bëndima móno tofu te yi nyangwé diki soñé memapi kó.»

⁶ Bejeké ká, ε bo kele nda yi Yesus lepima nyé bo ké.

⁷ Bo boñma nya tofu nè móno te dyá nò, bù mélambo man jónó ke to yan, ε Yesus kwá bëndó bo diyó ke to yan.

⁸ Suló botu bête be bá ke mó ygil baka boñma mélambo man jónó ke nje, ε baña leke yan móno bó mëjeti bête ke nje.

⁹ Ngil botu bête be bá mbombu nè be bá ke kó nè baka díkima kembó nde: «*Hosana Mónó Davit! Mëkombila nè yókó ε nje nè dino Baba Mboko kó! Njambiyé bëki nè méluksa ke kwey!»

¹⁰ Ke Yesus ma nyijé ke Yerusalem ké, ε ndingelé dya bë nè kamtana. Bomo díkima diye nde: «Yókó ba nda?»

¹¹ Ε bomo yenja nde: «Yo Yesus te mó punja mélépi më Njambiyé, nyé mó Nasaret ke Galile.»

Yesus ke dudyé botu be dyangwa

meyasi ke mbanjo Njambiyé (Mk 11; Lk 19; Jn 2)

¹² Yesus dýańma nyijé mbanjo Njambiyé, ε nyé dudyé bomo hene be bá ke dýańgwé nè be bá ke bómá meyasi womete baka. A tindima metebel më botu be senjina móni nè mésolo më botu be dýańgwá bërepó bête ke meneti

¹³ Iero nyé bo nde: «Yo ketinate ke mëkana më Njambiyé nde: <Bo ta jeba tú dýembe nde tú meñgweta.» Ma yasi wete, wuné ke kpaló yenja yun yo nè gbañ botu be gubo.»

¹⁴ Baña botu bête be nè díbina misi baka nè botu be ndembil njá ke yi Yesus ke mbanjo Njambiyé, ε nyé sidye mëkósu man.

¹⁵ Ko dête, ke bëkum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè botu be ketina meyasi ma bënjé mberi meyasi mëte yi nyé kelma, wokó sendi nda yi bëñosiké díkima kembidysa ke mó mbanjo Njambiyé nde: «*Hosana Mónó Davit!» ké, ε temó yan kwa.

¹⁶ Ε bo lere nyé Yesus nde: «'Wé ke wokó yasi te yi bo lere ké?» Ε nyé yenja nde: «J, mi ke wokó. 'Ma yite nde, wuné tì pa tólo mélépi maka yi díyé ketinate ke mëkana më Njambiyé ké na? Yo ketinate nde: <Wé kelma nde, ko sëkë sëkë bëñosiké nè baka be ndi ke dýe bëri baka lúksa wé.»

¹⁷ Ke nyé ma si lero dête ké, ε nyé ñgbësé bo pundi díuwé womete ke Yerusalem kwá kë ya ke Betani.

Yesus ke kita ne figiye (Mk 11)

¹⁸ Misi püre bëmëjmené ke ñgimó te yi Yesus bá ke yókwe nè kókó kë Yerusalem ké, njá bá ke keló nyé.

¹⁹ Ke nyé ma kañé misi, a bénja wete njuku *figiye ke keki nje. Ε nyé kwá kë,

a sém ndi memboru ne memboru ne gbi. Ε nyε lεpε nyε njuku figiye te nde: «Yε siyma bōne, ko we tí wumō se ko mbumō wete ne wete mbaña yeso na.» Ndana ndana, ε njuku figiye enɔru gwe sɔsɔ ne kawoyo.

20 Kε bejekε ma bεnε yasi yinɔri kέ, ε bo ηgbakima lεpε nde: «Kelma nan yi njuku figiye kɔ gwā sɔsɔ ndi ndana ndana dεkε kέ?»

21 Ε Yesus yeŋsa nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kέ: Ngε wunε tike gba temo ke yi Njambiyε kine meso na, wunε ta kelo yasi kwā yike yi mi kelma ndana ne njuku figiye kɔ kέ. Ko wunε lεpi nyε keki te yɔkɔ nde: <Dukwε waka kέ bālɔ ke manj,> yo má kelna dete.

22 Yasi hεnε te yi wunε ta diye Njambiyε ke meŋgwεta mun, tiko gba temo ke yene, a ta nyε wunε yo.»

Deti Yesus wúla ke yi Njambiyε (Mk 11; Lk 20)

23 Yesus njá kwā kέ ke mbanjø Njambiyε. Kε ηgimø te nyε bā ke tedye bomo mεleperi mε Njambiyε kέ, ε bekum bε botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nè betomba be dya nje ke yene diye nyε nde: «Deti te yi we kele ne meyasi mete yike kέ wúla we? Sendi, nda nyε we deti nde, kelo meyasi mete?»

24 Ε nyε yeŋsa nyε bo nde: «Mi sendi, mi ndi ne lεpi wete yi mi ta diye wunε. Ngε wunε yeŋsa nyε mi, mi má nje lεpε nyε wunε mbey komε deti te yi mi kelε ne meyasi mete wule kέ.

25 Nda tome Janj nde, a njáki tɔrε bomo ke mɔrɔku? 'Yo Njambiyε ho yo bomo?' Ndana, ε bo kande mediyna tandε yan lεpε nde: «Ngε wuse lεpε nde: Yo Njambiyε, yite a ta diye wuse nde: Ma kεto ngε yi wunε tī tike temo ke yasi te yi nyε lεpima kέ?»

26 Ma ηge wuse nje yeŋsa nde: Yo bomo, yite wuse yâkaŋgwε kambø ηgil bomo, kεto bomo hεnε ke bεnε nde, Janj mɔ punja mεleperi mε Njambiyε.»

27 Dete, ε bo yeŋsa nyε Yesus nde: «Wuse yeti ke duwε na.» Ε nyε nje lεpε nyε bo nde: «Mi sendi, mi yeti ke lεpε

yanja nyε wunε ke kasi deti te yi mi kelε ne meyasi mete kέ na.»

Kanɔ ke kasi baña bōnɔ bembam yiba

28 «Ne ta lεpε nde ηge ke kanɔ te yi wunε ta wokø ndana kέ? Mbaña mbam bā ne bōnɔ bembam yiba. Ε nyε lεpε nyε tomba te nde: <Mɔnmbε, kεn kelo say ke ηgwaŋ mbε muka.»

29 Ε nyε yeŋsa nde: <Kway na.> Diyo kέ, ε nyε diye ne ηgbum take yasi temε kwā kέ ηgwaŋ.

30 Ndana, ε nyε dole ndεmbi te lεpε ndi kiya yasi te yi nyε lεpima nyε yɔru kέ nyε nyε. Ε nyε yeŋsa nde: <I Da, mi ta kέ.> Ma yasi wete, a tī nje kέ na.

31 Kε njoka bōnɔ baka yiba, nda wokuma mεn sangwε kɔ?» Ε bo yeŋsa nde: «Yo tomba te.» Ε Yesus nje lεpε nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kέ: Botu be boŋna mɔni garama nè boma bεtε be joŋna ke sap sap joŋgwε baka tikima yan temo ke yasi te yi nyε lεpima kέ. Wunε kómbila bεnε yun meyasi menɔri hεnε. Ma ne nde, wunε njáki yeŋsa temo ke kɔnτe yí tiko temo ke yasi te yi nyε lεpima kέ, wuse tī kele dete na.

32 Yo ta bεnε dεte, kεto Janj njá kε yun tedye wunε nje te yi ne ηgbεnε, ma wunε tī tike temo ke yasi te yi nyε lεpima kέ na. Yasi wete, botu be boŋna mɔni garama nè boma bεtε be joŋna ke sap sap joŋgwε baka tikima yan temo ke yasi te yi nyε lεpima kέ. Wunε kómbila bεnε yun meyasi menɔri hεnε. Ma ne nde, wunε njáki yeŋsa temo ke kɔnτe yí tiko temo ke yasi te yi nyε lεpima kέ, wuse tī kele dete na.

Kanɔ ke kasi beya botu bε

bakidya ηgwaŋ (Mk 12; Lk 20)

33 «Wunε wōku sendi wete kanɔ. Wete masa mesay sama ηgwaŋ *vinyε. Ε nyε kele kakwe litɔ ne yo, timɔ mbey sɔpita membumø, sumɔ sendi dongbe dongbe tū yí pεmna ηgwaŋ. Ε nyε nje kaŋε yo hεnε nyε baña botu be mesay nde, bo bākidya, bε sendi ne ηgabiyε te yan kεte. Kε kɔnτe, ε nyε kwā kέ londunate ke yinjø meneti.

34 Kε ηgimø te yi membumø ma si dεtø ke ηgwaŋ kέ ma dγ, ε nyε tome baña botu be mesay kεnje ke yi bari, nε

bo njesé nyé yiná kwaló membumo mèngwañ.

³⁵ Yasi wéte, ε botu be bá ne mésay te bari biye bo mendé wéte, wo mbaña, lú mō yitatite ne metari wo.

³⁶ Ké kónje, ε nyé tomé sendi baña botu be mésay budýate kwá be mbombu. ε bo kelé ne bo ndi nda yi bo kelma ne bosa bomó ké.

³⁷ Yí sidýe nō, ε nyé nje tomó mōnó wene kénje lero nde: <Bo ta kambo, ketó yo mónmbe. >

³⁸ Yasi wéte, ke botu baka ma kañé misi bënejé ne nyé ké, ε bo lere tandem yan nde: <Mo te ε ta tika ne mélíko, ekó. Ne njáki, hë wóku nyé, né wuse tika nō. >

³⁹ ε bo biye nyé ké bête ke kónj ngwañ wo.

⁴⁰ Ma ndana, komé sa ngwañ ta ké nje ké, a ta keló nan ne botu baka? >

⁴¹ ε bo yenja nyé Yesus nde: «A ta girise bëya botu bëncori ne nyalo, nje kañé ngwañ nyé baña botu be mésay be ta nyé nyé membumo ke njimó dýa. >

⁴² ε Yesus nje lero nyé bo nde: «'Yite nde, wuné tí pa toló lepi ke yi díye kétinate ke mékana mè Njambiyé ké na? Yo kétinate nde: <Tari*f1* te yi botu be sumna tû sañma kó kpálma nje bë sañgwé kondú. Ma yasi kë, yo mékale mè Baba Mboko, yo yasi te yi wuse bënjé ngbakima. >

⁴³ Dete, mi ke lero nyé wuné nde: Njambiyé ta soñé *Kando dýené ke mèbó mun, a má nje kañé yo nyé kandó te ε ta keló mèyasi ne ngbeñ nda yi nyé Njambiyé kwadýe ké. [

⁴⁴ Ngé mumó bale ke Tari te, a ta lekwé ne mutu mutu. Sendi, ngé Tari te bale ke to mumó, yo ta kókó nyé ne mbol.] >

⁴⁵ Bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè *Befarisé wokuma mékano mènçori, ε bo duwé nde, Yesus lépinangwé ne bo.

⁴⁶ Bo sañma nje te yi biye nyé, yasi wéte, bo bá ke kambo ngil bomó, ketó bomó bënjéma nde, Yesus mō punja mélépi mè Njambiyé.

Kando ke kasi nyangwé dina (Lk 14)

¹ Yesus njá ké sendi mbombu lérpina nyé bomó ne nje mékano. A lérpima nde:

² «*Kando te yi kwey ke bøjna ne wéte kumande te ε kelma jesó gwaki mònó wene ε mbam kó.

³ A tomma botu be mésay bëne ké jeba ne botu bête be nyé jebama ke jesó baka. Yasi wéte, botu bête tì kwadýe nje na.

⁴ A njá basidýe tomó baña botu be mésay lero nde: <Ne kén lero nyé botu bête be mi jebama baka nde: Mi sima kombile mèdye hëne. Mi woma benday nè bënyamó bête be ne mutó baka. Meyasi mè kombilate, bo njáki ke jesó. >

⁵ Yasi wéte, botu bête yéliya jeban te tóke kendi yan kwá. Yókó ε temé ké ngwañ ne, yóru ε kwá ké dýangwé mejéy méné.

⁶ Bukwé te baka temma biye botu be mésay be kumande tedye bo mèbóné wo bo.

⁷ Temó kumande kwama budýate, ε nyé tomé bësøja bëne si ké girise ne bëya botu be wona bomó baka, lodyé dýa dýan.

⁸ Kumande njá lero nyé botu be mésay bëne nde: <Mi ma komşa jesó, ma botu bête be mi jebama baka ti yaka ne jesó te na. >

⁹ Ndana, ne kén ne mémanci yi ké nō. Bomó hëne te yi wuné ta doló, wuné lérpí nyé bo nde, bo njáki ke jesó. >

¹⁰ Botu be mésay ká ne boku ménje ngbo bomó hëne te yi bo dolma, ko bëya bomó ko kimó bomó. ε tû jesó tondé ne bomó ne ngbeñ.

¹¹ Kumande njá nyijé tû yí nje bënjé bomó, a sém mbaña mumó ke njokate kiné lambó jesó gwaki ke yotu na.

¹² ε nyé diye nyé nde: <Só mbé, yo kwañnama nan yi we nyijma waka kiné lambó jesó gwaki ke yotu ké? > Mbam dýima ne kpiñgbili kiné bute numbu na.

¹³ ε kumande lere nyé botu be mésay nde: <Wuné bïya nyé wotó mèkol nè mèbó méné tóke nyé bête ke së ke yitil. Yo wométe komé nyé ta lelo nyambo mèsú. >

¹⁴ Yo nde, Njambiyé jébanangwé bomó budýate, ma baka be nyé tóke ke njokate baka ti bñu na. >

Yesus nde, bomo gbôku garama

nye Sesar

(Mk 12; Lk 20)

15 Ndana, ε *Befarisę kwą kè kelɔ kutu yi ɓeŋɛ nɛ nje te yi bo yakama dɔŋgidye nɛ Yesus wule ke yasi te yi nye nɛ ɻguru wene ta lero ké.

16 Bo tomma bejekę ban nè ɓanja botu bete be ɓa ke njɔŋ kumande Herod ɓaka kɛnje ke yi Yesus lero nde: «Yekele, he duwą nde, we mɔ gbakasi. We tédyà nje Njambiyɛ gbate gbate ko ke misi me nda, keto we ti ɓáŋ yɔ mberi misi me mumɔ na.

17 Ma, lero yasi te yi we take ke lero ké: 'Membongga lépi ka nde, mumɔ gbôku garama nye *Sesar ho a t̄i gboku?'

18 Yasi wete, Yesus duwą beya metake man. ε nye yeŋsa nde: «Wune botu be likisi, wune bóba mi keto nye?

19 Wune pâŋ pa tedye mi mɔni te yi bo diki gbo nɛ garama ké. ε bo nje nɛ sule wete ɓu kanje nye nye.

20 ε nye diye bo nde: «Yike yekambiyɛ to nda? Meketi mete yike tédyà nda?»

21 ε bo yeŋsa nye nye nde: «Yo yi Sesar.» ε nye nje lero nye bo nde: «Dete, wune nyɛki Sesar meyasi mete yene, nye Njambiyɛ meyasi mete yene.»

22 Bo wokuma nda yi Yesus yeŋsama ké, ε bo ɻgbakima ɻgbese nye t̄oke kendi si kwą.

Kasi womiya bomo

(Mk 12; Lk 20)

23 Ke kiya yeso te *Besadusę be lere nde, bemuŋ t̄i womiyɛ ɓaka njɔ kɛ yi Yesus lero nye nye nde:

24 «Yekele, Moyisi lepima nde: <Ngę mbam gwe kine tikɔ mɔnosike na, nè maŋ ne mbam te ɓoŋ kuso, na ja bene nye yi kwaŋdye ne dīnɔ maŋ ε gwą kɔ.»

25 Ma yo ɓa ne ɓanja ɓonɔ bembam yitan jɔ yiɓa be jaɗya ke moy yan, bo joŋnama ke njoka wusu. Tomba te ɓoŋma nyari nje gwe. Nda a t̄i ja ké, ε ndembı te ɓu kuso maŋ.

26 Yo njɔ kwaŋna ndi sendi dete nɛ ndembı te nè mɔ yitatite kumɔ ke moy yitan jɔ yiɓate.

27 Diyo ké, ε nyari nje gwe sendi ke kɔŋ yan hene.

28 Ma ke yeso te yi bemuŋ ta womiyɛ nɔ ké, ke njoka bembam ɓaka yitan jɔ yiɓa, nya kɔ ta nje be nya nda, keto bo hene ɓoŋma nye nɛ megwaki?»

29 ε Yesus yeŋsa nye bo nde: «Wune ke moy t̄ejɔsɔ, keto wune ke ndekima yasi te yi yo ketinate ke məkana me Njambiyɛ ké, ndekima sendi ɻguŋgudye Njambiyɛ.

30 Yo nde, komɛ bemuŋ ta womiyɛ ké, megwaki t̄i ɓeŋna se na. Yasi wete, bomo hene ta joŋna nda yi bejaki be Njambiyɛ joŋna nɔ ke dýoɓɔ ké.

31 Ma ke kasi womiya bemuŋ, 'yite nde, wune t̄i pa t̄olɔ ka yasi te yi Njambiyɛ lepima nye wune ké na? Njambiyɛ lepima nde:

32 <Mi mbɛ Njambiyɛ te ε Abaraham, Njambiyɛ te ε Isak, Njambiyɛ te ε Yakɔp.> Yo nde, Njambiyɛ yeti Njambiyɛ bemuŋ na, nye Njambiyɛ te ε botu bete be ne joŋ ɓaka.»

33 Ngil botu bete be ləŋgwà meto ke yasi te yi Yesus díkima lero ké ɻgbakimama kwalɔ tedya yasi te yene.

Kasi mboŋga te ε kwaŋma bɛsɔ kɔ

(Mk 12)

34 Ke *Befarisę ma woko nde, a dībima numbu *Besadusę ke yeŋsa lepima te yi nye yeŋsama ké, ε bo kwą wesidya.

35 Wete ke njoka yan ɓa nyangwɛ moy tedya membongga. ε nye diye Yesus diyan yi lebiye ne nye. A diyma nye nde:

36 «Yekele, ke njoka membongga, yen kwą bɛsɔ?»

37 ε Yesus yeŋsa nye nye nde: «<Kwadyikwɛ Baba Mbokɔ te Njambiyɛ wɔ ne temo yɔ hene, ne sisin yɔ hene, ne dyano dýo hene.»

38 Bosa mboŋga nè nyangwɛ mboŋga te ε kwaŋma bɛsɔ hene kɔ, εru.

39 Mboŋga yibate ε ke ɓoŋna ne mbete, yo yɔkɔ ε lere nde: <Kwadyikwɛ moy nda yi we kwadye ne yotu yɔ ké.»

40 Membongga maka yiɓa be njuku membongga nè njuku mélépi hene te yi botu be punja mélépi me Njambiyɛ lepima ké.»

Krist kwayma kumande Davit

41 Nda yi *Befarisę wesidyyama ké, ε Yesus diye bo nde:

42 «Nε táká nde, *Krist nda? Nyę mōnō nda?» ε bo yenja nyę nyę nde: «Nyę Mōnō Davit.»

43 ε Yesus lępe nyę bo nde: «Ma ḥge nje kelɔ nde, Kimɔ Sisiŋ nyēki Davit dëti te yi jeba nyę nde Kumande wene ké? Keto Davit lępima nde:

44 «Baba Mboko lępima nyę Kumande wombę nde: Diyo mëtidye ke mbam bɔ mbe kumɔ nde, mi siki kawule bependɔ bɔ tiko ke njı mëkol mɔ.»

45 Ma ḥge Davit jeba nyę nde Kumande, yite Kumande wene ta kpalɔ nje bɛ mōnō wene nan?»

46 Ko mumɔ wete ne wete t̄i bɛ ne dëti te yi yenja yaŋa nyę nyę na. Kande yesɔ te ko mumɔ wete ne wete t̄i bɔbɛ diye se nyę yinjä diyan na.

23

Bomɔ d̄iy ne sɔcs ne botu

be ketina meyasi

1 Ndana, ε Yesus lępe nyę ḥgil bomɔ nɛ ḥejekɛ ḥenɛ nde:

2 «Botu be ketina meyasi nɛ *Befarisę ndana ke mbey Mɔyisi yí tedye membonja me Njambiyę yi Mɔyisi ketima ké nyę bomɔ.

3 Dete, wunę kél bakiđye meyasi hene te yi bo ta lępo nyę wunę ké, ma yasi wete, ne t̄i joŋnaŋgwę nda bo na, keto bo lępi ndi yasi lępo ke numbu kine nję kelɔ nda yi bo lępima ké na.

4 Bo kánja dítina memapi sobidye bomɔ ke ḥekɔ. Ma yasi wete, bo ne ḥguru wan yeti ke sambile nyęy bɔ wete kpoke ne yo na.

5 Bo kél mekele man hene nde, né bomɔ ḥenj bo. Dete, bo ke dɔkwe mōnō meyasi mète yi bo diki lęhe yi ne membonja me Mɔyisi ke mɔyte ké kwą yi ḥesɔ, sewdye sendi meyasi mète yi bo nyę ke numbu mɛlambɔ man ké ne ndulenj ndulenj.

6 Bo sāŋ kpasa membey ke metu medina, kwadyę diyo ke bosa membey ke membanjo mewesidya me Beyudən. Bo

kwádyikwę nde, bomɔ ké nyęno bo ke membey komę bomɔ diki wesidya ké,

7 kwadyę sendi nde, bomɔ ké jebangwę bo nde yekele.

8 Ma ḥge bɛ wunę, wunę t̄i saŋ nde, mumɔ jebangwę wunę nde yekele na, keto wunę ndi ne Yekele wete ne wete. Ma wunę hene bemaŋ ne bemaŋ.

9 Wunę t̄i jebangwę wete mumɔ ke to meneti nde da na, keto wunę ndi ne Da wete ne wete, yo yɔkɔ ε diye ke kwey kɔ.

10 Ne t̄i saŋ nde, mumɔ jebangwę wunę nde masa na, keto wunę ndi ne Masa wete ne wete, yo *Krist.

11 Mɔ te ε bɛ nyangwete ke njoka yun kwą ḥesɔ kɔ yâkaŋgwę kelɔ mesay nyę wunę.

12 Mɔ te ε ḥendidye yotu kénje kwey, Njambiyę ta pidsye nyę kénje njı. Ma yɔkɔ ε pidsye yotu kénje njı, Njambiyę ta kpalɔ bendidye nyę kénje kwey.»

Yesus ke ndeyę botu be ketina

meyasi nɛ Befarisę (Lk 11)

13 «Mebonę ta bala ke to yun, wunę botu be tedya membonja nɛ *Befarisę, wunę botu be likisi, keto wunę ke dībɔ numey te yi *Kandɔ te yi kwey ke mbombu bomɔ. Wunę ne ḥguru wun yeti ke nyiŋe kete na, ma wunę yeti ke tiko nde, botu bete be kwadyę nyiŋe kete baka nyiŋa na. [

14 Mebonę ta bala ke to yun, wunę botu be tedya membonja nɛ Befarisę, wunę botu be likisi! Keto wunę ke ḥendɔ melandi kɛ no ke to meduku, kɛ mekendi ke to meneti yí sà mɔ te ε ta yenja temo nyiŋe ke misɔn yun. Ma ḥge nyę si nyiŋe dëte ké, wunę kpålma nje kelɔ nde, a békì yɔkɔ ε ta kɛ ke dite te yi ti dím ké, keto wunę ta kelɔ nde, a kél bęya yasi kwą wunę mènja yiba.]

15 «Mebonę ta bala ke to yun, wunę botu be tedya membonja nɛ Befarisę, wunę botu be likisi! Keto wunę ke ḥendɔ melandi kɛ no ke to meduku, kɛ mekendi ke to meneti yí sà mɔ te ε ta yenja temo nyiŋe ke misɔn yun. Ma ḥge nyę si nyiŋe dëte ké, wunę kpålma nje kelɔ nde, a békì yɔkɔ ε ta kɛ ke dite te yi ti dím ké, keto wunę ta kelɔ nde, a kél bęya yasi kwą wunę mènja yiba.

16 «Meboné ta balo ke to yun, wune botu be díbina misi be kende ne bomo baka! Wune lépi nde: «Nge mumo kinja mbanjo Njambiyé, a yakama díyé kine tonje yasi te yi nyé kpoma ké na. Yasi wete, nge nyé kinja lor te yi díyé ke mbanjo Njambiyé ké, na tónjukwé yasi te yi nyé kpoma ké.»

17 Ma wune belem, wune botu bete be ne díbina misi baka, nge kwá jakoso, yo lor ho yo mbanjo Njambiyé te yi kele nde, lor te wókunañgwé ndi ne Njambiyé ké?

18 Wune lépi sendi nde: «Nge mumo kinja ne díno mbey nyéna sadaka nyé Njambiyé ké, a yakama díyé kine tonje yasi te yi nyé kpoma ké na. Yasi wete, nge nyé kinja sadaka te yi bo njá kase ke mbey nyéna sadaka ké, na tónjukwé yasi te yi nyé kpoma ké.»

19 Ma wune botu bete be ne díbina misi baka, nge kwá jakoso, yo sadaka te yi bo nje no ké, ho yo mbey nyéna sadaka te yi kele nde, sadaka te wókunañgwé ndi ne Njambiyé ké?

20 Mo te ε kinja mbey nyéna sadaka nyé Njambiyé, a kínjanjgwé mbey nyéna sadaka gbeso ne meyasi hene te yi díyé kete ké.

21 Mo te ε kinja mbanjo Njambiyé, a kínjanjgwé mbanjo gbeso ne mo te ε díyé kete kó.

22 Sendi, mo te ε kinja dyobó, a kínjanjgwé siya bekumande te yi Njambiyé gbeso ne mo te ε ke díyé kete kó.

23 «Meboné ta balo ke to yun, wune botu be ketina meyasi ne *Befarisé, wune botu be likisi! Keto ke gbela membuñjo nde *manj nè *anis nè *kimé wune ke bù yasi hene ke njokate bakes ke menjabiyé kamó kamó, bù kwaló ñgabiyé te wete wete nyé Njambiyé. Wune ke kpaló tikó kelna kpasa meyasi mete yi díyé ke moy membonga nda pesina lepi ne ñgbeñ ne gwena beso ñgwete ne tikina temo ke yi Njambiyé. Ma yo yite yi wune yâkanjgwé keló kine tikó kelna bukwé meyasi mete yiri na.

24 Wune botu bete be ne díbina misi be kende ne bomo baka, wune ke se menjam soñe gbela móno díyeñgil kete

kpaló nje tikó nyangwé nyamó nde *samo kete menó nyé.

25 «Meboné ta balo ke to yun, wune botu be ketina meyasi ne *Befarisé, wune botu be likisi! Keto wune wéya ndi kóñ peló ne kóñ pan, yasi wete, moy te tondunate ne meyasi me gubó ne beya meyasi mete yi wune nyé temo yun kete ké.

26 We *Farisé te mo díbina misi pâj pa weye moy peló ne moy pan, né kóñ te nje be pupunate.

27 «Meboné ta balo ke to yun, wune botu be ketina meyasi ne *Befarisé, wune botu be likisi! Keto wune nda mebónsóñ mete yi bo si lombé konó kete ké. Ke puyé, kimó yaña déké ne ñgeré ñgeré, ma moy te tondunate ne meyeso me benuñ ne kwaló yasi nyé hene.

28 Wune ndi sendi dete ke mbombu bomo. Deké o ba nde, wune ne ñgbeñ, ma ke moy metemó mun likisi ne yiná beya meyasi mete yi membonga benné kete ne ñgbeñ.

29 «Meboné ta balo ke to yun, wune botu be ketina meyasi ne *Befarisé, wune botu be likisi! Keto wune ke wómo mebónsóñ me botu be punja melépi me Njambiyé, kerke mebónsóñ me ñgbeñ bomo.

30 Ma wune ke kpaló nje lepo nde: «He má díy ke ñgimó te yi besanjgwé busu bá no kete ké, ma wuse tì gbesé bò sine bo yí wo ne botu be punja melépi me Njambiyé na.»

31 Dete, wune besa bete ke peso lepi yun ne ñguru wun jaye nde, wune bónó be botu bete be woma botu be punja melépi me Njambiyé baka.

32 Ma ndana, ne kén mbombu yí tonje ndi yasi te yi besanjgwé bun kandima kwey ké.

33 Wune benyóñ, wune mbo yeri! Wune ta keló nan yí kambó ne mebónsóñ mete yi díté te ε ti dím tedye ké?

34 Dete, mi ke tomó botu be punja melépi me Njambiyé ne botu be dýano ne botu be ketina meyasi kenje wune. Wune ta wo baña, ñgba baña ke kroa, njuro baña ne njambala ke membanjo

mewesidya mun. Ne ta tedye bo nyanjwε mεbōne ne mεdyā yí kē no.

³⁵ Meyasi ta kwaŋna dete, né mεkiyō hēne te yi botu bεte be tī kelε yinjā bεya yasi yi nyanjama ke to mεnεti maka kē bāl ke to yun, kande ke mεkiyō me Abel te n̄gbeŋ mumo kumō ke mεkiyō me Sakari te mōnō Baraki yi wunε woma ke njoka mbanjō Njambiyε ne mbey nyεna sadaka nyε Njambiyε kē.

³⁶ Gbakasi yi mi lεre nyε wunε kē: Meyasi mεte hēne ta bālō ke to botu bε ngimō te yōkō.

³⁷ «Yerusalēm, Yerusalēm, wε ε dīki wo botu bε punja mεlepi me Njambiyε, lū botu bεte be Njambiyε tome njesε ke yō baka ne mεtari wo, mi kwadysa wesidye bōnō bō nda yi gway kubε gukule ne bōnō bēne ke nji mεrapař mεne kē! Ko dete, né tī kwadysa na.

³⁸ Ma ndana ne ta tika ne tū dyun gboŋgote.

³⁹ Yasi wεte, mi ke lεrō nyε wunε nde: Wunε tī bεnejε se mi na kumō komε wunε ta duwe lεrō nde: <Mekombila ne yōkō ε ne ne dīnō Baba Mbokō kō!> »

24

Kasi mεbōne mεte yi ta nje kē (Mk 13; Lk 21)

¹ Ke n̄gimō te yi Yesus bā ke pundo ke mbanjō Njambiyε kē, ε bejekε bēne kē ke keki ne lεrō nde, a sēŋgila ndi mεtū me mbanjō Njambiyε.

² Yasi wεte, ε nyε yenjsa nyε bo nde: «'Nduku wunε ke bεnejε mεyasi mεnōri hēne? Gbakasi yi mi lεre nyε wunε kē: Kine tari wεte ne wεte ta dīyō waka ke to jakōsō kine nde, bo gbūŋgula bεte ke mεnεti na.»

³ Ke kōjte, ε nyε kwā kē dīyō mεtīdysε ke *Keki mεoliviye. ε bejekε bēne nje dolō nyε tandε yan dīyε nyε nde: «Lεrō nyε wuse, mεyasi mεte ta kwaŋna ndenēn? Yo n̄ge yi ta tedye nde, njena yō n̄e siyna mbokō te yōkō ma wuta kē?»

⁴ ε Yesus yenjsa nyε bo nde: «Wunε dīyō ne sōsō, ma mumo me nje sebile wunε.

⁵ Keto budyā bomō ta nje ne dīnō dyembε lεrō nde: <Mi *Krist, mi kō!> Bo ta sebile budyā bomō.

⁶ Ne ta wokō bomō ke lεrō kasi mεdyambi, wokō n̄gum n̄gum te. Wunε tī gwaki kaŋ yaŋa na, keto mεyasi mεte yākaŋgwε kelna. Ndi nde, yite tī pa bε siyna mεyasi na.

⁷ Kando wεte ta tεmε lū dyambi ne wεte kando. Kumande wεte mā tεmε lū dyambi ne jakōsō. Kolō ta kelna ke yinjā mεmbεy, sendi mεnεti ta n̄gwaŋgwε ke yinjā mεmbεy.

⁸ Meyasi mεnōri hēne ta bε ndi gbele toŋ mεbōne.

⁹ Bo ta kaŋε wunε nyε bomō, bo mā tedye wunε bεya nyanjwε mεbōne wo wunε. Mekando hēne ta bēnō wunε keto dīnō dyembε.

¹⁰ Dete, yo ta nje jatidye budyā bomō kεnε ke bεya nje. Bomō ta dyaŋgwina benna tandε yan.

¹¹ Budya bomō ta nje lεrō ja nde, bo botu bε punja mεlepi me Njambiyε. Bo ta jatidye budyā bomō ke bεya nje.

¹² Kelna bεya mεyasi mεte yi mεmboŋga bēne kē ta dōkō dōkō kē nō mbōmbu. Dete, sulō bomō tī kwadysa se budyate kē nō mbōmbu nda yi bo kandima nō kē na.

¹³ Ma yōkō ε ta gbisō kelō tiŋ kumō ke siynate kō ta jy.

¹⁴ Bo ta pele Kimō Tom te yi lεre kasi *Kando te yi kwey kē ke to mbokō hēne, né mεkando hēne si woku. Ke kōjte, siyna mεyasi mā nje dīyō yεy.

¹⁵ «Yo nde, wunε ta bεnejε mō te yi bo jeba nde *Nyanjwε mō bεkidysa mεyasi ε kelε gbutu biye ne mbanjō Njambiyε kō. Daniyel te mō punja mεlepi me Njambiyε lεpima kasi na. A ta nje dīyō ke mbey te yi ne kiyō kē. Ma mō te ε tōlē mεlepi maka kō wōku to te dīyō ne sōsō.

¹⁶ Yite n̄e botu bεte be dīyε ke mεnεti me Yuda baka sēdyikwε kambo kē ke to mεkeki.

¹⁷ Mō te ε ta bε ke tosiyō kō pīkwε kine pa nyijε tū nde, na kē bū yaŋa pundo nō na.

¹⁸ Sendi, mō te ε ta bε ke n̄gwaŋ kō tī yōkwe ne kōkō nde, na pa kē bū lambo ne

na.

¹⁹ Ke ḥgimō te yite, boma bete be ta ñe ne møy nè baka be ta be ndi ke nyę bɔnɔsike baki baka ta sangwa ne mebone.

²⁰ Wuné ḥgwētaŋwe ne Njambiyę nde, ḥgimō sokō te t̄i dyaŋ ke ḥgimō abekata ho ke wete yeso *Saba na.

²¹ Keto ke ḥgimō te yite nyangwe mebōne ta bəjna. Kande yi Njambiyę ma kusu ne mbokō kumō ndana yinja nyangwe mebōne t̄i pa bəjna dete na. Sendi, yinja nyangwe mebōne t̄i bəjna se dete wete yeso na.

²² Ti bəki nde, Baba Mbokō kāya būyɔ metu mete tikō ne ḥgbet na, ma mumō wete ne wete t̄i ju na. Yasi wete, a ta kaye yo, keto botu bete be nyę sima si tōke baka.

²³ Ma ḥge mumō lere nyę wuné nde: <Ha *Krist waka ho a waril!> wuné t̄i jaya na.

²⁴ Keto botu bete be lere ja nde, bo Krist nè baka be lere sendi nde, bo botu be punja məlepi me Njambiyę baka ta nje. Bo ta kelō nyangwe meyekambiyę, kelō sendi nyangwe meyasi, simande bo yakama jatidye ko botu bete be Njambiyę sima si tōke baka ke yinja bəya nje.

²⁵ Ma mi ma lere meyasi həne nyę wuné.

Yesus ta kala nje (Mk 13; Lk 21)

²⁶ «Ma ḥge bo lere nyę wuné nde: <Ha *Krist kaka ke konjor!> wuné t̄i kən na. Ho nde: <A ke mesoma ke tongari womanja!> wuné t̄i jaya na.

²⁷ Yo nde, njena *Mɔnɔ mumō ta bə nda yi yesi mbiyɔ yese no ne verum, panɔ kande komé yeso punde kumō komé yeso bələ ké.

²⁸ Ma ke mbej həne te yi muŋ yasi diye kete, bedabo wésidyaŋwe womete.

²⁹ «Ijge metu me nyangwe mebōne menɔri siye ndi dəke ké, yeso ta dīmō, ḥgwende t̄i panɔ se na, besisɔ ta ketiye ke kwey bələ ke meneti. Meyasi mete yi ne ḥguŋgudye yi diye ke kwey ké ta ḥgbokisa bədyate.

³⁰ Ke kɔn̄te, yasi te yi tedye nde, *Mɔnɔ mumō yima ké ta pundi ke dyob̄o,

mekando me boma həne ke to meneti ta jaba. Bo ta bəjə Mɔnɔ mumō ke nje ke to məkulutu ke kwey ne nyangwe ḥguŋgudye nè nyangwe məluksa.

³¹ A ta tomō bəjaki bəne ne nyangwe medɔmbiya kənjə ke məmbey həne kē wesidye botu bete be nyę sima tōke baka ke meboku me meneti maka yini ke mbokō həne.

Kanɔ ke kasi figiye (Mk 13; Lk 21)

³² «Wuné bōn̄ dyano ke yasi te yi *figiye tedye ké. Ke ḥgimō te yi mebō mete me ke bōye nè ke ḥgimō te yi məmbōru mete me ke lo, wuné ke duwē nde, ḥgimō mbiyɔ ma wuta.

³³ Dete sendi, komé wuné ta bəjə nde, meyasi menɔri həne me ke dyə, wuné dūkwē nde, *Mɔnɔ mumō me nedō te yi nje, yasi me ke ḥgiŋ nyino.

³⁴ Gbakasi yi mi lere nyę wuné kē: Ko botu bete be ne jon̄ ke ḥgimō te yəkō baka t̄i gwe həne kiné nde, meyasi menɔri dyān̄ na.

³⁵ Dyob̄o nè meneti ta si kwā yambile, ma ndi məlepi məmbē t̄i yambile ko wete yeso na.

³⁶ «Ma ke kasi yeso nè hawa te yi meyasi mete ta dyə kete ké, ko mumō wete ne wete yeti ke duwē na, ko bəjaki bete be diye ke dyob̄o ko *Mɔnɔ, ndi Da nyerɔ duwē.

³⁷ Yasi te yi kwaŋnama ke ḥgimō Nɔy kē ta kwaŋna sendi dete ke ḥgimō te yi Mɔnɔ mumō ta nje kete ké.

³⁸ Ke metu mete yi mbej t̄i pa dyə na, boma dīkima dyena, dye mənjam, kelō megwaki, kənjə bəngɔndu ban ke megwaki kumō ke yeso te yi Nɔy nyiŋma no ke møy nyangwe kuka ké.

³⁹ Boma t̄i bə ke take yaŋa na kumō nde, nyangwe mbej dyajma si məmiyε bo həne. Yo ta kwaŋna sendi dete ke ḥgimō te yi Mɔnɔ mumō ta nje ké.

⁴⁰ Ma ke njoka bembam yiba be ta bə ke kelō mesay ke ḥgwaŋ, a ta bū wete, tiko wete.

⁴¹ Ke njoka boma yiba be ta ḥgb̄o kɔkɔ yasi ke tari, a ta bū wete, tiko wete.

⁴² Dete, wunε pêm yasi, keto wunε yeti ke duwε ɳgimɔ te yi Nyaŋgwε Kumande wun ta nje kete ké na.

⁴³ Wunε dûkwε gba nde: Sa tû má dukwe ɳgimɔ te yi mɔ guɓɔ nje no ne tu ké, ma nyε ke pɛmɔ yasi, kambɔ mɔ guɓɔ me nje leke tû nyiŋe guɓɔ mεyasi.

⁴⁴ Dete wunε sendi, wunε kômsaŋgwε, keto Mɔnɔ mumɔ ta nje ke ɳgimɔ te yi wunε tî bε ke take nde, a ta nje kete ké.

Kasi kimɔ mɔ mesay nè

beya mɔ mesay (Lk 12)

⁴⁵ «Yo mɔ mesay te yen yi bo yakama bε ne bibina temɔ ne nyε? Yo yɔkɔ ε ne sɔsɔ yi masa wene tembidya nyε nde, a dìy ne botu be mesay bεne yí nyε bo mεdye yaka ne ɳgimɔ te yi nyε pεsimā ké.

⁴⁶ Mɔ mesay kɔ ne mesosa, ɳgε masa wene yɔkwε dolɔ nyε ke kelɔ dete.

⁴⁷ Gbakasi yi mi lεre nyε wunε ké: A ta nje tembidye nyε, na dìy ne mεyasi mεne hεne.

⁴⁸ Yasi wεte, ɳgε mɔ mesay kɔ bε beya mɔ mesay, a ta lεrɔ ke moy temɔ ne nde: <Masa wombe tî yɔkwε ndana nedɔ na.›

⁴⁹ O bέja, ɳgε nyε nyε bɔ ke mεndina bεsɔ botu be mesay, dìyɔ ndi mεdye nε hɔbiya mεnjam bεne botu be gwena mεnjam,

⁵⁰ yite wεte yesɔ masa wene ta duwε dyà ke yesɔ te yi nyε tî bε ke take nde, a ta dyà kete na, ke hawa te yi nyε tî duwε na.

⁵¹ A ta tedye nyε nyaŋgwε mεbɔnε tiko ke nje sɔŋ kelɔ ne nyε nda yi bo kelε ne botu be likisi ké. Yo womεte komε nyε ta lelo nyambɔ mesu.›

25

Kanɔ ke kasi baŋa bεŋgɔndu kamɔ

¹ «Ma komε *Kandɔ te yi kwey ta nje ké, mεyasi ta kwaŋna nda yi yo kwaŋnama no ke kanɔ baŋa bεŋgɔndu kamɔ bε boŋma melambo man yí kε saŋgwε ne mbam gwaki.

² Ke njoka yan, yitan tî bε ne dyano na, ma bari betan bα ne dyano.

³ Baka be tî bε ne dyano baka boŋma melambo man kine biye yiŋa karasin kwɑ no na.

⁴ Ma baka be bα ne dyano baka boŋma melambo man telɔ sendi yiŋa karasin ke mendaki biye kwɑ no.

⁵ Mbam gwaki linjama kine nje nedɔ na, dete ε bo hεne si dɔŋgbɔ kwɑ ne jakɔ.

⁶ Ne bεmbe tu bo wóku kembı: <Wunε tēma dɔ, mbam gwaki dyano. Ne pǔndu kε saŋgwε ne nyε.›

⁷ Ndana, ε bo hεne jemiyε tēme kombile melambo man.

⁸ Baka be tî bε ne dyano baka nja lεrɔ nyε bari nde: <Ne nyéki wuse yiŋa mɔnɔ karasin yun, keto melambo musu ke si dimɔ.›

⁹ ε bari be bα ne dyano baka yeŋsa nde: <Ko na, yite tî yaka wuse sine wunε hεne na. Wunε kpâl kε ke mbεy dyangwate kε bɔmɔ yun mate.›

¹⁰ Piŋɔ te yi bo bα ke kε ke bɔmnate kε, ε mbam gwaki dyà. Bari be komsama baka nyiŋma bεne bε mbam gwaki ke tû jesɔ gwaki, ε bo dībε numey ne krikip.

¹¹ Diyɔ te ke kɔŋte ké, ε bεŋgɔndu te bari nje dyà yεy kembidya lεrɔ nde: <Nyaŋgwε mbam, nyaŋgwε mbam, buta numey nyε wuse.›

¹² ε mbam nje dìyɔ yeŋsa nyε bo nde: <Gbakasi yi mi lεre nyε wunε ké: Mi yeti ke duwε wunε na.›

¹³ Dete, wunε pêm yasi, keto wunε yeti ke duwε yesɔ ko hawa te yi *Mɔnɔ mumɔ ta dyà kete ké na.

Kanɔ ke kasi mesule me lor kamɔ (Lk 19)

¹⁴ «Komε *Kandɔ te yi kwey ta nje ké, mεyasi ta kwaŋna nda yi yo kwaŋnama ke kasi wεte mbam te ε kwadya kε lɔndunate ke wεte mεneti kɔ. Ke ɳgimɔ kwaŋge ε nyε jeba botu be mesay bεne kaŋe kusuku ne nyε bo.

¹⁵ A kaŋma miliyɔŋ yitan nyε bosa mumɔ, kaŋe miliyɔŋ yiba nyε mɔ yiba, nje kaŋe miliyɔŋ wεte nyε mɔ yitati. A nya mumɔ hεne bεŋgwε dεti nε. Ke kɔŋte, ε nyε tɔkε kendi kwɑ.

¹⁶ Ndana ndana, mɔ te ε boŋma miliyɔŋ yitan kɔ kwaŋma si kε dɔkwe yo, kwedya sendi miliyɔŋ yitan dokidye ke to te yiri.

17 Mɔ yiba ε bojma miliyɔŋ yiba kɔ kelma ndi sendi dete. A dolma miliyɔŋ yiba dokidye ke to te yiri.

18 Ma mɔ te ε bojma ndi miliyɔŋ wete kɔ kwaŋma kɛ dokile meneti sɔdye mɔni masa wene kete.

19 Yo kwaŋma budya metu ε masa wan nje yɔkwe. A jebama bo, né bo lepi yasi te yi bo kelma ne mɔni te ké.

20 Mɔ te yi masa wene nya nyε miliyɔŋ yitan kɔ njɔ ne miliyɔŋ yitan te yi nyε kwediyama dokidye ke to te yiri ké. ε nyε lepe nde: <Nyanguwe mbam, we nya mi miliyɔŋ yitan, bɛŋa, miliyɔŋ yitan yi mi kwediyama dokidye ke to te ké!>

21 ε masa wene lepe nyε nyε nde: <Kimɔ yaŋa! We mɔ mesay te yi bo yakama bɛ ne bibina temɔ ne nyε, we ne duwɛ bakidya yasi. We duwɑ̄ bakidye yasi te yi ne mbet, dete mi ta nyε we budya meyasi nde, diyo nɔ. Mi masa wo, inja ke diyo ke mɔy mesosa sine we!>

22 Mɔ te yi masa wene nya nyε miliyɔŋ yiba kɔ njɔ sendi lepo nde: <Nyanguwe mbam, we nya mi miliyɔŋ yiba, bɛŋa, miliyɔŋ yiba yi mi kwediyama dokidye ke to te ké!>

23 ε masa wene lepe nyε nyε nde: <Kimɔ yaŋa! We mɔ mesay te yi bo yakama bɛ ne bibina temɔ ne nyε. We duwɑ̄ bakidye yasi te yi ne mbet, dete mi ta nyε we budya meyasi nde, diyo nɔ. Mi masa wo, inja diyo ke mɔy mesosa sine we!>

24 Ndana yεy, ε mɔ te yi masa wene nya ndi nyε miliyɔŋ wete kɔ dyɔ nje sendi. ε nyε lepe nde: <Nyanguwe mbam, mi duwɑ̄ nde, we ne nyanc budiyate. We ndém medye kine mbeki te yi we paŋma bɛ na. We wésidya medye kine kwalɔ te yi we nyanja ke meneti na.

25 Mi gwɑ̄ wɔ, ε mi bɔ̄ miliyɔŋ wɔ kɛ sɔdye ke mɔy meneti. Ma bɛŋa mɔni yɔ ke, boŋgɔ yo!>

26 ε masa wene yeŋsa nyε nyε nde: <We beya mɔ mesay, we mɔ dyem! We duwɑ̄ nde, mi ndém medye kine mbeki te yi mi paŋma bɛ na. Mi wésidya medye kine kwalɔ te yi mi nyanja na.

27 Dete, ma we bojma mɔni mbe kɛ tikɔ ke yi botu bɛ bakidya mɔni, ma mi

ta kɛ bɔ̄ mɔni mbe ke yɔkwe ne liba ke to te.

28 Ma wunε sûku miliyɔŋ te ε ke bɔ ne kɔ kaŋe nyε mɔ te ε ne miliyɔŋ kamɔ kɔ.

29 Yo nde, bo ta dokidye yasi nyε mɔ te ε me nɔ kɔ, a má nje bɛ ke nyεngwε. Yasi wete, pe yɔkɔ ε kine yaŋa kɔ, bo ta suko ko mɔnɔ yasi te yi nyε nɔ ké.

30 Ma pe yi beya mɔ mesay kɔ ε dimbidye ŋgimɔ ne gbelate kɔ, wunε bîya nyε bete ke sɛ ke yitil. Yo womete komε nyε ta lelo nyambɔ mesu. »

Kasi njena pesina jɔsi

31 «Kome *Mɔnɔ tumpɔ ta nje ke moy meluksa menε bɛŋaki bɛŋe hɛne ké, a ta kwɑ̄ diyo metidyε ke siya bekumande nɛ ke diyo meluksa menε.

32 Mekando me botu bɛ meneti maka hɛne ta nje wesidya ke mbɔmbu wene. A ta bakes bo nda yi mɔ bakidya betiter bakes njoka besam nɛ begbataabɔ ké.

33 A ta bɔ̄ besam kɛnje pulɔ mbam bo ne, bɔ̄ begbataabɔ kɛnje pulɔ gare.

34 Ndana, nyε Kumande má nje lepo nyε botu bɛte bɛ ta bɛ ke mbam bɔ ne baka nde: <Ne njâki, wunε botu bɛte bɛ Saŋmbe nya wunε mɛkombila baka. Wunε njâki nje namɔ *Kando te yi nyε sima kombile tike wunε piŋɔ te yi mbokɔ tǐ pa kusuna na.

35 Keto mi gwɑ̄ nja, ε wunε nyε mi medye. Mi gwɑ̄ yesidye, ε wunε nyε mi mɔrɔku nde, mi hɔbiya. Mi bɑ̄ jɛŋgwε, ε wunε bɔ̄ mi kimɔtε.

36 Mi bɑ̄ sɔkere, ε wunε lenje mi lambɔ. Mi bɑ̄ ke kɔnɔ, ε wunε nje bɛŋe mi. Mi bɑ̄ ke jɔbɔ, ε wunε nje lepidye mi.»

37 Ma ndana, botu bɛte bɛ Njambiye pesima nde, bo me ne ŋgbεŋ kɛ mbɔmbu wene baka má nje diye nyε nde: <Nyanguwe Kumande, wuse bɛŋa ba we we ke gwe nja, ε wuse nyε we medye? He bɛŋa we we ke gwe yesidye, ε wuse nyε we mɔrɔku nde, hɔbiya?

38 Wuse bɛŋa we we nda jɛŋgwε, ε wuse bɔ̄ we kiɛtε? Ho nde sɔkere, ε wuse lenje we lambɔ?

39 Wuse bɛŋa we we ke kɔnɔ ho nde ke jɔbɔ, ε wuse kɛ lepidye we?»

40 Kumande má nje yenja nyé bo nde: «Gbakasi yi mi lerpé nyé wuné ké: Mèngimó héné te yi wuné kelma yiña kimó yasi dete né wéte mumó ke njoka bemanj bembé baka, ko nde, bo békí bengbanda, wuné kél yo né mi.»

41 Ké kónje, a má nje lerpé nyé botu bete bë ke puló gare né baka nde: «Wuné jísa londó ke keki mbe, wuné botu bete be Njambiyé sima kita né wuné baka. Wuné kén ke dite te yi jú kpo né kpo. Njambiyé kombila yo yi *Kum beya mèkele benné bengbanga.

42 Yo kétó mi gwá nja, wuné kiné nyé mi medye na. Mi gwá yesidye, wuné tì nyé mi möróku nde, mi hòbiya na.

43 Mi bá jéngwé, wuné kiné bù mi kimôte na. Mi bá sòkere, wuné tì lénje mi lambó na. Mi bá ke kónó, bë ke jébo, wuné tì nje benné mi na.»

44 Ma bo sendi, bo ta diye nde: «Nyangwé Kumande, wuse bénja ba we we ke gwe nja, ke gwe yesidye ho jéngwé ho sòkere ho ke kónó ho ke jébo, ε wuse diye kiné kame wé?»

45 Ndana, a má nje yenja nyé bo nde: «Gbakasi yi mi lerpé nyé wuné ké: Mèngimó héné te yi wuné diyma kiné keló kimó yasi dete né wéte mumó ke njoka bemanj bembé baka, ko nde, bo békí bengbanda, yo mi yi wuné diyma kiné keló yo.»

46 Dete, benné baka ta kë sañgwa né mebóné kpo né kpo. Ma botu bete bë né ngbenj baka ta bë né jongwé te yi kpo né kpo.»

26

1 Ké kónje, ke Yesus ma si lerpé tedye meyasi menori héné dete ké, ε nyé nje lerpé nyé bejeké benné nde:

2 «Wuné duwá nde, bùkwá ndi metu yiba, né jesó *Paska Beyudén kelna. Bo ta biye *Mónó mumó kañé nyé bomó, né bo ngba nyé ke kroa.»

3 Ndana, ε bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé né betomba be dya wesidya ke mbanjo Kayif te nyangwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé.

4 Bo pésima nda yi bo yâkanjwé bïye né Yesus né nje likisi yí wo né nyé.

5 Yasi wéte, bo lerpima nde: «Yo tì kelnangwé ke bembé jesó na, kambó bomó me nje keló meyasi né hoyo hoyo.»

Weté nyari ke kumbé lobinda ke

*to Yesus ke Betani
(Mk 14; Jñ 12)*

6 Yesus bá ke Betani ke tû wéte mbam nde Simón, a bá ke kónó né ndoko.

7 Diyo ké, ε wéte nyari nje ke keki Yesus né wéte ndaki tondunate né yiña lobinda te yi dye budya móni. Bo sama ndaki te né yiña tari nde albatére. Piñó te yi Yesus bá ke dyena ké, ε nya kó nje kumbé yo ke to né.

8 Ké bejeké ma benné dete ké, ε bo woké ngambi lerpé nde: «To bekidya lobinda te yíké bá né ngé?»

9 Ma bo dyanjwa lobinda ke yi yaka budya móni bù yo kame né botu be ngwéte.»

10 Yesus wokuma yasi te yi bo bá ke nyiningila ké. ε nyé lerpé nyé bo nde: «Wuné njángwé nya kó kétó ngé? A kelma kimó yasi né mi.

11 Ne bénja, metu héné wúné botu be ngwéte ke diyo ke kiya mbe, ma ke bë mi, mi tí diyo mbe sine wuné ke kiya mbe metu héné na.

12 A kumbuma mutó ke yotu mbe ndana. A kelma dete yí ladye né pumbuna mbe.

13 Gbakasi yi mi lerpé nyé wuné ké: Mbey héné te yi bo ta pélé Kimó Tom ke to meneti héné, bo ta yekidye sendi yasi te yi nya kó kelma ké, né bomó taki né nyé.»

14 Ndana ké, ε Yudas te Iskariyot, nyé ε bá ke njoka bejeké kamó jo yiba kó kwá ké ke yi bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé

15 lerpé nyé bo nde: «Ne ta nyé mi ngé, né mi dyanjwé Yesus nyé wuné?» ε bo kañé sule kamotati nyé nyé.

16 Ndana, ε nyé kande sañna kimó ngimó te yi nyé yakama dyanjwé né Yesus nyé bo.

Yesus ke dye jesó Paska

benē bejekē benē
(Mk 14; Lk 22; Jn 13)

17 Bosa yeso jesō dyena məmampa mete yi kine ḥqā kete kē dyanma. E bejekē be Yesus nje diye nyé nde: «Wé kwádyikwé nde, wuse kēn kombile mbey dyena jesō *Paska te yo we?»

18 E nyé yenja nde: «Wuné kēn ke moy dyā ke yi mumō nde kadýe, né wuné lepi nyé nyé nde: <Yekele nde: Ngimō mbē ma dyā. Mi ta kwanjdye *Paska sine bejekē bembe ke yasi yo.» »

19 Bejekē kelma nda yi Yesus lēpima nyé bo kē. E bo kombine medye me *Paska.

20 Ke ḫekoko ma dyā kē, e Yesus kwā diyō benē bejekē benē kamō jo yiba yí dyena.

21 Piñō te yi bo ḫā ke dyena kē, e nyé lepe nde: «Gbakasi yi mi lepe nyé wuné kē: Mbaña mumō ke njoka yun ta dyangwé mi.»

22 Yo nya bo ḫgambi budyate ke temō. E mumō hēne diye nyé wētē wētē nde: «Nyangwé Kumande, yo ka mi?»

23 E Yesus yenja nde: «Mo te yi sine nyé betima bo ke kiya katō medye wētē kō, yo nyé ta dyangwé mi.

24 *Mōnō mumō ta kwā gbate nda yi yo ketinate ke kasi né ke mēkana me Njambiyē kē. Ndi nde, mēbōne ta balō ke to mo te e ta dyangwé nyé kō. Bo má diy kine ja mo te, ma yo gba kimôte budyate ke yenē.»

25 Yudas mo te e kañma nyé nyé bōmo kō njā ḫu sendi lepi diye nyé nde: «Yekele, yo ka mi?» E Yesus yenja nyé nyé nde: «Yo gba wé!»

Kasi medye me Njambiyē
(Mk 14; Lk 22; 1Kt 11)

26 Piñō te yi bo ḫā ke dyena kē, e Yesus ḫu mampa. Ke nyé ma si nyé Njambiyē wosoko kē, e nyé leke yo kañe nyé bejekē benē lepo nde: «Wuné bōñ, né dyāki, yikē mēmbundō mēmbē.»

27 Ke kōñte, e nyé ḫu pelō né tena mēnjam ke moyte. Ke nyé ma si nyé Njambiyē wosoko kē, e nyé kañe yo nyé bo lepo nde: «Wuné hēne ḫobiya yo.»

28 Keto yikē mēkiyō mēmbē, yo mēkiyō mete yi kelē mbon. Mēkiyō mete yi nyanjama keto budyā bōmo. Yo ta kelō nde, Njambiyē tiki bōmo né ḫgwetē ke mēbeyō man.

29 Mi ke kombine lepo nyé wuné nde: Ko mi tí ḫobiye se tena mēnjam maka na kumō ke ḫgimō te yi mi ta ḫobiye né wētē jōnjate sine wuné ke *Kando Sanmbe.»

30 Ke bo ma si jembina yí lukse né Njambiyē kē, e bo kwā kē ke *Keki mēoliviye.

31 Ndana, e Yesus lepe nyé bo nde: «Yasi te yi mi ta sañgwa nō ke tu te yōkō muka kē ta njangwé wuné hēne ke tikina temō te yi wuné tike ke yembē kē jatidye wuné ke beya nje. Keto yo ketinate ke mēkana me Njambiyē nde: <Mi ta mukō mo bakiya besam, besam má si wanja.»

32 Ndi nde, komē mi ta womiyē kē, mi ta kande kumō Galile né wuné.»

33 E Piyer ḫu lepi lepo nde: «Ijē ḫe nde, ke yi bōmo hēne, yasi te yi wé ta sañgwa nō kē ta njangwé bo dēte ke tikina temō te yi bo tike ke yo kē jatidye bo ke beya nje, ma pēlē yembē, ko yo tí ḫeñna dēte wētē yesō na.»

34 E Yesus yenja nyé nyé nde: «Gbakasi yi mi lepe nyé wé kē: Ke gba tu te yōkō muka piñō te yi mbam kubē tī pa kōkō, wé ta tonō kumō mējga yitati nde, wé yeti ke duwē mi na.»

35 E Piyer yenja nyé nyé nde: «Ko nde, sōñ te ḫiya mi sine wé, ko mi tí tonō né mbet nde, mi yeti ke duwē wé na.» Bejekē hēne lepima ndi sendi dēte.

Yesus ke ḫgweta ne Njambiyē

ke Getsemane
(Mk 14; Lk 22)

36 Ke kōñte, e Yesus kwā benē bejekē benē kē ke wētē mbey nde Getsemane. E nyé lepe nyé bo nde: «Wuné dīy mētidye waka kumō ke ḫgimō te yi mi ta pa kē kaka si kē ḫgweta ne Njambiyē kē.»

37 E nyé ḫu Piyer nē bōñō ḫe Sebede yiba kwā nō. E ḫgambi kande nyiñna né ke temō, temō né ḫā né habibū.

38 E nyé lepe nyé bo nde: «Temō mbē né ḫgambi nda mi ta gwe. Wuné dīy waka, wuné dīy mējemsidye sine wuné.»

39 Ε nyε nje kwɑ kɛ mbɔmbu ne mbet, ε nyε bale ke meneti kɔtɔ mbɔmbu ŋgweta ne Njambiyε lεpɔ nde: «Saŋmbε, ŋge yo yaka, kelɔ nde, nyangwε mapi mεbɔnε mete yike dūkwε ke to mbε. Ma yo t̄i kelnaŋgwε nda yi mi kwadysε kɛ na, yo kēlnaŋgwε nda yi wε kwadysε kɛ.»

40 Ε nyε kɛ yɔkwε nje komε ɓejekε b̄a kɛ dolɔ bo ke jakɔ. Ε nyε lεpε nyε Piyer nde: «Ko gbela hawa wεtε, wunε t̄i weliyε dīyɔ mεjemsidysε sine wunε na.

41 Wunε dīy mεjemsidysε, n̄e wunε ŋgwētaŋgwε ne Njambiyε, ma mεbɔbilan nje laŋsa wunε. Temɔ ne yεsidsyε kelna kimo yasi, ko d̄ete, mεmbundɔ ne t̄ekɔ.»

42 Ke men̄ga yibate, ε nyε jisε kwɑ kɛ ne naŋ ŋgweta ne Njambiyε lεpɔ nde: «Saŋmbε, ŋge ti yaka nde, nyangwε mapi mεbɔnε mete dūkwε ke to mbε kine mi ne saŋgwā n̄o na, n̄o kēl nda yi wε kwadysε.»

43 A k̄a gbiŋgb̄ mate nje dolɔ sendi bo ke jakɔ, kεto jakɔ kwaŋma bo ke misi.

44 Ε nyε t̄ikε bo kwɑ kɛ ne naŋ ne kɔkɔ. Ke men̄ga yitatite ε nyε ŋgweta ne Njambiyε lεpɔ ndi kiya yasi te yi nyε kandima lεpɔ kɛ.

45 A k̄a yɔkwε mate nje dolɔ ɓejekε b̄enε lεpɔ nyε bo nde: «Wunε ke kombile ya yun ndana, wεdya yun lale. Ne b̄enja, ŋgimɔ dyaŋma yi bo ta b̄u ne *M̄nɔ tumɔ kaŋε nyε ke mεbɔ mε botu be mεbeyɔ.

46 Ne t̄ema, he kwâŋ. Ne b̄enja, m̄o te ε dyaŋgwε mi kɔ yima!»

Bo ke biye Yesus

(Mk 14; Lk 22; Jη 18)

47 Piŋɔ te yi nyε b̄a ndi ke lεpɔ d̄ete kɛ, ε Yudas te ε b̄a ke njoka ɓejekε kamɔ jo yiba kɔ d̄ȳ. A nj̄a ne nyangwε ŋgil b̄omo, bo b̄a ne mεkafa n̄e metegbe. Yo bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε n̄e betomba be d̄ya tome bo.

48 M̄o te ε ta dyaŋgwε nyε nyε b̄omo kɔ nya bo kasiya nde: «M̄o te yi mi ta nyεnɔ nyε dulɔ numbu ne kɔ, eru, n̄e wunε b̄iyanε.»

49 Ndana ndana kɛ, ε Yudas d̄ȳ kwɑ kɛ ke kεki Yesus lεpɔ nde: «Yekele, he l̄epi!» Ε nyε kwɑ dulɔ numbu ne.

50 Ε Yesus lεpε nyε nyε nde: «Sɔ mbε, yasi te yi wε nj̄a kelɔ kɛ, kelɔ yo nedɔ!» Ndana, ε botu b̄aka ŋgb̄o kεnje b̄o biye ne Yesus.

51 Ε mbaŋa m̄o te ε b̄a b̄ene be Yesus kɔ sute kafa kɔtɔ ne m̄o mesay mε nyangwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε, pεsɔ t̄o ne b̄ete ke meneti.

52 Ε Yesus lεpε nyε nyε nde: «Yɔkidya kafa yɔ sɔmɔ ke b̄ambi te. Kεto b̄omo hεnε be sute kafa, bo ta sɔmbo sɔŋ ndi ne nje kafa.

53 'Wε yeti ke duwε nde, ŋge mi kwadysε, mi yakama dīyε Saŋmbε ko ndana, a má njesε mi nyangwε ŋgil n̄jɔŋ ɓejaki laŋsa kamɔ jo yiba na?

54 Ma ŋge mεyasi nje kwaŋna d̄ete, yite yasi te yi dīyε kεtinate ke mεkana mε Njambiyε kɛ má nje tondɔ ba nan? Kεto yo kεtinate ke mεkana mε Njambiyε nde, mεyasi yâkaŋgwε kelna d̄ete.»

55 Ndana, ε Yesus dīyε ŋgil botu b̄ete be nj̄a biye nyε b̄aka nde: «'Mi ka m̄o gubo, n̄e wunε b̄u mεkafa n̄e metegbe yi nje biye ne mi? Mi d̄ikima dīyɔ mεtidsyε mεtu hεnε ke mbanjɔ Njambiyε tedye b̄omo mεlepi mε Njambiyε, ma wunε t̄i biye mi na.»

56 Yo nde, mεyasi menɔri hεnε kwaŋnamε d̄ete, n̄e mεlepi mεtε yi botu be punja mεlepi mε Njambiyε lεpima yi dīyε kεtinate ke mεkana mεnε kɛ si t̄ondū.» Ndana, ε ɓejekε hεnε si posiyε l̄i nyε.

Yesus ke mbɔmbu nyangwε

jɔsi Beyuden

(Mk 14; Lk 22; Jη 18)

57 Botu b̄ete be biyma Yesus b̄aka b̄oŋma nyε kɛ n̄o ke yi Kayif te nyangwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε. Yite botu be tedya mεmboŋga n̄e betomba be d̄ya mε ke mewesidysε mate.

58 Piyer b̄a ke b̄engwε Yesus ne naŋ kumɔ ke ndoko nyangwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε, ε nyε nyiŋε kɛ dīyɔ mεtidsyε b̄ene botu be mesay, na b̄enj nda yi mεyasi ta siyɔ n̄o kɛ.

59 Bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε n̄e b̄omo hεnε be b̄a ke n̄jɔŋ njena nyangwε jɔsi Beyuden b̄aka saŋma

to leri te yi bo ta lero sungwé ne Yesus yi wo né nyé.

⁶⁰ Ma yasi wete, bo sajma deňgo. Ko békó nde, baña bomó budyate dikima temé nje pesó leri nyé nyé ke numbu. Diyo ké, ε baña yiba punde dýa lero nde:

⁶¹ «Mbam kó lepima nde: «Mi yakama si leke mbanjo Njambiyé te yoko, nje sumo sendi yo ndi ke metu yitati.» »

⁶² Ε nyaŋgwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé temé diye Yesus nde: «We yeti ke yejsa ka yanja ke yasi te yi bo lere sungwé ne we ké na?»

⁶³ Ε Yesus diye né sem. Ε nyaŋgwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé lere nyé nyé nde: «Mi ke diye we ke mbombu Njambiyé te ε né joj kó, ḥge be nde, we gbate *Krist te Mónó Njambiyé, lero nyé wuse.»

⁶⁴ Ε Yesus yejsa nyé nyé nde: «J, we tósuma leri. Mi ke kombile lero sendi nyé wuné nde: Kande ndana wuné ta bénje *Mónó mumó metidye ke mbam bó Njambiyé te ε né ḥgungudye héné kó. Wuné ta bénje sendi nyé ke nje ke to mèkulutu ke dýobó.»

⁶⁵ Ndana, ε nyaŋgwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nyale melambo ke yotu né lero nde: «Ige yi bo ta lero sendi nyé wuse ké? Wuné wokuma leri gbutu te yi nyé lepima ndana ndana sungwé ne Njambiyé ké!»

⁶⁶ Ke yun, né bénja nan?» Ε bo yejsa nde: «Yakama nde, bo wóku nyé!»

⁶⁷ Ndana, ε bo kande sana méséri ke misi méné sámó nyé. Ε baña kpake nyé ke pokó

⁶⁸ lero nde: «Krist, tuþó mó te ε kpakima we kó.»

Piyer ke tonó nde, a yeti ke

*duwé Yesus na
(Mk 14; Lk 22; Jn 18)*

⁶⁹ Yinori Piyer bá metidye ke móndoko ke sç. Ε wete nya te ε dikima keló mésay wométe ko nje ke keki né lero nyé nyé nde: «We sendi, we bá wúné Yesus te mó Nasaret.»

⁷⁰ Yasi wete, ε Piyer tone ke mbombu bomó héné lero nde: «Mi yeti ke duwé yasi te yi we kwadye lero ké na.»

⁷¹ Ε nyé temé, na ké puló numey ndoko. Ε wete nya te ε dikima keló sendi mésay wométe ko bénje nyé lero nyé botu bete be bá wométe baka nde: «Mbam kó bá bénje be Yesus te mó Nasaret.»

⁷² Ε Piyer tone wolo kinja lero nde: «Mi yeti ke duwé mbam te na.»

⁷³ Diyo né mbet ke kónje ké, ε botu bete be bá wométe baka nde ke keki Piyer lero nyé nyé nde: «Gbate, we sendi ke njoka botu bete, kétó ndapi yó ke tedye dete.»

⁷⁴ Ndana, ε nyé kande mèkinja mé yotu biye kwey biye njí lero nde: «Ko mi yeti ke duwé mbam te na!» Yaka né mbam kubé ke kókó.

⁷⁵ Dete, ε Piyer take leri te yi Yesus ma léri nde: «We ta tonó kumó ménja yitati nde, we yeti ke duwé mi na piñó te yi kuñé tí pa kókó ké.» Ε Piyer punde kwá ké lelo beyate.

27

¹ Beméjmené sut ε bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè betomba be dýa kele kutu né dínó Yesus, né bo wo nyé.

² Ke bo ma si wotó nyé ké, ε bo bù nyé kwá nò kañé nyé nyé Pilat te nyaŋgwé kum dýa.

Sɔŋ Yudas

³ Ndana, ke Yudas mó te ε bojma Yesus kañé nyé bomó kó ma bénje nde, bo pesima nde, bo ta wo Yesus ké, ε metake kwá nyé ke temó ke yasi te yi nyé kelma ké. Ε nyé bù sule kamotati te yi bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè betomba be dýa nya nyé ké, na ké tikidye nyé bo.

⁴ Ε nyé lere nyé bo nde: «Mi kelma beya yasi yi kañé mó te ε tí kele yiña beya yasi kó nyé wuné.» Ε bo yejsa nyé nyé nde: «Yeti kasi su na, yite bénja we!»

⁵ Ε Yudas bete móni ke méneti ke mbanjo Njambiyé pundi kwá ké késé ḥginj né.

⁶ Bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé tókuma móni te lero nde: «Membonja musu yeti ke nyé wuse deti te yi bù móni nje gbesó né yiké yi wokuna

ne Njambiyé kék na, keto móni te yike wúla ke njé mèkiyé me mumó.»

⁷ Ke bo ma si jaño yí bënejé yasi te yi bo yakama keló nò kék, e bo bù yo bómé ne wete ñgwañ ke bò mò wómna membe. Bo bóm yo yí pumbuna bëjeñgwé.

⁸ Yori, kumó muka bo jébañgwé ñgwañ te nde Ngwañ mèkiyó.

⁹⁻¹⁰ Dete, lepi te yi Jeremi te mò punja mélépi me Njambiyé ma lépi kék sima tondó. A lepima nde: «Bo bónma sule kamotati bomé ne ñgwañ mò wómna membe nda yi Baba Mbokó kombila lepo nyé mi kék. Kandó Isarayel pesima nde, bùyo móni te yakama ne bómna ne.»

Yesus ke josi ke mbombu Pilat

(Mk 15; Lk 23; Jn 18)

¹¹ Bo kák ne Yesus ke josi ke mbombu Pilat te nyangwé kum dya. E nyé diye nyé mediyan lepo nde: «Wé kumande Beyuden?» E Yesus yenja nyé nyé nde: «Yo nda yi we lepe kék.»

¹² Yasi wete, a tì yenja yaña ke mélépi mete yi bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nè betomba be dya dikima lepo sunjwé ne nyé kék na.

¹³ E Pilat diye nyé nde: «Wé yeti ke woko mèyasi héné te yi bo lepe sunjwé ne we kék na?»

¹⁴ Ko Yesus tì yenja yaña nyé nyé na, ko ne mbet ke yinja yasi na. E Pilat ñgbakima bùdyate.

¹⁵ Ke ñgimó jesó *Paska héné nyangwé kum dikima soñé bò ne mò jébó wete, yókó yi ñgil dikima lepo nde, a sônya bò ne nyé kó.

¹⁶ Ma bo bá ne wete bëya mò jébó ke ñgimó te yite nde Barabas. Bomó héné dikima lepo kasi ne bùdyate.

¹⁷ E Pilat diye ñgil botu bête be wesidyama baka nde: «Nè Barabas nè Yesus te yi bo jeba nde *Krist kó, wuné kwádyikwé nde, mi sônya bò ne nda yókidye nyé nyé wuné?»

¹⁸ Pilat diyma dëte, keto a duwá nde, yo keto bëya temo yi bo kañma ne Yesus nyé ke mèbó mené kék.

¹⁹ Ke ñgimó te yi Pilat bá mëtidye ke mbanjó josi ke pesina josi kék, e nyari wene kénje tomun lepo nyé nyé nde: «Wé tì

nyéki numbu ke lepi mbam ènoru na, nyé ñgbeñ mumó. Mi yama bëya tu muka bùdyate ke kasi ne.»

²⁰ E bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nè betomba be dya kite bomé nde, bo díya nde, Pilat sônya bò ne Barabas kpaló wo Yesus.

²¹ E nyangwé kum Pilat basidye diye bo nde: «Ké njoka botu baka yiba, wuné kwádyikwé nde, mi sônya bò ne nda yókidye nyé wuné?» E bo yenja nde: «Soňa bò ne Barabas.»

²² E Pilat nje diye bo nde: «Ma mi kél ba nan ne Yesus te yi bo jeba nde Krist kó?» E bo héné yenja nde: «Bo ñgbâki nyé ke kroa.»

²³ E nyangwé kum Pilat diye bo nde: «Ma yo kwaló bëya yasi te nda yi nyé kelma kék?» E bo kembidya ndana kwáto te lepo nde: «Bo ñgbâki nyé ke kroa.»

²⁴ Pilat bënjma nde, sosu ne siyma, lepi yeti ke weye na, mèyasi ke kpaló be ne hoyo hoyo kwáto te. E nyé bù mòròku weye ne mèbó ke mbombu ñgil bomé héné lepo nde: «Mi yeti mbe ne lepi ke soñ ñgbeñ mò te yókó na, yo bénja wuné.»

²⁵ E ñgil bomé héné yenja nde: «Simbo soñ ne bâl ke to su nè ke to bónó busu.»

²⁶ Dete, e Pilat soñé bò ne Barabas yókidye nyé bo. Ke nyé ma si nyé dëti nde, bo njûru Yesus ne njambala kék, e nyé kañje nyé nyé bo, né bo kë ñgba nyé ke kroa.

²⁷ Besója be nyangwé kum Pilat ñgbosuma Yesus kë nò ke mbanjó Pilat ke numey tû dýené mate. E bo wesidye ndingèle njóñ besója héné litó nyé.

²⁸ Bo sòruma mélambó ke yotu ne nje lenje nyé wete kpasa tena gambo.

²⁹ E bo bù yinja mèkol ne mesoru kete jakó ne ñmèngwé te lenje nyé ke to. E bo bù yinja kum soñ nyé ke mbam bò ne. E bo nje kuse mèbóñ ke mbombu wené serke nyé lepo nde: «Kumande Beyuden, hé lèpi!»

³⁰ E bo bù kum soñ yinori kwéle ne nyé ke to, sa mëseri ke yotu ne.

³¹ Ke bo ma sidye serka ne dëte kék, e bo sòre kpasa tena gambo yinori ke yotu ne

nje lənje nyé mélambó mènè ñgbəso nyé kwá nō, nē bo kè ñgba nyé ke kroa.

*Bo ke bù Yesus kè ñgba ke kroa
(Mk 15; Lk 23; Jη 19)*

32 Ke ñgimō te yi bo bā ke pundo dñuwé ke moy dya ké, ε bo sañgwa ne wëte mbam nde Simón, mo Sirén. Ε besɔja jeliye nyé nde, a sôba kroa Yesus.

33 Bo kendima kumō ke mbey te yi bo jeba nde Golgota, yite nde Mbey gboŋgo to.

34 Kumō mate, ε bo bù yiña mënjam mète yi bo pulma ne yiña pekeke yasi kete nyé Yesus nde, a hôbiya. Ke nyé ma bøbø ndi deke ké, ε nyé señe kine hôbiye na.

35 Ke bo ma si ñgba nyé ke kroa dête ké, ε bo bù mélambó mènè lü ke mbari yi kabidya ne yo. [Meyasi kwaŋnama dête yí tonje ne mélépi mète yi mo punja mélépi me Njambiyé ma lépi ké. A léríma nde: <Bo kabidyama mélambó membe. Bo loŋma lambo te yi mi díkima leŋe ke njí te yiri ké ke mbari.>]

36 Ke konyte, ε bo kwá diyó metidyé pemó nyé.

37 Yí tedye ne to sɔŋ ne, bo ketima yiña yasi ñgba ke to kroa ne nde: <Yókó Yesus, kumande Beyuden.>

38 Bo ñgbama sendi nyaŋgwé botu be guðo yiba ke kroa nda Yesus, wëte ke kroa te wene pulɔ mbam bɔ nyé, wëte ke wene pulɔ gare.

39 Botu bête be díkima kwá kwaŋgó ne njé baka díkima toyé nyé kénje ndiŋgile to soñe pokó

40 Léró nde: «Wé mo te ε leké mbanjó Njambiyé nje sumó ndi ke metu yitati kó, jongwé yotu yó ne ñguru wó. Nge bë nde, wé Mɔnɔ Njambiyé, pikwé ke kroa.»

41 Bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè botu be ketina mëyasi nè betomba be dya díkima nyetó nyé sendi léró nde:

42 «A díkima jongwé baña boma, ma a yeti ne deti te yi jongwé yotu ne ne ñguru wene na. 'A yeti kumande Isarayel na? Ma a pikwé ñgenjé ndana ke kroa, dête wuse ta tiko temo ke yene.

43 A bā nè bibina temo hæne ke yi Njambiyé, a díkima léró nde: <Mi Mɔnɔ

Njambiyé.» Ma nge bë nde, Njambiyé ke kwadýe nyé gbaté, a jongwé nyé ndana.»

44 Nyaŋgwé botu be guðo bête yi bo ñgbama ke kroa bëne bë Yesus baka bā ke toyé sendi nyé dête.

45 Yitol kelma ke ndiŋgile mëneti kandé ke bëmbe yeso kumō ke hawa yitati te yi bekoko.

46 Ke poku hawa yitati, ε Yesus kembé dëtinate léró nde: «Eli, Eli, lama sabatani?» Yite nde: <Njambiyé wombë, Njambiyé wombë, wé léŋ mi këto nge?»

47 Ke baña botu bête be bā womete baka ma wokó dête ké, ε bo léré nde: «A ke jeba Eli.»

48 Ε wëte mumó ke njoka yan sëdyé nedó ké bù yiña yasi nda kusa tòrè ke yiña dyanjina mënjam sɔmō ke jeti sambile nyé nyé nde, a hôbiya.

49 Ε baña léré nde: «Tikó, he pa bëñ, simande Eli ta nje jongwé nyé.»

50 Diyó ké, ε Yesus kembé dëtinate kwá kañé sisin ne nyé ke mëbò me Njambiyé.

51 Ε nyaŋgwé lambó te yi bā kësate ke mbey te yi ne kiyo ke mbanjó Njambiyé ké nyaliye ke bëmbe kandé kwey kumō njí. Ε mëneti ñgwaŋgwá, ε metari posiyé,

52 mëbònsɔŋ butunama, ε botu be Njambiyé budyate be ma gwe baka womiyé.

53 Bo punduma ke bonyɔn. Ke Yesus ma si womiyé ké, ε bo nyiñe ke Yerusalém, dya te yi Njambiyé tɔkuma. Bomó budyate bëñma bo.

54 Kum besɔja nè besɔja bête be bëñma bo bā ke pemó Yesus baka bëñma nda yi mëneti ñgwaŋgwama nō, bëñje sendi yasi te yi kwaŋnama ké. Ε bo gwe wɔ bøyate léró nde: «Mbam kó bā gbate Mɔnɔ Njambiyé!»

55 Baña boma budyate bā womete. Bo díkima diyó ne nañ bëñje yasi kénje. Bo díkima bëñgwé Yesus kelɔ mesay nyé nyé kandé Galile.

56 Mariya te ñgɔndu Magdala nè Mariya te nyaŋgwé ne Jak bëñ Yesop nè nyaŋgwé ne bɔnɔ bë Sebede bā ke njoka boma bëñri.

57 Κε ɓekoko ma kelɔ, ε wete mɔ Arimate nde Yosep dya. A ɓa mɔ kusuku, be sendi wete jekə Yesus.

58 A ką ke yi Pilat kɛ diye muŋ Yesus. ε Pilat jaye nde, bo bɔŋ muŋ Yesus nyε nyε.

59 Ε Yosep b̄u muŋ Yesus b̄oye ke wete wumna ndomb̄o ne mboŋ mboŋ

60 kw̄a kɛ niŋgwε ke j̄onja boŋsɔŋ te yi nyε Yosep ne ɻguru wene ma lépi nde, bo t̄im nyε nyε ke wete nyaŋgwε tari k̄. Bo t̄i pa pumb̄o wete mumɔ kete ne mbɔmbu na. Ε nyε nje b̄ingile wete nyaŋgwε tari d̄ib̄o ne numbu te t̄oke kendi kw̄a.

61 Mariya te ɻgɔndu Magdala bene Mariya te yɔru ɓa womete metidye ke k̄eki boŋsɔŋ.

62 Misi pupε, yite nde, ke kɔŋ məkomsa mε yesɔ *Saba, ε ɓekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nè *Befarisɛ kɛ dolɔ Pilat lεrɔ nyε nyε nde:

63 «Sa Mbokɔ, wuse ndi ke take yasi te yi mɔ ja kɔ d̄ikima lεrɔ riŋɔ te yi nyε ɓa ndi ne joŋ k̄. A d̄ikima lεrɔ nde: ‹Ya metu yitati ke k̄onte mi ta womiyε.›

64 Dete, pεsɔ nde, bo p̄em boŋsɔŋ kumɔ ke metu yitati, kambɔ ɓejekε bene mε njε gubɔ muŋ ne kw̄a nɔ nje kpalɔ lεrɔ nyε bomɔ nde: ‹A womiya!› Lepina ja te yite ta nje be yεy ɻgboro kw̄a bosate.»

65 Ε Pilat lεrε nyε bo nde: «Ta ɓesɔja be pemna yasi baka, ne kwâŋ, bo k̄en kɛ pemɔ boŋsɔŋ nda yi wunε kwadysε.»

66 Ε bo nje kw̄a b̄u yiŋa yasi nda d̄anggi d̄akse ke numbu boŋsɔŋ yi tedye nde, yo nyaŋgwε kum nyε deti te yi kelɔ d̄ete. Bo boŋma sendi ɓesɔja tikɔ womete yi pemna boŋsɔŋ.

28

Womiya Yesus (Mk 16; Lk 24; Jη 20)

1 Κε kɔŋ yesɔ *Saba ε Mariya te ɻgɔndu Magdala bene Mariya te yɔru temε bεmenjmenε ne sut ke bosa yesɔ te ε kandε j̄onja sɔndi yí kɛ bεnε boŋsɔŋ.

2 Semɔ semɔ, ε mεnεti ɻgwaŋgwε budyate, kεto wete jaki Baba Mbokɔ piya wule dyobɔ njeŋε tari soŋε ke numbu boŋsɔŋ nje kw̄a diyɔ metidye ke to te.

3 A ɓa ke panɔ ke misi nda yesi mbiyɔ, melambɔ mεnε ɓa wumnate ne mboŋ mboŋ.

4 Ɓesɔja bεte be ɓa ke pemɔ yasi baka gw̄a w̄ ɻgwaŋgwε tika nda muŋ bomɔ.

5 Yasi wete, ε jaki lεrε nyε bomari nde: «Ke ɓe wunε, ne t̄i gwaki w̄ na. Mi duw̄a nde, wunε sāŋ Yesus te yi bo ɻgbama ke kroa k̄.»

6 A yeti se waka na, a ma womiyε nda yi nyε ma lépi k̄. Ne njâki, ne b̄ēŋa mbeŋy te yi bo niŋgwε nyε kete k̄.

7 Wunε k̄en nedɔ kɛ lεrɔ nyε ɓejekε nde: «A ma womiyε ke njoka bεmuŋ. A ma kandε kw̄a ne wunε kɛ pe Galile. Wunε ta bεnε nyε mate.» Ma yokε yi mi ma lεrɔ nyε wunε k̄.»

8 Boma gw̄a w̄, ma bo ɓa ne nyaŋgwε mεsosa ke temɔ. Bo kwaŋma jesε nedɔ kɛ k̄eki boŋsɔŋ sedye kɛ lεrɔ tom te nyε ɓejekε bene.

9 Semɔ semɔ, Yesus ε nje ke mbɔmbu yan ru saŋgwε ne bo lεrɔ nde: «He l̄épi wunε!» Ε bomari kɛ wuse nyε ke mεkol kuse mεbɔŋ kanc nyε.

10 Ε Yesus lεrε nyε bo nde: «Ne t̄i gwaki w̄ na. Ne k̄en lεrɔ nyε bεmaŋ bεmbe nde, bo k̄en pεlε Galile, bo ta bεnε mi mate.»

11 Piŋɔ te yi bomari ɓa ndi ke kɛ k̄, ε baŋa ɓesɔja bεte be ɓa ke bakidye boŋsɔŋ baka pεsa kumɔ ke moy dya, dolɔ ɓekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε yekidye mεyasi hεnε te yi kwaŋnama kɛ nyε bo.

12 Ke k̄onte, ε ɓekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nè betomba be dya wesidye kpo ɻgiŋ kaŋe budyα mɔni nyε ɓesɔja baka

13 lεrɔ nyε bo nde: «Wunε l̄épi nde, ɓejekε bene nj̄a ne tu nje gubɔ nyε riŋɔ te yi wunε ɓa ke jakɔ k̄.»

14 Ma ɻge nyaŋgwε kum dya woke kasi te, wuse ta wedye temɔ ne kelɔ nde, wunε t̄i saŋgwawgwe ne mεnjaŋgwε na.»

15 Ɓesɔja boŋma mɔni te, ε bo kelɔ nda yi bo lεpima nyε bo k̄. Ε lεpima ja te yi bo lεpima nyε bo nde, bo l̄épi d̄ete kɛ lapidya ke njoka Beyudεn kumɔ ndi muka.

*Yesus kε punje yotu nyε bejekε bεnε
(Mk 16; Lk 24; Jη 20)*

16 Bejekε kamɔ̄ jɔ̄ wεtε tεmma kε pεlε Galile kε keki te yi Yesus lεpima nyε bo kɔ̄.

17 Kε bo ma bεnε nyε kέ, ε bo kuse mεbɔ̄η kanɔ̄ nyε. Ma baŋa bᾱ ne meso kε temɔ̄.

18 Σ Yesus kε ke keki yan lεpɔ̄ nde: «Njambiyε ma nyε mi deti te yi namɔ̄ mεyasi hεnε kande kε kwey kumɔ̄ kε mεnεti.

19 Dete, wunε kwâŋ, wunε kēl nde, mεkandɔ̄ hεnε bέki bejekε bεmbe. Wunε kēl dete ne nje tɔ̄puna yan kε mɔ̄rɔ̄ku ne dīnɔ̄ Da, ne dīnɔ̄ *Mɔ̄nɔ̄, ne yi Kimɔ̄ Sisiŋ.

20 Wunε kēl nde, bo bέki bejekε bεmbe dete ne nje tedya yan sendi nde, bo bάkidyα mεyasi hεnε te yi mi lεpima nyε wunε kέ. Ma wunε dûkwe nde: Mi ndi sine wunε metu hεnε kumɔ̄ kε siyna mbokɔ̄ te yɔ̄kɔ̄.»

Kimč Tom Yesus Krist te yi Mark kētima

Mekana mēte yōkō, yo Mark kētē yo. Yinja dīnō dyenē nde Janj. Nyē mō Yerusalēm. A kendima budyate bēne Pol bū Barnabas. A nembima mēyasi nē kwēt kwēt kē mōy mēkana mēne kwā Matiyo bēne Lukas.

To mēkana mēte yi nyē kētima kē tédyā nde, Krist bā mō te ε kele mēsay nyē bēso. A kelma kimč mēkele budyate kē joŋgwē nē. Yo yākaŋgwē tedye nde, a bā Njambiyē.

Wuse yakama bāke mēkana maka kē nyāngwē mēŋgabiye yini:

1. Kandina mēsay mē Yesus kē njoka bōmo (kumte 1).
2. Mēsay mēte yi Yesus kelma kē (kumte 1-13).
3. Yesus wokunama nē Njambiyē kumč kē sōŋ (kumte 14-15).
4. Womiyā Yesus nē dūwā nē kē pē dyobō (kumte 16).

Kasi Janj te mō tōpuna bōmo

ke mōrōku (Mt 3; Lk 3; Jη 1)

¹ Kimč Tom te yi lēpē kasi Yesus Krist te Mōnō Njambiyē kē kandima dēke:

² Yo kandima nda yi Esayi te mō punja mēlepi mē Njambiyē kētima kē. A kētima nde: «Bēja, mi kē kande tomā mō tomun nē wē, na kē kandi kombile nje tike wē.

³ Wēte mumč kē kembidya kē mōy konjor nde: Wune kōmbila nje Baba Mboko. Wune tēmbidya mēnje mēne nē ngbenjē.»

⁴ Diyō kē kōjte, ε Janj dyā nyē bō kē tōpuna bōmo kē mōrōku kē konjor, pelē kē kasi tōpuna bōmo kē mōrōku nde, bo yēnsaŋgwē temō jayē nde, bo tōpa bo kē mōrōku, nē Njambiyē tiki mēbeyō man nē ngwetē.

⁵ Botu bē Yerusalēm nē botu bē mēneti mē Yuda hēnē dīkima kē kē yēnē. Bo dīkima jayē bēya mēkele man kē

mōombu bōmo, ε nyē dīki tōpē bo kē Yurdē.

⁶ Janj dīkima lējē wēte lambō te yi bo kelma nē mēmburu mē *samo. Kanda te yi nyē dīkima lējē kē jon kē, bo kēl yo nē kotu nyamō. A dīkima dīye bēdōlo nē mutō mē jo te yi nyē dīkima dolō kē likō kē.

⁷ A dīkima pelē lēpō nyē bōmo nde: «Wēte mumč kē nje kē kōj mbe. A nē dēti kwā mi. Mi ti yaka dītima yí wunjē kōl mēnakala kē kol nē na.

⁸ Mi tōpuma mbe wunē kē mōrōku. Yasi wēte, kē bē nyē, a ta tōpē wunē kē Kimč Sisiŋ.»

⁹ Ke ḥgimō te yite, Yesus dīyanma wule Nasaret kē mēneti mē Galile. ε Janj tōpē nyē kē mōrōku kē Yurdē.

¹⁰ Ke ḥgimō te yi Yesus bā kē bēndo ndi ḥgindi dēke kē, a bēja dyobō kē nembiyē, ε Kimč Sisiŋ piyē nje kē yotu nē nda pēpō.

¹¹ ε wēte mēn wule dyobō lēpō nde: «We Mōnō mbe, sōŋ temō mbe, temō mbe hēnē kē yotu yō.»

¹² Ndana ndana, ε Kimč Sisiŋ kaŋε Yesus kēnje kē konjor.

¹³ A kwaŋdyā mētu kamōni mate. Kē mētu te yinōri *Satan bā ndi kē bōbē nyē. Yesus joŋnama mate kē njoka bēnyamō bē likō, ε bējaki bē Njambiyē dīki kelō mēsay nyē nyē.

¹⁴ Ke bo ma si bīye Janj nyē kē jōbō kē, ε Yesus kwā kē kē mēneti mē Galile pelē Kimč Tom Njambiyē nyē bōmo.

¹⁵ A dīkima lēpō nde: «Ḥgimō te yi Njambiyē pēsima kē ma dyā, *Kandō Njambiyē ma wuta. Wune yēnsaŋgwē temō jayē sendi Kimč Tom.»

Yesus kē tōke bōsa bējekē bēne (Mt 4; Lk 5)

¹⁶ Yesus bā kē kwā kē goj nyāngwē matō Galile. A bējema Simōn bēne Andere, man nē Simōn kē bēte bulajama kē nyāngwē matō, kēto bo bā botu bē wona bējanjō.

¹⁷ ε nyē lēpē nyē bo nde: «Wune bēngwē mi, mi ta kelō nde, wune kpâl bē botu bē dalna bōmo, tedye nje Njambiyē.»

18 Ndana ndana, ε bo ηγβεσε μεβουλاجاما man ხენგვე nyε.

19 Yesus ოთგიდყამა kumɔ mbɔmbu nε mbet, ε nyε ხელე Jak te mɔnɔ Sebede ხელე manj wene Jan. Bo bɑ kε moy landi kε kombile mebulajama.

20 Ndana ndana, ε Yesus jeba bo, ε bo tike saŋgwε wan Sebede kε moy landi ხელე botu be messay kwɑ ხენგვე nyε.

Yesus kε soŋε beya sisin kε

yotu wetε mbam

21 Kε კილტე, ε Yesus kwɑ ხელე ხეჯე ხელე ხელი kε kε Kapernawum. Kε yeso *Saba ma dyɑ, ε nyε nyiŋe kε moy mbanjo mewesidya me Beyudən tedye bomo məlepi me Njambiyε.

22 Bomɔ ηgbakimama kwalɔ tedya yasi te yenɛ budyate, keto a dikima tedye bo məyasi nε dəti Njambiyε. A t̄i ხε kε tedye nda yi botu be kətina məyasi na.

23 Kε ხეგიმო te yite wetε mbam te ε bɑ nε wetε beya sisin kε yotu kɔ bɑ kε moy mbanjo mewesidya man.

24 ε nyε kembidya lepo nde: «Yo ხე, Yesus te mɔ Nasaret, sine wunɛ nε lepi te nda? 'We njaki nje girise wuse? Mi duwɑ we kimote, we pupuna mɔ te yi Njambiyε təkuma njesε.»

25 ε Yesus bama nε beya sisin lepo nde: «Dibɔ numbu yo, pundo kε yotu mbam kɔ.»

26 ε beya sisin jale mbam kɔ ხეယate kwɑ pundo kε yotu ne ne nyangwe kəmbi.

27 ε sosu bomo hene siye ne hirek, ε bo diki diyna tandε yan nde: «Yike ba ხე? Yike ba kwalɔ jɔnja tedya yasi te nda? A tédyɑ gba yasi ne ხეგულებულე. A kε bama ko ne beya məsisin, beya məsisin kε wokuna ne nyε.»

28 Ndana ndana, ε dīnɔ Yesus wumɛ nyanja yaka ne meneti me Galile hene.

Yesus kε sidye yiŋa budya məkɔn

29 Kε bo ma pundo kε mbanjo mewesidya me Beyudən kε, ε Yesus kwɑ ხელე be Jak nε Jan kε kε tu Simɔn ხელე Andere.

30 Yinori ki ne Simɔn ε nyari bɑ metinengwe nε duku. ε bo lepo kasi ne nedo nyε Yesus.

31 ε nyε kε kəki nyari kənje ხo təmbidye nε nyε. ε kɔn duku siye kε yotu ne, ε nyε teme kε kelɔ messay nyε bo.

32 Kε ხekoko ma dyɑ, tu me kε yinja, ε bomo b̄u botu be kɔn hene nε botu ხete be bɑ nε beya məsisin kε yotu baka nje nɔ kε yi Yesus.

33 ε botu be dyɑ hene ხo wesidya kε numey tu.

34 A sidya mboya məkɔn me b̄udya bomo, soŋε sendi b̄udya beya məsisin kε yotu bomo. A t̄i ხε kε jayε nde, beya məsisin ləpinangwe na, keto beya məsisin duwɑ nyε kimote.

35 Yi kε nɔ njenameno piŋɔ te yi yasi ndi gba nε mbi mbi mbilip kε, ε Yesus teme pundo kwɑ kε kε wetε mbey te yi bɑ kine bomo kete kε kε ხeგweta nε Njambiyε.

36 ε Simɔn ხeლe botu ხete be ხeლe bo bɑ baka ხeნgwe nyε nedo.

37 Kε bo ma dolɔ nyε kε, ε bo lepo nyε nyε nde: «Bomo hene kε gɔsɔ we.»

38 ε nyε yenja nyε bo nde: «Hε kwān kε kε yiŋa məmbey kε mədya məte yi kε mbɔmbu wusu kε, nε mi kε pel sendi məlepi me Njambiyε mate, keto mi ma njaki keto te yite.»

39 ε nyε teme kwɑ kəndɔ nε meneti me Galile hene pele Kimɔ Tom kε məmbanjo mewesidya me Beyudən, soŋε sendi beya məsisin kε yotu bomo.

Yesus kε sidye kɔn ndoko

wetε mbam (Mt 8; Lk 5)

40 Wetε mɔ ndoko njɑ kε yi Yesus kuse məbən kε mbɔmbu wene ხeგweta nε nyε lepo nde: «Ijge we kwadysε, o yakama kelɔ nde, yotu mbe b̄eki ne krepel krepel.»

41 ε Yesus gwe ხeგwete wene sambile ხo krepel ne nyε lepo nde: «Mi kwadysa, yotu yɔ b̄eki ne krepel krepel.»

42 ε ndoko siye kε kiya mbey kε yotu ne. ε yotu ne ხε ne krepel krepel.

43 ε Yesus yəkidye nyε kε kiya mbey kidye nyε nde:

44 «Krep, we t̄i yekidya məyasi məte yi kwaŋnama kε nyε məmɔ na. Yasi wetε, kən tedye yotu yɔ nyε mɔ nyena sadaka nyε Njambiyε, nε we kən kelɔ sadaka nda

yi Moyisi pësima ké, këto yotu yo më ne kperelé kperelé, né bomo duwe nde, kón yó siyma.»

⁴⁵ Ko békó dëte, mbam kó kwañma kandé pele meyasi mëte yi kwañnama ké ke mëmbey hënë nyé bomo. Dete, Yesus tì bë se ne dëti te yi nyiñé ke wëte ñya ke misi më bomo na. A dikima ñiyó ne nañ ke mëmbey mëte yi bomo yeti këte ké. Bomó dikima wule mëmbey hënë njé ke yené.

2

*Yesus ke keló nde, wëte mò
jëmti këndi
(Mt 9; Lk 5)*

¹ Mónó mëtu kwañma ke kòngte, ε Yesus yókwé wolo ne kókó kë ke Kapernawum. Bomó wokuma nde, a kë moy tu.

² ε budya bomó ñgbó wesidya komëte, ko móno mbey tì bë se na ko ke këki numey. Yesus bá ke pele mëlepi më Njambiyé nyé bo.

³ Ndana, ε baña bomó yini soñe wëte mò jëmti njé nò ke yené.

⁴ Bo tì bë ne dëti te yi kumó ne nyé ke mbombu Yesus na, këto nyangwé ñgil bomó. Dete, ε bo bendé tosiyó, toso yaka ne mbey komé nyé bá ké, pidye tañ nè mò jëmti mëtinengwé këte.

⁵ Ke Yesus ma bënjé gbaté nde, bomó baka tikima temó ne nyé ké, ε nyé lëre nyé mò jëmti nde: «Mónmbe, mëbeyó mò, mi ke tikó yo ne ñgwëte.»

⁶ Baña botu be ketina meyasi bá mëtidye womëte. ε bo diki takina lëro ke moy mëtemó man nde:

⁷ «Nan yi mbam kó lëpina dëké ké? A kë gbutó gba ne Njambiyé. Nda yakama tikó mëbeyó më mumó ne ñgwëte kó? Kiné mumó na, ndi Njambiyé nyero!»

⁸ Yesus duwá mëtake man ke moy temó ne ke kiya mbey. ε nyé lëre nyé bo nde: «Këto ñge yi wuné be ne njé mëtake dëte ke moy mëtemó mun ké?»

⁹ Nè lëpinaté nyé mò jëmti nde: «Mëbeyó mò, mi ke tikó yo ne ñgwëte,» nè lëpinaté nde: «Tëma, bongó tañ yó kendó,» kelna ñge kwá jëwo ke njokate?

¹⁰ Yasi wëte, mi ke kwadýe nde, wuné dûkwé nde, *Mónó mumó ne dëti te yi tikó mëbeyó më bomó ne ñgwëte ke to mëneti.» Dete, ε nyé lëre nyé mò jëmti nde:

¹¹ «Mi ke lëro nyé wë nde: Tëma, bongó tañ yó, dûkwé kë tû yó.»

¹² ε nyé témé ne ñget bù tañ ne pundiño kë misi më bomó hënë. ε bo hënë ñgbakima budya lukse Njambiyé lëro nde: «Wuse tì pa bënjé yiké ne toru na!»

*Yesus ke tòké Levi
(Mt 9; Lk 5)*

¹³ Ke kòngte, ε Yesus yókwé ne kókó kë puló goj nyangwé mató. Bomó hënë ñiyáma njé ke yené. ε nyé diki tedye bo mëlepi më Njambiyé.

¹⁴ Ndana ke ñgimó te yi Yesus bá ke kwá ké, ε nyé bënjé Levi te móno Alfe mëtidye ke mbey komé bomó diki gbo garama ké. ε Yesus lëre nyé nyé nde: «Bënjwé mi.» ε Levi témé bënjwé nyé.

¹⁵ Ke ñgimó te yi Yesus bá ke dyena ke tû Levi bënjé bëjeké bënjé ké, ε baña budya botu be bongá móni garama nè baña botu be mëbeyó njé dyena sendi bënjé bo. Yo nde, budya botu be bongá móni garama nè budya botu be mëbeyó dikima bënjwé nyé.

¹⁶ Ke botu be ketina meyasi bëte be bá ke njé *Befarisé baka ma bënjé nde, Yesus ke dyena bënjé botu be bongá móni garama nè botu be mëbeyó ké, ε bo lëre nyé bëjeké bënjé nde: «Këto ñge yi nyé dyena ke kiya mbey bënjé botu be bongá móni garama nè botu be mëbeyó ké?»

¹⁷ Ke Yesus ma wokó dëte ké, ε nyé lëre nyé bo nde: «Yeti botu bëte be ne mëmbundó wëynaté baka sà njé mò nyeti na, yasi wëte, yo ndi botu be kònë baka. Mi ti njáki njé jëba ñgbeyó bomó na, mi njáki njé jëba botu be mëbeyó.»

¹⁸ Wëte yesó bëjeké be Jañ te mò tòpuna bomó ke mórokú nè *Befarisé bá ke kiyo mëdye. ε bomó njé diye Yesus nde: «Bëjeké be Jañ nè be Befarisé ke diki kiyo mëdye. Ma këto ñge yi bëjeké te bá ti kél sendi dëte ké?»

¹⁹ ε Yesus yënsa nyé bo nde: «Íjësé mumó kelé gwaki jëba bësó bënjé ke

mekébi mète, 'beso ma kiyc mèdye riñjo te yi nyé ndi kète bené bo ké? Ko na, ngimó hén te yi nyé ndi kète bené bo, bo yeti nè dëti te yi kiyc mèdye na.

20 Yasi wete, ngimó ta dyá, ngimó te yi bo ta soñe nè nyé ke mèb man. Yo ke ngimó te yite yi bo ta kiyc mèdye yey.

21 «Mumó ti bón pel jónja lambó nje dató ke lambó te yi ma buto ké na. Kéto ñge yo kelna dëte, pel jónja te má nyukute njombu te. O bénja, nyal te má nje doko kwá to te.

22 Sendi, mumó ti sópita jónja mènjam nyé ke bòru membe na. Kéto ñge yo kelna dëte, mènjam ta wudyé keló nde, membe pôsukwe. O bénja, mènjam nè membe ma si yambile gwe nyiñe siri. Yo nde, mumó sópita mènjam nyé ke jónja membe.»

Yesus ke lerpina ke kasi yeso Saba (Mt 12; Lk 6)

23 Wete yeso Yesus bá ke kwá ke mocy mèngwan mète yi bo bema nyambi te yi bo kele nè mampa ké. Yo bá ke yeso *Saba. E bejeké bené nyé bo kë lekina mète mète kwey nè kwey kwá no.

24 E *Befarisé lerpé nyé nyé nde: «Bénja ndi, kétó ñge yi bo kele yasi te yi mèmboñga musu kidye nde, mumó fi kel ke yeso Saba ké?»

25 E Yesus yenja nyé bo nde: «'Yite nde, wuné tì pa tòlo yasi te yi kumande Davit kelma ke ngimó te yi yasi kwañma nyé yi nyé gwá nja bené botu bené ké?»

26 Yo nde, a nyiñma ke mbanjó Njambiyé ke ngimó te yi Abiyatar bá nyangwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé ké, bù mèmampa mète yi díye ke mbanjó Njambiyé ké dye, bù sendi yiña nyé botu bené. A kelma dëte ko békó nde, yo ndi botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé bero yâkañgwé dye yo.»

27 E Yesus nje lero nyé bo nde: «Njambiyé tembidya yeso Saba yi kamé nè mumó. A ti kúsu mumó kétó yeso Saba na.»

28 Dete, yo mi *Món mumó díye ko nè yeso Saba sendi.»

3

Yesus ke sidye jemti wete mbam

ke yeso Saba (Mt 12)

1 Ke kónté, e Yesus kwá nyiñe wolo ke mbanjó mewesidya mè Beyuden. Wete mbam bá womete, bo nè ma jemé bë nè fëngelenj.

2 Baña bomó bá ke pemó Yesus yi bënjé, simande a ta sidye kón mumó ke yeso *Saba, nè bo kwedya nje te yi lero nde, a kelma yiña bëya yasi.

3 E Yesus lerpé nyé mbam te yi bo nè ma jemé bë nè fëngelenj kó nde: «Téma woméri ke bëmbe bomó.»

4 E Yesus nje diye bo nde: «Mèmboñga mun lépi nè ñge? 'Bo kâma mumó ke yeso Saba, ho bo kél nyalo nè nyé? Nè jongwa mumó nè wona nè, yasi te nda yi mumó yâkañgwé keló ke yeso Saba ké?» E bo diye nè kpiñgbili kine bûte numbu na.

5 E Yesus woké ñgambi kañe misi bënjé nè bo hén kóla, kétó mètemó man bá nè keskere. E nyé lerpé nyé mbam kó nde: «Sambilá bo.» E nyé sambile bo. E bo te yi ma jemé ké yókwé nje ke mbey te.

6 E *Befarisé punde bëke bëke bené botu bëte bë bá ke njøj Kumande Herod baka kë keló kutu yí sà nje te yi bo yakama wo nè Yesus.

7 Yesus jisima kwá bené bejeké bené kë puló nyangwé mató. Nyangwé ñgil bomó bëngwa nyé. Bo wúla Galile,

8 wule Yerusalém nè Yuda hén, wule Idume nè róku te yi Tir nè Sidón. Nyangwé ñgil bomó te njá ke yi Yesus, kétó bo wokuma mèyasi hén te yi nyé díkima keló ké.

9 E nyé lerpé nyé bejeké bené nde, bo bón wete móno landi bakiñye womete ladye nè nyé, kambó nyibi nyibi ñgil bomó te yike me nje matima nyé.

10 Yo nde, nda yi nyé díkima sidye kón budya bomó dëte ké, e bomó hén te bá nè mboya mèkón baka diki matima nyé yí sà nje te yi kpopé nyé.

11 Ke bë bëya mésisiñ, ngimó hén te yi bo díkima kañe misi bënjé nyé, bo díkima

kuse mεbɔŋ kε mbɔmbu wene kembidya nde: «Wε Mɔnɔ Njambyε!»

¹² Yasi wete, a díkima kidyε bo nde, kρε, bo t̄i kel nde, mumɔ dûkwε nyε na.

Yesus ke tokε botu be tomun

kamɔ jo yiba

(Lk 6)

¹³ Yesus nj̄a kw̄a bendo keki jeba botu bete be nyε kwadya nde, bo njaki baka. ε bo k̄e ke keki ne.

¹⁴ ε nyε tokε bomɔ kamɔ jo yiba be ta dīyɔ ke keki ne baka, na tom bo sendi kenje ke pele Kimɔ Tom,

¹⁵ nyε sendi bo d̄eti te yi soŋε beya m̄esisiŋ ke yotu bomɔ.

¹⁶ Medinɔ me bomɔ kamɔ jo yiba te be nyε tokuma baka, yoke: Yo ne Simɔn te yi nyε loma nyε nde Piyer kɔ.

¹⁷ Yo ne Jak te mɔnɔ Sebede b̄enε maŋ wene Janj. Yesus loma bo nde Bowanerges, yite nde Bɔnɔ be lum mbiyɔ.

¹⁸ Yo ne Andere n̄e Filip n̄e Bartelemi n̄e Matiyo n̄e Tomasi n̄e Jak te mɔnɔ Alfe n̄e Tade b̄u Simɔn te yi bo jeba nde Mɔnɔ kando kɔ,

¹⁹ nje b̄u Yudas Iskariyot, mɔ te ε dyan̄gwa Yesus kɔ.

Kasi lepina lepi gbutu sun̄gwε

ne Kimɔ Sisiŋ

(Mt 12; Lk 11)

²⁰ Diyɔ k̄e, ε Yesus nje yɔkwε k̄e re t̄u b̄enε bejekε b̄enε. Bo t̄i be ne mɔnɔ n̄gimɔ te yi d̄ye mɔnɔ yaŋa na, k̄eto nyāngwε n̄gil bomɔ nj̄a wesidya wolo komete.

²¹ Kε b̄emaj ne Yesus ma wokɔ d̄ete k̄e, ε bo k̄e, n̄é bo k̄e b̄u nyε kw̄a n̄o, k̄eto bo díkima lepo tandε yan nde: «A ke kɔnɔ ne to.»

²² ε botu be ketina meyasi b̄ete be wulma Yerusalεm baka lepε nde: «A ne *Kum beya m̄esisiŋ te yi bo jeba nde *Belsebul kɔ ke yotu. A sóŋa beya m̄esisiŋ ke yotu bomɔ ne d̄eti te yi Kum beya m̄esisiŋ.»

²³ Ndana, ε Yesus jeba bo lepo nyε bo ne nje kanɔ nde: «'*Satan ne n̄guru wene yakama d̄udyε yotu ne ne nje te yin?»

²⁴ Kε kiya botu be kando wete baka ke b̄embe l̄u dyambi tandε yan, kando te t̄i k̄e mbɔmbu na.

²⁵ Sendi, ke kiya botu be moy tu wete baka ke b̄embe l̄u dyambi tandε yan, moy tu te t̄i k̄e mbɔmbu na.

²⁶ Dete, n̄ge Satan l̄u dyambi sun̄gwε ne yotu ne ne n̄guru wene baka yotu ne ke b̄embe, a t̄i k̄e mbɔmbu joŋna na, yasi wete, a ta yambile.

²⁷ Mumɔ ti yaka nyiŋε ke tu wete n̄gabolo mbam ȳi wənjile meyasi m̄enε kine pa kande biye nyε woto nyε, na nje wənjile meyasi m̄enε na. Yo nde, n̄ge nyε si kande woto nyε, a má nje wənjile meyasi me tu dyenε yεy.

²⁸ «Gbakasi yi mi lepε nyε wune ke: Njambyε yakama t̄ikɔ bomɔ ne n̄gwete ke beya yasi h̄enε te yi bo kelε n̄e ke kwalɔ lepi gbutu h̄enε te yi bo yakama lepo sun̄gwε ne nyε k̄e.

²⁹ Yasi wete, mumɔ h̄enε ε ta lepo lepi gbutu sun̄gwε ne Kimɔ Sisiŋ, ko Njambyε t̄i t̄ikɔ mɔ te ne n̄gwete wete yesɔ na. Yo nde, m̄ebeyɔ mete ta dīyɔ ke to ne kpo ne kpo.»

³⁰ Yesus lepi d̄ete, k̄eto bo díkima lepo nde, a ne beya sisiŋ ke yotu.

Bemaj be Yesus, yo be nda?

(Mt 12; Lk 8)

³¹ Semɔ semɔ, ε nyāngwε ne Yesus b̄enε b̄emaj d̄yɔ dīyɔ ke s̄e tomɔ mumɔ, na k̄e jeba nyε.

³² Nyāngwε n̄gil bomɔ b̄a metidyε linje nyε. ε bo lepε nyε nyε nde: «Bεŋja, nyāngwε ke s̄e b̄enε b̄emaj, bo ke d̄ita wε.»

³³ ε nyε yeŋsa nde: «Nda nyāngmbe? Be nda b̄emaj b̄embε?»

³⁴ ε nyε kaŋε misi b̄εŋε ne botu b̄ete be b̄a metidyε linje nyε baka lepo nde: «Ne b̄εŋja, nyāngmbe ne b̄emaj b̄embε, bo baka!»

³⁵ Yo nde, mumɔ h̄enε ε kelε yasi te yi Njambyε kwadyε, mɔ te maŋmbε ho dyombu dyembε ho nyāngmbe.»

¹ Ke kɔ̄nte, ε Yesus basidye nyε numbu ke tedya bomo mεlepi me Njambiyε ke gonj nyangwε matɔ̄. Nyangwε ɔ̄gil bomo njā wesidya ke kεki ne. Ε nyε bende wεtε landi dīyε metidyε kete ke to duku. Ngil bomo hene bā ke ɔ̄gindi ke gonj.

² A bā ke tedya bo budyα meyasi ne nje mεkanɔ̄. Ke ɔ̄gimɔ̄ te yi nyε bā ke tedya bo meyasi kε, ε nyε lεpε nyε bo nde:

³ «Nε lēngwε metɔ̄ ke yasi te yi mi ta lεpɔ̄ kε. Wεtε mo bεna mbεki kwajma kε ɔ̄ngwanj yí kε nyanje kwalɔ̄.

⁴ Ke ɔ̄gimɔ̄ te yi nyε bā ke nyanje kwalɔ̄ kε, ε yinjα bale ke nje. Ε bεnɔ̄n si nje dγe yo.

⁵ Yinjα balma ke mbεy te yi bā tande metari kine budyα gbela mεneti kete na. Ε yo lo nedɔ̄, kεto mεneti t̄i bε dimnate na.

⁶ Yasi wεtε, ke yesɔ̄ ma panɔ̄, ε yo si nyɔ̄lɔ̄ sɔ̄sɔ̄, kεto mεkanjil mete t̄i kumε womaŋa na.

⁷ Yinjα balma ke mbεy te yi bā ne mεngombiya kete kε. Ε mεngombiya jū si ɔ̄ngangile yo, kwalɔ̄ te kine nyε mεmbumɔ̄ na.

⁸ Yinjα kwalɔ̄ njā bālɔ̄ ke kimɔ̄ mεneti. Ε yo jū d̄kɔ̄ wumɔ̄ mεmbumɔ̄. Kwalɔ̄ te wεtε nya mεmbumɔ̄ kamɔ̄tati, ε wεtε nyε kamɔ̄tan jō kamɔ̄ wεtε, ε wεtε nyε ne gɔ̄may.»

⁹ Ke kɔ̄nte, ε Yesus lεpε nde: «Mɔ̄ te ε ne metɔ̄ te yi wokɔ̄ pε, a wôku!»

¹⁰ Ke nyε ma nje tika nyεrɔ̄ kε, ε botu bεte be bā ke kεki ne baka, nè bεjekε bεne kamɔ̄ jō yiba diye nyε to kano te.

¹¹ Ε nyε lεpε nyε bo nde: «Yo ndi wunε yi Njambiyε nya dεti te yi duwε meyasi mete yi ma bεki sɔ̄dyate ne mbεmbu ke kasi *Kando Njambiyε kε. Yasi wεtε, ke yi gbela bomo, meyasi hene kwān̄ ne nje mεkanɔ̄.

¹² Yo kwān̄naŋgwε dεte ke yan, nε bo bεn̄ yasi seŋgile kine duwε yasi te yi bo bεn̄e kε na, nε bo lεngwε metɔ̄ wokɔ̄ kine biye to yasi te yi bo wokε kε na. Yo kεl̄naŋgwε dεte, ma bo nje yεr̄sa temo, ma Njambiyε nje tikɔ̄ bo ne ɔ̄gwεtε ke bεya mεkele man.»

¹³ Yesus njā kε mbεmbu lεpɔ̄ nyε bo nde: «'Yite nde, wunε yeti ke wokɔ̄ to

kano te na? Nge bε nde, wunε t̄i wokε na, ne ta kelɔ̄ nan yí wokɔ̄ ne to mεkanɔ̄ hene?

¹⁴ Kwalɔ̄ te yi mo bεna mbεki nyanja kε, yo tedya mεlepi me Njambiyε.

¹⁵ Nje te yi yinjα kwalɔ̄ balma kete kε tédyα bεtu bεte be wokε mεlepi me Njambiyε. Ke kɔ̄nte, *Satan njā nedɔ̄ nje soŋε mεlepi mete yi nyiŋma ke temo yan kε.

¹⁶ Mbεy te yi bā tande metari yi yinjα kwalɔ̄ balma kete kε tédyα bεtu bεte be wokε mεlepi me Njambiyε, jayε yo nedɔ̄ ne mesosa,

¹⁷ ma bo t̄i pa lo mεgata na. Deti sumna kol kikwε yeti na. Nge bo saŋgwα ne yinjα mεrɔ̄ku ho tedya bo yinjα mεbōnε kεto mεlepi me Njambiyε kε, o bεn̄a, bo jatidya kol ke bεya nje.

¹⁸ Mbεy te yi bā ne mεngombiya yi yinjα kwalɔ̄ balma kete kε tédyα bεtu bεte be wokε mεlepi me Njambiyε,

¹⁹ yasi wεtε, kesa temo ke meyasi mete yi ɔ̄gimɔ̄ te yɔ̄kɔ̄ nε kasi kusuku te yi dīki sebile temo bomo kε nε yinjα mεwoðɔ̄ ma si nyiŋε temo yan ɔ̄ngangile mεlepi me Njambiyε. O bεn̄a, mεlepi me Njambiyε te yi bo wokuma kε t̄i kelɔ̄ se yaŋa na.

²⁰ Ma kimɔ̄ mεneti te yi yinjα kwalɔ̄ balma kete kε tédyα bεtu bεte be wokε mεlepi me Njambiyε jayε yo kwā wumɔ̄ mεmbumɔ̄. Wεtε ke nyε kamɔ̄tati, mbaŋa ke nyε kamɔ̄tan jō kamɔ̄ wεtε, ma wεtε ke kε nyε ne gɔ̄may.»

Kano ke kasi lambo (Lk 8 n̄e 11)

²¹ Yesus kā sendi mbεmbu lεpɔ̄ nyε bo nde: «'Mumɔ̄ kwénja ka lambo nje bε mbe buse nɔ̄ ho bε tikɔ̄ ke njj̄ tanj? 'A ti bón̄ kase ke to tebel na?

²² Kεto kine yaŋa te yi bε sɔ̄dyate yakama dīyε kine pundo puyε na. Sendi, kine yaŋa te yi bε sɔ̄dyate yakama dīyε nde, bomo t̄i duwε na.

²³ Mɔ̄ te ε ne metɔ̄ te yi wokɔ̄ ne pε, na woku!»

²⁴ Ε Yesus nje lεpɔ̄ sendi nyε bo nde: «Wunε dīyε ne sɔ̄sɔ̄ ke yasi te yi wunε wokε kε. Njambiyε ta nyε wunε yasi bεngwε ndi kiya d̄kɔ̄ mapi te yi wunε

yeke nε yasi kete nyε bεssε kε. Ma a ta dokidye yiña yasi kε to te nyε wunε.

²⁵ Yo nde, bo ta dokidye yiña yasi nyε mɔ te ε me nɔ kɔ. Ma pε yi yɔkɔ ε kinε yaña kɔ, bo ta soñe ko mɔnɔ yasi te yi nyε nɔ kε.»

Kanc ke kasi kwalɔ te yi lo jy nyεrɔ

²⁶ Yesus njɔ kε sendi mbɔmbu lεpɔ nde: «*Kandɔ Njambiyε kwájnañgwε nda yi mumɔ kε nyanje nε kwalɔ ke ηgwañ kε.

²⁷ Ke kɔñte, ko a yâki ko a pêm tu nε yesɔ, kwalɔ ke lo nε dɔkɔ kinε nde, nyε nε ηguru wene dûkwε nda yi yo kwañna nɔ kε na.

²⁸ Meneti nε ηguru wene ke kelɔ nde, nyambi wûm kande ke lonate kumɔ ke wumnate nje kumɔ ke ηgimɔ te yi yo ta si tandε dεtɔ kε.

²⁹ Ke yo si dεtɔ dεte kε, o bεñja, ndana ndana a nya bo ke mesay, kεtɔ ηgimɔ soñna nyambi ke ηgwañ sima dyɔ.»

Kanc ke kasi wete mɔnɔ mbumɔ

nde mutar

(Mt 13; Lk 13)

³⁰ Ke kɔñte, ε Yesus nje lεpɔ sendi nde: «Hε yakama lεpɔ nde, *Kandɔ Njambiyε nda ηge? Hε ta yekidye ba kwalɔ kanc te yεn yí yekɔ nɔ?

³¹ Yo nda wete kwalɔ mɔnɔ mbumɔ nde mutar yi bo bû yikile ke meneti kε. Mbumɔ te kwâ yεlo ke njoka mεkwalɔ hεne te yi dsiyε ke to meneti.

³² Ma yasi wete, ke bo si yikile yo ke meneti kε, yo kpál nje jy dɔkɔ kwâ kwalɔ mεnyiñ hεne, nyε nyāngwε mεbɔ mete. O bεñja, bεñon má nje sumɔ metu man ke mεbɔ mete joñna ke wukumε te.»

³³ Yesus difikima kwâ nε nje budyatε mεkanɔ nda yike dεkε yí lεpɔ nε mεlepi me Njambiyε nyε bomo. A difikima nyε mεkanɔ saman te yi bo yakama biye to te.

³⁴ Yo nde, ko a tî lεpina nyε bo kinε nyε kanc kete na. Yasi wete, a difikima nεmbe to mεyasi hεne nyε bεjekε bεne ke ηgimɔ te yi bεne bo bε se bεpɔ kε.

Yesus ke tembidye mbuku

(Mt 8; Lk 8)

³⁵ Ke kiya yesɔ te bεkoko ε Yesus lεpε nyε bεjekε bεne nde: «Wuse sâbikwε nyāngwε matɔ kε ηginje te yɔru.»

³⁶ ε bo tike ηgil bomo bû Yesus kwâ nɔ nεdɔ ne landi te yi nyε bε kε moyte kε. Yiña melandi bε sendi ke njɔñ nε.

³⁷ Ndana ndana, ε wete nyāngwε mbuku dyɔ. ε mεkumbɔ menda ke landi. ε landi kande dyena mɔrɔku.

³⁸ Yinɔri Yesus bε ne ke jakɔ ke to filo, ke meta me landi. ε bo jemε nyε lεpɔ nde: «Yekele, hε ta girɔ ndana, 'yo yeti ke kelɔ ne wε yaña na?»

³⁹ Yesus jemiya bama nε mbuku lεpɔ nyε nyāngwε matɔ nde: «Yo sîy dete. Wε tî wati na.» ε mbuku siyε, ε yasi hεne yɔkωs bε ne te ne semyek.

⁴⁰ ε Yesus nje lεpɔ nyε bo nde: «Kεtɔ ηge yi wunε gwe wɔ dete kε? 'Yite nde, wunε yeti ke tiki temɔ ne mi na?»

⁴¹ Bo gwâ wɔ budyate, sosu ne hirek. ε bo diki lεpɔ tandε yan nde: «Yɔkɔ ba kwalɔ mɔ te nda yi gba mbuku nε nyāngwε matɔ wokuna ne nyε kɔ?»

5

Yesus ke soñe bεya mεsisiñ ke

yotu wete mbam

(Mt 8; Lk 8)

¹ Bo njɔ sabiyε kumɔ ke ηginje nyāngwε matɔ ke meneti me botu bε Gerasa.

² Yesus piya ke landi yaka nε wete mbam ke wule ke mεnguku kome bo difikima pumbɔ bεmuñ kε. A njɔ sangwa ne Yesus. Mbam te bε ne wete bεya sisin ke yotu.

³ A difikima dsiyɔ ke mεnguku mete. Ko mumɔ wete ne wete tî bε ne dεti te yi woto nyε na, ko nε mεkol me sumba.

⁴ Yo nde, bo difikima nyε mεpoka ke mεkol mεne woto nyε ne mεkol me sumba leke mεpoka ne εse εse. Mumɔ wete ne wete tî bε se ne dεti te yi kuse nyε na.

⁵ A difikima dsiyɔ tu nε yesɔ ke mεnguku mεnɔri nε ke to mεkeki. A difikima dsiyɔ ndi kembı, ndi tendina yotu ne metari.

⁶ Κε nyε ma kaŋe misi bεŋεs Yesus kε njε ne naŋ kέ, ε nyε sεdye kέ kuse mεbōŋ kε mbōmbu wene

⁷ kembidya lεpō ne men ke kwey nde: «Yesus te Mənɔ Njambiyε te ε kwaŋma meyasi hεne ke kwey kō, sine we ne lepi te nda? Mi ke lεpō nyε we ke mbōmbu Njambiyε nde, we tī tedya mi mεbōne na.»

⁸ A lεpi dεte, kεto Yesus lεpima nyε nyε nde: <Beja sisin, pundō duwe ke yotu mbam kō.»

⁹ Ε Yesus diye nyε nde: «Dino dγy nde nda?» Ε nyε yenja nde: «Dino dγyembe nde Nyaŋgwε ŋgil, kεto wuse ne buyo.»

¹⁰ Ε nyε ŋgwεta budyate ne Yesus nde, a tī lənjukwε bo ne pəku mεnεti te yite na.

¹¹ Nyaŋgwε kuru bεabεm bā ke dγyena womεte pulō to keki.

¹² Ε bεya mεsiŋ ŋgwεta ne nyε lεpō nde: «Kεnjikwε wuse ke kuru bεabεm bari, nē wuse kέ nyiŋ ke yotu yan.»

¹³ Ε Yesus jayε. Ε bεya mεsiŋ pundō duwe ke yotu mbam kέ nyiŋ bεabεm. Ndana, ε kuru bεabεm siliyε kombō ne bεya sokō ne bibibi kέ gwadya ke nyaŋgwε matō bεbiye mōrōku si gwe. Buyo yan kumma nda tomay yiba.

¹⁴ Ε botu bεte be bā ke bakiyε bεabεm baka sεdye kambo kwā kέ yekidya kasi te ke nyaŋgwε dγya nē kέ mōnō mεdya. Ε bomo sutiyε kέ bεŋε yasi te yi kwaŋnama kέ.

¹⁵ Bo kā kumō komε Yesus bā kέ. Ε bo bεŋε mbam te ε bā ne bεya mεsiŋ ne mbōmbu ke yotu kō ke dγy wεynate ne melambō ke yotu, gba nyε mo te ε bā ne ŋgil bεya mεsiŋ ke yotu kō. Ε bomo gwe wā budyate.

¹⁶ Botu bεte be dγyma ke mbεy te baka yekidya meyasi mεtε yi bo bεŋma kέ nyε bo. Kande ke yi mo te ε bā ne bεya mεsiŋ ke yotu kō kumō ke yi bεabεm.

¹⁷ Dete, ε botu baka nyε numbu ke mεnεgwεta ne Yesus nde, a kwāŋ ləndō ke mεnεti man.

¹⁸ Κε ŋgimō te yi Yesus bā ke bendo landi kέ, ε mbam te ε bā ne bεya mεsiŋ ne mbōmbu ke yotu kō dγy nyε nde, a ke kwadys kwaŋ bεŋε nyε.

¹⁹ Yasi wεtε, Yesus tī jayε na, a lεpima nyε nyε nde: «Dukwε kέ tū dγy suŋgwε botu bō, nō yēkidya meyasi hεne te yi Baba Mbokō kelma ne we kέ nyε bo, yekidya sendi nda yi nyε gwā ne ŋgwεtε wō kέ.»

²⁰ Ndana, ε mbam kwā. Ε nyε kande pelna yasi hεne te yi Yesus kelma ke yotu ne kέ ke nyaŋgwε mεdya kamō te yi bā ke mεnεti mεtε kέ. Ε bomo hεne ŋgbakima.

Yesus ke womiyε wεtε mōnō ŋgɔndu.

Wεtε nyari ke kρoke numbu

*lambō Yesus
(Mt 9; Lk 8)*

²¹ Yesus kwaŋma ne landi yōkwε ne kōkō kumō ke ŋginje te yōru. Ε nyaŋgwε ŋgil bomo njε wesidya ke keki ne. A bā ke ŋgindi ke gonj nyaŋgwε matō.

²² Ε wεtε kum mbanjō mewesidya mε Beyuden dγy. Dino dγyene nde Yayrus. Κε nyε ma kaŋe misi bεŋε Yesus kέ, ε nyε njε balō ke njj mεkol mεnε

²³ ŋgwεta budyate ne nyε lεpō nde: «Tiso mōnmbε, mōnō nyari ta gwe ndana! Inja kase mεbō ke yotu ne, nē kōn ne siy, na jy.»

²⁴ Ε Yesus kwā bεŋε nyε. Nyaŋgwε ŋgil bomo bā ke bεŋgwε nyε ne suk suk matima nyε.

²⁵ Yinɔri wεtε nyari bā ke njoka ŋgil, mεkiyō bā ke lekwε nyε, yo mε ke mεsew kamō jō yiba.

²⁶ A bεŋma mεbōne budyate ke bεŋgwε budyatε botu be nyeti kέ nō. A kwaŋdyα meyasi hεne te yi bā nde, a jōŋnaŋgwε nō kέ, ko woko mōnō mεkamna ne mbet na. Kōn kpalmα dōkō dōkō kέ nō mbōmbu.

²⁷ A wokuma bomo ke lεpō kasi Yesus. Ε nyε kwā ne pulō kōn bomo nyiŋ mōy ŋgil kρoke lambō ne.

²⁸ Kεto nya kō dγikima lεpō ke mōy temo ne nde: <Ngε mi kρoke ndi gbela lambō ne, kōn mbε ta siyo.»

²⁹ Ndana ndana, ε mεkiyō mεtε yi bā ke lekwε nyε kέ pεsiyε ke kiya mbεy. Ε nyε wokε ke mōy yotu ne duwe nde, kōn ne siyama.

30 Ndi ke kiya mbey sendi Yesus duwā nde, yiña deti ne duwā ke yotu ne. Ε nyę yęnsa ke njoka ḥgil diye nde: «Nda kpokuma lambō mbe kō?»

31 Ε bejekę bęne yęnsa nyę nyę nde: «Wę ke bęne nde, bomč dęke ne suk suk ke matima wę, ke kointe, wę ke kpalō diye nde: <Nda kpoke mi?> »

32 Yesus ką mbombu ḥgækila, na bęn tō te ε kelma yasi yinori kō.

33 Nyari gwą wę ḥgwanęgwa, keto a duwā yasi te yi ḥyanma nyę kę. Ε nyę nje kuse mębōj ke mbombu Yesus lero yasi hęne te yi kwaṇnama kę nyę nyę.

34 Ε Yesus nje lero nyę nyę nde: «Mónmbę, tikina temč te yi wę nō kę joṇgwa wę. Kwaṇgō nę te, kōn yo siyma nę kpaya.»

35 Yesus bą ndi ke lepina dete kę, yaka nę bomč ke wule ke tų Yayrus te kum mbanjō mewesidya me Beyuden nje lero nyę nyę nde: «Wę njángwę sendi yekele nę ḥge, ḥgondu wę tī si gwe.»

36 Yasi wętę, Yesus wokuma leri te pupę meto, ε nyę lere nyę Yayrus te kum mbanjō mewesidya me Beyuden nde: «Wę tī gwaki wę yanja na, siya te ndi nde, tikč temč ke yembę.»

37 Yesus tī jaye nde, wętę momč bęngwę nyę na, soṇę ndi Piyer nę Jak bęne maṇ wene Jaṇ.

38 Ε bo kwą kumč ke tų kum mbanjō mewesidya me Beyuden kō. Ε Yesus dole bomč nę ho, baṇa bą ke lelč kembidya nę kpę.

39 Ε Yesus nyiṇę tų, lero nyę bomč nde: «Ho te yike yi wunę kele kę, yo keto ḥge? Keto ḥge yi wunę lele ke? Mónosikę tī gwe na, a ke jakō.»

40 Ε bo nyetę nyę. Dete, ε nyę punje bo hęne kenię sę. Ε nyę bę ndi saṇgwę nę mōnō nę nyangwę nę mōnō nę botu bęte be nyę nją bęne bo baka nyiṇę nō ke mbęy kome muṇ mōnōsikę bą kę.

41 Ε nyę biye mōnōsikę ke bę lero nde: «Talita kumi!» Yite nde: <Mōnō ḥgondu, mi ke lero nyę wę nde: Tema.›

42 Ε mōnō ḥgondu temę ndi nę ḥget ke kiya mbęy nyę kol ke kendi. A bą nę

męsew kamo jō yiba. Ε bo ḥgbakima budyate.

43 Ε Yesus lere nyę bo nde, kpę, mumč tī dukwę yasi te yi kwaṇnama kę na. Ε nyę nje lero nde, bo nyēki mōnōsikę medye.

6

*Botu be Nasarę yeti ke tikč temč
ke yi Yesus na
(Mt 13; Lk 4)*

1 Yesus punduma womęte kwą kę ke dya dyenę. Ε bejekę bęne bęngwę nyę.

2 Ke yesč *Saba ma dęq kę, ε nyę kande tedya bomč męlepi me Njambiyę ke mbanjō mewesidya me Beyuden. Budya botu bęte be diki ma lęngwę meto ke yasi te yi nyę bą ke lero kę ḥgbakimama. Ε bo diki lero nde: «Mbam te yōkō kwédyangwę yike we? Njel dęyo te yike wúla nyę we? Ma deti kelna kwalō nyangwę mękele mete yike wúla ba nyę we?»

3 'A yeti kapinda, mōnō Mariya na? 'Yeti maṇ nę Jak nę Yoses nę Yude nę Simōn na? 'Sine będyombu yeti waka na?» Ma pę yan, bo bęnma nde, a bą yasi te yi jatidya bo kenię ke bęya nje.

4 Yasi wętę, ε Yesus lere nyę bo nde: «Bo ti lúksa mō punja męlepi me Njambiyę ke dya dyenę, ke njoka bejadys bęne ho ke mōy kandč dyenę na. Bo lúksa ndi nyę ke yiňa męmbęy.»

5 Dete, yo kelma nde, a tī kel yiňa nyangwę mękele womęte na. A kasa ndi mębō ke yotu baṇa botu bekōn nę mbęt sidys mękōn man.

6 Yesus ḥgbakimama keto bo tī tikč temč ke yenę na. Ke kointe, ε nyę kwą kendč saṇgwę medya mete yi bą ke poku te yite kę, tedya bomč męlepi me Njambiyę.

*Yesus ke tomč bejekę kamo jō yiba
kenje kę lepina Kimč Tom
(Mt 10; Lk 9)*

7 Ndana, ε Yesus jeba bejekę bęne kamo jō yiba kande tomna yan yiba yiba. A nya bo deti te yi soṇę bęya męsisinę ke yotu bomč.

8 Ε nyε lεre nyε bo nde, kpε, bo tī biya yaŋa kwā nō na, soŋε ndi toŋgolo. Bo tī biya ko medye ko kobiye ko mōnō litō mōni bakiſye ke jon na.

9 Ndi nde, bo yakama leŋe menakala, ma mumō tī dokidya lambō yiba ke yotu kwā nō na.

10 Ke kōŋte, ε nyε lεre nyε bo nde: «Tū hēne te yi wunε ta nyinε ya te, wunε dīy ndi womete kumō ke ḥgimō te yi wunε ta kwā kē.

11 Ma ḥgε wunε kumē ke yiŋa mbey nde, bomō tī bū wunε kimōte ho wokō mēlepi mun na, ne wunε kwān womete. Komē wunε ta temē yi kwā kē, nē wunε kūtu ḥgbutu te yi ndama ke mēkol mun kē yi tedye bo nde, bo kelma beyate.»

12 Bo temma kwā yi kē pelē mēlepi me Njambiyε nyε bomō nde, bo yēŋsaŋgwε temō.

13 Bo soŋma beya mēsiŋ budylate ke yotu bomō, lōmbē mutō ke yotu budylate botu bekōn yi sidye ne mēkōn man.

Kasi soŋ Janj (Mt 14)

14 Kumande Herod wokuma kasi Yesus, keto dīnō dyenε bā ke wumō budylate ke mēmbey hēne. Bo dīkima lērō nde: «Janj te mō tōpuna bomō ke mōrōku womiya ke njoka bēmuŋ, yori yi nyε bē ne dēti te yi kelō nyāŋgwε mēyekambiye te yikē kē.»

15 Baŋa bomō dīkima lērō nde: «Yo Eli.» Baŋa nde: «Yo ndi wētē mō punja mēlepi me Njambiyε nda botu bē punja mēlepi me Njambiyε hēne.»

16 Yasi wētē, ke Herod ma wokō mēyasi mēte yi Yesus dīkima kelō kē, ε nyε lεre nde: «Gba Janj te yi mi lēpima nde, bo pēsi to ne kō, yo nyε womiya.»

17 Yo nde, Herod ne ḥguru wene tomma bomō kē biye ne Janj nyε ke jōbō kwā woto nyε. Herod kelma dēte, keto nyε Herod sukuma Herodiyas te nya manj wene Filip ke mēbō mēne bū nyε ne megwaki.

18 ε Janj dīkī lērō nyε nyε nde: «Yo ti yaka nde, boŋgō nya mōnō ne megwaki na.»

19 Dete, ε Herodiyas bakiſye ḥgōl te ke temō suŋgwε ne Janj, sā nje te yi wo nyε. Ma yasi wētē, a gōsuma nje te deŋgō,

20 keto Herod bā ke kambō Janj. A duwā nde, Janj bā ne ḥgbēŋ kine mējōsō ke yiŋa yasi na. Herod bā ke kambidya ne nyε budylate. Mēngimō hēne te yi nyε wokē yasi te yi punde ke numbu Janj, a dīkima dīyō sosu ne ham, ndi nde, a bā ne mesosa yí wokō mēyasi mēte yi Janj dīkima lērō kē.

21 Wētē yesō ε yiŋa kimo ḥgimō dyā ke yi Herodiyas. Yo bā ke ḥgimō te yi Herod bā ke kelō jesō yesō jariki ne kē. A kelma nyāŋgwε dina jeba ne nyāŋgwε bēkum bēne nē bēkum besōja nē kpasa bomō be mēneti me Galile.

22 Diyō kē, ε ḥgōndu Herodiyas nyinε tū bōlō jesō. ε yo biye temō Herod nē botu bēte bē bā ke mbey medye bēne bo baka. ε kumande Herod lērē nyε ḥgōndu nyari nde: «Diya mi yasi hēne te yi wē kwadysε, mi ta nyε wē yo.»

23 Herod kinjama yotu lērō nyε nyε nde: «Yasi hēne te yi wē ta dīyε, ko ḥge, mi ta nyε wē yo. Ko bēkō nde, mi pēsi mēneti mēte yi mi name kē ke bēmbe bū pēl te wētē nyε wē, mi ta kelō.»

24 Mōnō nyari punduma kē dolo nyāŋgwε lērō nyε nyε nde: «Mi dīya ba ḥge?» ε nyε yeŋsa nde: «Diya to Janj te mō tōpuna bomō ke mōrōku.»

25 ε nyε yōkwē bēke bēke nyinε tū kē nedō ke yi kumande Herod lērō nde: «Mi kwādysikwε nde: Nyēkō mi to Janj te mō tōpuna bomō ke mōrōku ndana ndana waka ke mōy pan.»

26 Yo nya kumande Herod ḥgambi budylate, ma keto a sima kinja nē keto mberi misi me botu bēte bē nyε jebama baka, a tī kwadysε pitidye numbu se na.

27 Dete, ε nyε tome wētē soŋja te ε bēkidyne nyε kō nedō lērō nde, a kwān bēke bēke yōkwē ne to Janj te mō tōpuna bomō ke mōrōku.

28 ε soŋja kwā kumō ke tū jōbō pēsō to Janj nyε ke mōy pan dyā nō kaŋε nyε ḥgōndu nyari. ε nyε nje kaŋε nyε nyāŋgwε wene.

29 Ke bējekē bē Janj ma wokō kasi te kē, ε bo kē bū muŋ ne kē pumbō.

*yitan medye
(Mt 14; Lk 9; Jy 6)*

30 Botu be tomun be Yesus njà yɔkwé, ε bo nje wesidye ke keki ne. Bo yekidya meyasi hene te yi bo kelma nè yi bo tedya kē nyę nyę.

31 Ε Yesus lerep nyę bo nde: «Wunε njáki woŋga tandε yun, nè wuse kwą kē ke mbey te yi kine bomo kete kē, nè wunε pa wedya nè mbet.» A lépi dete, keto bomo bą ke nje duwe ne gbiti gbiti, ḥgimō te yi bo ta dye ne mōno yaŋa t̄i be na.

32 Dete, ε bo kwą ne landi yí kē ke yiŋa mbey te yi bą ne senjenje kine bomo kete kē.

33 Ko dete, budyate bomo semma bo ke kwą, ε bo duwe bo. Ε bomo sutiyε ke medya hene pesa kol ne kol beke beke kande kumō ne bo ke mbey te yi bo kē kete kē.

34 Κε Yesus ma piye ke landi kē, a bέja nyanjwε ḥgil bomo ke. Ε nyę gwe ḥgwεtε yan budyate, keto bo bą nda besam bete be kine mɔ bakidya yan baka. Ε nyę kande tedya yan budyate meyasi.

35 Bekoko sima dyā, ḥgimō ma kwą budyate, ε bejekε be Yesus kē ke keki ne lero nde: «Waka koŋgor, ḥgimō sima kwą sendi budyate.

36 Tik̄o, nè bo kwą kē ke melunde nè ke medya mete yi ke pōku te yi waka kē, nè bo kē bōm yasi te yi bo yakama dye.»

37 Ε Yesus yeŋsa nyę bo nde: «Ndi gba wunε ne ḥguru wun nyēki bo medye.» Ε bo nje yeŋsa nyę nyę nde: «'Wuse bōŋ ka ndi moni te yi yakama gbo mɔ mesay ke meyesɔ mesay gɔmay yiňa kē kē bōmō ne medye nje nyę bo?»

38 Ε Yesus diye bo nde: «Wunε ne mampa ningɔ? Wunε pāŋ kē bεŋε.» Ε bo kwą kē dita yɔkwé nje lero nde: «Yo ne mampa yitan nè benjanjo yiňa.»

39 Ε nyę lerep nyę bo nde, bo lēpi nyę bomo hene nde, bo dīy diy ne menjɔn mete ke to membuŋjɔ.

40 Ε bomo kwą dīy ne menjɔn mete, baŋa kamɔtan kamɔtan, baŋa gɔmay gɔmay.

41 Ε nyę nje bū mampa yinɔri yitan nè benjanjo benɔri yiňa kaŋe misi kεnje

kwey nyę Njambiyε wosoko. Κε kɔŋte, ε nyę nje leke yo kaŋe nyę bejekε bεnε, nè bo kab̄i nyę ḥgil bomo. Ε nyę kab̄e sendi benjanjo benɔri yiňa yaka nè bo hεnε.

42 Bomo hene dyenama dit̄o.

43 Ε bo nje wesidye bukwε mampa nè bukwε njanjɔ tonje memakɔ kamɔ jɔ yiňa.

44 Κε njoka botu bεte be dyenama baka bembam ne bembam kumma bomo tomay yitan.

*Yesus ke kendo ke to duku
(Mt 14; Jy 6)*

45 Ndana ndana ke kɔŋte kē, ε Yesus lerep nyę bejekε bεnε nde, bo bēndi landi kande sabiyε kē ḥginje te yɔru ke pulɔ Betsayda, na pa tika lero nyę ḥgil bomo nde, bo siki duwe.

46 Κε ḥgil ma si kwą kē, ε nyę kwą bendo keki yí kē ḥgwεta ne Njambiyε.

47 Tu yinjama dolɔ bejekε nè landi ke bembə sombu, ndi Yesus tikama nyεrɔ ke ḥgindi.

48 Yesus bεŋma nde, bejekε ke saŋwa ne mεbɔnε budyate yí d̄ukɔ ne landi, keto bo ke kē, pupɔ ke nje njakɔ ke mbɔmbu yan mata bo. Κε pōku njenamenɔ, ε Yesus kande kendi ke to duku kē nɔ pulɔ yan. A diyma kwą bo kwaŋgɔ.

49 Κε bo ma bεŋε nyę ke kendo ke to duku kē, ε bo take nde, yo ablasa. Ε bo kande kemb̄i.

50 Bo hene bεŋma nyę, ε bo gwe wɔ budyate. Ndana, ke Yesus ma bεŋε dete kē, ε nyę bete men kεnje bo lero nde: «Nε t̄i kambi na, yo mi, nε t̄i gwaki wɔ na.»

51 A ką kē dolɔ bo bendo landi. Ε pupɔ siyε. Ε bo ḥgbakima budyate.

52 Bo ḥgbakimama, keto bo t̄i b̄iye to yasi te yi kwaŋnama ke meyekambyε mete yi nyę kelma yí nyę ne bomo mampa kē na. Bo t̄i b̄iye to te na, yo nde, metemɔ man bą ne keskere.

53 Bo sabiya nyanjwε matɔ kumɔ ḥginje te yɔru ke meneti me Genesaret kwą bendo ḥgindi.

54 Ndi ne piya te yi bo piya ke landi kē, ε bomo duwe nde, yo Yesus.

55 Ε bo kē ke pōku te yinɔri hene, kande sobunga botu bεkɔn ke metaj kē nɔ ke

mbey hene te yi bo wokuma nde, a kete ké.

⁵⁶ Ke mbey hene te yi nyé nya kol kete, ko ke mōnō medya ko ke nyangwé medya ko ke melunde, bo díkima bù botu be kón nje tikó ke membey mete yi bomo díki wesidya kete ké. E bo díki ñgweta ne nyé nde, a jâya nde, botu bekón kpôka ndi gbela numbu lambó ne lalé. Dete, baka hene be kpokuma numbu lambó ne, mékón man siyma.

7

Befarisë nè kasi metumbu me

bebaba ban
(Mt 15)

¹ *Befarisë nè baña botu be kétina mèyasi be wulma Yerusalém baka njá wesidya ke keki Yesus.

² Bo bënjma baña bëjeké bëne ke dyena ne mëbò mete yi kpokuma yïja yaña te yi nyé sembò ké. Yite nde, bo tì weye mëbò na.

³ Yo nde, Befarisë ko Beyuden hene ti dyénañgwé kiné pa weye mëbò kimôte, bëngwé mèkele mete yi wulma ne besajmbambó ban ké na.

⁴ Sendi, ke bo yókwé ke moy së, bo yeti ne dëti te yi dyena kiné pa weya na. Bo sendi ne budya yïja mèkele mete yi bo bakiye yi wulma ne betomba nda weyna mëpelò nè membe nè mëjolé mete yi sumba nè metan.

⁵ E Befarisë nè botu be kétina mèyasi diye Yesus nde: «Keto ñge yi bëjeké bo ti bënjgwé mèkele mete yi wulma ne besajmbambó busu ké? Keto ñge yi bo dyena ne mëbò mete yi kpokuma yïja yasi te yi nyé sembò ké?»

⁶ E nyé yenja nyé bo nde: «Wuné botu be likisi! Lépi te yi Esayi te mó punja mélépi me Njambiyé lëpima ke kasi yun ké bâ gbakasi. Yo nda yi yo kétinate ke mèkana me Njambiyé nde: <Botu baka kán mi ke kondò numbu, yasi wëte, temò yan londunate ne mbj ne mi.

⁷ Kannate yi bo kane ne mi ké gba gbélate. Bo tédyá ndi mèyasi mete yi wule ke pesina te yi bomo.»

⁸ Wuné ke tikó membonga me Njambiyé kpaló bakiye mèkele mete yi wulma ne betomba ké.»

⁹ A kà mbombu lëpó nyé bomo nde: «Wuné ke kombile payé membonga me Njambiyé, né wuné nje bakiye mèkele mun yi wuné ma wúla nò ké.

¹⁰ Ma Moyisi lëpima nde: <Jéssó sɔngwé bëne nyɔngwé.» Sendi: <Yókó e ta lëpina beyate ne sañgwé ho ne nyangwé, bo wóku nyé.»

¹¹⁻¹² Ma ke yun, wuné lépi yun nde: <Ngé mumò lëpè nyé sañgwé ho nyé nyangwé nde: Korban, yite nde: <Yasi te yi mi diyma kame ne wé ké, mi sima si nyé Njambiyé yo ne sadaka.» Ke yite, wuné lépi yun nde, a tì kama se sangwé ho nyangwé na.

¹³ Dete, wuné ke lj lëpi te yi Njambiyé wule ke mèkele mete yi wuné tembidya kande ne betomba ké. Ma wuné ke kà mbombu yí keló yïja budya kwaló mèkele nda yite.»

Yasi te yi bakiye mumò ké
(Mt 15)

¹⁴ Ke konyte, e Yesus jeba ñgil wolo lëpo nyé bomo nde: «Wuné hene lèngwé metò yí woko lëpi ké.

¹⁵ Kiné yaña wëte ne wëte yakama wule së kë ke moy mumò keló nde, a bëki ne sembò na. Yasi wëte, yo yasi te yi wule ke moy mumò ké yakama keló nde, a bëki ne sembò.

¹⁶ Ngé mumò bë ne metò te yí woko pë, na woku.»

¹⁷ Ke nyé ma kwâ nyijé tû bë ndi nyé bëne bëjeké bëne ne nañ ne ñgil bomo ké, e bëjeké diye nyé mediyan ke kasi kanó te.

¹⁸ E nyé lëpè nyé bo nde: «'Yite nde, wuné sendi, wuné yeti ne dýano na? 'Né tì woko nde, kiné yaña wëte ne wëte yakama wule së kë ke moy mumò keló nde, a bëki ne sembò na?

¹⁹ Keto yo ti kén ke temò ne na, yo kén ke moy, ke konyte, a má nje kë nyakó yo ke mboñ.» Yesus ke kwadýe tedye komete nde, medye hene kimôte.

²⁰ A njá kë mbombu lëpó nde: «Yasi te yi punde ke moy mumò, yo yite kelé nde, a bëki ne sembò,

21-22 keto beya metake hene wula ke moy yotu, ke moy temo mumo, yo kwal kelna mewanja hene te yi mumo yakama kelo. Yo kasi megubo ne kasi wona bomo. Yo kasi nyena temo ke meyasi ne kelna beya meyasi. Yo kasi bojna yasi ne nje mesebila ne kasi kelna mekele me memi ne kasi beya temo ne tayna beso ne bendidya yotu ne kelna yasi ne yaw yaw.

23 Beya meyasi menori hene wula ke moy yotu kelo nde, a biki ne sembo.»

Wete ngondou Kanan ne bibina temo

*ke yi Yesus
(Mt 15)*

24 Yesus temma ke meneti me Genesaret womete kwà ke meneti me Tir. E nyé kwà nyijé ke mbanja tu, yasi wete, a ti kwadye nde, bomo dûkwé na. Ko dete, a ti be ne deti te yi soma kiné nde, bomo dûkwé na.

25 Wete nyari ba ne ngondou wene ne beya sisin ke yotu. Ke nya ko ma woko kasi Yesus ké, e nyé nje balo ke njí mekol mené.

26 Nya ko ti be ngondou Yuden na, a ba ngondou Fenisi ke meneti me Siri. A ngwetama ne Yesus nde, a dûdyá beya sisin soñé ke yotu móno wene.

27 E Yesus lepe nyé nyé nde: «Pa tikó, né bónosike pa dyena ditó, keto yo yeti kimote nde, bo bón medye me bónosike nje bete nyé bón bembije na.»

28 E nyari yenja nyé nyé nde: «Nyanjwe Kumande, yo gbate dete. Ma yasi wete, bón bembije diy ndi lalé ke njí tebel yí dye membrulma medye mete yi bale wule ke mebo me bónosike ké.»

29 E Yesus lepe nyé nyé nde: «Keto we yensama kimote, dete dûkwé, beya sisin ma duwe ke yotu móno wo.»

30 Ke nyé ma duwe kumó tu ké, a dól mónosike metinejgwé ke tañ, beya sisin ma pundo duwe ke yotu ne.

Yesus ke bute meto me wete mbam

31 Yesus njá teme wolo ke meneti me Tir kwà ne Sidon lajsa meneti mete yi nyanjwe medya kamó diye kete ké. E nyé kwà kumó ke nyanjwe mató Galile.

32 Bo bojma wete mbam ne dibina meto nje no ke yene. Mbam te ti be ke lepina kimote na. E bo ngweta ne Yesus nde, a kásikwe mebo ke yotu ne.

33 E Yesus jise ne nyé ke ngil bomo ké ne nañ nyinje menyey mené ke meto mené sa meseri ke bo ne kpose ne dyem mbam.

34 E Yesus kañé misi kenje kwey pidye sosu lepo nyé nyé nde: «Efata!» Yite nde: «Butunañgwé!»

35 Ndana ndana, e meto me mbam butuna, e dyem ne wunjiye, e nyé kande ndapi ne kpelele.

36 E Yesus lepe nyé bo nde, kpe, bo ti yekidya nyé mumo na. Ko béké dete, yo ke ngimó te yi nyé gaye bo, yo ke ngimó te yite yi bo pelé kasi te ké no mbombu.

37 Bo ngbakimama budiyate lepo nde: «Yasi hene te yi nyé kele ké gba kimote. A ke kelo nde, gba botu bete be ne dibina meto baka wôku pç, kelo sendi nde, botu bete be ti be ke tapita baka tâpitangwe.»

8

Yesus ke nyé bomo tomay

*yini medye
(Mt 15)*

1 Ke ngimó te yite nyanjwe ngil bomo njá wesidya wolo ke keki Yesus. Yasi wete, bo ti be ne yaña te yi bo ta dye na. E Yesus jeba bejeké bené lepo nyé bo nde:

2 «Mi ke gwe ngwete ngil botu baka budiyate, keto yo me ke muka metu yitati yi bo waka ke keki mbe ké. Ma yasi te yi bo ta dye yeti.

3 Nge mi lepe ndana nde, bo dûkwé ne nja, wum ta badye bo ke nje, keto baña ke njoka yan wulma ne nañ nje no.»

4 E bejeké bené pitidyé lepo nyé nyé nde: «Wuse waka ke kongor, he ta keló nan yí nyé ne bomo medye nde, bo dyâki ditó?»

5 E Yesus diye bo nde: «Wune ne mampa niñgo?» E bo yenja nde: «Yitan jo yiba.»

6 E nyé lepe nyé bomo nde, bo diy diyó ke meneti. E nyé bù mampa yitan jo yiba ke, nyé Njambiye wosoko leke yo nyé bejeké bené, né bo ké kabi nyé bomo. E bo bù ké kabò nyé ngil bomo.

⁷ Bo bâ sendi ne bônc bénjanjô ne mbet. È nyê nyê Njambiyê wosoko nje lêrô nyê bejeké benné nde, bo kén kabô yo sendi nyê bomo.

⁸ Bomo dyenama ditô. È bo nje wesidye mèbukwé mete tonjé memakô yitan jô yiba.

⁹ Bo bâ nda bomo tomay yini. Ke kónjte, è Yesus lêrê nyê bomo nde, bo siki dûwe.

*Yesus ke lêrina ke kasi Befarisë
(Mt 15)*

¹⁰ Kiné kikô kék, è nyê benné landi benné bejeké benné kwâ kék ke meneti me Dalmanuta.

¹¹ Diyo kék, è *Befarisë dya kande metandô benné be Yesus. Yi bôbê ne nyê, bo diyma nyê nde, a têdyâ bo wete meyekambiye yi wule ke dyobo, né bo benné.

¹² È Yesus njime ke temô lêrô nde: «Keto ñge yi botu be ñgimô te yoko diye wete meyekambiye kék? Gbakasi yi mi lêrê nyê wune ke: Ko bo tî benné meyekambiye wete ne wete na.»

¹³ Ke kónjte, è nyê ñgbessé bo benné landi sabiye kék ñginje te yoro.

¹⁴ Bejeké lejsama kiné bû mampa budjate na. Ma bo bâ ndi no wete ke moy landi.

¹⁵ È Yesus kombile lêrô nyê bo nde: «Wune dîy gba ne scôc ne ñgâ te yi *Befarisë nè ñgâ te yi Herod.»

¹⁶ È bejeké diki sa to lêpi te tandé yan take nde, yo keto bo tî bû mampa budjate na.

¹⁷ Yesus duwâ yasi te yi bâ ke kwañna kék. È nyê lêrê nyê bo nde: «Keto ñge yi wune take nde, mi lêpi dete, keto wune tî bû mampa budjate kék? 'Yite nde, kumô ndana wune tî pa be ne dyano na? 'Wune tî pa bîye to meyasi kumô ndana na? 'Mètemô mun ndi ka ne keskere?»

¹⁸ 'Misi te yi wune no kék, wune yeti ke benné na? 'Mètô mete yi wune no kék, wune yeti ke wokô ka pô na? 'Ma yite nde, wune kiné dyoñgo yí take ne meyasi na?

¹⁹ Komé mi lekima mampa yitan nyê bomo tomay yitan kék, wune njâ wesidye

mèbukwé mete tonjé memakô niñgo?» È bo yensa nyê nyê nde: «Kamô jô yiba.»

²⁰ «Ma komé mi lekima mampa yitan jô yiba nyê bomo tomay yini kék, wune njâ wesidye mèbukwé mete tonjé memakô niñgo?» È bo yensa nyê nyê nde: «Yitan jô yiba.»

²¹ È nyê nje lêrô nyê bo nde: «'Wune tî pa biye ndi to te na?»

Yesus ke bûte misi me wete bam

²² Bo njâ kwâ kumô ke Betsayda. È bomo bû wete mo dîbina misi nje no ke yi Yesus ñgweta ne nyê nde, a kpôka nyê.

²³ È nyê bîye mo dîbina misi ke bô jisê ne nyê ke moy dya. Ke kónjte, è nyê sa messeri lombé ke misi me mo dîbina misi kase bô ke yotu ne diye nyê nde: «We ke benné yinâ yasi?»

²⁴ È mo dîbina misi ñgekila lêrô nde: «Mi ke benné bomo. Mi benné bo nda mejeti, yasi wete, bo ke kendô.»

²⁵ Ke kónjte, è nyê basidye kase bô ke misi me mo dîbina misi. Ke nyê ma benné yasi ne ñgoñ kék, è misi mené butuna, è nyê kande benné yasi hene ne ñgelele.

²⁶ È Yesus lêrê nyê nyê nde: «We tî yôkwé se nyijé moy dya na, dûkwé kë tu dyo.»

*Piyer nde, Yesus nyê Krist
(Mt 16; Lk 9)*

²⁷ Yesus njâ kwâ benné bejeké benné kë ke pôku mèdya mete yi Sesare te yi Filip. Piñô te yi bo bâ ke kendi kék, è nyê diye bo nde: «Bomo lêpi nde, mi nda?»

²⁸ È bo yensa nde: «Baña lêpi nde, wë Jan te mo tòpuna bomo ke mòrku. Baña nde, Eli. Baña sendi nde, wete mo punja mélèpi me Njambiyê nda bari.»

²⁹ È nyê nje diye bo nde: «Ma ke yun, wune lêpi ba nde, mi nda?» È Piyer yensa lêrô nyê nyê nde: «We *Krist!»

³⁰ È Yesus lêrê nyê bo nde, kpe, ko bo tî lêpi dete nyê wete mumô na.

Yesus ke lêrô kasi scôj ne

*nè womiya ne
(Mt 16; Lk 9)*

³¹ Ndana, è Yesus kande tedya yan meyasi lêrô nde: «Yo kponat nde, *Mônô

mumō sângwangwe ne mēbōne budyate. Betomba bē dya nè bekum bē botu bē ketina meyasi nyē Njambiyē nè botu bē tedya membonga ta señē nyē. Yo kponate sendi nde, bo ta wo nyē, a má nje womiyē ke metu yitati.»

³² Yesus bā ke lēpō mēlēpi mēnōri ne gbas gbas. E Piyer bū nyē kē nō ne nañ kande gayna ne.

³³ Yasi wēte, e nyē yeñsa bēñeñ bejekē bēneñ bēnō ne Piyer lēpō nyē nyē nde: «*Satan, lōndō ke kēki mbē, kēto mētake mō yeti wēte ne yi Njambiyē na, yo mētake mēte yi bomō!»

³⁴ Ke kōñte, e nyē jeña ñgil bomō nē bejekē bēneñ lēpō nyē bo nde: «Ijge mumō kwadysē bēñgwe mi, a tī boñ yotu ne nde, yo yaña na. A sôba kroa ne bēñgwe mi,

³⁵ kēto mumō hēne ε kwadysē kambidysa ne jongwē dyenē ne ñgom ñgom kō ta dîmbidysē yo. Ma yōkō e ta dîmbidysē jongwē dyenē kēto mbē nē kēto Kimō Tom kō ta bē ne jongwē.

³⁶ Ma ñge mumō si namō mēneti maka hēne, njé dîmbidysē jongwē dyenē, yo má nje kame nyē ñge?

³⁷ Yo kwalō yasi te nda yi mumō yakama nyē ke numbu jongwē dyenē kō?

³⁸ Yo nde, mumō hēne ε ta gwe njōn jayna mbē nē jayna mēlēpi mēmbe ke mbōmbu botu bē muka bē tumē kōñ ne Njambiyē joñna ke mēbeyō baka, *Mōñō mumō ta gwe sendi njōn wene komē nyē ta nje ke moy mēluksa me Sañgwē bēne pupuna bejaki bē Njambiyē.»

9

¹ Yesus kā mbōmbu lēpō sendi nyē bo nde: «Gbakasi yi mi lēpē nyē wunē kē: Ke njoka botu bēte bē dîye ndana waka baka, bāña tī gwe kinē pa bēñe nda yi *Kandō Njambiyē ta nje nō ne nyāngwe ñguñgudysē kē na.»

Yotu Yesus ke señē ke nyāngwe

*mejasí me Njambiyē
(Mt 17; Lk 9)*

² Ya metu yitan jo wēte ke kōñte, e Yesus bū Piyer nē Jak nē Jañ kwā bēneñ bo bērō

kē ne nañ ke wēte nyāngwe keki. Kumō mate, ε yotu ne señē ke misi man.

³ Melambō mēne kpalma panō ne ñgęy ñgęy ñgęy wumō ne mboñ mboñ. Kinē mumō wēte ne wēte ke to mēneti yakama weyē lambō, yo má wumō nda yite na.

⁴ Bo sém semō, Eli bēne Moyisi baka ke nyē mēsimō bēne bē Yesus.

⁵ E Piyer lēpē nyē nyē nde: «Yekele, yo kimōte nde, wuse dīy waka. Hē sūm mēbala yitati, wō wēte, ε Moyisi wēte, ε Eli wēte.»

⁶ Piyer lēpī dēte, kēto a tī bē ke duwē yasi te yi nyē yâkañgwe lēpō kē na, kēto wō kwañma bo.

⁷ Wēte kulutu njā dîbidysē bo. E wēte mēn wule ke moy kulutu lēpō nde: «Yōkō mōñmbe, sōñ temō mbē, wunē wōkunañgwe ne nyē.»

⁸ Ke bejekē ma kañe misi ñgækila ke kēki yan kē, bo tī bēñe se wēte mumō na, ndi Yesus nyērō bēne bo.

⁹ Ndana, ke ñgimō te yi bo bā ke riye wule ke to kēki kē, ε Yesus kidysē bo nde, kpe, bo tī yekidysē yasi te yi bo bēñma kē nyē mumō na, bo ta disō yekidysē, yite *Mōñō mumō womiya ke njoka bēmuñ.

¹⁰ Bo bakidysē lēpī yinōri ne gbōl ke temō, ε bo dīki diyna tandē yan nde: «Kasi womiyate ke njoka bēmuñ, yite lēpī ba ne ñge?»

¹¹ E bo diye nyē nde: «Kēto ñge yi botu bē ketina meyasi lēpē nde, Eli ta pa kande nje dīñ kē?»

¹² E nyē yeñsa nyē bo nde: «Yo gbate nde, Eli ta kande nje yí nje kombile meyasi hēne tīkō ke mbēy te.» E nyē kē mbōmbu lēpō nde: «Ma nan yi yo ketinate ke kasi *Mōñō mumō nde, a ta sañgwē ne mēbōne budyate, bomō má yēliyē nyē kē?»

¹³ Ma mi ke lēpō nyē wunē nde: Eli ma nje, ε bomō kele yasi te yi bo kwadysē kelō kē ne nyē. Bo kelma nda yi yo bā ketinate ke kasi ne kē.»

Yesus ke soñe bēya sisij ke yotu

*wēte mōñō mbam
(Mt 17; Lk 9)*

14 Ké bo ma wuta ne bejeké te bari kéké, bo dól nde, nyangwé ñgil bomo nè botu be kétina meyasi sima lito bo tikó ke bembé. Bené bo bá ke nyé meso.

15 Ké ñgil bomo ma kañé ndi misi deké bénje ne Yesus kéké, ε bo ñgbakima sutiyé kéké nyenó nyé.

16 Ε Yesus diye bo nde: «Wúne bo nyéki meso kétó yasi te nda?»

17 Ε wete mbam te ε bá ke moy ñgil kó yenja nyé nyé nde: «Yekele, mi boñma mónmbe njé nō ke yó, a ne wete beya sisin kéké yotu yi kelé nde, a tí tapitanjwé na.»

18 Mbey héné te yi nyé kwadýe dindó nyé kété, a ke bete nyé ke meneti ne weñ. Cé bénja, mewuru ke pundo nyé ke numbu ne pukam pukam, a me ke nyambó mesú, yotu ma si deto ne kañgata. Mi ñgwetama ne bejeké bá nde, bo dúdyá beya sisin te soñé ke yotu ne. Yasi wete, ε bo sudye.»

19 Ε Yesus yenja lepo nyé bo nde: «Wúne botu bête be ti jáya yasi baka, 'mi ta diyo sine wúne kumó ndenén? 'Mi ta gbiso wúne kumó ndenén? Wúne njáki ne nyé woñga ke yembe.»

20 Ε bo bá nyé kéké no. Ké beya sisin ma kañé ndi misi deké bénje ne Yesus kéké, ε nyé jale mónsiké býate. Ε nyé bañé ke meneti kande mebiñgila, mewuru ke pundo ke numbu.

21 Ε Yesus diye sañgwé ne móno nde: «Yo kánda ndenén?» Ε nyé yenja nde: «Yo ma kíki kande, a ndi ne mónsiké.»

22 Ké yinja meñgimó yo ke diki bête nyé ke díté, yinja ke möróku sá ndi njé te yi wo nyé woko. Ndi nde, ñge bá nde, wé yakama keló yaña, kama wuse, gwako ñgwéte wusu.»

23 Ε Yesus lepo nyé nyé nde: «Wé kpál lepo nde: 'Ñge bá nde, wé yakama keló yaña nde,' ma pe mo te ε tike temó ke yi Njambiyé, meyasi héné yakama kelna.»

24 Ndana, ε sañgwé ne móno kembidya nedó nde: «Mi ke tikó temó, ma kama mi, keto yo sulnate nde, mi békí ne tikina temó.»

25 Ké Yesus ma bénje nde, ñgil bomo ke sutiyé yí njé kéké, ε nyé bama ne býa sisin lepo nyé nyé nde: «Wé sisin te ε kelé nde,

mumó tí tapitanjwé, díyo sendi metó me mumó kó, gba mi ke kombile lepo nyé wé nde: Pundó duwe ke yotu móno kéké. Kré, wé tí yókwé nyijé díyo se ke yotu ne na.»

26 Ε býa sisin kembidya jale mónsiké býate pundo duwe ke yotu ne. Ε mónsiké tika ne lóñkroñ nda munje. Ε suló bomo lepo nde, a gwá.

27 Yasi wete, ε Yesus býe nyé ke bo tembidye. Ε mónsiké temé díyo ke teri kwey.

28 Ké Yesus ma njé kwá nyijé tó kéké, ε bejeké bené diye nyé tandé yan nde: «Kétó ñge yi wuse sudya su soñna býa sisin te kéké?»

29 Ε Yesus yenja nyé bo nde: «Njel sisin nda enóru yakama duwe ke yotu mumó ndi ne njé meñgweta ne Njambiyé.»

30 Ké kóñte, ε bo temé womete kwá ne Galile. Yasi wete, Yesus tí kwadýe nde, bomo dúkwé mbey ne na,

31 keto a bá ke tedye bejeké bené meyasi lepo nyé bo nde: «Bo ta bá *Móno mumó kañé nyé ke mebó me bomo, bo má wo nyé, a má njé womiyé ke metu yitati.»

32 Ndi nde, bejeké tí woke to lepi te na, yasi wete, bo gwá wó diynate.

Nda kwá bésó?

(Mt 18; Lk 9)

33 Bo kwañma kumó ke Kapernawum. Ké Yesus ma kwá nyijé tó kéké, ε nyé diye bo nde: «Wúne bá ke nyé meso ke njé kétó yasi te nda?»

34 Ε bo diye ne kpíngbili kiné buté numbu na, keto bo bá ke pitidya numbu ke njóka bésó, a békí nda njena mumó ke njóka yan héné, keló sendi mesay nyé bo héné.»

35 Ndana, ε Yesus kwá diyo metidye jeba bejeké kamó jó yiba lepo nyé bo nde: «Ñge mumó kwadýe bá bosa mumó ke njóka bésó, a békí nda njena mumó ke njóka yan héné, keló sendi mesay nyé bo héné.»

36 Ε nyé bá wete gwela mónsiké tembidye ke bembé yan kañé nyé býe ke bo lepo nyé bo nde:

37 «Mumó héné ε bá wete mónsiké nda yóko kimote keto mbé, yo mi yi nyé bá kimote. Ma mo te ε bá mi kimote, yeti

ndi mi ne njuru wombé yi nyé bù na, yo nde, a bónj Mō te ε tomma mi kó.»

Wuse tī baka njoka bomc na

38 Jaŋ lepima nyé Yesus nde: «Yekele, wuse bënjma wete mbam ke soŋe bëya mësisin ke yotu bomc ne díno dyo. Ε wuse gaye nyé, këto a yeti ke njøn su na.»

39 Ε Yesus lepē nde: «Wuné tī gay nyé na, këto mumc ti yaka kelc meyekambiye ne díno dyembe nje yenja ndi numbu ndana ndana lepina bëyate ne mi na.

40 Yo nde, ḥge mumc ti lü dyambi sunjgwé ne wuse, a ke kɔŋ su.

41 Ma gbakasi yi mi lepē nyé wuné ké: Mumc hëne ε ta nyé wuné pelo möröku wete nde, wuné hòbiya, këto wuné botu be *Krist, mō te tī kɔrc sol ne na.

42 «Ma ḥge wete mumc kele yasi te yi yakama jatidye wete mōnɔsiké ke njoka bɔnɔ baka be tike temc ke yembé baka ke bëya nje, ḥge bo lepē ndi nde, bo bòn tari kòkuna yasi tiŋc ke ḥgin mō te kwà bëte nyé ke maŋ, yite bo jekima kelc kimc yasi ne nyé bùdyate.

43 ḥge bë nde, wete bɔ yɔ ke kwaduyé jatidye we ke bëya nje, nò kíla bɔ te mbete soŋe. Yo ta jekc bë kimcote ke yɔ nde, nyiŋa ndi ne bɔ wete ke dyobɔ bë ne jonggwé, laŋsa nde, bëkɔ ne mëbɔ hëne yiba nje kwà kë ke dite te yi diye kpo ne kpo kiné dímo ké. [

44 Mate bëduŋ bëte be dyo bo ne fit fit baka yeti ke gwe na, ma dite yeti ke dímo sendi na.]

45 ḥge bë nde, wete kol yɔ ke kwaduyé jatidye we ke bëya nje, nò kíla kol te mbete soŋe. Yo ta jekc bë kimcote ke yɔ nde, nyiŋa ndi ne kol wete ke dyobɔ bë ne jonggwé, laŋsa nde, bo bëta we ke dite te yi ti dímo kë ne mëkol mō hëne yiba ne jem. [

46 Mate bëduŋ bëte be dyo bo ne fit fit baka yeti ke gwe na, ma dite yeti ke dímo sendi na.]

47 ḥge bë nde, wete misi yɔ ke kwaduyé jatidye we ke bëya nje, nò dôka misi te mbete soŋe. Yo ta jekc bë kimcote ke yɔ nde, nyiŋa ke *Kandc Njambiyé ne misi

wete, laŋsa nde, bo bëta we ke dite te yi ti dímo kë ne misi mō hëne yiba ne jem.

48 Mate bëduŋ bëte be dyo bo ne fit fit baka yeti ke gwe na, ma dite yeti ke dímo na.

49 Dite ta pupudye mumc hëne nda yi kwa kombile ne mëdye ké.

50 Kwa kimc yasi, ma ke som kwa si sambiyé, wuné ta kelc nan yí yòkidye nō? Wuné bëki nda mëdye mëte yi bë ne kwa kète joŋna ne te tandé yun.»

10

Kasi didya gwaki

(Mt 19)

1 Yesus njà teme womete kwà kë ke meneti me Yuda ke ḥginje Yurdé. Ε nyaŋgwé ḥgil bomc nje wesidya wolo ke këki ne. Ε nyé kande tedya yan meyasi nda njel wene.

2 Ε *Befarisç nje ke yené yí nje bòbë nyé. Ε bo diye nyé nde: «Mëmboŋga ke nyé ka mumc deti nde, a sôŋa bɔ ne nyari wene?»

3 Ε nyé yenja nyé bo nde: «'Moyisi pësimá ne ḥge nyé wuné?»

4 Ε bo lepē nde: «Moyisi nya nje nde, mbam yakama këtɔ mëkana me didya gwaki nyé nyari yí soŋe bɔ ne nyé.»

5 Ε Yesus lepē nyé bo nde: «Yo këto metemo mun ne keskere, yori yi Moyisi këtimá ne mboŋga te ñete nyé wuné ké.

6 Ma ke yi Njambiyé kusuma ne meyasi ke kandinate ké, a kusuma mbam, kusɔ nyari.

7 Ñete, mbam ta tikc saŋgwé bëne nyaŋgwé joŋna bëne nyari nda kɔl bëne jon.

8 Bo hëne yiba ta nje bë ndi mbundɔ wete. Komète, bo yeti se bomc yiba na, bo me ndi mbundɔ wete.

9 Ma ñete, mumc tī baka yasi te yi Njambiyé sima jaŋgwé ké na.»

10 Ke bo ma kumc ke tū ké, ε ḫejeké diye nyé mëdiyan wolo ke yasi te yi nyé lepima ndana ké.

11 Ε nyé lepē nyé bo nde: «Mbam hëne ε ta soŋe bɔ ne nyari wene kwà bù mbaŋa, yite nyé mbam mëwanja ke mbombu bosa nyari.

12 Ma ḥe nyari duwe ke bo njom kē kelō gwaki bennet wete mbam, yite nyet nyet mewanja.»

*Yesus ke nyet bōnōsike tekombila
(Mt 19; Lk 18)*

13 Diyē kē, ε bōmō bū seke seke bōnōsike kē nō ke yi Yesus, na kropki bo yi nyet bo tekombila. Yasi wete, ε bejeké bāmē bo.

14 Ke nyet ma bennet dete kē, ε yo kwadye temo ne budzyate. ε nyet lerep nyet bo nde: «Né tiki seke seke bōnōsike, né bo nje ke yembé. Né tī peti bo na, keto *Kandō Njambiyē, yo yi njel botu bennet be nda bo baka.

15 Gbakasi yi mi lerep nyet wunet kē: ḥe mumō ti jaye *Kandō Njambiyē nda yi mōnōsike jaye ne yasi kē na, ko a tī nyijet kete na.»

16 Ke kōnte, ε nyet kaŋe bōnōsike soħe ke bo kase mēbo ke yotu yan nyet bo tekombila.

*Wete mo kusuku ke nje ke yi Yesus
(Mt 19; Lk 18)*

17 Ndana, ke Yesus ma teme nyijet nje kē, ε wete mbam sedye nje kuse mēboj ke mbōmbu wene diye nyet nde: «Kimō yekele, mi kēl nan, né mi bennet te yonjwet te yi kpo ne kpo?»

18 ε Yesus diye nyet nde: «We jébaŋgwet mi nde kimō mumō keto ḥe? Keto kinet kimō mumō wete ne wete na, ndi Njambiyē nyerō.»

19 We ma duwe mēbonga me Njambiyē, yo nde: <Kpe, we tī woku mumō na. We tī kel wanja na. We tī gubu na. We tī pesi leri nyet ke numbu mumō na. We tī sebila mumō bū ne yija yasi ke mēbo menet na. Jeso sōŋgwet bennet nyɔŋgwet.»

20 ε mbam yenja nyet nyet nde: «Yekele, mi ke bakiye mēyasi menori hennet kande ne mōnōsike.»

21 Yesus bennet nyet kwadye nyet lerep nyet nyet nde: «Bukwā yasi wete yi we tī pa kelō kē, yo nde, kēn dyaŋgwet mēyasi mo hennet, nō bōnō mōni te kabō nyet buka bomō. Dete, we ta bennet ne kusuku ke dýobō. Ke kōnte, nō bennet nyet mi.»

22 Yasi wete, ḥe mbam kō ma woko mēlēpi menori kē, ε nyet tiŋe mēngambi

ne sibibi kwā ne ngambi, keto a bā ne budzyate kusuku.

23 Ndana, ε Yesus kaŋe misi ḥe kila lero nyet bejeké bennet nde: «Yo gba sulnate nde, botu bennet ne kusuku nyijet ke *Kandō Njambiyē.»

24 Bejeké ḥebakimama leri yinori budzyate. ε Yesus basidye lero nyet bo nde: «Wunet bōnō, yo gba sulnate nde, botu bennet ne kusuku nyijet ke *Kandō Njambiyē.»

25 Yo sulnate nde, nyangwet nyamō nde *samo yakama kwā lale nedō ke njembi alula nē nde, mo kusuku nyijet ke *Kandō Njambiyē.»

26 ε bejeké ḥebakima kwā to te lero tandet yan ne: «Ma ḥe bennet, nda yakama jū kō?»

27 Yesus bennet bo lero nde: «Ke yi bōmō, mumō yeti ne deti te yi kelō dete na. Ma ke yi Njambiyē, a ne deti te yi kelō mēyasi hennet.»

28 ε Piyer diye lero nyet nyet nde: «Bennet, wuse ma tiko su mēyasi hennet kpalō bennet we.»

29 ε Yesus yenja nde: «Gbakasi yi mi lerep nyet wunet kē: Mumō hennet te ε ta tiko tū dyenet, tiko bennet ho bennet ho nyangwet ho saŋgwet ho bōnō ho mēngwaŋ mēne keto mbe nē keto Kimō Tom, mo te ta kpalō bennet ne mēyasi gōmay ke numbu yasi wete te yi nyet tikima kē.»

30 Kande ndana mo te ta bennet ne metu gōmay. A ta bennet bennet gōmay bū bennet gōmay. A ta bennet sendi ne bennet nyangwet gōmay nē bōnō gōmay bū mēngwaŋ gōmay. A ta bennet ne mēyasi menori hennet ke moy nyangwet mēbōne. Ma a ta bennet sendi ne yonjwet te yi kpo ne kpo ke metu metu yi ta nje kē.

31 Yo nde, bosa bōmō budzyate ta nje bennet bennet ne njime. Sendi, bennet ne njime budzyate ta nje bennet bennet bōmō.»

32 Bo bā ke kendi yi bennet kē pe Yerusalēm. Yesus bā mbōmbu, bejeké ke kōn ne. Temo yan tī bennet ne te na. Botu bennet bennet bennet ne njime. ε Yesus kala jeba bejeké bennet kamo jo yiba kande leri na yasi te yi nyet ta saŋgwet nō kē nyet bo:

33 «Né bênda, wuse be benda kè pe Yerusalém baka. Bo ta bù *Móno Mumó nyé bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè botu be kétina mèyasi. Bo ta pèsò nde, bo wôku nyé. Ké kòngte, bo má nje bù nyé kañe nyé botu bête be yeti ke duwe Njambiyé baka.

34 Botu bête ta nyetó nyé sa méséri ke yotu nè. Bo ta njuro nyé ne njambala nje wo nyé, a má nje womiyé ke metu yitati.»

*Jak benn Jañ ke diye Yesus yin ja yasi
(Mt 20)*

35 Jak benn Jañ te bònó be Sebede njá ke keki Yesus lèrò nyé nyé nde: «Yekele, yasi te yi wuse ta diye we ké, he góru nde, kelò yo nyé wuse.»

36 Σ Yesus diye bo nde: «Né kwádyikwé nde, mi kél ba ñge nyé wuné?»

37 Σ bo lèrè nyé nyé nde: «Komé we ta bù díyó meluksa mò ké, jaya nde, wuse díy mètidye ke keki yo, wete pulò mbam bò, wete pulò gare yo.»

38 Yasi wete, ε Yesus lèrè nyé bo nde: «Wuné yeti ke duwe yasi te yi wuné diye ké na. 'Wuné yakama hòbiye ka pelò mèbòne mète yi mi ta hòbiye ké? Njel mètòpuna mète yi mi ta sangwa nò ké, 'wuné yakama weliye yo nde?»

39 Σ bo yenja nyé nyé nde: «Wuse yakama weliye.» Σ Yesus lèrè nyé bo nde: «Gbate, wuné ta hòbiye pelò mèbòne mète yi mi ta hòbiye ké. Sendi, njel mètòpuna mète yi mi ta sangwa nò ké, wuné ta sangwa nò sendi.

40 Ma yasi wete, ke kasi díyó mètidye ke mbam bò ho ke gare mbe, yeti mi kabé yo nyé bómó na. Membey mète wókunangwé ne botu bête be Njambiyé sima si kombile yo tike bo baka.»

41 Ke bejeké te bari kamó ma woko mélépi mète yi Jak benn Jañ lèpima ké, ε temó yan kwa sungwé ne bo.

42 Σ Yesus jeba bejeké hénè lèrò nyé bo nde: «Wuné duwà nde, botu bête yi bómó jeba nde bekum ke to mènèti baka ke kpalo bendo to yan bendo. Ma be nyangwé botu bête be ke njoka yan baka ke kpalo naté bo nata.»

43 Yasi wete ke yun, yo yeti ke kwañna dete na. Mò te ε kwadysé bë nyangwéte ke njoka yun kò yâkañgwé kelò mesay nyé wuné.

44 Ma yòkó ε kwadysé bë bosa mumó ke njoka yun kò békì bala bësò hénè.

45 Kéto *Móno mumó sendi ne ñguru wene ti ma njáki, né bómó kel mesay nyé nyé na, yasi wete, a njá nda mò mesay yí nyé joñgwé dyene yí kolò ne budya bómó.»

*Yesus ke bute misi me Bartime
(Mt 20; Lk 18)*

46 Bo këndima kumó ke Yeriko. Ké ñgimò te yi Yesus bâ ke pundò dûwe ke moy dya benn bejeké benn nè nyangwé ñgil bómó ké, wete mò díbina misi nde Bartime, móno Time bâ ke díyó ke keki nje. A díkima jómbo mèyasi ke mëbò më bómó.

47 Νge nyé ma woko nde, yo Yesus te mò Nasaret kwà ké, ε nyé nyé numbu ke kembí lèrò nde: «Móno Davit Yesus, gwakó ñgwéte wombé.»

48 Baña bómó budýate bamma nyé yí sà nje nde, a díbí numbu. Ma ko békò dete, yo ke ñgimò te yite yi nyé njá kembó kwà to te nde: «Móno Davit, gwakó ñgwéte wombé.»

49 Ndana, ε Yesus temé lèrò nde: «Wuné jébañgwé nyé.» Σ bo jeba mò díbina misi lèrò nyé nyé nde: «We tî kambi yaña na. Temá, a ke jeba we.»

50 Ke nyé ma woko dete ké, ε nyé bëtë gambo ne ne vëñ lombiyé kè pe yi Yesus.

51 Ε Yesus diye nyé nyé nde: «We kwádyikwé nde, mi kél ñge nyé we?» Σ nyé yenja nyé nyé nde: «Yekele, kelò nde, mi bénñanangwé.»

52 Σ Yesus lèrè nyé nyé nde: «Kwañgo, tikina temó te yi we nò ké joñgwá we.» Ndana ndana, ε nyé kande bëñna yasi bëngwé Yesus kè nò.

11

*Yesus ke dyà kë Yerusalém
(Mt 21; Lk 19; Jñ 12)*

1 Bo këndima wuta ne Yerusalém kumó ke keki Betfage nè Betani, ke pulò *Keki

mesoliviye. Ε Yesus tome baña bejekε bене yiba kенje mbəmbu lero nyε bo nde:

² «Wunε kēn ke dya te ε ke mbəmbu wun kɔ. Ne nyiñna dya dækε wunε ta dolɔ wete mōnɔ tofu tiñnate. Mumɔ wete ne wete t̄i pa d̄idye met̄a menε wete yesɔ ke to ne na. Nè wunε wūnja nyε nje nɔ.

³ Ngε mumɔ diye wunε nde: <Wunε wūnja nyε keto nge?> Nè wunε yēñsañgwε nde: <Nyāngwε Kumande ke kwadysε nyε, a ta yɔkidysε nyε nedɔ.>

⁴ Bo k̄, ε bo dole wete mōnɔ tofu tiñnate ke numey ke s̄ yaka ne nje, ε bo wunje nyε.

⁵ Ε baña botu bete be b̄a womete baka diye bo nde: «Yiri nge yi wunε keles k̄? Keto nge yi wunε wunje mōnɔ tofu enɔru k̄?»

⁶ Ε bo yeñsa nda yi Yesus lepima nyε bo k̄. Ε bo tike bo nde, bo kwāñ ne nyε.

⁷ Bo boñma mōnɔ tofu kumɔ nɔ ke yi Yesus, b̄u m̄elamb̄ man jonɔ ke to ne. Ε nyε kw̄a b̄endɔ mōnɔ tofu d̄iyɔ ke to ne.

⁸ Bomɔ budysate boñma m̄elamb̄ man jonɔ ke nje, ε baña leke yan mōnɔ meñdɔ mejeti ke l̄ bete ke nje.

⁹ Botu bete be b̄a mbəmbu n̄e baka be b̄a ke k̄n Yesus baka d̄ikima kemb̄ nde: «*Hosana, m̄ekombila ne yōkɔ ε nje ne dinɔ Baba Mbokɔ!»

¹⁰ M̄ekombila b̄ēñnañgwε ke kandɔ sañmbamb̄ wusu Davit yi nje k̄! Njambiyε b̄eki n̄e m̄eluksa ke kwey!»

¹¹ Yesus d̄yanjma ke Yerusalem kw̄a nyiñje mbanjɔ Njambiyε. Ke nyε ma si b̄enje Meyasi hene te yi b̄a ke keki ne k̄, ε nyε kw̄a bене bejekε bене kamɔ jɔ yiba k̄ pe Betani, keto n̄gimɔ sima kw̄a budysate.

Yesus ke kita ne figiye

(Mt 21)

¹² Misi purε, ke n̄gimɔ te yi bo b̄a ke pundɔ d̄suwε ke Betani k̄, Yesus b̄a ke wokɔ nja.

¹³ Ke nyε ma kañe misi b̄enje ne wete njuku *figiye ne nañ ne memb̄ru ne gbi k̄, ε nyε k̄, na k̄ b̄enj, simande yo wumma. Yasi wete, ke nyε ma wuta ne njuku te k̄, a s̄ém ndi memb̄ru ne

memb̄ru ne gbi, keto yo t̄i be n̄gimɔ wumname na.

¹⁴ Ndana, ε nyε l̄ere nyε njuku figiye enɔru nde: «Siyma b̄ōne ne n̄gb̄t nde, ko mumɔ wete ne wete t̄i dye se kwalɔ mbumɔ yɔ wete yesɔ na!» Bejekε bене wokuma lepi yinɔri yi nyε l̄epima k̄.

Yesus ke d̄udye botu be d̄yanjwa

*meyasi ke mbanjɔ Njambiyε
(Mt 21; Lk 19; J̄y 2)*

¹⁵ Bo yōkw̄a ne kōkɔ d̄ȳa ke Yerusalem. Ε Yesus nyiñje mbanjɔ Njambiyε kande d̄udya botu bete be b̄a ke d̄yanjwε n̄e baka be b̄a ke b̄ōmɔ meyasi womete baka. A tindima metebel me botu be senjina mōni n̄e mesolo me botu be d̄yanjwa b̄erere bete ke meneti.

¹⁶ A t̄i tike nde, mumɔ wete ne wete s̄ōba yin̄a yan̄a pesa nɔ ne m̄oy mbanjɔ Njambiyε na.

¹⁷ A tedya bo melepi me Njambiyε lero sendi nde: «'Yo yeti gba ketinate kemekana me Njambiyε nde: <Bo ta jeba t̄u dyembe nde t̄u te yi mekando hene ta n̄gb̄o n̄gweta ne Njambiyε ke moyte> na? Ma yasi wete, wunε kpalma yeñsa yun yo ne gbañ botu be gub̄o.»

¹⁸ Ke bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε n̄e botu be ketina meyasi ma wokɔ d̄ete k̄, ε bo s̄ nje te yi bo yakama wo ne nyε. Ndi nde, bo b̄a ke kamb̄ nyε, keto yasi te yi nyε d̄ikima tedye k̄ d̄ikima kpose temɔ b̄omɔ hene budysate.

¹⁹ Ke bekoko ma d̄ȳa k̄, ε Yesus punde d̄suwε ke m̄oy d̄ya bене bejekε bене.

²⁰ Ke bo ma nje t̄ike sendi nje b̄ememjmenε k̄, bejekε s̄ém nde, njuku *figiye k̄ ma gwe s̄os̄ ne kawoyo kande ke ton̄ te kumɔ nji.

²¹ Ε Piyer take yasi te yi kwañnama k̄. Ε nyε l̄ere nyε Yesus nde: «Yekele, b̄enj, njuku figiye te yi we ma kítan̄gwε ne nyε k̄ ma s̄os̄.»

²² Ε Yesus nje d̄iyɔ lero nyε bo nde: «Wunε t̄iki temɔ ke yi Njambiyε.»

²³ Gbakasi yi mi l̄ere nyε wunε k̄: Ngε mumɔ l̄ere nyε keki te yōkɔ nde: <Dûkwe waka k̄ balɔ ke mañ, > yo ta kelna d̄ete,

ŋge nyε tike temo nde, yasi hene te yi nyε lepima kε ta kelna gbate kine bε ne meso ke temo na.

²⁴ Yori yi mi lepe nyε wune nde: Yasi hene te yi wune ta diye Njambiyε ke meŋgweta mun, ŋge wune tike temo nde, wune me ne ya te, Njambiyε ta nyε wune yo.

²⁵ «Ma ke ŋgimɔ hene te yi wune temε yí ŋgweta ne Njambiyε, ŋge bε nde, wune ne yiŋa lepi sunjwε ne wete momɔ, wune tiki nyε ne ŋgwete, né Saŋgwε wun te ε diye ke dyobɔ kɔ tiki sendi wune ne ŋgwete ke beya meyasi mete yi wune kels kε.

²⁶ Ma ŋge wune ti tike bəso ne ŋgwete na, saŋgwε wun te ε diye ke dyobɔ kɔ tiki sendi wune ne ŋgwete ke beya mekele mun na.»

Deti Yesus wúla ke yi Njambiyε (Mt 21; Lk 20)

²⁷ Bo yɔkwá wolo kε ke Yerusalem. Ke ŋgimɔ te yi Yesus bə ke jombila ke moy mbanjɔ Njambiyε kε, ε bekum be botu be nyena sadaka nyε Njambiyε nè botu be ketina meyasi nè betomba be dya nje ke yenε

²⁸ diye nyε nde: «Deti te yi we kele ne meyasi mete yike kε wúla we? Nda nyε we deti nde, kelɔ meyasi mete?»

²⁹ ε Yesus yenja nyε bo nde: «Mi sendi, mi ndi ne lepi wete yi mi ta diye wune, nè wune yéŋsaŋgwε nyε mi, né mi nje lepi mbey te yi deti te yi mi kele ne meyasi mete wule kete kε.

³⁰ Nda tome Jan nde, a njaki tɔrε bɔmɔ ke mɔrɔku? 'Yo Njambiyε ho yo bɔmɔ? Ma ne yéŋsaŋgwε nyε mi.»

³¹ Ndana, ε bo kande mediyna tandε yan lepo nde: «Iŋge wuse lepe nde: Yo Njambiyε tome nyε, yite a ta diye nde: Ma keto ŋge yi wune t̄i tike temo ke yasi te yi nyε lepima kε?»

³² Ma ŋge wuse nje yenja nde: Yo bɔmɔ tome nyε, yite...» Bo lépi dete, keto bo bə ke kambo ŋgil bɔmɔ, keto bɔmɔ hene bɛnɛma nde, Jan gbate mɔ punja meleri me Njambiyε.

³³ Dete, ε bo yenja nyε Yesus nde: «Wuse yeti ke duwe na.» ε Yesus nje lepo

nyε bo nde: «Mi sendi, mi yeti ke lepo yaŋa nyε wune ke kasi deti te yi mi kelε ne meyasi mete kε na.»

12

Kanɔ ke kasi beya botu be bəkidya ŋgwaŋ (Mt 21; Lk 20)

¹ Ke kɔnte, ε Yesus kande lepina meyasi nyε bo ne nje mækano. ε nyε lepe nde: «Wete momɔ sama ŋgwaŋ *vinyε. ε nyε kelε kakwε litɔ ne yo, timɔ mbey sɔpita məmbumɔ, sumɔ sendi dongbe dongbe t̄i yí pəmna ŋgwaŋ. ε nyε nje kanε yo hene nyε baŋa botu be mesay nde, bo bəkidya, bε sendi ne ŋgabiyε te yan kete. Ke kɔnte, ε nyε kwə ləndunate kε yiŋa meneti.

² Ke ŋgimɔ te yi məmbumɔ sima dətɔ ke ŋgwaŋ ma dyə, ε nyε tome wete mɔ mesay kεnje ke yi bari, né bo njesε nyε ŋgabiyε məmbumɔ mete yene.

³ Yasi wete, botu be mesay te bari temma biye nyε mendε yəkidye nyε ne gbonjo bo.

⁴ Ke kɔnte, ε nyε tome sendi wete mɔ mesay kεnje bo. ε bo mendε mbete kəmbε ke to toyε nyε wuŋgwε.

⁵ A njɔ tome sendi mbaŋa ke kɔn te yɔru. ε bo wo mbete. ε nyε nje tome sendi baŋa budyate kεnje. Bo natima baŋa tumbɔ wo baŋa.

⁶ Ndana, ε nyε tika ndi ne ndaŋga mɔnɔ wenε, sɔŋ temo ne. Yí sidyε nɔ, ε nyε nje tome nyε kεnje lepo nde: <Bo ta kambo, keto yo mɔnmbe.»

⁷ Yasi wete, botu be mesay baka njɔ lepo tandε yan nde: <Ne bɛŋa, mɔ te ε ta tika ne melikɔ, eko! Ne njaki, he wôku nyε, né wuse tika su nɔ.»

⁸ ε bo biye nyε wo, bɔ muŋ ne kε l̄i ke kɔn ŋgwaŋ.

⁹ «Ma sa ŋgwaŋ ta nje kelɔ nan? A ta nje girise botu be mesay benɔri nje kanε ŋgwaŋ nyε baŋa.

¹⁰ 'Yite nde, wune t̄i pa tɔlɔ lepi ke yi diye ketinate ke mækana me Njambiyε kε na? Yo ketinate nde: <Tari*f1* te yi botu be sumna t̄i sɛŋma kɔ kpålma nje bε saŋgwε kondu.

11 Ma yasi ke, yo məkele mə Baba Mboko, yo yasi te yi wuse bənejə ḥəgbakima.»

12 Ke bəkum Beyuden ma si wokə mələpi mənori həne ké, ε bo sə nje te yi biiye Yesus, keto bo duwə nde, a nyéki kano te sungwə ne bo. Yasi wətə, bo bə ke kambə ḥəgil bomo, dəte ε bo jise kwə tiko nyε.

Yesus nde, bomo gbōku garama

*nyε Sesar
(Mt 22; Lk 20)*

13 Bo njə tomə bənja *Befarisə nə bənja botu bete be bə ke njən kumande Herod baka kənjə ke yi Yesus, né bo dəŋgidye nyε wule ke ləpi te yi ta pundo ke numbu nə ké.

14 ε bo dyə ləpə nyε nyε nde: «Yekele, wuse duwə nde, we mə gbakasi ko ke misi mə nda, keto we ti bān yə mberi misi mə mumə na. We tédyə yə nje Njambiyə gbate gbate. 'Məmboŋga ləpi nde, mumə gbōku garama nyε *Sesar? 'He gbōku ho he tī gboku?»

15 Yesus duwə likisi yan, ε nyε diye bo nde: «Wunə bōba mi keto ḥəge? Wunə bōn ne sule wətə nje nə, né mi bənə.»

16 ε bo nje nə bə kaŋə nyε nyε. ε nyε diye bo nde: «Yikə yekambiye to nda? Ketina məkəti məte yikə tédyə nda?» ε bo yeŋsa nyε nyε nde: «Yo yi Sesar.»

17 ε nyε nje ləpə nyε bo nde: «Wunə nyéki Sesar məyasi məte yenə, nyε Njambiyə məyasi məte yenə.» Bo ḥəgbakimama budyate ke yasi te yi nyε yeŋsama ké.

Kasi womiya bomo (Mt 22; Lk 20)

18 *Besadusə ləpi yan nde, bəmuŋ tī womiyə na. Bo njə sendi ke yi Yesus diye nyε mədiyan ləpə nde:

19 «Yekele, ke njoka məmboŋga musu yi Møyisi kətimə ké, yo ketinate ke məyite nde: <Ngə mumə bə ne maŋ, ḥəge maŋ wenə te gwe tiko nyari kinə ja bənə nyε na, na bōn kusə te, na ja kwaŋdye ne dīnə maŋ ε gwə kə.»

20 Yo bə ne bənja bənə bembam yitan jə yiba be jadya ke məy yan. Tomba te

bənja nyari gwe kinə tiko ko mənɔsikə bənə nyə te na.

21 ε kən te bə kə gwe kinə tiko ko mənɔsikə bənə nyə te na. Yo bə ndi sendi dəte nə mə yitatite.

22 Yo kwaŋnama ndi dəte sidye ne bo həne yitan jə yiba ne gbukup. Ko mumə wətə ne wətə ke njoka yan tī ja bənə nyə te yí kusə ne kandə na. Diyo ké, ε nyari nje gwe sendi ke kən yan həne.

23 Ma ke yesə te yi bəmuŋ ta womiyə nə ké, ke njoka bembam baka, nyə kə ta nje bə nyə nda, keto bo həne yitan jə yiba bənja nyε ne megwaki?»

24 ε Yesus ləpə nyε bo nde: «'Nə ti bənə nde, məjəsə mun wúla, keto wunə ke ndekima yasi te yi yo ketinate ke məkana mə Njambiyə, ndekima sendi ḥəgnəgudye Njambiyə na?»

25 Yo nde, komə bəmuŋ ta womiyə ké, megwaki tī bənəna se na. Yasi wətə, bomo həne ta joŋna nda yi bejaki be Njambiyə joŋna nə ke dyoɓo ké.

26 Ma ke kasi womiya bəmuŋ, yite nde, wunə tī pa tələ ka məkana məte yi Møyisi kətimə ké na? Wunə tī pa tələ ke mbey te yi ləpə kasi mənə jeti te ε bə ke biiye dite ké na? Womete Njambiyə ləpima nyε Møyisi nde: <Mi mbe Njambiyə te ε Abaraham, Njambiyə te ε Isak, Njambiyə te ε Yakob.» Wunə tī pa tələ mbey te na?

27 Yo nde, Njambiyə yeti Njambiyə bəmuŋ na, nyε Njambiyə te ε botu bete bə ne joŋ baka. Gbate, wunə ke məy məjəsə ne pitik.»

Kasi mboŋga te ε kwaŋma bəsə kə (Mt 22)

28 Wətə mə ketina məyasi bə ke leŋgwə metə ke məso məte yi bo bə ke nyε ké. A bənja nde, Yesus yeŋsama kiməte nyε *Besadusə. ε nyε nje ke kəki ne diye nyε nde: «Ke məmboŋga həne, yən kwə bəsə?»

29 ε Yesus yeŋsa nyε nyε nde: «Mboŋga te ε kwaŋma bəsə kə, yo yəkə ε ləpə nde: <Kandə Isarayel, woko. Siya Baba Mboko, yo ndi Baba Mboko te Njambiyə wusu.»

30 Kwadsiyikwə Baba Mboko te Njambiyə wə ne temə yə həne, ne sisin yə həne, ne dýano dyo həne, ne dəti yə həne.»

31 Mbonga yibate, yo nde: «Kwadyikwe mɔŋ nda yi we kwadye ne yotu yɔ kék.» Kine mbaña mboŋga ε kwaŋma mɛmboŋga maka yiba na.»

32 Ε mo ketina meyasi nje lepo nyε nyε nde: «Kimɔ yaŋa, yekele, we lerpima gba gbakasi yí lepo nde, siya Njambiyε yo ndi nyε nyεpɔ, kinε mbaña se na.

33 Sendi, nge mumɔ kwadye Njambiyε ne temɔ ne hene, ne dyano dyene hene, ne deti ne hene, kwadye jakɔsɔ mumɔ nda yi nyε kwadye ne yotu ne kék, yo yite laŋsa mesadaka hene te yi mumɔ yakama nyε Njambiyε kék. Yo yite laŋsa mesadaka me bonyamɔ te yi bo lodye lodyukwε, ko mesadaka mete yiri hene.»

34 Yesus bεŋma nde, a yensama kimɔte ne dyano, ε nyε lepe nyε nyε nde: «We me nedɔ te yi nyiŋe ke *Kando Njambiyε.» Ke kɔŋte, ko mumɔ wete ne wete t̄i bobε diye nyε mediyen se na.

35 Yesus b̄a ke tedye mεlepi me Njambiyε nyε bomɔ ke mbanjɔ Njambiyε. ε nyε diye nde: «Keto nge yi botu be ketina meyasi lepe nde, *Krist mɔnɔ Davit kék?»

36 Davit ne n̄guru wene lepima n̄ deti te yi Kimɔ Sisiŋ nde: «Baba Mboko lepima nyε Kumande wombe nde: Diyo metidyε ke mbam b̄o mbe nde, mi s̄iki kawule bεpendɔ b̄o t̄ikɔ ke nj̄i mεkol mɔ.»

37 Davit ne n̄guru wene ke jeba nyε nde Kumande. Ma Kumande wene ta kpalɔ nje bε mɔnɔ wene nan?» Nyangwε n̄gil bomɔ b̄a ke leŋgwε metɔ ke yasi te yi nyε b̄a ke lepo kék ne mesosa.

38 Piŋɔ te yi Yesus b̄a ke tedye yasi kék, ε nyε lepe nyε bomɔ nde: «Wunε d̄iy ne sɔsɔ ne botu be ketina meyasi. Bo kwádyikwe jaŋa ne nyangwε nduleŋ nduleŋ megambo ke mbɔmbu bomɔ, kwadye sendi nde, bomɔ k̄e nyenɔ bo ke mεmbey kome bomɔ d̄iki wesidya kék.

39 Bo kwádyikwe d̄iy kε bosa mεmbey ke mεmbanjɔ mewesidya me Beyuden, s̄a sendi kpasa mεmbey ke metu medina.

40 Bo wénjila meyasi hene ne mbul ke mεbɔ me bekusɔ boma, d̄iki nje kelɔ sewna meŋgweta, n̄e bomɔ bεŋ nde, bo kimɔ bomɔ. Njambiyε ta jɔse bo tedye bo nyangwε mεbɔne kw̄a to te.»

*Wete buka kusɔ nyari ke nyε Njambiyε
yasi ne temɔ ne hene
(Lk 21)*

41 Yesus diyma metidyε yaka ne kroŋgi nyεna sadaka nyε Njambiyε. A b̄a ke bεŋe nda yi n̄gil bomɔ b̄a ke nyε mɔni kete kék. Botu be kusuku budya b̄a ke nyε budya mɔni kete.

42 Wete buka kusɔ nyari nj̄a bεtε limbi sisi yiba yi yaka pata wete.

43 Yesus jebama bejekε bεŋe lepo nyε bo nde: «Gbakasi yí mi lepe nyε wunε kék: Buka kusɔ nya kɔ nya kw̄a baka hene,

44 keto bari hene nya buya meyasi mete yi bo bε n̄o kw̄a to te kék. Yasi wete, buka kusɔ nya kɔ nya yasi hene te yi b̄a nde, a jōŋnaŋgwε n̄o ke diyo mεbukɔ mεnε kék.»

13

*Kasi mεbɔne mete yi ta nje kék
(Mt 24; Lk 21)*

1 Ke n̄gimɔ te yi Yesus b̄a ke pundo ke mbanjɔ Njambiyε kék, ε wete jekε wene lepe nyε nyε nde: «Yekele, bεŋa ndi mberi metari mete yike wa! Bεŋa ndi metu mete yike wa!»

2 ε Yesus yensha nyε nyε nde: «'Nduku, we ke bεŋe nyangwε metu mete yinɔri? Kine tari wete ne wete ta diyo waka ke to jakɔsɔ kine nde, bo gbûŋgula bεtε ke meneti na!»

3 Ke kɔŋte, ε nyε kw̄a k̄e diyo metidyε yaka ne mbanjɔ Njambiyε ke *Keki mεoliviye. Nè Piyer n̄e Jak n̄e Jaŋ b̄u Andere b̄a ndi bεŋe be Yesus bεrɔ. Bo diyma nyε nde:

4 «Lepɔ nyε wuse, meyasi mete ta kwaŋna ndenεn? Yo nge yi ta tedye nde, meyasi mete hene ta bε ke kelna kumɔ ke njenate?»

5 Ndana, ε Yesus kande lepi lepo nyε bo nde: «Wunε d̄iy ne sɔsɔ, ma mumɔ me nje sebile wunε.

6 Keto bomɔ budya ta nje ne d̄inɔ dyembe lepo nde: «Mi *Krist, mi kɔ!» Dete, bo ta sebile budya bomɔ.

7 Komε wunε ta wokɔ bomɔ ke lepo kasi mεdyambi, wokɔ n̄gum n̄gum te kék, wunε t̄i gwaki kaŋ yaŋa na, keto meyasi

mete yâkaŋgwé kelna. Ndi nde, yite tì pa ñe siyna meyasi na.

⁸ Kando wete ta teme lü dyambi ne wete kandö. Kumande wete má teme lü dyambi ne jakosö. Meneti ta ñgwaŋgwá ke yiña membe. Kolo ta kelna ke to meneti. Meyasi menori ta ñe ndi gbela tonj mebøne.

⁹ Ma wuné díy yun ne soso, keto bo ta ñu wuné kañe nyé botu be pesina josi. Bo ta njuro wuné ne njambala ke membanjo mewesidya me Beyuden. Wuné ta teme ke mbombu bekum ne ke mbombu bekumande joso lepi ke kasi mbe. Yo ta kelna dete, ne wuné lepi meyasi mete yi wuné ñe yi wuné duwá ke kasi mbe ké nyé bo.

¹⁰ Bosa yasi, yo nde, bo kânda pa pele Kimo Tom nyémekando me bomo hene.

¹¹ Kome bo ta ñu wuné kë no ke mbombu botu be pesina josi ké, wuné tì kanda gwe kañ wo yotu ke yasi te yi wuné ta lepo ké na. Yasi wete, wuné lepi ndi lepi te yi Njambiyé ta nyé wuné ke numbu ke kiya mbe ké, keto yeti wuné ta lepina na, yo Kimo Sisiñ.

¹² Mañ ta dyangwé mañ wene nyé bomo, ne bo wo nyé. Saŋgwé ne móno ta keló sendi dete ne móno wene. Bombesike ta lü dyambi sungwé ne besaŋgwé ñan ne ñenyangwé ñan dyangwé bo nyé bomo, bo má wo bo.

¹³ Bomó hene ta ñenó wuné keto díñ dyembé. Ma yoko e ta gbiso keló tiñ kumo ke siynate kó ta jú.

¹⁴ «Wuné ta ñeñe mo te yi bo jeba nde *Nyangwé mo bekidya meyasi e kelé gbutu biye ne mbanjo Njambiyé kó ke nje díyo ke mbe te yi nyé ti yaka díyo kete ké. Ma mo te e tolé meleri maka kó wóku to te díyo ne soso.» E nyé nje lepo nde: «Kome wuné ta ñeñe meyasi mete ke kwañna dete, ne botu bete be díye ke meneti me Yuda baka sêdyikwé kambó ke ke to mèkeki.

¹⁵ Mo te e ta ñe ke tosiyó kó píkwé kiné pa nyijé tñ nde, na ké ñu yaña pundo no na.

¹⁶ Sendi, mo te e ta ñe ke ñgwañ kó tì yoko ne koko nde, na pa ké ñu lambó ne na.

¹⁷ Boma bete be ta ñe mo yu nè baka be ta ñe ndi ke nyé bónosike ñeri ke ñgimò te yite baka ta saŋgwá ne mebøne.

¹⁸ Wuné ñgwétaŋgwé ne Njambiyé nde, meyasi mete tì dýañ ke ñgimò abekata na,

¹⁹ keto ke ñgimò te yite, nyangwé mebøne ta ñeñna. Kande yi Njambiyé ma kúsu ne mbokó kumó ndana yiña nyangwé mebøne tì pa ñeñna dete na. Sendi, yiña nyangwé mebøne tì ñeñna se dete wete yeso na.

²⁰ Ti ñéki nde, Baba Mbokó kâya ñuyó metu mete tikó ne ñgbet na, ma mumó wete ne wete tì jú na. Yasi wete, a kayma yo, keto botu bete be nyé sima si tóke baka.

²¹ «Ma ñge mumó lepe nyé wuné nde: *Ha *Krist waka ho a waril!*» wuné tì jaya na.

²² Keto botu bete be lepe ja nde, bo Krist ne baka be lepe sendi nde, bo botu be punja meleri me Njambiyé baka ta nje. Bo ta keló meyekambiye, keló sendi nyangwé meyasi, bo yakama jatidye ko botu bete be Njambiyé sima si tóke baka ke yiña nje.

²³ Ma wuné díy ne soso, mi ma lepo meyasi hene nyé wuné.

Yesus ta kala nje (Mt 24; Lk 21)

²⁴ «Ma ke kóñ metu me nyangwé mebøne menori yeso ta dímo, ñgwéndé tì panç se na.

²⁵ Besisó ta ketiyé ke kwey ñalo ke meneti. Meyasi mete yi ñe ne ñguñgudye yi díye ke kwey ké ta ñgbókisa ñudyate.

²⁶ Ke kóñte, bo ta ñeñe *Mónó mumó ke nje ne mèkulutu ne nyangwé ñguñgudye ne nyangwé meluksa.

²⁷ A ta tomó ñejaki ñené kénje ke membe hene, ke meboku me meneti maka hene yini ke to mbokó. A ta wesidye botu bete be nyé sima si tóke baka.

Kano ke kasi figiye (Mt 24; Lk 21)

²⁸ «Wuné ñóñ dýano ke yasi te yi *figiye tedye ké. Ke ñgimò te yi mebó mete me ke ñoye ne ke ñgimò te yi membóru mete me ke lo, wuné ke duwe nde, ñgimò mbiyó ma wuta.

29 Dete sendi, komé wuné ta bénje nde, mèyasi mète mè ke dýa, wuné dûkwé nde, *Mónó mumó mè nèdó te yi nje, yasi mè ke njin nyino.

30 Gbakasi yi mi lèpè nyé wuné ké: Ko botu bête be nè joj ke njimó te yókó baka tí gwe héné kiné nde, mèyasi mènori héné dýán na.

31 Dyobó nè mèneti ta si kwá yambile, ma ndi mélépi membe té yambile ko wètè yeso na.

32 «Ma ke kasi yeso nè hawa te yi mèyasi mète ta dýa kète ké, ko mumó wètè nè wètè yeti ke duwé na, ko békaki bête be dýiye ke dyobó baka, ko *Mónó, ndi Da nyéro duwé.

33 Wuné dýi nyé soso, wuné pém yasi, kétó wuné yeti ke duwé njimó te yi mèyasi mète ta dýa kète ké na.

34 Yo ta bë nda yi wètè mbam ε tèmma kwá kë londunate ke wètè mèneti, tikò tû dýené kañé mèyasi héné nyé botu be mèsay béné. A tedyá mumó héné yasi te yi nyé yákawé keló, lèpó nyé mò te ε díkima bakidye numey kó nde, a pém yasi.

35 Dete, wuné pém yasi, kétó wuné yeti ke duwé njimó te yi sa tû ta yókawé kète ké na. A yakama yókawé ho bekoko ho nè bembé tu ho ke njimó kóku kubé ho bémènjmènè.

36 Wuné pém yasi, kambo a mè nje dýa ne bélém dòngidye wuné ke jakó.

37 Yasi te yi mi lèpè nyé wuné ké, mi lépi nyé bómó héné: Wuné pém yasi.»

14

1 Jeso *Paska Beyuden nè njimó jesó dýena mémampa te yi kiné njá kète ké bukwá ndi mètu yiba, né yo kelna. Bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiye nè botu be ketina mèyasi sajma nje te yi bo yakama biye Yesus ne nje likisi yí wo ne nyé.

2 Bo sajma nje te dëte, kétó bo díkima lèpó nde: «Yo tî kelna ngwé ke bembé jesó na, kambo bómó mè nje keló mèyasi ne hoyá hoyá.»

Wètè nyari ke kumbé lóbinda ke

*to Yesus ke Betani
(Mt 26; Jn 12)*

3 Yesus bá ke Betani ke tû wètè mbam nde Simón, a bá ke kónó ne ndoko. Piñó te yi bo bá ke dýena ké, ε wètè nyari nyiñé tû nè wètè ndaki tondunate nè yíja lóbinda nde *nar yi dye budya móni. Bo sama ndaki te nè wètè tari nde albatere. Lóbinda te bá ne señgeleñ, bo tî pule yo nè yíja yasi na. ε nya kó leké numbu ndaki kumbé mutó yinori ke to Yesus.

4 Baña botu bête be bá womètè baka wokuma njambi lèpó tandé yan nde: «To bekidya lóbinda te yiké ba nè nge?»

5 Ma bo dýangwa yo budya móni lañsa býuó móni te yi bo gbo nè mò mèsay ke mètu mèsay gómay yitati yí kame nè botu be njweté. ε bo lèpina beyate sunjgwé nè nya kó.

6 Yasi wètè, ε Yesus lèpè nde: «Wuné tîki nyé nè sem. Kétó nge yi wuné njangwé nyé ké? A kelma kímó yasi nè mi.

7 Nè bêñja, wúné botu be njweté ke díyó ke kiya mbey mètu héné. Dete, mèngimó héné te yi wuné kwadýe, wuné yakama keló kímó yasi nè bo. Ma ke bë mi, mi tî díyó mbé sine wuné ke kiya mbey mètu héné na.

8 Yasi te yi nyé bá nè dëti te yi keló, a kelma. A kandima si lombé mi lóbinda ke yotu mbé yí ladye nè pumbuna mbé.

9 Gbakasi yi mi lèpè nyé wuné ké: Mbey héné te yi bo ta pele Kimó Tom ke to mèneti héné, bo ta yekidye sendi yasi te yi nya kó kelma ké, né bómó taki nè nyé.»

10 Yudas te Iskariyot, yókó ε bá ke njoka békéke kamó jó yiba kó kwanjma ké ke yi bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiye, na ké dýangwé Yesus nyé bo.

11 Ké bo ma si wokó yasi te yi nyé lèpima nyé bo ké, ε bo bë nè mèsoza budiyate. ε bo kpo nde, bo ta nyé nyé móni. Ndana, ε Yudas kande sajna kímó njimó te yi nyé yakama dýangwé nè nyé.

Yesus ke dye jesó Paska

*béné békéke béné
(Mt 26; Lk 22; Jn 13)*

12 Bosa yeso jesó dýena mémampa mète yi kiné njá kète ké dýajma. Yo yeso wona bónó besam nè sadaka yi mèdyé mè

jeso *Paska Beyuden. Ε bejekε be Yesus diye nyε nde: «Wε kwádyikwε nde, wuse kén kombile mbey dyena jeso Paska te yo we?»

¹³ Ε nyε tome baña bejekε bεnε yiba lepo nyε bo nde: «Wunε kén ke nyangwε dya, wunε ta sañgwa ne wεtε mbam ne mapi mɔrɔku, nè wunε bēngwε nyε.

¹⁴ Mbey te yi nyε ta nyiñε kεte, wunε lēpi nyε sa tū nde: <Yekelε nde: Mbey te yi sine bejekε bembε ta dye Paska kεte kε ba we?>

¹⁵ A ta tedye wεtε nyangwε tonγari nyε wunε ke tū kwey ke pay to te ne meyasi hεnε gweyā kombilate ke moyte. Yo womεte yi wunε ta kombile medye me Paska te yusu.»

¹⁶ Bejekε kā dya ke moy dya dolɔ meyasi hεnε nda yi Yesus lepima nyε bo kε. Ε bo kombile medye me Paska.

¹⁷ Ke bekoko ma dya kε, ε Yesus dya bεnε bejekε bεnε kamɔ jɔ yiba.

¹⁸ Piñɔ te yi bo bā ke mbey medye ke dyena kε, ε nyε lepo nde: «Gbakasi yi mi lepo nyε wunε kε: Wεtε mumɔ ke njoka yun ta dyanγwε mi, a waka ke dyena sine nyε.»

¹⁹ Yo nya bo ηgambi budylate ke temo. Ε mumɔ hεnε diye nyε wεtε wεtε nde: «'Yo ka mi?'»

²⁰ Ε nyε yenṣa nyε bo nde: «Yo wεtε mumɔ ke njoka yun bejekε kamɔ jɔ yiba, sine nyε ke betε bɔ ke kiya katɔ medye wεtε.»

²¹ *Mɔnɔ mumɔ ta kwā gbate nda yi yo ketinate ke kasi ne ke mεkana me Njambiyε kε. Ndi nde, mεbɔne ta bālɔ ke to mo te ε dyanγwε nyε kɔ. Bo má dīy kine ja mɔ te, ma yo gba kimɔtε budylate ke yenε.»

Kasi medye me Njambiyε (Mt 26; Lk 22; 1Kt 11)

²² Piñɔ te yi bo bā ke dyena kε, ε Yesus b̄u mampa. Ke nyε ma si nyε Njambiyε wosoko kε, ε nyε leke yo kañε nyε bo lepo nde: «Wunε b̄ōj, yike mεmbundɔ mεmbε.»

²³ Ke kɔntε, ε nyε b̄u pelɔ ne tena mεnjam ke moyte. Ke nyε ma si nyε Njambiyε wosoko kε, ε nyε kañε yo nyε bo, ε bo hεnε hɔbiye.

²⁴ Ε nyε nje lepo nyε bo nde: «Yike mεkiyɔ mεmbε, yo mεkiyɔ mεte yi kelε mbon, mεkiyɔ mεte yi ke nyanja kεto budya bɔmo.»

²⁵ Gbakasi yi mi lepo nyε wunε kε: Ko mi tī hɔbiye se tena mεnjam maka na kumɔ ke ηgimɔ te yi mi ta nje hɔbiye ne wεtε jɔnjate ke *Kando Njambiyε.»

²⁶ Ke bo ma si jembina yī lukse ne Njambiyε kε, ε bo kwā kε ke *Keki mεoliviye.

²⁷ Ε Yesus lepo nyε bo nde: «Yasi te yi mi ta sañgwa nɔ kε ta njanγwε wunε hεnε ke tikina temo te yi wunε tike ke yembe kε, jatidye wunε ke bεya nje. Kεto yo ketinate ke mεkana me Njambiyε nde: <Mi ta mukɔ mɔ bakiyε besam, besam má si wanja.»

²⁸ Yasi wεtε, komε mi ta womiyε kε, mi ta kande kumɔ Galile ne wunε.»

²⁹ Ε Piyer lepo nyε nyε nde: «ηge bε nde, ke yi bɔmɔ hεnε yasi te yi wε sañgwa nɔ kε ta njanγwε bo dεte ke tikina temo te yi bo tike ke yɔ kε, jatidye bo ke bεya nje, ma pele yembe, ko yo tī bεnja dεte na.»

³⁰ Ε Yesus lepo nyε nyε nde: «Gbakasi yi mi lepo nyε wε kε: Ke gba tu te yɔkɔ muka wε ta tonɔ kumɔ mεnγa yitati nde, wε yeti ke duwε mi na piñɔ te yi kubε tī pa kɔkɔ kumɔ mεnγa yiba na.»

³¹ Yasi wεtε, ε Piyer pitidye ke numbu ne lepo nde: «Ko bεkɔ nde, sɔŋ te bīya mi sine wε, ko mi tī tonɔ ne mbet nde, mi yeti ke duwε wε na.» Bo hεnε lepima ndi dεte sendi.

Yesus ke ηgwεta ne Njambiyε

ke Getsemane (Mt 26; Lk 22)

³² Ke kɔntε, ε bo kwā kε ke wεtε mbey nde Getsemane. Ε Yesus lepo nyε bejekε bεnε nde: «Wunε dīy metidye waka kumɔ ke ηgimɔ te yi mi ta sidye mεnγwεta ne Njambiyε.»

³³ Ε nyε b̄u Piyer nè Jak nè Jan kwā nɔ. Ε wɔ kande bīyna ne budylate, temo ne bā ne habibū.

³⁴ Ε nyε lepo nyε bo nde: «Temo mbe ne ηgambi nda mi ta gwe. Wunε dīy waka, ne dīy mεjemsidye.»

35 Ε nyε kwā nε mbet kè mbombu bało ke meneti ḥgweta ne Njambiyε, ho ḥgimō mebōne mete yite yakama londō ke keki ne.

36 A díkima lero nde: «*Aba Da, wε nε deti te yi kelɔ̄ meyasi hene. Kelɔ̄ nde, nyangwε mapi mebōne mete yike dûkwε ke to mbε. Ma yo ti kelna nyangwε nda yi mi kwadysε kē na, yo kēlna nyangwε nda yi wε kwadysε kē.»

37 Ε nyε kē yɔ̄kwε nje komε bejekε bā kē dolɔ̄ bo ke jakɔ̄. Ε nyε lepe nyε Piyer nde: «Simɔ̄n, wε ke gba jakɔ̄. Ko gbela hawa wεtε, wε t̄i weliye dīyε mejemsidysε na.»

38 Wunε dīyε mejemsidysε, nε wunε ḥgwēta nyangwε ne Njambiyε, ma mebōbilan me nje lañsa wunε. Temo nε yesidysε kelna kimɔ̄ yasi, ko dete, membundō nε tekɔ̄.»

39 Ε nyε jisε wolo kwā kè nε nañ kē ḥgweta ne Njambiyε lero ndi kiya melerpi mete yi nyε kandima lero kē.

40 A kā gbiñgbō mate nje dolɔ̄ sendi bo ke jakɔ̄, kēto jakɔ̄ kwañma bo ke misi. Bo t̄i be nε yañsa te yi bo yakama yeñsa nyε nyε na.

41 Ke kɔ̄nte, ε nyε nje ke meñga yitatite, ε nyε lepe nyε bo nde: «Wunε kōmbila ya ndana, wedya yun lale. Yakama yεy, ḥgimō dyañma. Ne bēña, bo ta bū *Mɔ̄nɔ̄ tumɔ̄ ndana kañe nyε ke meñbō me botu be meñbeyɔ̄.»

42 Ne tēma, he kwāñ. Ne bēña, mo dyañgwε mi kɔ̄ yima!»

Bo ke biye Yesus (Mt 26; Lk 22; Jη 18)

43 Yesus bā ndi ke lero dete kē, yaka ne Yudas te ε bā ke njoka bejekε kamɔ̄ jɔ̄ yiba kɔ̄ ke dīy. A njā nε nyangwε ḥgil bomɔ̄. Bo bā nε mekafa nε metegbe. Yo bekum be botu be nyena sadaka nyε Njambiyε nε botu be ketina meyasi nε betomba be dīy tome bo.

44 Mɔ̄ te ε ta dyañgwε nyε kɔ̄ nya bo kasiya nde: «Mɔ̄ te yi mi ta nyenɔ̄ nyε dulɔ̄ numbu ne kɔ̄, eru, nε wunε bīya nyε kwā nɔ̄ pεmɔ̄ nyε kimɔ̄te.»

45 Yudas dyañma kɔ̄ro kɔ̄ro kè ke keki Yesus lero nde: «Yekele!» kwā dulɔ̄ numbu ne.

46 Dete, ε botu baka ḥgbō biye Yesus.

47 Ε wεtε mɔ̄ te ε bā womete kɔ̄ sute kafa kɔ̄tɔ̄ ne mɔ̄ mesay me nyangwε kum botu be nyena sadaka nyε Njambiyε pεsɔ̄ tο nε bεte ke meneti.

48 Ε Yesus diye botu benorì nde: «Mi ka mɔ̄ guñbō, nε wunε bū mekafa nε metegbe yī nje biye ne mi?»

49 Mi díkima dīyε metu hene ke njoka yun tedye bomɔ̄ melerpi me Njambiyε ke mbanjɔ̄ Njambiyε, ma wunε t̄i biye mi na. Yo nde, meyasi kwāñnañgwε dīkε, nε melerpi mete yi dīyε ketinate ke mekana me Njambiyε kē si tondu.»

50 Ndana, ε bejekε hene si posiyε li nyε.

51 Wεtε gwanjɔ̄ bā ke beñgwε Yesus ndi ne gbela gwey ke yotu kinε yin̄a lambō ke moyte na. Ε bo kwabε nyε.

52 Yasi wεtε, ε nyε wεkidye gwey tikɔ̄ nε bo sεdysε kwā sɔ̄kere.

Yesus ke mbombu nyangwε

jɔ̄si Beyuden (Mt 26; Lk 22; Jη 18)

53 Bo boñma Yesus kè nɔ̄ ke yi nyangwε kum botu be nyena sadaka nyε Njambiyε. Bekum be botu be nyena sadaka nyε Njambiyε hene nε betomba be dīy nε botu be ketina meyasi wesidysama womete.

54 Piyer bā ke beñgwε Yesus nε nañ kumɔ̄ ke moy ndoko nyangwε kum botu be nyena sadaka nyε Njambiyε. Ε nyε kwā dīyε metidysε bεne botu be mesay kwā wεtina dītε.

55 Bekum be botu be nyena sadaka nyε Njambiyε nε bomɔ̄ hene be bā ke njɔ̄ny nyangwε jɔ̄si Beyuden baka sañma to leri te yi bo ta lero sun̄gwε ne Yesus yī wo ne nyε. Ma yasi wεtε, bo sañma den̄go.

56 Yo nde, bomɔ̄ budysate díkima nje pεsɔ̄ leri nyε nyε ke numbu. Ma ḥgin yan bā dεlε dεlε.

57 Bañā bomɔ̄ temma pεsɔ̄ leri nyε nyε ke numbu lero nde:

58 «He wokuma, a ke lero nde: «Mi ta si leke mbanjɔ̄ Njambiyε te yɔ̄kɔ̄ yi bomɔ̄ summa ne meñbō kɔ̄ nje sumɔ̄ wεtε ndi ke

metu yitati. Mbete yeti məbo me bomō ta sumō na.»

⁵⁹ Ko dete, ḥgiṇ yan ba sendi dele dele ke lepi te yi bo lepima kē.

⁶⁰ Ε nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé temé ke mbombu bomō hēne diye Yesus nde: «'Wé yeti ke yeṣa ka yaṣa ke yasi te yi botu lepē sungwé ne wé kē na?»

⁶¹ Ε Yesus diye ndi ne sém kiné yeṣa yaṣa na. Ε nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé basidye diye nyé lepo nde: «'Wé ka *Krist, mōnō Njambiyé te ε ne meluksa kō?»

⁶² Ε Yesus yeṣa nde: «I, yo mi. Wuné ta bēnē *Mōnō mumō metidye ke mbam bō Njambiyé te ε ne ḥguṇguḍye hēne kō. Wuné ta bēnē sendi nyé ke nje ke mōy kulutu ke ḫyoðo.»

⁶³ Ndana, Ε nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nyale melambo ke yotu ne lepo nde: «Ige yi bo ta lepo sendi nyé wuse kē?»

⁶⁴ Wuné wokuma lepi gbutu te yi nyé lepima sungwé ne Njambiyé kē. Ke yun, ne bēnē nan?» Ε bo hēne p̄es̄ nde, yakama nde, bo wōku nyé.

⁶⁵ Ε baṣa kande sana m̄es̄eri ke yotu ne, woto misi mēnē, sōmō nyé lepo nyé nyé nde: «Tuñō mō te ε sōmōma wé kō.» Ε botu be m̄es̄ay biye nyé kande kpakina ne ke pokō.

Piyer ke tono nde, a yeti ke

duwé Yesus na (Mt 26; Lk 22; Jn 18)

⁶⁶ Ke ḥgimō te yi Piyer ba ndi ke mōy ndoko ke s̄e kē, ε wēte nya te ε ba ke njoka bomari b̄ete be dikima kelō m̄es̄ay ke tu nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé baka nje.

⁶⁷ Ke nyé ma bēnē Piyer ke mewetina me d̄ite kē, ε nyé seŋgile nyé lepo nyé nyé nde: «'Wé sendi, wé ba wúné Yesus te mō Nasaret.»

⁶⁸ Ε Piyer tone lepo nde: «Mi yeti ke duwé yaṣa na. Mi yeti ke woko mbe to yasi te yi we kwadye lepo kē na.» Ε Piyer jise ke mōy ndoko kē pele numey te. Ε mbam kuhe kōke.

⁶⁹ Ke nya kō ma bēnē Piyer wolo kē, ε nyé kande lepinaté sendi nyé botu b̄ete be ba womete baka nde: «Mbam kō ke njoka botu b̄ete.»

⁷⁰ Ε Piyer basidye tono. Diyo ne mbet kē kōj te kē, ε botu b̄ete be ba womete baka lepē nyé nyé nde: «Gbate, wé ke njoka botu b̄ete, kēto wé mo Galile.»

⁷¹ Ε Piyer kande m̄ekinja me yotu biye kwey biye njí lepo nde: «Mi yeti ke duwé mbam te yi wuné lepē nō kō na.»

⁷² Yaka ne mbam kuhe ke kōkō ke mēn̄ga yibate. Ε Piyer nje take lepi te yi Yesus ma lepi nyé nyé nde: «Wé ta tono kumō muka mēn̄ga yitati nde, wé yeti ke duwé mi na piñō te yi kuhe t̄i pa kōkō kumō mēn̄ga yiba.» Ke Piyer ma take lepi yinori kē, ε nyé kande dukwe.

15

Yesus ke j̄osi ke mbombu Pilat (Mt 27; Lk 23; Jn 18)

¹ Bemēn̄menē sut bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé kelma kutu bene betomba be dya nē botu be ketina mēyasi nē bomō hēne te be diye ke nyangwé j̄osi Beyuden baka. Ke bo ma si woto Yesus kē, ε bo bū nyé kwā nō kanjé nyé nyé Pilat.

² Pilat diyma nyé mediyan lepo nde: «'Wé kumande Beyuden nde?» Ε Yesus yeṣa nyé nyé nde: «Yo nda yi we lepē kē.»

³ Bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé lepima budyā mēyasi sungwé ne nyé.

⁴ Pilat kā mbombu diye nyé nde: «Wé yeti ne yaṣa te yi lepo na? Wé yeti ke woko mēyasi hēne te yi bo lepē sungwé ne wé kē na?»

⁵ Ε Yesus diye ne sém kiné yeṣa se yaṣa na. Ε Pilat ḥgbakima budyate.

⁶ Ke ḥgimō jesō *Paska hēne Pilat dikima sojō bō ne mō jōbō wēte, yōkō yi bomō dikima lepo nde, a sōjā bō ne nyé kō.

⁷ Wēte mbam nde Barabas ba ke jōbō bene bekumbō benē, kēto bo woma mumō ke ḥgimō te yi bo desa ne to bomō sungwé ne bekum be dya kē.

8 Ngil bomo sutiya kè pe yi Pilat kande diyna ne nde, a nyéki bo yasi te yi nyé díki nyé bo ké.

9 Ε Pilat nje diye bo nde: «Wuné kwádyikwé nde, mi sôna bo ne kumande Beyudén yókidye nyé nyé wuné?»

10 Pilat díya dete, keto a duwá nde, bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé bá ne beya temo sungwé ne Yesus.

11 Ko dete, bo sesidya bomo nde, bo lèpi nyé Pilat nde, a sôna bo ne Barabas yókidye nyé bo, tikó Yesus.

12 Ε Pilat basidye diye bo nde: «Wuné kwádyikwé nde, mi kél nan ne yókó yi wuné jeba nde kumande Beyudén kó?»

13 Ε bo kembé wolo lèpó nde: «Ngbakó nyé ke kroa!»

14 Ε Pilat diye bo nde: «Ma yo kwaló beya yasi te nda yi nyé kelma ké?» Ε bo kembidya ndana kwá to te lèpó nde: «Ngbakó nyé ke kroa!»

15 Pilat kwadysa wedye temo yan keló nda yi bo diyma ké. Dete, ε nyé soñé bo ne Barabas yókidye nyé nyé bo. Ke nyé ma si nyé deti nde, bo njúru Yesus ne njambala ké, ε nyé kañé nyé nyé bo, né bo kè ngba nyé ke kroa.

16 Besoja njá ngbosó Yesus kè no ke moy ssé ndoko ke mbanjo Pilat ke numey tý dyené. Ε bo wesidye ndingele njoñé besoja héné.

17 Bo lenja nyé wete kpasa tena gambo, bù yiná mékól ne mesoru kete ké jakó ne sungwé te lenje nyé ke to.

18 Ε bo kande sombila ne lèpó nde: «Kumande Beyudén, he lèpi!»

19 Ε bo bù kum soñ kwéle ne nyé ke to, sa meseri ke yotu ne, kuse mebón kóto mbombu ke mbombu wene.

20 Ke bo ma si sidye sérka ne dete ké, ε bo sôre kpasa tena gambo yinori ke yotu ne, nje lenje nyé melambó mené, ngbosó nyé kwá no, né bo kè ngba nyé ke kroa.

*Bo ke bù Yesus kè ngba ke kroa
(Mt 27; Lk 23; Jn 19)*

21 Mbaña mbam nde Simón, mō Sireñ, sañgwé ne Aleksandere nè Rufus bá ke kwá ne nje ne nje wule ñgwañ. Ε besoja jeliye nyé nde, a sôba kroa Yesus.

22 Bo bojma Yesus kumó no ke mbey te yi bo jeba nde Golgota, yite nde Mbey gboongo to.

23 Kumó mate, ε bo bù yiná menjam mete yi bo pulma nè yiná yasi nde *mir ké nyé nde, a hóbiya. Yasi wete, a tì hóbiye na.

24 Ke bo ma si ngba nyé ke kroa dete ké, ε bo bù melambó mené lù ke mbari yí kabidya ne yo, yí duwe ne ngabiyé te yi mumó héné ke njoka yan yakama bù ké.

25 Bo ngbáki nyé ke hawa yitan jò yini te yi béméjmené.

26 Yí tedye ne to soñ ne, bo ketima yiná yasi ngba ke to kroa ne nde: «Yókó kumande Beyudén.»

27 Bo ngbama sendi nyangwé botu be gubó yiba ke kroa nda Yesus, wete ke kroa te wene puló mbam bá ne, wete ke wene puló gare.

28 Dete, lèpi te yi yo ketinate ke mékana me Njambiyé nde: «Bo tolma nyé ke njoka botu be beya mèkele» ké, sima tondo.

29 Botu bête be dikima kwá kwanjo ne nje baka dikima toyé nyé kénje ndingile to soñé pokó lèpó nde: «Hey we! We mo te ε leké mbanjo Njambiyé nje sumo ndi ke metu yitati kó,

30 Jongwé yotu yó ne nguru wó piye ke kroa.»

31 Bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè botu be tedya membonga dikima nyetó sendi nyé tandé yan lèpó nde: «A dikima jongwé baña bomo, ma a yeti ne deti te yi jongwé yotu ne ne nguru wene na.

32 Ma *Krist te kumande Isarayel píkwé ngénje ndana ke kroa, né wuse bëñ, né wuse tiki temo ke yene.» Botu bête yi bo ngbama bo bëñ be Yesus baka dikima toyé sendi nyé.

33 Ke bembé yeso ma dyá ké, ε yitil kelé ke ndingele meneti kumó ke hawa yitati te yi bekoko.

34 Ke hawa yitati ma dyá ké, ε Yesus kembé ne men ke kwey lèpó nde: «Eloy, Eloy, lama sabatani?» Yite nde: «Njambiyé wombe, Njambiyé wombe, wé léñ mi keto ñge?»

35 Ke baña botu bête be bá womete baka ma woko dete ké, ε bo lèpó nde: «Ne

wôku ndi, a kë jeba Eli.»

³⁶ Ε wete mbam ke njoka yan sedye kë bû yinâ yasi nda kusa tôre ke yinâ dyanjina menjam sômô ke jeti sambile nyê nyê nde, a hôbiya. Ε mbam te lere nde: «Ne tiki, he pa bêj, simande Eli ta njé pidye nyê soñe ke kroa.»

³⁷ Ε Yesus kembe dëtinate jeyé gwe.

³⁸ Ε nyañgwé lambô te yi bâ késate ke mbey te yi ne kiyo ke mbanjo Njambiye kë nyaliye ke bembé kande kwey kumô njî.

³⁹ Ke kum besoja gomay te ε bâ womete ke téri ke mbombu Yesus kô ma bêjé nda yi Yesus jeyuma nô kék, ε nyê lere nde: «Mbam kô bâ gbaté Môno Njambiye!»

⁴⁰ Baña boma bâ sendi womete. Bo dikima diyo ne nañ bêjé yasi kénje. Mariya te ñgondú Magdala nè Mariya te nyañgwé ne Yosés bêne Jak te ε bâ monosike ke njoka beso kô, njé bû sendi mbaña nyari nde Salome bâ ke njoka boma benorî.

⁴¹ Bo dikima bengwé Yesus kelô messay nyê nyê ke ñgimo te yi nyê bâ nô ke Galile kék. Yo bâ sendi ne baña budya boma be temma njé Yerusalém bêne be Yesus baka.

Pumbuna Yesus (Mt 27; Lk 23; Jy 19)

⁴² Bekoko sima dyâ, yo bâ ñgimo te yi bo diki komsa kete yí tedye nde, ñgimo mewedya mete yi yeso *Saba ta bê kande.

⁴³ Ε Yosep te mô Arimate dyâ. A bâ ke njöñ nyañgwé jösi Beyuden. Bomo bâ ke jeso nyê. Sendi, nyê ne ñguru wene bâ ke ladye *Kando Njambiye. Ε nyê tiñe temo kë ke yi Pilat kë diye muñ Yesus.

⁴⁴ Ε Pilat ñgbakima yí woko nde, Yesus gwâ dëte ne kpeten. Ε nyê jeba kum besoja kô diye nyê, simande Yesus ma kiki gwe.

⁴⁵ Ke kum besoja ma lepo nyê nyê nde, Yesus gwâ gbaté kék, ε nyê jaye nde, Yosep bôn muñ ne.

⁴⁶ Ε Yosep bôme ndombô kwâ pidye muñ Yesus ke kroa bôye ne ndombô kë niñgwé ke boñsôñ te yi bo timma ke wete nyañgwé tari kék. Ε nyê njé bingile wete tari dîbô ne numbu te.

⁴⁷ Mariya te ñgondú Magdala nè Mariya te nyañgwé ne Yosés bêjma mbey te yi bo pumbuma nyê kete kék.

16

Womiya Yesus (Mt 28; Lk 24; Jy 20)

¹ Ke yeso *Saba ma si kwâ kék, ε Mariya te ñgondú Magdala nè Mariya te nyañgwé ne Jak nè Salome bôme yinâ memuto mete yi bâ ne kimô metul, nè bo kë nyê ke yotu Yesus.

² Bemêjmenê sut ke bosa yeso te ε kande jönja sôndi, ε bo teme yí kë ke boñsôñ ke ñgimo te yi njanjakwé njé no kék.

³ Bo dikima diyna nde: «Nda ta njenj tari soñe ke numbu boñsôñ nyê wuse?»

⁴ Ke bo ma kañe misi, bo bêjá nde, bo ma njenj tari yinori soñe. Yo nde, yo bâ nyañgwéte budya.

⁵ Ke bo ma nyijé ke moy boñsôñ, bo bêjá mbaña gwanjo metidye pulô mbam bô ne wumna gambo ke yotu. Ε bo gwe wô budya.

⁶ Ε nyê lere nyê bo nde: «Ne tî gwaki wô na. Wuné sâñ Yesus te ε Nasaret yi bo ñgbama ke kroa kô. A ma womiyé, a yeti se waka na. Ne bêjá mbey te yi bo ningwa nyê kete kék.

⁷ Ma wuné kên kë lepo nyê Piyer nè bejeké bête bari nde, a ma kande kwâ ne wuné kë pe Galile. Wuné ta bêjé nyê mate nda yi nyê ma lépi nyê wuné kék.»

⁸ Ε bo punde ke boñsôñ sedye kwâ ne meñgwañgwa, yo kwañma to yan. Dete, bo tî lere yaña nyê mumô na, keto wô kwañma bo budya.

Yesus ke punje yotu nyê bejeké bêne (Mt 28; Lk 24; Jy 20)

[
⁹ Yesus womiya bëmêjmenê ke bosa yeso te ε kande jönja sôndi. Ε nyê kande punje yotu nyê Mariya te ñgondú Magdala yi nyê soñma bëya mësisin yitan jô yiba ke yotu ne kô.

¹⁰ Ε nyê kwâ kë yekidye yo nyê bôte bête be joñnama bêne be Yesus baka. Bo bâ ke wo yotu lelo.

11 A ləpima nyε bo nde, Yesus nε joŋ, a bəŋma nyε. Kε bo ma wokɔ d̄ete kέ, bo t̄i jayε na.

12 Kε kɔŋte, ε Yesus punjε yotu nyε ɓaŋa yiba kε njoka yan nε yiŋa yotu d̄ele kε ɳgimɔ te yi bo ɓa kε kɛ kε yiŋa melunde kέ.

13 ε bo yɔkwε nje yekidye sendi nyε bəŋjɔŋ ɓan. Yasi wεtε, bo t̄i jayε sendi yasi te yi bo ləpima nyε bo kέ na.

14 Kε kɔŋte yiŋɔri, ε Yesus nje punjε sendi yotu nyε ɓejekε bənε kamɔ jɔ wεtε kε ɳgimɔ te yi bo ɓa kε d̄yena kέ. A ndeyma bo, kεto bo ɓa nε məso kε temo. Sendi, bo t̄i t̄ikε temo kε yasi te yi ɓotu b̄ete b̄e bəŋma nde, a womiya ləpima kέ na.

15 Kε kɔŋte, ε nyε ləpe nyε bo nde: «Wunε kén kε to məneti hənε kɛ pele Kimɔ Tom nyε b̄omo hənε.

16 Mɔ te ε ta t̄ikε temo kε Kimɔ Tom te, jayε nde, bo t̄opa nyε ke mərɔku, mɔ te ta jy. Ma yɔkɔ ε ta d̄iyɔ kine t̄ikε temo kε Kimɔ Tom te na, jɔsi ta balo ke to nε.

17 Botu b̄ete b̄e ta t̄ikε temo kε Kimɔ Tom te baka ta kelɔ kwalɔ meyekambiye te yike, yo nde, bo ta soŋe b̄eya məsisiŋ kε yotu b̄omo nε d̄inɔ d̄yembε. Bo ta ləpina nε yiŋa mənumbu.

18 Bo ta b̄iye sendi b̄enyoŋε lale nε ɓo. Kε bo hɔbiye yiŋa yasi te yi nε l̄oku kεte, yo t̄i kelɔ bo yaŋa na. Bo ta kase məb̄o kε yotu ɓotu bekɔn, məkɔn man má siyɔ.»

Yesus ke yɔkwε kɛ d̄yobɔ (Lk 24)

19 Kε Kumande Yesus ma si ləpina nyε bo kέ, ε Njambiyε yɔkidye nyε kənje d̄yobɔ. ε nyε kw̄a kɛ d̄iyɔ kε mbam ɓo Njambiyε.

20 ε ɓejekε nje kw̄a kɛ pele Kimɔ Tom kε məmbεy hənε. Kumande Yesus ɓa kε kɔŋ yan, nyε bo d̄eti te yi kelɔ meyekambiye, n̄ b̄omo duwε nde, ləpi te yi bo ləpe kέ, gbakasi.]

Kimɔ Tom Yesus Krist te yi Lukas kεtima

Mekana mete yɔkɔ, yo Lukas kete yo. A jéki kεtɔ yo kεnje Teyofil. Yo ndi Lukas kete mεkana me <Mesay mete yi Botu be Tomun be Yesus kelma>. A kelma mesay budyate bεne Pol (Bt 16:11 yi kε nɔ, nje bε Fl 24). A bα sendi nyangwε dɔkita (Kl 4:14).

To mεkana mete yi nyε kεtima kε tεdya ne sañsañ nde, Krist ne njololo kε menje hene, nyε *Mɔnɔ mumɔ. Lukas kε yekidye jongwε Yesus kande ke ηgimɔ te yi nyε bα gwanjɔ kε. A ke lεpo sendi nde, Yesus bα ke gwe ηgwεte bοmɔ budyate.

Wuse yakama bαke mεkana maka kε nyangwε mεngabiyε yitan:

1. To mεkana maka (kumte 1).
2. Kasi jariki Yesus. Kasi tɔpuna ne kε mɔrɔku. Dino besajmbambɔ bεne. Kasi te yi *Satan bοbila ne nyε kε (kumte 1-4).
3. Mesay mete yi Yesus kelma kε (kumte 4-19).
4. Bοmɔ kε señε Yesus. Kasi sɔñ ne (kumte 19-23).
5. Womiya Yesus. Jɔnja mesay mete yi nyε nya bεjekε bεne kε. Duwɑ ne kε pε dyobɔ (kumte 24).

¹ Nyanjwε mbam Teyofil, budyat bοmɔ nya bο ke kεtina mεyasi mete yi kwañnama ke njoka wusu kε.

² Bo kεtima yo bεngwε yasi te yi botu bεte be bεnje na ne misi man wule kε kandinate yekidya nyε wuse kε. Botu bεte sendi njɔ nje bε botu be lεpina mεlepi me Njambiyε.

³ Ke mi ma si gɔɔ to te bεye kimɔte wule nda yi yo kandima nɔ kε, ε mi sendi bεnje kimɔte nde, mi kεti yo kεtɔ ne nje te nyε wε,

⁴ nε wε duwε nde, mεyasi mete yi bo tedya wε kε ke nje gbate.

Jaki Njambiyε ke nje lεpo

kasi jariki Jan

⁵ Ke ηgimɔ te yi Herod bα kumande kε meneti me Yuda kε, yo bα ne wεte mε nyεna sadaka nyε Njambiyε, dīnɔ dyenε nde Sakari. A bα ke njɔj Abiya. Nyari wene bα ke kando *Arɔn. Dīnɔ dyenε bα nde Elisabet.

⁶ Bo hene yiba bα ne ηgbεη kε misi me Njambiyε. Bo jojnama bαkidye mεmboŋga nε mεlepi me Baba Mbokɔ hene kine mɔnɔ mεjɔɔ na.

⁷ Bo tī bε ne mɔnɔsikε na, kεto Elisabet bα kundu, sendi, bo hene sima jombε.

⁸ Wεte yeso Sakari bα ke tonje mesay mεnε ke mbɔmbu Njambiyε, kεto yo bα ηgimɔ mesay mete yi njɔj te yene.

⁹ A kelma dεte nda yi botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε dīkima kelɔ ne mesay man kε. Ke ηgimɔ te yite, ε bo kelε tay ke mbɔmbu Njambiyε. ε tay tedye nde, Sakari nyiña mbanjɔ Baba Mbokɔ kε lοdyε mεyasi mete yi ne kimɔ metul kε.

¹⁰ Nyanjwε ηgil bοmɔ bα ke ηgwεta ne Njambiyε kε sε kε ηgimɔ lοdyε mεyasi mete yi bα ne kimɔ metul kε.

¹¹ Ndana kε, ε wεte jaki Baba Mbokɔ punde ke mbɔmbu Sakari. A bα ke teri kε pay mbam bο kε mbεy te yi bo dīki lοdyε mεyasi mete yi ne kimɔ metul kε.

¹² Ke Sakari ma bεnje jaki Njambiyε kε, ε dīyānɔ dyenε dīmbiyε, ε nyε gwe wε budyate.

¹³ ε jaki Njambiyε lεre nyε nyε nde: «Sakari, we tī gwaki wɔ na, kεto Njambiyε jayma mεngwεta mɔ. Nyari wɔ Elisabet ta ja mɔnɔ mbam. We ta lo nyε nde Jaŋ.

¹⁴ We ta bε ne nyanjwε mesosa kεto ne. Sendi, budyat bοmɔ ta sosa komε nyε ta jadyε kε,

¹⁵ kεto a ta bε nyanjwεte kε misi me Baba Mbokɔ. A tī dīye mεnjam ho nyanna mεnjam na. A ta bε tondunate ne Kimɔ Sisiŋ kande ke mɔy nyanjwε.

¹⁶ A ta yɔkidyε botu be kando Isarayεl budyate njesε kε yasi Baba Mbokɔ te Njambiyε wan.

¹⁷ A ta kwα mbɔmbu ne Nyanjwε Kumande nda mɔ tomun Njambiyε ne sisin nε deti nda Eli. A ta yεnsa mεtemɔ mε besangwε ne bɔnɔ nde, bo kwādysikwε

ñōnō ñan. A ta kelō nde, botu ñe mbando bēki ñe ñyano ñda ñgbeñ ñomo yí komabile ñe kimō kandō tike Baba Mboko.»

18 Ε Sakari lere nyé jaki Njambiyé nde: «Mi ta kelō nan yí duwé ño nde, mèyasi ta kwañna dñete? Keto mi sima jombe. Sendi, mèsew me nyari mbé sima ñuyó.»

19 Ε jaki Njambiyé yeñsa nyé nyé nde: «Yo mi, Gabriyel. Mi dñy ke mbombu Njambiyé. Njambiyé tome mi nde, mi njáki lepina nyé we, lero kimo tom te yike nyé we.»

20 Beñja, numbu yo ta ñe ñibinate. We tí tapita se na kumō ke ñgimō te yi mèyasi maka ta si kelna, keto we tí jayé mèlepi mèmbe na, mèlepi mète yi ta kelna tondō ke ñgimō te yi yo yákañgwé kelna ké.»

21 Ñomo bá ndi ke ladye Sakari. Bo bá ke ñgbakima to te yi nyé kiké ño dñete ke møy mbanjo Njambiyé ké.

22 Ke nyé ma nje pundo ké, a tí ñe ñe dñeti te yi lepina nyé bo na. Ε bo duwé nde, a beñma yiña mèyekambiye ke møy mbanjo Njambiyé. A ñikima përidye mèbó numbu kóbó yí lepina ño nyé bo.

23 Ke metu mèsay mète yene ma siyó ké, ε nyé temé duwé ké ñya dyené.

24 Móno metu kwañma ke kónté, ε nyari wene Elisabet bù møy. Ε nyé sòma ño ñgwéndé yitan. A ñikima lero nde:

25 «Baba Mboko kelma nyángwé ñgikwa ne mi. A kañma misi beñje ne mi yí soñje ne wunjwa ke yotu mbé ke misi me ñomo.»

Njambiyé ke tomo jaki wene

kenje ke yi Mariya

26 Ke møy Elisabet ma kumō ñgwéndé yitan jo wete ké, ε Njambiyé tome jaki wene Gabriyel kenje ke Galile ke wete ñya nde Nasaret,

27 ke yi wete bindi ñgondú nde Mariya. Yo bá kponate nde, a ta kelō gwaki beñje wete mbam nde Yosep ke kandō Davit.

28 Jaki Njambiyé nyijma tu Mariya doló nyé lero nyé nyé nde: «Mi ke nyenó we, Baba Mboko ke yó! A tedya we nyángwé ñgikwa ne.»

29 Ke Mariya ma woko dete ké, ε ñyano ñyene ñimbiye, ε nyé gwe wó budfyate. Ε

nyé diye ke møy temó ne nde: «To mènyen mète yike léri ne ñge?»

30 Ε jaki Njambiyé lere nyé nyé nde: «Mariya, we tí gwaki wó na, keto Njambiyé tedya nyángwé ñgikwa ne ke yó.»

31 Dukwé nde, we ta bù møy. We ta ja móno mbam, we ta lo nyé nde Yesus.

32 A ta ñe nyángwéte ke misi me Njambiyé. Bo ta jeña nyé nde Móno Njambiyé te ε kwañma mèyasi héné ke kwey kó. Njambiyé te Baba Mboko ta nyé nyé dñyó kumande sañmbambó wene Davit.

33 A ta namó kandō tu Yakor kpo ne kpo. Namnate yene tí ñe ne njena na.»

34 Ε Mariya lere nyé jaki Njambiyé nde: «Yo yakama kelna nan, keto mi tí pa duwé mbé mbam na?»

35 Ε jaki Njambiyé yeñsa nyé nyé nde: «Kimó Sisiñ ta nje pe yó. Ñguñgudye Njambiyé te ε kwañma mèyasi héné ke kwey kó ta buse we nda wukumé. Dete, móno te yi we ta ja kó ta ñe kiyó. Bo ta jeña nyé nde Móno Njambiyé.»

36 Dukwé nde, toru wó Elisabet me ne møy. A beñma møy ne jombidye. Yókó yi bo ñikima jeña nde kundu kó me ne møy ñgwéndé yitan jo wete muka. A ta ja móno mbam.

37 Keto kiné yiña sulna yasi ke misi me Njambiyé na.»

38 Ε Mariya lere nde: «Mi kó, mo mèsay me Baba Mboko, yo kêlnângwé ke yotu mbé nda yi we lepima ké!» Ε jaki Njambiyé punde kwá londó ke keki ne.

Mariya ká ké beñje Elisabet

39 Ndi ke metu te yite ε Mariya temé ñeké ñeké ké ke wete ñya ke mèneti me Yuda, ke mèneti mète yi ne mèkeki ké.

40 Ε nyé nyijé tu Sakari nyenó Elisabet.

41 Ke Elisabet ma woko mènyen me Mariya ké, ε móno wate budfyate ke møy ne, ε Kimó Sisiñ tondé ke yotu Elisabet.

42 Ε nyé kembidya lero nde: «We ne mèkombila ke njoka ñeso ñoma. Sendi, móno te ε ke møy yo kó ne mèkombila.

43 Wuy, ñge bá kelé yi nyángwé ne Nyángwé Kumande wombe njá ndana ke yasi mbé ké?»

44 Keto, ke mi ma woko menyen mo ké, ε mōnōsikē wate budjate ne mesosa ke moy mbe.

45 We ne mesosa, keto we jayma nde, meyasi mete yi Baba Mbokō lepima nyε we kέ ta kelna.»

46 Ε Mariya lepε nde:

«Mi ke kano Baba Mboko.»

47 Sendi, temo mbe ne mesosa keto Njambiyε, Mō te ε joηgwε mi ko.

48 A tedya mi ηgikwa ne, mi mo mesay wene. Kande ndana kumō kpo ne kpo mēkando hene te yi ta jadysε ke to meneti maka kέ ta lepε nde, mi ne mesosa.

49 Keto Njambiyε te ε ne ηguηgudysε kō kelma nyangwε meyasi ke pay te yembε. Dino dyenε kiyo.

50 Sendi, botu bete be kambε nyε baka, a gwaki ηgwεtε yan meηgimō hene.

51 A tedya bomo nde, a ne nyangwε deti. A wanjima botu bete be bā ne metake me bendifya yotu ke temo yan baka.

52 A sojma bekumande ke mediyε man nje bendifye gbela bomo.

53 A tonja kimō meyasi nyε botu bete be gwe nja baka, nje tiko botu bete be ne meyasi baka ne gboηgo bo.

54 A kamma kando Isarayεl, botu be mesay bene yí take gwena ηgwεtε ne

55 sungwε ne Abaraham bene benday bene kpo ne kpo. A kelma dete nda yi nyε lepima nyε besanmbambō busu kέ.»

56 Mariya yama bene Elisabet nda ηgwεndε yitati. Ε nyε nje duwe kέ dyε dyenε.

Kasi jariki Jan

57 Ke ηgimo te yi Elisabet ta ja kete kέ ma dyα, ε nyε ja mōnō mbam.

58 Ke benjōn bene nè bemanj ma woko nde, Baba Mbokō tedya nyε nyangwε ηgikwa ne dete kέ, ε bo be ne mesosa nda Elisabet.

59 Ke mōnōsikē ma kumō metu yitan jō yitati kέ, ε bomo nje ke pesina ne. Ε bo diy lo nyε nde Sakari ne dino saηgwε wene.

60 Yasi wete, ε nyangwε ne mōnō lepε nde: «Be, dino dyenε ta be nde Jan!»

61 Ε bo lepε nyε nyε nde: «Kinε mūmō wete ne wete ke kando dyε ne dīnō te yite na.»

62 Ndana, ε bo pεpīdyε bō diyε ne saηgwε ne mōnō nde: «We kwádyikwε lo mōnōsikē nde ηge?»

63 Ε Sakari jōmbε yija yasi, na ketina kete. Ε nyε kete kete nde: «Dīnō mōnōsikē nde Jan.» Ε bo hene ηgbakima dīnō te yite.

64 Ndana ndana, ε numbu ne butuna. Ε nyε kande ndapi ne kōkō lukse Njambiyε.

65 Ε bomo hene be bā ke pōku meneti mete yite baka gwe wō. Botu bete be dikima diyε ke Yuda, ke meneti mete yi ne mekeki kete kέ dikima yekidye ndi meyasi mete.

66 Bomo hene be wokuma kasi te baka dikima take yo ke moy temo. Ε bo diki diyε nde: «Mōnō te yōkō ta duwe be nan? Deti Baba Mbokō bā gbate ke yotu ne.»

67 Saηgwε wene Sakari bā tondunate ne Kimō Sisiŋ. Ε nyε punje mēlepi me Njambiyε lepε nde:

68 «Mēluksa ne Baba Mbokō, Njambiyε te ε kando Isarayεl, keto a takima botu bene kolō bo.

69 A nya wuse dētina mo te ε ta joηgwε wuse kō wule ke tu mo mesay wene Davit.

70 A kelma nda yi nyε lepima ke numbu pupuna botu be punja mēlepi menε be metu me njime.

71 Mo te ε ta joηgwε wuse komε bēpendō busu diyε kέ, sojε wuse ke mēbō me botu bete be bene wuse baka.

72 Dete, Njambiyε gwā ηgwεtε besanmbambō busu yí take sendi ne nyangwε mbon te yi nyε kelma kέ.

73 A kēl dēte bēngwε mēkinja mete yi nyε kinjama nyε saηmbambō wusu Abaraham kέ.

74 A kinjama nde, ηge nyε si sojε wuse ke mēbō me bēpendō busu, wuse ta kēl mesay nyε nyε kine wō na.

75 Wuse ta be ne ηgbεn, baki dyε sendi meyotu musu pupunate ke mbōmbu wene ke metu me joηgwε musu hene.

76 Mōnōsikē, ηge be we, bo ta jeba we nde Mō punja mēlepi me Njambiyε te ε

kwaŋma meyasi hene ke kwey ko, keto we ta kande kwā mbombu ne Baba Mboko yi kombile menje menje.

⁷⁷ We ta tedye bomo benn, ne bo duwe nje jongwe ne nje te nde, Njambiyε ta tiko mεbeyo man ne ηgwete.

⁷⁸ Njambiyε wusu ne ηgikwa budystate. Yo dete yi mejasi ta wule dyoθo nje pe yusu

⁷⁹ nje paniye puye nyε botu bete be dīyε ke moy yitil nè ke ndiliŋ mbey te yi sɔŋ baka, ne yo kendi ne wuse ke nje te ε ne te.»

⁸⁰ Mōnōsike bā ke dōkō. Sendi, dyanō bā ke nje nyε budystate. A joŋnama ke moy mēkongor kumō ke ηgimo te yi nyε njā nje punje ne yotu nyε kandō Isarayel kē.

2

Kasi jariki Yesus (Mt 1)

¹ Ke metu te yite ε *Sesar Ogust nyε mboŋga nde, bo tōl bomo ke to meneti menje hene.

² Yo bā bosa tōlna bomo. Yo kēlnangwe ke ηgimō te yi Kirinus bā nyangwe kum ke meneti me Siri kē.

³ Mumō hene kā kē keto dīno dyene ke ηgbak ηgbak dya dyene.

⁴ ε Yosep teme sendi ke Nasaret ke Galile kwā kē ke wete dya nde Betelrehem ke meneti me Yuda. Betelrehem bā dya kumande Davit. Yosep kā mate, keto benn kumande Davit jadye ke kiya kando wete.

⁵ A kā kē keto dīno dyene benn Mariya, keto yo bā kponate nde, benn nyε ta kelō gwaki. Ke ηgimō te yite Mariya bā ne moy.

⁶ Piŋo te yi bo bā ndi mate kē, ε ηgimō te yi Mariya ta ja kete kē dya.

⁷ ε nyε ja bosa mōnō wenε, mōnō mbam. ε nyε bōye nyε ne melambō niŋgwε nyε ke moy bokō, keto bo tī bē ne mbey ke tū bējēngwe na.

⁸ Botu be bakidya besam bā ke pōku meneti mēte yite ke bakidye besam ban ne tu ke moy lō.

⁹ ε wete jaki Baba Mboko dya ke yan. ε nyangwe mejasi me Baba Mboko panε

ke mbey komε bo dīyma kē. ε bo gwe wō budystate.

¹⁰ ε jaki Njambiyε lepe nyε bo nde: «Ne tī gwaki wō na, keto mi ke nje lepo kimō tom te yi kandō Isarayel hene ta wokō mēsosa kete kē nyε wune.

¹¹ Mō te ε ta jongwe wune kō jadya muka ke dya Davit, nyε *Krist, nyε Nyangwe Kumande.

¹² Yasi te yi wune ta duwe nō kē, yo nde: Wune ta bējē jōnja mbōŋgō mōnōsike bōynate ne melambō. Bo niŋgwε nyε ke moy bokō.»

¹³ Bo sém semō, nyangwe ηgil bejaki be Njambiyε dyaŋma dolō jaki te yōru. ε bo kanε Njambiyε lepo nde:

¹⁴ «Meluksa ne Njambiyε pe kwey! Tete dīy ne botu bete be Njambiyε kwadye ke meneti maka baka!»

¹⁵ Ndana, ke bejaki be Njambiyε matikō bo dīwε kē dyoθo kē, ε botu be bakidya besam lepe tandε yan nde: «Wuse kēn pele Betelrehem kē bējē yasi te yi kwaŋnama mate kē, yasi te yi Baba Mboko lepima nyε wuse kē.»

¹⁶ ε bo teme nedō kwā. Bo dolma Mariya benn Yosep, dolō sendi jōnja mbōŋgō mōnōsike niŋgwate ke moy bokō.

¹⁷ Ke bo ma si bējē nyε kē, ε bo yekidye meyasi mēte yi bo wokuma ke kasi mōnō te kē nyε bomo.

¹⁸ Bomō hene be wokuma meyasi mēte yi botu be bakidya besam yekidya kē ηgbakimama.

¹⁹ Mariya bakidya ne meyasi mēte ke moy temō ne take gōsō to te.

²⁰ Ke kōjte, ε botu be bakidya besam yōkwε. Bo luksa Njambiyε bēsε sendi nyε, keto meyasi mēte yi bo wokuma nē yi bo bējēma kē bā ndi nda yi jaki Njambiyε lepima nyε bo kē.

Bo ke bū mbōŋgō Yesus kē nō ke

mbanjo Njambiyε ke Yerusalem

²¹ Bo yama metu yitan jo yitati ke kōj jariki. ε bo pesε mōnōsike, ε bo lo nyε nde Yesus, dīno te yi jaki Njambiyε nya, yite nyangwe ne mōnōsike tī pa bū moy ne na.

22 Ndana, ke metu me nyena sadaka yi pupudya yan ke misi me Njambiyé ma yaka beñgwé membonja me Moyisi ké, ε Yosep bené Mariya bù mònòsiké kè nò Yerusalém kè nyé Baba Mboko.

23 Yo bá ketinate dete ke membonja me Baba Mboko nde: <Bosa mònò mbam te ε kande jadye ke moy nyangwé kò ta bë ε Baba Mboko.>

24 Bo kà sendi kè nyé sadaka nda yo ketinate ke membonja me Baba Mboko ké: <Bebondo yiba ho sónjò bepero yiba.>

25 Wete mbam bá ke Yerusalém, díno dyené nde Simeyøn. A bá ñgbéni mumò. A bá ke bakidye membonja me Njambiyé, tiko temo ne ke ñgimò te yi Njambiyé ta jongwé ne kandò Isarayel ké. Kimò Sisiñ bá sendi ke nyé.

26 Kimò Sisiñ tédfa nyé nde, a tí gwe kiné pa bëne *Krist te ε Baba Mboko ta njese kò na.

27 Diyo ké, ε Kimò Sisiñ puse nyé kénje ke mbanjò Njambiyé. Ke kiya ñgimò te sañgwé ne Yesus bené nyangwé boñma nyé yí tonje meyasi mete yi membonja dikima diye ké.

28 ε Simeyøn bù mònòsiké biye ke meñò nyé Njambiyé wosoko lero nde:

29 «Sa Mboko, ndana tiko mo mesay wò, na kwà ne te nda yi we kpoma ké,

30 keto misi membe ma bëne nda yi we ta jongwé ne bomo ké.

31 We kombila yo dete, né mèkando hene bënj.

32 We paniya mejasí, né mèkando duwe we yí nyé sendi kandò dyo Isarayel mèluksa.»

33 Sañgwé ne Yesus bené nyangwé wené ñgbakimama meyasi mete yi Simeyøn lèpima ke kasi ne ké.

34 Simeyøn nya bo mèkombila. ε nyé nje lero nyé Mariya, nyangwé ne Yesus nde: «Dukwé nde, Njambiyé njesa mònò ké, né bomo budya yambile ke njoka kandò Isarayel, sendi né bomo budya yu ke njoka yan. A ta nje bë yasi te yi ta tedye nde, bomo ta biye meso ne Njambiyé.

35 Ma nyari, ke yò, we ta sañgwá ne mebóne nda yi bo bù kafa lù ne mumò ke temo ké. Yo ta kelna dete, né metake

mete yi diye ke moy temo budya bomo ké pundu puyé.»

36 Yo bá sendi ne wete nyari mo punja mèlepi me Njambiyé, díno dyené bá nde Ana, mònò Fanuwé kandò Asér. A ma jombe budya te. Mbam te ε dolma nyé kelo gwaki bené nyé kò kelma ndi mesew yitan jo yiba bené nyé,

37 ε mbam te gwe, ε nyé tika kuso. Ndana a me ne mesew kamotan jo kamotati jo yini. A tì bë ke baka ne mbanjò Njambiyé na. A díkima kelo mesay nyé Njambiyé tu ne yeso, kiyo medye ñgweta ne Njambiyé.

38 Ke kiya ñgimò te yite ε Ana dyà. ε nyé lukse Baba Mboko, yekidye sendi kasi mònò ke nyé botu bëte be bá ke ladye ñgimò te yi Njambiyé ta kolò ne Yerusalém ké.

39 Ke bo ma si kelo meyasi hene te yi membonja me Baba Mboko lèpè ké, ε bo nje duwe kè dya dyan ke Nasaret ke Galile.

40 Mònòsiké bá ke dòkò. A bá ke bù dëti, bë sendi ne dyano budya te. Njambiyé nya temo ke yoto ne.

Yesus ne mesew kamò jo yiba

41 Mesew hene sañgwé ne Yesus bené nyangwé díkima kè Yerusalém ke jesò *Paska Beyuden.

42 Ke Yesus ma kumò mesew kamò jo yiba ké, ε bené bo kè Yerusalém ke jesò Paska beñgwé membonja me jesò.

43 Ke jesò ma siyo ké, ε sañgwé bené nyangwé tòke nje yí duwe. Yasi wete, ε mònòsiké tika ke Yerusalém, besañgwé kine duwe na.

44 Bo takima yan nde, a bá ke njø kendi. ε bo këndé ndingèle yeso wete sidye. Ndana, ε bo kande sajna ne ke njoka bejadye ban nè bëso ban.

45 Ke bo ma sà nyé kine dolo ké, ε bo yékwé ne kòkò kè ke Yerusalém kè sà nyé mate.

46 Ya metu yitati ke konye, ε bo kè dolo nyé ke mbanjò Njambiyé. A bá ke diyo ke njoka nyangwé botu bë duwà membonja leñgwé meto ke meyasi mete yi bo bá ke lero ké, diye sendi bo mediyan.

47 Bomo hene be bá ke woko meyasi mete yi nyé bá ke lero nè yenja mediyan

te yi nyę díkima yenja ké kambima
dýano dýene.

48 Ke sañgwę bęne nyangwę ma bęne
nyę ké, ε bo ḥgbakima budyate. Ε
nyangwę lere nyę nde: «Mɔnmbę,
ŋge yi we kelma ne wuse dęke ké? Sine
sɔngwę gwą kaŋ budyate ke sañna yo.»

49 Ε nyę nje yenja nyę bo nde: «Wunę
ba ke sə mi keto ŋge? 'Wunę t̄i duwe nde,
mi yákaŋgwę dıyč ke t̄u Sañmbę na?»

50 Yasi węte, bo t̄i woke to yasi te yi nyę
lereima nyę bo ké na.

51 Ke konyte, ε nyę siliye bęne bo yókwę
ké Nasaret. A ba ke jeso besangwę.
Nyangwę ba ke take męyasi męte hęne ke
moy temo ne.

52 Yesus ba ke dɔkɔ, dýano ba ke nje
nyę sendi. Njambiyę nè bomo nya temo
ke yotu ne.

3

Kasi Jaŋ te mɔ tɔruna bomo

ke mɔrɔku (Mt 3; Mk 1; Jy 1)

1-2 Ke ŋgimɔ te yi Jaŋ te mɔnɔ Sakari ba
ke moy kongor ké, ε Njambiyę lepina nyę
nyę. Yo ba ke ŋgimɔ te yi Tiber *Sesar
kumma mesew kamɔ jɔ yitan ke dıyč
nyangwę kumande ké. Yite Pɔnsi Pilat
ba nyangwę kum ke meneti me Yuda,
Herod ba kum ke meneti me Galile. Maŋ
wene Filip ba kum ke meneti me Iture nè
Trakonit. Lisaniyas ba kum ke meneti me
Abilen. Ke ŋgimɔ te yite Hana bęne Kayif
ba bekum be botu be nyęna sadaka nyę
Njambiyę.

3 Ndana, ε Jaŋ gongila ne meneti me
goŋ Yurdę hęne, pele nyę bomo nde, bo
yęnsaŋgwę temo jayę nde, bo t̄opa bo ke
mɔrɔku, nè Njambiyę tiki bo ne ŋgwęte
ke mębeyo man.

4 Yo kelnama dete bęngwę yasi te yi ba
kətinate ke mękana męte yi Esayi te mɔ
punja męlepi me Njambiyę kətima ké. A
kətima nde: <Węte mumɔ ke kembidya ke
moy kongor nde: Wunę kōmbila nję Baba
Mboko. Wunę t̄embidya męnje męne nę
ŋgben>.

5 Gbonço hęne bęki mbasinatę. Keki nè
koru hęne bęki ne tefen. Męnje męte yi
ne kondu kę bęki t̄embidyatę. Yike yi ne
mębe kę, bo siki tonje yo.

6 Sendi, bomo hęne ta bęne nda yi
Njambiyę ta joŋgwę ne bomo kę.»

7 Dete, bomo budyate kwadysa nde,
Jaŋ t̄opa bo ke mɔrɔku. Ε bo nje ne
ŋgil ke yasi ne. Ε nyę lere nyę bo nde:
«Wunę mbo yeri, nda kele nde, wunę t̄aka
nde, wunę yakama diyč lale ke ŋgambi
Njambiyę yi nje kę?

8 Yo kimote nde, wunę kęl kimɔ mękele
nda yi kimɔ jeti wume ne kimɔ męmbumɔ
ké yí tedye bomo nde, wunę ma yenja
temo. Sendi, wunę t̄i lepi nde, wunę
benday be Abaraham na. Mi ke kombile
lere nyę wunę nde: Njambiyę yakama
yenja mętari męte yike, yo má bęcę
be Abaraham.

9 Njeŋ mę ne lende ke njuku jeti,
dete jeti hęne ε dıyę kinę wumɔ kimɔ
męmbumɔ, bo ta peso yo bete ke dıte.»

10 Ε botu bete be wesidyma womęte
baka dıyę nyę nde: «Wuse kęl ba nan?»

11 Ε nyę yenja nyę bo nde: «Mɔ te ε ne
męlambɔ yiba kɔ kabi węte nyę mɔ te ε
kinę yaŋa kɔ. Mɔ te ε ne mędye kɔ kęl
sendi dete.»

12 Botu be boŋna mɔni garama nję
sendi ke yi Jaŋ nde, a t̄opa bo ke mɔrɔku.
Ε bo dıyę nyę nde: «Yekele, wuse kęl
nan?»

13 Ε nyę yenja nyę bo nde: «Wunę t̄i boŋ
mɔni ke bɔ mumɔ kwą yike yi bo pesima
nde, wunę bōŋ kę na.»

14 Besɔja diyma sendi nyę nde: «A wuse
su, wuse kęl nan?» Ε nyę yenja nyę bo
nde: «Wunę t̄i boŋ mɔni ke bɔ mumɔ ne
ŋgaŋ ho ne nje te yi gubɔ na, yasi węte,
wunę dýaki ndi mɔni ŋgwęndę yun.»

15 Bomø ba ke ladysę yasi te yi ta dýa
kę. Ε mumɔ hęne take ke temo ne nde,
Jaŋ yákaŋgwę be *Krist mɔ te ε joŋgwę
bomo kɔ.

16 Ε nyę lere nyę bo hęne nde: «Mi, mi
t̄opa mbę wunę ke mɔrɔku. Yasi węte,
węte mumɔ ke nje. A ne deti kwą mi. Mi
ti yaka wunę kɔl męnakala męne na. A
ta t̄ore wunę ke Kimɔ Sisiŋ nè ke dıte.»

¹⁷ A ne jeti ke bo yi kuto ne nyambi, yi bakes njoso te ne kopu te. A ta sonej njoso te ke bakidye ke moy ndam ne. Yasi wete, a ta lodye mekoru mete ke dite te yi ti dim k.

¹⁸ Jan dikima nyue sendi yinja budya menjite nyue bomo. Dete, e nyue lepe ne Kimo Tom Njambiyue nyue bo.

¹⁹ A ndeyma Herod, keto a bojma Herodiyas te nya man wene ne megwaki. E nyue ndeyue nyue sendi, keto beya mekele hene te yi nyue dikima kelo k.

²⁰ Herod ka mbombu kelo wete beya mekele dokidye ke to te yiri. A bojma Jan disib ke tu jeb.

²¹ Ke Jan ma si topes bomo hene ke moroku k, e nyue nje topes sendi Yesus. Ke ngimo te yi Yesus ba ke ngweta ne Njambiyue k, e dyobu nembiye.

²² E Kimo Sisiy piye ne yotu nda pepo nje ke yotu ne. E wete men wule dyobu lepo nde: «We mɔnmbɛ, sɔŋ temɔ mbe, temɔ mbe hene ke yotu y!»

Besajmbambu be Yesus

(Mt 1)

²³ Yesus kandima mesay menue, yite a me ke mesew kamotati. Bomu ba ke take nde, nyue mɔno Yosep. Yosep ba mɔno Eli.

²⁴ Eli ba mɔno Matat. Matat ba mɔno Levi. Levi ba mɔno Melki. Melki ba mɔno Yanay. Yanay ba mɔno Yosep.

²⁵ Yosep ba mɔno Matatiyas. Matatiyas ba mɔno Amos. Amos ba mɔno Nahum. Nahum ba mɔno Esli. Esli ba mɔno Nagay.

²⁶ Nagay ba mɔno Mahat. Mahat ba mɔno Matatiyas. Matatiyas ba mɔno Semey. Semey ba mɔno Yosek. Yosek ba mɔno Yuda.

²⁷ Yuda ba mɔno Yohanan. Yohanan ba mɔno Resa. Resa ba mɔno Sorobabel. Sorobabel ba mɔno Salatiyel. Salatiyel ba mɔno Neri.

²⁸ Neri ba mɔno Melki. Melki ba mɔno Adi. Adi ba mɔno Kosam. Kosam ba mɔno Elmadan. Elmadan ba mɔno Her.

²⁹ Her ba mɔno Yesus. Yesus ba mɔno Eliyeser. Eliyeser ba mɔno Yorim. Yorim ba mɔno Matat. Matat ba mɔno Levi.

³⁰ Levi ba mɔno Simeyɔñ. Simeyɔñ ba mɔno Yuda. Yuda ba mɔno Yosep.

Yosep ba mɔno Yonam. Yonam ba mɔno Eliyakim.

³¹ Eliyakim ba mɔno Meleya. Meleya ba mɔno Mena. Mena ba mɔno Matata. Matata ba mɔno Natan. Natan ba mɔno Davit.

³² Davit ba mɔno Isay. Isay ba mɔno Yobed. Yobed ba mɔno Bowas. Bowas ba mɔno Sala. Sala ba mɔno Nason.

³³ Nason ba mɔno Aminadap. Aminadap ba mɔno Admin. Admin ba mɔno Arni. Arni ba mɔno Esrom. Esrom ba mɔno Fares. Fares ba mɔno Yuda.

³⁴ Yuda ba mɔno Yakɔp. Yakɔp ba mɔno Isak. Isak ba mɔno Abaraham. Abaraham ba mɔno Tara. Tara ba mɔno Nahor.

³⁵ Nahor ba mɔno Seruk. Seruk ba mɔno Rago. Rago ba mɔno Falak. Falak ba mɔno Eber. Eber ba mɔno Sala.

³⁶ Sala ba mɔno Kaynam. Kaynam ba mɔno Arpakisad. Arpakisad ba mɔno Sem. Sem ba mɔno Noe. Noe ba mɔno Lamek.

³⁷ Lamek ba mɔno Matusala. Matusala ba mɔno Enok. Enok ba mɔno Yared. Yared ba mɔno Malel. Malel ba mɔno Kaynam.

³⁸ Kaynam ba mɔno Enos. Enos ba mɔno Set. Set ba mɔno Adam. Adam ba mɔno Njambiyue.

4

Kum beya mekele ke bobè Yesus

(Mt 4)

¹ Kimo Sisiy tonduma ke yotu Yesus ke ngimo te yi nyue yɔkwà no ke goj Yurdé k. E Kimo Sisiy kendé ne nyue ke kongor.

² Yesus diyma metu kamoni ke kongor mate. E *Kum beya mekele bobè nyue. Ke metu te yinori hene Yesus ti dyena na. Ke metu mete ma si kwà k, e nyue woke nja.

³ E Kum beya mekele lepe nyue nyue nde: «Ijge be nde, we Mɔnɔ Njambiyue, lepo nyue tari te yɔkɔ nde: Yenɔngwe be mampa.»

⁴ E Yesus yenɔsa nyue nyue nde: «Yo ketinate ke mèkana me Njambiyue nde: <Mumɔ ti yaka jojna ndi ne mampa nyεrɔ na.»

⁵ Ke kɔjte, e Kum beya mekele bu nyue k no ke wete gere gere mbey tedye nyue

mekandō hēnē kē to mēneti ndi tu wete
nda yi mumō kibidya nō kē.

6 Ε Kum bēya mēkele njé lērō nyē nyē
nde: «Mi ta nyē wē dēti te yi namō
mekandō mēte yikē hēnē, bē ne mēluksa
mēte, kēto bo nya mi dēti te yi namō yo.
Ndana mi yakama bū yo nyē mō te yi mi
kwadye kō.

7 Dete, njē wē kuse mēbōj kē mēneti
kanō mi, mi má nyē wē yo hēnē.»

8 Ε Yesus yēnsa nyē nyē nde: «Yo
kētinate kē mēkana mē Njambiyē nde:
<Kanō Baba Mbokō te Njambiyē wō, kelō
mesay nyē ndi nyē nyērō.» »

9 Ke kōjte, ε Kum bēya mēkele kō bū
nyē sendi kē nō ke Yerusalem, tēmbidye
nyē kē tosiyō mbanjō Njambiyē lērō nyē
nyē nde: «Njē bē nde, wē Mōnō Njam-
biyē, dōkō pīyē kē mēneti,

10 kēto yo kētinate sendi kē mēkana
mē Njambiyē nde: <Njambiyē ta lērō nyē
bējaki bēne nde, bo bākidya wē.

11 Dete, bo ta jēkidye bō bīye nē wē,
kambo wē nje dūmō kol yō ke tari.» »

12 Ε Yesus yēnsa nyē nyē nde: «Yo
kētinate kē mēkana mē Njambiyē nde:
<Wē tī bōba Baba Mbokō te Njambiyē wō
na.» »

13 Ke nyē ma si bōbē Yesus nē mēnje
mēte yinōri hēnē dēte kē, ε nyē kwā lōndō
kē kēki nē yī ladye yīja mēngimō.

Botu be Nasaret yeti ke tikō temō

ke yi Yesus na (Mt 13; Mk 6)

14 Ndana, ε Yesus yōkwe kē ke Galile nē
dēti Kimō Sisiŋ kē yotu. Bo bā ke lērō
kasi nē ke pōku mēneti mēte yinōri hēnē.

15 A bā ke tedye bōmō mēlepi mē
Njambiyē kē mōy mēmbanjō mēwesidya
mē Beyuden. Ε bōmō hēnē dīki lukse nyē.

16 Ke kōjte, ε nyē kwā kē ke Nasaret
kē mbey komē nyē dōkuma kē. Ke yesō
*Saba ε nyē kwā kē ke mbanjō mēwesidya
mē Beyuden nda njel wēnē. Ε nyē temē,
na tōl mēkana mē Njambiyē.

17 Ε bo bū mēkana mēte yi Esayi te mō
punja mēlepi mē Njambiyē kētima kē nyē
nyē. Ε nyē būtē mēkana tōl kē mbey te
yi bā kētinate nde:

18 <Sisiŋ Baba Mbokō kē yotu mbe. A
tōkuma mi, né mi lepi Kimō Tom nyē buka
bōmō, tomō mi, né mi lepi nyē bebala nde,
dīyō bala yan siyma. Sendi, a tomma mi,
né mi lepi nyē botu bēte be nē dībina misi
baka nde, bo bēnōnāngwē, tomō mi, né mi
jōngwē botu bēte yi bo tedye bo mēbōne
baka,

19 pelē nyē bōmō sew te yi Baba Mbokō
ta jōngwē bo kēte kē.»

20 Ke nyē ma si tōlō kē, ε nyē dībē
mēkana yōkidye nyē mō te ε bā ke kelō
mesay kē mōy mbanjō mēwesidya kō. Ke
kōjte, ε nyē kwā dīyō. Bōmō hēnē be bā
ke mōy mbanjō baka dīkima bēnē nyē nē
ngōj.

21 Ndana, ε Yesus lērē nyē bo nde:
<Ke yesō te yōkō muka, mēyasi mēte yi
wunē wokuma, mi ke tōlō ke mēkana mē
Njambiyē kē ma kelna gbate.»

22 Ε bōmō hēnē jayē nyē. Ε bo
ngbakima kimō mēlepi mēte yi dīkima
pundō kē numbu nē kē. Ε bōmō diye nde:
«Yōkō yeti mōnō Yosep na?»

23 Ε Yesus lērē nyē bo nde: «Yo gbate,
wunē ta nyē mi kanō nde: <Dōkita,
sidiyikwē kōn yō nē nguru wō.» Wunē ta
lērō sendi nyē mi nde: <Wusē wokuma
mēyasi mēte yi wē kelma ke Kapernawum
kē hēnē. Pa kelō sendi kiya mēyasi mēte
waka kē dīya dīyō.» »

24 Ε nyē kē mbōmbu lērō nyē bōmō nde:
«Gbakasi yi mi lērē nyē wunē kē: Bo
tī jaya mō punja mēlepi mē Njambiyē kē
dīya dyēnē na.

25 Mi ke lērō gbate nyē wunē nde:
Bekusō bōma bā ke mēneti mē Isarayēl
budyate kē ngimō te yi Eli bā nē jōj
kē. Sew yitati nē ngwendē yitan jō wētē
kwaŋma kīnē mbiyō nē nō na, ε nyānōgwe
kolō dīya kē ndīngelē mēneti mē Isarayēl
hēnē.

26 Ko dēte, Njambiyē tī tomē Eli kēnje
kē yasi wētē kusō kē njoka bekusō bōma
be kāndō Isarayēl na. A kpalma tomō Eli
kēnje kē yasi wētē kusō nyari kē Sarepta
kē mēneti mē Sidōn.

27 Sendi, kē ngimō te yi Elise te mō
punja mēlepi mē Njambiyē bā nē jōj kē,
bōmō be ndoko bā budyate kē Isarayēl.
Ko dēte, mumō wētē nē wētē kē njoka yan

ti nje nde, bo sâki kône ne na, ndi wete jenjwe nde Naman te mo meneti me Siri njâ.»

²⁸ Ke bomo hene be ba ke mbanjo baka ma woko dete ké, ε bo woke ηgambi budystate.

²⁹ Ε bo teme dudyse Yesus ke dya dyan ηgbosó nyse kē nō ke to keki, né bo kē pusu nyse bete kenje gboongo. Dya dyan te ba ke to keki. Bo kâ ne nyse mate, né bo kē pusu nyse bete kenje gboongo.

³⁰ Yasi wete, ε nyse kwâ ne ηgbenj ηgbenj ke njoka yan kinε momo ne biye nyse na.

³¹ Ndana, ε Yesus siliye kē ke wete dya nde Kapernawum ke Galile. Kumô mate, ε nyse diki tedye bomo melepi me Njambiyé ke yeso *Saba.

³² Bomô ηgbakimama kwalô tedya yasi te yene budystate, keto a dikima lepina ne deti Njambiyé.

³³ Wete mbam ba ke moy mbanjo ne beya sisij *Satan ke yotu. ε nyse kembidya ne men ke kwey nde:

³⁴ «Ige ba Yesus te mo Nasaret, sinε wune ne lepi te nda? 'We njáki nje girise wuse? Mi duwâ we kimôte, we pupuna mo te yi Njambiyé tókuma njesé.»

³⁵ ε Yesus bama ne beya sisij lepo nde: «Dibô numbu yo pundo ke yotu mbam kô.» ε beya sisij jale mbam kô bete ke meneti ke misi me bomô hene be ba womete baka pundo kwâ kinε kelô yinjâ beya yanja ne nyse na.

³⁶ ε bomô hene ηgbakima budystate numbu he hanj, ε bo diki diyna nde: «Kwalô lepi te yike nan? Mbam te yokô ke bama ne deti nyse beya mesisiŋ, beya mesisiŋ ke pundo kwâ.»

³⁷ ε dîno Yesus wumé njanja yaka ne pôku meneti mete yinori hene.

³⁸ Ke konyte, ε nyse punde ke mbanjo mewesidya me Beyudén kē ke tu wete mbam nde Simón. Ki ne Simón ε nyari ba ke kôno budystate ne duku. ε bo ηgweta ne Yesus nde, a jôngwe nyse.

³⁹ ε Yesus dîtima ke to nyari bama ne kôn, ε kôn siye. Ndana ndana, ε nyari kē kelô mesay nyse bo.

⁴⁰ Ke ηgimô te yi tu ba ke yinjâ ké, ε bomô hene be ba ne benjorj ban be

dikima kôno ne mboya mekône baka bû bo nje nô ke yi Yesus. Ε nyse kase mebô ke yotu momô hene sidye mekône man.

⁴¹ Bveya mesisiŋ punduma sendi ke yotu budya bomô. Bveya mesisiŋ mete dikima kembidya nde: «We Môno Njambiyé!» Ε Yesus diki bame bo dibô menumbu man, keto beya mesisiŋ duwâ nde, Yesus nyse *Krist, yokô yi Njambiyé tomma kô.

⁴² Ke misi ma pupo ké, ε Yesus duwê kē dya kē wete mbey te yi ba kinε bomô kete ké. ε ηgil bomô kande sajna ne. Ke bo ma dolô nyse ké, ε bo sa nde, a ti kwaŋ se kē ke wete mbey tiko bo na.

⁴³ Yasi wete, ε nyse lepe nyse bo nde: «Mi yâkaŋwe kē sendi ke yinjâ medya kē lepo Kimô Tom ke kasi *Kando Njambiyé, keto a ma tóm mi njesé keto te yite.»

⁴⁴ ε nyse kē mbombu pele Kimô Tom ke membanjô mewesidya me Beyudén kē Galile.

5

Yesus ke toké bosa bejeké bene (Mt 4; Mk 1)

¹ Wete yeso Yesus ba ke gonj wete nyangwe matô nde Genesaret. ε ηgil bomô be ke sujna mbey ke keki ne, né bo woku melepi me Njambiyé.

² ε nyse bejë melandi yiba ke gonj. Botu be wona benjanjô be piya ke melandi mete baka ba ke weye mebulajama man.

³ ε nyse kwâ bendô wete landi te. Yo ba landi Simón. ε nyse lepe nyse Simón nde, a pûsu landi kenje ne mbet pulô sombu. ε nyse kwâ diyo metidye ke moy landi kē mbombu tedye bomô melepi me Njambiyé.

⁴ Ke nyse ma si lepina nyse bomô ké, ε nyse lepe nyse Simón nde: «Boŋô landi kē nô pulô dîmô, né wune beta bulajama ke duku.»

⁵ ε Simón lepe nyse nyse nde: «Yekele, wuse bejma bône ke ndingele tu kô muka kumô bejemmenê kinε wo yanja na. Ko beko dete, mi ta bete bulajama ndana ke duku, keto yo we lepe nde, mi bête.»

⁶ Ke bo ma bete mebulajama ke duku ké, ε bo wo benjanjô budystate. ε mebulajama kande nyaliyate.

7 Ε bo rēpidye bō kēnjə benjōj bān
be bā ke moy landi te yōru baka nde,
bo njāki kame bo. Ε bo nje, ε bo tonje
benjanjō ke mēlandi menori yiba, ε yo
kande dyena mōrōku.

8 Ke Simōn Piyer ma bēnjē dete kē, ε nyē
nje kuse mēbōj ke mbōmbu Yesus lērō
nde: «Nyaŋgwē Kumande, jisa ke kēki
mbe, kēto mi mō mēbeyō.»

9 Simōn Piyer lēpinama dete, kēto a gwā
wō. Benjōj bēne hēne gwā wō sendi dete,
kēto budyā benjanjō bēte yi bo woma kē.

10 Jak bēne Jan te bōnō be Sebede,
bekumbō be betina bulajama be Simōn
gwā sendi wō dete. Ε Yesus lērē nyē
Simōn nde: «Wē tī gwaki wō na, kande
ndana wē tī bē se mō wona benjanjō na.
Wē ta nje bē se mō bōnna bōmō tedye bo
nje Njambiyē.»

11 Ndana, ε bo nje ḥgbəsō mēlandi man,
tikō meyasi hēne bēngwē Yesus.

Yesus ke sidye kon ndoko

wētē mbam (Mt 8; Mk 1)

12 Yesus bā ke wētē dya ke pōku meneti
mēte. Wētē mbam bā mate ne yotu hēne
tande ndoko. Ke nyē ma kaŋe misi bēnjē
Yesus kē, ε mbam nje kuse mēbōj ke
mbōmbu wene ḥgwēta ne nyē lērō nde:
«Nyaŋgwē Kumande, ḥge wē kwadyē,
kelō nde, yotu mbe bēki ne kpeleñ.»

13 Ε Yesus sambile bō krokē ne nyē
lērō nde: «Mi kwadyē, yotu yō bēki ne
kpeleñ.» Ndana ndana, ε ndoko siyē ke
yotu mbam.

14 Ke kōjte, ε Yesus lērē nyē nyē
nde: «Kpē, wē tī yekidya meyasi mēte
yi kwaŋnama kē nyē mumō na. Yasi
wētē, kēn kē tedye yotu yō nyē mō nyēna
sadaka nyē Njambiyē, nō kēn kelō sadaka,
nē wē bē pupunate ke misi mē Njambiyē
nda yi Mōyisi pēsima kē, nē bōmō duwe
nde, kōn yō siyē.»

15 Ko bēkō nde, Yesus lēpima nyē mbam
nde, a tī yekidya na, je ne kpalma kē
kēndō mbōmbu. Budya bōmō dīkima nyē
wesidya ke kēki nē, nē bo woku mēlepi
menē, na sidye sendi mēkōn man.

16 Yasi wētē, Yesus dīkima kwā ne kē
ke mēmbey mēte yi bōmō yeti kēte kē kē
ngwēta ne Njambiyē.

Yesus ke kelō nde, wētē mō

jēmti kēndi (Mt 9; Mk 2)

17 Wētē yesō Yesus bā ke tedye bōmō
mēlepi mē Njambiyē. *Befarisē nē
nyaŋgwē botu bē duwā mēmbongja bā
mētidye ke kēki nē. Bo wulma ke
Yerusalēm, wule sendi ke mēdyā hēne ke
Galile nē Yuda. Baba Mbokō nya Yesus
dēti te yi sidye mēkōn mē bōmō.

18 Ndana, ε baŋa bōmō soħe wētē mbam
ne taŋ dýa nō. Mbam te bā mō jēmti, a ti
kēndi na. Bo saŋma nje te yi nyiŋe ne nyē
ke moy tū nje tikō ke mbōmbu Yesus.

19 Yasi wētē, bo tī bē ne nje kwaŋje na
kēto ḥgil. Ε bo bēnde ne nyē ke tosiyō
kelō njēmbi kēte pidye nyē ne taŋ ne hēne
ke njoka bōmō ke mbōmbu Yesus.

20 Ke Yesus ma bēnjē kwalō tikina temō
te yi botu baka bā nō kē, ε nyē lērē nyē
mō jēmti nde: «Mbam, mēbeyō mō, mi ke
tikō yo ne ḥgwētē.»

21 Ε Befarisē nē botu bē kētina meyasi
lērē ke moy mētemō man nde: «Yōkō bā
nōda ε gbutē gba ne Njambiyē kō? Nda
yakama tikō mēbeyō mē mumō ne ḥgwētē
kō? Kinē wētē mumō na, ndi Njambiyē
nyērō.»

22 Yesus duwā mētake man, ε nyē lērē
nyē bo nde: «Yike ba kwalō mētake te nōda
yi wunē bē nō dekē ke temō yun kē?»

23 Nē lēpinatē nde: «Mēbeyō mō, mi
ke tikō yo ne ḥgwētē» nē lēpina te nde:
«Tēma, kēndō,» 'kelna ḥge kwā jēwō ke
njokate?

24 Dete, mi ta tedye wunē nde, *Mōnō
mumō ne dēti te yi tikō mēbeyō mē bōmō
ne ḥgwētē ke to mēneti.» Ε nyē nje lērō
nyē mō jēmti nde: «Tēma, bōnōgō taŋ yō,
dūkwe kē tū dýa.»

25 Ndana ndana, ε mbam temē ne ḥget
ke misi mē bōmō hēne, bū taŋ te yi nyē
bā mētinēngwē kēte kē, dūwē nō kē nō tū
ne luksa Njambiyē ke numbu.

26 Ε bōmō hēne ḥgbakima lukse Njam-
biyē. Bo gwā wō budyate. Ε bo dīki lērō

nde: «Kwalɔ Meyekambiye mète yi kɛ nan yi wuse bɛnɛma muka ké!»

*Yesus ke tɔkɛ Levi
(Mt 9; Mk 2)*

²⁷ Ke kɔŋte, ε Yesus punde kwɑ. Ε nyɛ kɛ dolɔ wete mɔ boŋna mɔni garama nde Levi ke dīyɔ ke mbey mesay mènɛ. Ε Yesus lepe nyɛ nyɛ nde: «Bɛngwɛ mi.»

²⁸ Ε nyɛ teme tīkɔ numbu mesay mènɛ hɛnɛ bɛngwɛ nyɛ.

²⁹ Ε Levi kelɛ budyɑ medye jɛba nɛ bomɔ ke tū dyene kɛto Yesus. Bo bɑ ke dyena bɛnɛ baŋa budyɑ botu be boŋna mɔni garama nè baŋa bomɔ sendi.

³⁰ *Befarisɛ nè botu be kɛtina mèyasi be bɑ ke kiya njɔŋ wete baka wokuma njambi lepo nyɛ bejekɛ be Yesus nde: «Kɛto ŋge yi wunɛ dyena nè yi wunɛ hɔbiye mènjam ke mbey wete wúnɛ botu be boŋna mɔni garama nè botu be mɛbeyɔ kék?»

³¹ Ε Yesus yenja nyɛ bo nde: «Yeti botu bɛtɛ be nɛ mɛmbundɔ nɛ te baka sà nje mɔ nyeti na, yasi wete, yo ndi botu bɛtɛ be kɔŋɛ baka.

³² Mi ti njáki nje jɛba ŋgbɛŋ bomɔ nde, bo yēnsaŋgwɛ temɔ na. Mi njáki nje jɛba botu be mɛbeyɔ nde, bo yēnsaŋgwɛ temɔ.»

³³ Ε *Befarisɛ nè botu be kɛtina mèyasi lepe nyɛ Yesus nde: «Bejekɛ bɛtɛ be Jan nè bejekɛ bɛtɛ be *Befarisɛ ke dīki kiyo medye yaka nɛ mɛngimɔ. Bo ke dīki ŋgwɛta sendi nɛ Njambiyɛ. Yasi wete, bejekɛ bɛtɛ bɔ ke dyena yan lalɛ, hɔbiye sendi lalɛ.»

³⁴ Ε Yesus yenja nyɛ bo nde: «ŋge mumɔ jɛba bɛsɔ bɛnɛ ke mɛkebi mɛ gwaki, wunɛ má kidyɛ bo medye piŋɔ te yi nyɛ ndi kɛtina mɛyasi nɛ *Befarisɛ bɑ ke pɛmɔ Yesus yí bɛnɛ, simande a ta sidyɛ kɔn mumɔ ke yesɔ Saba, nɛ bo kwedya nje te yi lepo nyɛ bo nde: «Yo mi, *Mɔnɔ mumɔ dīyɛ sendi nɛ yesɔ Saba.»

³⁵ Yasi wete, ŋgimɔ ta dīyɛ yi bomɔ ta soŋɛ nɛ nyɛ ke mɛbɔ man. Yo ke ŋgimɔ te yite yi bo ta kiyo medye yɛy.»

³⁶ Ε nyɛ nyɛ sendi bo wete kanɔ nde: «Mumɔ ti bón jɔnja pel lambɔ nje datɔ nɛ njombute na. Kɛto ŋge yo kelna dɛtɛ, jɔnja lambɔ ta nje bɛ nɛ tɔsu. Sendi, pel jɔnja lambɔ tī bɛnɛna kimɔtɛ ke njombute na.»

³⁷ Mumɔ ti sópita mènjam nyɛ ke bɔru mɛmbe na. Kɛto jɔnja mènjam ta wudye

kelɔ nde, mɛmbe pôsukwɛ, mènjam ma dɛndila ke mèneti, mɛmbe má si yambilɛ gwe nyiŋɛ siri.

³⁸ Yasi wete, mumɔ sópita mènjam ke jɔnja mɛmbe.

³⁹ Sendi, mumɔ ti jáya njombu mènjam, ŋge nyɛ si hɔbiye jɔnjate na. Bo lépi kpo nɛ kpo nde: «Jɔnja mènjam kwɑ nyɔŋɔ nɛ njombute.»

6

*Yesus ke lepina ke kasi yesɔ Saba
(Mt 12; Mk 2)*

¹ Wete yesɔ Yesus bɑ ke kwɑ ke moy mɛngwaŋ mète yi bo bɛma nyambi te yi bo kele nɛ mampɑ ké. Yo bɑ ke yesɔ *Saba. Ε bejekɛ bɛnɛ lekɛ mɛto mète patɛ mɛmbumɔ mète dīyɛ.

² Ε baŋa *Befarisɛ lepe nyɛ bo nde: «Kɛto ŋge yi wunɛ kelɛ mèyasi mète yi mɛmbɔŋga musu kidyɛ nde, mumɔ tī kel ke yesɔ Saba kék?»

³ Ε Yesus yenja nyɛ bo nde: «'Wunɛ tī pa tɔlɔ yasi te yi kumande Davit kelma komɛ nyɛ gwɑ nja bɛnɛ bomɔ bɛnɛ kék?»

⁴ A nyiŋma ke mbanjɔ Njambiyɛ, bū mɛmampɑ mète yi dīyɛ kɛtɛ kék dīyɛ, bū sendi yiŋa nyɛ botu bɛnɛ, ko bɛkɔ nde, yo bɑ ndi botu be nyɛna sadaka nyɛ Njambiyɛ bɛrɔ yâkaŋgwɛ dīyɛ yo.»

⁵ Ε nyɛ nje lepo nyɛ bo nde: «Yo mi, *Mɔnɔ mumɔ dīyɛ sendi nɛ yesɔ Saba.»

⁶ Wete yesɔ *Saba sendi Yesus nyiŋma ke mbanjɔ mɛwesidya mɛ Beyuden tedye bomɔ mɛlɛri mɛ Njambiyɛ. Wete mbam bɑ womɛtɛ, mbam bɔ nɛ ma jɛmɛ be nɛ fɛŋgelerɛ.

⁷ Botu be kɛtina mèyasi nè *Befarisɛ bɑ ke pɛmɔ Yesus yí bɛnɛ, simande a ta sidyɛ kɔn mumɔ ke yesɔ Saba, nɛ bo kwedya nje te yi lepo nyɛ bo nde, a kelma yiŋa bɛya yasi.

⁸ Yasi wete, Yesus duwɑ mèyasi mète yi bo bɑ ke take ke moy mɛtemɔ man kék. Ε nyɛ lepe nyɛ mɔ te yi bɔ nɛ ma jɛmɛ kɔ nde: «Tɛma, dīyɔ womeri ke bɛmbe bomɔ.» Ε nyɛ teme dīyɔ ke teri kwey.

⁹ Ε Yesus nje lepo nyɛ bo nde: «Mi ke dīyɛ wunɛ nde: Mɛmbɔŋga mun lɛpi nɛ ŋge? Bo kâma mumɔ ke yesɔ Saba, ho

bo kēl nyalō ne nyę? Nè jongwa mumō nè wona mumō, yo yasi te nda yi mumō yâkangwe kelō ke yeso Saba kē?»

10 Σ nyę kaŋe misi ḥeŋkila ḥeŋje ne bo hene ke keki ne. Σ nyę nje lero nyę mbam te yi bo ne ma jeme kō nde: «Sambilā bo.» Σ nyę sambile bo. Σ bo ne yi ma jeme kē yɔkwę nje ke mbey te.

11 Ko ḥekō dete, bōmō baka wokuma beya ḥgambi. Σ bo diyna yí sa yasi te yi bo yakama kelō ne Yesus.

*Yesus ke tɔke botu be tomun
kamɔ jɔ yiba
(Mk 3)*

12 Ke metu te yite ε Yesus teme kē ke wete keki kē ḥgweta ne Njambiyę. A kwaŋdya ndingelé tu mate yí ḥgweta ne Njambiyę.

13 Κε misi ma pupo kē, ε nyę jeba ḥejekę ḥenę, sawe bōmō kamɔ jɔ yiba ke njoka yan, nyę bo dino nde Botu be tomun.

14 Yo bā ne Simōn te yi nyę loma nde Piyer kō ḥenę ndembı wene Andere bū Jak nè Jaŋ bū Filip ḥenę Bartelemi.

15 Yo bā sendi ne Matiyo ḥenę Tomasi bū Jak te mōnō Alfe bū Simōn te yi bo díkima jeba nde Mōnō kandō kō,

16 bū sendi Yude, mōnō Jak nje bū Yudas Iskariyot, yɔkɔ ε njā ḥyanġwę nyę ko.

Tedya yasi te yi Yesus tedya kē

17 Ε Yesus piye ḥenę bo wule keki kē ke tefen meneti kome ḥgil ḥejekę ḥenę bā kē. Budya botu bete be wulma ke meneti me Beyuden hene baka nè be wulma ke Yerusalém, wule sendi ke Tir nè Sidōn ke goj maŋ baka bā womete.

18 Bo njā nje woko Meyasi mete yi nyę ta lero kē, nje sendi ne mēkōn man, na sidye yo. Ko botu bete be beya mesisinq díkima njaŋgwę bo baka, a kelma nde, beya mesisinq pūndu ke youtu yan.

19 Mumō hene saŋma nje te yi kpoke nyę, keto yin̄a nyāŋgwę deti díkima wule ke youtu ne sidye mēkōn man hene.

20 Ke kɔŋte, ε nyę kaŋe misi ḥeŋje ḥejekę ḥenę lero nde:

«Wune be buka bōmō ndana, ko ḥekō dete, wune ne mesosa, keto *Kandō Njambiyę, yo yun.

21 Ndana wune ke gwe nja, ko ḥekō dete, wune ne mesosa, keto wune ta ḥe ne ditō.

Wune ke lelo ndana, ko ḥekō dete, wune ne mesosa, keto wune ta nyukuma.

22 Wune ne mesosa komē bōmō ta ḥenō wune dudyę wune ke keki yan toyę wune lerpina beyate ne wune keto mbe *Mōnō mumō.

23 Wune sōsāŋgwę do ke yeso te yite, keto nyāŋgwę sol ke ladye wune ke ḥyobō. Wune dūkwe nde, besāŋgwę ban kelma ndi sendi dete ne botu be punja mēlepi me Njambiyę.

24 Ma wune botu be kusuku, wune ta saŋgwę ne mēbōne, keto wune ma si dolō bōtē te yun.

25 Wune botu be ne ditō ndana baka, wune ta saŋgwę ne mēbōne, keto wune ta gwe nja.

Wune botu bete be nyukuma ndana baka, wune ta saŋgwę ne mēbōne, keto wune ta jaba lelo.

26 Wune ta saŋgwę ne mēbōne, ḥge bōmō hene jaye wune, keto besāŋgwę ban díkima jaye sendi ḥeya botu be punja mēlepi me ja.

27 «Ma wune botu bete be woke mēlepi mete yi mi lere kē, mi ke lero nyę wune nde: Wune kwādyikwe ḥependō būn. Wune kēl kimo yasi ne botu bete be ḥenę wune baka.

28 Wune dīya Njambiyę nde, a nyēki mēkombila nyę botu bete be kita ne wune baka, ḥgweta sendi ne nyę, keto botu bete be ḥyanġwę dino ḥyun baka.

29 ḥge mumō nyę we banji ke pokō te ε wete, nō yēnsaŋgwę sendi yoru nyę nyę. ḥge mumō suke nyāŋgwę lambō ḥfuku yō, nō tiki sendi nde, a bōŋ lambō te yi ke youtu yō kē.

30 ḥge mumō jōmbę yin̄a yasi ke bo yō, nō nyēki nyę. ḥge mumō nda ne yasi yō, we tī diya se yo ke bo ne na.

31 Yasi te yi wune kwādyę nde, bōmō kē ne wune, wune kēl sendi dete ne bo.

32 ḥge wune kwādyę ndi botu bete be kwādyę wune baka, bo ta jaye wune ne nje te yin? Keto ko botu be mēbeyo kwādyikwe ndi sendi botu bete be kwādyę bo baka.

33 Nge wunε kele ndi kimɔ yasi ne botu bete be kele kimɔ yasi ne wunε, bo ta jaye wunε ne nje te yin? Keto botu be mεbeyɔ kél ndi sendi dete.

34 Nge wunε nyε ndi pilo nyε botu bete be wunε take nde, bo yakama yɔkidye yo nyε wunε baka, bo ta jaye wunε ne nje te yin? Keto botu be mεbeyɔ nyéki ndi pilo nyε botu be mεbeyɔ, né bo yɔkidye nyε bo yaka ne yan.

35 Ke ñe wunε, wunε kwâdyikwε ñependɔ bun. Wunε kél kimɔ yasi ne bomɔ, nyε bo pilo soñe temɔ ke kɔñte. Nge wunε kele dete, bo ta jaye wunε budyate. Wunε ta ñe ñcɔnɔ be Njambiyε te ε kwañma mεyasi hene ke kwey kɔ, keto a kél kimɔ yasi ne botu be nyalɔ, kelɔ sendi ne botu ñete ñe ti dúkwε ñgikwa baka.

36 Wunε gwâki ñgwetε ñesɔ nda yi Njambiyε sañgwε wun gwe ne ñgwetε wun ké.

37 «Wunε tí jɔsa mumɔ na, dete bo tí jɔse sendi wunε na. Wunε tí pεsi lepi mumɔ na, dete bo tí pεsɔ sendi lepi yun na. Wunε tíki bomɔ ne ñgwetε ke beya yasi te yi bo kele ne wunε ké, dete Njambiyε ta tiko sendi wunε ne ñgwetε ke beya yasi te yi wunε kele ké.

38 Wunε kâbi ne bomɔ, dete Njambiyε ta kabɔ ne wunε. A ta yekɔ yasi nyε ke mapi yun ne kimɔ nyangwε kɔru. A ta yekɔ ñgbɔkise díñɔ, kɔru má tondɔ ne letetε wesidye. Dete, Njambiyε ta nyε wunε mεkombila ñengwε ndi kiya dɔkɔ mapi te yi wunε yekε ne yasi nyε ñesɔ ké.»

39 Yesus kà mbɔmbu nyε bo wete kanɔ lepo nde: «Mɔ díñina misi yakama tedye ka wete mɔ díñina misi nje? Nge ñe dete, 'bo hene yiba kina bal ke moy ñelɔ na?

40 Mɔ te ε jekε mesay kɔ tì kwà masa wene na. Yasi wete, ñge nyε sidye jekinate hene kimɔte, a má nje ñe nda masa wene.

41 «Ñge kele yi we ñeñje ndi mbulma dyan te yi ke misi me moy kine pa wokɔ keleñ keleñ kɔkɔjeti te yi ke misi mɔ ké?»

42 We ta kelɔ nan yi lepo no nyε moy nde: «Mañmbe injá, né mi wumbidye dyan soñe ke misi mɔ» piñɔ te yi kɔkɔjeti ndi ke misi mɔ ké? We, mɔ likisi, kanda soñe kɔkɔjeti te yi ke misi mɔ ké, né we

nje ñeñje yasi ne ñgelele, né we nje son mbulma dyan te yi ke misi me moy ké.

43 «Keto kimɔ jeti ti wúm beya mεmbumɔ na. Dete sendi, jeti te ε me ke ñeñje kɔ ti wúm kimɔ mεmbumɔ na.

44 Wunε duwá nde, bo dúkwε jeti hene wule ke mεmbumɔ mεnε. Bo ti nóku fumbi ke lɔlɔ na. Sendi, bo ti nóku fiya ke ndj na.

45 Kimɔ mumɔ kél kimɔ mεkele wule ke kimɔ mεyasi mete yi diye ke moy temɔ ne ké. Ma beya mumɔ kél beya mεkele wule ke ñeñje mεyasi mete yi diye ke moy temɔ ne ké. Yo nde, mεlepi hene te yi mumɔ lepe ke wúla ke moy temɔ ne.»

Kanɔ ke kasi metu yiba

(Mt 7)

46 «Ñge kele yi wunε jeba mi nde: «Nyangwε Kumande, Nyangwε Kumande,» kine kelɔ yasi te yi mi lepe ké?»

47 Mi ta pa lepo nyε wunε kwalɔ mɔ te ε ñengwε mi, ε woke mεlepi mεmbε kelɔ nda yi mi kwadye.

48 Mɔ te ε ñengwε mi, ε woke mεlepi mεmbε kelɔ nda yi mi kwadye kɔ ke ñoñna ne mɔ te ε summa tū ke to mbato, timɔ mεkondu dímiye. Ke mbeñ ma dyà, ε duku de mεmiye tū. ε ñgunjul menda ne dimbi ke tū, tū kine ndenja na, keto a summa yo jeliye.

49 Yasi wete, mɔ te ε woke mεlepi mεmbε kine kelɔ nda yi yo tedye nyε ké ke ñoñna ne mɔ te ε summa tū ke gbelə mεneti kine timɔ mεkondu dímiye na. Ke mbeñ ma dyà, ke duku ma de, ke ñgunjul ma menda ne dimbi ke tū, ε tū te gbunjula balɔ ne hugbak.»

7

Yesus ke sidye kɔn wete mɔ mesay

me wete soja

1 Ke Yesus ma si lepo yasi te yi nyε kwadya lepo hene ké nyε bomɔ, ε nyε yɔkwe ké ke Kapernawum.

2 Wete nyangwε kum ñesɔja, mɔ Rom bá ne wete mɔ mesay wene yi nyε díkima kwadye budyate kɔ. Mɔ mesay te bá ke kɔnɔ. A bá nedɔ ne soñ.

3 Ké nyangwé kum bésøja kó ma wokó kasi Yesus ké, ε nyé tome bána bétomba Beyuden kénje ke yéné nde, a njáki jongwé mō mésay wéns.

4 Bo ká kumó doló Yesus, ε bo ηgwéta nē nyé budyate lérø nde: «Yakama nde, kama mbam te,

5 keto a ke kwadyé kandó dyusu. Sendi, yo nyé sumé mbanjo mewesidya musu.»

6 ε Yesus kwá béné bo. Ké nyé ma wuta nē tū ké, ε kum bésøja tome bésø béné ké sañgwa nē nyé lérø nyé nyé nde: «Nyangwé Kumande, wé tí njangwé yotu yó na, keto mi yeti mō te yi wé yakama nyiñé ke tū dýembé na.

7 Yo dete yi mi bénja nde, mi ti yaka wuta ke kékí yó na. Ko békó dete, beta ndi gbéla numbu kénje, né kón mō mésay wombe siy.

8 Keto ko mi, bána bomó ke díyó nē mi, ma mi ke díyó sendi nē bésøja. Mi yakama lérø nyé wéte sôja nde: «Ken kaka,» o bénja, a ká, lérø nyé mbanja nde: «Inja woñga,» a má nje. Mi yakama lérø nyé mō mésay wombe nde: «Kelo yiri,» o bénja, a kelma.»

9 Ké Yesus ma wokó mélèpi mète yi nyangwé kum bésøja kó léríma ké, ε nyé jayé nyé. ε Yesus yénsa lérø nyé ñgil botu bête be bá ke bénjgwé nyé baka nde: «Mi ke lérø nyé wuné nde: Ko békó ke kandó Isarayel, mi tí pa bénje kwaló nyangwé tikina temó te yíké na.»

10 Komé botu be tomun yókwá ke tū ké, bo dól nde, yotu mō mésay mē ne te.

Yesus ke womiyé tóno

wéte kuso nyari

11 Ke kónté, ε Yesus nje kwá ké ke wéte dýa nde Nayin béné bejeké béné nē nyangwé ñgil bomó.

12 Ke ñgimó te yi nyé bá ke wuta nē numey ndoko te yi linja dýa ké, ε nyé sañgwa nē bomó ke sohé muñ ké pumbó. Yo bá kikó móno mbam wéte kuso nyari. Botu bête dýa budyate ká njóñ wéte béné bē kuso nya kó.

13 Ké Kumande Yesus ma bénje kuso nya kó ké, ε nyé gwe ηgwéte wéne lérø nyé nyé nde: «Wé tí lel na.»

14 ε nyé jíse ké mate kpoke tan te yi bo sohé muñ kété ké. ε botu be sohuna muñ temé. ε nyé lérø nde: «Gwanjo, mi ke lérø nyé wé nde: Tema.»

15 Ndana, ε muñ temé díyó mélidye kandé ndapi. ε Yesus bù nyé yókidye nyé nyangwé.

16 ε bomó héné gwe wó lukse Njambiyé lérø nde: «Nyangwé mō punja mélèpi mē Njambiyé dýanma ke njoka su.» Sendi: «Njambiyé takima bomó béné.»

17 ε je yasi te yi Yesus kelma ké sañgwa méneti mē Yuda nē póku méneti mète yite héné.

Jañ ke tome bejeké béné

kénje ke yi Yesus (Mt 11)

18 Bejeké be Jañ yekidye sendi mèyasi mète yinori héné nyé nyé.

19 ε nyé jeiba yiba ke njoka yan tomó bo kénje ke yi Kumande Yesus nde, bo díya nyé nyé nde: «Yo ka wé mō te ε bá nde, a njáki kó, ho wuse lâdya mbaña dèle?»

20 Ké botu be tomun ma ké doló Yesus ké, ε bo lérø nyé nyé nde: «Jañ te mō tóruna bomó ke mórokú tome wuse njessé ke yó nde: «'Yo ka wé mō te ε yâkañgwé nje kó, ho wuse lâdya mbaña dèle?» »

21 Ké kiya ñgimó te Yesus bá ke sidye mékón mē budyá bomó, baka be bá nē mékósu nē be bá nē býa mésisín ke yotu. Botu bête be bá nē díbina misi baka, a kelma nde, bo bénjanjgwé.

22 ε nyé yénsa nyé botu bête be Jañ tomma baka nde: «Wuné kén ké yekidye mèyasi mète yi wuné bénja nē yi wuné wokuma ké nyé nyé. Wuné lêpi nyé nyé nde: Botu bête be nē díbina misi baka mē ke bénje yasi. Botu be ndembil mē ke kendo nē ñgbeñ. Baka be nē ndoko baka mē nē yotu nē krepéñ. Wuné lêpi sendi nyé nyé nde: Botu bête be bá nē díbina mêtó baka mē ke wokó yasi. Bemuj ke womiyé. Bo ke lérø Kimó Tom nyé buka bomó.»

23 ε Yesus nje lérø nde: «Mō te ε ta díyó kiné jósidye keló yíñá býa yasi keto mbé kó nē mésosa.»

24 Ké botu bête be Jañ tomma baka ma si kwá ké, ε Yesus kandé leri ke

kasi Jaŋ nyε ηgil bomo. Ε nyε lεre nyε bo nde: «Ke yi wunε ką ke koŋgor kέ, wunε kwadysa kέ bεŋε yasi te nda? 'Wunε kwadysa kέ bεŋε njoy te yi pupɔ wumbidye kέ?

25 'Wunε ką gbatε kέ bεŋε ηge? 'Wunε ką kέ bεŋε mbaŋa mumo ne kpasa melambó ke yotu? Botu bεte be lεŋε kpasa melambó nε be joŋna ke nyεm nyεm joŋgwε baka dīy ke tū bekumande.

26 'Wunε ką kέ bεŋε ηge? 'Wunε ką kέ bεŋε mō punja mεlepi mε Njambiyε? J, mi ke lεpo nyε wunε nde: Nyε mō punja mεlepi mε Njambiyε gbatε gbatε, ma yasi wεtε, a kwaŋma yite.

27 Yo nyε yi kasi ne kεtinate ke mεkana mε Njambiyε nde: <Bεŋja, mi ke kande tomó mō tomun wombe ne wε, na kέ kandi kombile njε tike wε.>

28 Mi ke lεpo nyε wunε nde: Kinε mumo wεtε ne wεtε ε jadysa wule ke moy nyari kwaŋma Jaŋ na. Ko dete, njena mumo ke *Kandó Njambiyε kwá nyε.»

29 Botu be boŋna mōni garama nε botu bεte be díkima wokø yasi te yi Jaŋ díkima lεpo kέ tédyā nde, Njambiyε ne ηgbεŋ. Ε bo jayε nde, a tópa bo ke mōrøku.

30 Yasi wεtε, *Befarisq nε nyāŋgwε botu be duwá mεmbøŋga sεŋma nde, Jaŋ tí tópa bo ke mōrøku na. Dete, bo tédyā yan nde, yasi te yi Njambiyε kombila ke yan kέ bā gbεlate.

31 «Mi ta yekó ba botu be ηgimó te yóko ne be nda? Bo nda be nda?

32 Bo nda bōnɔsikε te be dīyε ke babal, baka má lεpo kεnje bεsø nde: <Wuse tōŋma mbule nyε wunε, wunε kinε bōlø na. Wuse jembima mejembí mε sɔŋ nyε wunε, wunε kinε lelø na.»

33 Dete sendi, Jaŋ te mō tópuna bomo ke mōrøku njá. Mεdye, a ti dyáki. Menjam, a ti hóbøya. Ke kɔŋte, wunε nde: <A ne bεya sisin kε yotu.»

34 Ndana *Mōni mumo njá. Mεdye, a ke dyε. Menjam, a ke hóbøya. Ke kɔŋte, wunε nde: <Ne bēŋa ndi nyāŋgwε mō mεdye nε nyāŋgwε mō dyena menjam te yóko, sɔ ne botu be boŋna mōni garama nε botu be bεya joŋgwε.»

35 Bomø hene be bεŋgwε yasi te yi Njambiyε kwadysa baka ke jayε nde: Dyano dyenε ne ηgbεŋ.»

Wεtε nyari ke kumbε lōbinda

ke to Yesus

36 Wεtε mo *Fariſq jebama Yesus nde, a kén dyena ke tū dyenε. Ε nyε kέ ke tū mo Fariſq te kέ dīyø, na dyena.

37 Wεtε nya mεbeyø bā ke dya te. Νgε nyε ma wokø nde, Yesus ką dyena ke tū mo Fariſq kέ, ε nyε bū wεtε kpasa ndaki ne lōbinda ke moyte

38 kέ dīyø ke kɔŋ Yesus yaka ne mεkol mεnε. Nya kɔ bā ke lelø. Ε misidye díki bālø ke mεkol mε Yesus, ε nya kɔ díki titø yo ne nyiŋø to ne. A díkima dulø sendi mεkol mε Yesus lōmbε lōbinda yinɔri kete.

39 Ke mo Farisq te ε jebama Yesus kɔ ma bεŋε dεte kέ, ε nyε lεre ke moy temo ne nde: <Mbam kɔ má bεki gbatε mō punja mεlepi mε Njambiyε, ma nyε ke duwε nya te ε ke kρoke nyε kɔ, ma nyε ke duwε joŋgwε nya te, duwε nde, nyε mō mεbeyø.»

40 Ndana, ε Yesus nje lεpo nyε nyε nde: «Simɔn, mi ke kwadysa lεpo yiŋa yasi nyε wε.» Ε nyε yεnɔa nde: «Yekele, lεpo.»

41 Ε Yesus lεre nde: «Wεtε mumo nya bomø yiba pilo. Wεtε boŋma mil gɔmay yitan. Ε wεtε bū ne mil kamɔtan.

42 Nda bo hene yiba tí bε ne dεti te yi gbo mōni te nyε sa te na, ε nyε tike bo hene yiba ne ηgwεtε nde, bo tí gboku se na. Ke njoka botu baka yiba, yo yεn ε yákawε kwadysa mbam kɔ kwá to te kɔ?»

43 Ε Simɔn yεnɔa nde: «Mi tákø nde, yo yóko ε bā ne nyāŋgwε pilo kɔ.» Ε Yesus lεre nyε nyε nde: «Wε pεsimø kimɔtε.»

44 Ε Yesus nje yεnɔa bεŋε pulø nyari lεpo nyε Simɔn nde: «'Wε ke bεŋε nya kɔ? Mi nyiŋma tū dyø, wε tí nyε mi mōrøku nde, mi wéya ne mεkol mεmbε na. Yasi wεtε, ndi nyε ma bōsø mεkol mεmbε ne misidye mεnε titø yo ne nyiŋø to ne.»

45 Wε tí dule numbu mbε na, ndi nyε, kande yi mi ma nyiŋa ne tū dyø muka, a yeti ke wedysa dulna mεkol mεmbε na.

46 Wε t̄ lombə lōbinda kε to mbə na, ndi nyε lōmbuma kim̄ lōbinda kε m̄ekol m̄embə.

47 Dete, mi kε lεro nyε wε nde: Budya m̄ebeyo m̄ete yi nyε kelma k̄ ma d̄uwε kε to nε ne ḥgwεtε, kεto a kwadya mi budyate. M̄ te yi bo t̄ike nyε ne ḥgwεtε ne mb̄et, a tédyā sendi m̄ekwadya ne mb̄et.»

48 Ε Yesus nje lεro nyε nya k̄ nde: «M̄ebeyo m̄o ma d̄uwε kε to ȳo ne ḥgwεtε.»

49 Ε botu b̄ete be b̄a ke dyena b̄enε be Yesus baka lεre kε moy m̄etem̄ man nde: <Ȳoko nda ε soj̄e m̄ebeyo kε to mum̄o ne ḥgwεtε k̄?>

50 Ε Yesus lεre nyε nyari nde: «Tikina tem̄ te yi wε t̄ike kε yem̄be k̄ jongwa wε, kwaŋḡo ne te.»

8

1 Ke k̄onte, ε Yesus k̄e medya medya, k̄e nyangwe medya n̄e ke m̄ono medya yi pele Kim̄ Tom tedye b̄om̄ meyasi kε kasi *Kand̄ Njambiyε. A b̄a b̄enε bejekε b̄enε kam̄ j̄ yiba.

2 Baŋa boma be nyε soj̄ma b̄eya m̄esisin̄ kε yotu yan sidye m̄ekon̄ man baka b̄a sendi b̄enε bo. Yo b̄a Mariya te yi bo d̄ikima jeba sendi nde Madalena k̄. Yo nyε yi Yesus soj̄ma b̄eya m̄esisin̄ yitan j̄ yiba kε yotu ne k̄.

3 Yo b̄a sendi ne Yuwana te nya Kusa, m̄o te ε d̄ikima bakidye t̄u kumande Herod k̄, b̄u Sosana nje b̄u sendi baŋa boma budyate. Bo h̄ene d̄ikima b̄u meyasi m̄ete yi bo b̄a n̄o k̄ ne k̄ je kame ne Yesus b̄enε bejekε b̄enε.

Kan̄ ke kasi m̄o b̄enε mb̄eki (Mt 13; Mk 4)

4 B̄om̄ wulma kε medya h̄ene nje kε yi Yesus. Ke bo ma si wesidya d̄ete kε k̄eki ne k̄, ε nyε yekidye w̄ete kan̄ nyε bo lεro nde:

5 «W̄ete m̄o b̄enε mb̄eki kwaŋma k̄ ḥgwan̄ ȳi k̄ nyange kwal̄. Ke ḥgim̄ te yi nyε b̄a ke nyange kwal̄ k̄, ε yin̄a bal̄ kε nje. Ε b̄om̄ kw̄a nat̄e yo. Ε ben̄on̄ si d̄ye yo.

6 Yin̄a kwal̄ balma kε to mbat̄. Ke yo ma diy lo k̄, ε yo si s̄os̄o, kεto m̄or̄oku t̄ be kε nj̄i na.

7 Yin̄a balma kε mb̄ey te yi b̄a ne m̄engombiya kεte k̄. Ε kwal̄ te j̄u saŋgwε ne m̄engombiya. Ε m̄engombiya si ḥgaŋgile yo.

8 Yin̄a kwal̄ balma kε kim̄ m̄eneti. Ε yite j̄u d̄ok̄o wum̄o m̄embum̄o, kwal̄ te w̄ete nya m̄embum̄o ḡomay.» Ke Yesus ma si lεro d̄ete k̄, ε nyε nje lεro ne men kε kwey nde: «M̄ te ε ne met̄o ȳi wok̄o p̄e, a w̄oku.»

9 Ε bejekε b̄enε diye nyε to kano te.

10 Ε nyε yeŋsa nde: «Njambiyε nya wunε d̄eti te yi duwe meyasi m̄ete yi b̄a s̄od̄yate yi b̄enε *Kand̄ dyenε k̄. Ke yi baŋa, bo lépi yo nyε bo ne m̄ekan̄, n̄e bo b̄enε yasi seŋgile kine duwe yasi te yi bo b̄enε k̄ na, n̄e bo lengwe met̄o ke yasi kine b̄iye to te na.

11 «Ma to kano te deke: Kwal̄ te yi bo lεre n̄o k̄, yo m̄el̄epi me Njambiyε.

12 Kwal̄ te yi balma kε nje k̄ tédyā botu b̄ete be wok̄e m̄el̄epi me Njambiyε. Ke k̄onte, *Kum b̄eya m̄ekele má nje soj̄e m̄el̄epi m̄ete kε moy m̄etem̄ man, ma bo me nje tik̄o tem̄ kε yi Njambiyε, b̄e ne jongwe.

13 Kwal̄ te yi balma kε mbat̄ k̄ tédyā botu b̄ete be wok̄e m̄el̄epi me Njambiyε jayε yo ne m̄esosa. Yasi w̄ete, bo t̄ pa lo megata na, d̄eti sumna kol kikwε yeti na. Nḡe m̄ebobilan dȳa bo k̄, bo tumma k̄on̄ ȳokwε ne k̄oko.

14 Kwal̄ te yi balma kε mb̄ey te yi ne m̄engombiya k̄ tédyā botu b̄ete be wok̄e m̄el̄epi me Njambiyε jayε yo. Ȳi k̄e mb̄om̄bu, k̄esa tem̄ kε meyasi n̄e kasi kusuku n̄e kasi nyem nyem jongwe má si ḥgaŋgile bo. O b̄en̄a, m̄ekele m̄ete yi bo kele k̄ ti t̄ondu na.

15 Kwal̄ te yi balma kε kim̄ m̄eneti k̄ tédyā botu b̄ete be ne pupuna tem̄ n̄e kim̄ tem̄ be wok̄e m̄el̄epi me Njambiyε bakidye yo, b̄e ne t̄iŋ ȳi kel̄ kim̄ m̄ekele.

Kan̄ ke kasi lambo (Lk 11; Mk 4)

16 «Mum̄ ti kwénja lambo nje b̄u mbe b̄use n̄o, ho b̄u tik̄o ke nj̄i tan̄ na. A b̄ón̄

tikɔ ke to tebel, n̄e botu bete be nyijɛ tu baka bɛŋj mɛjasi mete.

¹⁷ Dete, kine yaŋa yi diyɛ sɔdyate ta diyɛ kine pundo puyɛ na. Sendi, kine yaŋa yi diyɛ sɔdyate ta diyɛ kine pundo puyɛ, bɔmɔ má duwɛ yo na.

¹⁸ Dete, wunɛ diy n̄e sɔsɔ budyate ke wokuna yasi te yi wunɛ woke ké, keto bo ta dokidye yiŋa yasi nyɛ mo te ε n̄o ko. Yɔkɔ e kine yaŋa kɔ, bo ta soŋɛ mɔnɔ yasi te yi nyɛ take nde, a n̄o ké.»

Bemaj be Yesus, yo be nda?

(Mt 12; Mk 3)

¹⁹ Nyaŋgwɛ ne Yesus n̄e bemaŋ njɔ, n̄e bo bɛŋj nyɛ. Yasi wete, bo t̄i be ne nje te yi kumɔ ke keki ne na keto ŋgil bɔmɔ.

²⁰ ε bɔmɔ k̄e lepo nyɛ nyɛ nde: «Nyaŋgwɛ bɛne bɛmɔŋ k̄e sɛ, bo ke kwadysɛ bɛŋj wɛ.»

²¹ Yasi wete, ε Yesus yenja nde: «Nyaŋmbɛ n̄e bemaŋ bɛmbɛ, yo baka be woke mɛlepi me Njambiyɛ kelɔ nda yi yo tedye bo ké.»

Yesus ke tembidye mbuku

(Mt 8; Mk 4)

²² Wete yesɔ ε Yesus bɛnde landi bɛnɛ bejekɛ bɛnɛ. ε nyɛ lepo nyɛ bo nde: «Wuse sâbikwɛ nyaŋgwɛ matɔ k̄e ŋginjɛ te yɔru.» ε bo temɛ kwɑ.

²³ Kε ŋgimɔ te yi bo b̄a ke sabiyɛ nyaŋgwɛ matɔ ké, ε Yesus kwɑ n̄e jakɔ. Ndana, ε wete mbuku yifila ke to nyaŋgwɛ matɔ, ε landi kandɛ dyena mɔrɔku. Bo me ke bɛya diyɔ.

²⁴ ε bejekɛ k̄e ke keki ne jemɛ nyɛ lepo nde: «Yekele, yekele, wuse ta giro ndana!» ε nyɛ jemiye bama ne mbuku n̄e mɛkumbɔ. ε yo hɛnɛ si wɛyɛ, ε yasi n̄e be ne te.

²⁵ ε Yesus nje diyɛ bo nde: «Tikina temo te yi wunɛ n̄o k̄e ba we?» ε bo gwe wɔ ŋgbakima diyna tandɛ yan nde: «Yɔkɔ b̄a kwalɔ mo te nda yi gba pupɔ n̄e mɔrɔku wokuna ne nyɛ kɔ?»

Yesus ke soŋɛ bɛya mɛsisin

ke yotu wete mbam
(Mt 8; Mk 5)

²⁶ Ndana, ε bo ŋgbɔsɛ landi ke mɛnɛti me botu be Gerasa yaka ne mɛnɛti me Galile.

²⁷ Kε Yesus ma bɛndo ŋgindi ké, ε wete mbam wule dya nje saŋwa ne nyɛ. Mbam te b̄a ne bɛya mɛsisin ke yotu. A díkima diyɔ sɔkere njombu yaŋa. Sendi, a t̄i be ke ya ke tu na. A díkima joŋna ke mɛŋguku komɛ bo díkima pumbɔ bɛmuŋ ké.

²⁸ Kε nyɛ ma bɛŋj Yesus ké, ε nyɛ kembidya dɛtinate bala k̄e nji mɛkol mɛnɛ lepo ne mɛn ke kwey nde: «Yesus, Mɔnɔ Njambiyɛ te ε kwaŋma mɛyasi hɛnɛ ke kwey, sinɛ wɛ ne lepi te nda? Mi ke ŋgweta ne wɛ nde, wɛ t̄i pɔnsa mi na.»

²⁹ A lépi dete, keto Yesus lepima nyɛ bɛya sisin nde, a pûndu cūwe ke yotu ne. Bɛya sisin te b̄a ke njaŋgwɛ nyɛ njombu yaŋa. Bo díkima bakidye nyɛ wotunate ne mɛkol me sumba, nyɛ mɛpoka ke mɛkol mɛnɛ. Ko dete, a díkima pamɔ mɛyasi mɛnɔri hɛnɛ, bɛya sisin má yembile nyɛ kɛnje ke mɛkoŋgor.

³⁰ Ndana, ε Yesus diyɛ nyɛ nde: «Dino dyɔ nde nda?» ε nyɛ yenja nde: «Dino dyembe nde Nyaŋgwɛ ŋgil.» A lépi dete, keto bɛya mɛsisin budyate nyijma ke yotu ne.

³¹ ε bɛya mɛsisin ŋgweta ne Yesus nde, a t̄i kɛnjikwɛ bo ke gboŋgo mendon na.

³² Beabem b̄a womete ne nyaŋgwɛ kuru te ke dyena ke keki. ε bɛya mɛsisin ŋgweta ne nyɛ nde, a fiki, n̄e bo k̄e nyiŋ ke yotu beabem. ε Yesus jayɛ.

³³ ε bɛya mɛsisin punde ke yotu mbam kɔ k̄e nyijɛ ke yotu beabem. ε kuru beabem siliye kombɔ ne bɛya sokɔ ne bibibi k̄e gwadysɛ ke nyaŋgwɛ matɔ bɛbiye mɔrɔku si gwe.

³⁴ Kε botu bete be díkima bakidye beabem baka ma bɛŋj yasi te yi kwaŋnama ké, ε bo sɛdyɛ kambo kwɑ k̄e yekidye kasi te ke dya n̄e ke mɛlunde.

³⁵ ε bɔmɔ k̄e ke bɛŋj yasi te yi kwaŋnama ké. Bo k̄a kumɔ ke keki Yesus dolɔ mbam te yi bɛya mɛsisin punduma ke yotu ne kɔ ke diyɔ ne te ne melambɔ ke yotu ke keki Yesus. ε bo gwe wɔ budyate.

³⁶ ε botu bete be diyma ke mbey te baka

yekidye nyε bari nda yi nyε sojma nε
beya mésisinq kε yotu mbam te kέ.

37 Ke bo ma si yekidye dete ké, ε botu
be mèneti me Gerasa nè botu be pòku
mèneti mète yite hène lepe nyε Yesus nde,
a kwâŋ londō ke mèneti man, keto bo gwâ
wɔ budyate. ε Yesus nje bendo landi, na
dùwe.

³⁸ Ε mbam te yi beya məsisinj cūwā ke yotu ne kɔ ḥgwəta ne Yesus nde, a fiki, n̄e bəne nyə kwə. Yasi wətə, ε nyə ləre nyə nyə nde:

³⁹ «Dukw  ke t  d yo k  yekidye m eyasi h ne te yi Njambiy  kelma n  w  k .»   ny  kw  k  pele m eyasi h ne te yi Yesus kelma n  ny  k  ny  bom  h ne ke moy d ya.

Yesus ke womiyē wete ečuŋ cungu.

Wete nyari ke kpoke numbu

lambō Yesus
(Mt 9; Mk 5)

40 Ké Yesus ma yəkwə kέ, ε ηgil ɓomo
nje sosa nyε, keto ɓomo hεnε ɓa ke ladye
nyε.

⁴¹ Ε wete mbam nde Yayrus dyä. A bąkum mbanjo mewesidya me Beyuden. Εnye nje kuse meboŋ ke mbombu Yesus ḥngweta ne nyę nde, a kēn ke tū dyene,

42 kēto mōnō wene ε nyari bā ke sēke. Mōnō te bā kikō, a me ke mesew kamō jō yiba. Ke ηgimō te yi Yesus bā ke kē kē, bōmō bā ne suk suk linje nyē.

43 Ase nde, ke njoka botu benɔri, wete nyari bɑ ke kɔnɔ. Mekiyɔ bɑ ke lekwe nyɛ me ke mesew kamɔ jɔ yiba. Meyasi hene te yi bɑ nde, a jɔŋnaŋgwɛ nɔ kɛ siyma ke mɛbɔ me botu be nyeti. Ko mɔ nyeti wete wete t̄i sidfyɛ kɔn ne na.

44 Ε nyari një kwā pulō kōŋ Yesus krokë numbu lambō ne. Ε kōn mëkiy়ো pësiye ndi ke kiya mbey.

45 Ε Yesus diye nde: «Yo nda kpose mi?» Nda bomč hene ba ke sehe kē, ε Piyer hene benjən hene lere nde: «Yekele, bomč ne suk suk linje wε, ke konyte, wε ke nie lera nde: <Yo nda kpose mi?> »

46 Ε Yesus yenja nde: «Wete mumo kpokuma mi, keto mi wokuma nda yi yinj deti mbe suwa nō ke yotu mbe kē.»

47 Ke nyari ma bεηε nde, a ti yaka sōma se kέ, ε nyε nje ne mεηgwaŋwa nje kusε mεbōη ke mbombu Yesus lεpε to te yi nyε kpokuma ne nyε kέ ke misi mε bōmo hēne. A yekidya nda yi kōn siyma nō ke yotu ne ndi ke kiya mbεy kέ.

48 Ε Yesus lerep nyε nyε nde: «Mənmbε,
tikina temɔ te yi we no kέ jongwa we,
kwaŋqɔ ne te.»

49 A þa ndi ke lepo dete, yaka ne mumo ke wule ke tu Yapyrus te kum mbanjo mewesidya me Beyuden nje lepo nyue nyue nde: «We ti njangwé se yekele na, monc wo ma gwe.»

50 Ké Yesus ma wokɔ dete ké, ε nyε lere nyε Yayrus nde: «Wε t̄i gwaki kaŋ yaŋa na, tikɔ ndi yɔ temɔ ne mi, dete mɔnɔ wɔ ta ju.»

51 Ké Yesus ma dyà ke tû kéké, a tî jayénde, bене wete mumo nyîha na, ndi Piyer nè Janj nè Jak бу sañgwe ne moco bене nyangwe ne moco.

52 Bomə hene bą ke lelo jaba keto mōnōsike. E Yesus lere nde: «Wunę t̄i lel na, keto a t̄i gwe na, a ke jakɔ.»

53 E bo nyete nyε, kεto bo duwα gbate
nde, mɔnɔsike ma gwe.

54 Yasi wete, ε Yesus biye mōnosike ke
bō lēpo ne men ke kwey nde: «Mōno
ngōndu, tema.»

⁵⁵ Σ sisinj ne yokwe, ε nyε temε ne
ŋget. Ε Yesus lepe nde: «Wune nyēki nyε
medye.»

56 Saŋgwé ne mōnō benē nyangwé ḥgbakimama budyate. E Yesus lere nyé bo nde: «Wuné tí yekidya meyasi mète yi kwaŋnama kék nyé wete mumc na.»

9

Yesus ke tomo bejeké kamé yáya cíl cama

*kēnje kē lepina Kimč Tom
(Mt 10; Mk 6)*

¹ Wete yeso ε Yesus wesidye bejekε benε kamō jō yiba, nyε bo deti te yi soŋε beya məsisiŋ hene ke yotu bomō nē deti te yi sidye mekōn.

² Ke konyte, e nyue tome bo ke pele kasi
*Kando Njambiyey, sidye sendi mekon me
bomoy.

³ Ε nyε lεre nyε bo nde: «Wunε tī biya yaŋa ke bō kēndo nō na, ko toŋgolo ko kobiye ko mampa ko mōni. Sendi, mumō tī boŋ lambō yiba na.

⁴ Tu te yi wunε ta nyiŋε ya te, wunε dīy ndi womete kumō ke ḥgilimō te yi wunε ta kwā kē.

⁵ Ngε bōmō ti bū wunε kimōte na, nē wunε pūndu dūwe ke dya te, nē wunε kūtu ḥgbutu ke mēkol mun yí tedye bo nde, bo kelma beyate.»

⁶ Ε bo tēme kwā kē medya medya lεrō Kimō Tom, sidye mēkōn me bōmō ke mēmbey hēne komē bo kā kē.

⁷ Kumande Herod wokuma mēyasi hēne te yi bā ke kelna kē. Temō nē bā ke dūkuma, kēto baŋa bōmō dīkima lεrō nde: «Jaŋ te ε dīkima tōpē bōmō ke mōrōku kō womiya.»

⁸ Baŋa nde: «Yo Eli yōkwē sendi nje ke mēneti.» Baŋa nde: «Yo wētē njombu mō punja mēlepi me Njambiyē womiyē.»

⁹ Ε kumande Herod lεre nde: «Mi ma pēsō ḥgin Jaŋ, yōkō ba nda yi mi wōke kasi nē dēke kō?» Ε nyε sā nje te yi bēŋe Yesus.

Yesus ke nyε bōmō tomay

yitan medye

(Mt 14; Mk 6; Jn 6)

¹⁰ Ke botu be tomun ma yōkwē kē, ε bo yekidye mēyasi hēne te yi bo kelma kē nyε Yesus. Ε nyε bū bo bēpō jīse nō kē ke pulō wētē dya nde Betsayda.

¹¹ Ko dēte, bōmō budyate duwā yasi te yi kwaŋnama kē, ε bo bēŋgwē nyε. Ε nyε bū bo ne mesosa. Ε nyε lεre kasi *Kando Njambiyē nyε bo. A sidya sendi mēkōn me botu bēte be njā baka.

¹² Nda yeso bā ke dūwe kē, ε bejekē kamō jō yiba kē ke kēki nyε lεrō nyε nyε nde: «Tikō bōmō, nē bo kwā kē ke medya nē ke mēlunde mēte yi ke pōku te yi waka nedō kē kē sā mbey jakō nē medye, kēto wuse waka ke konjor.»

¹³ Ε nyε lεre nyε bo nde: «Wunε ne ḥguru wun, wunε nyēki bo medye.» Ε bo yēnsa nde: «Wuse ndi ne mampa yitan nē benjanjō yiba. Wuse yakama nyε bo

medye, ngε bē nde, wuse ne ḥguru te yi bōmō medye yi yaka ḥgil te yīkē hēne.»

¹⁴ Bembam ne bembam kumma nda tomay yitan. Ε Yesus lεre nyε bejekē bēne nde: «Wunε lēpi nyε bo nde, bo dīy ne mēnjōŋ, njōŋ wētē bōmō kamōtan.»

¹⁵ Ε bejekē kele dēte si dīdye bōmō hēne.

¹⁶ Ndana, ε Yesus bū mampa yinori yitan nē benjanjō yiba kaŋe misi kēnje kwey nyε Njambiyē wosoko. Ke kōŋte, ε nyε nje leke yo nyε bejekē, nē bo kē kabī nyε bōmō.

¹⁷ Bōmō hēne dīyena ma ditō. Ε bo nje wesidye mēbukwē mēte tonje mēmakō kamō jō yiba.

Piyer nde, Yesus nyε Krist

(Mt 16; Mk 8)

¹⁸ Wētē yeso Yesus bā ke ḥgwēta ne Njambiyē ke wētē mbey. Bejekē bēne bā womete. Ε nyε dīy bo nde: «Bōmō lēpi nde, mi nda?»

¹⁹ Ε bo yēnsa nde: «Baŋa lēpi nde, we Jaŋ te mō tōpuna bōmō ke mōrōku. Baŋa nde, we Eli. Baŋa sendi nde, we wētē njombu mō punja mēlepi me Njambiyē ε gwā nje womiyē kō.»

²⁰ Ε Yesus dīy bo nde: «Ke yun ne ḥguru wun, wunε lēpi nde, mi nda?» Ε Piyer yēnsa nde: «We *Krist, mō te ε joŋgwē bōmō ε Njambiyē njesa kō.»

²¹ Ε Yesus lεre nyε bo nde, kpe, bo tī lεpi dēte nyε wētē mūmō na.

Yesus ke lεrō kasi sōŋ ne

nē womiya ne

(Mt 16; Mk 8)

²² Ε nyε kē mbōmbu lεrō nde: «Yo gba nde, *Mōmō mūmō yākaŋgwē saŋgwā ne mēbōnē budyate. Betomba be dya nē bekum be botu be nyēna sadaka nyε Njambiyē nē botu be ketina mēyasi ta sēŋe nyε kutudya. Bo ta wo nyε, a mā nje womiyē ke mētu yitati.»

²³ Ke kōŋte, ε nyε lεre nyε bo hēne nde: «Ijē mūmō kwadysē bēŋgwē mi, a tī boŋ yotu ne nde, yo yaŋa na. A sōba kroa ne mētu hēne bēŋgwē mi.»

²⁴ Kēto mūmō hēne ε ta kwadysē kambidya ne joŋgwē dīyena kō ta

dimbidye yo. Yasi wete, yoko ε dimbidye jongwε dyenε keto mbε kε ta bε ne jongwε te yi kpo ne kpo.

25 Ma ηge mumo si namo meneti maka hene, nje dimbidye jongwε dyenε ho bekidye yo, yo má nje kamε nyε ηge?

26 Keto ηge mumo gwe njon jayna mbe nè jayna melepi membe, *Mōno Mumo ta gwe sendi njon wene kome nyε ta nje ne nyangwε meluksa menε nè yi Saŋgwε nè yi pupuna bejaki be Njambiyε.

27 Mi ke lepo gbate nyε wune nde: Baŋa ke njoka botu bete be dīyε ndana waka baka tī gwe kinε pa bεnε njena *Kandɔ Njambiyε na.»

Yotu Yesus ke senjε ke nyangwε

mejasι me Njambiyε (Mt 17; Mk 9)

28 Ke Yesus ma si lepo dete, ya nda metu yitan jo yitati kε, ε nyε bū Piyer nè Jaŋ nè Jak bēndɔ bēnε bo kε ke to keki, na kε ηgweta ne Njambiyε.

29 Ke ηgimο te yi nyε bā ke ηgweta ne Njambiyε kε, ε mbombu ne senjε. ε lambo ne yeŋsa bε wummate ne mboŋ mboŋ.

30 Bo sém semo, Yesus me ke nyε mesimo bēnε bembam yiba, yo bā Møyisi bēnε Eli.

31 Bo punduma ke nyangwε mejasι. Møyisi bēnε Eli bā ke lepo nda yi Yesus ta kε nō Yerusalem kε saŋgwε ne sɔŋ mate kε.

32 Piyer bēnε bēnjoŋ bēnε bā ke nyangwε jakɔ. Ke jakɔ ma pesiyε ke misi man kε, ε bo bēnε nyangwε mejasι, bēnε Yesus nè bembam yiba be bā ke keki ne baka.

33 Ke ηgimο te yi bembam baka kandima kwange jise ke keki Yesus kε, ε Piyer lepe nyε Yesus nde: «Yekele, yo kimote nde, wuse dīyε waka. Wuse sūm məbala yitati, wō wete, ε Møyisi wete, ε Eli wete.» Piyer tī bε ke duwe yasi te yi nyε bā ke lepo kε na.

34 Pijɔ te yi nyε bā ndi ke lepo dete kε, ε wete kulutu nje dībiditye bo. Bejekε gwā wō budiyate ke ηgimο te yi bo bεnε nde, kulutu ke memiyε bo kε.

35 Ε wete men wule ke moy kulutu lepo nde: «Yoko mōnbε yi mi tōkuma. Wunε wōkunangwε ne nyε.»

36 Ke ηgimο te yi bo wokuma ne men kε, yite Yesus tikama ndi nyεrɔ. Bejekε dīyε numbu kōbɔ ke pōku metu mete yite kinε yekidye yasi te yi bo bεnεma kε nyε mumo na.

Yesus ke soŋε beya sisin ke yotu

wete mōno mbam (Mt 17; Mk 9)

37 Misi pupε ε bo piyε wule ke to keki, ε nyangwε ηgil nje saŋgwε ne Yesus.

38 Diyɔ kε, ε wete mbam lepe ne men ke kwey ke moy ηgil nde: «Yekele, mi ke ηgweta ne we: Kanja misi bēnε ne gwanjɔ wombε, nyε kikɔ.

39 Yiŋa sisin ke dīki yembile nyε. Ndana ndana kε, a me ke kembidya, sisin te má nambe nyε, o bēnε, mewuru me ke pundɔ ke numbu ne pum pum. Yo ti sīy nedɔ na. Ke kɔŋte, yotu ne me hene katinatε.

40 Mi ηgwetama ne bejekε bo nde, bo dūdya beya sisin te soŋε ke yotu ne, yasi wete, ε bo sudyε.»

41 Ε Yesus yeŋsa lepo nde: «Wunε botu bete bε ti jáya yasi baka, wunε sendi beya bōmɔ, mi ta diyɔ sine wunε kumɔ ndenεn? Mi ta gbisɔ wunε kumɔ ndenεn? Bonjɔ mōnɔ wō nje nō waka.»

42 Ke ηgimο te yi mōnɔsike bā ke wuta ne Yesus kε, ε beya sisin jalε nyε bete ke meneti nambe nyε bεyate. Ε Yesus bama ne beya sisin sidyε kōn mōnɔ enɔru kaŋε nyε nyε saŋgwε.

43 ε bōmɔ hene ηgbakima nyangwε dīti Njambiyε. Ke ηgimο te yi bōmɔ hene bā ndi ke kε mbombu yī ηgbakima meyasi mete yi Yesus dīkima kelɔ hene kε, ε nyε lepe nyε bejekε bēnε nde:

44 «Wunε lēŋgwε meto kimote ke melepi mete yi mi ta lepo nyε wunε ndana kε. Bo ta bū *Mōnɔ mumo nyε bōmɔ.»

45 Ko bēkɔ dīte, bejekε tī woke to lepi te na. Yo bā sōdyyate ne bo, ma bo nje bīye to te. Bo gwā wō diyna ne lepi te.

Nda kwā bēsɔ? (Lk 22; Mt 18; Mk 9)

46 Yinori yiña metandō dyanjma ke njoka yan yí duwe mō te ε kwañma bëso kō.

47 Yesus duwā yasi te yi bo bā ke take ke moy metemō man kē, ε nyē bū wete gbela mōnōsike tembidye ke keki ne

48 Irepō nyē bo nde: «Mumō hēne ε bū mōnōsike nda yōkō kimote keto mbē, a bón̄ mi kimote. Mō te ε bū mi kimote, a bón̄ Mō te ε tomma mi kō. Dete, ke njoka yun hēne, yōkō ε bū yotu ne nda njena mumō, yo nyē kwā bëso.»

49 Ε Jan̄ lepē nde: «Yekele, wuse bēnjma wete mbam ke soñe bēya mēsisin̄ ke yotu bōmō ne dīñō dīy, ε wuse gaye nyē, keto a yeti ke njōn̄ su na.»

50 Ε Yesus lepē nyē nyē nde: «Wunē tī gay nyē na, keto ḥge mumō ti lū dīyambi suñgwe ne wunē, a ke kōn̄ yun.»

51 Ke metu mete yi Yesus ta yōkwē kē nō dīyobō kē ma si wuta, ε nyē pēse ke temō ne nde, a ke kē Yerusalem.

52 Ε nyē tomē bōmō kēn̄je mbōmbu. ε bo kwā kumō ke wete dīy botu be Samari diy kombile mbey tīke nyē.

53 Yasi wete, bōmō be dīy te tī bū nyē ne mēsosā na, keto bo bēnjma nde, a kēn̄ ke Yerusalem.

54 Ke bējekē bēn̄ Jak bēn̄ Jan̄ ma bēnjē dēte kē, ε bo lepē nde: «Nyāngwe Kumande, wē kwādyikwe nde, wuse lēpi nde, dīte pīkwē ke kwey nje girise bo?»

55 Ε nyē yēnsa bēnjē bo bāmē bo lepē nde: «Wunē yeti ke duwē kwalō sisin̄ te yi dīy ke yotu yun kē na.»

56 Keto *Mōn̄ mumō ti ma njáki nde, nō bōmō yambile na. Yasi wete, a njáki nje jōngwe bōmō.» Ke kōn̄te, ε bo kwā kē ke wete dīy.

Kasi bēnjwa Yesus

(Lk 14; Mt 8)

57 Ke ḥgimō te yi bo bā ke nje kē, ε wete mumō lepē nde: «Mi ke kwādye bēnjwe wē ke mbey hēne komē wē ta kē kē.»

58 Ε Yesus yēnsa nyē nyē nde: «Betonjgo ne mēnjembi man, bēnōn sendi ne metu man. Yasi wete, *Mōn̄ mumō kin̄e mbey te yi nyē yakama bōkwe to ne kete na.»

59 Ε nyē nje lepō nyē wete mumō nde: «Bēnjwe mi.» Ε nyē yēnsa nde:

«Nyāngwe Kumande, tikō, nē mi pa kē pumbu sañmbē.»

60 Ε Yesus yēnsa nde: «Tikō, nē bēmuñ pumbu bēmuñ bān. Kwañgō yō kē pelē kasi *Kando Njambiyē.»

61 Ε wete nje lepō ne nde: «Nyāngwe Kumande, mi ke kwādye bēnjwe wē, yasi wete, tikō, nē mi pa kē jana ne botu bēmbē.»

62 Ε nyē yēnsa nyē nyē nde: «Hge mumō nyē bo ke putika ḥgwan̄ nje bēnjē njime, mo te ti yaka kelō yaña ke Kando Njambiyē na.»

10

Yesus ke tomō bējekē bēn̄ kamōtan jō

kaba kēn̄je kē lepina Kim̄ Tom

1 Ke kōn̄te, ε Kumande Yesus tōke bānja bējekē kamōtan jō kaba tomō bo mbōmbu yiba yiba kēn̄je ke mēdya hēne nē mēmbē hēne komē nyē ne ḥguru wene kwādya kē kē.

2 Ε nyē lepē nyē bo nde: «Budya nyambi ma dēto ke ḥgwan̄, yasi wete, botu be mēsay ti būyō na. Dete, wunē ḥgwētañgwe ne sa ḥgwan̄ nde, a kēn̄jikwe botu be mēsay, nē bo kē wesidye nyambi ne.

3 Wunē kwān̄, wunē dūkwē nde, mi ke tomō wunē kēn̄je nda bōnō besam ke njoka bēnjwey.

4 Wunē tī boj ko kobiye mōni na ko gbela kobiye na ko mēnakala na. Wunē tī tema ke nje yí pa nyēnō mumō na.

5 Tū hēne te yi wunē ta nyiñe kete, wunē kānda lepō nde: «Tete bēki ne botu be tū.»

6 Hge wete te mumō be ke tū te, tete yi wunē lepima nō kē ta dīyō pēle nyē. Hge yo ti be dēte na, yo má yōkwē nje ndi ke yun.

7 Wunē dīy ndi ke tū te. Wunē dīyaki, nē wunē hōbiya yasi te yi bo ta nyē wunē kē, keto mō mēsay yākañgwe dīy nduku mēsay mēnē. Wunē tī kēn̄ metu ne metu na.

8 Hge wunē dīy ke yiña dīy, hge bōmō bū wunē kimote, nē wunē dīyaki yasi te yi bo ta nyē wunē kē.

⁹ Wunə sîdfyikwə mækōn mē botu be dya te, nè wunə lêpi nyé bo nde: «*Kando Njambiyé ma wuta.»

¹⁰ Dya hene te yi wunə ta kumɔ kete, nge bomo ti bu wunə kimôte na, nè wunə kendi ke membey hene ke moy dya lepo nde:

¹¹ «Wuse ke kuto ḥgbatu dya dyun yi kà ke mækol musu kē kенje ke to yun yí tedye wunə nde, wunə kelma beyate. Yasi wete, wunə dûkwə nde, Kando Njambiyé ma wuta.»

¹² Mi ke lepo nyé wunə nde: Komə yeso pèsina jösi ta dya ké, pèsina jösi dya te ta laj deto kwà yi *Sodom.

¹³ «Wunə botu be Korasin, mæbōne ta balɔ ke to yun! Wunə botu be Betsayda, mæbōne ta balɔ ke to yun! Keto má ñeki nde, nyangwe mekele mete yi kelnama ke medya mun kē ma kelnangwe ke Tir nè Sidon, ma botu bete yejsama temo njombu yanja, lejə mesanduku kutudye mesu me dite ke yotu.

¹⁴ Dete, ke yeso pèsina jösi, pèsina jösi te yun ta laj deto kwà yi Tir nè Sidon.

¹⁵ Ma wunə botu be Kapernawum, 'wunə taka ka nde, bo ta bendidye wunə kumɔ ke kwey? Bo ta kpalo pidye wunə kumɔ ke dya bemon!»

¹⁶ Ε Yesus nje lepo nyé bejeké benné nde: «Mɔ woke men yun, a wóku men mbé. Sendi, yoko ε sejə wunə, a séjə mi. Mɔ te ε sejə mi, a séjə Mɔ te ε tomma mi kɔ.»

¹⁷ Bejeké baka kamɔtan jo kabə yoko kwà ne mesosa nje lepo nde: «Nyangwe Kumande, ko baya mesisij ke wokuna ne wuse ke ḥgimɔ te yi wuse ke lepina nyé bo ne dino dyo ké.»

¹⁸ Ε Yesus lepo nyé bo nde: «Mi benné *Satan ke wule dyo bala ke meneti nda yesi mbiyo.»

¹⁹ Wunə dûkwə nde, mi ma nyé wunə deti te yi nate bennoye nè belel bu deti te yi lajsa deti *Mɔ pendɔ wun. Sendi, kinə yanja yakama kelɔ wunə na.

²⁰ Ko beko dete, wunə tî sosangwe keto baya mesisij ke wokuna ne wunə na. Yasi wete, wunə sôsangwe, keto medinɔ mun me ketinate ke dyo bø.»

²¹ Ke kiya ḥgimɔ te ε Kimɔ Sisiŋ kelə nde, Yesus sôsangwe budfyate. Ε nyé lepo nde: «Mi ke lukse we Da, Kumande dyo bø nè meneti, keto we sôdya meyasi mete ne botu be dyano, sôdya sendi ne botu be duwà yasi, kpalo nje punje yo nyé gbela bñosike. J Da, mi ke lukse we, keto we kwadysa nde, meyasi kwâjnaŋwe dete.

²² Sañmbé nya mi meyasi hene. Mumɔ wete ne wete yeti ke duwe *Mɔnɔ na, soñe ndi Da. Sendi, mumɔ wete ne wete yeti ke duwe Da na, soñe ndi Mɔnɔ nè mɔ te yi Mɔnɔ kwadysa punje yo nyé nyé kɔ.»

²³ Ε Yesus yejsa benné bejeké lepo nyé bo bero nde: «Wunə ne mesosa, keto ndana misi mun ke benné nyangwe meyasi mete yi wunə benné ké.»

²⁴ Mi ke lepo gbate nyé wunə nde, botu be punja mælepi mē Njambiyé nè bekumande kwadysa benné nyangwe meyasi mete yi wunə benné ké, ma bo tî benné yo na. Bo kwadysa wokɔ nyangwe meyasi mete yi wunə wokε ké, ma bo tî wokε yo na.»

Kanɔ ke kasi wete kimɔ mɔ Samari

²⁵ Ndana, ε wete nyangwe mɔ duwà mæmboŋga teme diye Yesus diyan yí bøbø ne nyé. A diyma nyé nde: «Yekele, mi kél nan, nè mi bø ne joŋgwé te yi kpo ne kpo?»

²⁶ Ε Yesus yejsa nyé nyé nde: «Yo ketinate ne nge ke mækana mæ mæmboŋga te yi Moyisi ketima ké? We tol ne nge ke moyte?»

²⁷ Ε nyé yejsa nde: «*Kwadysikwə Baba Mboko te Njambiyé wɔ ne temo yó hene nè sisij yó hene nè deti yó hene nè dyano dyo hene, kwadysa sendi mɔj nda yi we kwadysa ne yotu yo ké.»*

²⁸ Ε Yesus lepo nyé nyé nde: «We yejsama kimôte, kelɔ dete, nè we bø ne joŋgwé te yi kpo ne kpo.»

²⁹ Yí tedye nde, diyan ne ne ḥgbenj, ε nyé nje diye Yesus nde: «Mañmbé ba nda?»

³⁰ Ε Yesus kë mbømbu lepo nde: «Wete mumɔ wulma Yerusalém yí kë ke Yeriko. Kumɔ ke nje, ε nyé sañgwa ne botu be gubo. Ε bo si suko meyasi mené mendé nyé beyate tikɔ nyé ke nje soñ si kwà.»

³¹ Ke kiya ηgimo te yi te wete mo nyena sadaka nyε Njambiyε bα ke nje sendi ke kiya nje te. Ke nyε ma semo mbam εnɔru kέ, ε nyε konje nyε kwα ne naŋ.

³² Wete mo kando *Levi kelma sendi dete. Ke nyε ma kendo kumɔ womete semo mbam εnɔru kέ, ε nyε konje nyε kwα ne naŋ.

³³ Wete jengwe, mo Samari bα ke kέ kendi ne. A kendima dyα ke keki mbam εnɔru. Ke nyε ma semo nyε kέ, ε ηgwete ne biye nyε.

³⁴ Ε nyε jise kέ ke keki ne biye nyε kumbε mutɔ nε menjam ke mεreŋ mεne si wotɔ yo. Ke kɔŋte, ε nyε bα nyε bendidye ke to tofu wene kwα ne nyε kέ nɔ ke tu bejengwe bakiyε nyε.

³⁵ Misi puper ε nyε bα sule yiba nyε mo te ε diye ne tu bejengwe kɔ lεro nyε nyε nde: <Bakiyε mbam kɔ kimote. Mɔni hene te yi we ta kwaŋdye ke to te yike, mi ta yɔkidye yo nyε we komε mi ta yɔkwε kέ. >

³⁶ Ε Yesus nje diye nyaŋgwε mo duwā memboŋga kɔ nde: «Ke njoka botu baka betati, yo nda kelma nda nyε maŋ ne mbam te yi botu be gubɔ mendima kɔ?»

³⁷ Ε nyε yenja nde: «Yo yɔkɔ ε kelma ηgikwa ne nyε kɔ.» Ε Yesus nje lεro nyε nyε nde: «Kwaŋgo, nε we kēl sendi dete.»

Marta benε Mariya ke bα Yesus

ne mesosa

³⁸ Ke ηgimo te yi Yesus benε bejekε benε bα ke kendi kέ, ε nyε kumε ke wete dya. Ε wete nyari nde Marta bα nyε ne mesosa ke tu dyenε.

³⁹ Marta bα ne wete maŋ wene nde Mariya. Mariya njα dīyɔ metidyε ke keki mεkol me Kumande Yesus yí woko mεlepi mεne.

⁴⁰ Yasi wete, Marta bα ne temo ke kelna budyα mesay. Ε nyε nje ke keki Yesus lεro nde: «Nyaŋgwε Kumande, 'we bέŋja kimote nde, maŋmbε tiki mi nyεro ke kelna mesay? Lεro nyε nyε nde, a kāma mi.»

⁴¹ Ε Kumande Yesus yenja nyε nyε nde: «Marta, Marta, we ke gwe kanj nyaŋgwε yotu keto budyα mεkele!»

⁴² Yo ndi ne yasi wete yi bomɔ yâkaŋgwε kelɔ! Mariya tɔkuma kimɔ ηgabiyε te yi mumɔ ti yaka sonε ke bo ne na!»

11

Yesus ke tedye bejekε benε

meŋgweta (Mt 6)

¹ Wete yeso Yesus bα ke ηgweta ne Njambiyε ke wete mbey. Ke nyε ma si ηgweta kέ, ε wete jekε wene lεro nyε nyε nde: «Nyaŋgwε Kumande, tedya wuse nda yi wuse yakama ηgweta ne Njambiyε, nda Jan te mo tɔpuna bomɔ ke mɔrɔku tedya sendi bejekε benε kέ.»

² Ε Yesus lεro nyε bo nde: «Iγε wunε ηgweta ne Njambiyε, wunε lεpi dεke: <Sanjsu, kelɔ nde, bomɔ bɔŋ dīnɔ dyɔ kiyo. Inja namɔ mbokɔ.

³ Nyεkɔ wuse mεdyε mete yi ta yaka ne wuse ke yeso te ε muka.

⁴ Tiko wuse ne ηgwete ke beya yasi te yi wuse kelε kέ, keto wuse sendi ke tiko bomɔ hene be kelε beya yasi ne wuse.

We tī jaya nde, wuse sâŋgwâŋgwε ne mεbobilan na.»

⁵ Yesus kα mbɔmbu lεro nyε bo nde: «He pâŋ bɔbe lεro nde: Wete mumɔ ke njoka yun kēn ne bembε tu ke yi sɔ wene lεro nyε nyε nde: <Maŋmbε, nyεkɔ mi pilo mampa yitati,

⁶ keto wete sɔ mbe dyaŋma ke yembε wule kendi. Yasi te yi mi ta nyε nyε dye yeti.»

⁷ Sɔ má nje diyɔ ke moy tu yenja nde: <We tī njaŋgwε mi na, mi ma ndadyε numεy, sine bɔnɔ bembε me ke metinengwε, mi ti yaka temε kέ nyε we mampa na.»

⁸ Ε Yesus nje lεro nde: «Mi ke lεro gbate nyε wunε nde: Ko a tī temε bα yo nyε nyε, keto nyε sɔ wene na, a ta temε kέ nyε nyε yasi hene te yi nyε kwadyε kέ, keto a jɔmbuma ne tiŋ.»

⁹ Dete, mi ke lεro nyε wunε nde: Wunε jɔmbu yasi, dete bo ta nyε wunε. Wunε

sânj, dete wuné ta doló. Wuné dûngwé numey, dete bo ta buté nyé wuné.

10 Keto bo nyéki yasi nyé mumó héné e jómbe kó. Yéko e sá, a ké doló. Yéko e dûngwé numey, bo ke buté nyé nyé.

11 We sañgwé ne móno, nge móno wá jómbe mampa, 'we má nje nyé nyé kil kusu? Nge nyé jómbe njanjo, 'we má nje nyé nyé nyóne?

12 Ho nde, nge nyé jómbe kj kubé, 'we má nje nyé nyé lel?

13 Nge bë nde, ko botu bë nyaló nda wuné ke duwé nyéna bónó bun kimó meyasi, 'sunjwa ne Sañgwé wun te e díye ke dyobó kó? 'A ta díyo ka kine nyé Kimó Sisiñ nyé botu bëte bë diye nyé baka?»

Kasi lerpina lepi gbutu sunjgwé

ne Kimó Sisiñ (Mt 12; Mk 3)

14 Wéte yesó Yesus bá ke soñé wéte bëya sisin kë yotu wéte mumó. Bëya sisin te dikima keló nde, mumó fí tapitañgwé na. Ke bëya sisin ma si pundó duwé ke yotu ne ké, e mbam kó kandé ndapi. E ngil botu bëte bë bëtë womeète baka ngebakima.

15 Ko békó dete, baña bomó ke njoka te njá lepo nde: «A sója bëya mësisiñ ne deti te yi *Kum bëya mësisiñ te yi bo jéba nde *Belsebul kó.»

16 Yí bohé ne Yesus, e baña bomó ke njokate diye nyé nde, a tédyá bo wéte meyekambiye te yi wule ke dyobó ké, né bo bëj.

17 Yasi wéte, Yesus duwá metake man. E nyé lepe nyé bo nde: «Nge kiya kandó wéte baka ke bembe lú dyambi tande yan, bo ta yangile kandó te, yo má giró. Sendi, nge bomó be kiya tû wéte baka ke bembe lú dyambi tande yan, bo má wanja.

18 Nge bë nde, *Satan ke lú dyambi sunjgwé ne yotu ne ne nguru wené, 'kandó dyene má nje kë mbombu nan? Keto wuné ke lepo nde, mi sója bëya mësisiñ ne deti Belsebul.

19 Nge bë nde, mi sója mbé bëya mësisiñ ne deti Belsebul, bomó bun sója yan bo ne deti te yi nda? Dete, yo bo ne nguru wan ta jöse wuné nemeno.

20 Ma nge bë nde, mi sója bëya mësisiñ ne deti Njambiyé, yite tédyá nde, *Kandó Njambiyé me ke njoka yun.

21 Nge wéte ngebolo mbam bë ne tekó me dyambi ke bo bakiyé ne tû dyene, kusuku ne kine kañ na.

22 Yasi wéte, nge wéte mo te e ne deti kwá nyé kó dyá namó nyé, mo te má si soñé mejóle me dyambi meté yi sa tû bá tikó temó këte ké héné ke mebó mëne. Mo te má nje kabó kusuku sa tû yi nyé ma namó ké.

23 Nge mumó ti bë ke kóñ mbé na, mo te ke lú dyambi ne mi. Sendi, nge mumó ti kwadysé wesidye yasi sine nyé na, mo te ke wanjo.

24 «Nge bëya sisin punde duwé ke yotu mumó, a kwáñ wowó ne mekongor yí sá mbey mewédyá. Nge nyé ti dole ké, a má lepo nde: <Mi ta yókwé ne kókó kë ke tû dyembé komé mi wulma ké.»

25 A yókwé nje doló nde, bo ma wobile tû ne ngesesé si kombile yo.

26 Nge nyé semé dete ké, a kwá kë bù sendi baña hakambe bëya mësisiñ yitan jo yiba be ne deti kwá nyé baka. O bénja, béné bo héné ma dyá nyiné tû biye dyá womeète. Dete, téri mo te má nje bë ndana bëyate kwá yí mbombu.»

27 Yesus bá ndi ke lerpina dete ké, e wéte nyari diye ke moy ngil lepo nyé nyé ne men ke kwey nde: «Nya te e sobuma we ke moy ne, nyé sendi we béri kó ne mësosa.»

28 E Yesus yénsa nde: «Bomó bë woke melepi me Njambiyé, bakiyé sendi yo baka ne mësosa budyate.»

Befarisé ke diye yinja meyekambiye (Mt 12)

29 Bomó bá ke wesidya ne ngil ke keki Yesus. E nyé buté numbu lepo nde: «Bëya botu bë ngimó te yókó ke diye yinja meyekambiye. Yasi wéte, bo tí tedye bo yinja meyekambiye na, ndi yike yi ma dyán Yonas ké.

30 Nda yasi te yi kelma Yonas bá meyekambiye ke yi botu bë Ninive, dete sendi, yasi te yi ta keló *Mónó mumó ké ta bë meyekambiye ke yi botu bë ngimó te yókó.

31 Dyobô Njambiyé ta pessô jôsi ké, nya te ε bâ kumande ke mènèti me njembô kô ta teme ke mbombu botu be ñgimô te yôkô pessô lepi yan, tedye bo nde, bo balma lepi, këto a temma londunate ke njena mènèti nje wokô mèlerepi me Salomôn te yi bâ tondunate ne dyano ké. Ndana waka, mô te ε kwañma Salomôn kô kete.

32 Dyobô Njambiyé ta pessô jôsi ké, botu be Ninive ta teme ke mbombu botu be ñgimô te yôkô pessô lepi yan tedye bo nde, bo balma lepi, këto bo, botu be Ninive yensama yan temô komé Yonas pelma yasi te yi Njambiyé lepima nyê bo ké. Ndana waka, mô te ε kwañma Yonas kô kete.»

*Kanç ke kasi lambo
(Mk 4; Lk 8)*

33 Ε Yesus kë mbombu lepo nde: «Mumô ti kwénja lambo kë sôdye ho kë tikô ke moy mbe na. Yasi wete, bo bón kase ke to tebel, né bomô hene be nyiñe tû baka bñej mèjasî mète.

34 Misi mô, yo nda lambo ke yotu yo. Piñô te yi misi mô bñejna kimôte, yotu yo hene ke moy mèjasî. Yasi wete, ke ñgimô te yi misi mô ti bñejna kimôte, yotu yo ke moy yitil.

35 Nemba kimôte, simande mèyasi mète yi we kele ké, yo yitil.

36 Dete, ñge yotu yo hene be ke moy mèjasî kine yinâ mbey ke yitil na, yite mèjasî sangwa yotu yo hene nda yi lambo panâ no tikô ne we ke mèjasî ké.»

Yesus ke ndeye Befarisë nè nyangwé

*botu be duwâ mèmboñga
(Mt 23)*

37 Ke ñgimô te yi Yesus bâ ndi ke lepina ké, ε wete mô *Farisë jeba nyê nde, a kén kë dyena ke tû dyenê. Ε Yesus nyiñe tû kë diyo, na dyena.

38 Mô Farisë ñgbakimama yí bñejne nde, Yesus ke kwadysé dyena kine pa weye bo na.

39 Ε Kumande Yesus lepe nyê nde: «Wuné Befarisë, wuné wéya ndi kón pelô nè kón pan, yasi wete, temô yun tondunate ne yesidye gubô nè bñea mèkele.

40 Wuné belem, kiya mô te ε wòmmâ kón te kó, 'yeti ndi nyê wòmè moy te na?

41 Yasi wete, wuné yâkañgwé kabô mèyasi mète yi diye ke moyte ké nyê buka bomô. Komete, mèyasi mun hene ta be pupunate ke mbombu Njambiyé.

42 «Wuné *Befarisë, mèbône ta balô ke to yun! Keto ke gbelâ mèmbunjô me likô nde *mañt nè *ru nè kwalô yinâ menyinô hene, wuné ke bñu yasi hene ke njokate baki ke mèngabiyé kamô kamô, bñu kwalô ñgabiyé te wete wete nyê Njambiyé. Yasi wete, ke pessina jôsi ne ñgbeñ nè ke kwadysa Njambiyé, wuné ke tikô yite. Ma yo yite yi wuné yâkañgwé kelô kine tikô kelna bukwé mèyasi mète yiri na.

43 «Wuné *Befarisë, mèbône ta balô ke to yun! Keto wuné kwâdyikwé diyo ndi ke bosa metan ke mèmbanjô mèwesidya me Beyuden. Wuné kwâdyikwé sendi nde, bomô kê nyenô wuné ke mèmbey komé bomô diki wesidya ké.

44 Mèbône ta balô ke to yun! Keto wuné nda mèbôñsañ mète yi be sôdyate, bomô ke kwâ ke to te kine duwe na.»

45 Ε wete nyangwé mô duwâ mèmboñga ε bâ ke njoka bñesô kô lepe nyê Yesus nde: «Yekele, yi we lepe dete ké, we ke toyé sendi wusse.»

46 Ε Yesus yensa nde: «Wuné nyangwé botu be duwâ mèmboñga, mèbône ta balô ke to yun! Keto wuné ke sobidye bomô nyangwé dítina mèmapi, yasi wete, wuné ne ñguru wun yeti ke sambile nyey bo yun wete kroke ne yo na.

47 Mèbône ta balô keto yun! Keto wuné ke kombile wòmô mèbôñsañ me botu be punja mèlerepi me Njambiyé, yo besangwé bun wo bo.

48 Dete, wuné ke tedye nde, besangwé bun ne kale. Sendi, wuné ke jaye mèkele man. Keto bo, bo woma botu be punja mèlerepi me Njambiyé, ma yo wuné ke nje kombile wòmô mèbôñsañ man.

49 Dete, Njambiyé te yôkô ε duwê mèyasi kô lepima nde: «Mi ta tomô botu be punja mèlerepi mèmbe nè botu be tomun. Bo ta wo baña ke njokate, tedye baña mèbône.»

⁵⁰ Dete, mi ta diye məkiyə me botu be punja məlepi məmbə həne yi nyanjama kē ke məbə me botu be əgimə te yəkə. Mi ta diye məkiyə mete kande ke yesə te yi mbokə kusunama nō,

⁵¹ kande ke məkiyə me Abel kumə ke məkiyə me Sakari te yi bo woma ke njoka mbey nyəna sadaka nyə Njambiyə nə mbanjə Njambiyə kə. Gbate, mi ke kombile lərə nyə wunə nde: Njambiyə ta diye məkiyə man ke məbə me botu be əgimə te yəkə.

⁵² «Wunə nyanjwə botu be duwə məmboŋga, məbənə ta balə ke to yun! Keto wunə petima nje nde, bəmə t̄i dukwə meyasi na. Wunə ne əguru wun t̄i kəndə ke nje te na, wunə kpalma petə botu bəte be kwadya kəndə ke nje te baka.»

⁵³ Kə Yesus ma pundi ke t̄u mō *Farisə te kē, ε Befarisə nə botu be kətina meyasi kande jeliya ne bəyate diye nyə bədya mediyən

⁵⁴ yí ləbiye ne nyə, simande yinə bəya ləpi ta pundi ke numbu ne.

12

¹ Kə əgimə te yite bəmə wesidysama bətomay bətomay nda bo ta natina. ε Yesus pa kande ləpina nyə bəjekə bənə, a ləpima nde: «Wunə d̄iy ne səsə ne əqə *Befarisə. Əqə te, yo likisi te yi bo nō kē.

² Yasi həne te yi d̄iyə ke sə kē ta pundi puyə. Sendi, yasi həne te yi d̄iyə sədyate, bəmə ta duwə yo.

³ Yasi həne te yi wunə ta lərə ke mō yitil ne tu, bo ta woko yo ke puyə ne yeso. Sendi, yasi te yi wunə ta lakidya lakidyaŋwə ke metə ke metəŋgari, yo ta pelna ke metəsiyə ne gbololo.

⁴ Wunə bəsə bəmbə, mi ləpi nyə wunə nde: Wunə t̄i kambi botu bəte be yakama wo məmbundo kine bə ne deti te yi nje kelə yinə yaŋa ke kəntə na.

⁵ Mi ta lərə mō te yi wunə yâkangwə kambo kə. Wunə kâmbi mō te ε ne deti te yi kənje mō te yi nyə si wo kə ke d̄ite te yi ti d̄im kē. Mi ke kombile lərə nyə wunə nde: Wunə kâmbi mō te mbətə.

⁶ Benə nda bəngiri, 'bo ti dyáŋgwə ka bo yitan sisi yiba na? Ko d̄ete, Njambiyə ke duwə bo həne.

⁷ Yasi wətə, ke bə wunə, ko nyiŋə to yun, Njambiyə ke duwə bəyətə. Wunə t̄i kambi yaŋa na, wunə sulnate ke misi me Njambiyə kwə bədya bəngiri.

⁸ «Mi ke lərə nyə wunə nde: Mumə həne te ε jayə mi ke mbəmbu bəmə, mi *Mənə məmə ta jayə sendi nyə ke mbəmbu bəjaki be Njambiyə.

⁹ Yasi wətə, məmə həne ε seŋə mi ke mbəmbu bəmə, mi Mənə məmə ta seŋə sendi nyə ke mbəmbu bəjaki be Njambiyə.

¹⁰ «Mumə həne ε lərə yinə bəya yasi sunjwə ne Mənə məmə, Njambiyə ta tiko nyə ne əgwətə. Yasi wətə, mumə həne ε lərə ləpi gbutu sunjwə ne Kimə Sisiŋ, ko Njambiyə t̄i tiko nyə ne əgwətə na.

¹¹ «Kome bo ta bə wunə kē nō ke məmbanjə məwesidya me Beyudən, kē nō ke mbəmbu botu be pəsina jəsi, ho kē nō kē mbəmbu bəkum, wunə t̄i gwaki kaŋ ke yasi te yi wunə ta yeŋsa, ho gwe kaŋ ke yasi te yi wunə ta lərə kē na.

¹² Keto Kimə Sisiŋ ta tedye wunə yasi te yi wunə ta lərə kē ke kiya mbey.»

Kanə wətə mō kusuku ε bəq

kine dyancə na

¹³ Kə kəntə, ε wətə məmə d̄iyə ke mō ygil lərə nyə Yesus nde: «Yekele, lərə nyə maŋmbə nde, sine nyə kâbidyaŋgwə kusuku te yi saŋsu tikima ne wuse kē.»

¹⁴ ε Yesus yeŋsa nyə nyə nde: «Mbam, nda tiko mi mō pəsina jəsi yun ho mō kabina kusuku yun nyə wunə?»

¹⁵ ε Yesus nje lərə nyə bo nde: «Wunə d̄iy ne səsə. Wunə t̄i bəki ne njaŋ sumba na, keto bədya kusuku te yi məmə yakama bə nō kē ti yaka nyə nyə joŋgwə na.»

¹⁶ ε nyə nje yekidye wətə kanə nyə bo lərə nde: «Wətə mō kusuku woma bədya nyambi ke məŋgwətə mənə.»

¹⁷ ε nyə takina ke mō temə ne lərə nde: <Mi ta kelə nan, keto mi yeti se ne mbey te yi bəkidye nyambi mbə kete na.»

¹⁸ ε nyə lərə nde: <Ndana mi duwə nda yi mi ta kelə kē. Mi ta si yaŋgile məndam

membe nje sumo menyaŋgwé mete kwá yi mbombu. Mi ta wesidye nyambi mbé nè kusuku mbé héné nyé ke moyte,

19 má nje lepo ke kójte nyé temo mbé nde: Temo mbé, we ne budya kusuku ke kom yi yaka budya mésuw! Wedyaŋgwé, dyenyaŋgwé, dyakó menjam, nè we kébi jongwé dyú!

20 Yasi wete, ε Njambiyé lepe nyé nyé nde: «We lem, ke tu kó muka mi ta bù sisin yo! Ma meyasi héné te yi we wesidye ké ta wokuna ne nda?»

21 Yo dete sendi ke yi momó héné ε wesidye kusuku ndi yéne nyérop, yasi wete, nyé gbélate ke misi me Njambiyé.»

22 Ε Yesus nje lepo ke kójte nyé bejeké bené nde: «Dete, mi ke lepo nyé wuné nde: Wuné tí gwaki kañ ke jongwé dyun ke kasi medye, ho gwe kañ yotu yun ke kasi melengwe na,

23 keto jongwé kwá medye, yotu kwá melambo.

24 Wuné bénja benón. Bo ti békí mbeiki na, bo yeti ke soñe yinja nyambi ke ñgwanj na, bo kine talo ho ndam na. Ko békó dete, Njambiyé ke nyé bo medye. Wúné benón yeti wete na, wuné kwá bo matu gómay ke misi me Njambiyé.

25 Mó te nda ke njoka yun yakama sewdye metu me jongwé dyene ne mbet keto gwena kañ te yi nyé nò ké?

26 Ngé be nde, wuné yeti ne deti te yi keló móno yaña dete na, 'ma ne njáki gwe kañ ke meyasi mete yiri keto ngé?

27 Wuné bénja nda yi membunjó ju nò ké. Membunjó yeti ke keló yinja mesay ho sa melambo na. Ko békó dete, mi ke lepo nyé wuné nde: Ko kumande Salomón ne nyanyaŋgwé diyo meluksa méné tí lénje yinja kpasa kimó lambó nda njam membunjó maka wete ne wete na.

28 Ma wuné botu bete be tike temo ne mbet ke yi Njambiyé baka, ngé Njambiyé nyé kimó njam nyé membunjó mete yi likó yi diye ndi muka, nemeno bo bojma bete ke dite ké, 'sunjwa ne wuné? 'A ta diyo ka kine lenje wuné lambó na?

29 Wuné tí tiki ndi temo ke sajna yasi te yi wuné ta dye ho yasi te yi wuné ta hóbiye na.

30 Keto yo mékandó me botu bete be yeti ke duwe Njambiyé baka sà meyasi mete yinori héné. Yasi wete, Saŋgwé wun duwá nde, wuné yákaŋgwé be ne meyasi mete ke jongwé dyun.

31 Wuné kânda gósó *Kandó te yi Njambiyé, dete a má nje dokidye meyasi mete yiri ke to te nyé wuné.

32 Wuné móno kuru besam, wuné tí gwaki wó na, keto Saŋgwé wun bénma kimóte yí kañe Kandó dyene nyé wuné.

33 Wuné dyângwé mokusuku mun bù móni te nyé buka bomó. Wuné fûl mékobiye me bakiya móni yi ti butó ké, nè wuné kóm mokusuku mun ke kwey komé Njambiyé diye ké. Kusuku te tí yambile na. Mate mó gubo tí wuta ke kékite na. Benya tí dyé yo na,

34 keto ke mbey te yi kusuku yun diye kete, temo yun ta bë sendi womete.»

Wuse kómsaŋgwé metu héné

35 Ε Yesus kë mbombu lepo nde: «Wuné kómsaŋgwé susule móy jeliye. Melambo mun diy kwenjate.

36 Wuné békí nda botu be mesay bete be ladye masa wan komé nyé ta yókwé ke jesó gwaki ké. Dete, bo ta bute numey nedó nyé nyé komé nyé ta dyá sunjgwé numey ké.

37 Botu be mesay te bête ne mesosa komé masa wan ta yókwé doló bo ke mejemsidey ké. Gbakasi yi mi lepe nyé wuné ké: A ta komasa susule móy jeliye, a má jeba bo, né bo nje diy metidyé dyena. Nyé ne nguru wene ta bù medye nè meyasi héné nje tikó ke njímekol man.

38 Ke nyé dyá ke bembe tu ho ke numbu ngimó doló bo ke mejemsidey, botu be mesay te bête ne mesosa.

39 Wuné dûkwe gba nde: Sa tû má dukwe ngimó te yi mó gubo nje nò ké, ma nyé ke pemó yasi, kambo mó gubo me nje leke tû nyijé gubo meyasi.

40 Dete, wuné sendi, wuné kómsaŋgwé, keto *Mónó momó ta nje ke ngimó te yi wuné tí bë ke take nde, a ta nje kete ké na.»

Kasi kimó mó mesay nè

beya mɔ̄ mesay
(Mt 24)

41 Σ Piyer lerep nyε nyε nde: «Nyangwε Kumande, 'wε nyéki kano te yikε nyε wuse, ho wε nyéki keto bomo hene?»

42 Σ Nyangwε Kumande yenja nde: «Yo nda kimo mɔ̄ bakiya meyasi? Yo yoko ε ne soso yi masa wene ta tembidye nyε nde, a diy ne botu be mesay bene yi nyε bo medye yaka ne ηgimɔ̄ te yi nyε pesima kék.

43 Mɔ̄ mesay kɔ̄ ne mesosa komε masa wene ta dyà dolo nyε ke kelɔ̄ dete.

44 Gbakasi yi mi lerep nyε wune kék: A ta nje tembidye nyε, na diy ne meyasi menε hene.

45 Yasi wete, ηge mɔ̄ mesay kɔ̄ lerep ke moy temo ne nde: «Masa wombe tì yókwε ndana nedɔ̄ na,» ηge nyε nje nyε bo ke mendina botu be mesay, bembam nè bomari, diyɔ̄ ndi medye, ndi hɔ̄biya menjam nè gwena menjam,

46 yite wete yesɔ̄ masa wene ta duwe dyà ke yesɔ̄ te yi nyε tì be ke take nde, a ta dyà kete na, ke hawa te yi nyε tì duwe na. A ta tedye nyε nyangwε mebɔ̄ne tikɔ̄ ke nje sɔ̄ŋ, kelɔ̄ ne nyε nda yi bo kelɔ̄ ne botu bete be ti tiki temo ke yi Njambiyε baka.

47 «Mɔ̄ mesay te yoko ε ma duwe yasi te yi masa wene kwadyε nje diyɔ̄ kinε kombile meyasi, kinε kelɔ̄ sendi nda yi masa wene kwadyε, bo ta njuro nyε budfyate.

48 Yasi wete, yoko ε kelma yasi kinε duwe kwadya te yi masa wene, ηge be nde, a kelma yasi te yi bo yâkaŋgwε njuro nyε kete, bo ta njuro nyε ne mbet. Bo ta diyε budya meyasi ke mebɔ̄ me mɔ̄ te yi bo nya nyε budya meyasi kɔ̄. Bo ta diyε kwà to te ke mebɔ̄ me mɔ̄ te yi bo nya nyε budya meyasi nde, a bakiya kɔ̄.

49 «Mi njá bete dite ke meneti. Mi ke gɔ̄ro ne temo mbe hene nde, dite bîya.

50 Yo ne wete metɔ̄puna te yi mi yâkaŋgwε saŋgwā nɔ̄, temo mbe ndi ke gwe kaŋ, disɔ̄ wedya, yo má kelna.

51 'Wune tâka ka nde, mi njáki nje nyε tete ke meneti maka? Mi ke lepo nyε

wune nde: Ko na. Mi njáki baka njoka bomɔ̄.

52 Kande ndana, ke njoka bomɔ̄ yitan be joŋna ke kiya tû wete, bo ta baka, bomɔ̄ yitati ta lû dyambi sungwε ne bari yiba. Baka yiba má lû sendi dyambi sungwε ne bari betati.

53 Saŋgwε ne mɔ̄nɔ̄ ta lû dyambi ne mɔ̄nɔ̄ ε mbam. Mɔ̄nɔ̄ ε mbam má lû dyambi ne saŋgwε. Nyangwε ne mɔ̄nɔ̄ ta lû dyambi ne mɔ̄nɔ̄ wene ε nyari. Mɔ̄nɔ̄ nyari má lû sendi dyambi ne nyangwε. Mbambɔ̄ ε nyari ta lû dyambi ne njari ne. Njari má lû sendi dyambi ne mbambɔ̄ ε nyari.»

54 Yesus kà mbɔ̄mbu lepo nyε ηgil bomɔ̄ nde: «Ke ηgimɔ̄ te yi wune bεnε yindi mbiyu ke mete me dyobɔ̄, ndana ndana wune ke lepo nde: «Mbiyu ta nɔ̄,» o bέnja kék, yo kelnama ndi dete.

55 Ke ηgimɔ̄ te yi wune temε bεmεŋmεnε bεnε dyobɔ̄ ne waŋgo, wune lépi nde: «Joŋ ta kelɔ̄ muka budfyate,» o bέnja kék, yo kelnama ndi dete.

56 Wune botu be likisi, wune ke duwe nembε teri dyobɔ̄ nè meneti. Ma nan yi wune ti némba meyasi mete yi kwaŋna ke meŋgimɔ̄ te yikε kék?

57 «Keto ηge yi wune ne ηguru wun ti némba sendi meyasi yi duwe ne ηgbεŋ mεkele kék?

58 Ηge wúnε mumɔ̄ be ne lepi, ηge be nde, wune ke kè ke jɔ̄si, saŋgɔ̄ nje te yí si kombile lepi te wúnε nyε ke ηgimɔ̄ te yi wúnε nyε ndi ke nje kék. Kelɔ̄ dete, kambɔ̄ a me nje bû we kè nɔ̄ ke mbɔ̄mbu mɔ̄ pesina jɔ̄si. Ma mɔ̄ pesina jɔ̄si me nje bû we kaŋε nyε mɔ̄ te ε diyε ne tû jɔ̄bɔ̄ kɔ̄, kambɔ̄ mɔ̄ te ε diyε ne tû jɔ̄bɔ̄ kɔ̄ me nje bû we nyε ke jɔ̄bɔ̄.

59 Mi ke lepo nyε we nde: We disɔ̄ pundi womeri, yite we sima gbo lepi hene ne satak kinε bukwe ko mɔ̄nɔ̄ mbulma sisi wete na.»

13

1 Ndi ke kiya ηgimɔ̄ te baŋa botu bete be bâ womete baka njá yekidye kasi botu be Galile nyε Yesus. Bo lepima nda yi Pilat woma botu bete, ε mεkiyu man saŋgwā

ne məkiyo mə benyamō bete yi bo woma kelō ne sadaka nyē Njambiyē kē.

2 Ε Yesus ləre nyē bo nde: «'Wunə tāka ka nde, bo sāngwangwē ne nyangwē məbōne menori, kēto bo bā nyangwē botu be məbeyō kwā bomō hēne ke meneti mē Galile?

3 Mi ke ləro nyē wunə nde: Yeti dēte na. Yasi wete, nge wunə ti yejsa temo na, wunə hēne ta yambile sendi dēte.

4 Sendi, bomō kamō jō yitan jō yitati yi dongbe dongbe tū Siloy balma si wo kē, 'wunə tāka ka nde, bo bā nyangwē botu be məbeyō kwā bomō hēne ke Yerusalem?

5 Mi ke ləro nyē wunə nde: Yeti dēte na. Yasi wete, nge wunə ti yejsa temo na, wunə hēne ta yambile sendi dēte.»

Kanō ke kasi jeti te ε ti wúm kō

6 Ke kōnte, ε Yesus nyē wete kanō nde: «Wete mbam bēma wete jeti nde *figiye ke ḥgwaŋ ne. ε nyē kē bējē, simande yo wumma, na nōku. A kā kine dolō yaŋa na.

7 Ndana, ε nyē ləre nyē mō bakidya ḥgwaŋ nde: «Bēja, kande mesew yitati muka, nge mi nje bējē, simande figiye kō wumma, né mi nōku tena məmbumō mēte, mi ti dól yaŋa na. Dete, pəsə nyē, a ke dȳe məbey gbeleate.»

8 Ε mō bakidya ḥgwaŋ yejsa nyē nyē nde: «Masa, pa tikō sendi nyē ke sew kō. Kande ndana mi ta timō meneti linje njuku te bū kimō meneti gwadye kēte,

9 simande ke sew te ε nje kō, a yakama wumō. Nge ti bē dēte na, wē ta pəsə nyē.»

Yesus ke sidye jemti wete nyari

ke yesō Saba

10 Wete yesō Yesus bā ke tedye bomō mēlepi mē Njambiyē ke wete mbanjō mewesidya mē Beyuden ke yesō *Saba.

11 Wete nyari bā womete ne kōsu yi wete bēya sisin̄ nya nyē kē. Kōsu te mē ke mesew kamō jō yitan jō yitati. Nya te bā ne ḥgundēn̄. A tī bē ne deti te yi tembidye yotu na.

12 Ke Yesus ma bējē nyē kē, ε nyē jēba nyē ləro nyē nyē nde: «Nyari, kōn̄ yo siyma.»

13 Ε Yesus kāsē mēbō ke yotu ne, ε nyari tembidye yotu ndana ndana ke kiya məbey kande luksa Njambiyē.

14 Ke mō te ε dȳe ne mbanjō mewesidya mē Beyuden kō ma bējē dēte kē, ε nyē wokē ḥgambi budyate, kēto Yesus sidya kōn̄ ke yotu mumō ke yesō Saba. ε nyē ləre nyē ḥgil bomō nde: «Bomō yākaŋwē kelō mesay ke metu yitan jō wete. Ke metu te yite, wunə yākaŋwē nje, né bo sidye mēkōn mun, yeti ke yesō Saba na.»

15 Ε Nyangwē Kumande yejsa nyē nyē nde: «Wunə botu be likisi, ke njoka yun hēne, 'nda ti wúnja nday ho tofu wene, punjé kē nyē nyē mōrōku ke yesō Saba kō?»

16 Ma nya kō, nyē nday Abaraham. *Satan ma nyē nyē kōn̄ ke yotu mē muka mesew kamō jō yitan jō yitati. 'Ti yaka nde, mi sidyikwē kōn̄ ne ke yesō Saba na?»

17 Ke ḥgimō te yi Yesus bā ke ləro dēte kē, ε njōn̄ bīye botu bēta be bā ke nyē meso ne nyē baka. Yasi wete, ḥgil bomō hēne bā ne mesosa ke nyangwē mēkele hēne te yi Yesus bā ke kelō kē.

Kanō ke kasi wete mōnō tbumō

nde mutar (Mt 13; Mk 4)

18 Yesus kā mbōmbu ləro nde: «*Kandō Njambiyē nda nge? Mi ta yekō yo ne nge?»

19 Yo nda kwalō wete mōnō tbumō nde mutar yi wete mōnō bojma kē bē ke ḥgwaŋ ne kē. Yo loma dōkō bē nyangwē jeti. ε benōn̄ nje sumō metu man ke mēbō mēte joŋna kēte.»

Kanō ke kasi ḥgā kelna mampa (Mt 13)

20 Ε nyē kē mbōmbu ləro nde: «Mi ta yekō sendi *Kandō Njambiyē ne nge?»

21 Yo nda mōnō ḥgā kelna mampa yi nyari bū saŋgwē ne su farin yaka longa yitati. Mōnō ḥgā te ta kelō nde, mbōrō farin yinōri hēne sīki wudye.»

Kanō ke kasi bōlkoko numey

22 Yesus kā medya medya, ke nyangwē medya nē ke mōnō medya. A dīkima tedye bomō mēlepi mē Njambiyē kwā nō kē nō Yerusalem.

²³ Ε wete mumo diye nyé nde: «Nyanjwe Kumande, 'yite nde, botu bete be ta be ne jongwe te yi kpo ne kpo baka ti buyo na?» Ε nyé yenja nyé bo nde:

²⁴ «Wuné nyéki sosu yun hene yi sa nje te yi nyijé ne folkoko numey. Mi ke kombile lero nyé wuné nde: 'Bomo budyate ta sa nje te yi nyijé. Ko bækó dëte, bo tí nyijé na.

²⁵ Komé sa tû ta temé díbo numey ké, wuné ta tika ke së. Wuné má kande dñjwa numey lero nde: «Nyanjwe Kumande, buta numey nyé wuse.» Yasi wete, a ta yenja nyé wuné nde: «Mi yeti ke duwe mbey komé wuné wule nje nò ká na.»

²⁶ Kométe, wuné má nje kande lepinate nyé nyé nde: «We dyenama hobiye menjam sine wuné. Ε we tedye sendi bomo mélépi me Njambiyé ke mesé musu.»

²⁷ A má nje yenja nyé wuné nde: «Mi lépi nyé wuné nde: Mi yeti ke duwe mbey komé wuné wule nje nò ké na. Wuné bomo hene be kele yasi kótute baka, wuné lóndu ke keki mbey.»

²⁸ Komé bo ta bù wuné bête ke së ké, wuné ta díyo mate bënjé Abaraham nè Isak nè Yakòp nè botu be punja mélépi me Njambiyé hene ke *Kandó Njambiyé. Kométe, wuné ta lelo pukile mesú.

²⁹ Yasi wete, bomo ta wule pulo komé yeso punde nè pulo komé yeso bale. Bo ta wule ñgari, wule njembo nje díyo dyena ke *Kandó Njambiyé.

³⁰ Dete, banya botu be njime ta nje bë bosa bomo. Sendi, banya bosa bomo má nje be botu be njime.»

Jesus ke kë ke Yerusalem

³¹ Ke kiya ñgimó te ε banya *Befarisé nje ke keki Yesus lero nyé nyé nde: «Jisa waka, kwanjó londó, keto kumande Herod ke kwadyé wo we.»

³² Ε nyé yenja nyé bo nde: «Wuné kén lero nyé kwé enóru nde: «Mi ke soñé bëya mésisín ke yotu bomo, sidye mékón kande muka kumó nemeno. Ke metu yitati má nje sidye messay mémbe.»

³³ Ko bækó dëte, mi yâkañgwé kë ne kendi mbey mbombu kande muka kumó nemeno nje bù ke kón nemeno, keto bo

ti yaka wo mo punja mélépi me Njambiyé ke wete mbey na, ndi ke Yerusalem.»

³⁴ Ε nyé kë mbombu lero nde: «Yerusalem, Yerusalem, we ε díki wo botu be punja mélépi me Njambiyé, lù botu bête be Njambiyé tome njesé ke yó baka ne metari wo! Mi kwadýe bóno bo nda yi gway kubé gukule ne bóno bëne ke nji méraró mene ké. Ko bækó dëte, wuné tì kwadyé na.

³⁵ Ndana wuné ta tika ne tû dýun gbongote. Yasi wete, mi ke lero nyé wuné nde: Wuné tì bënjé se mi na kumó komé wuné ta duwe lero nde: «Mekombila ne yókó ε nje ne díni Baba Mbokó kó! »

14

Jesus ke sidye kón wete mbam ke yeso Saba

¹ Wete yeso *Saba ε Yesus nyijé ke tû wete kum *Befarisé yí kë dýena. Ε botu bête be bá womete baka díki pëmo nyé.

² Yaka nò, wete mbam te ε bá ke kón ne ñgbelele kó bá womete ke mbombu Yesus.

³ Ε Yesus diye nyanjwe botu be duwá mémboñga nè Befarisé nde: «'Yo ka kimôte nde, mumo sídyikwe kón mumo ke yeso Saba?»

⁴ Ε bo díye ne sem kine yenja yaña na. Ndana, ε Yesus sambilé bá kroké ne mbam kó sidye kón ne lero nyé nyé nde, a kwâj.

⁵ Ε Yesus nje lero nyé bo nde: «Ke njoka yun be díye waka baka, nda yakama bënjé ne misi nde, móno wene ho tañó wene balma ke móy guka ke yeso Saba, a má díyo kine bïye nyé sañé bëke bëke kó?»

⁶ Bo tì yenja sendi yaña nyé nyé ke diyan te yite na.

Kanó ke kasi mesungwa medíyu ke bosa mémbe

⁷ Ke konyte, ε Yesus bënjé nde, botu bête yi bo jebama nde, bo njâki dýena baka ke sawé bosa mémbe. Ε nyé nyé bo kanó nde:

⁸ «Ñge mumo kele jesó gwaki jeba we nde: Inja díyo kete, we tì díy ke bosa

mbey na, simande bo jebama wete mo te ε kwaŋma we kɔ.

⁹ We t̄ diy ke bosa mbey na, kambo ma mo te ε jebama wunε hene yi ba kɔ me njε lepo nyε we nde: «Tema, nyε mbam te yoko mbey,» yite njɔn ta biye we komε we ta temε kε diy ke mbey te yi njime kε.

¹⁰ Yo nde, ηge mumɔ hene ε bendifye yotu kεnje kwey, bo ta pidye nyε kεnje njɔ. Yasi wete, yoko ε pidye yotu ne kεnje njɔ, bo ta bendifye nyε kεnje kwey.»

¹¹ Ke kɔnte, ε nyε lepe nyε mo te ε jebama nyε kɔ nde: «ηge we kelε medye yi jeba ne bomɔ ke bembε yesɔ ho bekoko, we t̄ jebangwε besɔ bɔ ho bembɔj ho bejadye bɔ ho botu be kusuku be diy ke keki yɔ baka na, kambo bɔ me njε jeba sendi we wete yesɔ yi yɔkidye kiya yasi te yi we kelma nyε bo kε nyε we.

¹² Yasi wete, ηge we kelε jesɔ yi jeba ne bomɔ ne medye, jebangwε buka bomɔ, jeba botu be kɔsu ne botu be ndembil ne botu be dibina misi.

¹³ Ηge we kelε dete, we ta be ne mesosa, keto bo t̄ be ne yasi te yi bo ta yɔkidye no nyε we na. Yo ndi nde, Njambiyε ta yɔkidye yo nyε we ke yesɔ te yi ηgbεn bomɔ ta womiyε no kε.»

Kanɔ ke kasi nyangwε dina (Mt 22)

¹⁴ Ke wete mo te yi bεne be Yesus b̄a ke dyena kɔ ma woko mεlepi mete yi Yesus lepima kε, ε nyε lepe nyε nyε nde: «Mo te ε ta dyena ke *Kandɔ Njambiyε kɔ ne mesosa.»

¹⁵ Ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Wete mbam komsama budya medye yi jeba ne budya bomɔ.

¹⁶ Ke ηgimɔ medye ma dyɔ kε, ε nyε tomε mo mesay wene kε jeba ne botu bete be nyε jebama baka yi lepo nyε bo nde: «Wunε njaki, keto meyasi hene megweyə kombilate.»

¹⁷ Yasi wete, mumɔ hene ke njoka yan lepima ndi nda jakɔsɔ nde, bo b̄enja nyε ne ηgwεte, keto a ti yaka kε na. Bosa mumɔ lepima nyε mo mesay nde: «Mi bɔmma yi ja pel meneti, yo ke diyε nde, mi k̄en kε bεnja yo, d̄ete bεnja mi ne ηgwεte.»

¹⁸ Ε wete lepe ne nde: «Mi bɔmma benday kamɔ yi mesay, mi ke kε bɔbε d̄eti yan, d̄ete bεnja mi ne ηgwεte.»

¹⁹ Mbaŋa njɔ lepo ne nde: «Mi bɔn nyari ndi kwey kwey, d̄ete mi ti yaka kε na.»

²⁰ Ε mo mesay kɔ yɔkwε kε yekidye meyasi mete yi kwaŋnama kε nyε masa wene. Ndana, ε masa wokε ηgambi budya. Ε nyε njε lepo nyε mo mesay wene nde: «Ken nedɔ ke nyangwε sε nε ke boku menje ke moy dya, nε we bɔn buka bomɔ ne botu be kɔsu ne botu bete be ne dibina misi baka ne botu be ndembil njε no.»

²¹ Mo mesay k̄a yɔkwε njε lepo nyε masa wene nde: «Mi ma kelɔ nda yi we lepima nyε mi kε, yasi wete, membe ndi kete.»

²² Ndana, ε masa lepe nyε mo mesay te nde: «Ken ke boku menje, nò gɔngilaŋwε ne mendoko, nò k̄el nde, bomɔ njaki, nε t̄ dyembe tondu.»

²³ Yasi wete, mi ke lepo nyε wunε nde: Ke bε bosa botu bete be mi jebama baka, wete ne wete t̄ kpose medye membe na.»

Kasi bεnja Yesus (Lk 8; Mt 8)

²⁴ Nyanjwε ηgil bomɔ b̄a ke kendo bεne be Yesus. Ε nyε yenja bεnje bo lepo nde:

²⁵ «Ηge mumɔ njε ke yembe, na bε jekε wombε, a sɔnja temɔ ke yotu saŋgwε bεne nyangwε, soŋε temɔ ke yotu nyari bεne bɔnɔ nε ke yotu bεmaŋ be bembam nε bedyɔmbu, soŋε sendi temɔ ke joŋgwε dyene ne ηguru wene.

²⁶ «Ηge mumɔ ti sobε kroa ne bεnja mi na, mo te ti yaka bε jekε wombε na, keto

²⁷ nda ke njoka yun, ηge nyε kwadysε sumɔ dongbe dongbe t̄, a má diyɔ kinε pa nembe yi duwε yasi te yi nyε yakama

kwaŋdye, yí bənejə, simande a ne buyə sumba yí sidye ne məsay məte kɔ?

²⁹ A ta pa kelɔ dəte, ma nje bə nde, a kânda məsay kine nje bə se ne dəti te yi sidye na. Nge nyə kele dəte, bəmə həne bə ta bənejə baka ta nyetɔ nyə lepo nde:

³⁰ «Mbam te yɔkɔ kandima njumɔ nje sudye.»

³¹ Dete sendi, yo kumande te nda, nge nyə kɛ ke lü dyambi ne wete kumande, a má diyɔ kine pa nembe yí bənejə, simande a yakama bù bəsəja tomay kamɔ kɛ lü dyambi ne yɔkɔ ε ne bəsəja tomay kaba kɔ?

³² Nge nyə bənejə nde, yo ti yaka na, a má tomɔ bəmɔ ke nɔgimɔ te yi yɔru ndi ləndunate kɛ kɛ lepo nyə nyə nde, bo kɛl mbon, né bo diy ne te.

³³ Dete sendi, nge mumɔ həne kɛ njoka yun ti soŋe temɔ kɛ məyasi həne te yi nyə nɔ kɛ, mɔ te ti yaka bə jeke wombe na.

³⁴ «Yo gbate nde, kwa kimɔ yasi. Ko bəkɔ dəte, nge kwa si lenjɔ, bo ta kelɔ nan nje yɔkidye ne somte?»

³⁵ Yo ti kelɔ se nde, mənəti ho kundu jōngwə mbəki na. Bo bón yo lì ke sɛ. Mɔ te ε ne metɔ te yí wokɔ ne pɛ, a wôku!»

15

Kanɔ ke kasi sam te ε dimbiya kɔ (Mt 18)

¹ Botu bə bojna mɔni garama həne nè botu bə məbeyɔ dikima nje kɛ kəki Yesus yí nje wokɔ məlepi məne.

² *Befarisɛ nè botu bə ketina məyasi nyiŋgilama lepo nde: «Mbam kɔ ke bù botu bə məbeyɔ ne məsosa, kwə dyena sendi bəne bo.»

³ Yasi wete, ε Yesus nyə bo kanɔ nde:

⁴ «Ke njoka yun, nge wete mumɔ bə ne besam gɔmay, nge wete dimbiye, a kél nan? 'A ti pán tikɔ besam kamɔtan jɔ kamɔni jɔ yitan jɔ yini te bari kɛ mbey mədye kwə kɛ sà yɔkɔ ε dimbiya kɔ kumɔ ke nɔgimɔ te yi nyə dole nyə kɛ na?»

⁵ Komé nyə si dolɔ nyə kɛ, 'a ti sóba nyə nyə ke bəkɔ ne ne məsosa na?

⁶ Ke nyə yɔkwə kumɔ t̄, a má jeba bəsə bəne nè bembam bete bə diyε kɛ kəki ne

baka lepo nyə bo nde: «Wuse sôsaŋgwε, keto mi dolma sam wombe ε dimbiya kɔ.»

⁷ Mi ke lepo nyə wunε nde: Dete sendi, məsosa bék̄i budya te dyoθ̄, keto mɔ məbeyɔ wete ε yenja temɔ kɔ. Məsosa məte kwə yike yi bənejna keto bəmɔ kamɔtan jɔ kamɔni jɔ yitan jɔ yini bə ne nɔgbej bə yeti kɛ diyε nde, bo yēnsaŋgwε temɔ baka.»

Kanɔ ke kasi mɔni te yi dimbiya kɛ

⁸ «Ho nde, nge wete nyari bə ne sule kamɔ, nge wete dimbiye, a kél nan? A kwénja lambo wɔmbile t̄ sà kimɔte kumɔ ke nɔgimɔ te yi nyə dole yo kɛ.»

⁹ Komé nyə si dolɔ kɛ, a má jeba bəsə bəne nè bəmɔ bete bə diyε kɛ kəki ne baka lepo nyə bo nde: «Wuse sôsaŋgwε, keto mi dolma sule wombe ε dimbiya kɔ.»

¹⁰ Dete sendi, mi ke lepo nyə wunε nde: Bejaki bə Njambiyε wóku məsosa budya te, ndi keto mɔ məbeyɔ wete ε yenja temɔ kɔ.»

Kanɔ ke kasi mɔni te ε nya to kε

sap sap joŋgwε kɔ

¹¹ Σ Yesus lepe sendi nde: «Wete mbam b̄a ne b̄onɔ bembam yiba.»

¹² Σ ndəmbi te lepe nyə saŋgwε nde: «Saŋmbε, nyekɔ mi nɔgabiyε məyasi məte yembe.» Σ saŋgwε wan kabə məyasi məte yi nyə b̄a no kɛ nyə bo.

¹³ Mɔnɔ mətu kwaŋma kɛ kɔjte ne mbət, ε ndəmbi te doke məyasi mənə həne kwə kɛ ləndunate kɛ wete mənəti. Kumɔ mate, ε nyə si kwaŋdye kusuku ne kɛ nyəm nyəm joŋgwε.

¹⁴ Ke nyə ma si kwaŋdye yo dəte kɛ, yaka nɔ, nyāŋgwε kolɔ kɛ dyə kɛ mənəti məte, ε yasi həne kande banna ne.

¹⁵ Σ nyə kwə kɛ diyε məsay kɛ b̄o wete mbam mate. Σ mbam te kənjε nyə kɛ bəkidyə bəabəm bəne kɛ mɔy l̄.

¹⁶ Mɔnɔ mbam kɔ gɔruma dyε məmbumɔ məte yi bəabəm dikima dyε kɛ. Ko dəte, mumɔ wete ne wete t̄ nyə nyə yaŋa na.

¹⁷ Ndana, ε nyə kande takina yasi lepo kɛ mɔy temɔ ne nde: «Botu bə məsay bə saŋmbε həne ne budya mədye kwə to te, mi mbə waka kɛ gwe nja.»

18 Mi ta teme yɔ́kwε kè pε yi saŋmbε. Mi ta lεrø nyε nyε nde: Saŋmbε, mi ma kelø beyate budyate ke mbɔ̄mbu Njambiyε nè ke mbɔ̄mbu wɔ̄.

19 Wε ti yaka jeba se mi nde mɔ̄nɔ̄ wɔ̄ na. Kelø ne mi nda yi wε kelε ne wεtε mɔ̄ mesay wɔ̄ ke.»

20 Ke kɔ̄ntε, ε nyε teme yí yɔ́kwε kè pε yi saŋgwε.

«A bą̄ ndi lɔ̄ndunate, ε saŋgwε bεnε nyε gwe ŋgwεtε wεnε sεdγε kε wuse nyε kwą̄ dulɔ̄ numbu nε.

21 ε mɔ̄nɔ̄ lεrø nyε nyε nde: «Saŋmbε, mi ma kelø beyate budyate ke mbɔ̄mbu Njambiyε nè ke mbɔ̄mbu wɔ̄. Wε ti yaka jeba se mi nde mɔ̄nɔ̄ wɔ̄ na.»

22 Ko bεkɔ̄ dεtε, saŋgwε lεpima nyε botu be mesay bεnε nde: «Wunε njáki nεdɔ̄ ne lambɔ̄ te ε laŋma nyɔ̄nɔ̄ kwą̄ bεsɔ̄ kɔ̄ nje lεnje nyε. Wunε nyɛki bolo ke bɔ̄ ne, lεnje sendi nyε mεnakala ke mεkol.

23 Wunε kēn bą̄ mɔ̄nɔ̄ nday te ε ne mutɔ̄ kɔ̄ nje wo. Wuse dγ̄enangwε, nè wuse sôsaŋgwε,

24 kεto mɔ̄nmbε kɔ̄ gwą̄, ndana a womiya. A dimbiba, ndana hε dolma nyε.» ε bo kande jesɔ̄.

25 «Ke ŋgimɔ̄ te yite tomba te bą̄ ke ŋgwą̄. Ke nyε ma yɔ́kwε wuta ne tū kε a wóku bɔ̄mɔ̄ ke mεnde mendumɔ̄ bɔ̄lɔ̄ jesɔ̄.

26 ε nyε jeba wεtε mɔ̄ mesay diyε nyε nde: «Nge yi kwaŋna woŋga kε?»

27 ε nyε yeŋsa nyε nyε nde: «Mɔ̄n yɔ́kwą̄, dεtε sɔ̄ŋgwε woma mɔ̄nɔ̄ nday te ε ne mutɔ̄ kɔ̄, kεto mɔ̄nɔ̄ dγ̄anɔ̄ma ne te.»

28 Tomba mɔ̄y wokuma ŋgambi kinε kwadγε nyiŋe tū na. ε saŋgwε punde kε ŋgwεta ne nyε nde, a nyiŋa tū.

29 ε nyε nje lεrø nyε saŋgwε nde: «Pa bεnε, mi ke kelø mesay nyε wε waka budyate mesew. Mi tī yeliyε yin̄a lεri ke numbu yɔ̄ wεtε yesɔ̄ na. Ko gbεla mɔ̄nɔ̄ tabɔ̄ wεtε ne wεtε, wε tī nyε mi nde, mi wóku dγ̄e sosa nɔ̄ sinε bεsɔ̄ bεmbe na.

30 Bεnε nde, mɔ̄nɔ̄ wɔ̄ ε ma sambɔ̄ meyasi mɔ̄ bεnε boma dγ̄anɔ̄ma kε, wε ke nje wo mɔ̄nɔ̄ nday te ε ne mutɔ̄ kɔ̄ nyε nyε dγ̄e.»

31 ε saŋgwε lεrø nyε nyε nde: «Mɔ̄nmbε, sine wε waka mεtu hεnε. Meyasi hεnε te yi mi nɔ̄, yo yo.»

32 Yasi wεtε, yakama nde, wuse sôsaŋgwε kelø jesɔ̄, kεto mɔ̄n kɔ̄ gwą̄, ndana a womiya. A dimbiba, ndana hε dolma nyε.» »

16

Kanɔ̄ ke kasi wεtε bεya mɔ̄

bakidya kusuku

1 Yesus ką̄ mbɔ̄mbu lεrø nyε bεjekε bεnε nde: «Wεtε mumɔ̄ bą̄ ne kusuku budyate. A bą̄ ne mɔ̄ bakiðya kusuku ne. ε bɔ̄mɔ̄ nje lεrø nyε nyε nde, mɔ̄ bakiðya kusuku ne ke sambo yo.»

2 ε nyε jeba nyε lεrø nde: «Yo kwalɔ̄ yasi te nda yi mi woke bɔ̄mɔ̄ lεrø ne dīnɔ̄ dγ̄ɔ̄ kε? Lεrø kasi mesay mε bakiðya kusuku mbε yi wε kelma kε, kεto wε tī kε se mbɔ̄mbu yí kelø mesay mete na.»

3 ε mɔ̄ bakiðya kusuku kɔ̄ lεrø ke mɔ̄y temɔ̄ ne nde: «Mi ta kelø nan, kεto masa wombε ke soŋε mi ke mesay mε bakiðya kusuku ne. Mi yeti ne deti te yi putike mεnεti na. Njɔ̄n jɔ̄mbuna yasi kε bɔ̄bɔ̄mɔ̄ ke kelø mi.»

4 ε nyε lεrø nde: «Mi duwą̄ nda yi mi ta kelø, nε bɔ̄mɔ̄ bą̄ ne mi kimɔ̄te ke mεtū man kome bo ta soŋε mi ke mesay kε.»

5 Ndana, ε nyε jeba mumɔ̄ hεnε ε bą̄ ne yaŋa bεnε masa wεnε kε. ε nyε diyε bosa mumɔ̄ nde: «Wúnε masa wombε ne niŋgɔ̄?»

6 ε mbεtε yeŋsa nyε nyε nde: «Nyan̄gwε mεmbe mεmuto gɔ̄may.» ε mɔ̄ bakiðya kusuku lεrø nyε nyε nde: «Boŋgɔ̄ mεkana mɔ̄ dγ̄iŋ mεtidiyε nεdɔ̄ kεtø nde, yo kamɔ̄tan.»

7 Ke kɔ̄ntε, ε nyε diyε wεtε sendi nde: «Yɔ̄ ba niŋgɔ̄?» ε nyε yeŋsa nde: «Makɔ̄ yombo gɔ̄may.» ε mɔ̄ bakiðya kusuku lεrø nyε nyε nde: «Boŋgɔ̄ mεkana mɔ̄ kεtø nde, yo kamɔ̄tan jo kamɔ̄tati.»

8 ε masa bεya mɔ̄ bakiðya kusuku kɔ̄ jaye nyε kεto jεŋ te yi nyε kelma kε.»

ε Yesus kε mbɔ̄mbu lεrø nde: «Botu be mεnεti baka ne jεŋ kelna mεkele sun̄gwε ne bεn̄jɔ̄ŋ bān kwą̄ botu bεtε be bεn̄gwε meyasi mε Njambiyε baka.»

⁹ Mi ke lero nyé wune nde: Wune bôj gbela meyasi me meneti maka biye ne so wûne bomô, yaka no, komé meyasi mete ta banç wune ké, Njambiyé ta bû wune tikô ke mbey te yi wune ta diyo kete kpo ne kpo.

¹⁰ Keto mo te e duwe bakidye mõno yasi, a yakama duwe bakidye sendi nyangwé yasi. Yoko e sebile mumo ke mõno yasi, a ta sebile sendi mumo ke nyangwé yasi.

¹¹ Dete, nge be nde, wune ti duwe bakidya gbela meyasi me meneti maka na, nda má nje kanje sulna meyasi nyé wune nde, wune bâkidya?

¹² Nge be nde, wune ti duwe bakidya yasi mumo na, nda má nje nyé wune yasi te yun kó?

¹³ Kiya mo mesay wete ti yaka be ne bemasa yiba na. Ho a ta beno wete, kwadysé mbaña, ho a ta wokuna ne wete, yeliye mbaña. Wune ti yaka kelo mesay me Njambiyé, bengwé sendi kasi kusuku na.»

¹⁴ *Befarisé bá ke woko mélépi menori hene. E bo yise Yesus, keto bo bá ne kwadysa móni budysate.

¹⁵ E Yesus lepe nyé bo nde: «Wune ne nguru wun ke bû yotu yun ke misi me bomô nde, wune ne ngber. Yasi wete, Njambiyé duwá yasi te yi ke moy metemô mun ké. Wune dûkwé nde, yasi te yi bomô lukse ké, Njambiyé bénja yo nda bî ke misi mene.

¹⁶ Membonga mete yi Moyisi ketima ké nè mélépi mete yi botu be punja mélépi me Njambiyé léríma ké diyma kumó ke ngimô te yi Jañ te mo tópuna bomô ke möröku. Ke kónte, kande ke ngimô te yite, bo ke lero Kimo Tom ke kasi *Kando Njambiyé. Ndana mumo hene ke sunja, na nyij kete ne deti hene.

¹⁷ Wune dûkwé nde, dyobô nè meneti yakama yambile nedó. Yasi wete, kiné mõno yaña ne mbet yakama ñuwé ke membonga me Njambiyé na.

¹⁸ «Mumo hene e soñe bo ne nyari bû mbaña, yite nyé mo kelna wanja. Sendi, mumo hene e bû nya te yi njom soñma bo ne nyé, mo te mo kelna wanja.»

Kano ke kasi wete mo kusuku bene

wete buka mumo nde Lasar

¹⁹ Ke kónte, e Yesus yekidye wete kano nde: «Wete mbam bá ne budya kusuku. A díkima leñe kpasa melambô mete yi dye budya móni. A díkima joñna metu hene ke nyengwé, komsa budya medye jeba ne bomô.

²⁰ Yo bá sendi ne wete buka mumo nde Lasar. A bá metineñgwe ke numey mo kusuku kó. Yotu Lasar bá tandem mepen ne fata fata.

²¹ A kwadysa dye membrulma medye mete yi díkima bálo wule ke tebel mo kusuku kó ké. Ko bembije díkima nje dató mepen mene.

²² Diyo ké, buka mo kó njá gwe, e bejaki be Njambiyé soñe nyé ké tikô ke keki Abaraham. Mo kusuku kó njá gwe sendi, e bo pumbé nyé.

²³ A bá ke sañgwa ne nyangwé mebône mate ke dyá bemuñ. Ke nyé ma kanje misi ké, a bénja kenje londunate Lasar ke keki Abaraham.

²⁴ E nyé kembidya lepe nde: «Sañsu Abaraham, gwakó ñgwete wombé. Tomo Lasar, a tópa ton nyey ne ke möröku nje wedye ne dyem dyembé, keto mi ke sañgwa ne nyangwé mebône ke lam díté te yike.»

²⁵ E Abaraham yeñsa nde: «Mónmbe, taká kimote. We bá ne kusuku budysate ke jongwé dyó, e Lasar sañgwa ne mebône ke ngimô te yite. Ndana Lasar me ke kimô diyo wonga, ma we me yó ke mebône.

²⁶ Yinja yasi sendi nde: Nyangwé gbongo ndon ke njoka su sine wune. Dete, nge bomô kwadysé teme wonga yí kë weri, bo ti yaka kwá na. Sendi, nge bomô kwadysé teme weri nje wonga, bo ti yaka sabiyé na.»

²⁷ E mo kusuku kó lepe nde: «Sañsu, nda yo dete ké, mi ke ñgweta ne we nde: Tomo Lasar kenje ke yi sañmbe,

²⁸ keto mi ne bemañ bembé yitan, na kë lepi yasi te yi nyé bembé na misi mene kë kimote nyé bo, ma bo nje nje sendi ke mbey nyangwé mebône mete yike.»

²⁹ E Abaraham yeñsa nde: «Membonga mete yi Moyisi ketima ké nè tekana me

botu be punja melerpi me Njambiyé mate, bo bêngwé yo.»

30 Ε mō kusuku lerpé nde: «Ko na, Abaraham, sañsu! Yo nde, nge wete mumo temé ke njoka botu bête be ma gwe baka kē pe yan, bo ta yenja temo.»

31 Ε Abaraham nje lerpé nyé nyé nde: «Nge bo ti woke men Moyisi nè men botu be punja melerpi me Njambiyé na, bo ti yaka jaye yiña yaña na, ko bækó nde, mumo wômkwé kē lerpé nyé bo.»

17

1 Κε konyte, ε Yesus lerpé nyé bejeké benné nde: «Yo gba ne meyasi mete yi kele nde, mumo jâti ke beya nje. Yasi wete, mebône ta bâlo ke to mō te ε kele nde, meyasi mete dyâñ kō.

2 Yo kimôte ke yi mō te nde, bo bôn tari kôkuna yasi tiñj ke ñgiñ ne kwâ bête nyé ke manj, lañsa nde, a kâl yiña yasi te yi yakama jatidye ko mumo wete ke njoka bâco baka ke beya nje.

3 Wuné pêm mekele mun ne ñguru wun. Nge mōj kele yiña beya yasi sunjgwé ne we, nò ndêya nyé. Nge nyé yenja temo ke beya yasi te yi nyé kelma kē, nò tiki nyé ne ñgweté.

4 Κe ndingele yeso wete, nge nyé kele beya yasi sunjgwé ne we meñga yitan jo yiba, nge nyé nje sendi meñga yitan jo yiba lerpé nyé we nde: «Mi yenjama temo ke beya yasi te yi mi kelma kē,» nò tiki nyé ne ñgweté.»

5 Ε botu be tomun be Nyangwé Kumande lerpé nyé nyé nde: «Keló nde, wuse tiki temo ne we kwâ yike.»

6 Ε nyé lerpé nyé bo nde: «Má bækí nde, tikina temo te yi wuné tike ke yembé kē nyangwete nda dökó mbumó ñgwal lale, ma wuné yakama lerpé nyé jeti te yokó nde: «Sûtukwé kē suma ke manj,» a má woko men yun.

7 «Wuse pân pa lerpé nde: Wete mumo ke njoka yun ne mō mesay wene ε putike ñgwañ ne ho ε bakidye betiter. Nge nyé benné mō mesay wene ke yokwe ñgwañ, 'a má lerpé nyé nyé nde: «Inja diyé nedo dyena?»

8 A ta lerpé nyé nyé nde: «Jambinangwé nyé mi, senjo lambo, boñgo medye nje nō, nē mi pa dyena hobiye menjam, ke konyte, we má nje dyena nje hobiye yo yey.»

9 'Wuné tâka ka nde, a ta nyé mō mesay kō wosoko, keto a kelma yasi te yi nyé lepima nyé nyé kē?

10 Wuné sendi, nge wuné si keló yasi te yi bo lepima nde, wuné kâl kē, nè wuné njâki lerpé ke konyte nde: «Wuse gbela botu be mesay, he kelma yasi te yi bâ nde, wuse kâl ké.»

Yesus ke sidye kōn ndoko

ñomo kamó

11 Yesus bâ ke kē ke Yerusalém. Ε nyé kwâ ke njoka meneti me Samari nè Galile.

12 Κe ñgimo te yi nyé bâ ke nyijé ke wete dyá kē, ε bañja botu be ndoko kamó nje sangwa ne nyé. Yasi wete, bo temma ne nañ kembidysa

13 lerpé nde: «Yesus yekele, gwako ñgweté wusu.»

14 Ε nyé benné bo lerpé nde: «Wuné kâl kē tedye yotu yun nyé botu be nyena sadaka nyé Njambiyé.» Κe ñgimo te yi bo bâ ke kē kē, ε kōn yan siye.

15 Κe wete ke njoka yan ma benné nde, kōn ne siyma kē, ε nyé yokwe ne kôkô ne luksa Njambiyé ke numbu ne men ke kwey.

16 Ε nyé nje kuse mebôñ ke mbombu Yesus nyé nyé wosoko. Mō te bâ mō Samari.

17 Ε Yesus nje lerpé nde: «'Bo tî bë ñomo kamó yi kōn yan siyma kē na? Bomó yitan jo yini te bari ba we?»

18 Nge kele nde, jengwé te yokó nyepo yokwe ne kôkô nje lukse Njambiyé?»

19 Ε nyé nje lerpé nyé mō Samari kō nde: «Tema, kwañgo, tikina temo te yi we no kē jongwa we.»

Ngimo te yi Njambiyé ta nje

namo ne mboko kē

20 Ε *Befarisë diyé Yesus nde: «*Kando Njambiyé ta dyá ndenén?» Ε nyé yenja nyé bo nde: «Kando Njambiyé tí dyá ne nje te nde, ñomo bêña na.

21 Bo tí lepo nde: «Kando Njambiyé waka ho wari» na. Wuné dûkwe nde, Kando Njambiyé me ke njoka yun.»

22 E nyé lepe nyé bejeké nde: «Yo ta bë ne ñgimó te yi wuné ta kwadýe díyé ko ne mbet ke yeso te yi *Mónó mumó ta nje kék. Ko békó dete, wuné tí bënjé yeso te na.

23 Bomó ta lepo nyé wuné nde: «Né bénja, nyé waka, nyé wari!» Wuné tí ken na. Wuné fí sedyikwe bëngwé bo na.

24 Yo nde, njena Mónó mumó ta bë nda yi yesi mbiyé yesé nò ne verum, panó kande komé yeso punde kumó komé yeso bále kék.

25 Yasi wëte, a yâkañgwé sañgwa ne mëbónë budýate. Botu bë ñgimó te yókóta señé nyé.

26 Yasi te yi kwañnama ke ñgimó Nøy kék ta kwañna sendi dete ke ñgimó te yi Mónó mumó ta nje kete kék.

27 Ke ñgimó te yite bomó díkima dyéna, dyé menjam, keló megwaki, kenejé bëngóndu ban ke megwaki kumó ke yeso te yi Nøy nyijma nò ke moy nyangwé kuka, e nyangwé mbej dyá girise bo héné.

28 Yo ta kwañna sendi nda yi yo kwañnama nò ke ñgimó Lot kék. Bomó díkima dyéna, dyé menjam, bomó meyasi, dyangwé meyasi. Bo díkima bë menyambi, sumó metú.

29 Yasi wëte, ke yeso te yi Lot duwá nò kék *Sodóm kék, e díte nè yiña lolna metari wule dyobó girise bo héné.

30 Yo ta kwañna sendi dete ke yeso te yi Mónó mumó ta punjé yotu nyé bomó kék.

31 Yeso te mó te e ta bë ke tosiyó kó tí pikwé nde, a me kék bù meyasi mené ke moy tu na. Sendi, mó te e ta bë ke ñgwanj kó tí yókwé ne kókó kék dyá na.

32 Wuné táká yasi te yi kelnama ne nya Lot kék.

33 Mumó héné e ta sà nje te yi kambidya ne jongwé dyené kó ta dímbidye yo. Yasi wëte, yókó e ta dímbidye jongwé dyené kó ta kpaló jú.

34 Mi ke lepo nyé wuné nde: Ke ñgimó te, ke njoka bomó yiba bë ta ya ne tu ke kiya tañ wëte, a ta bù wëte, tikó wëte.

35 Ke njoka bomá yiba bë ta ñgbo kókó yasi ke tari, a ta bù wëte, tikó wëte.

36 Ke njoka bembam yiba bë ta bë ke keló mesay ke ñgwanj, a ta bù wëte, tikó wëte.»

37 E bejeké diye nyé nde: «Yo ta kwañna we, Nyangwé Kumande?» E Yesus yeñsa nde: «Ke mbey komé muñ yasi diye kék, bedabo wésidyañgwé womete.»

18

Kanó ke kasi wëte beya mó pesina josi

1 Yesus yekidya wëte kanó nyé bejeké bëne yí tedye bo nde, bo yâkañgwé ñgwëta ne Njambiyé metu héné kine katóna.

2 A yekidya nde: «Wëte mó pesina josi bá ke wëte dya. A tí bë ke kambó Njambiyé na. Sendi, yeti kasi ne né mumó na.

3 Wëte kusó nyari bá ke dya te. A díkima nje menjimó héné ke yi mó pesina josi kó lepo nyé nyé nde: «Peso josi ke njoka mbe sine mó melepi wombé.»

4 Menjimó kwañma budýate, mó pesina josi tí kwadýe na. Ke kónté, e nyé nje lepo ke moy temó ne nde: «Mi ke duwé gbate nde, mi yeti ke kambó Njambiyé na. Sendi, mi yeti ne kasi ne mumó na.

5 Ko békó dete, mi ta peso lepi kusó nya kó, keto a ke njangwé mi. Mi ta peso lepi ne, keto a ta potó to mbe ne njenate metu héné.»

6 E Nyangwé Kumande kék mbombu lepo nde: «Wuné wóku ndi yasi te yi beya mó pesina josi kó lepima kék.

7 'Wuné táká gbate nde, Njambiyé ta díyó ka kine peso lepi keto botu bëte bë nyé ma tóke baka yí kamé ne bo? 'A ta díyó ka kine peso lepi keto botu bëte bë ñgwëta ne nyé tu ne yeso baka? 'A ta linja kine peso ka lepi nedó keto yan yí kamé ne bo?

8 Mi ke lepo nyé wuné nde: A ta peso lepi nedó keto yan yí kamé ne bo.» Yesus sidya lepo nde: Komé *Mónó mumó ta nje kék, 'a ta kwedya ka bomó ke tikó temó ne Njambiyé?»

Kanó ke kasi bembam yiba bë ká

ηγωτα ne Njambiyε

9 A ką mbombu yekidye sendi wete kano, keto botu bete be lepe gba nde, bo ne ηgbeŋ nje kpalɔ yeliyε bessɔ baka.

10 A yekidya nde: «Bembam yiha temma kɛ ke mbanjɔ Njambiyε yí kɛ ηgweta ne Njambiyε. Wete ba mɔ *Farisɛ, wete ba mɔ boŋna mɔni garama.

11 Mɔ Farisɛ temma tema lepo nyε Njambiyε ke moy temo ne nde: «Njambiyε wombɛ, mi ke nyε we wosoko, keto mi yeti nda baŋa bomɔ na. Baŋa botu be ηgaŋ, baŋa kɔtu bomɔ, baŋa botu be kelna wanja. Wosoko, keto mi yeti nda mɔ boŋna mɔni garama te yɔkɔ na.

12 Ke moy sɔndi wete mi kiy medye meŋga yiha. Ke meyasi hene te yi mi sɔmbɛ, mi báka yo ke meŋgabiye kamɔ kamɔ, bù ηgabiyε kwalɔ meyasi mete wete wete nyε we Njambiyε.»

13 Yasi wete, mɔ boŋna mɔni garama kwaŋma ne kɛ dīyɔ ne naŋ. A t̄i boŋe kaŋe misi ne mbet kенje kwey na. Yasi wete, a kpoma bo ke b̄eti lepo nde: «Njambiyε wombɛ, soŋa ηgambi yɔ ke to mbe, mi mɔ mebeyɔ.»

14 Ε Yesus nje lepo nde: «Mi ke lepo nyε wunε nde: Mbam kɔ duwà kɛ t̄u dyenε ne temo ne te, keto Njambiyε pesima nde, a me ne ηgbeŋ ke mbombu wenε, soŋe mɔ Farisɛ. Keto mo te ε b̄endidyε yotu kенje kwey, Njambiyε ta piſyε nyε kенje nj̄i. Ma yɔkɔ ε piſyε yotu kенje nj̄i, Njambiyε ta b̄endidyε nyε kенje kwey.»

Yesus ke nyε bɔnɔsikemekombila (Mt 19; Mk 10)

15 Bomɔ boŋma seke seke bɔnɔsike kɛ no ke yi Yesus, na kpoki bo, yí nyε bo mekombila. Yasi wete, ke bejekε ma bεŋε dete kɛ, ε bo bama ne botu bete.

16 Ε Yesus lepe nde, bo bɔnɔsike kɛ no. Ε nyε nje lepo nde: «Ne t̄iki, ne bɔnɔsike nje ke yembε. Ne t̄i peti bo na, keto *Kando Njambiyε wókunaŋgwε ne botu bete be nda bɔnɔsike baka.

17 Gbakasi yi mi lepe nyε wunε kɛ: Νge mumɔ ti jayε Kando Njambiyε nda monɔsike na, a t̄i nyiŋe kete na.»

Wete mɔ kusuku ke nje ke yi Yesus (Mt 19; Mk 10)

18 Wete yesɔ wete kum Beyudɛn diyma Yesus nde: «Kimɔ yekele, mi kɛl nan, né mi be ne joŋgwε te yi kpo ne kpo?»

19 Ε nyε yenja nyε nyε nde: «Keto ηge yi we jeba mi nde kimɔ mumɔ kɛ? Keto kine kimɔ mumɔ wete ne wete na, ndi Njambiyε nyεrɔ.»

20 We ma duwε memboŋga me Njambiyε, yo nde: «Kre, we t̄i kel wanja na. We t̄i woku mumɔ na. We t̄i gubu na. We t̄i pesi lepi nyε ke numbu mumɔ na. Jeso sɔŋgwε bεne nyɔŋgwε.»

21 Ε mbam yenja nde: «Mi ke b̄akidye meyasi menɔri hene kande ne monɔsike.»

22 Ke Yesus ma wokɔ dete kɛ, ε nyε lepe nyε nyε nde: «Bukwà yasi wete yi we t̄i pa kelɔ kɛ, yo nde: Ken dyaŋgwε meyasi mo hene, nò bɔnɔ mɔni te kabɔ nyε buka bomɔ. Dete, we ta be ne kusuku ke dyɔbɔ. Ke kɔŋte, nò b̄eŋgwε mi.»

23 Ke mbam kɔ ma wokɔ dete kɛ, ε nyε woke ηgambi budyate, keto a ba ne budya kusuku.

24 Ke Yesus ma bεŋε dete kɛ, ε nyε lepe nde: «Yo gba sulnate ke yi botu be kusuku nde, bo nyiŋa ke *Kando Njambiyε.»

25 Yo jεwnate nde, nyangwε nyamɔ nda *samo yakama kwà lale nedɔ ke njεmbi alula nè nde, mɔ kusuku nyiŋa ke Kando Njambiyε.»

26 Botu b̄ete be ba ke wokɔ yasi te yi Yesus ba ke lepo kɛ nj̄a diye nde: «Ma ηge be dete, nda yakama j̄u kɔ?»

27 Ε Yesus yenja nde: «Yasi te yi bomɔ yeti ne deti te yi kelɔ, Njambiyε ne deti te yi kelɔ yo.»

28 Ε Piyer lepe nyε nyε nde: «Bεŋa, wuse ma tikɔ su meyasi musu hene bεŋgwε we.»

29 Ε nyε lepe nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lepe nyε wunε kɛ: Νge mumɔ tikε t̄u dyenε, tikɔ nyari ho bεmaŋ ho saŋgwε bεne nyangwε, tikɔ bɔnɔ keto *Kando Njambiyε,

30 mɔ te ta be ne meyasi mete yinɔri ke ηgimɔ te yɔkɔ kwà yi mbombu. A ta be sendi ne joŋgwε te yi kpo ne kpo ke metu mete yi ta nje kɛ.»

31 Ke kɔjte, ε nyε jeba bejekε bεnε kamɔ jɔ yiba lεrɔ nyε bo nde: «Nε bεnja, wuse be bεndε kε pε Yerusalεm baka: Mεyasi hεnε te yi botu be punja mεlεri me Njambiyε ketima ke kasi *Mɔnɔ mumɔ kε ta kelna gbate.

32 Bo ta bū nyε kaŋε nyε botu bεte be yeti ke duwε Njambiyε baka. Bo ta nyεtɔ nyε, tɔyε nyε, sa meseri ke yotu ne,

33 njurɔ nyε ne njambala. Ke kɔjte, bo má wo nyε, a má nje womiyε ke metu yitati.»

34 Yasi wεtε, bejekε t̄i wokε yaŋa ke yasi te yi Yesus lεpima kε na. To te bā sɔdyaate ne bo, bo t̄i biye to lεpi te na.

Yesus ke bute misi me wete mbam (Mt 20; Mk 10)

35 Yesus bā ke wuta ne Yeriko. Ke ɔgimɔ te yite wεtε mɔ dībina misi bā ke dīyɔ ke kεki nje. A dīkima jɔmbɔ mεyasi ke mεbɔ me bōmɔ.

36 Ke nyε ma wokɔ ɔgil bōmɔ ke kwā kε, ε nyε diye to te.

37 ε bo lεpε nyε nyε nde: «Yo Yesus te, mɔ dya Nasaret kwā.»

38 Ke nyε ma wokɔ dεte kε, ε nyε kembε nde: «Yesus, mɔnɔ Davit, gwakɔ ɔgwεtε wombε.»

39 ε botu bεte be bā mbōmbu baka bāmε nyε lεrɔ nyε nyε nde, a dībi numbu. Ko bεkɔ dεte, a njɔ kembo kwā to te nde: «Mɔnɔ Davit, gwakɔ ɔgwεtε wombε.»

40 ε Yesus temε lεrɔ nde, bo bōn nyε kε no. Ke mɔ dībina misi ma wuta ne nyε kε, ε nyε diye nyε nde:

41 «Wε kwádyikwε nde, mi kēl ɔge nyε wε?» ε nyε yeŋsa nde: «Nyāngwε Kumande, kelɔ nde, mi bεnjanāngwε.»

42 ε Yesus lεpε nyε nyε nde: «Bεnjanāngwε, tikina temɔ te yi wε no kε joŋgwε wε.»

43 Ndana ndana, ε nyε kande bεnja yasi bεnjanāngwε Yesus ne luksa Njambiyε ke numbu. Ke bōmɔ hεnε be bā womεte baka ma bεnja yasi te yi kwaŋnama kε, ε bo lukse Njambiyε.

1 Yesus kendima dyā ke Yeriko. A bā ke kwā nje ne nje.

2 Wεtε mbam nde Sase bā ke dya te. A bā kum botu be boŋna mɔni garama. A bā sendi mɔ kusuku.

3 A saŋma nje te yi bεnja mɔ te yi bo jeba nde Yesus kɔ. Yasi wεtε, a t̄i bε ne dεti te yi bεnja nyε na kεto ɔgil bōmɔ, kεto Sase bā mɔ botu.

4 ε nyε nje sεdye kwā kε mbōmbu kε bεndɔ wεtε jeti nde sikɔmɔr, na bεnja Yesus, kεto Yesus yākaŋgwε kwā womεte.

5 Ke Yesus ma kumɔ womεte kε, ε nyε kaŋε misi bεnja Sase lεrɔ nyε nyε nde: «Pikwe nedɔ, kεto muka mi yākaŋgwε ya ke t̄u dγyɔ.»

6 ε Sase piyε bεke bεke bū Yesus ne mesosa.

7 Bōmɔ hεnε be bεnja mεyasi mete baka nyīngilama lεrɔ nde: «A kā ya ke yasi mɔ mεbεyɔ.»

8 Yasi wεtε, ε Sase temε ke mbōmbu Kumande Yesus lεrɔ nyε nyε nde: «Nyāngwε Kumande, wokɔ. Mi ta bākε kusuku mbe ke bεmbe, bū ɔgabiyε te wεtε nyε buka bōmɔ. Sendi, ɔge bε nde, mi sebila mumɔ, bū ne yaŋa ke bō ne, mi ta yōkidye yo mεnja yini nyε nyε.»

9 ε Yesus nje yeŋsa nyε nyε nde: «Botu bε t̄u dγyɔ mε ne joŋgwε muka, kεto wε sendi nday Abaraham,

10 kεto *Mɔnɔ mumɔ njáki nje sā botu bεte be ma dīmbiyε baka joŋgwε bo.»

Kanɔ ke kasi mesule me lɔr kamɔ (Mt 25)

11 Ke ɔgimɔ te yi bōmɔ bā ke wokɔ yasi te yi Yesus bā ke lεrɔ kε, ε nyε kε mbōmbu yekidye wεtε kanɔ nyε bo. Yesus bā ke wuta ne Yerusalεm. ε bōmɔ take nde, *Kandɔ Njambiyε ta dyā ndana ndana.

12 A yekidya kanɔ te nde: «Wεtε mbam jadya ke yiŋa kandɔ bekumande. ε nyε kwā kε lōndunatε ke wεtε mεnεti ke boŋna dīyɔ kumande. Ke nyε si bū dīyɔ kumande, a má nje yōkwε.»

13 Ke ɔgimɔ kwaŋje ε nyε jeba bānja botu be mesay bεnε kamɔ, nyε bo sule lɔr kamɔ lεrɔ nyε bo nde: «Wunε dīkwε yo kumɔ ke ɔgimɔ te yi mi ta yōkwε kε.»

14 Botu be dya dyene dikima beno nyue. ε bo tome bomo kene ke koy ne ke lepo nyue nyanjwe kumande dya te nde: «Wuse yeti ke kwadye nde, mbam kɔ diy ne wuse na.»

15 «Ndana, ke nyue ma yokwe ke bojna diyo Kumande kē, ε nyue lepe nde, bo jēbaŋgwé botu be mesay bete be nyue nya bo mōni baka. A kwadysa duwe nda yi mumo hene dōkwa ne yene kē.

16 ε bosa mumo diy lepo nde: «Kumande, sule lɔr wɔ punja sule lɔr kamɔ.»

17 ε nyue lepe nyue nyue nde: «Kimɔ yaŋa, we mo mesay te yi bo yakama be ne bibina temo ne nyue. Nda yi we duwā bakidye yasi te yi ne mbet, mi ke nyue we medya kamɔ nde, diyo no.»

18 ε mumo yibate nje lepo nde: «Kumande, sule lɔr wɔ punja sule lɔr yitan.»

19 ε Kumande lepe nyue nyue nde: «We sendi, diyo ne medya yitan.»

20 ε mumo yitatite nje lepo nde: «Kumande, sule lɔr wɔ kɔ. Mi boyma yo ne kum lambo sɔdys.»

21 Mi gwā wɔ yo, keto we ne nyano budystate. We bón yasi kiné yaŋa te yi we paŋma komɔ na. We ndém medye kiné mbeki te yi we paŋma be na.»

22 ε Kumande lepe nyue nyue nde: «We beya mo mesay. Mi ta pəso lepi yo beŋgwé məlepi məte yi punduma ke numbu yo kē. We duwā nde, mi ne nyano budystate. Mi bón yasi kiné yaŋa te yi mi paŋma komɔ na. Mi ndém medye kiné mbeki te yi mi paŋma be na.»

23 Nge kelé yi we t̄i b̄u mōni mbe kē tikɔ ke mbey dōkwa te kē? Nge yi we ti kelé dete, simande ke yokwe mbe, mi ta sombɔ liba ke to te kē?»

24 ε Kumande lepe nyue botu bete be b̄a womete baka nde: «Wuné sūku sule lɔr te yi ke b̄o ne kē kaŋe nyue mo te ε ne sule lɔr kamɔ kɔ.»

25 ε bo lepe nyue nyue nde: «Kumande, mbeete ne sule lɔr kamɔ.»

26 ε nyue lepe nde: «Mi ke lepo nyue wuné nde: Bo ta dokidye yasi nyue mo te ε me no kɔ. Yasi wete, pe yokɔ ε kiné yaŋa kɔ, bo ta suko ko mōni yasi te yi nyue no kē.»

27 Ke be botu bete be benɛ mi baka, wuné bōn bo nje no, keto bo t̄i kwadye

nde, mi diy ne bo na. Wuné njaki ne bo waka nje pəso məŋgi man ke mbombu wombɛ.» »

Yesus ke dyaq ke Yerusalem

(Mt 21; Mk 11; Jy 12)

28 Ke Yesus ma si lepina dete kē, ε nyue b̄u to njəŋ kendi yi kē no Yerusalem.

29 Ke nyue ma wuta ne Betfage nè Betani ke keki *Keki məoliviye kē, ε nyue tome baŋa bejeké benɛ yiba

30 lepo nyue bo nde: «Wuné kēn ke dya te ε ke mbombu wun kɔ. Komé wuné ta nyijé ke moy dya kē, wuné ta dolō mōno tofu tiŋnate. Mumo wete ne wete t̄i pa dīdye mete mené wete yeso ke to ne na. Né wuné wúnja nyue nje no.»

31 Nge mumo diyε wuné nde: «Wuné wúnja nyue keto nge?» nè wuné yēnsangwe nde: «Nyangwe Kumande ke kwadye kelɔ yiŋa yasi ne nyue.» »

32 Bejeké bete be nyue tomma baka kā kwedya məyasi nda yi nyue lepima nyue bo kē.

33 Ke njimɔ te yi bo b̄a ke wunjé mōno tofu kē, ε b̄esa bete diyε bo nde: «Wuné wúnja nyue keto nge?»

34 ε bo yeŋsa nde: «Nyangwe Kumande ke kwadye kelɔ yiŋa yasi ne nyue.»

35 ε bo b̄u mōno tofu kē no ke yi Yesus, b̄u məlambɔ man jonɔ ke to ne, nje bendidye nyue ke to te.

36 Ke njimɔ te yi Yesus b̄a ke kwā kē, ε b̄omo be ke jonɔ məlambɔ man ke nje, na kendi ke to te.

37 Ke nyue ma wuta ne Yerusalem ke piya *Keki məoliviye kē, ε mesosa kwā njil bejeké hene. ε bo lukse Njambiye ne men ke kwey keto nyanjwe məkele hene te yi bo dīkima bəŋe kē.

38 ε bo lepe nde: «Mekombila ne Kumande te ε nje ne dīnɔ Baba Mboko kɔ! Tete bēŋnaŋgwé ke dyobɔ nè məluksa bēŋnaŋgwé ke kwey!»

39 ε baŋa *Befaris̄ be b̄a ke moy njil yinɔri baka lepe nyue Yesus nde: «Yekele, gayɔ bejeké b̄o.»

40 ε nyue yeŋsa nde: «Mi ke lepo nyue wuné nde: Nge bo dībɛ numbu, mətarí ta kpalɔ lepina ne men ke kwey.»

41 Κε Yesus ma kumō ke kəki Yerusalem kaŋe misi bəŋe nə dya ké, ε nyę kande dukwe

42 Ierpō nde: «Yerusalem, we má dukwə yə məyasi məte yi nyę we tete ke yeso te yəkə muka, ma yo gba kimote. Yasi wətə, yo sədyate ndana ke misi mo.

43 Keto ŋgimō ta dya, bəpendō bo ta sumo ndoko litə we. Bo ta səŋgo we məmbey həne.

44 Bo ta yangile we wúne bənō bo bətə ke mənəti. Bo t̄i tiko tari wətə dokidiyate ke to jakoso na. Yo ta kelna dete, keto we t̄i duwe ŋgimō te yi Njambiyə nja bəŋe we kē na.»

Yesus ke dudyə botu be dyaŋgwə

*məyasi ke mbanjə Njambiyə
(Mt 21; Mk 11; J̄ 2)*

45 Ε nyę kwə nyiŋe mbanjə Njambiyə kande dudyə botu bətə be bā ke dyaŋgwə məyasi womete baka

46 Ierpō nyę bo nde: «Yo ketinate ke məkana me Njambiyə nde: ‹Tū dyembə ta be tū məŋgwəta.› Yasi wətə, wunə ma yənsa yo ne gbaŋ botu be gubō.»

47 A díkima tedye bəmō məlepi me Njambiyə metu həne ke mbanjə Njambiyə. Bekum be botu be nyəna sadaka nyę Njambiyə nə botu be ketina məyasi nə nyanggwə botu be kandə Isarayel saŋma nje te yi wo nyę.

48 Yasi wətə, bo t̄i duwe nda yi bo yakama kelə kē na, keto bəmō həne nya temo yan ke wokuna məlepi mənə.

20

*Deti Yesus wúla ke yi Njambiyə
(Mt 21; Mk 11)*

1 Wətə yeso Yesus bā ke tedye məlepi me Njambiyə ierpō Kimō Tom nyę bəmō ke mbanjə Njambiyə. Semə semə, ε bekum be botu be nyəna sadaka nyę Njambiyə nə botu be ketina məyasi nə betomba be dya dya

2 diye nyę nde: «Deti te yi we kelə ne məyasi məte yike kē wúla we? Ierpō nyę wuse. Nda nyę we deti nde, kelə məyasi məte?»

3 Ε nyę yənsa nyę bo nde: «Mi sendi, mi ndi ne ləpi wətə yi mi ta diye wunə:

4 Nda tome Jan̄ nde, a njāki tōpə bəmō ke mōrəku? Yo Njambiyə ho yo bəmō? Wunə yēnsaŋgwə nyę mi.»

5 Ε bo kande mediyna tandə yan ierpō nde: «Ijə wuse ləpə nde: Yo Njambiyə tome nyę, a ta diye wuse nde: ‹Ma keto ŋge yi wunə t̄i tike temo ke yasi te yi nyę ləpima kē?›

6 Ma ŋge wuse nje yənsa nde: Yo bəmō tome nyę, yite bəmō həne ta lü wuse ne metari wo, keto bo ke kombile duwe nde, Jan̄ bā mō punja məlepi me Njambiyə.»

7 Ε bo yənsa nde: «Wuse yeti ke duwe Mō te ε tomma nyę nde, a njāki tōpə bəmō ke mōrəku kō na.»

8 Ε nyę yənsa nyę bo nde: «Mi sendi, mi yeti ke ləpə yaŋa nyę wunə ke kasi deti te yi mi kelə ne məyasi məte kē na.»

Kan̄ ke kasi bəya botu be

*bakidya ŋgwaŋ
(Mt 21; Mk 12)*

9 Ke kōntə, ε nyę nyę wətə kan̄ nyę bəmō nde: «Wətə mbam sama ŋgwaŋ *vinye. Ε nyę kaŋe yo nyę baŋa botu be məsay nde, bo bākidya. Ke kōntə, ε nyę nje kwə kē ləndunate ke yiŋa mənəti kē ya bədya metu.

10 Ke məmbumō ma si dətə ke ŋgwaŋ, ε nyę tome wətə mo məsay kənətə ke yi bari, nē bo njesə nyę ŋgabiyə məmbumō məte yənə. Yasi wətə, ε botu bətə məndə mō tomun yəkidye nyę ne gboŋgo bō.

11 Ε nyę baŋidye tomo wətə mo məsay. Ε botu be bākidya ŋgwaŋ məndə nyę toyə nyę wuŋgwə, yəkidye nyę ne gboŋgo bō.

12 Ke məŋga yitatite, ε nyę tome sendi wətə mo məsay. Ε bo dudyə nyę yəkidye ne məreŋ ke yotu.

13 Ndana, ε sa ŋgwaŋ ierpō nde: ‹Mi ta kelə nan? Mi ta tomo mōnmbə, səŋ temo mbə, ta bē, bo ta kambə nyę.›

14 Ko bəkə dətə, ke botu be bākidya ŋgwaŋ ma bəŋe nyę kē, ε bo saŋgwə ŋgiŋ ierpō nde: ‹Yo nyę ta tika ne məlikə me saŋgwə. Wuse wôku nyę, nē wuse tika nō.›

15 Ε bo bū nyę kē bətə ke kōŋ ŋgwaŋ wo.»

Ndana, ε Yesus diye nde: «Sa ηgwanj ta kelɔ nan nɛ bo?

¹⁶ A ta nje girise bo hene kaŋe ηgwanj nyε baŋa.» Ke bomo ma woko meleri menɔri kέ, ε bo lere nde: «Yaŋa tі kelnaŋgwε dete na.»

¹⁷ Yasi wete, ε Yesus kaŋe misi bεnε ne bo lere nde: «Yo kεtinate ke mεkana me Njambiyε nde: <Τari*f1* te yi botu bε sumna njumɔ saŋma kɔ kpalmα nje bε saŋgwε kondu,> ma to leri te nde ηge?»

¹⁸ Νgε mumɔ nje dūmɔ mbombu ne kete, a ta bałɔ nyanyaŋgwε lekwε ne mutu mutu. Sendi, Νgε kondu te bałe ke to mumɔ, yo ta pɔɔsɔ nyε ne mbɔl.»

¹⁹ Bekum bε botu bε nyεna sadaka nyε Njambiyε nɛ botu bε kεtina mεyasi saŋma nje te yi biye nyε ndi ke kiya ηgimɔ te yite. Yasi wete, bo kambima bomo. Bo duwɑ nde, Yesus nyéki kanɔ te sungwε ne bo.

Yesus nde, bomo gbôku garama

nyε Sesar

(Mt 22; Mk 12)

²⁰ Ndana, ε bo kande saŋna menje tomo bomo yi pemna ne. Botu bete díkima kelɔ mεmbɔlε nda kimɔ bomo, simande bo ta woko yin̄a kɔtu leri ke numbu ne, ne bo biy nyε, nyε botu bε pesina jɔsi, ne bo nje kwaŋdye nyε kεnje nyanyaŋgwε kum te ε diye ne meneti man kɔ.

²¹ ε botu bete lere nyε Yesus nde: «Yekele, wuse duwɑ nde, we ke lεpina tedye sendi yasi ne ηgbεŋ kine nεmbε njoka bomo na. Yasi wete, we tédyα yɔ nje Njambiyε gbate gbate.

²² 'He gbôku ka garama nyε *Sesar, ho he tī gboku na?»

²³ Yesus duwɑ likisi yan. ε nyε lere nyε bo nde:

²⁴ «Wunε tédyα mi sule wete. Yekambiyε nɛ mεketi mεte yi kεte kέ tédyα nda?» ε bo yεnsa nde: «Yo yi Sesar.»

²⁵ ε nyε lere nyε bo nde: «Dete, wunε nyéki Sesar mεyasi mεte yεnε, nyε Njambiyε mεyasi mεte yεnε.»

²⁶ Ma bo ti yaka biye nyε nde, a lεpima yin̄a kɔtu leri ke mbombu bomo na.

Yasi wete, bo ηgbakimama nda yi Yesus yεnsama nɔ nyε bo kέ, ε bo dībε numbu.

Kasi womiya bomo

(Mt 22; Mk 12)

²⁷ Baŋa bomo ke njoka *Besadusε ką kε yi Yesus. Besadusε lεpi nde, mumɔ tī womiyε na. ε bo lere nyε Yesus nde:

²⁸ «Yekele, Mɔyisi kεtima ke mεmbongga nde: <Νgε mumɔ bε ne maŋ, Νgε maŋ wene te gwe tikɔ nyari kine ja bεnε na, na bōŋ kusɔ te, na ja kwaŋdye ne dīnɔ maŋ ε gwā kɔ.»

²⁹ Ma yo bā ne bōnɔ bembam yitan jɔ yiba ke moy yan. Tomba moy bōnma nyari. ε nyε gwe tikɔ nya te kine ja bεnε nyε na.

³⁰ ε ε kɔŋte nje bū kusɔ. ε nyε gwe sendi tikɔ nyε kine ja bεnε nyε na.

³¹ ε mɔ yitatite nje bū sendi nya te. Yo kelnama dete ne bo yitan jɔ yiba hene. Bo gwā kine tikɔ mɔnɔsikε wete na.

³² Diyɔ kέ, ε nyari nje gwe sendi.

³³ Ma komε bεmuŋ ta womiyε kέ, nya kɔ ta nje bε nya nda ke njoka yan, kεto bo hene yitan jɔ yiba bōnma nyε ne megwaki?»

³⁴ ε Yesus yεnsa nyε bo nde: «Bembam nɛ boma bεte bε ndi ndana ke mεneti baka ke kelɔ megwaki.

³⁵ Yasi wete, botu bete bε Njambiyε bεnεma kimɔtε nde, bo ta womiyε ke njoka bεmuŋ bε ne joŋgwε ke mbokɔ te yi ta nje kέ tī kelɔ megwaki se na.

³⁶ Bo tī gwe se na, kεto bo ta bε nda bεjaki bε Njambiyε. Bo ta bε bōnɔ bε Njambiyε, kεto bo ma womiyε ke njoka bεmuŋ.

³⁷ Mɔyisi tédyα nde, bomo ta womiyε ke mbεy te yi nyε lεpima kasi mɔnɔ jeti te ε bā ke biye dītε kɔ komε nyε jeba Baba Mbokɔ nde: <Njambiyε te ε Abaraham, Njambiyε te ε Isak, Njambiyε te ε Yakɔr.»

³⁸ Njambiyε yeti Njambiyε bεmuŋ na, nyε Njambiyε te ε botu bete bε ne joŋ baka. Ke yεnε, botu bete bε ma gwe baka hene ne joŋ.»

³⁹ ε baŋa ke njoka botu bε kεtina mεyasi jaye lεpɔ nde: «Yekele, we lεpima kimɔtε.»

40 Ké kɔ̄jte, bo kine bɔ̄bɛ diyɛ se nyɛ yiŋa diyan na.

41 Ε Yesus nję lerpɔ̄ nyɛ bo nde: «Bomɔ̄ lerpɔ̄ nde, *Krist mɔ̄nɔ̄ Davit nan?»

42 Keto Davit nɛ ḥguru wene ke lerpɔ̄ ke moy mɛkana me Besom nde: <Baba Mbokɔ̄ lerpima nyɛ Nyaŋgwɛ Kumande wombe nde: Diyɔ̄ metidye ke mbam bɔ̄ mbe>

43 kumɔ̄ nde, mi siki kawule bependɔ̄ bɔ̄ tiko ke njı̄ mɛkol mō.

44 Davit jebama Krist nde Nyaŋgwɛ Kumande, ma Krist ta kpalō nję bɛ mɔ̄nɔ̄ wene nan?»

45 Ké ḥgimo te yi bomɔ̄ hene bą̄ ke woko mɛlepi mète yi Yesus bą̄ ke lerpɔ̄ ké, ε nyɛ lerpɛ nyɛ bejekɛ bene nde:

46 «Wunɛ dīy ne sɔ̄sɔ̄ ne botu be ketina mɛyasi. Bo kwádyikwɛ jaŋa ne nyaŋgwɛ nduleŋ nduleŋ megambo ke mbɔ̄mbu bomɔ̄, kwadysɛ sendi nde, bomɔ̄ kē nyenɔ̄ bo ke mɛmbej kome bomɔ̄ diki wesidya ké. Bo kwádyikwɛ dīy ke bosa mɛmbej ke mɛmbanjɔ̄ mewesidya me Beyudɛn, sà̄ sendi kpasa mɛmbej ke metu medina.

47 Bo wénjila mɛyasi hene ne mbul ke mɛbɔ̄ me bekusɔ̄ boma, diki nję kelɔ̄ sɛwna mɛŋgwɛta, nɛ bomɔ̄ bɛŋ nde, bo kimɔ̄ bomɔ̄. Njambiyɛ ta jɔ̄se bo tedye bo nyaŋgwɛ mɛbɔ̄ne kwà̄ to te.»

21

Wete buka kuso nyari ke nyɛ Njambiyɛ

yasi ne temɔ̄ ne hene
(Mk 12)

1 Yesus kaŋma misi bɛŋɛ nda yi botu be kusuku bą̄ ke nyɛ mɛyasi ne sadaka nyɛ Njambiyɛ ke moy kpongi nyenɑ̄ sadaka ké.

2 Ε nyɛ bɛŋɛ wete buka kuso nyari kɛ bɛtɛ limbi sisi yiba kete.

3 Ε nyɛ lerpɛ nde: «Gbakasi yi mi lerpɛ nyɛ wunɛ ké: Buka kuso nya kɔ̄ nya kwà̄ bari hene,

4 keto bari hene nya bɔ̄yɔ̄ mɛyasi mète yi bo bɛ nɔ̄ kwà̄ to te ké. Yasi wete, buka kuso nya kɔ̄ nya yasi hene te yi bą̄ nde, a jō̄najangwɛ nɔ̄ ke dīyɔ̄ mɛbukɔ̄ mene ké.»

Kasi mɛbɔ̄ne mète yi ta nje ké
(Mt 24; Mk 13)

5 Diyɔ̄ ké, ε baŋa bomɔ̄ lerpɛ kasi mbanjɔ̄ Njambiyɛ. Bo bą̄ ke lerpɔ̄ nda yo bą̄ kimɔ̄te ne kimɔ̄ mɛtari nɛ mɛyasi mète yi bomɔ̄ nya Njambiyɛ ne sadaka ké. Ε Yesus lerpɛ nde:

6 «Ké metu mète yi nje ké mɛyasi menɔ̄ri hene yi wunɛ bɛŋɛ ké kine tari wete ne wete ta dīyɔ̄ waka ke to jakɔ̄sɔ̄ kine nde, bo gbûŋgula bɛtɛ ke meneti na.»

7 Ε bo diyɛ nyɛ nde: «Yekele, mɛyasi mète ta kelna ndenɛn? Yo ḥgje ta tedye nde, mɛyasi mète ta bɛ ke kelna ké?»

8 Ε nyɛ yeŋsa nde: «Wunɛ dīy ne sɔ̄sɔ̄, ma bo nje sebile wunɛ, keto bomɔ̄ budyate ta nje ne dīnɔ̄ dīyɛmbe lerpɔ̄ nde: <Mi *Krist, mi kɔ! Ngimɔ̄ yakama.› Wunɛ tī bɛŋgwɛ bo na.

9 Komɛ wunɛ ta woko kasi mɛdyambi, woko sendi nde, bomɔ̄ ke dīes to sun̄gwɛ ne bekum be dya, wunɛ tī gwaki kan yaŋa na, keto mɛyasi mète kâ̄nda si kelna. Yasi wete, yite tī tedye nde, siyna mbokɔ̄ ta dīyɛ ndana ndana na.»

10 Ε nyɛ lerpɛ nyɛ bo nde: «Kandɔ̄ wete ta temɛ lū̄ dīyambi ne wete kandɔ̄. Kumande wete má temɛ lū̄ dīyambi ne jakɔ̄sɔ̄.

11 Meneti ta ḥgwan̄gwɛ budyate. Beya mɛkɔ̄n nɛ mɛkolō ta dīyɛ sendi ke budya mɛmbej. Nyaŋgwɛ mɛkele mète yi nyɛ wɔ̄ nɛ nyaŋgwɛ mɛyekambiyɛ ta kelna wule kwey.

12 Yasi wete, ke ḥgimɔ̄ te yi mɛyasi menɔ̄ri tī pa kelna ké, bo ta b̄iye wunɛ tedye wunɛ nyaŋgwɛ mɛbɔ̄ne. Bo ta kaŋɛ wunɛ tembidye ke jɔ̄si ke mɛmbanjɔ̄ mewesidya me Beyudɛn, nyɛ wunɛ ke jɔ̄bo. Bo ta kɛ ne wunɛ ke mbɔ̄mbu bekumande nɛ ke mbɔ̄mbu bekum keto dīnɔ̄ dīyɛmbe.

13 Mɛyasi mète yi wunɛ ta saŋgwɛ nɔ̄ ké ta kelɔ̄ nde, wunɛ lēpi mɛyasi mète yi wunɛ bɛŋma nɛ yi wunɛ duwà̄ ke kasi mbe ké.

14 Dete, wunɛ bâ̄kidya kimɔ̄te ke dīyɔ̄ dīyɛndye, wunɛ tī kanda kudye temɔ̄ ke yasi te yi wunɛ ta yeŋsa ké na.

15 Keto mi ta tedye wune melepi mete yi wune ta lero ké, nyé sendi wune dýano te yi ta keló nde, bependó bun tí sumó kol, ho yeñsa yaña na.

16 Ko besaŋgwé bun nè benyaŋgwé bun, ko bemaŋ bun ko bejaŋdyé bun nè beso bun ta dýaŋgwé wune. Bo ta wo baña budyate ke njoka yun.

17 Bo hene ta bero wune keto díno dyembé.

18 Ko békó dete, nyiŋó to yun wete ne wete tí dímbiyé na.

19 Wune ta jongwé mesisiŋ mun, ñge wune disima.

20 «Ke ñgimó te yi wune ta bëjë nde, menjóŋ besoja ma litó Yerusalém saŋgwé ké, wune dûkwé nde, Yerusalém ta bë ke yangila.

21 Ke ñgimó te yite botu bëte bë ta bë ke meneti me Yuda baka sêdyikwé kambó ké ke to mëkeki. Baka bë ta bë ke Yerusalém baka pûndu si kwá. Botu bëte bë ta bë ke melunde baka tí nyiŋa moy dya na.

22 Keto yo ta bë ñgimó te yi Njambiyé ta ndeyé bomo bëne tedye bo mëbône. A ta keló dete, né meyasi hene te yi bë ketinate ke mëkana me Njambiyé ké si tôndu.

23 Boma bëte bë ta bë ne moy nè baka bë ta nyé bónosiké béri ke ñgimó te yite baka ta saŋgwá ne mëbône, keto nyangwé mëbône ta dýa ke dya. Njambiyé ta punje ñgambi ne sungwé ne ndingelé kandó ke hene.

24 Bo ta wo bo ne kafa, bëye bo ne bala ké no ke mëkandó hene. Botu bëte bë yeti ke duwe Njambiyé baka ta sòpîte Yerusalém ne mëkol kumó komé ñgimó te yan ta siyo ké.

Yesus ta kala nye (Mt 24; Mk 13)

25 «Yiŋa meyasi mete yi tedye nde, yaña ta dýa ké ta bëjna ke yeso, bëjna ke ñgwende nè besisó. Mëkandó hene ke to meneti ta gwe wɔ́ budyate. Bo ta díyo temo ke ñgin ke nyangwé medun me man nè medun me nyangwé mëkumbó.

26 Bomó ta gwe wɔ́ ñgwaŋgwá bálo ke takina yasi te yi ta dýa ke meneti ké. Keto meyasi mete yi ne ñguŋgudyé yi díyo ke kwey ké ta ñgbokisa budyate.

27 Ke konye, bo ta bëjë *Mónó mumó ke njé ne kulutu ne nyangwé ñguŋgudyé nè nyangwé méluksa.

28 Kome meyasi menori ta kande dyaŋnate ké, nè wune têmbidya yotu kaŋe to, keto Njambiyé ta bë ke jongwé wune.»

Kanó ke kasi figiye (Mt 24; Mk 13)

29 «Yesus yekidye wete kanó nyé bo nde: «Wune bëjë *figiye ko mejeti hene.

30 Ke ñgimó te yi jónja membôru me ke pundo ke mëbôr mete, wune ne ñguru wun ke duwe nde, ñgimó mbiyu ma wuta.

31 Dete sendi, kome wune ta bëjë nde, meyasi mete me ke dýa, wune dûkwé nde, *Kandó Njambiyé ma wuta.

32 Gbakasi yi mi lere nyé wune ké: Ko botu bëte bë ne joŋ ke ñgimó te yoko baka tí gwe hene kiné nde, meyasi menori dýan na.

33 Dyobo nè meneti ta si kwá yambile, ma ndi melepi membé tí yambile wete yeso na.

Wuse kômsaŋgwé metu hene

34 «Wune díy ne soso ne mëkele mun, ma temo yun me nje tekó keto dýena medye nè gwena menjam kwá to te. Wune díy sendi ne soso, ma temo yun me nje tekó keto metake ke kasi meyasi mete yi wune ta joŋna no ké. Wune díy ne soso, kambo yeso te me nje ñgbaké wune ñgbaka.

35 Keto yeso te ta dýa ñgbaké bomó hene be díyé ke to meneti, nda yi bo bëte ne bulajama ke díku, bëjanjo má nje ñgbakima, yo má kawule bo.

36 Dete, wune tí yaki na. Wune ñgwétaŋgwé ne Njambiyé meŋgimó hene, né wune bë ne deti te yi díyo ke meyasi mete yi ta dýa ké, né wune nje tem ke mbombu *Mónó mumó.»

37 Yesus díkima tedye bomó melepi me Njambiyé ne yeso ke moy mbanjo Njambiyé. Yasi wete, ne tu a díkima kwá kë díyo ke *Keki mëoliviye.

38 Bomó hene díkima kë bëmenjmené ne sut kë mbanjo Njambiyé kë wokó melepi mené.

22

¹ Ngimō jesō dyena məmampa mete yi kine ḥaqā kete kē ḫa ke wuta. Bo jébaŋgwē jesō te nde *Paska Beyuden.

² Ndana, ε bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nè botu be ketina meyasi sā nje nda yi bo yakama wo ne Yesus kē, keto bo ḫa ke kambā bōmō.

³ Ndana, ε *Satan nyiŋe temō Yuda te yi bo díkima jeba sendi nde Iskariyot kō. A ḫa ke njoka bejekε be Yesus kamō jō yiba.

⁴ Yudas kwaŋma kē kombile ḥaqiŋ bēnε bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nè bekum be botu be ḥakidya mbanjō Njambiyε yí bēnε nda yi nyε yakama dyaŋgwē ne Yesus nyε bo kē.

⁵ Bomō baka wokuma mesosa budýate. ε bo pεsε nde, bo ta nyε nyε mōni.

⁶ ε Yudas jayε. ε nyε kande saŋna kimō ngimō te yi nyε ta dyaŋgwē ne Yesus kine nde, bomō dūkwε na.

Yesus ke dye jesō Paska

benε bejekε bēnε

(Mt 26; Mk 14; Jη 13)

⁷ Yesō dyena məmampa mete yi kine ḥaqā kete kē dyaŋma. Yo ḫa ngimō wona bōnō besam ne sadaka yi medye me jesō *Paska Beyuden.

⁸ ε Yesus tomē Piyer bēnε Jaŋ lēpō nde: «Wunε kēn kombile medye me Paska te yusu, nē wuse dye.»

⁹ ε bo diye nyε nde: «Wε kwádyikwε nde, wuse kēn kombile ba yo we?»

¹⁰ ε nyε yεnsa nyε bo nde: «Komē wunε ta kumō ke moy dya kē, wunε ta saŋwa ne wεtε mbam ne mapi mōrōku. Wunε bēnε nyε kumō ke tū te yi nyε ta nyiŋe kete kē.

¹¹ Nē wunε lēpi nyε sa tū nde: <Yekelε kε diye we nde: Mbey te yi sine bejekε bembε ta dye Paska kete kē ba we?>

¹² A ta tedye wεtε nyanggwē tonjari nyε wunε ke tū kwεy kε pay to te ne meyasi hēnε gweyā kombilate kε moyte. Yo womεte yi wunε ta kombile medye me Paska.»

¹³ Bo kā, ε bo dole meyasi hēnε nda yi Yesus lēpima nyε bo kē. ε bo kombile medye me Paska.

Kasi medye me Njambiyε

(Mt 26; Mk 14; 1Kt 11)

¹⁴ Ke ḥgimō dyena medye me Paska ma dyā kē, ε nyε kē diyā bēnε botu be tomun bēnε yí dyena.

¹⁵ ε nyε lēpε nyε bo nde: «Mi kwadysa dye Paska te yōkō ne temō mbe hēnε sinε wunε ke ḥgimō te yi mi tī pa saŋwa ne mēbōnε kē.

¹⁶ Keto mi ke kombile lēpō nyε wunε nde: Mi tī dye se yo na kumō ke ḥgimō te yi Njambiyε ta si tedye to dyena medye mete ke *Kando dyene.»

¹⁷ ε nyε bū pelō ne tena mēnjam ke moyte, nyε Njambiyε wosoko lēpō nde: «Wunε bōnō yo kabidya,

¹⁸ keto mi ke kombile lēpō nyε wunε nde: Ko mi tī hōbiye se tena mēnjam maka na kumō nde, *Kando Njambiyε dyaŋ.»

¹⁹ Ke kōnεte, ε nyε bū mampā. Ke nyε ma si nyε Njambiyε wosoko kē, ε nyε lekε yo nyε bo lēpō nde: «Yike mēmbundō mēmbε. Yo ke nyεna keto yun. Wunε kē kelō dekε dye take ne mi.»

²⁰ Ke medye ma siyō kē, ε nyε bū sendi pelō tena mēnjam nyε bo nda yi nyε kelma ne mampā kē. ε nyε lēpε nde: «Pelō tena mēnjam te yike, yo jōnja mbon te yi kε kelna ne mēkiyō mēmbε yi kε nyānja keto yun kē.

²¹ Yasi wεtε, wunε dūkwε nde: Mō te ε ta dyaŋgwē mi kō waka ke medye sinε nyε.

²² *Mōnō mumō ta kwā gbate nda yi Njambiyε pεsimā kē. Yasi wεtε, mēbōnε ta bālō kε to mō te ε ta dyaŋgwē nyε kō.»

²³ Ndana, ε bo kande mediyna tandε yan kε kasi mō te ε yakama kelō kwalō mēkele mete yite ke njoka yan kō.

Nda kwā bēsō?

(Lk 9; Mt 18; Mk 9)

²⁴ ε metandō dyā sendi ke njoka bejekε, keto bo kwadysa duwε mō te ε kwaŋma bēsō ke njoka yan kō.

²⁵ ε Yesus lēpε nyε bo nde: «Bekumande be mēneti kε diyā ne bomō. Sendi, botu bete be name bēsō baka, bo jébaŋgwē bo nde kimō bomō.

26 Yasi wete ke yun, kine yaña dete na. Tomba ke njoka yun yâkañgwé ñe nda jokidya. Mó te ε díyε ne ñeso kó yâkañgwé ñe nda mōnō mesay.

27 Nda kwá jakɔsɔ? 'Yo mó te ε díyε ke mbey medye ladye kó, ho yókó ε ñú medye nje nyé jakɔsɔ kó? 'Yeti yókó ε díyε ke mbey medye ladye kó kwá jakɔsɔ na? Yasi wete, mi mbé nda mōnō mesay ke njoka yun.

28 Wune díyma kpo ne kpo ke kój mbé ke ḥgimó te yi mi sañgwama ne mebónē ké.

29 Dete, nda Sañmbe nya mi deti nde, mi nám *Kandó dyené ké, mi sendi ke nyé wune deti te yi namó yo.

30 Dete, né wune díy dyena, hóbiye ke mbey komé mi dyena ke Kandó dyembé ké, né wune díy ke nyāngwé meboney peso jɔsi mēkandó kamó jo yiba be kandó Isarayel.

31 Ε Yesus lere nyé Simón nde: «Simón, Simón, woko kimote. *Satan díyma, na pepi wune nda yi bo pere ne lesi yi bakes ne njɔsɔ te nè kopu te ké.

32 Yasi wete, mi ḥgwetama ne Njambiyé keto yo, ma we me nje díyó kine tikó se temo ne mi na. Yasi wete, komé we ta nje yenja ne kókó jayé mi ké, nò nyéki bemen deti.

33 Ε Piyer lere nyé nyé nde: «Nyāngwé Kumande, ko kena jōbó ko sōn, mi gba nado te yi ké sine we.»

34 Ε Yesus lere nyé nde: «Piyer, mi ke kombile lere nyé we nde: We ta tonó muka kumó meñga yitati nde, we yeti ke duwe mi na, mbam kuñe má nje kókó.»

35 Ε nyé ké mbombu lere nyé bo nde: «Ke ḥgimó te yi mi tomma ne wune kine kom mōni kine kobiyé kine menakala ké, 'ε yaña bané wuné?» Ε bo yenja nde: «Ko yaña tì bané wuse na.»

36 Ε nyé lere nyé bo nde: «Ndana yey, mó te ε ne kom mōni, a bōñ. Mó te ε ne kobiyé, a bōñ. Ma yókó ε kine kafa kó dyângwé lambó ne bōmō no.»

37 Keto mi ke kombile lere nyé wuné nde: Mēlepi mete yi bá ketinate ke mēkana me Njambiyé ke kasi mbé ké ta kelna gbate. Yo bá ketinate nde: «Bo

boñma nyé nda mó mebeyo.» Yasi te yi yo ketinate ke kasi mbé ké ta bë ke si kelna.»

38 Ε bejeké lere nde: «Nyāngwé Kumande, mēkafa yiba ké.» Ε nyé lere nyé bo nde: «Yakama dete.»

Yesus ke ḥgweta ne Njambiyé

ke Getsemane (Mt 26; Mk 14)

39 Ke kónté, ε Yesus punde ké ke *Keki meoliviye nda njel wene. Ε bejeké benné beñgwé nyé.

40 Ke nyé ma kumó mate ké, ε nyé lere nyé bejeké benné nde: «Wune ḥgwétañgwé ne Njambiyé, ma wune me nje baló komé *Satan ta bōbë wune ké.»

41 Ke kónté, ε nyé jise ke keki yan ké ne nañ ne mbet yaka lōndó bétina kusu. Ε nyé kuse mebónē ke meneti ḥgweta ne Njambiyé lere nde:

42 «Da, ḥge we kwadyé, keló nde, nyāngwé mapi mebónē mete yike dûkwé ke to mbé. Ma, yo tì kelnañgwé nda yi mi kwadyé ké na, yo kēlnañgwé nda yi we kwadyé ké.»

43 Ndana, ε wete jaki Njambiyé wule dyobó nje nyé nyé deti.

44 Dodo sōn biýma Yesus. Ε nyé ḥgweta ne Njambiyé ne tinj, biriki punduma ke yotu ne baló ke meneti nda yi mēkiyó dōdya nō ké.

45 Ke nyé ma si ḥgweta ké, ε nyé teme ké komé bejeké díyma ké. A dolma bo ke jakó, keto metake kwañma bo.

46 Ε nyé lere nyé bo nde: «Wune yáki keto ḥge? Wune témá ḥgweta ne Njambiyé, ma mebobilan nje lañsa wuné.»

Bo ke biye Yesus (Mt 26; Mk 14; J̄ 18)

47 Yesus bá ndi ke lepina dete ké, yaka no, ḥgil ke dyá. Yudas te ε bá ke njoka bejeké benné kamó jo yiba kó bë to njøn te. Ε nyé ké ke keki Yesus, na dul numbu ne.

48 Ε Yesus lere nyé nyé nde: «Yudas, 'we ke dyangwé ka *Mōnō mumó ne nje dulna numbu nē?»

49 Ke botu bete be bá ke njøn Yesus baka ma bëñje yasi te yi ke kwadyé kelna ké, ε

bo lerep nde: «Nyangwé Kumande, 'wuse kôtu bo ne mëkafa?»

⁵⁰ Ε wete ke njoka yan kote mo mesay me nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé pësö tó ne ε mbam bo ñete ke mënëti.

⁵¹ Yasi wete, ε Yesus lerep nyé bo nde: «Wuné fiki, yo díy ñete.» Ε nyé kpoke tó mbam te joñgwé nyé.

⁵² Ε Yesus njé lero nyé bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nè bekum be botu be bakidya mbanjó Njambiyé nè betomba be dya be njá ke biyna ne baka nde: «Wuné njá ne mëkafa nè metegbe yí njé biye ne mi nda yi bo ñeñgwé ne mo gubo kék.

⁵³ Mi dikima díyó metu hene sine wuné ke mbanjó Njambiyé, wuné tí biye mi na. Yo ndi nde, ñgimó yun ñyanma, bù sendi ñgimó te yi *Satan.»

Piyer ke tono nde, a yeti ke

*duwe Yesus na
(Mt 26; Mk 14; Jn 18)*

⁵⁴ Ke bo ma si biye Yesus kék, ε bo bù nyé kë no ke tû nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé. Piyer dikima ñeñgwé bo ne nañ.

⁵⁵ Bo joñgwá dite ke ñembe së díyó ke kékite. Ε Piyer njé díyó sendi ke njoka yan.

⁵⁶ Wete nya te ε dikima keló mesay ke tû kó ñeñma nyé ke díyó ke kék dite. Ε nyé señgile nyé lero nde: «Mbam kó bá sendi ñeñma nyé!»

⁵⁷ Yasi wete, ε Piyer tone lero nde: «Nyari, mi yeti ke duwe nyé na!»

⁵⁸ Díyó ne mbet ke kónje kék, ε wete mbam ñeñma nyé lero nde: «Wé sendi ke njoka botu ñete.» Ε Piyer lero nde: «Mbam, mi yeti ke møyte na!»

⁵⁹ Díyó nda hawa wete ke kónje kék, ε wete mbam njé basidye lero sendi nde: «Gbate, mbam kó bá sendi ñeñma nyé, keto nyé sendi mo Galile!»

⁶⁰ Ε Piyer yeñsa nde: «Mbam, mi yeti ke duwe yasi te yi wé kwadye lero ké na!» Piyer bá ndi ke lero ñete kék, ε mbam kuñe kóke.

⁶¹ Ε Kumande Yesus yeñsa ñeñma Piyer ne ñgoñ. Ε Piyer njé take leri te yi

Kumande Yesus ma lépi nyé nyé nde: «Wé ta tono muka kumó mëngá yitati nde, wé yeti ke duwe mi na, mbam kuñe má njé kók.»

⁶² Ε Piyer punde kë lelo budystate.

⁶³ Bembam ñete be bá ke bakidye Yesus baka dikima nyetó nyé, mëndé sendi nyé.

⁶⁴ Bo wotuma misi mënë njé lero nyé nyé nde: «Tubó mo te ε mendima wé kó.»

⁶⁵ Bo ká sendi mbombu yí lero sendi yíña budya mélépi me gbutu sunjgwé ne nyé budystate.

Yesus ke mbombu nyangwé

josi Beyuden

(Mt 26; Mk 14; Jn 18)

⁶⁶ Ke misi ma pupo kék, ε njóñ betomba be dya wesidya ñeñma bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nè botu be tedya mëmbonga. Ε bo tome ñomo kë bù ne nyé njé no ke mbey nyangwé josi yan.

⁶⁷ Ε bo lerep nde: «Ñge be nde, wé *Krist, lero nyé wuse.» Ε Yesus yeñsa nyé bo nde: «Ñge mi lerep nyé wuné, wuné tí jaye na.»

⁶⁸ Sendi, ñge mi diye wuné mediyan, wuné tí yeñsa nyé mi na.

⁶⁹ Kande ndana *Mónó tumó ta díyó ke mbam bá Njambiyé te ε ne ñguñgudye hene kó.»

⁷⁰ Ndana, ε bo hene lerep nde: «'Yite nde, wé Mónó Njambiyé?» Ε nyé yeñsa nyé bo nde: «Yo nda yi wuné lerep kék, mi Mónó Njambiyé.»

⁷¹ Ε bo njé lero nde: «Ñge yi bo ta lero sendi nyé wuse kék? Wuse ma woko nda yi nyé lerpima ne numbu ne kék.»

23

Yesus ke josi ke mbombu Pilat

né ke mbombu Herod

(Mt 27; Mk 15; Jn 18)

¹ Ke kónje, ε nyangwé ñomo baka hene teme ne gam bù Yesus kë no ke yi Pilat.

² Ε bo kande lero mëyasi sunjgwé ne nyé nde: «Wuse dolma mbam kó ke tedye ñetina to nyé botu be kando ñyusu. A ke kidye ñomo nde, bo tí gboku garama nyé *Sesar na. A ke lero sendi nde, nyé *Krist, nyé kumande.»

3 Ε Pilat diye nyε nde: «Wε kumande Beyuden?» Ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Yo nda yi we lere kέ.»

4 Ε Pilat njε lerepε nyε bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nε ngil bomo nde: «Mi yeti ke bεnε mbe yinjε mejɔsɔ ke yotu mbam kɔ na.»

5 Ko bεkɔ dεte, bo kɔ ndi mbɔmbu lerepε ne dεti kwɑ to te nde: «A ke dεse to bomo ne tedya yasi ne kandε ke Galile nε Yuda hεnε njε kumɔ nɔ ndana waka.»

6 Ke Pilat ma wokɔ kasi Galile kέ, ε nyε diye nde: «Mbam kɔ mɔ Galile?»

7 Ke nyε ma wokɔ nde, Yesus wókunangwε ne Herod kέ, ε nyε kwaŋdyε nyε kεnε nyε, keto Herod bα sendi ke Yerusalem ke pɔku metu mete yite.

8 Ke kumande Herod ma bεnε Yesus kέ, ε nyε sosa budya, keto a bα ne yεsidyε bεnεna ne njombu yanja, keto meyasi mete yi nyε díkima wokɔ ke kasi ne kέ. Herod bα ke take sendi nde, Yesus ta kelɔ yinjε meyekambiye ke misi menε.

9 Ε nyε diye Yesus budya mediyan. Ko dete, a t̄i yenja yanja nyε nyε na.

10 Bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nε botu be ketina meyasi bα sendi te, diki pεsɔ bεya mεlεpi nyε kε numbu ne ne ηganj.

11 Herod bεnε bεsɔja bεnε yeliya nyε wungwε nyε. Bo lenja nyε kpasa lambɔ. Ke kɔnεte, ε Herod yɔkidye nyε kεnε Pilat.

12 Ke kiya yesso te ε Pilat bεnε Herod biye mesɔ. Ne mbɔmbu, bo bα ne pendɔ.

13 Ndana, ε Pilat wesidye bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nε bomo be kandɔ Beyuden nε bekum han hεnε lerepε bo nde:

14 «Wune boŋma mbam kɔ njε nɔ ke yembε nde, a ke dεse to bomo. Ndana ndana mi diyma nyε mediyan ke misi mun. Yasi wεtε, mi t̄i bεnε mejɔsɔ wεtε ne wεtε ke yotu ne nda yi wune lepima kέ na.»

15 Herod sendi t̄i bεnε mejɔsɔ ke yotu ne na, yori yi nyε yɔkidya sendi nyε njεsε wuse kέ. Dete, mbam kɔ t̄i kelε yinjε yanja yi yakama nde, a sɔmbu sɔŋ keto te na.»

16 Ε Pilat lerepε nde: «Yi bα dεte kέ, mi ta lerepε nde, bo njūru nyε, má njε soŋε bα ne nyε.»

17 Yo bα tumbu ke yan nde, ke ηgimɔ jeso *Paska yan hεnε Pilat sɔŋja bα ne mɔ jɔbɔ wεtε.

18 Ε bo hεnε ηgbɔ kembɔ ndi tu wεtε nde: «Mbam kɔ gwâki, nɔ sɔŋja bα ne Barabas yɔkidye nyε wuse.»

19 Bo nyéki Barabas ke jɔbɔ, keto a dεsa to bomo suŋgwε ne bekum be dya nε keto wona mumɔ.

20 Ε Pilat basidye lεpina nyε bomo, keto a kwadya soŋε bα ne Yesus.

21 Ko bεkɔ dεte, bo kɔ mbɔmbu kembɔ nde: «Ngbakɔ nyε ke kroa. Ngbakɔ nyε ke kroa.»

22 Ε Pilat lerepε nyε bo ke meŋga yitatite nde: «Ma yo kwalɔ bεya yasi te nda yi nyε kelma kέ? Mi t̄i bεnε yinjε mejɔsɔ ke yotu ne yi yakama nde, a sɔmbu sɔŋ keto te na. Mi ta lerepε nde, bo njūru nyε, má njε soŋε bα ne nyε.»

23 Ko dεte, bo kɔ ndi mbɔmbu ne bεya mεkembi lerepε nde, bo ηgbâki Yesus ke kroa. Ε mεkembi man lanja.

24 Ε Pilat lerepε nde, yasi te yi bo diyma kέ ta kelna.

25 Ε nyε njε soŋε bα ne yɔkɔ yi bo nya nyε ke jɔbɔ keto dεsa to bomo suŋgwε ne bekum be dya nε keto wona mumɔ kɔ. Yo nyε yi bo bα ke kwadysε. Ε nyε njε kanε Yesus nyε bo, nε bo kel ne nyε nda yi bo kwadya kέ.

*Bo ke bα Yesus kε ηgbα ke kroa
(Mt 27; Mk 15; Jn 19)*

26 Ke ηgimɔ te yi bo bα ke bα Yesus kwɑ nɔ kέ, ε bo saŋwa ne wεtε mbam nde Simɔn, mɔ Siren ke yɔkwε ηgwanj. Ε bo biye nyε sobidye nyε kroa nde, a kēndi nɔ ke kɔŋ Yesus.

27 Nyanjwε ngil botu be dya nε bαnja bomari bα ke bεnεngwε Yesus. Boma bεtε bα ke jaɓa wo yotu keto ne.

28 Ε Yesus yenja bεnε bomari lerepε nyε bo nde: «Wune boma be Yerusalem, wune t̄i lel keto mbe na, yasi wεtε, wune lēl keto yun nε keto bənɔ bən.»

29 Keto wune dûkwε nde, metu ta dγy yi bomo ta lerepε nde: «Bekundu nε bomari

bete be t̄ ja yí nyé ne bōnōsikē b̄eri wete yeso baka ne m̄esosa.»

30 Ke ḥgimō te yite bōmō ta l̄epō nyé m̄ekeki nde: «Wuné bâl ke to su.» Bo ta l̄epō sendi nyé m̄ekoru nde: «Wuné mbâsi wūse.»

31 Ma ḥge bo kelē d̄ete ne bōsuna jeti, yo má nje be nan ne s̄osuna jeti?»

32 Ke ḥgimō te yi bo bōjma Yesus kwâ n̄o k̄, ε bo b̄u sendi botu be kelna nyāngwē b̄eya m̄ekele yiba, n̄e bo k̄ wo bo nda Yesus.

33 Ke bo ma kumō ke mbey te yi bo jeba nde Gbongo to k̄, ε bo ḥgb̄a Yesus womete ke kroa, ḥgb̄a sendi botu be nyāngwē b̄eya m̄ekele baka yiba, wete ke kroa te wene pulō mbam bo Yesus, wete ke wene pulō gare ne.

34 Ε Yesus l̄epē nde: «Da, t̄iko bo ne ḥgwete, k̄eto bo yeti ke duwe yasi te yi bo kelē k̄ na.» Bo bōjma m̄elambo m̄enē l̄u ke mbari yí kabidya ne yo.

35 Bōmō b̄a womete d̄iki b̄eŋe. Bekum d̄ikima nyetō nyé l̄epō nde: «A d̄ikima joŋgwē bāŋa bōmō. Ma ndana, a jōŋgwē yotu ne ne ḥguru wene, ḥge b̄e nde, nyé *Krist te yi Njambiyē t̄okuma k̄.»

36 Besōja d̄ikima nyetō nyé sendi. Bo k̄ ke k̄eki ne jekidye d̄yanjina m̄enjam nyé nyé

37 l̄epō nde: «Ijge b̄e nde, we kumande Beyuden, joŋgwē yotu ȳo ne ḥguru w̄.»

38 Bo k̄etima yin̄a yasi ḥgb̄a ke to kroa ne nde: «Yōkō kumande Beyuden.»

39 Ke njoka botu be kelna nyāngwē b̄eya m̄ekele yi bo ḥgbama ke kroa baka, wete toyma Yesus l̄epō nyé nyé nde: «'We yeti *Krist na? Joŋgwē yotu ȳo ne ḥguru w̄, n̄e we joŋgwē sendi wuse.»

40 Ε yōru ndeyē nyé l̄epō nde: «Yo ḥge, we ti kāmbi Njambiyē na? Mbam k̄ ke saŋgwā ne kiya mendeya n̄e m̄ebōne nda wuse.»

41 N̄e we n̄e mi, yusu yakama ne wuse b̄eŋgwē nyāngwē b̄eya m̄ekele musu. Ke b̄e mbam te yōkō, a t̄i kelē ne b̄eya yaŋa na.»

42 Ε nyé nje l̄epō nde: «Yesus, n̄ò t̄aka mi komē we ta nje namō mbokō k̄.»

43 Ε Yesus l̄epē nyé nyé nde: «Gbakasi yi mi l̄epē nyé we k̄: Muka sin̄e we ta

d̄iyō ke *Paradis!»

44 Yo b̄a ke p̄oku b̄embe yeso, ε yitil kelē ke to m̄eneti h̄ene kumō ke hawa yitati te yi b̄ekoko.

45 Ε misi me yeso d̄ibidya. Ε nyāngwē lambo te yi b̄a k̄esate ke mbey te yi ne kiyo ke m̄banjo Njambiyē k̄ nyaliyē ke b̄embe.

46 Ε Yesus kembe l̄epō ne m̄en ke kwey nde: «Da, mi ke yōkidye Sisiŋ mb̄e nyé ke m̄ebō m̄o!» Ke nyé ma si l̄epō d̄ete k̄, ε nyé jeyē gwe.

47 Ke kum besōja te ε b̄a womete k̄ ma b̄eŋe yasi te yi kwaŋnama k̄, ε nyé lukse Njambiyē l̄epō nde: «Mbam k̄ b̄a gbate ḥgb̄eŋ t̄umō!»

48 Bōmō njā ne ḥgil yí nje b̄eŋe yasi te yi kwaŋnama k̄. Ke bo ma si b̄eŋe m̄ekele m̄enɔri k̄, ε bo h̄ene k̄po bo ke beti jaſa d̄uwē n̄o.

49 Benjōŋ b̄e Yesus h̄ene n̄e bōma b̄ete b̄e b̄eŋgwā nyé kandē Galile baka d̄iyāna ne naŋ b̄eŋe m̄eyasi m̄ete yi b̄a ke kwaŋna k̄.

Pumbuna Yesus (Mt 27; Mk 15; J̄ 19)

50 Wete mbam nde Yosep b̄a ke n̄jōŋ nyāngwē j̄osi Beyuden. A b̄a kimō t̄umō, b̄e sendi ne ḥgb̄eŋ.

51 A b̄a m̄o Arimate ke m̄eneti m̄e Beyuden. Sendi, a b̄a ke ladye *Kandō Njambiyē. A t̄i nyé numbu ne ke m̄eləpi n̄e ke m̄eyasi m̄ete yi benjōŋ b̄eŋe pesima ke kasi Yesus k̄ na.

52 Ε nyé k̄ ke yi Pilat k̄ diye muŋ Yesus.

53 Ε Pilat jayē. Ε Yosep pidye muŋ Yesus ke kroa b̄oye ne ndōmbo b̄u k̄ niŋgwē ke moy bōŋsōŋ te yi bo timma ke nyāngwē tari k̄. Bo t̄i pumbē wete t̄umō kete ne mb̄ombu na.

54 Yo b̄a yeso te yi bo d̄iki kom̄sa kete k̄, sendi b̄ukwā ndi m̄on̄ ḥgimō ne mb̄et, n̄e *Saba kandi.

55 Boma b̄ete b̄e b̄eŋgwā Yesus wule Galile baka k̄ t̄ikidye Yosep ke mbey bōŋsōŋ. Bo b̄eŋma bōŋsōŋ b̄eŋe sendi nda yi bo niŋgwē ne muŋ Yesus kete k̄.

56 Bo yōkō mate k̄ kombile yin̄a m̄emutō m̄ete yi b̄a ne kimō metul n̄e m̄elōbinda. Ke yeso Saba ma dȳa, ε bo wedyā b̄eŋgwē m̄embon̄ga man.

24

Womiyə Yesus (Mt 28; Mk 16; Jη 20)

¹ Misi pupre ke bosa yeso te ε kande jōnja sōndi, ε boma baka tēme bēmējmenē nē sut, bū mēmuto mēte yi bo kombila kē kē nō ke bōjsōn.

² Bo kā dolō nde, bo ma njēnē tari te yi bo dībima ne numbu bōjsōn kē sojē.

³ ε bo nyijē ke mōyte kine bēnē muñ Kumande Yesus na.

⁴ Ke ḥgimō te yi bo bā ndi ke ḥgbakima yasi te yi kwañnama kē, bo sém semō, bembam yiba ke keki yan ne wumna melambō ne mboñ mboñ.

⁵ ε boma gwe wō budjate sōkwē mēmbōmbu bēnē mēneti. ε bembam benōri lepē nyē bo nde: «Ige kele yi wunē sā mō te ε ne joñ ke mbey bēmūn kē?

⁶ Yesus yeti se waka na, a womiya. Wunē tākā yasi te yi nyē lēpima nyē wunē ke ḥgimō te yi nyē bā nō ke Galile kē.

⁷ A lēpima nde: «Yo kpronate nde, bo ta dyañgwē *Mōnō mumō nyē botu be mēbeyō. Bo ta ḥgba nyē ke kroa, a mā njē womiyē ke metu yitati.» »

⁸ Ndana, ε boma nje take mēlepi mēte yi Yesus lēpima kē.

⁹ ε bo yōkwē ke bōjsōn kē yekidye mēyasi mēte yi kwañnama hēnē kē nyē bejekē kamō jō wētē nē bari hēnē.

¹⁰ Boma bete be yekidya mēyasi mēte nyē botu be tomun be Yesus baka bā Mariya, ḥgōndu Magdala nē Yuwana nē Mariya te nyāngwē ne Jak nje bū boma bete be bēnē bo kā baka.

¹¹ Botu be tomun be Yesus tī jayē mēyasi mēte yi boma yekidya nyē bo kē na. Bo bōjma yo nda kanō.

¹² Ko dete, ε Piyēr sēdyē kwā kē ke bōjsōn. A bōtumama, ε nyē bēnē ndi mēndōmbō ke mēneti. Ke kōjte, ε nyē ḥgbakima yasi te yi kwañnama kē budjate kwā nō kē tū dýenē.

*Yesus ke punjē yotu nyē bejekē yiba
ke nje Emayus
(Mt 28; Mk 16; Jη 20)*

¹³ Ke kiya yeso te bejekē be Yesus yiba tēmma yí kē ke wētē dya nde Emayus, lōndo te kilometra kamō jō wētē ne Yerusalēm.

¹⁴ Bo bā ke nyē mēsimō ke kasi mēyasi mēte yi kwañnama hēnē kē.

¹⁵ Ke ḥgimō te yi bo bā ke nyē mēsimō biye ne mēso dēte kē, ε Yesus nje dolō bo tōke kēndi bēnē bo.

¹⁶ Ko dēte, yinā yaña dībima misi man, ma bo mē nje duwē nyē.

¹⁷ ε nyē diye bo nde: «Yo mēsimō mē nge yi wunē nyē kēndō nō kē?» ε bo tēme ne tiñna mēngambi.

¹⁸ Ke njoka yan yiba, ε wētē nde Kleyopas yenja nyē nyē nde: «'Gba siya mō te ε diye ke Yerusalēm kine duwē mēyasi mēte yi kwañnama ke metu mēte yike kē ndi gba wē nyērō?»

¹⁹ ε Yesus diye bo nde: «Yo nge yi kwañnama kē?» ε bo yenja nyē nyē nde: «Yo kasi Yesus te mō Nasaret. A bā dētina mō punja mēlepi me Njambiyē ke mēkele nē ke mēlepi ke mbōmbu Njambiyē nē ke mbōmbu bōmō hēnē.

²⁰ Bekum be nyēna sadaka nyē Njambiyē nē bekum bōsu bōjma nyē nyē bekum be Rom be dīyē ne dya baka, nē bo wo nyē. ε bo ḥgba nyē ke kroa.

²¹ Wuse bā ne bibina temō nde, yo nyē ta sojē kando Isarayel ke bēya diyo. Yasi wētē, ne takinate yinōri hēnē, yo mē kē muka metu yitati yi mēyasi mēte kwañnama nō kē.

²² Ke kīmō lēpinatē baña boma ke njoka su nja lekē temō su. Bo tēmma muka bēmējmenē ne sut kē ke bōjsōn.

²³ Yasi wētē, bo tī dole muñ ne na. Bo yōkwā nje yekidye nyē wuse nde, bejaki be Njambiyē punja yotu nyē bo. ε bejaki lepē nyē bo nde, a ne joñ.

²⁴ Ke kōjte, baña bēnjōn bōsu nja kē sendi ke bōjsōn. ε bo bēnē mēyasi ndi nda yi bōmari yekidya kē. Ndi nyē, bo tī bēnē nyē na.»

²⁵ Ndana, ε Yesus lepē nyē bo nde: «Wunē botu bete be kine dyañ baka, wunē yeti ke tikō temō ke mēyasi mēte yi botu be punja mēlepi me Njambiyē lēpima kē nēdō na.

26 'Yo t̄ b̄e nde, *Krist sângwaŋgwē n̄ m̄eb̄one d̄ete, na nje b̄e n̄ m̄eluksa m̄en̄e na?»

27 Ε nyę nje nemb̄e kasi joŋgwę dyen̄e ke moy m̄ekana me Njambiyę h̄en̄e kande ke m̄ekana m̄ete yi Moyisi ketima k̄e k̄e n̄o ke m̄ekana me botu be punja m̄elepi me Njambiyę h̄en̄e.

28 Κε bo ma wuta n̄e d̄ya te yi bejekę b̄a ke k̄e kete k̄e, ε nyę kele nda a ke kw̄a l̄j̄ bo.

29 Yasi w̄ete, ε bejekę jeliyę nyę lepo nde: «Yak̄o sine wunę, keto bekoko ma d̄ya, yes̄ ma bal̄o.» Ε nyę nyiŋ̄ tu, na k̄e ya b̄ene bo.

30 Κε nyę ma kw̄a d̄iȳo b̄ene bo ke mb̄ey m̄edye k̄e, ε nyę b̄u mampa nyę Njambiyę wosoko leke nje b̄u nyę bo.

31 Ndana, ε misi man b̄utuna, ε bo nje duwe nyę. Yasi w̄ete, ε nyę d̄imbiyę ke misi man.

32 Ε bo lepe tandę yan nde: «'Lepi te yi nyę d̄ikima lepo nyę wuse ke nje n̄e nemb̄ina m̄elepi m̄ete yi yo ketinate ke m̄ekana me Njambiyę te yi nyę d̄ikima nemb̄e k̄e t̄l̄ l̄j̄ wuse ke tem̄ na?»

33 Ε bo tem̄ ndi ke kiya ḥgim̄ te yōkwę k̄e Yerusalem dol̄o bejekę kam̄ j̄o w̄ete n̄e b̄enj̄oŋ̄ b̄an ke mb̄ey w̄ete

34 ke lepo nde: «Kumande Yesus womiya gbate. A punja yotu nyę Sim̄on.»

35 Ε bejekę baka yiba nje yekidye sendi yasi te yi kwaŋ̄nama n̄e bo ke nje k̄e. Bo yekidya nda yi bo nj̄a duwe n̄e nyę ke ḥgim̄ te yi nyę lekima n̄e mampa k̄e.

36 Κε ḥgim̄ te yi bo b̄a ndi ke yekidye d̄ete k̄e, bo s̄ém sem̄, Yesus d̄yaŋ̄ma ke njoka yan lepo nyę bo nde: «Wunę d̄iȳ n̄e te!»

37 Ε bo gwe w̄o ḥgwaŋ̄wa take nde, bo b̄en̄ja ablasa.

38 Yasi w̄ete, ε nyę lepe nyę bo nde: «Keto ḥge yi wunę gwe w̄o k̄e? Keto ḥge yi wunę b̄e sendi n̄e nj̄el metake te yite ke moy metem̄ mun k̄e?»

39 Wunę b̄en̄ja m̄eb̄o membe n̄e m̄ekol membe. Yo mi gbate gbate. Wunę b̄obila yotu m̄be, n̄e wunę b̄en̄ja kim̄te, keto ablasa yeti n̄e memb̄ond̄ n̄e meyes̄ nda yi mi tem̄ n̄o ke mb̄ombu wun k̄e na.»

40 Ε nyę lepe d̄ete tedye n̄e bo m̄eb̄o n̄e m̄ekol m̄en̄e.

41 Bo t̄ jayę ned̄a na, keto mesosa kwaŋ̄ma bo. Nda bo k̄a ndi mb̄ombu yi ḥgbakima k̄e, ε nyę diȳ bo nde: «Wunę n̄e yiŋ̄a yasi waka yi mum̄ yakama d̄ye?»

42 Ε bo b̄u bumbuna njanj̄o n̄e papi jo w̄ete nyę nyę.

43 Ε nyę b̄u yo d̄ye ke misi man.

44 Ε nyę nje lepo nyę bo nde: «Κε ḥgim̄ te yi mi b̄a n̄o sine wunę k̄e, mi d̄ikima lepo nyę wunę nde: Meyasi h̄en̄e te yi b̄a ketinate ke kasi m̄be ke moy m̄ekana me m̄emboŋ̄ga te yi Moyisi ketima n̄e ke moy m̄ekana me botu be punja m̄elepi me Njambiyę n̄e ke moy m̄ekana me Besom k̄e ta kelna gbate.»

45 Ndana, ε nyę b̄ute d̄yan̄o d̄yan̄, n̄e bo woku n̄e to m̄elepi me Njambiyę.

46 Ε nyę lepe nyę bo nde: «Yo ketinate nde, *Krist ta saŋ̄wa n̄e m̄eb̄one gwe n̄e womiyę ke njoka b̄emuij ke metu yitati.

47 Bo ta pele nyę m̄ekando h̄en̄e n̄e d̄in̄o d̄yen̄e nde, bo yēnsaŋ̄gwę metem̄ jayę m̄eb̄ey man, n̄e Njambiyę tiki bo n̄e ḥgwete. Bo ta pele kande ke Yerusalem.

48 Wunę ta yekidye meyasi m̄ete yi wunę b̄en̄ja k̄e.

49 Wunę d̄ūkwę nde, mi ta njes̄ wunę Kim̄o Sisiŋ̄ te yi Saŋ̄mbę kpoma k̄e n̄e ḥguru wombe. Wunę d̄iȳ ke moy d̄ya kum̄ ke ḥgim̄ te yi wunę ta b̄u n̄e nyāŋ̄gwę d̄eti te k̄e. Yo ta wule ke d̄yoň̄o n̄e ke yotu yun.»

Yesus ke yōkwę k̄e d̄yoň̄o

(Mk 16)

50 Ε nyę b̄u bo k̄e n̄o pul̄ Betani. Ε nyę kaŋ̄e m̄eb̄o k̄en̄je kwey nyę bo m̄ekombila.

51 Κε ḥgim̄ te yi nyę b̄a ndi ke nyę bo m̄ekombila d̄ete k̄e, ε nyę b̄aka n̄e bo. Ε Njambiyę yōkidye nyę k̄en̄je d̄yoň̄o.

52 Κε bo ma si kan̄o nyę k̄e, ε bo yōkwę k̄e Yerusalem n̄e nyāŋ̄gwę mesosa.

53 Bo d̄iyma metu h̄en̄e ke mbanj̄o Njambiyę yí lukse Njambiyę.

Kimč Tom Yesus Krist te yi Jan kεtima

Mekana mete yoko, yo Jan kete yo. Ke njoka bejeké be Yesus, yo nyé Yesus jekima kwadysé (Jn 20:2). Dino sañgwé bá nde Sebede. Jan kelma mésay benné Piyer (Bt 3). A kεtima sendi yirja mekana yitati (1/2/3 Jan), bù sendi mekana me Punja meyasi.

To mekana mete yi nyé kεtima kέ tédyá nde, *Krist nyé Njambiyé. Jekó kwá kwangó a kéti yo, né bomo tiki temó nde, Yesus nyé Krist, Mónó Njambiyé, né bo béné ne joñgwé kétó dínó dyené (Jn 20:21). Ke moy mekana méné Jan ke tedye téri Yesus: Nyé Mónó Njambiyé. Njambiyé tomma nyé njesé ke meneti maka. E nyé díki lero ndi yasi te yi Njambiyé díkima lero nyé nyé nde, a lépo kέ.

Wuse yakama báke mekana maka ke nyangwé meñgabiyé yitan jo yiba:

1. Yesus Mónó Njambiyé, nyé yi bo jeba nde Lepi kó bá kete kpo ne kpo. A njá jadysé ne membundó nda bomo héné (kumte 1).
2. Jan te mo tóruna bomo ke mórokú ke lero yasi te yi nyé duwá ne ñgbak ñgbak ke kasi Yesus (kumte 1).
3. Yesus Mónó Njambiyé ke tedye ñguñgudysé ne ke mésay méné ke misi me bomo (kumte 1-12).
4. Yesus Mónó Njambiyé ke tedye mekwadysá ke mésay méné (kumte 13-17).
5. Yesus Mónó Njambiyé nya yotu ne ne sadaka (kumte 18-19).
6. Yesus Mónó Njambiyé ke punje yotu ne tedye ke kón womiya ne (kumte 20).
7. Yesus Mónó Njambiyé te ε womiya kó njuku joñgwé (kumte 21).

Kasi Mó te yi bo jeba nde Lepi kó

¹ Piñó te yi Njambiyé tí pa kuso mbokó na, yoko yi bo jeba nde Lepi*^{f1}* kó bá kete. A bá benné Njambiyé. Lepi te ndi Njambiyé.

² Yoko yi bo jeba nde Lepi kó bá benné Njambiyé piñó te yi Njambiyé tí pa kuso mbokó na.

³ Yoko yi bo jeba nde Lepi kó kusé meyasi héné. Ke meyasi mete yi díyé kέ, kiné nyé na, ko ma yaña wete ne wete tí kusuna na.

⁴ A bá njuku joñgwé, ε joñgwé te béné mejasi mete yi bomó.

⁵ Ma mejasi mete ke panó ke moy yitil. Yasi wete, yitil tí jaye mejasi na.

⁶ Njambiyé tomma wete mbam njesé. Dino dyené bá nde Jan.

⁷ A njá, na nje pel yasi te yi nyé benné nè yi nyé duwá ke kasi mejasi maka, né bomo héné kwá nè nje yasi te yi nyé pelé kέ yí tikó ne temó ke mejasi mete.

⁸ Ndi nde, gba nyé ne ñguru wene tí béné mejasi mete na. Yasi wete, a njáki, na nje lepi yasi te yi nyé benné nè yí nyé duwá ke kasi mejasi mete.

⁹ Mejasi mete bá gbate kpasa mejasi mete yi nje ke to meneti paniye ruye nyé mumó héné.

¹⁰ Yoko yi bo jeba nde Lepi kó bá ke to meneti. Sendi, Njambiyé kwañma ne nyé yí kuso ne meneti. Yasi wete, botu be meneti maka tí duwe nyé na.

¹¹ A ká ke dya dyené. Ko dete, bemanj tí jaye nyé na.

¹² Yasi wete, bomo héné béné jayma nyé tikó temó ne nyé, a kelma nde, bo njáki nje bénó béné Njambiyé.

¹³ Botu bete tí njáki nje bénó béné Njambiyé ne nje te yi membundó nda yi nyari ja ne móñosiké ho nda yi mbam kwadysé béné ne bónosiké kέ na. Yasi wete, yo nde, yo Njambiyé nyé bo jónja joñgwé.

¹⁴ Yoko yi bo jeba nde Lepi kó njá yensa béné gba mumó ne membundó. E nyé díyé ke njoka su. A bá tondunate ne ñgikwa nè gbakasi. E wuse benné nyangwé mekele méné, nyangwé mekele mete yi Da nya Kiko Mónó wene deti te yi keló.

¹⁵ Jan lepima yasi te yi nyé duwá ke kasi nè, ε nyé kembidysa lero nde: «Yo nyé yi mi díkima lero nde: <Yoko ε ta nje ke kón mbe kó kwá mi, kétó nyé kete kpo ne kpo. Yasi wete, mi njáki nje mbe njime.»

16 Wuse hene bojma kwalo kimó meyasi hene te yi yo tondunate ke moy temo ne ké.

17 Njambiyé kwañma ne Moyisi yí nyé ne wuse membonga mené. Yasi wete, yí tedye ñgikwa nè gbakasi nyé boñmo, a njá kwá ne Yesus Krist.

18 Ko mumo wete ne wete ti bënjé Njambiyé wete yeso, soñe ndi Kiko Mónó Njambiyé, nyé e diye bëne Sañgwé nda kó bëne jon kó, yo ndi nyé kelma nde, boñmo dûkwé nyé.

Kasi Jañ te mo tópuna boñmo

ke möröku

(Mt 3; Mk 1; Lk 3)

19 Wete yeso baña bekum Beyuden be Yerusalém tomma baña botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè baña botu be kando *Levi kè diye Jañ nde: «We, we nda?» E Jañ lere yasi te yi nyé duwá ké.

20 E nyé yenja ne sañsañ kiné sôdgye yanja na lepo nde: «Mi yeti mbe *Krist na.»

21 E bo nje diye nyé nde: «We ba nda, we Eli?» E nyé lere nde: «Ko na, mi yeti Eli na.» E bo kè mbombu diye nyé nde: «We mo punja mélépi me Njambiyé te yi bo dikima lepo nde, a ta nje kó?» E nyé yenja nde: «Be.»

22 E bo nje diye nyé ndana nde: «We ba nda? Lero nyé wuse, keto wuse yâkanjwe kè lepo nyé botu bête be tomma wuse baka. Ndana, we ne ñguru wo lépi nde, we nda?»

23 E Jañ lere nde: «Mi mbe mo te yoko yi Esayi te mo punja mélépi me Njambiyé lere nde: «Wete mumo ke kembidya ke moy kongor nde: Wuné têmbidya nje Baba Mbokó ne ñgben.» »

24 Botu bête yi bo tomma baka bá ke njóñ *Befarisé.

25 E bo diye Jañ nde: «Ngé bë nde, we yeti *Krist ho Eli ho mo punja mélépi me Njambiyé, ma keto ñge yi we nje tópue boñmo ke möröku ké?»

26 E Jañ yenja nyé bo nde: «Mi tópa mbe boñmo ke möröku. Yasi wete, yo ne wete mumo ke njoka yun yi wuné yeti ke duwé na.

27 Mo te ta nje ke kóñ mbe. Yasi wete, mi ti yaka wunjé kóñ menakala ke kol ne na.»

28 Meyasi mëte kwáñnañgwé ke wete mbe y nde Betani ke ñginjé Yurdé, ke mbe y te yi Jañ dikima tópue boñmo ke möröku ké.

Jañ ke lepina ke kasi Yesus

29 Misi pupe Jañ bëñja Yesus ke nje ke yéne. E nyé lere nde: «Në bëñja *Mónó Sam Njambiyé e soñe mëþeyó me botu bë meneti maka kó!»

30 Yo nyé yi mi dikima lepo mbe kasi ne nde: «Ké kóñ mbe, wete mumo ta nje, nyé kwá mi, keto nyé kete kpo ne kpo. Yasi wete, mi njáki nje mbe njime.»

31 Ke yembe, mi ti bë ke duwé téri ne na. Yasi wete, mi njáki ke mesay me tópuna boñmo ke möröku, né botu bë kando Isarayel duwé ne nyé.»

32 E Jañ kè mbombu lepo ne sañsañ nde: «Mi bëñma Kimó Sisiñ ne misi mëmbé ke piye wule ñyobó nda pepo nje diyo ke yotu ne.»

33 Ke yembe, mi ti bë mbe ke duwé téri ne na. Yasi wete, yoko e tomma mi nde, mi njáki tópue boñmo ke möröku kó lepima nyé mi nde: «Mo te yi we ta bëñja Kimó Sisiñ ke piye nje diyo ke yotu ne kó, yo nyé ta tópue boñmo ke Kimó Sisiñ.»

34 Mi bëñma mbe nyé ne gba misi mëmbé, e mi lere nde: «Yoko Mónó Njambiyé!»

Yesus ke tóke bosa bejeké bëne

(Mt 4; Mk 1; Lk 5)

35 Ya tu wete ke konyte, e Jañ bë ndi ke kiya mbe y te yi nyé dikima kè kete kë bëne baña bejeké bëne yiba.

36 Ndana, ke nyé ma kañé misi bëñja Yesus ke kwá ké, e nyé lere nde: «Në bëñja, *Mónó Sam Njambiyé kó!»

37 Bejeké bëne bëñori yiba wokuma yasi te yi nyé lere nde: «Wuné sán ñge?» E bo yenja nyé nyé nde: «Rabi,» yite nde yekele, «we diy diyo we?»

38 Ke Yesus ma yenja ké, a bëñja, bo ke bëñgwé nyé. E nyé diye bo nde: «Wuné sán ñge?» E bo yenja nyé nyé nde: «Rabi,» yite nde yekele, «we diy diyo we?»

39 Ε nyε lεrε nyε bo nde: «Wunε njāki bεnεjε.» Dete, ε bo kε ke bεnεjε mbεy ne. ε bo kwaŋdye bukwε yeso te bεnεjε be Yesus. Yo bā ke pɔku ɳgimɔ yini te yi bεkoko.

40 Ke njoka bεjekε baka yiba bε wokuma yasi te yi Jaŋ lεpima, ε bo temε bεnεjεwε Yesus baka, Andere te maŋ ne Simon Piyer bā ke njokate.

41 Ke kɔŋte, ε Andere kwā nεdɔ ke dolɔ maŋ wene Simon lεrɔ nyε nyε nde: «Wuse bεnεma Mesi,» yite nde *Krist.

42 Ε nyε bū Simon kε nō ke yi Yesus. ε Yesus kaŋe misi bεnεjε Simon lεrɔ nde: «Dinɔ dyo nde Simon, dinɔ sɔŋgwε nde Jan. Bo ta jeba wε nde Sefas, yo Piyer, yite nde tari.»

43 Misi pupε ε Yesus pεsε nde, a ke kwā kε Galile. ε nyε saŋgwε ne wεtε mbam nde Filip. ε nyε lεrε nyε nyε nde: «Bεnεjεwε mi.»

44 Filip bā mɔ dya Betsayda, dya bε Andere bεnε Piyer.

45 Ke kɔŋte, ε Filip kwā saŋgwε bεnε Nataniyel. ε nyε lεrε nyε nyε nde: «Wuse bεnεma mɔ te yi Mɔyisi ketima yasi ke kasi ne ke mεkana mε mεmbongga mε Njambiyε te yi nyε ketima kε. Botu bε punja melεpi mε Njambiyε lεpima sendi kasi ne. Mɔ te, yo Yesus te mɔnɔ Yosep, dya dγyεnε ke Nasaret.»

46 ε Nataniyel yenja nyε nyε nde: «Kimɔ yasi te nda yakama wule ke Nasaret kɔ?» ε Filip nje yenja nyε nyε nde: «Inja nje bεnεjε.»

47 Yesus bεnεma Nataniyel ke kε ke yene. ε nyε lεrε ke kasi ne nde: «Yɔkɔ gba mɔnɔ kandɔ Isarayel ne yotu. Ko mɔnɔ yekambiye te yi sebila mumɔ yeti ke yotu ne na.»

48 ε Nataniyel diyε nyε nde: «Wε dūkwε mi we?» ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Piŋɔ te yi Filip t̄i pa jeba wε na, ke ɳgimɔ te yi wε bā ke njɔ *figiye kε, mi bεnεma wε.»

49 ε Nataniyel yenja nyε nyε nde: «Yekele, wε mɔnɔ Njambiyε, wε Kumande Isarayel.»

50 ε Yesus lεrε nyε nyε nde: «'Yo kεto mi lεpima nyε wε nde, mi bεnεma wε ke njɔ *figiye, yori yi wε tike ne temo ndana

ne mi kε? Ma wε ta bεnεjε yinjε nyangwε mekele kwā yikε.»

51 ε Yesus kε mbɔmbu lεrɔ nyε nyε nde: «Gbakasi yi mi lεrε nyε wunε kε: Wunε ta bεnεjε dγyobɔ nyasε, bεnεjε bεjaki bε Njambiyε ke kε kwey piye yaka ne to *Mɔnɔ mumɔ.»

2

Yesus ke yenja mɔrɔku ne menjam

ke Kana

1 Ya metu yiba ke kɔŋte, ε yo bε ne yinjε jesɔ gwaki ke Kana ke Galile. Nyangwε ne Yesus bā kete.

2 Bo jebama sendi Yesus bεnε bεjekε bεnε ke jesɔ gwaki te.

3 Diyo kε, ε menjam siyε ke mbεy jesɔ. ε nyangwε ne Yesus nje lεrɔ nyε nyε nde: «Menjam siyam.»

4 ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Nyari, sine wε ne lεpi te nda? Ngimɔ te yembε t̄i pa dγyε na.»

5 ε nyangwε lεrε nyε botu bε mesay nde: «Yasi hεnε te yi nyε ta lεrɔ nyε wunε, nε wunε kēl yo.»

6 Yinɔri nyangwε mεmbe yitan jɔ wεtε yi bo kelma ne tari kε bā womεte. Mεmbe mete difikima bε ne mɔrɔku te yi Beyuden difikima kitɔ ne yotu nda yi mεmbongga mε misɔn yan difikima tedfyε kε. Mbe te wεtε yakama bū mendaki nda gɔmay wεtε ne numbu te.

7 Ndana, ε Yesus lεrε nyε botu bε mesay nde: «Wunε tāya mɔrɔku tonjε mεmbe mεnɔri.» ε bo tayε mɔrɔku tonjε mεmbe ne lεtεte.

8 ε nyε nje lεrɔ nyε bo nde: «Wunε tāya yo ndana ne mbεt kε nyε mɔ te ε dγyε ne kabina mεdfye kɔ.» ε bo tayε kε nyε nyε.

9 ε nyε bōbε mɔrɔku mεnɔri yi ma lingwε menjam kε, ma a t̄i duwε ne mbεy te yi menjam mete wulma nje nō kε na. Yasi wεtε, botu bε mesay, bo botu bεtε bε tayma mɔrɔku baka duwā to te kimɔtε. Ndana, ε nyε kwā kε jeba mbam te ε kelma gwaki kɔ lεrɔ nyε nyε nde:

10 «Ke kabina menjam hεnε, bo kānda kabɔ kimɔ menjam nyε bōmɔ. Ke kɔŋte, bo mā nje nyε bo yikε yi ti kumɔ nyɔrɔ kε njime, ke misi man me ke linja. Ma

yasi wete, we bakiya yo kimo menjam yi ladye ne ngimo te yok.

11 Ke njoka meyekambye henye te yi Yesus kelma ke, a kanda ne yok yi nyue kelma ndana ke Kana ke Galile ko. Dete, a tedya nyanjwe deti ne, e bejeket benet tike temo ke yene.

12 Ke koyte, e Yesus seliye ke ke Kapernawum benet nyanjwe ne bemanj ne bejeket benet. Bo kwaifya ndi moco metu ne mbet mate.

Yesus ke dufye botu be dyanjwa

meyasi ke mbanjo Njambiyue (Mt 21; Mk 11; Lk 19)

13 Ke ngimo te yite jesu *Paska Beyuden ba ke wuta. E Yesus kwak ke ke Yerusalem.

14 Ke nyue ma dyu ke mbanjo Njambiyue ke, a dol bomo ke dyanjwe meyasi, be dyanjwe benday, be dyanjwe besam ne be dyanjwe berero. A dolma sendi botu be senjina moni ke diyo.

15 Ndana, e nyue bu mokol boye kelu ne njambala dufye bo henye punje womete benet besam ban ne benday ban. E nyue si wanjo moni me botu be senjina moni tindu metebel bete ke meneti.

16 E nyue lepe nyue botu be dyanjwa berero nde: «Wune londu ne meyasi mete yike waka. Wune ti yensaengwe tu Sanjabe ne tu mejeh na.»

17 Ndana, e bejeket benet nje take lepi te yi yo ketinate ke moy mokana me Njambiyue ke. Yo ketinate nde: <Mi kwadysa tu dyu ne temo mbe henye. Yo ta kelu nde, mi sombu son koto te.›

18 Ke baiga bekum Beyuden ma bejeh dete ke, e bo diye nyue nde: «Yo kwalo meyekambye te nda yi we ta kelu yi tedye ne wuse nde, bo nya we deti te yi kelu meyasi mete yi we kele ke?»

19 E Yesus yensa nyue bo nde: «Wune yanjila mbanjo Njambiyue te yike, ndi ke metu yitati mi ta si sumo yo ne kok.»

20 E bekum Beyuden nje lepo nde: «Sumna mbanjo Njambiyue te yike bojma wuse poket mesew kamoni jo yitan jo wete. 'We lepi gba nde, we ta nje sumo yo ndi ke metu yitati nde?»

21 Yasi wete, Yesus ti lepi kasi mbanjo Njambiyue na, a lepi ne yotu ne ne nguru wen.

22 Ndana, ke ngimo te yi Yesus ma nje womiyue ke njoka bemonj ke, e bejeket benet take lepi ke yi nyue dikima lepo ke. E bo tike temo ke meyasi mete yi yo ketinate ke mokana me Njambiyue ke, tiko temo sendi ke lepi te yike yi Yesus lepima ke.

23 Ke ngimo te yinori yi Yesus ba ke Yerusalem ke jesu *Paska Beyuden ke, e budya bomo tike temo ne nyue, keto bo bejehma meyekambye mete yi nyue dikima kelu ke.

24 Yasi wete, Yesus ti tike temo ke yan na, keto a ba ke duwe bo henye kande nyiyo to kum moni nyue kol.

25 Ke yene, yo ti be nde, wete mumo pani pa lepo yin ya ja te yi mo te duwae ke kasi wete mumo nyue nyue na. Keto nyue ne nguru wen duwae yasi te yi diye ke moy temo mumo ke.

3

Yesus benet Nikodem

1 Wete mbam ba ke njor *Befaris nde Nikodem. A ba sendi wete kum ke njoka Beyuden.

2 E nyue ke wete yesu ne tu ke yi Yesus lepo nyue nyue nde: «Yekele, wuse duwae nde, we nyanjwe mo tedya membonja me Njambiyue. Njambiyue tomma we njes, keto mumo wete ne wete ti yaka kelu kwalo meyekambye mete yi we kele ke, nge Njambiyue ti be ke yene na.»

3 E Yesus yensa nyue nyue nde: «Gbakasi yi mi lepe nyue we ke: Nge mumo ti jadye ne kok na, a ti yaka benet *Kando Njambiyue na.»

4 E Nikodem nje diye nyue nde: «Nge mumo si jombe, a yakama kelu nan yi jadye no ne kok? 'A yakama yokwe sendi nyiye moy nyanjwe nje jadye ne kok?»

5 E Yesus yensa nyue nde: «Gbakasi yi mi lepe nyue we ke: Nge mumo ti jadye ne kok ne nje te yi moroku, jadye sendi ne nje te yi Kim Sisi na, a ti yaka nyiye ke Kando Njambiyue na.»

6 Yasi te yi wule ke yi mumo ne nje te yi membundu bejehnaengwe bome nde, yo

wúla ke yi mō membundo. Yasi wete, yasi te yi wule ke yi Kimō Sisiñ bénjañgwé bónę, ndi nde, yo wúla ke yi Kimō Sisiñ.

⁷ We tí ḥgbakimangwé lepi te yi mi ləpima nyé we nde: «Wuné yâkañgwé jadýe ne kókó ké» na.

⁸ Pupó kwáyá ke mbey héné te yi nyé kwadýe kwá kete ké. We ke wokó nda yi yo muñgula nō ké. Ma yasi wete, we yeti ke duwe mbey te yi yo wulma kete nè mbey te yi yo ké kete ké na. Yo kwájnañgwé ndi sendi dete ke yi mumó héné ε jadýe ne njé te yi Kimō Sisiñ kó.»

⁹ ε Nikódem njé díyó diye nyé nde: «Yo yakama kwañna nan?»

¹⁰ ε Yesus yeñsa nyé nyé nde: «Gba we nyañgwé mō tedya membonja me Njambiyé ke kandó Isarayel, 'we ke ndekima meyasi menori?

¹¹ Gbakasi yi mi lepe nyé we ké: Wuse lepi yasi te yi wuse duwá, yekidye yasi te yi wuse bénjma. Ko dete, ko wuné yeti ke jaye tikó temo ke mélépi mete yi wuse njé lepo ke meyasi mete ké na.

¹² Mi lepinama ke meyasi mete yi kwañna ke to meneti waka ke nyé wuné, ma wuné tí jaye tikó temo kete na. Ndana, njé bē nde, mi lêpinançgwé ke meyasi mete yi bénj kasi dýobó ké nyé wuné, njé ta njé keló nde, wuné jâya tikó temo ke mélépi mete?

¹³ Kiné mumó wete ne wete ε bénjima ke dýobó na, soñé ndi yókó ε piya wule dýobó kó. [Mó te, yo *Mónó mumó ε díyé ke dýobó kó.]

¹⁴ Ke njimó te yi Møyisi bá nō ke konjor ké, ε nyé bù yekambyé nyóñje nyé ke jeti tembidye ke kwey. Yo ndi dete sendi yi bo yâkañgwé keló ne Mónó mumó tembidye ke kwey.

¹⁵ Yo yâkañgwé kelna dete, né mumó héné ε tike temo ne nyé kó bē ne joñgwé te yi kpo ne kpo.

¹⁶ Yo nde, Njambiyé jekima kwadyé botu be meneti maka, ε nyé nyé ne Kikó Mónó wene. Dete, mumó héné ε ta tikó temo ne nyé, a tí gwe yambile na. Yasi wete, a ta bē ne joñgwé te yi kpo ne kpo.

¹⁷ Keto, Njambiyé ti ma njésikwé Mónó wene ke meneti maka, na njé jóse bómó

na. Yasi wete, a tomma nyé njess nde, na kwá ne njé ne joñgwé ne bo.

¹⁸ Mó te ε tike temo ne nyé, Njambiyé yeti ke jóse nyé na. Ma yasi wete, yókó ε díyé kine tikó temo ne nyé, Njambiyé ma jóse nyé, keto a tí tike temo ke yi Kikó Mónó Njambiyé na.

¹⁹ To jósi te yo nde, mejasí njá ke to meneti. ε bómó yókwe kwadýe yitil señé mejasí, keto bo kwádyikwé keló ndi býea mekele.

²⁰ Yo nde, mumó héné ε kele ndi býea mekele ke bénj mejasí. A ti njáki ke puyé na, kambo mekele mené njé pundo puyé.

²¹ Yasi wete, mumó héné ε wokuna ne Njambiyé keló meyasi ne ḥgbenj, mó te njáki ke puyé, né bómó bénj gbate nde, a kél meyasi nda yi Njambiyé kwadýe ké.»

Jaj ke basidye lepina ke kasi Yesus

²² Ndana, ke kón meyasi menori, ε Yesus teme kwá bénj bénjeké bénj ké ke meneti me Yuda. ε nyé kwañdye budyá metu mate bénj bo díki tópe bómó ke möróku.

²³ Ke njimó te yite Jaj bá sendi ke díki tópe bómó ke möróku ke wete mbey nde Enój ke keki Salim. Jaj díkima ké mate, keto möróku bá budyate mate. Dete, bómó díkima ké, ε nyé díki tópe bo ke möróku.

²⁴ Yo kwañnama dete, keto ke njimó te yite bo tí pa nyé Jaj ke jébó na.

²⁵ Ndana, ε wete mó Beyuden bē ne metando bénj bánya bénjeké bénj Jaj ke kasi meweya mesembó te yi membonja man tedye ké.

²⁶ ε bo teme ké dolo Jaj lepo nyé nyé nde: «Yekele bénj, mó te yi wúné nyé bá ke njinje Yurdé yi we díkima lepo kasi ne nyé bómó kó me ne ke tópe bómó ndana ke möróku. Ma bómó héné ke si lekwé ké pe yéné.»

²⁷ ε Jaj yeñsa nde: «Ijé Njambiyé ti nyé mumó deti na, a ti yaka keló yaña na.

²⁸ Wuné ne ḥguru wun yakama lepo yasi te yi mi ləpima ké. Wuné wokuma nda yi mi ləpima nde: Mi yeti mbé *Krist na. Yasi wete, Njambiyé kandima tomo mi nde, mi kwâj mbombu ne nyé.»

²⁹ ε Jaj ké sendi mbombu lepo nde: «Nya gwaki wókunañgwé ne mbam

gwaki. Ma so ne mbam gwaki ciy ne ciyu ke keki so wene yi lengwe mete ke yasi te yi nyet lepe ke. A ne mesosa budiyate komes nyet woke men mbam gwaki ke. Njena nyangwe mesosa yi mi no ndana ke, yo kwalo mesosa te yite.»

30 E Jan ke mbombu lepo nde: «Mekel meone d'ku d'ko ke no mbombu, ne yembe y'kwe sine sina.»

Yesus wula kwey nje no

31 «Yoko e wule kwey nje no ko kwat bomo hene. Mo meneti maka ndi mo meneti, a lepi ndi sendi yasi te yi buejne meneti. Yoko e wule dyobu nje no ko kwat bomo hene.

32 Meyasi mete yi nyet buejma ne yi nyet wokuma, yo yite yi nyet lepe nyet bomo. Ma ko mumo wete ne wete yeti ke jaye tik temo ke meleri mete yi nyet lepe ke na.

33 Mumo hene e ma jaye tik temo ke meleri mete yi nyet lepe ke ma peso gbate nde, Njambiyet nyet yoko e lepe gbakasi.

34 Yo nde, yoko yi Njambiyet tomma ko lepi ndi meleri me Njambiyet, keto Njambiyet tonja Sisin ne ke yotu ne ndi tu wete.

35 Saengwe ke kwadiye Mon, e nyet nyet seti te yi namo moyasi hene.

36 Mo te e tike temo ne Mon, mo te ne jongwe te yi kpo ne kpo. Ma yoko e kelu mbandu kine tik temo ne Mon, mo te ti be ne jongwe te na. Yasi wete, ngambi Njambiyet ta ciyu ndi ke to ne, bane kete.»

4

Yesus ke lepo meleri me Njambiyet

nyet wete nyari ke Samari

1 Yesus duwa nde, *Befariset wokuma nde, a ma bu bomo budiyate kenje ke kony ne kwat Jan, woko sendi nde, a ke topere bomo budiyate ke morku kwat nyet.

2 Ke yinori hene, ko Yesus ti topere mumo ne bu ne ke morku na, yo ba bejeket bene.

3 Ndana, ke Yesus ma duwe sete ke, e nyet duwe ke Yuda y'kwe ne kokon ke Galile.

4 Yi y'kwe ke no Galile, e nyet peso nde, a yakanjwe kwat ne Samari.

5 Ndana, e nyet kwat kumo ke keki wete dya nde Sikar ke Samari. Dya te ba ke keki pel meneti mete yi Yakop ma nyeki moco wene Yosep ne liko ke metu me mbombu ke.

6 Ngex Yakop ba womete. Nda yotu Yesus ba katinat ne kendi ke, e nyet kwat ciyu metidyet ke keki ngex. Yo ba ke pochu bembe yeso.

7 Yaka no, wete nya Samari ke nje tayet morku. E Yesus lepe nyet nyet nde: «Nyek mi morku, ne mi hobiye.»

8 Yinori bejeket bene ma ke ke moy dya ke bomo medye.

9 E nya Samari ko nje ciyu lepo nyet nyet nde: «'Gba we mo Beyuden njaki diye mi ngendu Samari morku ne nje te yin?» Nya ko lepi dete, keto Beyuden bene botu be Samari ba nda nja mbo bene dite.

10 E Yesus yenja nyet nyet nde: «We madukwe yasi te yi Njambiyet nyet ke, duwe sendi mo te e lepe nyet we nde: <Nyek mi morku, ne mi hobiye ko>, ma yo gba we jombe morku ke bu ne. Ma nyet nya we morku mete yi kelu nde, mumo biki ne jongwe ke.»

11 E nyari lepe nyet nyet nde: «Nyangwe mbam, mapi te yi we ta tayet ne morku yeti. Sendi, mbeuy tayna morku ne hebebe. Ma we ta nje bu ba morku mete yi kelu nde, bomo biki ne jongwe ke we?»

12 Saembambu wusu Yakop tikima wuse ne ngex ke. Nyet ne nguru wene ne bano bene ne betiter bene hobiya ndi morku me ngex ko. Ma ndana, 'we taka gba nde, we kwat nyet?»

13 E Yesus yenja nyet nyet nde: «Mumo hene e hobiye morku mete yike ta ke mbombu gwe yesidye.

14 Yasi wete, mo te e ta hobiye morku mete yi mi ta nyet nyet ke ti gwe se yesidye wete yeso na. Yo nde, morku mete yi mi ta nyet nyet ke ta nje bu ke yotu ne nda ngex te yi sokula ke, kelu nde, a biki ne jongwe te yi kpo ne kpo.»

15 E nyari yenja nyet nyet nde: «Nyangwe mbam, nyek mi morku mete yite, ma mi nje ke mbombu gwe yesidye yi kala nje sendi waka nje tayet morku.»

¹⁶ Ε Yesus nije lero nyε nyε nde: «Ken jeba njoŋo, nò yôkwε njε sendi waka.»

¹⁷ Ε nyari yenja nde: «Mi yeti ne mbam na.»

¹⁸ Ε Yesus lepe nyε nyε nde: «Yi we lepe kέ, gbakasi. We yeti ne mbam gbate na, keto ke jongwε dyo, we ma bε ne bembam kumō yitan. Mbam te yi wúne nyε joŋna ndana kó, yeti njoŋo na. Yasi te yi we lepima kέ, yo gbakasi.»

¹⁹ Ndana, ε nyari yenja nyε nyε nde: «Nyāŋgwε mbam, mi ke bεnε nde, we wεtε mō punja mεlεpi me Njambiyε.

²⁰ Besajmbambo busu díkima kano Njambiyε ke gba keki te yoko. Yasi wεtε, wunε Beyuden kpál lero yun nde, mumo hεnε yākaŋgwε kano Njambiyε ndi ke Yerusalεm.»

²¹ Ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Nyari, jaya yasi te yi mi lepe nyε we kέ kimote. Ngimō ke nije yi wunε tί kano se Saŋgwε Njambiyε ko ke keki te yoko ko ke Yerusalεm na.

²² Wunε botu be Samari yeti ke duwe yasi te yi wunε kane kέ na. Ma wuse kán su yasi te yi wuse ke duwe. Keto nije jongwε wúla ke yi Beyuden nije no.

²³ Yasi wεtε, ngimō ke nije, yo ma si dyá, ngimō te yi gba kpasa botu bete be kane Saŋgwε Njambiyε ta kano nyε ne nije te yi sisin nè gbakasi. Keto saŋgwε Njambiyε sán kwalo botu bete be kane nyε ne nije te yite.

²⁴ Njambiyε, nyε Sisiŋ. Dete, bomo be kane nyε, bo yākaŋgwε kano nyε ne nije te yi sisin nè gbakasi.»

²⁵ Ε nyari yenja nyε nyε nde: «Mi duwá nde, Mesi, yite nde *Krist ta nije. Kome nyε ta nije kέ, a ta nεmbe to meyasi hεnε nyε wuse.»

²⁶ Ε Yesus lepe nyε nyε nde: «Gba mi kó, mo te yi we lepe kasi ne kó, gba mi ε lepina nyε we kó!»

²⁷ Yaka nō, bejekε bεnε ke yókwε. Ε bo ηgbakima yi bεnε nde, Yesus ke lepina bεnε nyari. Ko dete, mumo wεtε ne wεtε tί bute numbu lero nde: «We díya ba nyε ηge?» ho nde: «Yo lepi te nda yi wúne nyε lepe kέ?»

²⁸ Ndana, ε nyari tike mapi tayna

mɔrɔku womete kwá kέ ke moy dya lepo nyε bomo nde:

²⁹ «Wunε njâki bεnε ndi wεtε mbam. A lepima meyasi hεnε te yi mi kelma ke jongwε dyembe kέ nyε mi. 'Mbam te yeti *Krist na?»

³⁰ Ndana, ε bo punde duwe ke moy dya kέ komε Yesus bá kέ.

³¹ Ke ηgimō te yite bejekε bá ke ηgwεta ne Yesus lero nde: «Yekele, pa dyena wa.»

³² Yasi wεtε, ε nyε yenja nyε bo nde: «Mi ne medye te yi dye, ma wunε yeti ke duwe medye mete na.»

³³ Ε bejekε lepe tandε yan nde: «'Yite nde, wεtε mumo ma njesε nyε yinā medye?»

³⁴ Ε Yesus nije lero nyε bo nde: «Medye membe, yo nde, mi kēl yasi te yi Mō te ε tomma mi kó kwadysε, tonje sendi mesay mene.»

³⁵ 'Wunε ti lépi lero nde: «Bukwá ndi ηgwεndε yini, né bo kandi soŋna nyambi ke ηgwān na?» Ne lēŋgwε meto, mi ke lero nyε wunε nde: Wunε kānja misi bεnε ne mεngwān. Nyambi ma dεtø, ηgimō soŋnate ma yaka.

³⁶ Mō te ε soŋε nyambi kó ke dolø nduku mesay mene ke bō masa mesay. A soŋa nyambi te yi ma dεtø kέ, né yo díy kpo ne kpo. Dete, né mō te ε bε bεkó kó bε ne nε kiya mesosa bεnε yoko ε soŋε soŋa kó.

³⁷ Lepi te yi bo lepe nda kano nde: «Mō te ε bε bεkó kó dεlε, ma yoko ε soŋε soŋa kó dεlε» kέ, lepi te gbakasi.

³⁸ Ke bε mi, mi tomma wunε kέ soŋε nyambi kinε pa bεnε bōnε nè mesay ne mbɔmbu na. Baŋa bεnε bōnε ne mesay, ε wunε nije kέ yun mbɔmbu ne mesay man.»

³⁹ Ke njoka botu be Samari, budya tikima temo ke yi Yesus, keto lepi te yi nyari lepima kέ. A lepima nyε bo nde: «Mbam te lepima meyasi hεnε te yi mi kelma ke jongwε dyembe kέ nyε mi.»

⁴⁰ Ke botu be Samari ma kέ dolø Yesus kέ, ε bo ηgwεta ne nyε nde, a kwānɔdyø mōnø metu bεnε bo ke dya dyan. Ε nyε kwānɔdyø metu yiba bεnε bo.

⁴¹ Ε baŋa budya botu be Samari nije tiko sendi temo ke yenε, keto lepi te yi nyε

ləpima ké.

⁴² Ε bo ləpə nyə nyari nde: «Wuse ti tiki temo ndana ke yene, keto yasi te yi wə yekidya nyə wuss kē na, yo keto wuse wokuma yasi te yi nyə ləpima kē ne meto musu, duwe sendi nde, yo gba nyə Mō te ε joŋgwə botu be meneti maka.»

⁴³ Ke kōj metu menori yiba, ε Yesus teme kwā kē ke Galile.

⁴⁴ A kwāj kē mate, keto nyə ne ḥguru wene dikima ləpə nde, bo ti jáya mō punja məlepi ke ḥgbak ḥgbak dya dyenə na.

⁴⁵ Ndana, ke nyə ma dya ke Galile kē, ε botu be Galile bū nyə kimote, keto bo bənjma meyasi hene te yi nyə kelma ke Yerusalem ke ḥgimō jesō *Paska Beyuden kē, keto bo sendi kā ke jesō.

Yesus ke sidye kōn wete mō

nyāngwə sōja

⁴⁶ Ε Yesus teme yōkwē ne kōkō kē Kana ke Galile ke mbey te yi nyə ma yéñsaŋgwē mōrōku ne menjam kē. Wete nyāngwē sōja kumande dya bā ke Kapernawum. Mōnō wene, mōnō mbam bā ke kōn.

⁴⁷ Ke nyāngwē sōja kō ma wokō nde, Yesus wulma Yuda dya ke Galile kē, ε nyə teme kē bənjə nyə ḥgweta ne nyə nde, a kēn kē joŋgwē mōnō wene, keto a bā nedō ne sōn.

⁴⁸ Ε Yesus nje ləpə nyə nyə nde: «Ke yun, ke wunə tī pa bənjə meyekambiye nē nyāngwē mekele na, wunə tī tikō temo ne mi na.»

⁴⁹ Ε nyāngwē sōja kō yēnsa nde: «Nyāngwē mbam, pa kumō nedō ke tū mbə ke ḥgimō te yi mōnmbə ndi ke sōsō kē.»

⁵⁰ Ε Yesus ləpə nyə nyə nde: «Kwaŋgō, mōnō wō ma jū.» Mbam kō tikima temo ke ləpi te yi Yesus ləpima nyə nyə kē. ε nyə tōkə nje kwā.

⁵¹ Ndana, ke ḥgimō te yi nyə bā ke nje ke dūwə kē, ε botu be mesay bənə nje saŋgwə ne nyə ləpə nyə nyə nde, mōnō wene ma jū.

⁵² Ε nyə nje diye bo hawa te yi mōnōsikə kandima wokuna jēwna yotu kete kē. ε bo ləpə nyə nyə nde: «Lolna yotu sīy kwey ne yeso ke hawa wete.»

⁵³ Ε saŋgwə ne mōnō duwe nde, yo ke kiya ḥgimō te yite yi Yesus ləpima nyə nyə nde: «Mōnō wō ma jū» kē. Ε nyə tike temo ke yi Yesus, nyə ne ḥguru wene nē botu be tū dyenə hene.

⁵⁴ Meyekambiye yibate yi Yesus kelma ke Galile kē, yo yōkō yi nyə kelma ndana ke yōkwā Yuda kē.

5

Yesus ke kelə nde, wete mō

jēmti kēndi

¹ Ke kōjte, ε yo bē ne wete jesō Beyuden. Ε Yesus kwā kē Yerusalem.

² Yīnja mbey mōrōku nda nyāngwē matō bā ke Yerusalem ke kēki numey te yi bəsam dikima kwā kete nyiŋe nō ke moy dya kē. Bo dikima jeba nyāngwē matō te ke numbu Hebere nde Betesda. Yo bā ne məmbey womete yitan yi bōmō dikima kēndō ho wedya kete kē.

³ Budya botu bekōn bā metinēngwē ke məmbey menori. Yo bā ne botu be dībīna misi nē botu be ndəmbil nē botu bete be mēbō ho be mēkol man ma jēmē bē ne fəŋgələŋ baka. [Bo dikima dīyō womete yī ladye ḥgimō te yi mōrōku kande ne watinate kē.]

⁴ Keto wete jaki Njambiyē dikima piye yaka ne mēŋgimō ke nyāngwē matō yinōri nje wase mōrōku. Dete, bosa mumō te ε piye dīku ke ḥgimō te yi yo ndūŋgwē watinate kē, kōn mō te siyma, ko yo bēki kwalō kōn te nda.]

⁵ Wete mō jēmti bā ke njokate womete mē ke mēsew kamətati jo yitan jo yitati yi nyə balma ne kōn te kē.

⁶ Yesus bənjma nyə ke metinēngwē, duwe sendi nde, mbam kō ma kwaŋdye budya mēsew ke tēri te yinōri. Ε nyə nje diye nyə nde: «We ke kwadys nde, kōn yō sīy?»

⁷ Ε mō jēmti yēnsa nyə nyə nde: «Nyāngwē mbam, mi kine mō te ε ta bū mi pidye ke nyāngwē matō ke ḥgimō te yi mōrōku wate kē na. Ke ḥgimō te yi mi ndi ke kē kē, wete mumō ma kande piye ne mi.»

⁸ Ε Yesus ləpə nyə nyə nde: «Tēma, bōŋgō taŋ yō, kēndō.»

⁹ Ndana ndana, ε kɔn siyε, ε nyε b̄u tan ne kande kendi. Yo b̄a yeso *Saba.

¹⁰ Ε Beyuden lerep nyε mbam te yi Yesus sidya kɔn ne kɔ nde: «Muka, yo yeso Saba. Membonja me Njambiyε yeti ke nyε we deti te yi b̄u tan yo kw̄a nɔ na.»

¹¹ Ε nyε yenja nyε bo nde: «Mɔ te ε sidya kɔn mbe kɔ lerpima nyε mi nde: <Boŋgɔ tan yo, kendo.» »

¹² Ε bo nje diye nyε nde: «Yo mɔ te nda lerep nyε we nde: <Boŋgɔ tan yo, kendo?»

¹³ Yasi wεtε, mbam kɔ t̄i duwε mɔ te ε sidya kɔn ne kɔ na, yo nde, Yesus kwanma jissε womεte, keto ηgil b̄a womεte.

¹⁴ Diyo kέ, ε bεne Yesus kε saŋgwa ke mbanjɔ Njambiyε. Ε Yesus lerep nyε nyε nde: «Bεnja, kɔn yo siyama. Ma we t̄i basidya kelɔ se bεya yasi na, we me nje saŋgwa ne mεbɔnε kw̄a yike yi we saŋgwama nɔ kέ.»

¹⁵ Ndana, ε mbam kw̄a kε lεrɔ nyε bekum Beyuden nde, yo Yesus sidya kɔn ne.

¹⁶ Dete, ε bo kande saŋna Yesus ne mεlepi, keto a kelma mεkele mete ke yeso *Saba.

¹⁷ Yasi wεtε, ε Yesus yenja nyε bo nde: «Saŋmbε ndi ke kelɔ mεsay kumɔ ke ɳgimɔ te yɔkɔ ndana. Mi sendi ke kelɔ mεsay.»

¹⁸ Ke bekum Beyuden ma wokɔ dεte kέ, ε bo ke mbɔmbu yí sá menje hεne te yi wo nyε wokɔ. Bo saŋma menje mete ndana kw̄a yi mbɔmbu, yeti ndi keto a t̄i jεsε yeso Saba na, yo keto a lerpima sendi nde, Njambiyε gba saŋgwε wεnε, bεne nyε ndi wεtε.

Da ke nyε Mɔnɔ deti te yi kelɔ meyasi nda nyε

¹⁹ Ε Yesus kε mbɔmbu lεrɔ nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lerep nyε wunε kέ: Ngε *Mɔnɔ t̄i pa bεnε yasi ne Da na, a ti yaka kelɔ yasi nda yi nyε kwadysε kέ na. Keto yasi te yi Da kelε, yo ndi yite sendi yi Mɔnɔ kelε.»

²⁰ Keto Da ke kwadysε Mɔnɔ. A ke tedye Mɔnɔ meyasi hεne te yi nyε ne ɳguru wεnε kelε kέ. A ta kε mbɔmbu tedye nyε nyaŋgwε mεkele kw̄a yike, nέ gba wunε ɳgbakima.

²¹ Nda Da ke womiyε bεmuŋ kelɔ nde, bo b̄eki ne joŋ, dεte Mɔnɔ ke kelɔ sendi nde, mumɔ hεne te yi nyε kwadysε nyε nyε joŋgwε, a ke nyε nyε yo.

²² Yo sendi nde, Da yeti ne say pesina jɔsi mumɔ na. Yasi wεtε, a boŋma mεsay mete hεne nyε Mɔnɔ.

²³ Da kelma dεte, nέ bοmɔ hεne lukse Mɔnɔ nda yi bo lukse ne nyε kέ. Mɔ te ε t̄i lukse Mɔnɔ na, mɔ te yeti ke lukse sendi Da, mɔ te ε tomma nyε kɔ na.

²⁴ Gbakasi yi mi lerep nyε wunε kέ: Mɔ te ε woke yasi te yi mi lerep tiko temɔ ke yi Mɔ te ε tomma mi kɔ, mɔ te ne joŋgwε te yi kpo ne kpo, a t̄i saŋgwa ne jɔsi na. Yasi wεtε, a duwā ke sɔŋ kε ke joŋgwε.

²⁵ «Gbakasi yi mi lerep nyε wunε kέ: Ngimɔ me ke wuta, yo ma si dγa, ɳgimɔ te yi bεmuŋ ta wokɔ ne mεn Mɔnɔ Njambiyε. Botu bεte be ta wokɔ mεn ne baka ta jy.»

²⁶ Keto nda Da njuku joŋgwε kέ, dεte a kelma sendi nde, Mɔnɔ b̄eki njuku joŋgwε.

²⁷ A nya sendi nyε deti te yi jɔse bοmɔ, keto nyε *Mɔnɔ mumɔ.

²⁸ Lεpi te yi mi lerep kέ t̄i kel nde, wunε ɳgbâkimâŋgwε na, keto ɳgimɔ me ke wuta yi bοmɔ hεne be ke mɔy mεbɔŋsɔŋ ndana baka ta wokɔ mεn Mɔnɔ mumɔ.

²⁹ Baka be kelma kimɔ mεkele ke joŋgwε dyan baka ta womiyε yí bε ne joŋgwε te yi kpo ne kpo. Ma baka be kelma bεya mεkele ke joŋgwε dyan baka ta womiyε saŋgwa ne jɔsi.

³⁰ Mi ti yaka kelɔ mbe yaŋa nda yi mi kwadysε kέ na. Mi jɔsa lεpi bεŋgwε yasi te yi mi woke ke numbu Da kέ. Sendi, mi pεsi lεpi ne ɳgberŋ, keto mi ti sáŋ, nέ mi kel yasi te yi mi kwadysε kέ na. Yasi wεtε, mi sáŋ, nέ mi kel yasi te yi Mɔ te ε tomma mi kɔ kwadysε kέ.»

Meyasi yini te yi tedye deti Yesus kέ

³¹ Ε Yesus kε mbɔmbu lεrɔ nde: «Ke gba mi ne ɳguru wombe lerep yasi te yi mi duwā ke kasi mbe, yite mumɔ ti yaka jaye nde, mi lεpi gbakasi na.»

³² Yo wεtε mumɔ dεle ke lεrɔ yasi te yi nyε duwā ke kasi mbe. Mi duwā nde, yasi te yi nyε lerep ke kasi mbe kέ, gbakasi.

³³ Gba wunε tomma bomo kεnjε ke yi Jaŋ, ε nyε lεpε gbakasi.

³⁴ Yasi wεtε ke yembε, yo yeti ke diyε nde, wεtε mumo pāŋ lεpε yinjε yanjε te yi nyε duwā ke kasi mbe na. Ndi nde, yasi te yi mi lεpima kε, mi lεpi, nε wunε bε ne jongwε.

³⁵ Jaŋ dīyma nda lambo te yi jū nyε mejasι kε. ε gba wunε bε ne nyangwε mesosa yaka mōnō ngimō ke moy mejasι mεnε.

³⁶ «Yasi wεtε, mi mbe ne yasi te yi ke tedye mi nyε bomo kwā yi Jaŋ tedya kε. Yasi te yi tedye yo kε, yo mεkele mεte yi Da nya mi nde, mi tōnjukwε kε. Gba mεkele mεte yi mi kele kε ke tedye gbate nde, yo Da tome mi.

³⁷ «Da, Mō te ε tomma mi kō lεpima gbakasi ke kasi mbe ne ηguru wεnε. Ko wunε tī woke men ne wεtε yeso ho bεnε mbombu ne na.

³⁸ Ma wunε yeti ke baki dyε mεlepi mεnε ke moy mεtemo mun na. Kεto wunε yeti ke tīkō yun temo ne mō te yi nyε tomma kō na.

³⁹ «Wunε nēmba mεkana mē Njambiyε, kεto wunε ke tīkō temo nde, wunε ta dolō nje jongwε te yi kpo ne kpo ke moyte. Yo gbate nde, mεkana mεte ke lεpε gbakasi ke kasi mbe.

⁴⁰ Ko bεkō dεte, wunε yeti ke kwadysε bεnεgε mi, nε wunε bε ne jongwε na.

⁴¹ Mi yeti ke sā nde, bomo lūksa mi na.

⁴² Ndi nde, mi duwā wunε kande nyiŋo to kumō nyεy kol. Wunε yeti ke kwadysε Njambiyε ke moy mεtemo mun na.

⁴³ Mi njā mbe ne dīnō Sanjmbε nde, yo nyε tome mi, ko wunε yeti ke jayε mi na. Ma ηgε wεtε mumo nje ne gba dīnō te wεnε ne ηguru wεnε nje lεpε mεyasi nyε wunε kε, wunε ta jayε nyε.

⁴⁴ Nda yi wunε kwadysε ndi nde, yōkō lūksa jakɔsɔ kine sā nde, Njambiyε nyεrō lūksa wunε kε, 'wunε ta tīkō temo ne mi nan?

⁴⁵ Wunε tī takā nde, mi ta pεsō lεpi nyε ke numbu yun ke mbombu Da na. Mō te ε ta kelō dεte kō, yo ndi Moyisi nyεrō, nyε yi wunε bε ne bībīna temo ne nyε kō.

⁴⁶ Kεto wunε mā tīkō temo gbate ne Moyisi, ma wunε ta tīkō sendi temo ne mi, kεto a ketima mεyasi ke kasi mbe.

⁴⁷ Ma ηgε wunε ti tīkō temo ke mεyasi mεte yi Moyisi ketima kε, wunε ma nje tīkō temo ke mεlepi mεte yi mi lεpε kε ne nje te yin?»

6

Yesus ke nyε bomo tomay

yitan medye

(Mt 14; Mk 6; Lk 9)

¹ Ke kōnje, ε Yesus kwā kε ke ηginjε nyangwε matō te yi bo jeba nde Matō te yi Galile ho nde Matō te yi Tiberiyad kō.

² ε nyangwε ηgil bomo bεnεgε nyε, kεto bo dīkima bεnεgε mεyekambiye mεte yi nyε dīkima kelō ke yotu botu be kōn kε.

³ ε Yesus bεndε keki kwā dīyō mεtidyε bεnε bεjekε bεnε.

⁴ Jeso *Paska Beyuden bā ke wuta.

⁵ Ke Yesus ma kaŋε misi bεnε nde, nyangwε ηgil ke nje ke yεnε kε, ε nyε lεpε nyε Filip nde: «He ta bōmō ba mεdye we, nε bomo te baka dīyε?»

⁶ Yesus lεpi yinɔri, na pa woku ne yasi te yi Filip ta yεnε kε. Kεto nyε ne ηguru wεnε ma duwε yasi te yi nyε ta kelō kε.

⁷ ε Filip yεnε nyε nyε nde: «Ko mōni te yi yakama gbo mō mεsay ke mεyesō gōmay yiba ti yaka bōmō mεdye yi yaka nde, mumo hεnε bēki ne mōnō mbulma yasi te yi dīyε na.»

⁸ ε wεtε jeke Yesus nde Andere te manε ne Simon Piyer lεpε nyε nyε nde:

⁹ «Wεtε mōnō mbam waka nε mεmampa yitan bū bεnjanjō yiba. Ma yite yakama kelō ηgε ke nyangwε ηgil te yīkε?»

¹⁰ ε Yesus lεpε nde: «Wunε lεpi nyε bomo nde, bo dīy mεtidyε. Pōku te yi womεte bā tandε mεmbunjō. ε bomo dīy mεtidyε. Bembam nε bembam kumma nda bomo tomay yitan.

¹¹ Ndana, ε Yesus bū mεmampa. Ke nyε ma si nyε Njambiyε wosoko kε, ε nyε bū yo kabō nyε botu bete be bā womεte baka, ε nyε kelō sendi dεte ne bεnjanjō.

Mumɔ hene bojma nda yi nyɛ kwadysa ké.

¹² Ke bɔmɔ ma si dyena ditɔ ké, ε Yesus lerep nyɛ bejekε bɛne nde: «Wunɛ siki wesidye mɛbukwɛ mete, ma yanja nje sambiyɛ ne gbɛlate.»

¹³ Ke memampa menɔri yitan yi bɔmɔ dya ké, bo njà wesidye mɛbukwɛ mete tonje memakɔ kamɔ jɔ yibɔ.

¹⁴ Ke bɔmɔ ma bɛnɛ mɛyekambiye mete yite yi Yesus kelma ké, ε bo diki lerep nde: «Mbam kɔ gbatε mɔ punja mɛlɛpi mɛ Njambiyɛ ε bɑ nde, a ta nje ke to meneti kɔ.»

¹⁵ Ke Yesus ma duwe nde, bɔmɔ ke kwadysɛ nje bù nyɛ kɛ tembidye kumande ne c̄eti ké, ε nyɛ yɔkwɛ ne kɔkɔ kɛ ke to keki ndi nyɛ nyɛrɔ.

Jesus ke kɛndɔ ke to duku (Mt 14; Mk 6)

¹⁶ Ke bekoko ma dyà ké, ε bejekε be Yesus seliye kɛ ke gon nyangwɛ matɔ.

¹⁷ ε bo bɛnde wete landi yí sabiyɛ nɔ kɛ nɔ pulɔ Kapernawum. Yinɔri tu ma kelɔ. Sendi, Yesus t̄i pa yɔkwɛ nje dolo bo na.

¹⁸ Nyangwɛ pupɔ bɑ ke kwà, ε mɛkumbɔ kelɛ ke duku budyate.

¹⁹ Bo dukuma landi kɛndɔ kumɔ nda kilometra yitan nɛ yitan jɔ wete. Bo bénja Yesus ke kɛndɔ ke to duku kɛ nɔ pulɔ landi. ε bo gwe wɔ budyate.

²⁰ Yasi wete, ε nyɛ lerep nyɛ bo nde: «Yo mi, wunɛ t̄i gwaki wɔ na.»

²¹ Ndana, ε bo bɛ ne mɛsosa yí nyinje nyɛ ke landi, yaka ne landi ke teme ke mbey te yí bo kwadysa kɛ kete ké.

Jesus kpasa mampa te yi nyɛ

mumɔ joŋgwɛ

²² Misi pupɛ ɔgil botu bɛte be tikama ke ɔginje duku baka njà take duwe nde, landi bɑ ndi wete kwey mate. Bo duwɔ sendi nde, Yesus t̄i nyinje landi bɛne bejekε bɛne na. Yo nde, bejekε kwaŋma ndi bo bɛro.

²³ Yasi wete, ndana yinɔ mɛlandi njà dyà wule ke Tiberiyad ke keki mbey te yi bo ma dyáki mampa, yite Kumande Yesus paŋma pa nyɛ Njambiyɛ wosoko ké.

²⁴ Ke ɔgil ma bɛnɛ nde, ko Yesus ko bejekε bɛne t̄i bɛ womete ké, ε bo bɛnde mɛlandi menɔri kwà kɛ ke Kapernawum kɛ sà nyɛ mate.

²⁵ Ke bo ma dolo nyɛ mate ke ɔginje duku ké, ε bo lerep nyɛ nyɛ nde: «Yekele, o njáki ba woŋga ndenɛn?»

²⁶ ε Yesus yeŋsa nyɛ bo nde: «Yo gba gbakasi yi mi lerep nyɛ wunɛ ké: Wunɛ ti sán mi, kɛto mɛyekambiye mete yi wunɛ bɛnɛma ké na. Yasi wete, wunɛ sán mi, kɛto wunɛ dya mampa ditɔ.»

²⁷ Wunɛ t̄i kel mɛsay kɛto mɛdye mete yi ta bɛyɔ gwe nɛ ɔgbɔt ké na. Yasi wete, wunɛ kɛl mɛsay kɛto mɛdye mete yi ta diyɔ kelɔ nde, wunɛ bɛki nɛ joŋgwɛ te yi kpo nɛ kpo. Mɛdye mete, yo *Mɔnɔ mumɔ ta nyɛ wunɛ yo, kɛto yo ndi gba nyɛ yi Njambiyɛ tɔkuma.»

²⁸ Ndana, ε bo nje diye nyɛ nde: «Yo yasi te nda yi wuse yâkaŋgwɛ kelɔ, nɛ wuse kel mɛkele mete yi Njambiyɛ kwadysɛ ké?»

²⁹ ε nyɛ yeŋsa nyɛ bo nde: «Yasi te yi Njambiyɛ kwadysɛ nde, wunɛ kɛl ké, yo nde, wunɛ t̄iki temɔ ke yi mɔ te yi nyɛ tomma kɔ.»

³⁰ ε bo nje lerep nyɛ nyɛ nde: «Kwalo mɛyekambiye te nda yi wɛ kelɛ yi wuse ta bɛnɛ tiko nɛ temɔ ke yɔ ké? Yo mɛsay te nda wɛ kelɛ ké?»

³¹ Besanɔmbambɔ busu dya *man ke kongor nda yi yo kɛtinate ke mɛkana mɛ Njambiyɛ nde: «A nya bo mɛdye mete yi wule ke dyobɔ ké nde, bo dyâki.»

³² ε Yesus lerep nyɛ bo nde: «Gbakasi yi mi lerep nyɛ wunɛ ké: Mɔyisi t̄i nyɛ wunɛ mɛdye mete yi wule ke dyobɔ ké na. Yasi wete, yo Sanimbɛ ke nyɛ wunɛ gba mɛdye mete yi wule ke dyobɔ ké.»

³³ Kɛto mɛdye mete yi Njambiyɛ nyɛ ké, yo yɔkɔ ε piye wule dyobɔ nje nyɛ botu be mɛneti maka joŋgwɛ te yi kpo nɛ kpo kɔ.»

³⁴ ε bo nje lerep nyɛ nyɛ nde: «Nyangwɛ mbam, nyɛkɔ wuse mɛdye mete yite mɛtu hɛnɛ.»

³⁵ «Mi mbe mɛdye mete yi nyɛ mumɔ joŋgwɛ. Mɔ te ε nje ke yembɛ, mɔ te t̄i gwe nja wete yeso na. Sendi, yɔkɔ ε tike

temo ne mi, mo te ti gwe yesidye wete yeso na.

36 Yasi wete, mi ma lepo nyε wune, ma ko bεkε nde, wune bεnja mi, wune yeti ke tiko temo ne mi na.

37 Bomc hene be Da nyε mi, bo ta nje ke yembε. Ko mi ti sejε mo te ε nje ke yembε ko na,

38 keto mi ti pikwe wule dyoθε, nε mi nje kel yasi te yi mi kwadye kε na. Yasi wete, mi njaki nje kel yasi te yi Mɔ te ε tomma mi kɔ kwadye kε.

39 Yo nde, Mɔ te ε tomma mi njesε kɔ kwadyikwε nde, kε njoka bomc hene te yi nyε nya mi baka, mi ti dimbidya mumc wete ne wete na. Yasi wete, mi wɔmkwε bo hene ke njena yeso siyna mboko.

40 Keto yasi te yi Sanmbε kwadye kε, yo nde, mumc hene ε kaŋε misi bεnε ne mi Mɔnɔ tiko temo ne mi, mo te bεkε ne jongwe te yi kpo ne kpo. Ma mi ta womiyε mbe nyε ke njena yeso siyna mboko.»

41 Dete, ε Beyuden nyingila ne nyε, keto a lepima nde: «Mi mbe medye mete yi piya wule dyoθε.»

42 ε bo diki lepo nde: «'Yεkε yeti gba Yesus te mɔnɔ Yosep na? 'Wuse yeti ke duwe saŋgwε bεnε nyangwe na? Ma nge ba yi nyε nje lepo nde, a pikwe wule dyoθε nje no kε?»

43 ε Yesus nje yenja nyε bo nde: «Wune fiki mεnyiŋgila.

44 Mumc ti yaka nje ke yembε kine nde, Da, Mɔ te ε tomma mi kɔ dūla nyε na. Ma mi ta womiyε mbe mo te ke njena yeso siyna mboko.

45 Yo kεtinatε ke mεkana mε botu be punja mεlepi me Njambiyε nde: «Njambiyε ta tedye bo hene meyasi.» Mumc hene ε leŋgwε meto ke yasi te yi Da lepima bakiyε yo, mo te ke nje ke yembε.

46 Yeti nde, wete mumc bεnja Da wete yeso na, soŋε ndi yεkε ε wulma pe yi Njambiyε nje no kɔ. Yo ndi nyε bεnja Da.

47 Gbakasi yi mi lepo nyε wune kε: Mɔ te ε tike temo ne mi, mo te ne jongwe te yi kpo ne kpo.

48 Mi mbe medye mete yi nyε mumc jongwe.

49 Besanjmbambc bun dya *man ke kongor. Ko bεkε dete, bo gwε.

50 Medye mete yi piya wule dyoθε kε kεl nde, mo te ε dye yo, a ti gwe na.

51 Mi mbe medye mete yi kele nde, mumc bεkε ne jongwe yi piya wule dyoθε kε. Nge mumc dye medye mete, a ta bε ne jongwe kpo ne kpo. Yo nde, medye mete yi mi ta nyε nyε kε, yo membundc membε. Mi ta nyε yo, nε bεtu be meneti maka bε ne jongwe.»

52 Dete, ε Beyuden kande nyεna meso tandε yan lepo nde: «Mbam kɔ yakama nyε wuse membundc mεnε nde, wuse dyāki ne nje te yin?»

53 ε Yesus nje lepo nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lepo nyε wune kε: Nge wune ti dye membundc me *Mɔnɔ mumc, hɔbiye sendi mεkiyε mεnε na, wune yeti ne jongwe ke yotu yun na.

54 Mɔ te ε dye membundc membε, hɔbiye sendi mεkiyε membε, mo te ne jongwe te yi kpo ne kpo. Mi ta womiyε nyε ke njena yeso siyna mboko.

55 Yo nde, membundc membε gbatε kpasa medye. Mεkiyε membε sendi gbatε kpasa yasi te yi sidye yesidye.

56 Mɔ te ε dye membundc membε, hɔbiye sendi mεkiyε membε, mo te ke temo mbe, mi sendi ke temo ne.

57 Da te ε kelε nde, mumc bεkε ne jongwe kɔ tomma mi. Mi jόnnaŋgwε jakime nyε. Dete sendi, mo te ε dye mi, mo te ta jόnna sendi jakime mi.

58 Medye mete yi piya wule dyoθε kε, yori. Yo yeti nda *man te yi besanjmbambc bun dya, ko bεkε dete, ε bo de ndi gwe kε na. Yasi wete, mo te ε ta dye medye te yike kɔ ta ciyε kpo ne kpo.»

59 Yesus lepi mεlepi maka ke ηgimc te yi nyε bεtε ke tedye bomc mεlepi me Njambiyε ke mbanjɔ mewesidya me Beyuden ke Kapernawum kε.

Yesus lepi mεlepi mete yi nyε

bomc jongwe

60 Ke bo ma si wokc mεlepi mete yi nyε lepima kε, ε baŋa bεjekε bεnε bεdyate lepε ke kɔŋte nde: «Lepi te yike ne dito bεdyate. Nda yakama bεtε to te kɔ?»

61 Yesus duwā ke moy temo ne nde, bejekē benē ke nyiñgila kēto lēpi te yi nyē lēpima kē. E nyē lēpe nyē bo nde: «'Lēpi ke ke njangwē wunē?

62 Ma yo ta njé bē ba nan, ḥge wunē bēnē *Mōnō mumō ke bēndō yōkwē kē ke mbē te yi nyē pañma dīyō kēte kē?

63 Yo Kimō Sisiñ nyē mumō jongwē. Membundo yeti ne dēti te yi kelō yinā kimō yasi na. Melépi mēte yi mi lēpima mbē nyē wunē kē, yo melépi mēte yi nyē mumō Sisiñ Njambiyē, nyē sendi nyē jongwē.

64 Yasi wētē, baña waka ke njoka yun yeti ke tikō temo ne mi na.» Yesus lēpi dēti, kēto a ma duwē botu bēte be tī tilē temo ne nyē baka njombu yanā, duwē sendi mō te ε ta dyañgwē nyē kō.

65 E nyē kē mbōmbu lēpō nde: «Yori yi mi lēpima nyē wunē nde, mumō ti yaka njé ke yembē, ḥge Da ti nyē nyē dēti na.»

66 Kande ke ḥgimō te yite ε baña bejekē benē budyate dūwē ke njōñ ne kinē kendō se benē bo na.

67 E Yesus njé dīyō lēpō nyē bejekē te bari kamō jō yibā nde: «'Wunē sendi, wunē ke kwadysē kwā?»

68 E Simōn Piyer yeñsa nyē nyē nde: «Nyañgwē Kumande, hē ta njé kwā kē pē yi nda? Yo we bē ne melépi mēte yi nyē mumō jongwē te yi kpo ne kpo.

69 Ma wuse ke tikō su temo ke yō, duwē sendi nde, we pupuna mō te yi Njambiyē tōkuma njesē.»

70 E Yesus yeñsa nyē bo nde: «'Wunē baka kamō jō yibā, yeti gba mi tōkē wunē na? Ma wētē mumō ke njoka yun ne *Satan.»

71 Yasi yinōri, a lēpi ne Yudas te mōnō Simōn Iskariyot, kēto yo gba nyē mō te ε ta dyañgwē nyē kō. A bā ke njoka bejekē kamō jō yibā.

7

Bemaj be Yesus yeti ke tikō temo ne nyē na

1 Ke kōñ mēyasi menōri ε Yesus kwā kē medya ne medya ke Galile. A tī kwadysē kē ke medya mēte yi Yuda na, kēto bekum Beyuden dīkima sā njé te yi wo nyē.

2 Yinōri jesō Beyuden yi bo dīkima sumō mēbala ya kēte kē bā ke wuta.

3 E bēmaj ne Yesus lēpe nyē nyē nde: «Wē tī dīy se waka na, kwanjō kē ke Yuda, nē bejekē bā bēñ sendi nyañgwē mēkele mēte yi we kele kē.

4 Kēto ḥge mumō kwadysē nde, bōmō dūkwē nyē, a ti kēl yasi sōdyate na. Ma nda wē ke kelō nyañgwē mēkele dēte kē, punjukwē yotu yō ne ḥguru wō ke misi mē bōmō.»

5 Ko bēmaj ne Yesus sendi tī bē ke tikō temo ne nyē na.

6 E nyē njé lēpō nyē bo nde: «Ḩgimō te yembē tī pa dīy na. Yasi wētē ke yun, ḥgimō hēñ kimōte.

7 Botu bē mēnēti maka ti yaka bēnō wunē na. Yasi wētē, bo bēn mi, kēto mi ke bēnē mēkele man lēpō nde, yo bēyate.

8 Wunē kwāñ yun kē jesō te. Kē bē mi, mi yeti ke kē mbē na, kēto ḥgimō te yembē tī pa yaka na.»

9 Kē nyē ma si lēpō dēte nyē bo kē, ε nyē kwā dīyō ndi ke Galile.

Metando ke njoka Yesus

benē Beyuden

10 Ndana, kē bēmaj ma si kwā kē jesō kē, ε nyē temē mbōmbila kwā kē sendi mate kinē punjē yotu na.

11 Bekum Beyuden dīkima sā nyē ke jesō lēpō nde: «A we?»

12 Bōmō dīkima lēpō kasi ne budyate ne hijihij kē njoka ḥgil. Baña dīkima lēpō nde: «Mbam te kimō mumō!» Baña nde: «Ja, a kē sebile bōmō kēnje ke bēya njé.»

13 Yasi wētē, ko mumō wētē ne wētē tī bē ke lēpō kasi ne ne gbas gbas ke misi mē bōmō na, kēto bo dīkima kambō bekum Beyuden.

14 Ndana, kē mētu mē jesō ma kumō ke bēmbe kē, ε Yesus kwā kē ke mbanjō Njambiyē kande tedya bōmō melépi mē Njambiyē.

15 E Beyuden ḥgbakima lēpō nde: «Mbam kō tī kelē yinā nyañgwē sukul na. Ma a njáki njé bē ne duwā mēkana mēte yike wule nō we?»

16 E Yesus njé yeñsa nyē bo nde: «Yasi te yi mi tedye kē tī wúla ke dýano dýembē

ne ḥguru wombe na, yasi wete, yo wúla ke yi Njambiyé, nyé Mó te ε tomma mi kó.

¹⁷ Nge mumo jaye nde, a ta keló yasi te yi Njambiyé kwadyé, mó te ta duwé, ho yasi te yi mi tedye ké wúla ke yi Njambiyé, ho yo wúla ke ḥyano dyembé.

¹⁸ Mó te ε lerepé yasi te yi wule ke ḥyano ḥyene kó sáy nde, bomo lúksa nyé. Yasi wete, yókó ε kelé yasi sá nde, bomo lúksa mó te ε tomma nyé kó ke lerpé gbakasi. Sendi, a yeti mo kótu mekele na.

¹⁹ Móyisi tí nyé wuné memboŋga me Njambiyé na? Ma ko mumo wete ne wete ke njoka yun yeti ke joŋna ḥengwé memboŋga mete na. Keto ḥge yi wuné sá nje te, né wuné wo mi ké?»

²⁰ E botu bête be bagomte ne ḥgil te baka yenja nde: «Wé ne ḥeya sisin ke yotu. Mó te nda ke sá nje te yi wo we kó?»

²¹ E Yesus yenja nyé bo nde: «Mi kelma ndi nyangwé mekele wete, ma wuné hene ke ḥgbakima.

²² Móyisi nya wuné mbongga nde, wuné pési bónó bembam hene. Yasi yinori ti kánda ke yi Móyisi na, yo wúla ne ḥesajmbambó bête. Yo keto mbongga te yite yi Móyisi nya ké, ko ke yeso *Saba wuné ke peso bónó bembam.

²³ Wuné ke peso bónó bembam ko ke yeso Saba, kambo wuné me nje jɔsidye mbongga te yi Móyisi nya ké. Nge wuné kelé dete, keto ḥge yi wuné nje wokó ḥgambi ne mi, keto mi sidya kón ndingele mumo ke yeso Saba ké?

²⁴ Wuné tí pesi jɔsi ḥengwé mberi misi me mumo na, yasi wete, wuné pési jɔsi ne ḥgben.»

²⁵ E baŋa bomo be Yerusalém diki lerpé nde: «'Yeti mbam kó yi bomo sá nje te yi wo nyé kó na?»

²⁶ Ne ḥēna ndi, a ke lepina ke misi me bomo ne gbas gbas, ko dete, bo yeti ke lerpé yaŋa nyé nyé na. 'Yite nde, bekum ma duwé gbate nde, nyé *Krist?

²⁷ Yasi wete, ke mbam te yókó, wuse duwá su mbey te yi nyé wulma kete nje nō ké. Ndi nde, komé Krist ta nje ké, ko mumo tí duwé mbey te yi nyé wulma kete nje nō ké na.»

²⁸ Yesus ba ke tedye bomo melepi me Njambiyé ke mbanjó Njambiyé. E nyé lerepé ne men ke kwey nde: «'Wuné lépi gba nde, wuné duwá mi, duwé sendi mbey te yi mi wulma kete nje nō ké? Ndi nde, mi ti njáki ne deti te yembe na. Mó te ε tomma mi kó, nyé mo te yi bomo yâkaŋgwé tikó temo ne nyé, ma wuné yeti ke duwé nyé na.

²⁹ Ndi mi ke duwé mbé nyé, keto mi wúla pe yene nje nō. Yo nyé tome mi.»

³⁰ E bo sá nje te yi biye nyé, ko ḥekó dete, mumo wete ne wete tí keniye bo kroké ne nyé na, keto ḥgimo ne tí pa ḥyá na.

³¹ Bomó budiyate ke njoka ḥgil tikima temo ke yene. E bo diki lerpé nde: «Komé *Krist ta nje ké, a ta keló ka meyekambiyé kwá yike yi mbam kó kelma ké?»

³² *Befarisé wokuma meyasi menori yi bomo dikima nyiŋila ke njoka ḥgil ke kasi Yesus ké. E ḥekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nè Befarisé tome botu be ḥakidya mbanjó Njambiyé, né bo kó biy nyé.

³³ E Yesus lerepé nde: «Mi ndi ne mōnó ḥgimo te yi kwaŋdye sine wuné, ke konye, mi má yókwé ké pe yi Mó te ε tomma mi kó.»

³⁴ Wuné ta sá mi, ko wuné tí doló mi na. Sendi, wuné tí kumó yun ke mbey te yi mi ta díyo mbé kete na.»

³⁵ E Beyudén nje lerpé tandé yan nde: «Yite nde, a ta ké ba we yi wuse ta díyo kiné doló nyé ké? 'Yite nde, a ta ké ke yi Beyudén bête yi bo wanjima bo be díye ke njoka Begrek baka? 'A ta ké mate ké tedye Begrek melepi me Njambiyé?»

³⁶ Yinja nde: «'Wuné ta sá mi, ko wuné tí doló mi na, sendi, 'wuné tí kumó ke mbey te yi mi díye mbé kete na, a kwádyikwé lerpé komete nde ḥge?»

³⁷ Yeso siyna jesó ba nyangwé yeso jesó kwá bosa meyeso mete yiri hene. Yeso te ε Yesus temo lerpé ne men ke kwey nde: «Mó te ε gwe yésidyé, a njáki ke yembe nje hobiye yasi te yi ta sidye yésidyé ne ké.»

³⁸ Mekana me Njambiyé ke lerpé nde: «Mó te ε tike temo ne mi, nyangwé

mədsku məte yi nyə jɔŋwə ta sokula wule ke mɔy nə. »

³⁹ Yinɔri Yesus ləpi nə kasi Kimɔ Sisiŋ te yi botu bete be tike temɔ nə nyə ta bə nō ké. Yo nde, ke ɔgimɔ te yite Njambiyə t̄ pa njesə Kimɔ Sisiŋ na, kəto a t̄ pa yɔkidye Yesus kənje dyobɔ ke mbey məluksa məne na.

Bekum Beyuden yeti ke jaye nde,

Yesus nyə Krist na

⁴⁰ Ke baŋa botu bete be b̄a ke njoka ɔgil baka ma woko məlepi məte ké, ε bo ləre n̄de: «Mbam kɔ gbate mɔ punja məlepi m̄ Njambiyə te yi bo d̄ikima lərɔ nō kɔ.»

⁴¹ Baŋa d̄ikima lərɔ n̄de: «Yɔkɔ gba *Krist.» Baŋa n̄de: «'Yo Krist ta wule Galile nje nō?»

⁴² 'Mekana m̄ Njambiyə ti ləpi n̄de, Krist ta wule ke kandɔ kumande Davit ke d̄yä Beteləhem kom̄ Davit d̄ikima d̄iyɔ kē na?»

⁴³ ε ɔgil baka ke bembe kəto Yesus.

⁴⁴ Baŋa diyma k̄e b̄iye nyə. Yasi wete, ko mumɔ wete n̄e wete t̄ kpose nyə na.

⁴⁵ Ndana, ε botu b̄e bakiya mbanjɔ Njambiyə yɔkwə k̄e dolɔ bekum b̄e botu b̄e nyəna sadaka nyə Njambiyə n̄e Befaris̄. ε bo diye botu b̄e bakiya mbanjɔ Njambiyə n̄de: «Ige kelɛ yi wunə t̄ nje n̄e nyə k̄?»

⁴⁶ ε bo yen̄sa n̄de: «Ko mumɔ wete n̄e wete yeti ke duwe ləpi nda mbam te na.»

⁴⁷ ε Befaris̄ nje yen̄sa n̄de: «'Yite n̄de, wunə sendi, wunə jayma n̄de, a s̄ebila wunə?»

⁴⁸ 'Wunə wokuma wete yesɔ n̄de, wete kum wusu ho Befaris̄ tikima temɔ n̄e nyə n̄de?»

⁴⁹ ε bo k̄e mbombu lərɔ n̄de: «Ndi n̄de, gba botu baka yeti ke duwe məmboŋga m̄ Njambiyə na. Njambiyə ma kita n̄e bo.»

⁵⁰ Wete mbam n̄de Nikodem ε k̄a k̄e b̄en̄e Yesus wete dyobɔ n̄e tu k̄a b̄a ke njoka Befaris̄. ε nyə ləre nyə bo n̄de:

⁵¹ «'Yite n̄de, məmboŋga musu ləpi n̄de, bo t̄edyā mumɔ məbɔn̄e kine pa woko mən m̄ te yi duwe n̄e məjɔsɔ məte yi nyə kelma k̄ na?»

⁵² ε bo ləre nyə nyə n̄de: «'Ma yite n̄de, wə sendi, wə m̄ Galile? Nemba kimɔt̄e, wə ta b̄en̄e n̄de, ko wete m̄ punja məlepi m̄ Njambiyə t̄ wule wete yesɔ ke Galile na.» [

⁵³ Ke kɔjte, ε mumɔ h̄en̄e t̄oke n̄je duwe k̄e t̄ dyen̄e.

8

Kasi nya te ε kelma wanja kɔ

¹ ε Yesus kw̄a n̄e k̄e ke *Keki məoliviye.

² Beməŋmənə sut, ε nyə yɔkwə k̄e sendi ke mbanjɔ Njambiyə. ε ɔgil b̄omo h̄en̄e k̄e ke yen̄e. ε nyə kw̄a d̄iyɔ metidyé kand̄e tedya b̄omo məlepi m̄ Njambiyə.

³ Ndana, ε botu b̄e k̄etina meyasi n̄e Befaris̄ b̄u wete nya te yi bo dolma nyə ke kelɔ wanja k̄o k̄e nō ke yi Yesus. ε bo b̄u nyə tembidiye ke mbombu b̄omo kw̄a lərɔ nyə Yesus n̄de:

⁴ «Yekele, wuse d̄oŋgidya nya k̄o ke gba kelna wanja.

⁵ Ke məmboŋga məte yi Moyisi k̄etima k̄e, a p̄esima n̄de, wuse lōŋ njel nyari nda yɔkɔ ne metari wo. Ma ke yo, wə ləpi yo n̄e n̄ge?»

⁶ Bo ləpi yinɔri yí lebiye n̄e nyə, n̄e bo ləpi n̄de, a lepinama b̄eyate. Yasi wete, ε Yesus b̄utuma k̄etina ke ɔgbutu n̄e nyə bo.

⁷ Nda yi bo k̄a ndi mbombu yí diye nyə median k̄e, ε nyə teme lərɔ nyə bo n̄de: «M̄ te ε duwə ke njoka yun n̄de, a t̄ pa kelɔ yin̄a b̄eya yasi wete yesɔ k̄o kânda b̄ete tari l̄u n̄e nya k̄.»

⁸ Ke kɔjte, ε nyə b̄utuma sendi n̄e k̄oko k̄etina ke ɔgbutu.

⁹ Ke bo ma woko d̄ete k̄e, ε bo pund̄e wete wete kw̄a kand̄e n̄e b̄etomba b̄ete k̄e nō. ε Yesus tika nyepɔ b̄en̄e nyari ke mbombu wene.

¹⁰ Ndana, ε Yesus teme lərɔ nyə nyari n̄de: «Nyari, botu b̄ete b̄e lepinama n̄e wə baka m̄ we? 'Ko mumɔ wete n̄e wete t̄ tedye wə məbɔn̄e na?»

¹¹ ε nyə yen̄sa n̄de: «Ko na, nyangwə mbam.» ε Yesus ləre nyə nyə n̄de: «Mi sendi, mi yeti ke tedye wə məbɔn̄e na. Kwaŋgɔ, yasi wete, wə t̄ basidya kelɔ se b̄eya yasi na.»]

Yesus nde, nyε mejasi

12 Ε Yesus nje basidye lepina nyε ηgil ɓomɔ lerpɔ nde: «Mi mbe mejasi mete yi paniyε puyε nyε botu be meneti maka. Mɔ te ε ɓeŋgwε mi, mɔ te t̄i kendɔ ke moy yitil na, yasi wete, a ta be ne mejasi mete yi tedye mumɔ nda yi nyε yâkaŋgwε joŋna nɔ ké.»

13 Ε *Befarisɛ lerpε nyε nyε nde: «Wε ke lerpɔ yasi te yi we duwɑ ke kasi yo ké ne ηguru wɔ. Νge be dete, yasi te yi we lerpε ké gba ja.»

14 Ε nyε yenja nyε bo nde: «Ko gba mi lépi yasi te yi mi duwɑ ke kasi mbe ne ηguru wombe, yasi te yi mi lerpε ké, gbakasi, keto mi duwɑ mbey te yi mi wulma kete nè mbey te yi mi ke kete ké. Yasi wete, wunε yeti ke duwε yun mbey te yi mi wulma kete nè mbey te yi mi kete ké na.

15 Wunε pési yun jɔsi ne nje te yi ɓomɔ. Yasi wete, mi yeti ke pesɔ mbe jɔsi wete mumɔ na.

16 Νge be nde, gba mi pési jɔsi, pesina jɔsi mbe ke nje, keto mi yeti nyεrɔ na, mi sine Da, Mɔ te ε tomma mi kɔ.

17 'Yo yeti ketinate ke gba mēkana me membonja mun nde, ηge ɓomɔ yiba nje lerpɔ ndi kiya yasi ke yasi te yi bo ɓeŋma nɛ yi bo wokuma ké, lerpε te gbakasi na?

18 Gba mi ne ηguru wombe ke lerpɔ yasi te yi mi duwɑ ke kasi mbe. Sendi, Da, Mɔ te ε tomma mi kɔ ke lerpɔ yasi te yi nyε duwɑ ke kasi mbe ké.»

19 Ε bo nje diye nyε nde: «Sɔŋgwε we?» Ε nyε yenja nde: «Ko mi ko Saŋmbε, wunε yeti ke duwε mbaŋa na. Wunε má dukwε mi gbate, ma wunε duwɑ sendi Saŋmbε.»

20 A lerpε meyasi menori ke mbanjɔ Njambiyε ke ηgimɔ te yi nyε ba ke tedye ɓomɔ mēlepi me Njambiyε ke mbey te yi ɓomɔ diki nyε meyasi ne sadaka nyε Njambiyε ké. Ko mumɔ wete ne wete t̄i nyε ba ke yotu ne na, keto ηgimɔ ne t̄i pa dyɑ na.

21 Ε nyε nje lerpɔ sendi nyε bo nde: «Mi ke kwɑ mbe, wunε ta sɔ mi, wunε ta gwe ndi ke moy mεbeyɔ mun. Ke mbey te yi

mi kè mbe kete ké, wunε ti yaka kè yun mate na.»

22 Ε Beyudɛn diki lerpɔ tandε yan nde: «Yiŋa nde: ‘Ke mbe y te yi mi kè mbe kete ké, wunε ti yaka kè yun mate na,’ ‘yite nde, a ta wo yotu ne ne ηguru wene?’»

23 Ε Yesus yenja nyε bo nde: «Wunε wúla yun ke meneti waka, ma mi mbe mɔ kwεy. Wunε botu be meneti maka, mi yeti mbe mɔ meneti maka na.

24 Yori yi mi lerpima nyε wunε nde, wunε ta gwe ndi ke moy mεbeyɔ mun ké. Keto ηge wunε ti tike temɔ nde, yo gba mi mɔ te yi mi lerpε nɔ kɔ na, wunε ta gwe ndi ke moy mεbeyɔ mun.»

25 Ε bo nje diye nyε nde: «Wε yo ba nda?» Ε Yesus yenja nyε bo nde: «Ma mi lépi sendi nde ηge, ‘yo yeti yasi te yi mi diki lerpɔ nyε wunε metu hεnε ké na?’

26 Mi ne budyα meyasi mete yi mi yakama lerpε ke kasi yun, pesɔ sendi mēlepi mete yi ɓeŋε wunε. Yasi wete, Mɔ te ε tomma mi njεsε kɔ, yo Mɔ te ε lerpε ndi gbakasi. Meyasi mete yi mi wokuma ke numbu ne ké, yo ndi yite yi mi lerpε mbe nyε botu be meneti maka.»

27 Ɓomɔ t̄i be ke duwε nde, a lépi kasi Da nyε bo na.

28 Dete, ε Yesus lerpε nyε bo nde: «Komε wunε ta si ηgbα *Mɔnɔ mumɔ ke jeti tembiḍye ke kwεy ké, yo komete yi wunε ta nje duwε sendi nde, yo gba mi mɔ te yi mi lerpε nɔ kɔ. Wunε má nje duwε yεy nde, mi ti kél yaŋa ne dyanɔ te yembε na, yasi wete, mi lépi meyasi mete yi Da tedya mi ké.»

29 Mi sine mɔ te ε njεsε mi kɔ. A t̄i tike mi nyεrɔ na, keto mi ke kelɔ yasi te yi nyε nyε mεsosa ké metu hεnε.»

30 Ke Yesus ma lerpɔ dete ké, ε ɓomɔ budyate tike temɔ ne nyε.

31 Ndana, ε nyε lerpε nyε Beyudɛn bete be tikima temɔ ne nyε baka nde: «Iηge wunε kε mbombu tiko temɔ ke mēlepi mεmbe metu hεnε, yite wunε gba bejekε ɓembε.»

32 Dete, wunε ta duwε lerpε te yi lerpε gbakasi. Lerpε te má kelɔ nde, wunε dūkwε ke diyɔ bala.»

33 Ε bo yenja nyε nyε nde: «Wuse

benday be Abaraham, ko wuse t̄ pa diyɔ bala mumɔ wete yesɔ na. Keto nan yi we nje lerpɔ nde, wuse ta duwe ke gba diyɔ bala nje diyɔ ne yotu su ne ɔguru wusu k̄?»

34 E nyε yejsa nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lepe nyε wunε k̄: Mumɔ hene ε jojna ke mεbeyo, nyε bala mεbeyo.

35 Yo nde, bala ti diy kpo ne kpo ke moy kandɔ na, yasi wete, yo momɔ kandɔ diyε kpo ne kpo ke moy kandɔ.

36 Nge be nde, mi *Mɔnɔ mumɔ sɔnɔa wunε ke diyɔ bala, yite wunε ta duwe gbate ke diyɔ bala nje diyɔ ne yotu yun ne ɔguru wun.

37 Mi duwɑ nde, wunε benday be Abaraham, ko bεkɔ dete, wunε ke s̄a nje te yi wo mi, keto mεlepi mεmbe yeti ke nyijε ke moy metemɔ mun na.

38 Mi lepi mbε yasi te yi mi bεjma ke yi Saŋmbε k̄. Wunε k̄l sendi yun meyasi mεte yi wunε wokuma ne saŋgwε te wun k̄.»

39 E bo yejsa lerpɔ nyε nyε nde: «Abaraham saŋmbambɔ wusu.» E Yesus lepe nyε bo nde: «Wunε má bεki benday be Abaraham, ma wunε ke kelɔ meyasi nda nyε.»

40 Ma ndana, gba mi mo te ε lepima gbakasi nyε wunε ke meyasi mεte yi mi wokuma ke numbu Njambiyε k̄, wunε ke s̄a nje te yi wo mi. Yinɔri Abaraham t̄ kele dete na.

41 Wunε ke kelɔ mεkele me saŋgwε wun.» E bo lepe nyε nyε nde: «Wuse yeti bɔnɔ be wanja na. Wuse ndi ne saŋgwε wete, yo Njambiyε.»

42 E nyε yejsa nyε bo nde: «Njambiyε má bεki saŋgwε wun, ma wunε ke kwadfyε mi, keto mi wúla ke yene nje nɔ, mi njɔ jakime nyε, mi t̄ nje ne d̄eti te yembε na, yo nde, yo nyε tome mi.

43 Nge ba nje kelɔ yi wunε ti wóku yun lepi te yi mi lepe k̄? Yo keto wunε yeti ne d̄eti te yi leŋgwε mεtɔ woko na.

44 Gba saŋgwε wun *Kum beya mεkele. Ma wunε ke kwadfyε kelɔ meyasi mεte yi saŋgwε wun be ne mesosa kete k̄. Nyε mo wona bɔmɔ kande njombu yaŋa. A yeti ne kasi ne gbakasi na, keto gbakasi yeti ke nyε na. Kome nyε kelɔ j̄ k̄, a lepi

ndi yasi te yi punde ndi ke moy temɔ ne, keto nyε mo j̄, yo nyε bosa mo j̄.

45 Yasi wete, ke be mi, wunε yeti ke tiko temɔ ne mi na, keto mi lépi yasi te yi be gbakasi.

46 Nda ke njoka yun yakama tedye nde, mi kelma yiŋa beya yasi k̄? Ma nge be nde, yasi te yi mi lepe k̄ gbakasi, keto nge yi wunε ti tiki temɔ ne mi k̄?

47 Mo te ε be mo Njambiyε, mo te ke biye to mεlepi me Njambiyε, yo nde, yi wunε ti b̄iya yun to te k̄, keto wunε yeti yun botu be Njambiyε na.»

48 E Beyuden yejsa nyε nyε nde: «Yi wuse lepima nde, we gba *Mɔ Samari, we sendi ne beya sisin ke yotu k̄, 'wuse kelma j̄?»

49 E nyε yejsa nde: «Ko mi yeti mbε ne bεya sisin ke yotu na, yo nde, mi lúksa Sanmbε, ma wunε ke kpalɔ nje yeliyε yun mi.»

50 Yasi wete, ke be mi, mi ti sáŋ nde, bɔmɔ lúksa mi na. Yo ne wete mumɔ te ε s̄a nde, bɔmɔ lúksa mi, yo nyε ke pεso jɔsi bɔmɔ.

51 Gbakasi yi mi lepe nyε wunε k̄: Nge mumɔ bakidye mεlepi mεmbe, ko a t̄ gwe na.»

52 E Beyuden nje lerpɔ nyε nyε nde: «He duwɑ ndana yεy nde, we ne bεya sisin ke yotu. Abaraham gw̄a, botu be punja mεlepi me Njambiyε ma gwe sendi, ma nge nje kelɔ yi we lepe nde: <Ngε mumɔ bakidye mεlepi mεmbe, ko a t̄ gwe> k̄?»

53 We ták̄a nde, we kw̄a saŋmbambɔ wusu Abaraham ε gw̄a k̄ nde? Botu be punja mεlepi me Njambiyε ma gwe sendi, we ták̄a yo nde, we ba nda?»

54 E nyε yejsa nde: «Ngε gba mi ne ɔguru wombε lukse yotu mbε, luksa yotu te yite gbεlate. Yo Saŋmbε te yi wunε lepe nde, nyε Njambiyε wun k̄, yo nyε ke lukse mi.»

55 Yasi wete, wunε yeti ke duwe nyε na. Ke be mi, mi ke duwe nyε. Ngε mi lepe nde, mi yeti ke duwe nyε na, yite mi me mo j̄ nda wunε. Yo nde, mi duwɑ nyε, bakidye sendi mεlepi mεnε.

56 Saŋmbambɔ wun Abaraham díkima take nde, a ta bεjε ɔgimɔ te yi mi ta nje kete k̄, ε nyε woke mesosa budyate.

Kumō kέ, ε nyε bεnε nεgimō te gbate, ε nyε sosa.»

⁵⁷ Ε Beyuden lεre nyε nyε nde: «Wε tі pa kumō gbela mesew kamɔtan na, 'wε nde, wε bεnε Abaraham nde?»

⁵⁸ Ε Yesus yεnε nyε bo nde: «Gbakasi yi mi lεre nyε wune kέ: Piŋo te yi bo tі pa ja Abaraham na, mi mε mbε kεte.»

⁵⁹ Ndana, ε bo tόkε metari, nέ bo lу nε nyε. Yasi wεtε, ε nyε sōma kwā pundi kε mbanjɔ Njambiyε.

9

Yesus ke bute misi me wεtε mbam

¹ Ndana, kε nεgimō te yi Yesus bά kε tόkε nje kwā nό kέ, ε nyε bεnε wεtε mbam te ε jadya ndi nε dībina misi kɔ.

² Ε bεjekε bεnε diyε nyε nde: «Yekele, kεto nge yi mbam kɔ jadya nε dībina misi kέ? 'Yo kεto yinā bεya mεkele mεnε nε nεguru wεnε ho kεto yinā bεya mεkele mε saŋgwε bεnε nyangwε?»

³ Ε Yesus yεnε nde: «Yeti nde, nyε ho saŋgwε bεnε nyangwε kelma yinā bεya mεkele na. Yo nde, a jádyikwε nε dībina misi, nέ Njambiyε punjε nyangwε mεkele mεnε kε yotu nε.»

⁴ Kε nεgimō te yi yesɔ ndi kεte kέ, wuse yâkanjwε kelɔ mεsay mε mɔ te ε tomma mi kɔ. Tu mε kε nje, nεgimō te yi mumɔ ti yaka kelɔ se mεsay na.

⁵ Piŋo te yi mi ndi kε mεnεti maka, mi mbe mεjasι te yi paniyε puyε nyε botu bε mεnεti.»

⁶ Kε nyε ma si lεpɔ dεte kέ, ε nyε sa mεseri kε mεnεti būlɔ yo nε mεseri lombε kε misi mε mɔ dībina misi

⁷ lεpɔ nyε nyε nde: «Kendɔ kε weyε misi mɔ kε Silɔy.» To Silɔy nde Mɔ te yi bo tomma nyε kɔ. Ε nyε tεmε kwā kέ weyε misi. A yɔkwā mate, a mε kε bεnε yasi nε nεgεlelε.

⁸ Ndana, ε botu bεte bε dīkima dīyε wεtε bεnε mbam kɔ nέ botu bεte bε dīkima bεnε nyε kε jɔmbɔ mεyasi baka lεre nde: «'Yeti gba mbam kɔ ε dīkima dīyε mεtidyε dīki jɔmbɔ mεyasi kɔ na?»

⁹ Ε baŋa dīki lεpɔ nde: «Yo nyε.» Baŋa nde: «Ja, bεnε nyε bόŋnaŋgwε bόŋnaŋgwε.» Ε nyε nε nεguru wεnε lεre nde: «Yo gba mi kɔ.»

¹⁰ Ε bo nje diyε nyε nde: «Yo kwaŋnama nan yi misi mɔ bεtunama nό kέ?»

¹¹ Ε nyε yεnε nde: «Wεtε mbam nde Yesus bεlma mεnεti lombε kε misi mεmbe nje lεpɔ nyε mi nde: <Ken kε Silɔy kέ weyε misi mɔ.» Mi kά. Ke mi ma si weyε misi mεmbe kέ, ε mi kande bεnε yasi.»

¹² Ε bo diyε nyε nde: «Mbam te we?» Ε nyε yεnε nde: «Mi ti duwε na.»

¹³ Ndana, ε bo bά mɔ te ε bά mbɔmbu nε dībina misi kɔ kέ nό kε yi *Befarisε.

¹⁴ Yasi yinori Yesus búl mεnεti bute nε misi mε mbam kɔ kε yesɔ *Saba.

¹⁵ Yori yi Befarisε diyma sendi mbam kɔ yasi te yi kwaŋnama yi kelɔ nde, a bέŋnaŋgwε ndana kέ. Ε nyε lεre nyε bo nde: «A lombuma mεsɔpɔ kε misi mεmbe, ε mi kwā kέ weyε misi, ma ndana mi kε bεnε yasi.»

¹⁶ Ε bānja Befarisε dīki lεpɔ nde: «Yeti Njambiyε njesε nyε na, kεto a yeti kε jesɔ mboŋga te ε lεre kasi Saba kέ na.» Baŋa dīkima lεpɔ yan nde: «'Mɔ mεbεyε yakama kelɔ ka kwalɔ mεyekambiyε mεtε yikε yi nyε kelma kέ?» Ε bo baka kε bεmbe.

¹⁷ Ε bo nje kwā sendi wolo diyε mɔ te ε bά mbɔmbu nε dībina misi kɔ nde: «Wε lεpī yo nε nge kε kasi mbam te? Wε lεpī nε nge kε say te yi nyε kelma bute nε misi mɔ kέ?» Ε nyε yεnε nde: «Nyε mɔ punja mεlεpī mε Njambiyε.»

¹⁸ Ko bεkum Beyuden tί kwadysε jayε nde, mbam kɔ bά mbɔmbu nε dībina misi, jayε sendi nde, a njáki nje bεnε ndana na. Dete, ε bo jeba saŋgwε bεnε nyangwε.

¹⁹ Ε *Befarisε diyε bo nde: «Yokɔ mɔnɔ wun yi wune lεre nde, a jadya nε dībina misi kɔ? Yo kwaŋnama nan yi nyε mε kε bεnε yasi ndana kέ?»

²⁰ Ε bo yεnε nde: «Wuse kε duwε nde, yokɔ mɔnɔ wusu, duwε sendi nde, a jadya nε dībina misi.

²¹ Ndi nde, yí lεpɔ nε yasi te yi kwaŋnama nde, a bέŋnaŋgwε ndana nέ mɔ te ε bεtuma misi mεnε kɔ, wuse yeti kε duwε yaŋa kεte na. A mε mumɔ, wuse dīya ndi nyε, nyε nε nεguru wεnε ta yεnε nyε wunε.»

²² Sangwé béné nyangwé yéngangwé dëte, këto bo bâ kë kambo bekum Beyudën, këto bekum Beyudën ma nyé ñgijn nde, ñge mumo jayé kë mbombu bomo nde, Yesus nyé *Krist, ko mò te tí nate se mbanjo mewesidya man wete yeso na.

²³ Yo këto te yite yi sangwé béné nyangwé lëpima nde: «A më mumo, wuné dîya ndi nyé» ké.

²⁴ Dete, ε *Befarisë basidye jeba mbam kô lëpó nyé nyé nde: «Lëpó gbakasi nyé wuse ke mbombu Njambiyé. Hé duwá nde, mbam te mò mëbeyo.»

²⁵ Ε nyé nje yenja nde: «Ijé bë nde, nyé mò mëbeyo, mi yeti ke duwé na, siya yasi te yi mi duwá, yo nde, mi tû bë ke bënjé yasi ne mbombu na, ma ndana mi më ke bënjé yasi.»

²⁶ Ε bo diye nyé nde: «A kelma yasi te nda ke yotu yó? A kelma nan bute ne misi mo?»

²⁷ Ε nyé yenja nyé bo nde: «Mi ma si lëpó yasi te yi kwañnama ké nyé wuné, ma wuné tû kwadysé wokó na. 'Wuné kwádyikwé nde, mi kâlangwé yekidye sendi nyé wuné këto ñge? 'Wuné sendi ke kwadysé nje bënejeké béné?»

²⁸ Ε bo toyé nyé lëpó nde: «Yo gba wë bë jeké wené, ke bë wuse, wuse su bejeké bë Møyisi.

²⁹ Wuse duwá su nde, Njambiyé lepinama nyé Møyisi. Ma ke bë mbam te yoko, ho a wúla we nje nô, wuse yeti ke duwé na.»

³⁰ Ε mbam te ε bâ mbombu ne dîbina misi kô yenja nyé bo nde: «Yo gba yasi te yi ñgbakima yí wokó nde, ho a wúla we nje nô, wuné yeti ke duwé na, ma yo nyé bute misi mëmbé.

³¹ Wuse duwá nde, Njambiyé ti jáya mëngwéta më botu mëbeyo na. Yasi wete, a jáya mëngwéta më mò te ε kané nyé tu ne yeso, keló yasi te yi nyé Njambiyé kwadysé ké.

³² Kande ne betomba mumo wete ne wete tû pa wokó wete yeso nde, wete mumo bùtuma misi më te ε jadysa ne dîbina misi kô na.

³³ Má bëki nde, yeti Njambiyé tome mbam te njeso na, ma nyé tû kelé yaña

na.»

³⁴ Ε bo yenja lëpó nyé nyé nde: «Kande yi bo ma jáki ne wë kumó ndana wë ke møy mëbeyo ne pitik, yasi te nda yi wë ta tedye wuse ké?» Ε bo dûdye nyé punje kënje së.

³⁵ Yesus wokuma nde, bo dûdya mbam te ε bâ mbombu ne dîbina misi kô. Ε Yesus sangwa ne nyé kwâ diye nyé nde: «'Wë ke tikkó temo ke yi *Mônó mumo?»

³⁶ Ε nyé yenja nde: «Nyangwé mbam, Mônó mumo te mbete ba nda? Lëpó, né mi tiki temo ne nyé.»

³⁷ Ε Yesus lëpë nyé nyé nde: «Wë ma bënjé nyé, yo gba nyé ε ke lepina ndana nyé wë kô.»

³⁸ Ε mbam lëpë nde: «Nyangwé mbam, mi ke tikkó temo ne nyé.» Ε nyé kwâ kuse mëbeyo ke mbombu Yesus kanó nyé.

³⁹ Ε Yesus nje lëpó nde: «Mi njá ke mënëti maka, né josi bë kete, né botu bête bë yeti ke bënjé yasi baka bënjé yasi, né botu bête bë ke bënjé yasi baka nje bë ne dîbina misi.»

⁴⁰ Κë bâja *Befarisë bête bë bâ béné bë Yesus baka ma wokó dëte ké, ε bo diye nyé nde: «'Yite nde, wuse sendi, misi musu dîbinat?»

⁴¹ Ε Yesus yenja nyé bo nde: «Misi mun má bëki dîbinat, ma wuné yeti ne mëbeyo na. Yasi wete, wuné ke lëpó ndana nde: <Wuse ke bënjé yasi kimôte>, dëte mëbeyo mun ta dîyó bëne ke to yun.»

10

Kasi kimó mò bakidya besam

¹ Yesus njá ke mbombu lëpó nde: «Gbakasi yi mi lëpë nyé wuné kék: «Mò te ε diye kine kwâ ne numey kakwé besam yí nyijé nô ke møyte na, ñge nyé kpaló kwâ ne wete nje dele, mò te mò guño, nyé nyangwé mò kelna bëya mëkele.

² Yo nde, mò te ε kwâ ne numey nyijé nô ke møy kakwé, mò te mò bakidya besam.

³ Sanjele te ε diye ke numey kakwé kô bùta numey nyé nyé, wë bënjá kék, besam ke wokó mën ne. A má jeba bo wete wete ne dînó dyan ñgboso bo pundo nô.

⁴ Ngé nyé si punjé besam béné héné dété ké, a ma kwá mbombu, bo ke kón ne, kétó bo ke duwé mén né.

⁵ Yasi wéte, ko bo yeti né dété te yi bénjgwé gbéla mumó na, bo ta kambó nyé lónđó ké né nañ, kétó bo yeti ke duwé mén gbéla bómá na.»

⁶ Yesus lérinama né nje kanó dété nyé bo, yasi wéte, bo tí biye to yasi te yi nyé léríma nyé bo ké na.

⁷ E Yesus nje léró sendi nyé bo nde: «Gbakasi yi mi léré nyé wuné ké: Mi mbé numey te yi bésam kwá kété yi nyíne nó ke móy kakwé ké.

⁸ Bomá héné béné kandima nje né mi baka botu béné gubó, bo botu béné nyangwé kelna býea mékéle. Yasi wéte, bésam tí lénjgwé métó ke mén yan na.

⁹ Mi mbé numey, ngé mumó nyíne né nje te wombé, a ta jú. A ta nyíne pundi doló mèdye te yi dyé.

¹⁰ Siya yasi te yi mó gubó nje keló, yo ndi gubuna yasi, ndi wonate nè girisate. Mi njá mbé, né bésam béné né joñgwé, né bo joñna ke móy nyengwé.

¹¹ Mi mbé kimó mó bákidya bésam. Kimó mó bákidya bésam nyéki joñgwé dyéne kétó bésam béné.

¹² Yasi wéte, mó te e nje bákidye bésam kétó móni kó yeti gba mó bákidya bésam na, kétó bésam yeti bésam béné na. Ngé nyé béné ngwéy ke nje, we béná, a tikima bésam sédye kwá, ngwéy má dýa biye bája, bari ma si wanja kwá.

¹³ Mó te e nje bákidye bésam kétó móni kó sédýikwé kwá, kétó yo ndi kétó móni yi nyé bákidye bésam, yeti kasi né né bo na.

¹⁴ Mi mbé kimó mó bákidya bésam. Mi ke duwé bésam bembé, bésam bembé ke duwé sendi mi.

¹⁵ Yo sendi dété nda yi Da ke duwé mi, mi sendi ke duwé nyé. Mi ke nyé joñgwé dyembe kétó bésam bembé.

¹⁶ Mi né bája bésam bembé béné yeti ke móy kakwé te yíké na. Mi yâkañgwé ngboso sendi bo nje nó. Bo ta woko mén mbé, bo má nje béné ndi kuru bésam wéte nè mó bákidya yan wéte.

¹⁷ Da kwádyikwé mi, yo kétó mi ke nyé

joñgwé dyembe yí ladye bù sendi yo né kókó.

¹⁸ Kiné mumó wéte né wéte e yakama peso joñgwé dyembe na. Yasi wéte, yo mi né nguru wombé ke nyé joñgwé dyembe. Mi né dété te yi nyé joñgwé dyembe, mi sendi né dété te yi bù yo né kókó. Yo Sanjmbe léré nde, mi kél dété.»

¹⁹ E mélépi ménori kele nde, Beyudén bâkañgwé sendi wolo ke bembé.

²⁰ E budyá bómá ke njokate léré nde: «A né býea sisij ke yotu, a ke kónó né boku. Kétó ngé yi wuné lénjgwé métó ke yasi te yi nyé léré ké?»

²¹ E bája léré yan nde: «Mó te e né býea sisij ke yotu kó ti lépinangwé déké na. 'Býea sisij né dété te yi keló nde, mó díbina misi bénjanngwé nde?»

²² Bo bá ke keló jesó yí take né yesó te yi bo kañma né mbanjó Njambiye te e Yerusalém nyé Njambiye ké. Yo bá ke ngimó abekata.

²³ Yesus bá ke yombila ke móy mbanjó Njambiye ke mbey te yi bo díkima jeba nde Nje Salomón ké.

²⁴ Ndana, e Beyudén nje litó nyé léró nyé nyé nde: «'Wé kwádyikwé nde, wuse díy né meso ke temó kumó ke ngimó te yin? Ngé béné nde, yo we *Krist, léró né sañsan nyé wuse.»

²⁵ E Yesus yenja nyé bo nde: «Mi ma si léró nyé wuné, ma wuné yeti ke tikó temó ke mélépi mété na. Mékéle mété yi Sanjmbe nyé mi dété nde, mi kél ké ke tedye mi nyé wuné.

²⁶ Yasi wéte, wuné yeti ke tikó yun temó ke yembé na, kétó wuné yeti ke njoka bésam bembé na.

²⁷ Besam bembé ke woko mén mbé, mi ke duwé mbé bo, bo ke bénjgwé sendi mi.

²⁸ Mi ke nyé mbé bo joñgwé te yi kpo né kpo, ko bo tí gwe yambilé na. Sendi, ko mumó wéte né wéte tí sukó bo ke mèbó mèmbé na.

²⁹ Sanjmbe, mó te e nya mi bo kó kwá bómá héné, ko mumó wéte né wéte yeti né dété te yi sukó bo ke mèbó mè Da na.

³⁰ Sine Da ndi kiya yasi wéte.»

³¹ Ndana, e Beyudén tóké sendi metari wolo, né bo lú né nyé wo.

³² Ε Yesus yenja nyε bo nde: «Mi kelma budya kimɔ mεkele mεte yi Da lεpima nde, mi kēl kē ke misi mun, ma ke njoka mεkele mεte, wunε kwádyikwε lū mi nε metari wo kēto mεkele te yεn?»

³³ Ε bo yenja nyε nyε nde: «Wuse ti kwádyikwε lū wε ne metari wo kēto wete kimɔ mεkele na, yasi wete, wuse kwádyikwε lū wε ne metari wo, kēto wε ke gbuto ne Njambiyε, kēto gbela wε mumɔ ke kpalɔ lεpo nde, wε Njambiyε!»

³⁴ Ε Yesus yenja nyε bo nde: «'Yo yeti gba ketinate ke mεkana me mεmboŋga mun nde: < Njambiyε lεpima nde: Wunε benjambiyε na?>

³⁵ Wuse duwā nde, mumɔ ti yaka soŋε yasi te yi yo ma bε ketinate ke mεkana me Njambiyε kē na. Ma nge Njambiyε jeba botu bεte bε melεpi mεne lεpinama nyε bo baka nde benjambiyε,

³⁶ kēto nge yi wunε nje lεpo gba ne mi mɔ te ε Da tɔkuma tomɔ njesε ke mεnεti maka kɔ nde, mi ke gbuto ne nyε, kēto mi lεpima nde, mi Mɔnɔ wene kē?

³⁷ Nge mi diye kine kelɔ mεkele me Saŋmbε na, komεte, wunε tī tiki temɔ ne mi na.

³⁸ Yasi wete, nge bε nde, mi ke kelɔ mεkele me Saŋmbε, ko bεkɔ nde, wunε tī tike temɔ ne mi na, wunε yεkidya tīko temɔ ke mεkele mεte yi mi kele kē, nε wunε duwε kimɔte kε nɔ mbɔmbu nde, Da ke yembε, mi sendi ke yεnε.»

³⁹ Ndana, ε bo kala sā nje te yi bιye nyε, yasi wete, ε nyε bɔla kwā.

⁴⁰ Ε nyε dūwε ne kɔkɔ kε ke nγinje Yurdε, ke mbεy te yi Jaŋ ma kάnda tɔpuna bɔmɔ ke mɔrɔku kεte kē. Ε nyε kwā dīyɔ mate.

⁴¹ Ε bɔmɔ budyate nje ke yεnε. Ε bo dīki lεpo nde: «Jaŋ tī kele ko mεyekambiyε wete ne wete na, yasi wete, yasi hεnε te yi nyε lεpima ke kasi mbam kɔ kē, gbakasi.»

⁴² Ε bɔmɔ budyate tīko temɔ ke yi Yesus ke mbεy yinɔri.

¹ Wete mbam nde Lasar balmα ne kɔn. A bā mɔ Betani, dya Mariya bεnε manj wene Marta.

² Yo bā Mariya te ε lombuma lōbinda ke mεkol me Kumande Yesus titɔ yo ne nyiŋɔ to ne kɔ. Yo dīyɔmbu dyenε Lasar kōnε.

³ Ε bεdγɔmbu bεnε baka yiba tome mūmɔ kε lεpo nyε Yesus nde: «Nyan̄gwe Kumande bεnε, sɔŋ temɔ wɔ ke kōnε.»

⁴ Ke Yesus ma wokɔ dīete kē, ε nyε lεre nde: «Kōn te yeti kōn sɔŋ na, yasi wete, yo kōn te yi Njambiyε ta tedye nyangwe deti mεluksa mεnε, nε Mɔnɔ wene bε ne mεluksa ke kōn te.»

⁵ Temɔ Yesus bā ke yotu Marta bεnε manj bū dīyɔmbu dyan Lasar.

⁶ Ke nyε ma si wokɔ kasi kōn Lasar kē, ε nyε nje kwan̄dye sendi mεtu yiba ndi ke mbεy te komε nyε bā kē.

⁷ Ke kōn te, ε nyε lεre nyε bεjekε bεnε nde: «Wuse yōkwε ne kōkɔ kε Yuda.»

⁸ Ε bεjekε lεre nyε nyε nde: «Yekele, kōn te tī pa kīkɔ na, Beyuden kwadysa lū wε ne metari wo, ma ndana 'wε ke kwadysε yōkwε ne kōkɔ kε sendi mate nde?»

⁹ Ε nyε yenja nde: «'Yesɔ wete yeti ne hawa kamɔ jɔ yiba na? Nge mūmɔ kεndε ne yesɔ, a yeti ke bɔmiyε baki na, kēto a ke bεnε mεjasι mε yesɔ.»

¹⁰ Ma yasi wete, nge mūmɔ kεndε ne tu, a ke bɔmiyε baki, kēto a kine mεjasι ke yotu ne na.»

¹¹ Ke nyε ma si lεpo dīete kē, ε nyε nje lεpo nyε bo nde: «Sɔ wusu Lasar ke jakɔ, yasi wete, mi ta kε jemε nyε.»

¹² Ε bεjekε lεre nyε nyε nde: «Nyan̄gwe Kumande, nge bε nde, a ke jakɔ, yotu ne ta nγbanjɔ lalε.»

¹³ Yasi yinɔri Yesus lεpi ne kasi sɔŋ Lasar. Yasi wete, ke yan, bo takima yan ne nde, a lεpi ne gbela jakɔ.

¹⁴ Dete, ε Yesus nje lεpo ne gbas gbas nyε bo nde: «Lasar ma gwe.»

¹⁵ Ma nge mi bεnε wunε deke kē, mi ne mεsosa, kēto mi tī bε ke mbεy te na. Dete, wunε ta nje tīko temɔ ne mi. Yasi wete, he kēn mate.»

¹⁶ Ndana, ε Tomasi te yi bo dīkima jeba sendi nde Beadan kɔ lεre nyε nγɔn ne

11

nde: «Wuse sendi, he kén mate, né sine be Nyaŋgwé Kumande kè gwe mate.»

¹⁷ Ké Yesus ma dyá ké, a njáki doló nde, yo më metu yini yi bo pumbuma ne Lasar kék.

¹⁸ Betani bá ke keki Yerusalém, njokate tì kumé kilometra yitati na.

¹⁹ Dete, ε Beyuden budfyate nye bënjé Marta bëne Mariya ke sɔŋ dyombu dyan yí nye bo mëngite.

²⁰ Ndana, ke Marta ma woko nde, Yesus ke nje kék, ε nye kwá kék saŋgwá ne nye, ε Mariya diye ne ke tuk.

²¹ ε Marta lëpere nye Yesus nde: «Nyaŋgwé Kumande, we má bëki waka, ma dyombu dyembé tì gwe na.»

²² Yasi wëtë, mi duwá nde, ko ndana yasi hëne te yi we ta diye Njambiyé, a ta nye wë yo.»

²³ ε Yesus lëpere nye nye nde: «Dyombu dyo ta womiyé.»

²⁴ ε Marta yejsa nye nye nde: «Mi duwá nde, a ta womiyé komé bëmuñ ta womiyé nò ke njena yeso siyna mbokó kék.»

²⁵ ε Yesus lëpere nye nye nde: «Mi mbe mò womiya bëmuñ, mi sendi jongwé. Mò te ε tike temo ne mi, mò te ta jù, ko bëkó nde, a gwâki.

²⁶ Sendi, mumò hëne ε jojná tiko temo ne mi, ko mò te tì gwe na. 'We ke tiko temo ke lëpi te nde?'

²⁷ ε Marta yejsa nye nye nde: «J, Nyaŋgwé Kumande. Mi ma tiko temo nde, we *Krist, Mòno Njambiyé, yókó yi bá nde, a yâkaŋgwé nje ke mënëti maka kó.»

²⁸ Ké nye ma si lëpo dëte kék, ε nye kwá mbombila kè lëpo nye manj wene Mariya nde: «Yekele ma dyá, a ke jeba we.»

²⁹ Ké Mariya ma woko ndi dëte kék, ε nye teme ne ñget kwá kè pe yi Yesus.

³⁰ Yinori Yesus tì pa nyijé moy dya na, a bá ndi ke mbe te yi Marta kák saŋgwá ne nye kék.

³¹ Ndana, ke Beyuden bëte be bá bëne be Mariya ke tuk ke nyena nye mëngite baka ma bënjé nde, a temma ne ñget pundo kék, ε bo bëngwé nye, take nde, a kén ke bojsoñ kék lelo.

³² Ké Mariya ma kumó ke mbe te yi Yesus bá këte, kaŋje misi bënjé ne nye kék, ε nye bale ke mëkol mëne lëpo nye nye nde: «Nyaŋgwé Kumande, we má bëki waka, ma dyombu dyembé tì gwe na.»

³³ Ké Yesus ma bënjé Mariya ke lelo, bënjé Beyuden bëte be njá bëne be Mariya ke lelo sendi kék, ε ñgambi sɔŋ kwá nye, ε metakina nye ke temo.

³⁴ ε nye diye bo nde: «Wuné púmbu nye we?» ε bo yejsa nye nye nde: «Nyaŋgwé Kumande, injá bënjé.»

³⁵ ε Yesus lele.

³⁶ ε Beyuden diye lëpo nde: «Ne bënjá ndi, a bá ke kwadýe nye budfyate.»

³⁷ ε baña ke njokate lëpere yan nde: «'Gba mbam kó ε bùtuma misi me mò dibina misi kó, ma nye ti yaka keló nde, Lasar ti gwáki na?»

³⁸ ε ñgambi sɔŋ basidye kwá Yesus, ε nye kwá kék ke bojsoñ. Bojsoñ te bá ñguku tari, bo bojma wëtë tari dibo ne numbu te.

³⁹ ε Yesus lëpere nde: «Wuné njéja tari soñe.» ε Marta te dyombu ne Lasar te ε gwá kó lëpere nye nye nde: «Nyaŋgwé Kumande, a me ke numbo ndana, këto yo me metu yini yi bo pumbuma ne nye kék.»

⁴⁰ ε Yesus lëpere nye nye nde: «'Mi tì lëpere nye we nde, ñge we tike temo ke lëpi te yi mi lëpere kék, we ta bënjé nyaŋgwé ñeti méluksa me Njambiyé na?»

⁴¹ Ndana kék, ε bo njéja tari soñe. ε Yesus kaŋje misi kënje kwey lëpo nde: «Da, mi ke nye we wosoko, këto we ma woko mëngweta mëmbe.»

⁴² Yo nde, mi duwá mbe nde, we ke woko mëngweta mëmbe kpo ne kpo. Yasi wëtë, mi lëpi yiké këto ñgil te yiké yi ma wesidya ke keki mbe kék, né bo tiki temo nde, yo we tome mi njeso.»

⁴³ Ké nye ma si lëpo dëte kék, ε nye kembidya lëpo ne men ke kwey nde: «Lasar, pundo.»

⁴⁴ ε mò te ε bá ndana munje kó punde, mëbò nè mëkol boynate ne mélambò, to nè mbombu bá sendi boynate ne wëtë pël kando. ε Yesus lëpere nye bojmo nde: «Wuné sôna mayasi mënori ke yotu ne, tiko nye, na kwá.»

*Nyangwé botu be misón Beyuden ke
saŋgwé ñgiŋ suŋgwé ne Yesus*

45 Beyuden budya be njá ke yi Mariya baka bénja yasi te yi Yesus kelma kék, ε bo tike temó ke yene.

46 Yasi wete, bána ke njokate kwaŋma kék doló *Befarisé yekidye yasi te yi Yesus kelma kék nyé bo.

47 Ndana, ε bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè Befarisé wesidye botu bête be bá ke njoŋ botu be nyangwé jési Beyuden baka léro nde: «Hé ta keló yiké nan, keto mbam kó ke keló budya meyekambiyé?»

48 Ma ñge wuse bénja ne misi nde, a kén mbombu yí keló mekele mète, bomé héné ta tikó temó ke yene, we bénja, botu bête be díye ne meneti me Rom baka ta nje yangile mbanjó Njambiyé su ne kandó dyusu.»

49 Ndana, ε wete ke njoka yan nde Kayif ε bá nyangwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé ke sew te ete ko lere nyé bo nde: «Ko gba wuné kine dýoŋgo na!»

50 'Wuné yeti ke duwe nde, yo kimote pe yun nde, mumó wete gwâki ke numbu kandó, laŋsa nde, bo gírisa ndingelé kandó na?»

51 Yinori yi Kayif léríma kék, yo ti wúla ke dýano dýené ne ñguru wene na. Yo nde, a lépi keto a bá nyangwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé ke sew te ete, ε nyé punjé leri te yi wulma ke numbu Njambiyé yí bá nde, yo ta kelna kék. Ε nyé kandé si lero nde, Yesus yákangwé gwe keto kandó dýan Beyuden.

52 Ma yo tí bá ndi keto kandó Beyuden béró na, yasi wete, yo ta bá sendi yí saŋgwé báno be Njambiyé be díye membey ne membey, né bo nje bá ndi njoŋ wete.

53 Kandé yeso te, ε bo nyé ñgiŋ yí sá ne nje te yi bo yakama wo ne Yesus.

54 Dete, Yesus tí yombila punjé se yotu ke njoka Beyuden na. Yasi wete, a njá duwé komete kwá kék ke poku meneti mète yi kék keki kongor kék, ke wete dýa nde Efrayim. Ε nyé kwá dýoŋ mate bénje bejeké bénje.

55 Jeso *Paska Beyuden bá ke wuta, ε budya bomé temé ke medya yí kék pe Yerusalém, yite jesó tí pa kande na. Bo kandima kwá, né bo pa kék weya sembó bénjwé membonja me misón yan.

56 Ε bo díki sá Yesus, díki lero diyna tandé yan ke mbanjó Njambiyé nde: «Né bénja nan? Ne taka gba nde, a ta nje ke jesó wa?»

57 Yinori bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé nè *Befarisé ma lero nyé bomé nde, ñge wete mumó duwe mbey te yi Yesus díye kete kék, nè nyé kén lero, né bo kék bénj nyé.

12

*Mariya ke lombé lobinda ke
mekol me Yesus
(Mt 26; Mk 14)*

1 Piñó te yi jesó *Paska bukwá metu yitan jo wete, ε Yesus kwá kék ke Betani, ke dya te komé Lasar te yi nyé joŋgwá ke njoka bémunj kó díkima dýoŋ kék.

2 Kumó mate, ε bo kele medye jeba ne nyé. Marta bá ne mesay me kabina medye nyé bomé. Lasar bá sendi ke njoka botu bête yi bo bá ke mbey medye béné be Yesus baka.

3 Diyo kék, ε Mariya bá wete ndaki ne yiŋa lobinda te yi dýe budya móni yaka lita ke bembé. Yo bá ne seŋgelenj, bo tí pa pulé yo ne yiŋa yasi na. Ε nyé bá nje lombé ke mekol me Yesus kwá titó yo ne nyiŋo to ne. Ε tul te si ñgaŋgile ndingelé tú.

4 Ε Yudas Iskariot te wete jeké Yesus, yoko ε ta dýaŋgwé nyé keto lero nde:

5 «Keto ñge yi bo tí dýaŋgwé lobinda te yiké yi yaka báyó móni te yi bo gbo ne mo mesay ke metu mesay gómay yitati yi kame ne botu be ñgwete kék?»

6 Yinori yi Yudas léríma kék, yo yeti keto a ne kasi ne botu be ñgwete na. A lépi dete, keto nyé mo guño. Yo nyé díki bakidye kpoŋgi móni. A díkima nyé bá ke yasi te yi bo díkima komó ke moyte kék.

7 Ε Yesus nje lero nde: «Pa tikó nyé ne sem. Tikó, na bakidye yo ladye ne yeso te yi bo ta nyé ne mi ke bónsóŋ kék.

⁸ Yo nde, wúne botu be ñgwete ke diyo metu hene ke kiya mbey. Ke be mi, mi ti diyo mbé sine wuné ke kiya mbey metu hene na.»

⁹ Beyuden budyate wokuma nde, Yesus womete ke Betani. E bo ké, yeti ndi keto Yesus nyero na, yasi wete, bo ká sendi, né bo ké bëg Lasar te yi Yesus jongwa ke njoka bëmuñ kó.

¹⁰ Ndana, ε bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nyé ñgin nde, bo ta wo sendi Lasar,

¹¹ keto nyanjwé mëkele mëte yi kel-nama ke yotu né kék ke kelo nde, budya Beyuden tûm kój ndana né bo tiko temo ke yi Yesus.

Yesus ke dyá ke Yerusalem

(Mt 21; Mk 11; Lk 19)

¹² Misi pupé nyanjwé ñgil bete be njá ke jesó *Paska baka wokuma nde, Yesus ke nje ke Yerusalem.

¹³ E bo pese mboru mëbaña yí kék sosa né nyé. E bo diki kembidya nde: «*Hosana! Baba Mbokó nyéki mëkombila nyé yókó ε nje né díno dyené nje namó kando Isarayel kó!»

¹⁴ Yesus dolma wete móno tofu, ε nyé bënde nyé diyo te bëngwé yasi te yi yo ketinate ke mëkana me Njambiyé kék.

¹⁵ Yo ketinate nde: <Ngondú Siyóñ,*f1* we tí kambi yaña na. Beña kumande wó bëndima móno tofu yí nje nò.>

¹⁶ Ke ñgimó te yinori bejeké be Yesus tí woke to mëyasi mëte yi bá ke kwañna kén na. Yasi wete, ke Yesus ma nje yókwe ke dyobó bá mëluksa mënë kék, ε bo nje take duwé nde, yasi te yi mëkana me Njambiyé díkima lëpó nò kék bá ke kasi nè. Bo njá duwé sendi nde, gba mëyasi mëte yi bo kelma kék, bo kelma yo keto nè.

¹⁷ Ke ñgimó te yi Yesus jebama né Lasar jongwé ke njoka bëmuñ punje ke boñsonj kék, budya bomó bá kete. E bo diki yekidye yasi te yi bo bënjma kék.

¹⁸ Yo keto te yite yi ñgil bomó ká kék sosa nyé kék. Bo wokuma kasi mëyekambiye mënori yi nyé kelma kék.

¹⁹ Ndana, ε *Befarisé lëpó tandé yan nde: «Né bëña, yasi te yi wuné yakama

keló sendi ndana yeti se na. Bomó hene ma lekwé kék ke kój nè.»

Banja Begrek ke kwadýe lëpina

bene be Yesus

²⁰ Banja Begrek bá ke njoka botu bete be ká ke Yerusalem yí kék kanó Njambiyé ke jesó *Paska baka.

²¹ E bo kék ke yi Filip te mó Betsayda ke Galile. E bo ñgweta né nyé lëpó nde: «Nyanjwé mbam, wuse ke kwadýe bënjé Yesus.»

²² E Filip kék lëpó nyé Andere, ε bo hene yiba nje kwá kék lëpó nyé Yesus.

²³ E Yesus yeñsa nyé bo nde: «Ígimó ma dyá, ñgimó te yi Njambiyé ta punje né mëluksa me *Mónó mumó yey.»

²⁴ Gbakasi yi mi lëpó nyé wuné kék: Ngé mbumó mbusa tí pa kék ke mënëti pa gwe na, yo ta bëñé ndi wete. Ma yasi wete, ngé yo pa gwe, yo ta nje wumó budya mëmbumó.

²⁵ Mó te ε kwadýe kambidya né jongwé dyené né ñgom ñgom kó ta dímbidye yo. Ma yókó ε díye kiné kambidya né jongwé dyené né ñguru wene kó ta bë né jongwé te yi kpo né kpo.

²⁶ Mumó hene ε kwadýe keló mesay nyé mi, mó te yákañwé bëngwé mi. Ke mbey te yi mi díye kete, mó mesay wombe ta diyo sendi kete. Ngé mumó kelé mesay nyé mi. Da ta lukse nyé.

²⁷ «Ndana temo mbé díke ne hañbuñu, mi duwá nde, mi ta lëpó né ñge? ’Mi lépi ka nde: Da jongwé mi kék yasi te yi kwadýe dyá mi ndana kék? Ko na, keto yo keto te yite yi mi njá nò ke mënëti maka.

²⁸ Da, keló nde, bomó lúksa díno dyá.» Ndana, ε bo woke yiña men ke wule dyobó lëpó nde: «Mi ma keló nde, bomó lúksa díno dyembé. Mi ta basidye keló nde, bo lúksa sendi yo.»

²⁹ Ñgil botu bete be bá womete wokó men yinori baka lëpima nde: «Mbiyó lumma.» Banja nde: «Wete jaki Njambiyé lëpinama nyé nyé.»

³⁰ E Yesus yeñsa nde: «Men te yi lëpinama wule dyobó kék tí lëpinanjwé keto mbé na, yo lëpinanjwé keto yun.

³¹ Ngimō te yi Njambiyē ta pēsō ne jōsi botu bē mēnēti maka kē ma dýa. Ndana Njambiyē ta dūdye *Kum mēnēti maka soñē.

³² Pe yembē, ke bo si ḥgaba mi ke jeti tēmbidye ke kwey, mi ta dūlē bomō hēnē njesē ke yembē.

³³ Yesus lēpi yinōri yí tedye ne kwalō soñ te yi nyē ta sañgwa nō kē.

³⁴ E ḥgil bomō yeñsa nyē nyē nde: «Wuse wokuma su ke mēkana mē mēmboñga mē Njambiyē nde, *Krist ta dīyō kpo ne kpo. Ma nan yi we nje lēro yō nde, bo yākañgwē ḥgaba *Mōnō mūmō ke jeti tēmbidye ke kwey kē? Mōnō mūmō te ete ba nda?»

³⁵ E Yesus nje lēro nyē bo nde: «Mējasī ndi ke njoka yun yi yaka mōnō ngimō. Piñō te yi yo ndi ke pano dēte kē, wunē kēndi ke puyē te, kambō yitil mē nje ḥgbake wunē. Yo nde, mo te e kēndē ke moy yitil kō kēndi tukute.

³⁶ Ke ḥgimō te yi mējasī ndi ke pano ke njoka yun kē, wunē tīki temō ke mējasī mēte, nē wunē bē botu bē mējasī.» Ke Yesus ma si lēro mēyasi mēnōri kē, e nyē kwā duwē womēte kē mbōmbu yan kē sōma.

³⁷ Ko bēkō nde, a kelma budyā mēyekambiye dēte ke misi mē bomō, bo tī tīke temō ne nyē na.

³⁸ Yo kwañnama dēte, nē mēlepi mēte yi Esayi te mō punja mēlepi mē Njambiyē lēpima kē si tondu. A lēpima nde: <Baba Mbokō, ma nda tikima temō ke yasi te yi wuse lēpima kē? Sendi, 'Baba Mbokō tédyā nda deti ne?>

³⁹ Ko, ma bo ti yaka tīko temō na, keto lēpi te yi Esayi lēpima sendi kē. A lēpima nde:

⁴⁰ <Ngimō te yi dībō misi man, dēsē mētemō man, kambō bo mē nje bēnē mēyasi, bo mē nje bē nē dýano, bo mē nje yeñsa temō, ma nyē nje sidye kōn yan.>

⁴¹ Esayi njáki lēro mēyasi mēnōri ke kasi Yesus, keto a bēnēta mēluksa mēnē.

⁴² Ko bēkō dēte, ḥaňa Beyudēn budyate tikima temō ke yi Yesus. Yasi wete, bo tī jayē punjē yo ke misi mē bomō na, kambō *Befarisē mē nje lēro nde, bo tī nata se mbanjō mēwesidya na.

⁴³ Bekum Beyudēn baka kelma dēte, keto bo kwadysa nde, bomō lūksa bo kwā meluksa mēte yi Njambiyē yakama lukse ne bo kē.

⁴⁴ Ndana, ε Yesus lēre ne mēn ke kwey nde: «Mo te ε tīke temō ne mi, mo te tī tīki temō ne mi na, yo nde, a tīki temō ne Mo te ε tomma mi njesē kō.

⁴⁵ Sendi, mo te ε bēnē mi, mo te bēnēta Mo te ε tomma mi kō.

⁴⁶ Mi njā mbe ke mēnēti maka yí paniyē puyē nda yi mējasī panē nō kē. Dēte, mo te ε tīke temō ne mi, mo te tī dīyō ke moy yitil na.

⁴⁷ Ngē mūmō wokē mēlepi mēmbe pupē metō, yeti mi jōse nyē na, keto mi ti njáki nje jōse botu bē mēnēti maka na, yo nde, mi njáki nje joñgwē bo.

⁴⁸ Mo te ε señē mi pupē metō ke mēlepi mēmbe, mo te ne mō te ε ta jōse nyē. Gba lēpi te yi mi lēpima kē ta pēsō jōsi ne ke njena yesō siyna mboko.

⁴⁹ Yo nde, mi tī lēpina ne deti te yembē na. Yasi wete, Da, nyē Mo te ε tomma mi ne ḥguru wene kō lēpima nyē mi mēyasi mēte yi mi yākañgwē lēro nē mēyasi mēte yi mi yākañgwē tedye kē.

⁵⁰ Ma mi duwā nde, yasi te yi nyē lēre kē kēl nde, mūmō bēki ne joñgwē te yi kpo ne kpo. Dēte, mēyasi mēte yi mi lēre mbe kē, mi lēpi bēnēta numbu Da.»

13

Yesus ke weyē mēkol mē

bejekē bēnē

¹ Misi pupē yo bā nde, bo ta kelō jesō *Paska. Yesus duwā nde, ḥgimō ne ma dýa, ḥgimō te yi nyē ta duwē nō kē mēnēti maka kē pe yi Da. A bā ke kwadysa botu bēnē bē bā ke mēnēti maka baka mētu hēnē. A kwadysa bo kumō ke njena mētu mēnē ke mēnēti.

² Yesus bā ke dyena bēnē bejekē bēnē bekoko. Yinōri *Kum bēya mēkele ma nyē bēya metakē ke temō Yudas te mōnō Simōn Iskariyot nde, a dýāngwē Yesus.

³ Yesus duwā nde, Da ma nyē nyē deti te yi namō mēyasi hēnē. A duwā sendi nde, a wúla ke yi Njambiyē nje nō, a ta yōkwe kē pe yene.

4 Ε nyε tεmε ke mbey mεdye sonε nyanjgwε lambo te yi bα ke yotu ne kε tikε ne naŋ. Ε nyε bα yinα kum lambo wotε ke jon.

5 Ndana, ε nyε bα mɔrɔku kumbε ke wεtε pan nyε bα ke weyna mεkol mε bejekε bεnε nje titε ne kum lambo te yi bα ke jon ne kε.

6 Ε nyε nje kumε ke yi Simɔn Piyer. Ε Simɔn Piyer lεpε nyε nyε nde: «Nyanjgwε Kumande, yo gba wε ke kwadεyε weyε mεkol mεmbε?»

7 Ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Wε yeti ke biye to yasi te yi mi kelε ndana kε na, yasi wεtε, wε ta nje biye yo wεtε yeso.»

8 Ε Piyer lεpε nyε nyε nde: «Ko wε tī weyε mεkol mεmbε wεtε yeso na.» Ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Igε mi ti weyε mεkol mō na, nam siyema sine wε.»

9 Ε Simɔn Piyer lεpε nyε nyε nde: «Nyanjgwε Kumande, wε tī weya ndi mεkol siyε na, weya sendi mεbα nē to.»

10 Ε Yesus nje lεpε nyε nyε nde: «Igε mumɔ si weya ne yotu hεnε, siya yasi te yi nyε yākaŋgwε kelε ke kɔŋte, yo ndi weyna gbela mεkol, keto yotu ne mε pupunate. Ma wunε mε yun pupunate. Yasi wεtε, yeti wunε hεnε na.»

11 Yo nde, Yesus duwα mō te ε ta dyanjgwε nyε kō, yori yi nyε lεpima nde: «Wunε hεnε yeti pupunate» kε.

12 Ndana, ke Yesus ma si weyε mεkol man kε, ε nyε tōkε lambo ne lεnε nje kwα dīyα ke mbey mεdye lεpε nyε bō nde: «'Wunε biyema to yasi te yi mi kelma ndana ne wunε kε?»

13 Yi wunε jeba mi nde yekele ho nde kumande kε, yo gbakasi, mi gbate yekele nē kumande.

14 Ma nge bε nde, mi kumande, mi yekele weyema mεkol mun, wunε sendi, wunε yākaŋgwε weyε mεkol mun tandε yun.

15 Yo nde, mi tedya wunε nda yi wunε yākaŋgwε kelε kε, nē wunε kel sendi nda yi mi kelma ne wunε kε.

16 Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kε: Kinε wεtε mō mesay ε kwaŋma masa wεnε na. Sendi, kinε wεtε mō te yi bo tomε nyε tomε kwaŋma mō te ε tomma nyε kō na.

17 Nda wunε ma duwε dεte kε, nge wunε kelε dεte, wunε ta bε ne mεsosa.

18 «Mi ti lépi ne wunε hεnε na, mi duwα gba botu bete bε mi tɔkuma baka. Yasi wεtε, mεlεpi mεtε yi yo kεtinate ke mεkana mε Njambiye kε yākaŋgwε si tondε. Yo kεtinate nde: <Mō te yi sine nyε dyεna ndi wεtε kō bοŋma dγambι suŋgwε ne mi.»

19 Ma yoke yi mi kandε lεpε ndana nyε wunε ke nγimɔ te yi bεya yasi tī pa dγa kε. Simande ke nγimɔ te yi yo ta dγa kε, nē wunε tiki temε nde, yo mi mō te yi mi dikima lεpε nō kō.

20 Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kε: Mō te ε bα mμmɔ hεnε te yi mi tomε kō kimɔtε, mō te bōn mi. Sendi, mō te ε bα mi kimɔtε, mō te bōn Mō te ε tomma mi kō.»

Yesus nde, Yudas ta dyanjgwε nyε (Mt 26; Mk 14; Lk 22)

21 Ke Yesus ma si lεpε dεte kε, temε ne tī bε ne te ke kɔŋte na, ε nyε lεpε ne saŋsaŋ nde: «Gbakasi yi mi lεpε nyε wunε kε: Wεtε mμmɔ ke njoka yun ta dyanjgwε mi.»

22 ε lεpε bαnε bejekε, ε bo bεŋna tandε yan ne hεlε hεlε hεlε kinε duwε mō te yi nyε lεpε nō kō na.

23 Yinɔri wεtε jeke te yi Yesus dikima kwadεyε budyate kō bα mεtifyε ke mbey mεdye ke kεki Yesus.

24 Ε Simɔn Piyer yesidye misi nyε nyε nde, a dīya Yesus, na lεpε mō te yi nyε lεpε nō kō.

25 ε jeke te lεŋgwε yotu kεnε pulɔ Yesus diyε nyε nde: «Nyanjgwε Kumande, wε lεpε yasi ke ne nda?»

26 ε Yesus yenja nde: «Mō te yi mi ta bα mampa tōpε ke mbe njay kaŋε nyε nyε kō, mō te ru.» Ε nyε bα mampa tōpε ke mbe njay kaŋε nyε Yudas te mōnɔ Simɔn Iskariyot.

27 Ke Yesus ma kaŋε ndi yo nyε nyε dεkε kε, ε *Satan nyiŋε temε Yudas. Ε Yesus nje dīyα lεpε nyε nyε nde: «Yasi te yi wε take kelε kε, kelε yo nedε.»

28 Ko mμmɔ wεtε ne wεtε ke njoka botu bete bε bα ke mbey mεdye baka tī biye to lεpε te yi nyε lεpima nyε Yudas kε na.

²⁹ Yo nde, banja takima nde, nda yo Yudas bakidye kpongi mɔni ké, Yesus lépi yari nyε nyε nde, a bôm meyasi mête yi yo ta kame bo ke jesɔ ké, ho nde, a nyɛki yinjɑ yasi nyε botu be ŋgwetε.

³⁰ Ke Yudas ma kɛnje ndi ɓo ɓiyε ne mampa yinɔri ké, ε nyε pundi ne put kwɑ. Yo bɑ ne tu.

Yesus nde, bejekε bɛne kwâdyaŋgwε

³¹ Ke Yudas ma si pundi kwɑ ké, ε Yesus lεpε nde: «Ndana Njambiyε ma punje meluksa mε *Mɔnɔ mumɔ. Sendi, Njambiyε ma punje meluksa mεnε ne ŋguru wene ne nje Mɔnɔ.

³² Ngε ɓe nde, Njambiyε ma punje meluksa mεnε ne ŋguru wene ne nje Mɔnɔ, a ta punje meluksa mε Mɔnɔ ke yotu ne, Njambiyε ne ŋguru wene. Ngimɔ te yi nyε ta punje ne meluksa mε Mɔnɔ ké bukwɑ ne mbet.

³³ Wunε bɔnɔ, mi ndi ne mɔnɔ ngimɔ ne mbet yí kwaŋdye sine wunε. Wunε ta sɔ mi. Mi lepima nyε Beyuden nde, wunε yeti ne deti te yi kε ke mbey te yi mi kε kete kε na. Yo ndi kiya mεlepi mête yi mi lεpε sendi ndana nyε gba wunε kε.

³⁴ Mi ke nyε wunε jɔnja mboŋga, yo nde: Wunε kwâdyaŋgwε tandε yun nda yi mi kwadysa ne wunε kε. Wunε sendi, wunε kwâdyaŋgwε dete.

³⁵ Ngε wunε kwadysa tandε yun, bɔmɔ ta duwε nde, wunε bejekε bembε.»

³⁶ ε Simɔn Piyer lεpε nyε nyε nde: «Nyaŋgwε Kumande, yite nde, wε kén we?» ε Yesus yenɔa nyε nyε nde: «Wε yeti ne deti te yi ɓeŋgwε mi ke mbey te yi mi kε kete ndana kε na, yasi wεte, wε ta disɔ ɓeŋgwε mi ke yinjɑ mɛŋgimɔ.»

³⁷ ε Piyer lεpε nyε nyε nde: «Nyaŋgwε Kumande, ngε ta sunɔ nde, mi t̄i ɓeŋgwε wε ndana kε? Mi nɛdɔ te yi nyε joŋgwε dyembε kεto yɔ.»

³⁸ ε Yesus yenɔa nde: «Wε lépi gba nde, wε nɛdɔ te yi nyε joŋgwε dýɔ kεto mbε nde? Gbakasi yi mi lεpε nyε wε kε: Wε ta tonɔ kumɔ mɛŋga yitati nde, wε yeti ke duwε mi na, mbam kubε má nje koko njimε.»

14

Yesus nde, nyε nje te yi kumɔ nɔ

ke yi Da

¹ ε Yesus kε mbɔmbu lεpɔ nyε bejekε nde: «Temo yun t̄i kudyükwe na. Wunε kén mbɔmbu yí tikɔ temɔ ke yi Njambiyε, tikɔ sendi temɔ ne mi.

² Mεmbεy budya ke t̄i Saŋmbε. Yo má d̄iy kine ɓe d̄ete na, 'ma mi t̄i lεpε nyε wunε nde: Mi ke kε kobile mbey tike wunε na?

³ Ngε mi si kε kobile mbey tike wunε, mi ta yɔkwε ne kókɔ nje ɓu wunε, nε wunε d̄iy sendi ke mbey te yi mi d̄iyε kete kε.

⁴ Wunε duwɑ mbey te yi mi kε mbε kete kε, wunε duwɑ nje te.»

⁵ ε Tomasi lεpε nyε nyε nde: «Nyaŋgwε Kumande, wuse yeti ke duwε mbey te yi wε kε kete kε na. Ma he ta kelɔ nan yí duwε ne nje te?»

⁶ ε Yesus yenɔa nyε nyε nde: «Mi mbε nje, mi gbakasi, mi sendi jonggwε. Kine mumɔ ε yakama kumɔ ke yi Da kine kwɑ ne mi na.

⁷ Wunε má dukwε mi gbatε, ma wunε ta duwε sendi Saŋmbε. Kande ndana wunε ma duwε nyε, wunε sima ɓeŋε nyε sendi.»

⁸ ε Filip lεpε nyε nyε nde: «Nyaŋgwε Kumande, tedya wuse Da, yite ma yaka wuse.»

⁹ ε Yesus yenɔa nyε nyε nde: «Wuy Filip, budya nyaŋgwε metu mête yi mi sima kwaŋdye sine wunε kε, 'kumɔ ndana wε t̄i pa duwε mi na? Mɔ te ε ɓeŋma mi, mɔ te sima ɓeŋε Da. Ma nan yi wε nje lεpɔ ndana nde: 'Tedya wuse Da' kε?»

¹⁰ Wε yeti ke tikɔ temɔ nde, mi mbε pε yi Da, ma nyε sendi pε yembε na? Mεlepi mête yi mi lεpε mbε nyε wunε kε, mi ti lépi ne deti te yembε na. Yo nde, Da, nyε ε d̄iyε ke yembε kɔ ke punje nyaŋgwε mɛkele mεnε.

¹¹ Wunε t̄iki temɔ ke lεpi te yi mi lεpε nde: Mi pε yi Da, Da sendi pε yembε kε. Ngε wunε ti tike temɔ ne mi ke lεpi te yite na, wunε yɛkidya tikɔ temɔ kεto mɛkele mête yike yi mi kele kε.

12 Gbakasi yi mi lerep nyę wunę kę: Mę te ε tike temę ne mi, mą te ta kelę sendi kwalo mękele męte yi mi kelę kę. A ta kelę nyangwę mękele kwą yike, kęto mi ke kwą mbę kę pe yi Da.

13 Ma yasi hęne te yi wunę ta diyę ne dīnō dyembę, mi ta kelę yo, né Da ńe ne męluksa ne nje Mōnō wene.

14 Nge wunę diyę yaşa ne dīnō dyembę, gba mi ta kelę yasi te.»

Yesus nde, a ta tomę Kimę Sisiŋ

njesę bomo bęne

15 «Nge wunę kwadyę mi, wunę ta bakię męmbonęga męmbe.

16 Ma mi ta nęweta mbę ne Da, a ta nyę wunę węte *Mę mękamna te ε ta dīyę wúne bo kpo ne kpo.

17 Mę mękamna te, yo Sisiŋ te ε gbakasi. Botu ńe męneti maka yeti ne dęti te yi jaye nyę na, kęto bo yeti ke ńeję nyę na. Sendi, bo yeti ke duwę nyę na. Yasi węte, wunę ke duwę yun nyę, kęto a ke dīyę wúne bo, ńe sendi pe yun.

18 Mi tí tikę wunę nda ńōnō bęnyuru na. Mi ta yökwe nje ke yun.

19 Bukię ndi mōnō nęgimę ne mbęt, botu ńe męneti maka tí ńeję se mi na. Yasi węte, ndi wunę ta ńeję yun mi, kęto mi mbę ne jony, dęte wunę sendi ta ńe yun ne jony.

20 Yeso te wunę ta duwę nde, mi mbę ke yi Sańmbę, wunę yun pe mi, mi pe wunę.

21 Mumę hęne ε jaye męmbonęga męmbe bakię yo, yo mą te ε ke kwadyę mi. Mumę hęne ε kwadyę mi, Sańmbę ta kwadyę nyę. Mi sendi ta kwadyę mą te punje yotu nyę nyę.»

22 ε Yudas, yeti Yudas te Iskariyot na lerep nyę nyę nde: «Nyangwę Kumande, nan yi we ta punje ndi yotu nyę wuse kine punje nyę botu ńe męneti maka kę?»

23 ε Yesus yenja nyę nyę nde: «Nge mumę kwadyę mi, mą te ta bakię męlepi męmbe, Sańmbę ta kwadyę nyę. Sinę Sańmbę ta kę ke yenę biye dya ke yenę.

24 Nge mumę ti kwadyę mi na, mą te ti yaka bakię męlepi męmbe na. Yo nde, męlepi męte yi wunę wokę yi punde

ke numbu mbę kę ti wúla ke yembę ne nęguru wombę na, yasi węte, yo wúla ke yi Da, nyę mą te ε tomma mi kę.

25 «Mi lépi męyasi maka ndana nyę wunę ke nęgimę te yi mi ndi kęte sinę wunę kę.

26 Yo nde, *Mę mękamna te ε Da ta tomę ne dīnō dyembę kę ta tedye wunę męyasi hęne. A ta kelę sendi nde, wunę tāka męyasi hęne te yi mi lępima nyę wunę kę. Mę mękamna te, yo Kimę Sisiŋ.

27 «Gba tete yi mi tike ne wunę kę! Mi ke nyę wunę tete yembę. Mi yeti ke nyę wunę yo nda yi botu ńe męneti maka nyę kę na. Temę yun tī kudyükwe na, wunę tī gwaki wę yaşa na.

28 Wunę ma wokę yasi te yi mi lępima nyę wunę kę. Mi lępima nde: «Mi ke kwą, ma mi ta yökwe sendi nje ke yun.» Má ńeki nde, wunę ke kwadyę mi gbatę, ma wunę ne męsosa yí wokę nde, mi ke kwą ke pe yi Da, kęto Da kwą mi.

29 Ma yoke yi mi kande lępę ndana nyę wunę pińč te yi yo tī pa kelna kę. Simande ke nęgimę te yi yo ta kelna kę, né wunę tiki temę ke yembę.

30 Mi tí lępina se budyate sinę wunę na, kęto *Kum męneti maka ke nje. A yeti ne dęti te yi kelę yinja yaşa ne mi na.

31 Yo nde, męyasi ta kwańna dęte, né botu ńe męneti maka duwę gbatę nde, mi ke kwadyę Da, né bo duwę sendi nde, mi kél męyasi ńejęngwę lępi te yi Da lępima nyę mi kę. Ne tēma, he jīsa waka kwą.»

15

Kasi njuku jeti

1 «Mi mbę kpasa njuku *vinyę. Ma Sańmbę, mą kombilate.

2 Bo jeti hęne ε diyę ke mi kine wumę męmbumę, Sańmbę ke peso yo sońę. Ndi nde, a ke kombile sońę ńeya mōnō mębę męjeti męte yi lo ke bo jeti te ε wumę męmbumę kę, né yo wum kwą yite.

3 Wunę mę yun pupunate kęto męlepi męte yi mi lępima nyę wunę kę.

4 Wunę diyę metu hęne pe mi nda yi mi diyę metu hęne pe yun kę. Nge bo jeti ti diyę sańgwate ne njuku te na, a ti yaka diyę nyęro wumę mbumę na. Yo

sendi dete ne wunε. Ngε wunε ti diyε metu hεnε pe mi, wunε ti yaka wumε mεmbumε na.

⁵ Mi mbε njuku jeti, wunε yun mεbε mete. Mumε te ε diyε metu hεnε pe mi, mi sendi pe nyε, mο te ke wumε budya mεmbumε, kεto kinε mi, wunε ti yaka kelο yaŋa na.

⁶ Ngε mumε ti diyε metu hεnε pe mi na, bo ke bε nyε bete ne venε nda yi bo bete ne bε jeti kε, o bεnε, yo ma si sɔsɔ, bo má nje bε yo bete ke dite si lodyε.

⁷ Ngε wunε diyε metu hεnε pe mi, sendi, ngε mεlepi mεmbe diyε metu hεnε pe yun, komεte, wunε dīya yasi hεnε te yi wunε kwadysε, wunε ta bε ne yo.

⁸ Ngε wunε wumε budya mεmbumε, wunε ta tedye nde, wunε bejekε bembε. Dete, mεluksa me Sanjmbε ke pundi ke puyε.

⁹ «Mi kwadysε wunε nda yi Da kwadysε ne mi kε. Wunε kεn mbεmbu yí diyε saŋgwate ne mi ke mοy mεkwadysε mεmbε.

¹⁰ Ngε wunε bakiſye mεmboŋga mεmbε, wunε ta kε mbεmbu yí diyε metu hεnε pe mi ke mοy mεkwadysε mεmbε nda yi mi bakiſye ne mεmboŋga me Sanjmbε yí diyε nο metu hεnε pe yenε ke moy mεkwadysε mεne kε.

¹¹ Mi lépi mεyasi mεnɔri nyε wunε, nε wunε bε ne mesosa mete yi mi nο kε, nε mesosa tondu ke temε yun.

¹² «Mboŋga te yi mi nyε wunε kε, yo nde: Wunε kwâdyangwε tandε yun nda yi mi kwadysε ne wunε kε.

¹³ Njena nyanjwε mεkwadysε mete yi mumε yakama tedye, yo komε nyε nyε joŋgwε dγεnε kεto bεsε bεnε.

¹⁴ Ngε wunε kelε yasi te yi mi lεpε nyε wunε kε, yite wunε bεsε bembε.

¹⁵ Mi yeti ke jeba se wunε nde botu bε mεsay na, kεto mɔnɔ mεsay ti dūkwε yasi te yi masa wene kelε kε na. Mi ke jeba wunε ndana nde bεsε bembε, kεto mi ma tedye wunε mεyasi hεnε te yi Sanjmbε lεpima nyε mi kε.

¹⁶ Yeti wunε tɔkε mi na, yo mi tɔkε wunε tomε wunε, nε wunε kε wumε mεmbumε, nε mεmbumε mun kiki.

Dete, yasi hεnε te yi wunε ta diyε Da ne dīnɔ dyembε, a ta nyε wunε yo.

¹⁷ Yasi hεnε te yi mi kombile lεpε nyε wunε, yo nde: Wunε kwâdyangwε.»

Botu bε meneti maka ke bεnε Yesus

nε botu bεnε hεnε

¹⁸ «Ngε bε nde, botu bε meneti maka ke bεnε wunε, wunε dūkwε nde, bo kandima bεnε mi ne wunε.

¹⁹ Wunε má bεki saŋgwate wunε botu bε meneti maka, ma botu bε meneti maka ta kwadysε wunε, kεto wúnε bo ndi ne mεkele wεtε. Yasi wεtε, wunε yeti saŋgwate wúnε botu bε meneti maka na. Mi tɔkuma wunε soŋε ke njoka yan. Yo kεto te yite yi botu bε meneti maka bεnε ne wunε kε.

²⁰ Wunε tāka lεpi te yi mi lεpima mbe nyε wunε kε. Mi lεpima nyε wunε nde: <Kinε wεtε mο mεsay ε kwaŋma masa wene na.» Ngε bε nde, bo tedye mi nyanjwε mεbεnε, bo ta tedye sendi wunε mεbεnε dete. Ngε bε nde, bo bakiſye mεlepi mεmbε, bo ta bakiſye sendi mεlepi mun.

²¹ Yo nde, bo ta kelε mεyasi mεnɔri hεnε ne wunε kεto dīnɔ dyembε, kεto bo yeti ke duwε Mο te ε tomma mi njesε ko na.

²² Mi má diy kinε nje, diyε sendi kinε lεpina nyε bo na, ma mεbεyε yeti ke to yan na. Ma ndana mi ma si nje lεpina nyε bo. Dete, bo yeti se ne gβεla mɔnɔ yaŋa te yi bo yakama jɔse ke kasi mεbεyε man na.

²³ Mο te ε bεnε mi, mο te bεnma sendi Sanjmbε.

²⁴ Mi má diy kinε kelε yinε mεkele mete yi mumε wεtε ne wεtε tī kelε ne toru, ma mεbεyε yeti ke to yan na. Ma ndana bo bεnma nyanjwε mεkele mete yi mi kelma kε, ko bεkε dete, bo ke bεnε mi sine Sanjmbε hεnε.

²⁵ Yo nde, mεyasi mete kεlñanjwε dete yi tonjε ne mεyasi mete yi yo kεtinate ke mεkana me mεmboŋga man kε. Yo kεtinate nde: <Bo bεnma mi kinε to te na.»

²⁶ «*Mο mεkamna wun ta nje. Mi ta njesε nyε wule pe yi Da. Yo Sisiŋ te ε gβakasi, Sisiŋ te ε punde wule ke yi Da.

Ké ḥgimō te yi nyé ta njé ké, a ta lèpō yasi te yi nyé duwā ke kasi mbé ké nyé wuné.

²⁷ Ma wuné ta lèpō sendi yasi te yi wuné duwā nè yi wuné bëjma ke kasi mbé ké, keto sine wuné ke joṇna wëtë njombu yaṇa.»

16

Mesay mete yi Kimɔ Sisiŋ ta kelɔ ké

¹ «Meyasi maka yi mi lèpima nyé wuné ké, mi lépi, kambo wuné me njé diyɔ kiné tikɔ se temɔ nè mi na.

² Bo ta kidye wuné nde, wuné tì nata se membanjo mewesidya man wëtë yeso na. Gba ḥgimō ta dyà yi bo ta wo wuné, take nde, yite yi bo kelè ké, bo ke kanɔ Njambiyé.

³ Bo ta kelɔ meyasi menɔri, keto bo tì duwé ko Da ko mi na.

⁴ Yo nde, mi lépi meyasi maka nyé wuné, simande komé ḥgimō te ta dyà ké, nè wuné njé taki duwé nde, mi ma kandé lèpō nyé wuné. Yasi wëtë, mi tì lèpē meyasi mete nyé wuné ke ḥgimō te yi mi kandima ne tedya yun meyasi ké na, keto mi bâ ndi sine wuné.

⁵ «Ma ndana mi ke yɔkwé kè pe yi Mɔ te ε tomma mi njesé ko. Ma ko mumɔ wëtë ne wëtë ke njoka yun yeti ke diyɛ mbey te yi mi kè kete ké na.

⁶ Yasi wëtë, temɔ yun ma tondɔ ne ḥgambi keto lèpi te yi mi lèpima nyé wuné ké.

⁷ Yo nde, yo gba gbakasi yi mi lèpē nyé wuné ké: Yo ta bë kimôte pe yun nde, mi kwâñ, keto ḥge mi diyɛ kiné kwâ na, *Mɔ mëkamna tì njé pe yun na. Yasi wëtë, ḥge mi kwâ, mi ta tomo nyé njesé wuné.

⁸ Ma komé nyé ta njé ké, a ta tedye botu bë meneti maka ne saŋsaŋ nde, ke kasi mëbeyɔ, metake man kòtute. Ke kasi ḥgben mëkele nè ke kasi pèsina josi te yi Njambiyé, metake man sendi kòtute.

⁹ A ta tedye bo nde, metake man kòtute ke kasi mëbeyɔ, keto bo yeti ke tiko temɔ ne mi na.

¹⁰ Sendi, metake man kòtute ke kasi ḥgben mëkele, keto mi ke yɔkwé kè pe yi Da. Dete, wuné tì bëjne se mi na.

¹¹ A ta tedye sendi bo nde, metake man kòtute ke kasi pèsina josi te yi Njambiyé, keto Njambiyé sima pèsɔ josi *Kum mënèti maka.

¹² «Mi ndi nè budyà meyasi mete yi mi yakama lèpō nyé wuné, yasi wëtë, wuné ti yaka wokɔ meyasi mete ndana na.

¹³ Komé Sisiŋ te ε gbakasi ta njé ké, a ta tedye wuné yasi hëne te yi bë gbakasi ké. Yo nde, a tì lèpina ne deti te yene ne ḥguru wéné na, yasi wëtë, a ta lèpō yasi hëne te yi nyé wokuma ke numbu Da ké. A ta njé pelɛ meyasi mete yi ta kwaṇna ké nyé wuné.

¹⁴ Yo nyé ta punje meluksa mëmbé, keto a ta bù lèpi ke numbu mbé nje pelɛ nyé wuné.

¹⁵ Yasi hëne te yi Da nɔ, yo yembé. Yo keto te yite yi mi lèpima nde: A ta bù lèpi ke numbu mbé nje pelɛ nyé wuné ké.

¹⁶ «Bukwà ndi mɔnɔ ḥgimō ne mbet, wuné tì bëjne se mi na. Diyɔ ke kòjte sendi ne mbet, wuné má nje bëjne sendi mi ne kòkɔ.»

¹⁷ Ndana, ε baṇa bëjeké bëne lèpē tandé yan nde: «'A kwádyikwé lèpō ne ḥge nyé wuse? Yiṇa nde: 'Bukwà ndi mɔnɔ ḥgimō ne mbet, wuné tì bëjne se mi na. Diyɔ ke kòjte sendi ne mbet, wuné má nje bëjne sendi mi ne kòkɔ,' yiṇa sendi nde: 'Keto mi ke yɔkwé kè pe yi Da,' a kwádyikwé lèpō ne ḥge nyé wuse?»

¹⁸ ε bo kè mbɔmbu lèpō nde: «Yiṇa nde: 'Bukwà ndi mɔnɔ ḥgimō ne mbet,' to lèpi te yi nyé lèpē dëte ké ne ḥge? Wuse yeti ke bïye su to te na.»

¹⁹ Yesus duwā nde, bo kwadýa diyɛ nyé yiṇa yasi. ε nyé lèpē nyé bo nde: «Wuné ke diyna tandem yun ke lèpi te yi mi lèpima nde: 'Bukwà ndi mɔnɔ ḥgimō ne mbet, wuné tì bëjne se mi, diyɔ ke kòjte sendi ne mbet, wuné má nje bëjne sendi mi ne kòkɔ ké.' 'Wuné díynaŋgwé keto te yite?'

²⁰ Ma gbakasi yi mi lèpē nyé wuné ké: Wuné ta lelɔ gbaté jaña, botu bë meneti maka ta bë ne mësosa. Wuné ta kpalo bë ne ḥgambi, yasi wëtë, ḥgambi yun ta njé yeṣa bë mësosa.

²¹ Ke ḥgimō te yi nyari ke wa ne mì ké, temɔ ne dëke ne habubu, keto ḥgimō mëbònë mete yene dýaṇma. Yasi wëtë,

ηγε νυε si punje monosike ke puyε, a yeti ke take se mebōne mete yite na, kēto mesosa mete yi nyε me no kē, kēto a jama mumo njese ke meneti.

22 Wune sendi ndana dete, metemo mun ne ηgambi. Ndi nde, mi ta basidye bēne wune ne kōkō, komete, wune ta bē ne mesosa. Kine mumo wete ne wete ta sojε mesosa mete ke temo yun na.

23 Komε yeso te ta dyā kē, wune tī diye mi mediyen na. Gbakasi yi mi lepε nyε wune kē: Ήge wune diye Da yin̄a yasi ne dīn̄o dyembε, a ta nyε wune yo.

24 Kum̄o ndana wune tī pa diye yin̄a yaña ne dīn̄o dyembε na. Wune dīya, ne ta bē ne ya te. Dete, mesosa mete yi wune bē no kē ta tondo temo yun ne ηgbεn̄.

25 «Mi lepima meyasi mete nyε wune ne nje mekan̄o. Ngim̄o ke nje, ngim̄o te yi mi tī lepina se nyε wune ne nje mekan̄o na. Yasi wete, mi ta kombile lep̄o kasi Da ne gbas gbas nyε wune.

26 Komε yeso te ta dyā kē, wune ta diye Da yasi ne dīn̄o dyembε. Mi yeti ke lep̄o nyε wune nde, mi ta diye Da yin̄a yaña ke numbu yun na.

27 Yo nde, Da ne ηguru wene ke kwadye wune, keto wune kwadya mi tik̄o temo nde, mi wúla ke yi Njambiyε nje no.

28 Mi wúla ke yi Da nje no ke meneti maka. Ma ndana mi ke dūwε kē meneti maka yōkwε kē pe yi Da.»

29 Ε bejekε bēne nje lep̄o nyε nyε nde: «Bεn̄a, ndana we ke lepina ne gbas gbas kine lepina se ne nje mekan̄o na.

30 Ndana wuse duwā nde, we ke duwe meyasi hēne. We ke kande si duwe yasi te yi mumo ke kwadye diye we kine nde, wete mumo pān̄ pa diye we yin̄a mediyen na. Dete, wuse ke tik̄o temo nde, we wúla ke yi Njambiyε nje no.»

31 Ε nyε yen̄sa nyε bo nde: «'Yo ndana yi wune nje tik̄o temo ne mi yε?»

32 Ne bēn̄a, ngim̄o ke nje, yo ma dyā, ngim̄o te yi wune ta wanja wete wete, mumo hēne ke tōke nje tū dyene tik̄o mi nyεr̄o. Ko bēkō dete, mi yeti nyεr̄o na, keto Da pe mi.

33 Mi lepi meyasi maka hēne nyε wune, ne wune bē ne te, keto wune me

sangwate ne mi. Wune ta sangwa ne mebōne ke to meneti maka. Yasi wete, wune tī kambi yaña na, kēto mi ma lajsa mbe deti meneti maka.»

17

Yesus ke ηgweta ne Njambiyε

keto botu bēne

1 Κε Yesus ma si lep̄o mēlepi menori kē, ε nyε kañe misi ken̄e kwey lep̄o nde: «Da, ηgim̄o ma dyā, punjukwε mēluksa me Mōn̄o wō, ne Mōn̄o wō punje mēluksa mo,

2 keto we nya nyε deti te yi namo bom̄o hēne, na kel nde, bom̄o hēne te yi we nya nyε baka bē ne jongwε te yi kpo ne kpo.

3 Jongwε te yi kpo ne kpo, yo nde, bo dūkwε we, we siya kpasa Njambiyε te ε kete gbate, duwe sendi Yesus Krist, yōkō yi we tomma kō.

4 Mi punja mēluksa mo ke meneti maka, sidyε sendi mesay mete yi we nya mi nde, mi kēl kē.

5 Ma Da, ndana punjukwε mēluksa membe ke keki yō. Punjukwε mēluksa mete yi mi bā no ke keki yō yite mboko tī pa kusuna kē.

6 «Mi kelma nde, botu bēte bē we sojma ke njoka botu bē meneti nyε mi baka dūkwε dīn̄o dyō. Bo bā botu bō, ε we kañe bo nyε mi, ε bo bakidye mēlepi mo.

7 Ma ndana bo ma duwe nde, meyasi hēne te yi we nya mi kē wúla gbate ke yō,

8 keto mēlepi mete yi we tedya mi kē, mi kwan̄dya yo nyε bo, ε bo tike temo kete. Bo duwā gbate nde, mi wúla pe yō nje no, ε bo tike temo nde, yo gba we tome mi njesε.

9 Mi ηgwētan̄gwe ne we keto yan, yeti keto botu bē meneti maka na. Mi ηgwētan̄gwe ne we ndi keto botu bēte yi we nya mi baka, keto bo wókunaŋgwε ne we.

10 Meyasi hēne te yi mi no, yo yō. Sendi, meyasi hēne te yi we no, yo yembε. Botu bēte bē we nya mi baka ke punje mēluksa membe.

11 Mi yeti se ke meneti maka na, ndi bo ke tika ke meneti maka. Ma mi ke yōkwε mbe kē pe yō. Da, we kiyo, bakiyε bo ne

deti te yi wule ke dīnō dyo yi we nya mi ké, né bo bē ndi yasi wete nda sine we.

¹² Ke ḥigimo te yi mi bā sine bo ké, mi ḥakidya bo ne deti te yi wule ke dīnō dyo yi we nya mi ké. Mi ḥakidya bo nda mbumō misi məmbe. Ko wete ke njoka yan tī yambile na, soṇe ndi yōkō yi bā kponate ke yene nde, a ta yambile kō. Yo kēlnangwe dete, né meyasi mete yi bā ketinate ke məkana me Njambiye ké si tondu.

¹³ Ma ndana mi ke yōkwe kē pe yo. Mi lēpi meyasi maka ke ḥigimo te yi mi ndi ke məneti maka ké, né mesosa tondu ke temō yan nda yi mi nō ké.

¹⁴ Mi kwāndya mbe lepi yō nyē bo, ε botu be məneti maka bēne bo, keto bēne botu be məneti maka yeti saṅguate na nda yi mi sendi yeti saṅguate sine botu be məneti maka ké.

¹⁵ Mi ti ḥigwētaṅgwe ne we nde, soṇa bo ke məneti maka na. Yo nde, ḥakidya bo, kambo ne *Mō bēya məkele.

¹⁶ Benē botu be məneti maka yeti saṅguate nda yi mi yeti sendi saṅguate sine botu be məneti maka ké.

¹⁷ Kelo nde, bo bēki botu bo ne nje məlepi mō yi bē gbakasi. Gba məlepi mō ndi gbakasi.

¹⁸ Mi ke tomō bo kēnje ke məneti maka nda yi we tomma ne mi njese ke məneti kē.

¹⁹ Yo ke gba to yan yi mi ne ḥiguru wombe ke kaṇje yotu mbe nyē we, né bo sendi kaṇ meyotu man gbate nyē we.

²⁰ «Yo nde, mi ti ḥigwētaṅgwe ne we ndi keto yan bēpo na. Yasi wete, mi ḥigwētaṅgwe sendi ne we, keto botu bēte bē ta tikō temō ne mi keto lepi te yi bo ta lepo kē.

²¹ Mi ḥigwētaṅgwe ne we, né bo hēne bē ndi yasi wete nda yi we Da diye nō pe yembe, mi sendi pe yo kē. Mi ḥigwētaṅgwe, né bo sendi bē saṅguate sine bo, né botu be məneti maka jay nde, yo we tome mi njese.

²² Mi kelma sendi nde, bo bēki ne kiya məluksa mete yi we kelma nde, mi bēki nō kē, né bo bē ndi yasi wete nda yi sine we diye nō kē.

²³ Mi pe yan, we pe mi, né bo bē saṅguate ndi wete. Dete, botu be məneti maka ta duwe gbate nde, we tome mi njese, né bo duwe sendi nde, we ke kwadysē botu bēte nda yi we kwadysē ne mi kē.

²⁴ Da, mi kwādyikwē gba nde, mi dīy gba sine botu bēte be we kaṇma nyē mi baka ke mbey te yi mi dīyē kēte kē. Mi kwādyikwē dete, né bo bēnē məluksa mete yi we nya mi kē. We nya mi məluksa mete, keto we kwadysē mi yite mbokō tī pa kusuna na.

²⁵ Da, we yōkō ε kele yasi ne ḥigbej, yo nde, ko botu be məneti maka tī duwe we na, ndi mi duwā we, ε baka duwe nde, yo we tome mi.

²⁶ Mi tēdya bo dīnō dyo. Mi ta kē mbōmbu yī tedyē bo, né məkwadysē mete yi we kwadysē ne mi kē bē sendi pe yan, né mi ne ḥiguru wombe bē pe yan.»

18

*Bo ke biye Yesus
(Mt 26; Mk 14; Lk 22)*

¹ Ke Yesus ma si lepina dete kē, ε nyē punde kwā benē bejekē benē kē ke ḥiginje mōnō soy te yi Sedrōj. Wete ḥigwaṇ bā womete, ε Yesus kwā nyiṇe mōy ḥigwaṇ benē bejekē benē.

² Yudas, mō te ε ta ḥyanġwe nyē kō duwā sendi mbey yinōri, keto Yesus benē bejekē benē cikima kē wesidysē mate.

³ ε Yudas bū njōn̄ bēsōja nē botu bē ḥakidya mbanjō Njambiye dyā nō. Yo bē bekum be botu bē nyēna sadaka nyē Njambiye nē *Befarisē tome bo. Bo kā ne məlambo nē mənyan nē məjōlē mē ḥyambi.

⁴ Yesus ma duwe yasi hēne te yi yākaṅgwe dyā nyē kē. ε nyē kē ke mbōmbu yan diye bo nde: «Wunē sāṇ nda?»

⁵ ε bo yeṣa nyē nyē nde: «Wuse sāṇ Yesus te mō Nasaret.» ε nyē lepe nyē bo nde: «Yo mi.» Yinōri Yudas mō te ε ta ḥyanġwe nyē kō bā benē botu bēsōri.

⁶ Ke Yesus ma lepo nyē bo nde: <Yo mi> kē, ε bo yōkwe ne kōṇ balō ke məneti ne mbelele.

⁷ Ε Yesus basidye diye bo nde: «Wunə sāŋ nda?» Ε bo lerep nde: «Wuse sāŋ Yesus te mō Nasaret.»

⁸ Ε nyę yensa nde: «Mi t̄ si lero nyę wunə nde, yo mi na? Nge bę nde, wunə sāŋ mi, wunə t̄iki botu bete baka, né bo kwą.»

⁹ A lépi dete, né lepi te yi nyę ma lépi kę si tondu. A ma lépi nde: <Ke njoka botu bete yi we nya mi baka, mi t̄ kele nde, wete ne wete yāmbila na.>

¹⁰ Simōn Piyer bą ne kafa. Ε nyę sute yo koto ne mō mesay me nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę peso to ne ε mbam bą bęte ke meneti. Dino mō mesay te bą ne Malkus.

¹¹ Ε Yesus lerep nyę Piyer nde: «Yəkidya kafa yo səmə ke bambi te. 'We tāka ka nde, mi dīy kine hōbiye pelo məbōne te yi Da nya mi nde, mi hōbiya kę?»

¹² Ndana, ε besɔja nè nyangwé kum besɔja nè Beyuden bete be díkima bakidye mbanjɔ Njambiyę baka nje biye Yesus wotɔ nyę.

¹³ Ε bo bų nyę pa kę nō ke yi Hana te ki ne Kayif. A bą nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę ke sew te ete.

¹⁴ Yo Kayif te ε nya Beyuden ḥgitε lero nde: <Yo kimôte nde, mumɔ wete gwāki ke numbu kando.›

Piyer ke tonɔ nde, a yeti ke

duwə Yesus na (Mt 26; Mk 14; Lk 22)

¹⁵ Simōn Piyer bęne wete jekę bą ke bęngwé Yesus. Nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę duwą jekę te kimôte. Ε jekę te nyinje ke tū nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę bęne Yesus.

¹⁶ Yasi wete, ε Piyer tika ke numey ndoko. Ε jekę te ε nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę duwą kɔ punde kę lepina nyę nya te ε bą sana mate ε bą ke bakidye numey kɔ. Ε jekę te nyinje Piyer ke moy ndoko.

¹⁷ Ε nya te nje dīy lero nyę Piyer nde: «'We yeti sendi gba wete jekę mbam kɔ na?» Ε Piyer lerep nde: «Ko na.»

¹⁸ Duku bą ke kwą, ε botu be mesay bęne botu be bakidya mbanjɔ Njambiyę jongwé dite ne mema me dite kwą wétina. Ε Piyer kwą sendi dīy ke njoka yan wétina dite bęne bo.

¹⁹ Ndana, ε nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę kande diyna Yesus mediyian ke kasi bejekę bęne nę ke kasi yasi te yi nyę díkima tedye bōmō kę.

²⁰ Ε nyę yensa nyę nyę nde: «Mi díkima lepina ne gbas gbas nyę bōmō ke puyę. Mi díkima tedye bōmō mələpi me Njambiyę kpo ne kpo ke mbanjɔ mewesidya nę ke mbanjɔ Njambiyę ke mbey te yi Beyuden hene diki wesidya kę. Mi t̄ lerep yinę yaşa sɔdyate na.

²¹ Keto nge yi we diye mi mediyian kę? Diya botu bete be wokuma mi ke lepina baka, né bo lepi yasi te yi mi lepima nyę bo kę. Botu bete duwą yasi te yi mi lepima kę kimôte.»

²² Ke Yesus ma lero dete kę, ε wete mō bakidya mbanjɔ Njambiyę te ε bą ke keki nę kɔ nyę nyę banji ke pokɔ lero nde: «'Yo dete yi we yensa nyę nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę?»

²³ Ε Yesus lerep nyę nyę nde: «Iğe bę nde, mi lepinama beyate, tedya yasi te yi mi lepima beyate kę. Ma nge bę nde, mi lepinama kimôte, we njáki nyę mi banji ke pokɔ keto nge?»

²⁴ Ε Hana nje kwaŋdye Yesus ndi wotunate kənje Kayif te nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę.

²⁵ Ke ḥgimɔ te yinɔri Simōn Piyer bą ndi womete ke wétina dite. Ε bo lerep nyę nyę nde: «'Gba wę sendi yeti wete jekę wene na?» Ε nyę tone lero nde: «Ko na.»

²⁶ Ε wete mō mesay me nyangwé kum botu be nyena sadaka nyę Njambiyę ε bą ne jadysé bęne mbam te ε Piyer pesima to ne kɔ lerep nde: «'Mi t̄ bęne gba we wúnę nyę ke ḥgwaj na?»

²⁷ Ε Piyer tone sendi, yaka ne mbam kubę ke kɔkɔ.

Yesus ke jɔsi ke mbɔmbu Pilat (Mt 27; Mk 15; Lk 23)

²⁸ Ke kɔnje, ε bo bų Yesus wule nō kę yi Kayif kę nō ke tū Pilat te nyangwé kum. Yinɔri yo bą bəməŋməne ne sut. Bo ne

ηguru wan t̄ nyiñe moy tu na, kambo yo me nje b̄e yasi s̄emb̄o ke yan, bo me nje diȳo kin̄e dye medye me jes̄o *Paska yan na.

29 Σ Pilat punde k̄e dol̄o bo mate l̄ep̄o nde: «Yo kwal̄o beya yasi te nda yi wun̄e l̄ere nde, mbam k̄o kelma k̄é?»

30 Σ bo yen̄sa nȳe nȳe nde: «A má diȳ kin̄e b̄e nyāngw̄e m̄o kelna beya m̄ekelē na, ma wuse t̄ b̄u nȳe kañe nȳe we na.»

31 Σ Pilat l̄ere nȳe bo nde: «Wun̄e ne ηguru wun̄ b̄on̄ nȳe k̄e pes̄o l̄ep̄i ne b̄en̄gw̄e membon̄ga mun̄.» Σ Beyuden yen̄sa nȳe nȳe nde: «Membon̄ga musu yeti ke nȳe wuse d̄eti nde, wuse wôku mum̄o na.»

32 Bo l̄epinama d̄ete, né l̄ep̄i te yi Yesus l̄epima ke kasi kwal̄o s̄oñ te yi nȳe yâkañgw̄e sañgwa no k̄e si tondu.

33 Ndana, Σ Pilat ȳokw̄e ne k̄oko nyiñe tu jeba Yesus diȳe nȳe nde: «'Yo we, kumande Beyuden?»

34 Σ nȳe yen̄sa nȳe nȳe nde: «'Yo we ne ηguru w̄o l̄ere d̄ete, ho nde, baña b̄om̄o l̄ere d̄ete nȳe we ke kasi mbe?»

35 Σ Pilat yen̄sa nȳe nȳe nde: «'We b̄en̄ma nde, mi Beyuden? Yo botu be kando ȳo n̄e bekum be botu be nȳena sadaka nȳe Njambiȳe b̄u we kañe nȳe mi. We kelma yasi te nda?»

36 Σ Yesus yen̄sa nde: «*Kando dyemb̄e ti wúla ke meneti maka na. Kando dyemb̄e má wula ke meneti maka, ma botu be mesay bemb̄e loñma dyambi keto mbe, kambo b̄om̄o me nje b̄u mi nȳe ke moy meb̄o me Beyuden. Yasi wete, Kando te yembe ti wúla ke meneti maka na.»

37 Σ Pilat diȳe nȳe nde: «'We gbate kumande?» Σ Yesus yen̄sa nde: «Yo nda yi we l̄ere k̄é, mi kumande. Mi jadya, mi nj̄a ke meneti maka yí nje tedye b̄om̄o meyasi ke kasi gbakasi. Mum̄ h̄ene ε b̄en̄gw̄e l̄ep̄i te yi b̄e gbakasi ke wok̄o yasi te yi mi l̄ere k̄é.»

38 Σ Pilat diȳe nȳe nde: «Gbakasi, yo nge?» Ke Pilat ma si l̄ep̄o d̄ete k̄é, ε nȳe basidye pundo k̄e dol̄o Beyuden l̄ep̄o nȳe bo nde: «Mi t̄ dole mbe ȳina mej̄oso ke yotu mbam k̄o yi yakama kel̄o nde, a sômbu meb̄one keto te na.»

39 Yasi wete, yo me ke mekiyo mun̄ nde, ke jes̄o *Paska yun̄ h̄ene, mi k̄e soña b̄o ne wete m̄o j̄oho ȳokidye nȳe nȳe wun̄e. 'Dete, wun̄e kwádyikw̄e nde, mi sôña b̄o ne kumande Beyuden ȳokidye nȳe nȳe wun̄e?»

40 Σ bo kala kembidya l̄ep̄o nde: «Be, yeti nȳe na! He kwádyikw̄e su Barabas.» Barabas b̄a nyāngw̄e m̄o beya m̄ekelē.

19

1 Ndana, Σ Pilat nȳe b̄es̄o d̄eti nde, bo b̄on̄ Yesus k̄e njuro nȳe ne njambala.

2 Σ bo b̄u ȳina m̄ekol̄ ne mes̄oru k̄ete, jak̄o ne d̄unjgw̄e te l̄enje nȳe ke to, b̄u sendi wete kpasa tena nyāngw̄e gambo nȳe nȳe ke yotu.

3 Σ bo d̄iki nje ke k̄eki ne l̄ep̄o nde: «Kumande Beyuden, he l̄epi!» Σ bo d̄iki nȳe nȳe banji ke pok̄o.

4 Σ Pilat kala pundo l̄ep̄o nȳe Beyuden nde: «Ndana mi ke b̄u nȳe pun̄je njese s̄e, né wun̄e duwe nde, mi t̄ dole mbe ȳina mej̄oso ke yotu ne yi yakama kel̄o nde, a sômbu meb̄one keto te na.»

5 Σ Yesus punde ne d̄unjgw̄e mes̄oru ke to n̄e tena kpasa nyāngw̄e gambo ke yotu. Σ Pilat l̄ere nȳe bo nde: «Ma mbam te k̄o!»

6 Ke bekum be botu be nȳena sadaka nȳe Njambiȳe n̄e botu be bakidya mbanj̄o Njambiȳe ma kañe misi b̄en̄je ne Yesus k̄é, ε bo kembidya l̄ep̄o nde: «Ngbak̄o nȳe ke kroa! Ngbak̄o nȳe ke kroa!» Σ Pilat l̄ere nȳe bo nde: «Wun̄e ne ηguru wun̄ b̄on̄ nȳe k̄e ηgba ke kroa, keto mi t̄ dole mbe ȳina yaña ke yotu ne yi yakama kel̄o nde, a sômbu meb̄one keto te na.»

7 Σ Beyuden yen̄sa nȳe nȳe nde: «Wuse ne wete mbon̄ga, mbon̄ga te ke tedye nde, a yâkañgw̄e gwe, keto a b̄on̄ma yotu ne nde, nȳe M̄ono Njambiȳe.»

8 Ke Pilat ma wok̄o d̄ete k̄é, ε nȳe gwe w̄o kw̄a to te.

9 Σ nȳe ȳokw̄e ne k̄oko nyiñe tu diȳ Yesus nde: «'We wúla we nje no?» Ko Yesus kin̄e yen̄sa yaña nȳe nȳe na.

10 Σ Pilat l̄ere nȳe nȳe nde: «'We diȳ kin̄e yen̄sa ke numbu mbe? 'We yeti ke duwe nde, mi ne d̄eti te yi soñe b̄o ne we,

mi sendi ne deti te yi lero nde, bo ηgbâki we ke kroa na?»

¹¹ Ε Yesus yenja nyε nyε nde: «Ηge Njambiyε ti nyε we deti wule ke kwey na, we ti yaka kelɔ yaŋa ne mi na, dete mɔ te ε dyaŋgwa mi nyε we ko kelma beya yasi kwɔ we.»

¹² Kande ke ηgimɔ te yite, ε Pilat s̄a njε te yi soŋε bo ne nyε. Yasi wεtε, ε Beyudεn diki kembidya nde: «Ηge we soŋε bo ne mbam kɔ, yite we yeti s̄o ne *Sesar na! Mumɔ hεne ε lepe nde, nyε kumande, mɔ te ke l̄u dyambi sun̄gwε ne Sesar.»

¹³ Κε Pilat ma woko melεpi menori kέ, ε nyε b̄u Yesus punje kεnje s̄e kwɔ dīyo metidye ke mbey pεsina jɔsi. Bo kombila mbey te ne metari. Bo jébaŋgwε mbey te ke numbu Hebere nde Gabata.

¹⁴ Yinɔri yo b̄a ηgimɔ kombila meyasi me jesɔ *Paska Beyudεn. Yo b̄a ke pɔku bεmbe yeso. ε Pilat lepe nyε Beyudεn nde: «Kumande wun ru!»

¹⁵ Yasi wεtε, ε bo kembidya nde: «Soŋa dyan ke misi mεne! Soŋa dyan ke misi mεne! Ηgbakɔ nyε ke kroa!» ε Pilat lepe nyε bo nde: «Mi ηgbâki kumande wun ke kroa?» ε bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε yenja nde: «Wuse kine wεtε kumande na, ndi Sesar!»

Bo ke b̄u Yesus kε ηgba ke kroa (Mt 27; Mk 15; Lk 23)

¹⁶ Ndana, ε Pilat kaŋε Yesus nyε bo, ne bo kε ηgba nyε ke kroa. ε bo b̄u nyε kwɔ no.

¹⁷ ε Yesus ne ηguru wene soθε kroa ne yí kwɔ nɔ duwε ke moy dya kumɔ nɔ ke wεtε mbey nde Gbongo to, bo jébaŋgwε ke numbu Hebere nde Golgota.

¹⁸ Kumɔ mate, ε bo ηgba nyε ke kroa, ηgba sendi baŋa bɔmo yiba ke mεkroa mεte yan. Wεtε ke kroa te wene pulɔ kaka, wεtε pulɔ kaka, tiko Yesus ke bembe.

¹⁹ Pilat lepima nde, bo kēti yinɔri yasi ηgba ke to kroa Yesus. ε bo kεtε nde: «Yesus te mɔ Nasaret, kumande Beyudεn.»

²⁰ Beyudεn budyate tolma yasi yinɔri, keto mbey te yi bo ηgbama Yesus ke kroa kete kέ b̄a ke kεki dya. Sendi, bo kεtima

yo ke menumbu yitati: Ke numbu Hebere, ke numbu Latε nε ke numbu Grεk.

²¹ ε bekum be botu be nyεna sadaka be Beyudεn lepe nyε Pilat nde: «We t̄i kεti nde: *Kumande Beyudεn* na, yasi wεtε, kpalɔ kεtε nde: *Nyε ne ηguru wene lepima* nde: Mi kumande Beyudεn.»

²² ε Pilat yenja nde: «Yasi te yi mi ma kεtε siyma ndi dete.»

²³ Ke bεsɔja ma si ηgba Yesus ke kroa kέ, ε bo b̄u melambɔ mεne kabɔ ke menyabiyε yini yaka ne bo, b̄u sendi lambɔ te yi nyε dīkima lεŋε ke nj̄i melambɔ mεte yiri kέ. Lambɔ te mbεtε t̄i bε ne njε fulnate na kande kwey kumɔ nj̄i.

²⁴ ε bo lepe tandε yan nde: «Wuse t̄i nyal yo nyalɔ na, yasi wεtε, wuse lōŋ longɔ ke mbari yí duwε ne mɔ te ε ta namɔ yo kɔ.» Yo kelnama dete, nε melεpi mεte yi b̄a kεtinate ke mεkana me Njambiyε kέ si tondu. Yo kεtinate nde: «Bo kabidiyama melambɔ mεmbε, l̄u sendi lambɔ te yi mi dīkima lεŋε ke nj̄i melambɔ mεte yiri kέ ke mbari.» Yasi te yi bεsɔja kelma, yori.

²⁵ Yinɔri nε nyangwε ne Yesus nε manj ne nyangwε nε Mariya te nya Kolopas b̄u Mariya te ηgɔndu Magdala b̄a womεtε ke ηgimɔ te yi Yesus b̄a ke kroa kέ.

²⁶ Ke Yesus ma bεnε nyangwε wene, bεnε sendi jekε te yi nyε dīkima kwadysε budyate ko womεtε kέ, ε nyε lepe nyε nyangwε nde: «Nyari, bεnε tɔnɔ wɔ kɔ!»

²⁷ ε nyε njε lepo nyε jekε te nde: «Bεnε, nyɔŋgwε kɔ!» Kande ke ηgimɔ te yite ε jekε ko b̄u nyangwε ne Yesus kε nɔ ke t̄u dyenε.

²⁸ Ke kɔŋtε, nda yi Yesus duwā nde, meyasi hεne ma si kelna kέ, ε nyε lepe nde: «Yesidye mɔrɔku ke kelɔ mi.» A lépi dete, nε meyasi mεte yi b̄a kεtinate ke mεkana me Njambiyε kέ si tondu.

²⁹ Wεtε mapi b̄a womεtε ne yinɔri dyanjina mεnjam kεtε ne letεtε. ε bεsɔja b̄u yinɔri yasi nda kusa sɔmɔ ke wεtε jeti te yi bo jeba nde *yisɔp, tɔpε ke dyanjina mεnjam mεnɔri kaŋε kεnje ke numbu ne.

30 Κε nyε ma si dye dyanjina mənjam mənɔri kέ, ε nyε lεpε nde: «Meyasi hənε sima si kelna.» Ε nyε sɔkwε to yɔkidye Sisiŋ ne nyε ke mεbɔ mε Njambiyε.

31 Yo bά yesɔ kombila meyasi mε jesɔ *Paska Beyuden. Dete, bekum Beyuden tǐ kwadysε nde, botu bete yi bo ηgbama ke kroa baka dsiy ndi ke kroa kumɔ yesɔ *Saba na, kεto yesɔ Saba te mbete bά nyangwε yesɔ jesɔ. Ε bekum Beyuden kε ke diye Pilat nde, bo siki lekε mεkol mε botu bete yi bo ηgbama ke kroa baka pidye bo soŋε.

32 Ndana, ε bəsɔja dyā lekε mεkol mε bosa mμmɔ, kwā lekε sendi mεkol mε mɔ te yɔru, bo hənε yiba yi bo ηgbama ke kroa nda Yesus baka.

33 Κε bəsɔja ma kumɔ ke yi Yesus kέ, bo dól nde, a sima gwe. Dete, bo kine lekε se mεkol mεnε na.

34 Yasi wεtε, ε wεtε sɔja bù kɔ dumɔ ne nyε ke mbanjɔ. Κε nyε ma dumɔ ndi nyε dεte kέ, ε mεkiyɔ ne mɔrɔku punde.

35 Mɔ te ε bεnɔma meyasi mεte kɔ yekidye yo. Yasi te yi nyε yekidye kέ, gbakasi. A duwā nde, yasi te yi nyε lεpε kέ, yo gbate, nέ wunε tiki sendi temɔ ke lepi te.

36 Yo nde, meyasi kwaŋnama dεte, nέ lepi te yi yo kεtinate ke mεkana mε Njambiyε kέ si tondu. Yo kεtinate nde: <Ko bo tǐ lekε yesɔ ne wεtε ne wεtε na.›

37 Yo sendi kεtinate ke wεtε mbεy ke mɔy mεkana mε Njambiyε nde: <Bo ta kaŋε misi bεnε ne mɔ te yi bo ma lόn nyε ne kɔ kɔ ne misi man.›

Pumbuna Yesus (Mt 27; Mk 15; Lk 23)

38 Κε kɔŋte, ε Yosep te mɔ dyā Arimate kέ diye muŋ Yesus ke mεbɔ mε Pilat. Yosep bά ke bεnɔwε mεlepi mε Yesus, yasi wεtε, a bά ke bεnɔwε yo sɔdysate kambo bekum Beyuden. Κε nyε ma diye muŋ Yesus dεte kέ, ε Pilat jayε. Ε nyε kwā kέ bù muŋ Yesus.

39 Ε Nikōdēm te ε ma kέn wεtε yesɔ ne tu kέ bεnε Yesus kɔ nje sendi ne yinjα kimɔ mutɔ te yi bo kelma ne yinjα mεmbunjɔ nde *mir nέ *alowεs kέ. Dito yasi yinɔri kumma nda kilo kamotati.

40 Ε bembam baka yiba bù muŋ Yesus bɔyε ne mεndɔmbɔ saŋgwε ne kimɔ mutɔ mənɔri nda yi Beyuden dīkima kombile ne bəmuŋ bān yí pumbɔ ne bo kέ.

41 Wεtε ηgwaŋ bά ke mbεy te yi bo ηgbama Yesus ke kroa kέ. Wεtε jɔnja bɔnsɔŋ bά ke ηgwaŋ te, bo tǐ pumbε wεtε mμmɔ kεtε wεtε yesɔ na.

42 Ε bo pumbε Yesus womεtε, kεtε yo bά ηgimɔ te yi dīkī komsa jesɔ *Paska yan kέ. Sendi, bɔnsɔŋ te bά womεtε nεdɔ.

20

Womiya Yesus (Mt 28; Mk 16; Lk 24)

1 Κε bosa yesɔ te ε kande jɔnja sɔndi ma dyā, ε Mariya te ηgɔndu Magdala tεmε bεmεnɔmεne ne sut kέ ke bɔnsɔŋ, yite yasi ndi ne mbimbι mbilip. A dolma nde, bo ma soŋε tari te yi bά ke numbu bɔnsɔŋ kέ.

2 Ε nyε sεdyε kέ ke yi Simɔn Piyer, kέ sendi ke yi jekε te ε Yesus dīkima kwadysε bεdyate kɔ lεpɔ nyε bo nde: «Bo ma soŋε muŋ Nyangwε Kumande ke bɔnsɔŋ. Wuse yeti kέ duwε mbεy te yi bo kά tiko nyε kεtε kέ na.»

3 Ε Piyer tεmε pundi bεnε jekε te yɔru yí kέ ke bɔnsɔŋ.

4 Bo hənε yiba bά ke sεdyε, yasi wεtε, jekε te yɔru njā sεdyε kwā Piyer, ε nyε kande kumɔ ne ke bɔnsɔŋ.

5 Κε nyε ma bεtuma kέ, ε nyε bεnε mεlambɔ ke mεnεti ke mɔy bɔnsɔŋ. Yasi wεtε, a tǐ nyiŋe kέ mate na.

6 Simɔn Piyer bά ke bεnɔwε nyε kɔŋ ne kɔŋ. Ε nyε dyā nyiŋe ne ke bɔnsɔŋ, ε nyε bεnε mεlambɔ ke mεnεti,

7 bεnε sendi kum kandɔ te yi bo bεyma ne to ne kέ. Yasi wεtε, kum kandɔ te yite tǐ bε ke kiya mbεy wεtε ne mεndɔmbɔ mεte yiri na. Yo njā bε ne bεynate ke mbεy te wεnε dεle.

8 Ndana kέ, ε jekε te ε kandima dyā kɔ nje nyiŋe sendi ke bɔnsɔŋ. Ε nyε bεnε tiko temɔ ke mεlepi mε Kumande Yesus.

9 Yo nde, kumɔ ke ηgimɔ te yite bεjekε tǐ bε ke biye to mεlepi mεte yi bά kεtinate ke mεkana mε Njambiyε nde,

Yesus yâkanjgwé womiyé ke njoka bémunj kék na.

10 Ndana, ε bejeké baka yiba nje yókwé kék ke mbey te yi bo díkima diyé kete kék.

11 Yinori Mariya bá ne ke keki bojsoñ ke puyé ke lelo. ε nyé kwá butuma ndi ne díkwe ke numbu yi bénje ne moy bojsoñ.

12 ε nyé bénje bejaki Njambiye yiba metidye ne wumna melambó ke yotu ke mbey komé bo niñgwa muñ Yesus kék. Wéte bá metidye puló to, wéte puló mèkol.

13 ε bo diye nyé nde: «Nyari, we lél nge?» ε nyé yenja nyé bo nde: «Bo soñma muñ Nyangwé Kumande wombe, ma mi yeti ke duwe mbey te yi bo ká tikó nyé kete kék na.»

14 Ke nyé ma lerpó dete kék, ε nyé nje yenja bénje puló kóñ ne. A bénja Yesus temnate, yasi wéte, a tí duwe nde, yo nyé na.

15 ε Yesus diye nyé nde: «Nyari, we lél nge? We sán nda?» Mariya takima nde, yo mo bakiya ñgwanj, ε nyé lerpé nyé nyé nde: «Nyangwé mbam, nge bë nde, yo we bù nyé kwá nò, tedya mi mbey te yi we tikima nyé kete kék, nè mi kë bù nyé.»

16 ε Yesus lerpé nyé nyé nde: «Mariya!» ε Mariya yenja bénje puló kóñ ne lerpó nyé nyé ke numbu Hebere nde: «Rabuni!» Yite nde yekele.

17 ε Yesus lerpé nyé nyé nde: «We tí kpoka mi na, këto mi tí pa bendo kék pe yi Sañmbe na. Yasi wéte, kén doló bénjorj bembé lerpó nyé bo nde: Mi ke bendo kék pe yi Sañmbe te Sañgwé wun sendi, kék pe yi Njambiye wombe te Njambiye wun sendi.»

18 ε Mariya te ñgondú Magdala kwá kék lerpó nyé bejeké nde: «Mi bénja Nyangwé Kumande.» ε nyé lerpé meyasi mète yi Kumande Yesus lerpima kék nyé bo.

Yesus ke punje yotu nyé bejeké bénje (Mt 28; Mk 16; Lk 24)

19 Ke kiya yeso te bekoko, ke bosa yeso te ε kande jónja sôndi bejeké bá ke mbey wéte ke tû. Bo ndadya menumey, këto bo bá ke kambó bekum Beyuden. Bo sém semó nde, Yesus dyañma temé ke njoka yan lerpó nyé bo nde: «Wuné díy ne te!»

20 Ke nyé ma si lerpó dete kék, ε nyé tedye bo mèbó mené nè mbanjó ne. ε bejeké sosa budya te yí bo bénja Kumande Yesus kék.

21 ε nyé basidyé lerpó nyé bo nde: «Wuné díy ne te! Mi ke tomó sendi wuné nda yi Da tomma ne mi kék.»

22 Ke nyé ma si lerpó dete kék, ε nyé wumbidyé bo lerpó nde: «Kimo Sisiñ kén ke yotu yun.

23 Mumó hene te yi wuné ta tikó mèbeyó mené ne ñgwete, yo ke duwe ke to ne. Ma yóko yi wuné tí tikó mèbeyó mené ne ñgwete na, yo ta bóna ndi ke to ne.»

Yesus ke lerpina bénje Tomasi

24 Yinori ke ñgimó te yi Yesus njá punje ne yotu nyé bejeké bénje kék, wéte jeke wene ε bá ke njoka bejeké bénje kamó jo yiba kó tí bë bénje bésó na. Yo bá Tomasi te yi bo jeba sendi nde Beadan kó.

25 ε bejeké te bari nje lerpó nyé nyé nde: «Wuse bénja Nyangwé Kumande.» Yasi wéte, ε nyé lerpé nyé bo nde: «Ijé mi tí pa bénje mbey mepondi ke mèbó mené, nyé nyé bo mbé ke mbey mepondi, nyé sendi bo mbé ke mbanjó ne na, ko mi tí jaye nde, a womiya na.»

26 Ya mètu yitan jo yitati ke kóñte, ε bejeké kala wesidya ke mbey wéte ke moy tû. Tomasi bá bénje bo, menumey bá sendi ndadyate. Bo sém semó, Yesus dyañma temé ke njoka yan lerpó nde: «Wuné díy ne te!»

27 Ke kóñte, ε nyé díyé lerpó nyé Tomasi nde: «Sambilá nyé bo yó waka, nò bénja mèbó membe. Sambilá sendi bo yó bobile ne mbanjó mbé. Ma we tí kén mbombu yí sejé na, yasi wéte, jaya.»

28 ε Tomasi yenja nyé nyé nde: «We Kumande wombe, we Njambiye wombe!»

29 ε Yesus lerpé nyé nyé nde: «We tiki temó ndana, këto we bénja mi. Mesosa ne botu bête be tike temó kiné pa bénje baka.»

30 Yesus kelma sendi yiña budya meyekambiye ke misi me bejeké bénje, ndi nde, bo tí kete yo hene ke mèkana maka na.

31 Yo nde, bo kéti meyasi mète yiké, nè wuné tiki temó nde, Yesus, nyé *Krist,

Mono Njambiyé. Yaka no, nyé wuné tike temo dete, wuné ta bë ne jongwe këto dino dyené.

21

Yesus ke punje yotu nyé baña bejeké bené yitan jo yiba

¹ Ke kɔŋ mèyasi mènɔri, ε Yesus basidye punje yotu nyé bejeké bené ke goŋ nyangwé matɔ te yi bo jéba nde Matɔ te yi Tiberiyad*f1* kɔ. Punja yotu te yi nyé punja ké kwaŋnama déké:

² Bejeké bête bá ke mbey wete. Yo bá nè Simón Piyer nè Tomasi te yi bo jéba nde Beadan kɔ bá Nataniyel te mɔ Kana ke Galile bá báno bëne Sebede nje bá sendi baña bejeké bené yiba.

³ Simón Piyer lepima nyé bo nde: «Mi ke ké bête bulajama.» ε bo lere nyé nyé nde: «Sine wuné ta ké.» ε bo teme pundo kwá bendo landi. Bo kwaŋdyá ndingele tu kiné wo ko gbela mɔnɔ yaña na.

⁴ Ke njimó te yi mèjasí nje no ne bëy bëy ké, ε Yesus dyá teme ke njindi. Yasi wete, bo tì duwé nde, yo nyé na.

⁵ Ndana, ε Yesus diye bo nde: «Wuné báno, 'wuné ne mɔnɔ yaña te yi wuné yakama dyé?» ε bo yenja nyé nyé nde: «Ko na.»

⁶ ε nyé lere nyé bo nde: «Wuné bëta bulajama yaka ne landi pulɔ mbam bá, wuné ta dolɔ yaña.» Dete, ε bo bête bulajama ke díku. Ndana, bo tì bë ne dëti te yi dale yo na, këto budya benjanjó bête yi yo kawula ké.

⁷ ε jeké te yi Yesus díkima kwadyé budfyate kɔ lere nyé Piyer nde: «Yo Nyangwé Kumande.» Ke Simón Piyer ma woko dëte ké, ε nyé tóke lambɔ ne lénje, këto a tì bë ne lambɔ ke yotu na. ε nyé kwá bëta ke díku.

⁸ Ndana, ε bejeké te bari bá landi nje no yí nje dale bulajama nè benjanjó këte ne ngbeñ ké no njindi, këto bo tì bë londunate ne njindi na. Londo te ne njindi yakama kumó nda mëta gomay.

⁹ Ke bo ma kumó ke njindi, bo bëja njanjó nè mampa kasate ke to díté. Díté te bá tandé mëma ne nyé nyé.

¹⁰ ε Yesus lere nyé bo nde: «Wuné bëtbaña benjanjó bête yi wuné woma ndana ké nje no.»

¹¹ ε Simón Piyer bënde landi ké dale bulajama ké no njindi. Nyangwé benjanjó gomay jɔ kamotan jɔ yitati bá kete ne ngbeñ, ko dëte, bulajama tì nyaliyé na.

¹² ε Yesus lere nyé bo nde: «Wuné njâki dyena.» Ko mumɔ wete ne wete ke njoka bejeké tì bëbe diye nyé nde: «We ba nda?» Ko mumɔ tì diye dëte na, këto bo duwá nde, yo Nyangwé Kumande.

¹³ Ndana, ε Yesus ké tóke mampa kañé nyé bo, kelɔ sendi dëte ne njindjó.

¹⁴ Yo bá mènja yitatite yi nyé punje ne yotu nyé bejeké bené ke kɔŋ womiya ne ké.

Yesus ke lepina bené Piyer

¹⁵ Ke bo ma si dyena ké, ε Yesus diye Simón Piyer nde: «Simón te mɔnɔ Jaŋ, we ke kwadyé mi gbate kwá yi baka kwadyé ne mi ké?» ε nyé yenja nyé nyé nde: «I, Nyangwé Kumande. We duwá nde, mi ke kwadyé we.» ε nyé lere nyé nyé nde: «Dalɔ báno bësam bëmbe.»

¹⁶ ε Yesus basidye diye nyé ke mènja yibate nde: «Simón te mɔnɔ Jaŋ, we ke kwadyé mi gbate?» ε nyé yenja nyé nyé nde: «I, Nyangwé Kumande. Gba we duwá nde, mi ke kwadyé we.» ε nyé lere nyé nyé nde: «Bakidya báno bësam bëmbe.»

¹⁷ Ke mènja yitatite, ε Yesus diye nyé nde: «Simón te mɔnɔ Jaŋ, we ke kwadyé mi?» ε yo kwadyé temo Piyer, këto a diyma nyé kumó mènja yitati nde: «We ke kwadyé mi?» ε Piyer lere nyé nyé nde: «Nyangwé Kumande, gba we ke duwé mèyasi hène, we ma duwé nde, mi ke kwadyé we.» ε Yesus lere nyé nyé nde: «Bakidya báno bësam bëmbe.»

¹⁸ Gbakasi yi mi lere nyé we ké: Ke njimó te yi we bá ndi gwanjó, we ne njuru wɔ díkima nyé kanda ke jon yɔ, ε we díki ké ke mbey hène te yi we kwadyá ké. Ma komé we ta si jombé ké, we ta kañé mëbɔ kenje kwey, wete mumɔ má nje lénje we kanda, ké ne we ke mbey te yi we yeti ke góro na.»

¹⁹ Yesus lépi yinɔri yí tedye ne kwalɔ sɔŋ te yi Piyer ta saŋgwā nō yí nyε ne Njambiyε luksa ké. Kε nyε ma sí lεpɔ dεte kέ, ε nyε lεpε nyε Piyer nde: «Bεŋgwε mi.»

²⁰ Kε Piyer ma yenɔsa, a bέnja jekε te ε Yesus bά kε kwadfyε budyate kɔ kέ nje kε kɔŋ ne. Yo jekε te ε ma lεŋgwε yotu wεtε yesɔ kεnje pulɔ Yesus kε mbεy mεdye diyε nyε nde: «Nyaŋgwε Kumande, yo nda ε ta dyaŋgwε wε kɔ?»

²¹ Kε Piyer ma kaŋje misi bεnje nyε kέ, ε nyε lεpε nyε Yesus nde: «Nyaŋgwε Kumande, ηge bε yɔkɔ, ηge ta dγa nyε kέ?»

²² ε Yesus yenɔsa nyε nyε nde: «Ηge mi kwadfyε nde, a dγy kumɔ kε ηgimɔ te yi mi ta kala nje kέ, yo bέnja wε kε ηge? Kε bε wε, bεŋgwε mi.»

²³ ε lεpi yinɔri nyanja kε mεtɔ mε benjɔŋ ban nde: «Jekε te tί gwe na.» Yasi wεtε, Yesus tί lεpε nyε Piyer nde: «Jekε te tί gwe na,» a lεpima nde: «Ηge mi kwadfyε nde, a dγy kumɔ kε ηgimɔ te yi mi ta kala nje kέ, yo bέnja wε kε ηge?»

²⁴ Yo jekε te kε yekidye mεyasi mεte yi nyε bεnje ma kέ. Yo nyε kεtε sendi yo. Wuse kε duwε nde, mεyasi mεte yi nyε yekidye kέ, gbakasi.

²⁵ Yesus kelma yiŋa budyα mεyasi sendi. Bo má kεti mεyasi mεnɔri hεnε wεtε wεtε, mi tákα nde, ma mbεy ta saŋna kε to mbokɔ yí tikɔ mεkana mεte yi bo yakama kεtɔ kέ.

Mesay mète yi Botu be Tomun be Yesus kelma

Mékana mète yókó, yo ndi sendi Lukas kète yo. Ke bosa mékana mète yi nyé kétima ké, a yekidya nda yi Yesus kelma ne mesay kumó ke yeso te yi nyé dñuwá nò kè nò dyobó ké.

Mékana mète ke tedye sendi wuse nda yi bosa ménjøn me botu bête be tike temø ke yi Yesus Krist kandima nò ké. Yo ke lero sendi nda yi Kimø Sisiñ njá nò ke yotu bosa bejeké be Yesus ke yeso Panjekot, lero sendi nda yi bo kandima ne pelna Kimø Tom nyé botu bête be yeti Beyuden baka.

Wuse yakama báke mékana maka ke nyangwé ménjaibiye yitan jò yitati:

1. Bejeké be Yesus ke ladye njena Kimø Sisiñ (kumte 1).
2. Kande ke yeso te yi Kimø Sisiñ njá nò ke yotu bejeké ké kumó ke yeso te yi Sol yeñsama ne temø ké (kumte 2-8).
3. Kande ke yeso te yi Sol yeñsama ne temø ké kumó ke bosa kendi te yi nyé kà pele ne Kimø Tom ké (kumte 9-12).
4. Kasi bosa kendi pelna Kimø Tom te yi Sol kà pele ké (kumte 13-14).
5. Nyangwé mewesidya mète yi kwajñama ke Yerusalém ké (kumte 15).
6. Kasi kendi yibate (kumte 15-18).
7. Kasi kendi yitatite (kumte 18-21).
8. Kasi kendi yinite temé ke Yerusalém kè nò Rom (kumte 21-28).

Yesus ke yókwe kè dyobó

¹ Mbam Teyofil, ke bosa mékana mète yi mi kétima ké, mi yekidya mèyasi hène te yi Yesus kelma nè yi nyé tedya bómø ké. Mi yekidya yo kande ke kandinate

² kumó ke yeso te yi Njambiyé yókidyá ne nyé kénje dyobó ké. Piñó te yi nyé tì pa bendó kè dyobó, e nyé kelé nde, Kimø Sisiñ nyéki membonga nyé botu bête be

nyé tókuma nde, botu be tomun benné baka.

³ A sañgwama ne mëbónë gwe. Ke kónje, e nyé nje punje yotu nyé bo, gba nyé ne ñguru wene ne joñ. A tedya nyé bo nde, yo gbakasi ne mënje budýate. Dete, a punja yotu nyé bo ke mëtu kamóni. E nyé díki lero mèyasi nyé bo ke kasi *Kando Njambiyé.

⁴ Wéte yeso ke benné bo ma díyo ke kiya mbey ké, e nyé lerep nyé bo nde: «Kré, wuné tì díukwé ke Yerusalém kè womaña na. Yasi wéte, wuné díy ladye yasi te yi Sañmbé kpoma ké, yasi te yi mi lèpima nyé wuné ké.

⁵ Keto Jañ tòpuma bómø ke móroku, yasi wéte, ke yun, bukwá ndi móno mëtu ne mbet Njambiyé ta tòpë wuné ke Kimø Sisiñ.»

⁶ Ndana, e botu benné tomun benné wesidýama baka diye nyé nde: «Nyangwé Kumande, yo ke ñgimø te yókó yi we ke nje tembidye kando Isarayél, na nam méneti mènne ne kókó?»

⁷ E Yesus yeñsa nyé bo nde: «Yeti wuné yákañgwé duwe ménjimø nè mëtu mëte na, keto yo Sañmbé pese yo ne ñguru wene.

⁸ Yasi wéte, wuné ta bù dëti komé Kimø Sisiñ ta nje ke yotu yun ké. Wuné ta benné botu bête be ta lero gbakasi ke mèyasi mète yi mi kelma ké. Wuné ta lero kasi mbe ke Yerusalém, ke Yuda hène, ke Samari, kè kumó ke njena méneti.»

⁹ Ke Yesus ma si lèpina dëte ké, e Njambiyé yókidyá nyé kénje dyobó ke misi man. E kulutu kwá petó nyé, bo kiné benné nyé se na.

¹⁰ Piñó te yi bo bá ndi ke sengile dyobó yite Yesus ndi ke kwá ne ké, bo sém semø, bembam yiba dyañma ne wumna mélambó ke yotu temé ke këki yan

¹¹ Lero nyé bo nde: «Wuné botu be Galile, keto ñge yi wuné díye ndi woméri yí sengile dyobó ké? Yesus te yókó yi Njambiyé soñma ke njoka yun kénje dyobó kó ta basidye nje ndi nda yi wuné benné nyé ke kwá ké.»

Matiyas ke bù mbey Yudas

12 Ndana, ε botu be tomun be Yesus njé yōkwé mate ke *Keki məoliviye kē Yerusalém. Keki te bā ke keki Yerusalém, lōndo te yakama kumō kilometra wēte.

13 Ke bo ma dýa ke Yerusalém kē, ε bo bende kē ke wēte tongari ke tū kwey ke njenate kome bo díkima wesidya kē. Yo bā Piyer nè Janj nè Jak benné Andere nè Filip nè Tomasi nè Bartelemi benné Matiyo bū Jak te mōnō Alfe nè Simōn te yi bo jeba nde Mōnō kandō kō, njé bū Yude, mōnō Jak.

14 Bo hēne bā ndi njōn wēte, díki wesidya yí njwēta benné bāna boma. Mariya te nyāngwé ne Yesus nè bēmañ ne Yesus bā sendi ke njokate.

15 Ke wēte yeso mewesidya man botu bete be ma tiko temō ke yi Kumande Yesus Krist baka wesidyama kumō nda bomō gōmay jo kaba. Ε Piyer tēmē ke njoka yan lērō nyé bo nde:

16 «Wuné njōn, yo bā nde, yasi te yi Kimō Sisiñ kandima lērō ne mbombu ke kasi Yudas kē kēlāngwé. Kimō Sisiñ kandima lērō yo ke mēkana me Njambiyé ke numbu Kumande Davit. Yo Yudas te kēndē ne njōn botu bete be biyma Yesus baka.

17 Yudas bā wēte mō njōn su, a bā ne njabiyé ke mēsay musu.

18 Mbam kō bojma mōni te yi bo nyé ke to bēya kōtu mēkele mēnē kē bōmō ne njgwañ. Ε nyé nje bālo ne njōn. Ε moy ne būnde nyaliyé ke bēmbe, ε mēnja mēnē hēne si nyēngwé ke ruye.

19 Botu be Yerusalém hēne wokuma kasi te, ε bo lo njgwañ te ke numbu yan nde Hakeldama, yite nde Ngwañ mēkiyō.

20 Yo ketinate ke mēkana me Njambiyé ke mēkana me Besom nde: <Tu ne bēki welé. Mumō tī diy sendi kete na.> Yo ketinate sendi nde: <Nè wēte mumō bōñ numbu mēsay mēnē.›

21 Dete, yo kimōte nde, wēte mumō njāki nje nyinje ke njōn su. Mō te yākāngwé bē ke njoka botu bete be sine bo díkima kēndō baka. A yākāngwé bē mo te yi sine bo díkima kēndō ke metu hēne te yi Kumande Yesus jojnama no sine bo kē.

22 Mō te yākāngwé bē yōkō ε jojnama sine bo kande ke njimō te yi Janj tēruma ne Yesus ke mōrōku kumō ke yeso te yi nyé duwā nō ke njoka su ke dýobō kē. Wēte mumō ke njoka botu bete njāki nyinje ke njōn su, na bē sendi mō te ε ta lepo gbakasi ke kasi womiya Kumande Yesus.»

23 Ε bo tēmbidye bembam yiba: Yosep te yi bo jeba nde Barsabas yi bo loma sendi nyé yinjā dīnō nde Yustus kō, njé bū Matiyas.

24 Ndana, ε bo njwēta ne Njambiyé lērō nde: «Nyāngwé Kumande, wē yōkō ε duwē mētemō me bomō hēne, tedya wuse mō te yi we tēkuma ke njoka bomō baka yiba,

25 na bū mbey Yudas ke mēsay nè ke lērina Kimō Tom te yi nyé tikima kē ke mbey te yi yakama ne nyé kē.»

26 Ke kōnje, ε bo kele tay. Ε tay tedye Matiyas. Ε bo nyinje nyé ke njōn botu be tomun bete bari kamō jo wēte.

2

Piya Kimō Sisiñ ke yeso Pañtekot

1 Ke yeso Pañtekot botu bete be ma tiko temō ke yi Kumande Yesus *Krist baka bā hēne ke mbey wēte.

2 Semō semō, ε yinjā mēduñ wule dýobō, yo bā nda mēduñ me nyāngwé pupō, ε yo tōndē ke mōy tū hēne kome bo bā mētidye kē.

3 Ε bo hēne yinjā meyasi nda mēlam me dītē. Ε yo bākina wēte wēte kē dīyō ke yotu yan yaka ne bo hēne.

4 Ε bo hēne tōndē ne Kimō Sisiñ, kande lērina yinjā mēnumbu bēngwé yasi te yi Kimō Sisiñ nya bo dēti te yi lērō kē.

5 Ke rōku metu te yite Beyudēn bete be díkima kanō Njambiyé baka díkima diyō ke Yerusalém. Bo wulma ke mēkandō hēne ke to mēneti nje bīye dya womēte.

6 Ke mēduñ mēnōri ma kelna kē, ε bomō nje wesidya ne njgil. Bo bā ne yekere, keto mumō hēne wokuma yasi te yi bējekē bā ke lērō kē ke numbu dya dyenē.

7 Yo kwanjma bomō hēne, ε bo njgbakima díki diyna nde: «Bembam

bete be lēpina hēne baka, yeti botu be Galile na?

⁸ Nge nje kelō nde, mumō hēne ke njoka su wōku yasi te yi bo lēpē kē ke numbu dya dyenē, ke ḥgbak ḥgbak menumbu musu?

⁹ Ke njoka su, botu be Partes kete, botu be Medi nè Elam kete. Botu be Mesopotami, botu be Yuda nè Kapadōs kete. Botu be Pōj nè botu be Asi kete.

¹⁰ Botu be Friji nè Pamfili nè Ejipt nè botu be Sirēn ke meneti me Libi kete. Botu be wulma Rom nje biye dya waka baka kete sendi. Ke njoka yan, yo ne ḥgbak ḥgbak Beyuden nè botu bete be njā nyiŋe misōn Beyuden nyiŋa baka.

¹¹ Botu be Kret nè botu be Arabi kete sendi. Nge nje kelō nde, mumō hēne woku nda yi bo ke lēpō nyangwē mēkele mēte yi Njambiyē kelma kē ke numbu dya dyenē?»

¹² Bomō hēne bā numbu ne hanj kinē duwē yasi te yi bo yakama lēpō kē na. E bo dīki lēpō tandē yan nde: «Yike ba nge?»

¹³ Ko dēte, bāna dīkima nyetō bo lēpō nde: «Bo ma gwe kimō mōm mōm menjam kimō gwenate.»

Piyer ke lēpina nyē ḥgil bomō

¹⁴ Ndana, e Piyer temē bēne bējekē te bari kamō jo wētē lēpō ne mēn ke kwey nyē ḥgil bomō nde: «Wunē Beyuden nè wunē bomō hēne be dīyē ke Yerusalem baka, wunē lēngwē mētō kimōtē ke yasi te yi mi ta lēpō kē,

¹⁵ keto botu baka yeti ke gwe menjam nda yi wunē take kē na, keto yo ndi ḥgimō yitan jo yini te yi bēmējmenē.

¹⁶ Yasi wētē, yasi te yi Juwel te mō punja mēlepi me Njambiyē lēpima kē ke bēnēna ndana. A lēpima nde:

¹⁷ *Njambiyē ke lēpō nde: Ke mētu mēte yi mbokō ta bē ke siyō kē, mi Njambiyē ta nyē Sisiŋ mbe ke yotu mumō hēne. Bōnō bun be bembam nè be bomari ta punja mēlepi mēmbē. Begwanjō bun ta bēnē nyangwē mēyasi, benjombu bun sendi ta bēnē nyangwē menyēnō.*

¹⁸ Gbate, ke mētu mēte yite mi ta nyē Sisiŋ mbe ke yotu bembam nè ke yotu

boma bete be kelē mēsay mēmbē baka. Dete, bo ta punja mēlepi mēmbē.

¹⁹ Mi ta punja nyangwē mēyasi ke dyoħō kē kwēy, tedye sendi mēyekambiye ke to meneti. Yo nde, wunē ta bēnē mēkiyō, bēnē dītē, bēnē yidye nē tibay nda kulutu.

²⁰ Tu ta yinja ne yesō, ḥgwēndē ta yenja bē tenate nda mēkiyō. Mēyasi mēte ta kelna yite nyangwē *Yesō Baba Mbokō tī pa dyā na. Yesō te ta bē nyangwē kpekum.

²¹ Yo ta bē nde, mumō hēne ε ta jēba dīnō Baba Mbokō, mō te ta jū. »

²² «Wunē botu be kandō Isarayel, wunē wōku yasi te yi mi ta lēpō ndana nyē wunē kē. Yesus te ε Nasaret, yo mō te yi Njambiyē tedya wunē nde, yo nyē name mēyasi hēne. A tedya yo ke misi mun ne nje kelna nyangwē mēkele, ne nje kelna yinā nyangwē mēyasi nè kelna mēyekambiye mēte yi Njambiyē nya nyē dēti te yi kelō ke njoka yun nda yi wunē ne ḥguru wun duwā kē.

²³ Bo dyangwa mbam kō nyē wunē bēngwē yasi te yi Njambiyē pēsimā kē, bēngwē sendi nda yi Njambiyē ma si kombile njombu yaŋa kē. Wunē bojma nyē nyē botu be mēbeyō, ε bo ḥgba nyē ke kroa, dēte wunē wo nyē.

²⁴ Njambiyē njā womiye nyē joŋgwē nyē soŋe ke nyangwē mēbōne mēte yi sōŋ, keto sōŋ tī bē ne dēti te yi bīye nyē nda nō na.

²⁵ Yo dēte yi Davit lēpima kasi ne nde: *Mi dīkima bēnē Baba Mbokō mētu hēne ke mbōmbu wombē, keto a ke mbam bō mbe, kambō mi nje ḥgwaŋgwa.*

²⁶ Dete, temō mbe ne mēsosa, mēlepi mēte yi punde ke numbu mbe kē ke tedye nde, mi ne nyangwē mēsosa. Sendi, mi ta wēdya bē ne bībina temō ke yō Njambiyē,

²⁷ keto wē tī tikō sisinj mbe ke dīya bēmēj na. Wē tī jayē nde, mumō wō bōku na.

²⁸ Wē ma tedye mi mēnje mēte yi bē ne joŋgwē. Kome mi ta bēnē wē kē, mi ta bē ne nyangwē mēsosa. »

²⁹ «Wunē njōŋ, wunē tīki, nē mi pa lepi kasi saŋmbambō wusu Davit ne ḥgbak

ηgbak nyε wunε. Davit gwą, ε bo pumbε nyε. Ma kumɔ muka bɔnsɔŋ ne ndi ke njoka su.

30 Yasi wεtε, Davit bą mɔ punja mεlepi me Njambiyε. A duwą sendi nde, Njambiyε kpoma kinja nyε nyε nde, ke njoka benday bεnε, nyε Njambiyε ta tεmbidye wεtε ke njokate ε ta bą dsiyɔ kumande ke mbey ne.

31 Davit kikima bεnε kasi womiya *Krist. ε nyε kande lεrɔ nde: «Njambiyε tί lị Krist ke dya bεmuŋ na, a tί bɔ na.»

32 Wuse hεnε bεnεma duwε nde, yo Jesus te yi Njambiyε womiya kɔ.

33 Njambiyε bεndidya nyε tīkɔ ke mbam bɔ ne. ε saŋgwε nyε nyε Kimɔ Sisiŋ te yi nyε kpoma kέ. Yo Kimɔ Sisiŋ te yi nyε nya ke yotu su kέ, yo yo kele nde, wunε bεnε nε wunε wōku meyasi mεte yike.

34 Yeti Davit kele mεkele mεte na, keto Davit tί bεndε kε dyoθɔ na, yasi wεtε, nyε ne ηguru wene ke lεrɔ nde: «Baba Mbokɔ lεpima nyε Kumande wombe nde: Diyo metidye ke mbam bɔ mbε,

35 kumɔ nde, mi sīki kawule bεpendɔ bɔ tīkɔ ke njɔ mεkol mɔ.»

36 Dete, kandɔ Isarayεl hεnε dūkwε nde, yo gbate nde, Jesus te yi wunε ηgbama ke kroa kɔ, yo nyε yi Njambiyε njɔ tεmbidye nde, nyε Nyangwε Kumande, nyε Krist.»

Joŋgwε botu bεte be tīkima temo ke

yi Kumande Jesus Krist baka

37 Ke bɔmɔ ma si wokɔ mεlepi mεnɔri kέ, ε yo lụ bo ke temo budya, ε bo diye Piyer bεnε botu be tomun te bari nde: «Wunε njɔŋ, wuse kēl ba nan?»

38 ε Piyer yeŋsa nyε bo nde: «Wunε yεnɔŋgwε temo, nε mumɔ hεnε jāya nde, bo tōpa nyε ke mɔrɔku ne dīnɔ Jesus Krist, nε Njambiyε tiki mεbeyɔ mun nε ηgwεtε. Dete, Njambiyε ta nyε wunε Kimɔ Sisiŋ ne gbelate.

39 Keto yasi te yi Njambiyε kpoma kέ, yo keto yun nε bɔnɔ bun nε keto bɔmɔ hεnε be ne naŋ, budya bɔmɔ hεnε be Baba Mbokɔ te Njambiyε wusu ta jeba kεnje ke yεnε baka.»

40 Piyer ką mbɔmbu lεrɔ yinjα budya mεlepi nyε bo yí kite ne bo. A dīkima lεrɔ nyε bo nde: «Wunε jōŋgwε yotu yun. Dete, wunε bākāngwε ne bɔtu be ηgimɔ te yɔkɔ be kele bεya mεkele baka.»

41 Bo tōpuma bɔtu bεte be jayma mεlepi me Piyer baka ke mɔrɔku. Yesɔ te ε Njambiyε kele nde, bɔmɔ nda tomay yitati nyinjα ke njɔŋ bɔtu bεte be ma tīkɔ temo ke yi Kumande Jesus Krist baka.

42 Bo bεnεwa yasi te yi bɔtu be tomun be Jesus dīkima tεdye bo kέ mεtu hεnε. Bo dīkima joŋna nda bεmaŋ, dγena wεtε, bε sendi saŋgwate ke mεŋgwεta.

43 ε bɔmɔ hεnε gwe wɔ yan. Botu be tomun be Jesus dīkima kelɔ budya nyangwε meyasi nε bεnε meyekambiye.

44 Bɔmɔ hεnε be ma tīkɔ temo ke yi Kumande Jesus Krist baka bą ke dsiyɔ mbey wεtε. Bo dīkima ηgbɔ meyasi man hεnε bakiyε wεtε.

45 Bo dīkima dyaŋgwε mεkusuku man nε meyasi man nje kabidya mɔni te bo hεnε. Bo dīkima nyε mumɔ hεnε meyasi bεnεwa meyasi mεte yi bānε nyε kέ.

46 Bo dīkima wesidya mεtu hεnε nε mεŋgimo hεnε ke mbanjɔ Njambiyε, ηgbɔ dγena ke mɔy mεtū man ne mesosa nε kimɔ temo.

47 Bo dīkima lukse Njambiyε, ε bɔmɔ hεnε tōnde bo. Kumande Jesus dīkima dokidye bɔtu bεte be ma yeŋsa temo jayε nyε baka ke njɔŋ yan mεtu hεnε.

3

Piyer bεnε Jaŋ ke kelɔ nde,

wεtε mɔ jεmti kēndi

1 Wεtε bekoko Piyer bεnε Jaŋ bą ke kέ ke mbanjɔ Njambiyε ke ηgimɔ mεŋgwεta te yi hawa yitati.

2 Wεtε mɔ jεmti bą ke kεki numey mbanjɔ Njambiyε. Bo dīkima jeba numey te nde Nyɔŋjɔ. Kandε yi bo ma jáki ne mbam te, a tί kende wεtε yesɔ na. Bo dīkima sobε nyε mεtu hεnε kέ tīkɔ ke kεki numey, na dīkī jɔmbu yasi ke mεbɔ mε bɔtu bεte be dīkima nyinjε ke mbanjɔ Njambiyε baka.

³ Ke nyε ma bεηε nde, Piyer bεenε Jaŋ ke kwadysε nyiŋε mbanjɔ Njambiyε kέ, ε nyε jɔmbε yasi ke mεdɔ man.

⁴ ε bo bεηε nyε ne ηgoŋ. ε Piyer lepe nyε nyε nde: «Bεηa wuse.»

⁵ ε nyε tike misi ke yotu yan take nde, bo ta nyε nyε yaŋa.

⁶ Yasi wεtε, ε Piyer lepe nyε nyε nde: «Nè mɔni nè lɔr, mi yeti nɔ na, yasi te yi mi nɔ kέ, mi ke nyε we yo: Ke dīnɔ Yesus Krist te ε Nasaret temε, kendɔ.»

⁷ ε Piyer kenje bɔ biye ne nyε ke mbam bɔ tembidye. Ndana ndana, ε mεkol mεne nè mεmbɔŋgɔl mεne si ηgbι.

⁸ ε nyε do ndi ηga wεtε temε kande kendi nyiŋε nɔ bεenε bo ke mbanjɔ Njambiyε ndi ne mεdɔ nè luksa Njambiyε.

⁹ Bomɔ hεne bεηma nyε ke kendɔ, bεηε sendi nyε ke lukse Njambiyε.

¹⁰ Bo bεηma duwε nde, yo nyε ε dīkima dīyɔ jɔmbɔ meyasi ke numεy mbanjɔ Njambiyε te yi bo dīkima jebə nde Nyɔŋɔ kɔ. Yo kwaŋma bomɔ, ε bo ηgbakima budyate ke yasi te yi kelnama ke yotu mbam kɔ kέ.

¹¹ A tī kwadysε jise ke keki Piyer bεenε Jaŋ na. Bomɔ ηgbakimama budyate, ε bo sεdyε kε komε be Piyer bą ke mbεy komε bomɔ dīkima kendɔ kete ke mbanjɔ Njambiyε kέ. Bo dīkima jebə mbεy te nde Nje Salomɔŋ.

¹² Ke Piyer ma bεηε dεte kέ, ε nyε lepe nyε bomɔ nde: «Wunε botu be kandɔ Isarayel, kete ηge yi wunε ηgbakima yasi te yi kelnama ke yotu mbam kɔ kέ? Kete ηge yi wunε bεηε wuse ne ηgoŋ dεte kέ? 'Wunε tāka ka nde, yo wuse kele nde, mbam kɔ kēndi ne dεti te yusu, ho nde, a kēndi, kete wuse ke kanɔ Njambiyε budyate?

¹³ Yo Njambiyε te ε bεsaŋmbambɔ busu Abaraham, Isak nè Yakɔp, Njambiyε te yi bo bą kanɔ kɔ nyε mɔ mesay wenε Yesus luksa, Yesus te yi wunε bεηma nyε nyε bεkum, seŋε nyε ke mbɔmbu yan kutufya kɔ, ko bεkɔ nde, Pilat kwadysa soŋε bɔ ne nyε.

¹⁴ Wunε seŋma Mɔ te yi Njambiyε tɔkuma, ηgbεŋ mɔ kɔ, kpałɔ diyε nde, bo sɔŋa bɔ ne mɔ wona bomɔ.

¹⁵ Wunε woma Kumande te ε nyε joŋgwε kɔ. Ko dεte, Njambiyε womiya nyε ke njoka bεmuŋ. Wuse hεne bεηma duwε dεte.

¹⁶ Yo dεti te yi dīyε ke dīnɔ dīyenε kε tembidye mbam kɔ yi wunε bεηε nè yi wunε duwą kɔ kεto tikina temɔ ke dīnɔ te. Yo tikina temɔ ke yi Yesus te kele nde, kɔsu mbam kɔ sīy nda yi wunε bεηma kέ.

¹⁷ «Wunε njɔŋ, ndana mi duwą nde, wúnε bεkum būn kelma dεte ne tum.

¹⁸ Yo nde, Njambiyε kelma dεte yí tonjε ne mεlepi mεte yi nyε kikima lεpɔ ke numbu botu be punja mεlepi mεne hεne nde, *Krist wεnε ta saŋgwε ne mεbɔnε.

¹⁹ Dete, wunε jāya mεbεyɔ mun, nè wunε yēnsaŋgwε temɔ, nè Njambiyε sonj mεbεyɔ mun,

²⁰ nè Baba Mbokɔ njesε kimɔ te ηgimɔ. Dete, a ta njesε sendi *Krist, yite nde Yesus, mɔ te yi nyε kpoma nde, a ta tomɔ kɔ.

²¹ Ke ηgimɔ te yɔkɔ ndana Yesus Krist ta dīyɔ ke dyobɔ kumɔ ke ηgimɔ te yi meyasi hεne ta si kombila nda yi Njambiyε kikima lεpɔ kέ. Njambiyε lεpima yo ke numbu pupuna botu be punja mεlepi mεne be dīyma ke metu mε njime baka.

²² Mɔyisi lεpima nde: <Baba Mbokɔ te Njambiyε wun ta tembidye wεtε mμmɔ ke njoka bεmaŋ būn. A ta bε mɔ punja mεlepi mεne nda mi. Wunε ta wokuna ne nyε ke meyasi hεne te yi nyε ta lεpɔ nyε wunε kέ.

²³ Yasi wεtε, mμmɔ hεne ε ta dīyɔ kinε wokuna ne mɔ punja mεlepi mε Njambiyε te kɔ, bo ta wo mɔ te sonjε ke *Kandɔ Njambiyε.›

²⁴ Botu be punja mεlepi mε Njambiyε hεne, kande ke Samiyel kumɔ ke baka be njɔ nje ke kɔŋ ne baka, bo hεne tapitama lεpɔ kasi metu mεte.

²⁵ Wunε bɔnɔ be botu be punja mεlepi mε Njambiyε, wunε jadya ke mɔy mbon te yi Njambiyε kelma bεenε bεsaŋmbambɔ busu kέ. Njambiyε lεpima nyε Abaraham nde: <Mεkandɔ mε bomɔ hεne ke to mεneti ta bε ne mεkombila kete bεnday bɔ.›

²⁶ Yo dīŋ kete yun yi Njambiyε tɔkuma mɔ mesay wenε. A tomma nyε njesε,

na nje nyse wunes məkombila yí kelə nde, mumɔ hene tiki bəya məkele menə.»

4

Piyer bene Jaŋ ke mbɔmbu nyan̄gwé jɔsi Beyuden

1 Piŋɔ te yi Piyer bene Jaŋ bā ndi kε ləpina nyse bomo kέ, ε botu be nyena sadaka nyse Njambiyε nè kum besɔja te ε dīye ne botu bete be bakiyε mbanjɔ Njambiyε baka nè *Besadusε nje dolɔ bo.

2 Bo bā ne ḥgambi sun̄gwε ne Piyer bene Jaŋ, kεto bo dikima lepo nyse bomo nde, bəmuŋ ta womiyε, kεto Yesus womiya sendi ke njoka bəmuŋ.

3 ε bo b̄iye bo yadyε ke tū jɔbɔ kumɔ misi pupε, kεto bo b̄iye bo bekoko.

4 Ko b̄ekɔ dete, ke njoka botu bete be wokuma məlepi məte yi Piyer bene Jaŋ ləpima kέ, budiyate tikima temɔ ke yi Kumande Yesus. Botu bete be tikima temɔ dete baka kumma nda bembam tomay yitan.

5 Ke kiya misi pupε te, ε bekum nè betomba be dya nè botu be ketina meyasi wesidya ke Yerusalem.

6 Hana te nyan̄gwε kum botu be nyena sadaka nyse Njambiyε bā ke njokate. Kayif nè Jaŋ nè Aleksandere nè bomo hene bā ne jadysε bene bekum be botu be nyena sadaka nyse Njambiyε baka bā sendi kete.

7 ε bo b̄u Piyer bene Jaŋ tembidye ke mbɔmbu yan diye bo nde: «Yo nda nyse wunes dəti, ho yo ke dīnɔ nda yi wunes sidya ne kɔsu mbam kɔ kέ?»

8 Kimɔ Sisiŋ bā tondunate ke yotu Piyer, ε nyse lepe nyse bo nde: «Wunε bekum nè wunes betomba be kando Isarayel,

9 wunes ke diye wuse mediyan ndana kεto kimɔ məkele məte yi kelnama ke yotu mɔ te ε ma kɔsɔ kɔ. Wunε ke diye nde, wuse lēpi nda yi kɔsu ne siyma nɔ kέ.

10 Wunε hene nè kando Isarayel hene, wunes dûkwε nde, wunes bénja mbam kɔ ndana ne kimɔ yotu ne hene ke mbɔmbu yun kεto dīnɔ Yesus Krist te ε Nasaret. Yo Yesus te yi wunes ḥgbama ke kroa, ε Njambiyε nje womiyε nyse soŋε ke njoka

bəmuŋ kɔ, yo nyse kelε nde, wunes bénja mbam kɔ ndana dəke.

11 Yesus nyse Tari*f1* te yi wunes botu be sumna njumɔ seŋma. Yo tari te nje bε saŋgwε kondu ndana.

12 Kinε wete mumɔ yakama nyse bomo joŋgwε na, kεto kinε wete dīnɔ yi Njambiyε nya ke njoka bomo yi yakama nyse wuse joŋgwε na.»

13 Bo ḥgbakimama budiyate, kεto bo bəŋjma nde, Piyer bene Jaŋ ke nyse temɔ yan hene ke yasi te yi bo lepe kέ, duwε sendi nde, bo tī bε se botu be duwə məkana na. Bo duwə bo, kεto Piyer bene Jaŋ joŋnama bene be Yesus.

14 Bomo baka bəŋjma mɔ kɔsu te yi Piyer bene Jaŋ joŋgwε kɔ ke kεki yan. Dete, bo tī bε se ne yaŋa te yi lepo na.

15 Bo njā lepo nyse bo nde, bo pündu ke mbanjɔ jɔsi. ε bo nje tika nəmbe lepo tandε yan nde:

16 «Hε ta kelɔ nan ne botu baka? Kεto yo yeti ke sɔ na, bomo hene ke Yerusalem duwə nde, bo kelma wete meyekambiye yi bā kpekum. Sendi, wuse yeti ne dəti te yi b̄iye messo na.

17 Ko b̄ekɔ dete, yí kelɔ nde, kasi te tī nyan̄gwε ke metɔ me bomo, wuse kidiyikwε bo ne menje hene nde, bo tī lepi kasi Yesus te nyse wete mumɔ na.»

18 ε bo jeba Piyer bene Jaŋ lepo kimɔte nyse bo nde, kρε, bo tī buta se numbu lepo ho tedye yiŋa yasi nyse bomo ke kasi Yesus na.

19 Ko b̄ekɔ dete, ε Piyer bene Jaŋ lepe nyse bo nde: «Wunε ne ḥguru wun pēsi, ḥge bε nde, yo ne ḥgbεŋ ke misi me Njambiyε nde, bomo wôkunaŋgwε ne wunes ho bo wôkunaŋgwε ne Njambiyε.

20 Yasi wete, wuse tī yaka diyɔ kinε lepo yasi te yi wuse bəŋjma nè yi wuse wokuma kέ na.»

21 ε bo basidye ḥgaliye misi nyse Piyer bene Jaŋ. Ke kɔŋte, ε bo nje soŋε bɔ ne bo. Bo tī bε ne nje te yi pɔnse bo na, kεto bo bā ke kambɔ bomo, kεto bomo bā ke lukse Njambiyε ke yasi te yi kwaŋnama kέ.

22 Mesew me mbam te yi Njambiyε kelma meyekambiye te yinɔri ke yotu ne sidye kɔsu ne kɔ kwaŋma mesew kamɔni.

²³ Ké bo ma sojé bō nē bo ké, ε bo kwā kē ke yasi benjōy ban. Ε bo yekidye yasi te yi bækum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nē betomba be dya lerpima nyé bo ké.

²⁴ Ké benjōy ban ma woko yasi te yi be Piyér yekidya nyé bo ké, ε bo hēne kaŋe mēn ḥgwaŋta nē Njambiyé lerpó nde: «Sa Mbokó, yo we kuse ḥyobó nē meneti nē maŋ nē meyasi hēne te yi dīyé kete ké.

²⁵ Yo we lerpé nē nje Kimó Sisiŋ ke numbu saŋmbambó wusu, mō mesay wō Davit nde: ‹Nge kelé yi botu bête be yeti ke duwé Njambiyé kelé yasi ndana nda ḥgongo njomó ké? Nge kelé nde, mēkandó mē botu bête be yeti ke duwé Njambiyé baka békí nē beya metake déké?»

²⁶ Bekumande bête be namé meneti baka ma komsa ḥyambi. Bekum sendi ma saŋgwé ḥgiŋ sungwé nē Baba Mbokó bene *Krist wene.»

²⁷ Keto nē Herod nē Pōnsi Pilat nē yiŋa mēkandó bū sendi mēkandó mē botu be Isarayel ma saŋgwé ḥgiŋ ke ḥyari ke sungwé nē kimó mō mesay wō Yesus te yi we tōkuma kō.

²⁸ Bo kelma dete yí tonjé nē meyasi hēne te yi we kikima si kpo nē dēti yō nda yi we kwadysa nde, yo kēlnangwe dete ké.

²⁹ Yori Baba Mbokó, bēŋja nda yi bo bēlyé misi sungwé nē wuse ké. Kelō nde, wuse botu be mesay bō lēpi mēlepi mō kine wō na.

³⁰ Dete, būta bō yō, nē mēkōn mē bōmō siy, nē meyekambiye nē nyāŋgwé meyasi kelna nē dīnō kimó mō mesay wō Yesus.»

³¹ Ké bo ma sidyé mēŋgweta nē Njambiyé ké, ε mbey te yi bo wesidyama kete ké ḥgwaŋwa. Ε Kimó Sisiŋ tondé ke yotu yan. Ε bo kande lerpina mēlepi mē Njambiyé kine wō na.

Joygwé bosa bekritén

³² Bōmō hēne be ma tikō temō ke yi Kumande Yesus Krist baka bā ndi temō wete nē metake wete. Mumō wete nē wete ke njoka yan tī lerpé nde, meyasi mēn wókunangwe ndi nē nyé na. Yasi wete, yasi hēne bā yi bōmō hēne ke njoka yan.

³³ Botu be tomun be Yesus díkima lerpó kasi womiya Kumande Yesus nē nyāŋgwé dēti. Njambiyé nya bo hēne nyāŋgwé mēkombila.

³⁴ Mumō wete nē wete tī bē nē ḥgweté ke njoka yan na. Botu bête be bā nē mēŋgwāŋ ho nē metu baka díkima ḥyāŋgwé yo, bū mōni te

³⁵ nje jokwe ke nji mēkol mē botu be tomun be Yesus. Ε bo díki nje kabó nyé bōmō hēne. Bo nya mumō hēne beŋgwé yasi te yi bane nyé ké.

³⁶ Yo bā nē wete mbam nde Yosep, mō kando *Levi, bo jáki nyé ke Sipré. Botu be tomun be Yesus loma nyé nde Barnabas, yite nde Mō nyena mēŋgite.

³⁷ A bā nē ḥgwanj, ε nyé ḥyāŋgwé yo bū mōni te nje jokwe ke mēkol mē botu be tomun be Yesus.

5

Kasi Ananiyas bēnē nyari wēnē Safira

¹ Yasi wete, wete mbam nde Ananiyas bēnē nyari wēnē Safira ḥyāŋwa pēl meneti man.

² Ε nyé wokuna bēnē nyari bākē sumba bākidye ḥgabiyé te wete. Ε nyé nje bū bukwé te kē jokwe ke mēkol mē botu be tomun be Yesus.

³ Ε Piyér diyé nyé nde: «Ananiyas, nge kelé nde, *Satan si ḥgangile temō yō yí kelō nde, kelō já nyé Kimó Sisiŋ, yí kelō sendi nde, bākidya yiŋa ḥgabiyé mōni ḥgwanj te yi we ḥyāŋwa ké?»

⁴ We má dīy kine ḥyāŋgwé ḥgwanj te, 'ma yo yeti ndi ḥgwanj yō na? 'Ké kōŋ ḥyāŋgwate, mōni te yeti ndi yō na? Nge kelé yi we bā nē kwalō metake mete yike ke temō yō ké? We ti kél já nyé bōmō na, yasi wete, we kél já nyé Njambiyé.»

⁵ Ke Ananiyas ma woko mēlepi mēnori ké, ε nyé bāle nē pet sanjan kwā gwe. Ε bōmō hēne be bā womete baka gwe wō būdyate.

⁶ Ε begwanjō nje bōyé nyé nē lambō gbanjé nyé kē pumbu.

⁷ Diyō nda hawa yitati ke kōŋte ké, ε nyari nyiŋe tū kine duwé yasi te yi kwaŋnama ké na.

8 Ε Piyer diye nyε nde: «Lερο nyε mi, ηgwāŋ te yi wunε dγyāŋwa kέ, bñuŋ mōni te hēne kε?» Ε nyε yεn̄sa nde: «J, siya te ri.»

9 Ε Piyer lere nyε nyε nde: «'Wúne njoŋo siki kpo ηgiŋ yí bñbe ne Sisiŋ Baba Mboko kεto ηge? Dukwe nde: Botu bñte be boŋma njoŋo kε pumbu baka ke numεy, bo ta gbaŋge sendi we kwá nō.»

10 Ε Safira bale ne pet sanjaŋ ndi ηga wεte ke mekol me Piyer kwá gwe. Begwanjo nyiŋma tū dolo nde, a gwá, ε bo gbaŋge nyε kwá nō kε pumbu ke keki njom.

11 Njōŋ bom̄ hēne be tikima temo ke yi Kumande Yesus nē bom̄ hēne be wokuma mεyasi mεnɔri baka gwá wō budyste.

Botu be tomun be Yesus ke kelɔ

nyangwε mεyekambiye

12 Botu be tomun be Yesus díkima kelɔ budya mεyekambiye nē budya nyangwε mεyasi ke njoka bom̄. Bo díkima wesidya bo hēne ke wεte mbey nde Nje Salom̄n̄ ke mɔy mbanjo Njambiyε.

13 Gbela mum̄ wεte ne wεte tī bñbe nyiŋke njōŋ yan na, ko bεkō dεte, bom̄ bā ke tōndɔ bo budyste.

14 Bom̄ budystate bā ke tikɔ temo ke yi Kumande Yesus. Yo bā bembam nē bomari. Njambiyε bā ke dokidye bom̄ ke njōŋ yan.

15 Dete, bom̄ díkima bū botu be kōn kε nō ke keki mεnje niŋgwε bo ke metan̄ nē ke medele, simande wukumε yotu Piyer ta kε ke yotu baŋa ke ηgim̄ te yi nyε ta kwá kε.

16 Baŋa bom̄ budystate njā sendi wulε ke medya mεte yi bā ke keki Yerusaləm kε. Bo njā ne botu be kōn nē botu bñte be beya mεsisiŋ díkima njaŋgwε bo baka. Ε mεkōn man hēne siyε.

Bo ke basidye tedye botu be tomun

be Yesus mεbɔnε

17 Ndana, ε beya temo kwá nyangwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nē bom̄ hēne be bā bñte bo baka. Bo bā ke njōŋ *Besadusɛ.

18 Bo bñyma botu be tomun be Yesus kεn̄je ke nyangwε tū jōbō.

19 Ko bεkō dεte, wεte jaki Baba Mboko njā ne tu bñte mεnumεy me tū jōbō punjε bo lepo nyε bo nde:

20 «Nε kwāŋ kε ke mbanjo Njambiyε kε lepo mεlepi hēne ke kasi joŋgwε te yi kpo ne kpo te yikε nyε bñom̄.»

21 Ke bo ma wokɔ dεte kε, ε bo kwá bñmetnjmεnε ne sut nyiŋje ke mbanjo Njambiyε. Ke kɔŋte, ε nyangwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε dγyā bene botu bñte, jeba botu be nyangwε jōsi Beyuden nē bñtomba be mεmbanjɔ mewesidya Beyuden hēne ke kando Isarayel. Ε bo tomε bom̄ kε jeba ne botu be tomun be Yesus ke tū jōbō nje nō.

22 Besɔja bñte yi bo tomma baka kɔ kum̄ ke tū jōbō kinε dolo bo na. Ε bo yɔkwε nje lepo nde:

23 «Wuse dolma numεy tū jōbō kim̄ ndadyate. Botu be bakiðya tū jōbō bā sendi ke numεy. Yasi wεte, ke wuse ma bñte numεy, wuse tī dole mum̄ wεte ne wεte ke mɔyte na.»

24 Ke kum besɔja be botu be bakiðya mbanjo Njambiyε nē bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε ma wokɔ dεte kε, ε sosu yan siyε. Bo tī duwε nda yi bo yakama kε ne lepi te mbɔmbu na.

25 Diyɔ kε, ε wεte mum̄ nje lepo nyε bo nde: «Wune dūkwe nde, bembam bñte be wune nya ke jōbō baka me ke mbanjo Njambiyε ke lepina nyε bom̄.»

26 Ndana, ε kum besɔja be botu be bakiðya mbanjo Njambiyε bū besɔja kε bū ne botu be tomun be Yesus nje nō. Besɔja bā ke gwe kaŋ yotu yan nde, bom̄ me nje lū bo ne metari wo. Dete, ε bo bū botu be tomun be Yesus ne te nje nō. Bo boŋma bo ne te nje nō, kεto besɔja bā ke kambɔ nde, bom̄ me nje lū bo ne metari wo.

27 Bo boŋma bo dγyā nō ke mbɔmbu botu be nyangwε jōsi Beyuden. Ε nyangwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε lepo nyε bo nde:

28 «'Wuse tī kidye wune nde, wune tī bñba lepo kasi mbam enɔru nyε bom̄ na? Ndana wune ma si lapidye mεlepi mεte yi

wunə tedye ké ke Yerusalem. Sendi, wunə ke kwadye kelə nde, simbo sɔŋ ne bâl ke to su..»

29 Ε Piyer bennə botu be tomun be Yesus yenja nde: «Nè Njambiyε nè bomo, wuse yâkangwe wokuna ne Njambiyε.

30 Njambiyε te ε besaŋmbambo busu díkima kano kó womiya Yesus te yi wunə njgbama ke kroa wo kó.

31 Njambiyε bendidya nyε tiko ke mbam bō ne, tembidye nyε Nyangwe Kumande, tembidye sendi nyε mō te ε ta jongwe bomo kó. A ta kelə nde, botu be kando Isarayel yēnsangwe temo, nē Njambiyε tiki mēbeyə man ne ḥgwetε.

32 Wuse ke lero su sine be Kimo Sisiŋ te yi Njambiyε nya botu bete be wokuna ne nyε baka nde, meyasi mēte gbakasi.»

33 Ke botu bete be bā ke nyangwe josi te ma woko meləpi menori ké, ε boku nyiŋe to yan. Bo kwadya wo botu be tomun be Yesus.

34 Yasi wete, ε wete mbam nde Gamaliyel ε bā ke njoka botu be nyangwe josi te kó teme. A bā ke njən *Befarisə. A bā sendi nyangwe mō duwā mēmboŋga. Bomō hene díkima jesō nyε. ε nyε lere nde, bo pāŋ pa punje botu be tomun be Yesus ne mbet kənjə se sə.

35 Ke kənjə, ε nyε nje lero nyε botu be nyangwe josi nde: «Wunə botu be kando Isarayel, wunə dīy ne soso ke yasi te yi wunə ta kelə ne bomo baka ké.

36 Keto metu mēte tī pa kikə na yi wete mbam nde Tedas dyalma no ké. A díkima lero nde, nyε mbendə, ε bomo nda gomay yini jaŋgwé kol ne nyε. Banja bomo njə wo Tedas, ε bomo hene be jaŋgwé kol ne nyε baka si posiyε, ε kasi yan yambile.

37 Ke kəŋ Tedas, ε Yude dyə ke ḥgimō təlna bomo. A bā mō Galile, a dalma bomo budyate nyinje ke njən ne. ε bo wo nyε sendi, ε bomo hene te be jaŋgwé kol ne nyε baka si posiyε.

38 Yori yi mi lere ndana nyε wunə nde, wunə tī kel se yaŋa ne botu baka na, wunə tiki bo, nē bo kwā. Keto ḥgε bε nde, yasi te yi bo kwadye kelə nē mēkele mēte yi bo kele ké wúla ke dyano bomo, yo ta yambile.

39 Yasi wete, ḥgε bε nde, yo mēkele mē Njambiyε, wunə yeti ne deti te yi yaŋgile yo na. Wunə dīy ne soso, ma wunə mē nyε lū dyambi sungwε ne Njambiyε.»

40 Ε bo jaye lepi Gamaliyel. Ε bo jeba botu be tomun be Yesus nje nō. Ε bo kwā njuro bo kidye bo nde, bo tī lepi se dīnə Yesus na. Ke kənjə, ε bo nje soŋe bō ne bo.

41 Botu be tomun be Yesus yōkwā ke nyangwe josi Beyuden ne mesosa, keto Njambiyε bənəma nde, bo yakama saŋgwa ne mēbōne keto dīnə Yesus Krist.

42 Bo kā mbombu tedye bomo mēlepi mē Njambiyε metu hene ke moy mbanjō Njambiyε nē ke moy metu, lero sendi Kimo Tom *Krist, yite nde Yesus.

6

Kandina mesay me bediyakere

1 Ke ḥgimō te yite botu bete be bengwe mēlepi mē Yesus baka bā ke bonyā kē nō mbombu. Ε Beyuden bete be bā ke njokate be bā ke lero numbu Grék baka lepina beyate ne *Behebere te bōnō bē dya, keto bekuso boma bete be bā ke njən te yan baka. Bo lepinama dēte ke kasi mesay mē kabina meyasi mēte yi bo díkima kelə metu hene ké. Keto Beyuden te bōnō bē dya tī bē ke take bekuso bomari te ban na.

2 Ε botu be tomun be Yesus kamō jo yiba wesidye botu bete be bengwe mēlepi mē Yesus hene baka lero nyε bo nde: «Yo ti yaka nde, wuse tīki lepina Kimo Tom Njambiyε kpalə nje kelə mesay mē kabina medye na.

3 Wunə njən, dēte wunə tōka bembam yitan jo yiba ke njoka yun. Bo bēki botu bete be bomo ke jaye bo, bē tondunate ne Kimo Sisiŋ, bē sendi botu be dyano, nē wuse kaŋ mesay mēte yite nyε bo.

4 Dete, wuse ta kē su mbombu yī ḥgweta ne Njambiyε, yī lero mēlepi mē Njambiyε nyε bomo mēngimō hene.»

5 ε bomo hene jaye lepi te. Ε bo tōke Iten. A bā ke tiko temo ne hene ke yi Njambiyε, bē sendi tondunate ne Kimo Sisiŋ. Ε bo tōke sendi Filip nē Prokōr nē Nikanor nē Timon, tōke sendi Parmenas

nè Nikola te mò dya Anjiyos. Nikola tikima mèkele mè dya dyenç, nyiñç mison Beyuden.

6 Ke konyte, ε bo nje bù bo tedye botu be tomun be Yesus. Ε bo ḥgweta ne Njambiyé kase mèbò ke yotu yan.

7 Melépi mè Njambiyé kà kendò mbòmbu. Botu bête be bengwé melépi mè Yesus Krist baka bà ke bùyò budýate ke Yerusalém. Ε baña budýa botu be nyená sadaka nyé Njambiyé jayé tiko temo yan ke yi Yesus.

Bo ke biye Iten

8 Njambiyé nya Iten temo ḥgikwa, nyé sendi nyé deti budýate. A dikima kelò nyangwé meyasi nè nyangwé mèkele ke misi mè bomò.

9 Ndana, ε baña bomò kande nyená meso ne nyé. Yo bà baña botu be mbanjo mewesidya te yi bo jeba nde botu be ma duwé ke diyò bala baka. Yo bà Beyuden bête be Sirén nè be Aleksandiri. Baña botu bête be nya sendi meso ne Iten baka bà Beyuden be Silisi nè be Asi.

10 Ko békò dete, bo tì be ne deti te yi sumò kol ke mbòmbu wene na, këto a bà ke lëpina ne dyanò te yi Kimò Sisiñ nya nyé ké.

11 Ndana, ε bo nyé bomò mòni ne so. Ε botu bête lëpè nde: «Wuse wokuma mbam kò ke lëpò lëpi gbutu sunjwé ne Moyisi nè Njambiyé.»

12 Ε bo nyé dite ke lëpi te ke metò me bomò nè ke metò me betomba be dya nè botu be kétina meyasi. Ε bo teme kè komé Iten bà ké biye nyé kè nò ke nyangwé josi Beyuden.

13 Ε bo kè ne bomò, nè bo kè pesi lëpi nyé ke numbu ne. Ε botu bête lëpè nde: «Metu hène mbam kò ke lëpina beyate sunjwé ne mbanjo Njambiyé te yike, mbey te yi ne kiyo ké. A ke lëpina sendi beyate sunjwé ne membonga mè Njambiyé te yi Moyisi tedya ké.»

14 Wuse wokuma nyé ke lëpò nde, Yesus te mò dya Nasaret kò ta yangile mbanjo Njambiyé te yike, senjò sendi meyasi mète yi Moyisi tedya wuse ké.»

15 Bomò hène be bà ke nyangwé josi Beyuden baka bà ke bënjè Iten ne ḥgoñ.

Ε bo bënjè nde, mbòmbu ne ke bonya ne mbòmbu wëte jaki Njambiyé.

7

Iten ke gbasò ke mbòmbu nyangwé josi Beyuden nde, yo bo wo Yesus

1 Ndana, ε nyangwé kum botu be nyená sadaka nyé Njambiyé diye Iten nde: «Meyasi kwañnama gbate dete?»

2 Ε nyé yeñsa nde: «Wuné njor nè wuné besangwé bembé, wuné wôku yasi te yi mi ta lëpò ké. Njambiyé te yi bomò yâkañgwé lukse nyé kò punja yotu nyé sañmbambò wusu Abaraham ke ḥgimò te yi nyé bà ndi ke Mesopotami ké, yite a tì pa kè diyò ke Karañ na. Ε Njambiyé lëpè nyé nyé nde:

3 *«Tiko kandò dýò nè meneti mò kwà kè ke meneti mète yi mi ta tedye we ké.»*

4 Ndana, ε Abaraham tike meneti mè Bekalde kè diyò ke Karañ. Ke kony sony sangwé wene, ε Njambiyé sonjè nyé womete, njesé ke meneti mète yike yi wuné diye kete ndana ké.

5 Njambiyé tì nyé Abaraham yinja yanya ke meneti mète na, ko mònò pel meneti ne mbet yi yakama yaka ko gbèla bara kol ne na. Ko békò dete, Njambiyé kpoma nyé nyé nde, a ta nyé nyé meneti, sendi, benday benné ta namò yo diyò kete ke kony ne. Yasi wëte, Abaraham tì be ne mònòsike ke ḥgimò te yite na.

6 Njambiyé lëpima sendi nyé nyé nde: *«Benday bò ta kè diyò ke dya tombo. Betombo ta bù bo nda bebala, tedye bo nyangwé mèbòne ke mesew gòmay yini,*

7 yasi wëte, mi ta jòse kandò te ε ta biye bo ne bala kò. Ke konyte, bo má yòkwé mate nje kelò mesay nyé mi ke mbey te yike.»

8 Ndana, ε Njambiyé kelò mbon benné Abaraham. Mbon te ta bënjà ke pesina bònò bembam. Dete, ke Abaraham ma ja mònò wene Isak ya metu yitan jò yitati ké, ε nyé pesé nyé. Ke Isak ma ja mònò wene Yakòp ké, ε nyé pesé nyé. Yakòp njà ja bònò bembam kamò jò yiba, ε nyé pesé bo. Yo bo kamò jò yiba nije ja budya mèkando mète yike hène.

⁹ «Ξ besajmbambo busu benɔri bù beya temo sungwé nè Yosep kwà dyan gwé nyé. Ξ botu bête be bòmma nyé baka kwà nè nyé ke dyan gwé ke Ejipt nda bala.

¹⁰ Ko békó dête, Njambiyé díyma pe yené joóngwé nyé soñé ke beya meyasi héné te yi bo kelma nè nyé ké. Njambiyé nya nyé dyanó yí keló nè mesay ke keki Farawón, kumande Ejipt. A kelma sendi nde, Farawón kwádyikwé Yosep. Ξ Farawón tembidye nyé nde, a díy nè meneti me Ejipt, díyó sendi nè tû dýené héné.

¹¹ Diyó ké, ε koló dýa ke Ejipt nè ke Kanan héné. Yo bá nyangwé kemiye, dête besajmbambo busu tî bë se nè medye na.

¹² Ke Yakòp ma wokó nde, medye ke Ejipt ké, ε nyé tome besajmbambo busu kénje mate. Yo bá bosa kendi.

¹³ Ke menja yibate, ε Yosep punjé yotu nyé bëmañ bëne. Ndana, ε Farawón duwe kandó dýené.

¹⁴ Ke kònje, ε Yosep kénje tom nde, sañgwé wene Yakòp njáki nè bëjadye bëne héné. Bomá héné bá kamotan jò kabá jò yitan.

¹⁵⁻¹⁶ Ξ Yakòp kwà kë ke Ejipt. Diyó ké, ε sañmbambo wusu Yakòp njé gwe. Ξ bo bù muñ nè kë pumbó ke Sisem ke boñsañ te yi Abaraham bòmma nè mòni ke meñó me bòno be Emor ke Sisem ké. Diyó sendi ké, ε bùkwe besajmbambo busu si gwe. Bo díkima bù bo kë pumbó ndi ke kiya mbey te.

¹⁷ «Ke njimó te yi meyasi mete yi Njambiyé kpoma nyé Abaraham nde, yo ta kelna ké ma bë ke wuta, ε botu be kandó dýusu nyébë kwà to te ke Ejipt

¹⁸ kumó ke metu mete yi wete kumande te ε ti duwe Yosep nè mbòmbu kò boñma mbey.

¹⁹ Kumande te sebila botu busu tedye besajmbambo busu mebóné keló sendi nde, bo lèn mbòñgò bòñosiké, né bo si gwe.

²⁰ Ke njimó te yite ε bo ja Møyisi. A bá nè nyóñó budyate ke misi me Njambiyé. Bo bakiya nyé nyé nyé béri kumó njgwende yitati ke tû sañgwé.

²¹ Ke kònje, ε bo soñé nyé ke moy tû kë tikó ke wete mbey. Ξ njondú Farawón kë sòmbo nyé bù nyé kë dòkwé nda móno wene.

²² Dete, bo tedya Møyisi meyasi héné te yi botu be Ejipt duwá ké. Ξ nyé bë dëtina mûmò ke mélèpi nè ke mëkele mënè.

²³ «A díyma kumó mesew kamóni. Wete yeso ε nyé pèsé ke temo nè nde, a ta pa kë bënej bëmañ bëne, botu be kandó Isarayel.

²⁴ Ξ nyé kë kumó doló nde, wete mo Ejipt ke tedye wete man wene, mo kandó Isarayel mebóné. Ξ Møyisi kama këto nè wo mo Ejipt kundo nò.

²⁵ Møyisi takima nde, bëmañ bëne ta duwe nde, Njambiyé ta kwà nè nyé yí joóngwé nè bo. Ko békó dête, bo tî duwe na.

²⁶ Misi pupé ε nyé kë doló bëmañ ke dñjó tandé yan. Yí jañgwé nè njoka yan, ε nyé suné bo lèpó nde: <Wuné njóñ, wuné bëmañ nè bëmañ, njé nje keló nde, wuné dñjó tandé yun?>

²⁷ Ko békó dête, yókó ε bá ke tedye jakòsó mebóné kò pusuma Møyisi lèpó nyé nyé nde: <Nda tembidye we kum nde, díyó pèsó mélèpi musu?

²⁸ We ke kwadye wo mi nda yi we woma nè mo Ejipt kwey ké?>

²⁹ Ke Møyisi ma wokó dête ké, ε nyé bòmbé kë díyó ke tombó ke wete meneti nde Madiyañ. A díyma mate ja bòno bembam yiba.

³⁰ «Ya mesew kamóni ke kònje, wete yeso ε wete jaki Njambiyé punjé yotu nyé nyé ke kongor ke keki keki te yi bo jeña nde Sinayi kò. Jaki Njambiyé te bá ke moy lam díté yi bá ke bïye ke mbaña móno jeti ké.

³¹ Ke Møyisi ma bënej dête ké, ε nyé njgbakima yasi te. Ξ nyé tutudya kë mbòmbu señgile kimôte. Yasi wete, ε Baba Mboko lèpó nde:

³² <Mi Njambiyé te ε besajmbambo bá, Njambiyé te ε Abaraham, ε Isak nè ε Yakòp.» Ndana, ε Møyisi gwe wò kwà nè meñgwängwa. A tî bë se nè deti te yi kañé misi señgile nò na.

33 Ε Baba Mboko lere nyε nyε nde: <Sora mənakala ke məkol mɔ, kəto mbey te yi we teme kete kέ, yo kiyo.

34 Mi kaŋma misi bεŋje ne mεbəne me botu bembε ke Ejipt. Mi wokuma njim yan, yori yi mi piya nje jongwe bo soŋe ke mεbɔ man kέ. Dete, inja, ndana mi ta tomɔ we kεnje ke Ejipt.›

35 «Yo Mɔyisi te yi Bɔnɔ be Isarayel səŋma lepo nyε nyε nde: <Nda təmbidye wε kum nde, dīyɔ pəsɔ mεlepi musu kɔ?› Yo ndi kiya Mɔyisi te yi Njambiyε njə tomɔ ne dəti jaki wene te yi Mɔyisi bεŋma ke mɔnɔ jeti kɔ. Njambiyε tomma nyε nde, a kendi ne bo nda kum wan jongwe bo.

36 Yo Mɔyisi te kelε nyaŋgwε meyasi nε nyaŋgwε meyekambiyε, soŋe ne bo ke Ejipt. Yo nyε kelε sendi nyaŋgwε mεkele nε nyaŋgwε meyekambiyε ke Tena man, kelε sendi ke moy kongor ke mesew kamɔni.

37 Yo ndi nyε lere nyε kando Isarayel nde: <Njambiyε ta təmbidye wεtε mumɔ ke njoka bəmaŋ bun. A ta bε mɔ punja mεlepi mεnε nda mi.›

38 Yo nyε Mɔyisi te ε bəq ke njoka ngil Bɔnɔ be Isarayel komε bo bəq ke kongor kέ. A bəq bəne besaŋmbambɔ busu nε jaki Njambiyε te ε lepinama nyε nyε ke keki Sinayi kɔ. Mɔyisi boŋma mεlepi mεte yi dīyε kpo ne kpo kέ, na nje kwaŋdye nyε wuse.

39 Ko bəkɔ dεte, besaŋmbambɔ busu t̄i kwadye woko mεn ne na. Bo kinma nyε, ε bo yəkidye metemɔ man take Ejipt.

40 Ε bo nje lepo nyε *Arɔn nde: <Kelo baŋa bənjambiyε be ta dīyɔ ne wuse, kəto ndana Mɔyisi te ε soŋma wuse ke Ejipt kɔ, wuse yeti ke duwε yasi te yi dyanma nyε kέ na.›

41 Dete, ε bo tuyε yekambiyε mɔnɔ nday, ε bo kelε sadaka nyε yasi yinɔri yi bo tike temɔ kete kέ. Ε bo sosa ke yasi te yi bo kelma ne mεbɔ man kέ.

42 Ndana, ε Njambiyε soŋe misi ke yotu yan tiko bo kelɔ nde, bo pāŋ kelo mesay nyε budya meyasi hεnε te yi dīyε ke kwey kέ. Yo kelnama dεte bənjgwε yasi te yi yo kεtinate ke mεkana me botu be punja mεlepi me Njambiyε kέ. Yo kεtinate

nde: <Wunε botu be kandɔ Isarayel, ke mesew kamɔni te yi wunε kwaŋdye ke moy kongor kέ, 'wunε kilma ka yinə ngin bənyamɔ nyε mi ne sadaka?'

43 Ma wunε kpalma sobε t̄u te yi bo kelma ne lambɔ yí bəkidye ne njambiyε te yi bo jeba nde Mɔlɔk kɔ kəndɔ nɔ, sobε sendi yekambiyε sisɔ nde njambiyε wun yi wunε jeba nde Refan kɔ. Wunε kelma yekambiyε meyasi mεnɔri kanɔ yo. Dete, mi ta kwaŋdye wunε kεnje ləndunate ke mbey mεbəne ke kɔŋ Babilɔn.›

44 «Κε nɔimɔ te yi bəsaŋmbambɔ busu bə nɔ ke moy kongor kέ, bo bəq ne t̄u te yi bo kelma ne lambɔ kέ. Mεkana me mbon te yi Njambiyε kelma kέ bəq ke moyte. Bo kelma t̄u te bənjgwε yekambiyε te yi Njambiyε tedya Mɔyisi nde, a kēl dεte kέ.

45 Ke kɔŋte, ε bəsaŋgwε busu bəq t̄u te. Ε Yosuwa kəndε ne bo kumɔ ke mεnεti mεte yi Njambiyε dūdya besa bəte ke mbəmbu yan kέ. T̄u te dīyma kumɔ ke nɔimɔ Davit.

46 Njambiyε jayma nyε. Ε Davit nɔgwεta ne Njambiyε nde, a ta sumɔ t̄u nyε Njambiyε te ε Yakɔp.

47 Yasi wεtε, yo Salomɔn nje sumɔ t̄u te nyε Njambiyε.

48 Ko bəkɔ dεte, Njambiyε te ε kwaŋma meyasi hεnε ke kwey ti jōŋnaŋgwε ke mεt̄u mεte yi mumɔ sumε ne bə kέ na. Mɔ punja mεlepi me Njambiyε ke lepo nde: <Baba Mboko nde:›

49 Mi dīy ke dyoɓɔ, mεkol mεmbε ke nate mεnεti. Yo kwalɔ t̄u te yεn yi wunε yakama sumɔ nyε mi kɔ? Yo kwalɔ mbey te yεn yi mi yakama dīyε kete kέ?

50 'Yeti mi kuse meyasi mεnɔri hεnε na? ›

51 Ε Iten nje kέ mbəmbu lepo nde: <Wunε ne mbandɔ, wunε yeti ke jayε mεlepi me Njambiyε na! Wunε ti wóku pε na! Metu hεnε wunε yeti ke kwadye woko yasi te yi Kimɔ Sisiŋ lepo kέ na, wunε ndi nda besaŋmbambɔ bun!

52 Yo mɔ punja mεlepi me Njambiyε te nda yi bəsaŋmbambɔ bun t̄i tedye nyε mεbəne kɔ? Besaŋmbambɔ bun woma botu be punja mεlepi me Njambiyε be kandima lepo njombu yanja nde, wεtε mɔ

te ε ne ηgbəŋ kə ta nje. Ndana, yo wunε
nje dyaŋgwε ηgbəŋ mə kə wo nyε.

⁵³ Njambiyε kwaŋdya məmbonŋa məne
nyε wunε ke numbu bəjaki bəne. Ko bəkə
dete, wunε t̄i bəkidye yo na!»

Bo ke wo Iten

⁵⁴ Ke botu bəte be bə kə nyāŋgwε jəsi
Beyuden baka ma wokə dete kέ, ε boku
nyiŋe to yan. ε bo nyambε məsū ne
ηgambi sungwε ne Iten.

⁵⁵ Yasi wətε, Kimo Sisiŋ bə tondunate
ke yotu ne. ε nyε kaŋe misi bəŋe dyoobə,
bəŋe nyāŋgwε məluksa mε Njambiyε,
bəŋe sendi Yesus təmnate ke mbam bə
Njambiyε.

⁵⁶ Ndana, ε nyε ləpε nde: «Wunε
pāŋ ladye, mi kə bəŋe dyoobə nyasε ke
misi məmbε, bəŋe sendi *Mōno mūmo
təmnate ke mbam bə Njambiyε.»

⁵⁷ Ke bo ma wokə dete kέ, ε bo
kembidya bəyate dībə metə. ε bo həne
ηgbə sədye kə ke yotu Iten.

⁵⁸ ε bo nambe nyε jise ne nyε ke moy
dya kə lü nyε ne metari wo. Botu bəte
be bə kə məkele mənɔri baka səruma
məlambə man kə jokwε nyε wətε gwanjɔ
nde Sol.

⁵⁹ Ke ηgimə te yi bo bə kə lü Iten ne
metari kέ, ε nyε ηgwəta ne Njambiyε ləpε
nde: «Kumande Yesus, boŋgo sisin mbe!»

⁶⁰ Ke kɔŋte, ε nyε kuse məbəŋ kə
məneti ləpε ne mən kə kwey nde:
«Nyāŋgwε Kumande, bəŋa botu baka ne
ηgwəte ke bəya yasi te yikε yi bo kele kέ!»
Ke nyε ma si ləpε dete kέ, ε sɔŋ bə nyε.

8

¹ Sol sendi jayma nde, bo wôku Iten.
Ke kiya yeso te ε bo kandε tedya bəya
nyāŋgwε məbəŋe nyε njəŋ botu bəte be
ma tiko temə ke yi Kumande Yesus ke
Yerusaləm baka. ε bo həne si wanja, kə
ke poku məneti mε Yuda nè Samari. Ndi
botu be tomun be Yesus bəpə tikama ke
Yerusaləm.

² Botu bəte be dīkima kano Njambiyε
baka boŋma muŋ Iten kə pumbə. ε bo
lele nyε budyate.

³ Sol kə ndi ne mbəmbu yí wanjə njəŋ
botu bəte be ma tiko temə ke yi Kumande

Yesus baka. A dīkima nyiŋe ke moy metə
dāle bəmbam nè bəmari kə nyε ke jəbə.

Filip ke kə ləpə Kimo Tom ke Samari

⁴ Botu bəte yi bo wanjima baka kə
məmbəy ne məmbəy yí ləpə Kimo Tom
Njambiyε nyε bomo.

⁵ ε Filip kə ke wətε dya ke məneti mε
Samari pele kasi *Krist mate nyε bomo.

⁶ Ngil bomo həne dīkima ləŋgwε metə
wokə yasi te yi nyε dīkima ləpə kέ. Bo
dīkima bəŋe nyāŋgwε məkele məte yi nyε
dīkima kelə kέ,

⁷ kəto bəya məsisiŋ dīkima pundi dūwε
ne bəya kəmbi ke yotu budyə bomo. Filip
sidiya sendi məkəsu nè mendəmbil mε
budyə bomo.

⁸ ε bomo be Samari sosa budyate.

⁹ Wətε mə kelna meyasi mε kifi nde
Simōn bə njombu yaŋa ke Samari. Bomo
dīkima kambo nyε ke moy dya, ε nyε dīki
bə yotu ne nde, nyε kwə bəso.

¹⁰ Kandε bənɔsikε kumə bətomba,
bomo həne dīkima ləŋgwε metə ke yasi
te yi nyε dīkima ləpə kέ. Bo dīkima ləpə
nde: «Mbam kə ηguŋgudye Njambiyε.
Bo jébaŋgwε yo nde Nyāŋgwε dəti.»

¹¹ Bomo dīkima ləŋgwε metə ke yasi te
yi nyε dīkima ləpə kέ, kəto bo kikima dīki
ηgbakima məkele mε kifi məne.

¹² Yasi wətε, ke bomo ma jayε Kimo Tom
te yi Filip dīkima ləpə ke kasi *Kandə
Njambiyε nè ke kasi dīnɔ Yesus Krist kέ,
ε bo tōpε bo ke mōrəku. Yo bə bəmbam
nè bəmari.

¹³ Simōn te ne ηguru wənε jayma sendi
Kimo Tom, ε bo tōpε nyε ke mōrəku. A t̄i
dūwε se ke kəki Filip na. A dīkima bəŋe
nyāŋgwε meyasi nè nyāŋgwε məkele
məte yi Filip dīkima kelə kέ, ε nyε dīki
ηgbakima budyate.

¹⁴ Ke botu bə tomun bə Yesus bə bə kə
Yerusaləm baka ma wokə nde, botu bə
Samari jayma məlepi mε Njambiyε kέ, ε
bo tome Piyer bənε Jaŋ kənje mate.

¹⁵ Ke bo ma dīq kə Samari kέ, ε bo
ηgwəta ne Njambiyε kəto botu bəte bə
jayma dīnɔ Yesus Krist mate baka, nè
Kimo Sisiŋ nyiŋ ke yotu yan,

¹⁶ kəto ke ηgimə te yite, Kimo Sisiŋ t̄i
pa piye nje ke yotu mūmo wətε ne wətε

ke njoka yan na. Ke yi bo tōpuma ne bo ke mōrōku kē, bo tōpuma bo ndi ne dīnō Kumande Yesus.

17 Ndana, ε Piyer bēne Jan nje kase mēbō ke yotu yan, ε Kimō Sisiñ nyiñe yey ke yotu yan.

18 Ke Simōn ma bēne nde, Kimō Sisiñ nyiñma ke yotu botu bēte ke ḥigimō te yi botu be tomun be Yesus kasa mēbō ke yotu yan kē, ε nyé bū mōni nyé Piyer bēne Jan lēro nyé bo nde:

19 «Wuné nyéki sendi mi kiya deti te, dēte ḥe mi kase mēbō ke yotu mumō, nē Kimō Sisiñ nyiñ ke yotu mō te sendi.»

20 ε Piyer lēre nyé nyé nde: «Mōni yo yāmbila ne wē hēne, kēto wē ke take nde, yasi te yi Njambiyē nyé ne gbelate kē, wē ta bōmō yo bōmō ne mōni!»

21 Wē kine mōni ḥagabiyē ho mōni yaña ke yasi te yikē na, kēto temō yo yeti nē ḥgbēj ke misi me Njambiyē na!

22 Dete, yēñsañgwē temō, tikō bēya dyano te yi wē nō kē, nō ḥgwētāngwē ne Baba Mbokō, simande a ta tikō wē nē ḥgwētē ke bēya metake mēte yi dyanjma ke temō yo kē.

23 Kēto mi ke bēne nde, wē ke bēya nje nē pitik. Sendi, wē ma tōta ke kōtu mēkele kumō ke ḥgiñ.»

24 ε Simōn nje dīyō lēro nyé bo nde: «Wuné ḥgwētāngwē ne Baba Mbokō kēto mbē, mi mē nje sañgwā ne yasi te yi wuné lēpima kē.»

25 Ke Piyer bēne Jan ma si lēro yasi te yi bo duwā gbate ke kasi Kumande Yesus, lēro sendi mēlepi mēne kē, ε bo nje yōkwē kē Yerusalēm. Bo lēpima Kimō Tom ke mēdyā mēte yi wokuna ne Samari kē yōkwē nō.

Filip bēne nyāngwē mō mesay

me kumande Etiyopi

26 Diyō kē, ε wēte jaki Baba Mbokō nje lēro nyé Filip nde: «Tēma kwā kē pulō njembō ke nje te yi piye wule Yerusalēm kē nō Gasa kē. Nje te kē moy gbala.»

27 ε nyé temē kwā. ε nyé kē sañgwā ne wēte mbam, mō Etiyopi. A bā nyakōte. A bā sendi nyāngwē mō mesay mē wēte

nyari nde Kandas ε bā kumande ke Etiyōpi kō. Mbam kō ε dīkima dīyō ne kpasa meyasi mē nya kō wúla Yerusalēm kē kānō Njambiyē.

28 A bā mētidye ke moy matuwa ne kē tōlō mēkana mēte yi Esayi te mō punja mēlepi mē Njambiyē kētima kē.

29 ε Kimō Sisiñ lēre nyé Filip nde: «Kēn ke kēki matuwa yinōri.»

30 ε Filip sēdye kumō ke kēki matuwa. A wóku mbam kō ke tōlō mēkana mēte yi Esayi te mō punja mēlepi mē Njambiyē kētima kē. ε nyé diye nyé nde: «Wē ke wokō to yasi te yi wē tōlē kē?»

31 ε nyé yēnsa nde: «Ijge mumō ti lēre to te nyé mi na, mi ta kelō nan yí woko nō?» ε nyé lēre nyé Filip nde, a bēndi matuwa kē dīyō ke kēki ne.

32 Mbey te yi mbam kō bā ke tōlō ke mēkana mē Njambiyē kē lēpi nde: «Bo bōjma nyé kwā nō nda sam te yi bo bū nyé kē kile ḥgiñ ne. A bā sendi nda mōni sam te ε dīyē kine kembō ke mēbō mē mō te ε pēsē mēmburu mēne kō. A tī būtē numbu na.»

33 Bo wungwa nyé pēsē lēpi ne kōtute. Yo mō te nda ta lēpō kasi ne wēte yesō, jeħa wēte mumō nde nday wene kō? Kēto bo pēsima joñgwē dyenē ne deti ke to mēneti.»

34 ε nyāngwē mō mesay kō diye Filip nde: «Mō punja mēlepi mē Njambiyē lēpi kasi nda? Mi ke ḥgwēta ne wē nde, lēro nyé mi. A lēpi ne yotu ne ho a lēpi ne wēte mumō?»

35 Ndana, ε Filip bū lēpi lēro Kimō Tom ke kasi Yesus nyé nyé. A lēpima yo kande ke mēkana mēte yi mbam tōlma ke mēkana mē Njambiyē kē.

36 Bo kendima ndi dēte kē nō mbōmbu, ε bo kumē ke wēte mbey te yi bā ne mōrōku kētē kē. ε nyāngwē mō mesay kō lēre nyé Filip nde: «Ma mōrōku kē, ijge yi nyāngwē ndana nde, wē tī tōpa mi ke mōrōku kē?» [

37 ε Filip lēre nyé nyé nde: «Ijge wē tīkē temē yo hēne ke yi Kumande Yesus Krist, bo yakama tōpe wē ke mōrōku.» ε mbam yēnsa nde: «Mi ke jayē nde, Yesus Krist Mōni Njambiyē.»]

³⁸ Ndana, ε nyε lεre nde, bo tēmbidya matuwa. Ε Filip bεne nyāngwε mō mεsay kō piye bo hεne yiba kē ke mōrōku. Ε Filip tōrε nyε ke mōrōku.

³⁹ Ke bo ma dūwe ke dūku bεndō ngindi kē, ε Sisiŋ Baba Mbokō soŋe Filip, ε nyε dīmbiyε ke misi mε nyāngwε mō mεsay kō. Ko bεkō dete, nyāngwε mō mεsay kō kā nε kendi nε mbōmbu nε mεsosa.

⁴⁰ Ke bε Filip, bo njā semō nyε ke Asot. A njā tēme mate lεro Kimō Tom kwā nō ke mēdya hεne te yi nyε kwaŋma kete kē kumō Sesare.

9

Sol ke yeŋsa temō jaye

Kumande Yesus (Bt 22 nē 26)

¹ Sol kā ndi nε mbōmbu yi lū dyambi nε botu bεte bε bεngwε mεlepi mε Yesus Krist baka. A kwadysa si wo bo. Dete, ε nyε tēme kē ke yi nyāngwε kum botu bε nyεna sadaka nyε Njambiyε

² kē diye mēkana ke bō nε, na nyε botu bεte bε diye nε membanjō mewesidya mε Beyuden ke Damas baka. A kelma dete, ta bε, a ta dolō baŋa bōmo, ko mbam ko nyari bε ke bεngwε nje Kumande Yesus mate, na biy bo woto yōkwε nō kē nō Yerusalem.

³ Ke nyε ma tēme kwā kēndō wuta nε Damas kē, semō semō, yiŋa nyāngwε mējası wulma kwey pano ke mbey te yi nyε bā kete kē.

⁴ ε nyε bāle ke mēneti. ε nyε woke wεte mēn ke lεro nyε nde: «Sol, Sol, wε tēdyε mi mēbōne kēto nge?»

⁵ ε nyε diye nde: «Nyāngwε Kumande, yo we nda?» ε mēn lεre nde: «Yo mi Yesus yi we tēdyε nyε mēbōne kō.

⁶ Yasi wεte tēma, nyiŋa ke moy dya. Bo ta lεro yasi te yi we yākaŋwε kelō kē mate.»

⁷ Botu bεte bε bā ke njōŋ kendi bεne bε Sol baka tēmma numbu kōbō. Bo bā ke wokō mēn kine bεnejē mumō na.

⁸ Diyo kē, ε nyε tēme ke mēneti. Ma ko bεkō nde, misi mēn bā bεtunate, a tī bε se ke bεnejē yaŋa na. Bo biyima nyε biyā ke bō kē nō Damas.

⁹ A kelma mētu yitati kine bεŋna, kine dyena, kine hōbiye yaŋa na.

¹⁰ Wεte mō te ε bεngwε mεlepi mε Yesus Krist nde Ananiyas kō bā ke Damas. Ε Kumande Yesus lεrina nyε nyε nε nje te yi nyεnō jeba nyε nde: «Ananiyas!» Ε nyε yeŋsa nde: «Mi kō, Nyāngwε Kumande!»

¹¹ ε nyε lεre nyε nyε nde: «Tēma, kwaŋgō kē ke nje te yi bo jeba nde Nje te yi nε ngbεŋ kō. Ken ke tu Yude kē diye wεte mbam nde Sol, mō Tars, a ndana ke nγwεta.

¹² A bεŋna nda nyεnō nde, wεte mbam nde Ananiyas ke nyiŋe tu nje kase mēbō ke yotu nε, na bεŋna ne kōkō.»

¹³ ε Ananiyas yeŋsa nde: «Nyāngwε Kumande, bōmō budyate kelma mēsimō mε mbam εnōru nyε mi. Bo yekidya bεya mēkele hεne te yi nyε kelma ne bōmō bō ke Yerusalem kē.»

¹⁴ Yike yi nyε njā woŋga kē, bεkum bε botu bε nyεna sadaka nyε Njambiyε nyε nyε dēti nde, a bīya bōmō hεne bε sombile dīnō dīyā baka wotō bo.»

¹⁵ Yasi wεte, ε Kumande Yesus lεre nyε nyε nde: «Kēndō, kēto mi tōkuma gba mbam te. Mi ta bū nyε nda jōle mēsay mēmbē. A ta lεro kasi mbe nyε mēkandō mε botu bεte bε yeti Beyuden baka, lεro nyε bεkumande, lεro sendi nyε kandō Isarayel.

¹⁶ Mi ta tēdyε sendi nyε mēyasi hεne te yi nyε yākaŋwε saŋgwā nε mēbōne kete kēto dīnō dīyεmbē kē.»

¹⁷ Ndana, ε Ananiyas kwā kumō nyiŋe tu dolō Sol kase mēbō ke yotu nε lεro nde: «Sol maŋmbē, Kumande Yesus te ε punja yotu nyε we ke nje ke nγimō te yi we bā ke nje woŋga kē tome mi njesε. A tomma mi njesε ke yo, nō bεŋna ne kōkō, nō bε sendi tondunate ne Kimō Sisiŋ.»

¹⁸ Ndana ndana, ε yiŋa yasi dūwe ke misi mε Sol bālō ke mēneti nda mēpay njanjō, ε nyε kande bεŋna yasi ne kōkō. Sol tēmma, ε bo tōrε nyε ke mōrōku.

¹⁹ Ke kōŋte, ε nyε dyena, ε dēti nje nyε ke yotu. ε nyε ya mōnō mētu bεne botu bεte bε bεngwε mεlepi mε Yesus Krist ke Damas baka.

20 Kiné kikó kék, ε nyé kande kenate ke membanjó mewesidya me Beyuden ke Damas, pele kasi Yesus nde, nyé Mónó Njambiyé.

21 Bomó héné be díkima wokó yasi te yi Sol bá ke lero kék bá numbu ne hañ. ε bo diki lero nde: «'Yeti gba mbam kó ε díkima tedyé mewéne nyé botu bête be sombile díñó Yesus te ke Yerusalém kó na? A ti njáki woñga, na nje biy bo woto kék nó ke yi bekum be botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé na?»

22 Yasi wete, Sol bá ke lero Kimó Tom ndana ne deti kwá yi mbombu, tedyé gbaté nyé bomó nde, Yesus nyé *Krist, yókó ε Njambiyé tókuma. Beyuden bête be díkima díñó ke Damas baka tì duwé se yasi te yi bo yakama lero kék na.

23 Yo kwañnama dete yaka budya metu, ε Beyuden sá nje te yi bo ta wo ne nyé.

24 ε nyé woké kasi te. Bo díkima pemó mewumey me dya tu ne yeso yí sá nje te yi wo nyé.

25 Dete, ε bejeké béné bá nyé wete yeso ne tu nyé ke mó nyangwé ndoko kwañdyé ke to nyangwé ndoko te yi díkima litó dya kék pidye ke kónje.

26 Ke nyé ma kwá dyá ke Yerusalém kék, ε nyé kwadyé nyijé ke njóñ botu bête be bengwé melépi me Yesus Krist baka. ε bo héné gwe wá, kétó bo tì be ke tikó temó nde, a me mó te ε ke bengwé melépi me Yesus Krist gbaté na.

27 ε Barnabas nje bá nyé kék nó ke yi botu be tomun be Yesus. ε nyé yekidye nda yi Sol bénma ne Kumande Yesus ke kena Damas, yekidye sendi nda yi Kumande Yesus lérinama nó nyé Sol kék. ε nyé lere sendi nda yi Sol léríma Kimó Tom ke díñó Yesus ke misi me bomó ke Damas kék.

28 Ndana, ε Sol kande kendi béné bo ke membeý héné te yi bo díkima kék kete ke Yerusalém kék. ε nyé diki lero Kimó Tom ke misi me bomó ke díñó Nyanjwé Kumande kiné wá na.

29 A díkima lérina sendi nyé Beyuden bête be díkima lero yan numbu Grék baka. Béné bo díkima nyé meso, ε bo sá nje te yi wo nyé.

30 Ke bénjóñ béné ma wokó kasi te kék, ε bo bá nyé kék tikidye ke Sesare. ε bo kwañdyé nyé kénje Tars.

31 Njóñ botu bête be ma tikó temó ke yi Kumande Yesus ke Yuda, ke Galile nè ke Samari baka bá héné ne te. Bo bá ke bá dyano ke mélépi me Njambiyé kék nó mbombu, bakidye sendi mélépi me Kumande Yesus. Kimó Sisiñ díkima keló nde, bo bá nyé bá yé kék nó mbombu.

Piyer ke sidye kósu wete

mbam nde Ene

32 Piyer díkima kék bénjé botu be Njambiyé ke membeý héné. ε nyé kék sendi kék bénjé baka be bá ke Lida baka.

33 ε nyé dole wete mbam nde Ene mate. Mbam te ma keló mesew yitan jó yitati metineñgwé ke tanj, kétó a ma kóso.

34 ε Piyer lere nyé nyé nde: «Ene, Yesus Krist ke sidye kósu yó. Tema, kombila tanj yó.» Ndana ndana, ε nyé temé.

35 Bomó héné be díkima díñó ke Lida nè ke Sarón baka bénjma mbam kó, ε bo yénsa temó tikó ke yi Kumande Yesus.

Piyer ke womiyé Dórkas

36 Yo bá ne wete nyari ε díkima bengwé melépi me Yesus Krist ke Yope. Díñó dyené nde Tabita, ke numbu Grék nde Dórkas, yite nde mburu. Nya te bá ne ngikwa budfyate. A díkima nyé buka bomó meyasi.

37 Ke njimó te yinori, ε nyé bale ne kón kwá gwe. Ke bo ma si weyé nyé kék, ε bo njebé nyé ke tikó ke wete tonjari ke tó kwey ke njenate.

38 Lida bá ke keki Yope. Botu bête be bengwé melépi me Yesus Krist ke Yope baka wokuma nde, Piyer ke Lida, ε bo temé bomó yiba kénje ke yene ngwéta ne nyé nde: <Tiso, pa nje nedó ke yusu.›

39 ε nyé temé kwá béné bo. Ke nyé ma dyá kék, ε bo bá nyé kék nó ke tonjari te ke kwey. ε bekuso bomari héné nje litó nyé ne díukwe ke numbu, tedyé sendi nyé budya seké seké melambó nè nyangwé melambó meté yi Dórkas díkima keló ke njimó te yi nyé bá ne joñ kék.

40 Ke kónje, ε Piyer punje bomó héné. ε nyé kuse mewéñ ke meneti ngwéta

ne Njambiyé yenja bénje muñ lero nde: «Tabita, tema.» E muñ bute misi. Ke nyé ma bénje Piyer ké, e nyé kwá díyo.

41 E Piyer kénje bá biye ne nyé tembidye. E Piyer jeba botu be Njambiyé nè bekuso bomari bête be bá ke njoka yan baka, kañje nyé ndana ne joñ nyé bo.

42 Bomó be Yope hénne wokuma kasi te, e budya bomó tike temó ke yi Kumande Yesus.

43 Piyer njá ya budya metu ke Yope ke yi wete mbam nde Simón, mo kombila mékotu.

10

Piyer bénje Körney

1 Wete mbam nde Körney bá ke Sesare. A bá kum besoja gomay ke wete njóñ besoja be botu be Rom yi bo díkima jeba nde Njóñ te yi Itali ké.

2 Körney bá ke kanó Njambiyé ke jongwé dyene, bakidye membonga ménne bénje botu be tû dyene hénne. A díkima kame buka bomó be kando Beyuden nyé bo mýiasi budyate. A díkima ngweta sendi ne Njambiyé metu hénne.

3 Wete bekoko ke hawa yitati, e yaña dyá nyé nda nyeno. A bénje wete jaki Njambiyé ne longo longo ke nyijé tû dyene jeba nde: «Körney!»

4 E nyé bénje jaki Njambiyé ne ngoñ, e wá ne biye nyé budyate. E nyé nije lero nyé jaki Njambiyé nde: «Nan ba Baba?» E jaki yenja nyé nyé nde: «Njambiyé jayma ménjweta mo, jaye sendi we ke mékamna mète yi we kele ne buka bomó ké. A yeti ke lenja yo na.

5 Ndana, tomó bomó kénje ké Yope ké jeba ne wete mbam nde Simón, yiña díno dyene sendi nde Piyer.

6 A yáki ke yasi wete mbam nde Simón, mo kombila mékotu, tû dyene ke keki mañ.

7 Ke jaki Njambiyé te e lepima yasi nyé nyé ko ma kwá ké, e Körney jeba baña botu be mesay bénje yiba nè wete soja te e díkima kanó Njambiyé ko. Soja te bá ke njoka besoja bête be díkima keló mesay nyé nyé tu nè yeso baka.

8 Ke Körney ma si yekidye mýiasi mète yi kwañnama hénne nyé bo ké, e nyé nije tomó bo kénje Yope.

9 Misi pupé te bo kendima wuta ne Yope. Ke ngimó te yite Piyer bendima tosiyó tû ke poku bembé yeso yí ké ngweta ne Njambiyé.

10 Nja bá ke keló nyé, e nyé kwadýe dyena. Ke ngimó te yi bo bá ke keló medye nyé nyé ké, e yaña dyá nyé nda nyeno.

11 A bénje dyobó me nyasé, yiña yasi ke piye nije meneti nda nyangwé gwey. Yo bá ke piye nda bo biyma mëboku mète yini.

12 Kwaló bénymamó hénne be díye ke to meneti nè bénymamó bête be ne mëkol yini nè baka be kendé dulma ne moy nè benon be je ke kwey, bo hénne bá ke moyte.

13 E Piyer woke wete men ke lero nyé nyé nde: «Piyer, tema, woko bénymamó benori dyé.»

14 Yasi wete, e nyé yenja nde: «Ko na, Nyangwé Kumande, keto ko mi ti dye yiña yasi te yi ne sembo kete wete yeso ho dye yiña yasi te yi mumó ti yaka dye na.»

15 Ke ménja yibate, e men lere nyé nyé nde: «Yasi te yi Njambiyé ma pupudye ké, we ti njaki señje nde, yo yasi te yi ne sembo na.»

16 Yo kelnama díte kumó ménja yitati. Ke konyte, e yasi yinori yókwé nedó ké dyobó.

17 Ke ngimó te yi Piyer bá ndi ne yekere ke sa to yasi te yi nyé bénje nda nyeno ké, yaka no, botu bête be Körney tomma baka ke dyá ke numey tû. Bo sajma tû Simón de dolo.

18 E bo diye ne men ke kwey nde: «Piyer te yi bo jeba sendi nde Simón ko yáki waka?»

19 Ke ngimó te yi Piyer bá ndi ke sa to yasi te yi nyé bénje nda nyeno ké, e Kimó Sisiñ lere nyé nyé nde: «Béña, bembam yitati ke diye we.»

20 Tema, pikwé, nò kwâñ wúne bo kiné pa simta yaña na, keto mi tomé bo.»

21 Ndana, e Piyer piye ké doló bembam baka lero nyé bo nde: «Mo te yi wuné diye ko, yo mi. To kendi yun ne ñge?»

22 Ε bo yejsa nde: «Yo Korney te kum besɔja tome wuse. Mbam te ke kendo ne ɔgbeŋ ke joŋgwε dyene, bakiḍye mɛmbɔŋga me Njambiyε. Sendi, Beyuden hene ke jesɔ nyε. Wetε jaki Njambiyε njɔ lero nyε nyε nde, a jébaŋgwε we ke tɔ dyene, na woku yasi te yi we ta lero nyε nyε kέ.»

23 Ε Piyer nyinje bo ke tɔ, nyε sendi bo mbey jakɔ. Misi pupε ε nyε nyinje nje kwá benε bo. Baŋa bomɔ ke njoka ɔenjɔŋ baŋ be Yope ká tikidye nyε.

24 Misi pupε te ε wetε ε bo kende dyà ke Sesare. Korney benε beman benε nè kimɔ besɔ benε te yi nyε jebama baka bá ke ladye bo.

25 Ke Piyer ma wuta ne tɔ, na nyin kέ, ε Korney kέ saŋgwα ne nyε butuma kuse mɛbɔŋ ke meneti ke mbɔmbu wene nyenɔ ne nyε.

26 Yasi wetε, ε Piyer biye nyε tembidye lero nyε nyε nde: «Tεma, kεto mi ndi sendi mumɔ nda wε.»

27 Ε Piyer lepina benε Korney nyinje ne tɔ dolɔ nde, budya bomɔ ma si wesidya.

28 Ε Piyer lepe nyε bo nde: «Wunε duwá nde, yo mboŋga ke yi Beyuden nde, mɔnɔ Beyuden t̄i nyinjɑ tɔ mɔ te ε ti Yuden kɔ na. Benε nyε t̄i kendi na. Ko bækɔ dete, Njambiyε tedya mi nde, mi t̄i bεnja wetε mumɔ nda mɔ te ε ne sɛmbɔ na, ho sεnε mumɔ nde, sine nyε ti yaka joŋna na.

29 Dete, wunε jebama mi, mi njɔ kinε pa simta yaŋa na. Ndana mi ke kwadysε duwε to te yi wunε jebama ne mi kέ.»

30 Ε Korney lepe nde: «Yo me muka metu yitati ndi ke kiya ɔgimɔ te yike, mi bá ke tɔ dyembe ke kelɔ mɛŋgwεta ke hawa yitati te yi bekoko. Mi sém semɔ, wetε mbam temnate ke mbɔmbu wombe ne melambɔ wumnatε ne mboŋ mboŋ. Ε nyε lepe nyε mi nde:

31 <Korney, Njambiyε jayma mɛŋgwεta mo. Sendi, a yeti ke lejsa meyasi mete yi we nyε buka bomɔ kέ na,

32 dete, tomɔ bomɔ kenjε Yope kέ jeſa ne Simɔn te yi bo jeſa sendi nde Piyer kɔ nje nɔ. A yáki ke tɔ Simɔn te mɔ kombila mɛkotu, tɔ dyene ke keki maŋ.»

33 Ε mi tome bomɔ nedɔ kέ jeſa ne we, we kelma kimɔte yi nje. Ndana wuse hene waka ke mbɔmbu Njambiyε yi woko meyasi hene te yi nyε lepima nyε we nde, lero nyε wuse kέ.»

Piyer ke lepima ke tɔ Korney

34 Ε Piyer nje bá lepi lero nyε: «Mi ke kombile duwε gbatε ndana nde, bomɔ hene ndi wetε ke misi me Njambiyε.

35 Yo nde, ke moy mɛkandɔ hene, mo te ε kane Njambiyε, kendɔ sendi ne ɔgbeŋ ke joŋgwε dyene, Njambiyε ke kwadysε nyε.

36 Njambiyε lepima yinjε yasi kenjε kandɔ Isarayεl. A lepima Kimɔ Tom kenjε bo nde: Wuse yakama bε ne te kεto Yesus Krist, kεto nyε Kumande bomɔ hene.

37 Wunε duwá yasi te yi kwaŋnama ke Galile nè yi njɔ nyε kwaŋna ke Yuda hene kέ. Yo njáki nje kelna, yite Jaŋ ma pele kasi tɔpuna bomɔ ke mɔrɔku.

38 Wunε duwá nda yi Njambiyε nya ne Yesus te ε Nasaret Kimɔ Sisiŋ, nyε sendi nyε dεti kέ. A díkima kέ mɛmbey mɛmbey kame bomɔ, joŋgwε sendi bomɔ hene bε *Kum bεya mɛkele name baka, kεto Njambiyε bá ke nyε.

39 Wuse gba botu bεtε bε bá ke mbey te, bεnε meyasi hene te yi nyε kelma ke Yerusalem nè ke mɛdya mete yiri ke meneti me Beyuden kέ ne misi musu. Bo ɔgbama nyε ke kroa wo nyε.

40 Yo nyε yi Njambiyε womiya ke metu yitati kelɔ nde, bomɔ bεnja nyε.

41 Yasi wetε, Njambiyε t̄i nyε bomɔ hene dεti nde, bo bεnja nyε na. A nya ndi botu bεtε bε nyε Njambiyε ne ɔguru wene kikima tɔkε baka. Yo wuse botu bεtε bε sine bε Yesus dyenama hɔbiye wetε ke kɔŋ te yi nyε womiya nɔ ke njoka ɔemuj kέ.

42 Ε Yesus kombile lero nyε wuse nde, wuse pɛla nyε bomɔ, lero gbatε gbatε nyε bo nde, yo nyε yi Njambiyε tembidya nde, a ta pɛsɔ jɔsi bomɔ hene, ko bε ma gwe ko bε ndi ne joŋ.

43 Botu bε punja mɛlepi me Njambiyε hene ke lero kasi ne nde, mumɔ hene ε ta tiko temɔ ne nyε, Njambiyε ta tiko

mebevo mō te nē ḥgwete kēto dīnō dyenē.»

Bekriten bete be yeti Beyudēn baka

ke bū sendi Kimō Sisiŋ

44 Ke ḥgimō te yi Piyer bā ndi ke lēpina dēte kē, ε Kimō Sisiŋ piye nje ke yotu bōmō hēne bē bā ke wokō Kimō Tom te yi nyē bā ke lēpō kē.

45 Beyudēn bete bē njā bēne bē Piyer hēne bē ma tīkō temō ke yi Kumande Yesus Krist baka ḥgbakimama yī bēnē nde, Njambiyē ke nyē Kimō Sisiŋ nyē yinā mēkandō sendi.

46 Yo nde, bo wokuma bo ke lēpina nē yinā mēnumbu lukse Njambiyē.

47 ε Piyer lēpē nde: «Botu baka ma bū sendi Kimō Sisiŋ nda wuse, 'bōmō yakama sēnē nde, bo tī tōpa bo ke mōrōku?»

48 ε Piyer nyē dēti nde, bo tōpa bo ke mōrōku ne dīnō Yesus Krist. Ke kōnte, ε bo ḥgweta ne Piyer nde, bēne bo pān pa ya mōnō metu.

11

Piyer ke yekidye meyasi mete

yi kwaŋnama kē

1 Botu bē tomun bē Yesus nē botu bete bē ma tīkō temō ke yenē ke Yuda baka wokuma nde, yinā mēkandō jayma sendi mēlepi mē Njambiyē.

2 Ke Piyer ma yōkwē dīyā ke Yerusalem kē, ε Beyudēn bete bē ma tīkō temō ke yi Kumande Yesus Krist baka ndeyē nyē

3 lēpō nde: «We kā ke yi botu bete bē tī pēsina baka kwā dīyena wūnē bo.»

4 ε Piyer nyē numbu yekidye meyasi mete yi kwaŋnama kē nē kwēt kwēt nyē bo.

5 A yekidya lēpō nyē bo nde: «Mi bā ke Yope. Ke ḥgimō te yi mi bā ke ḥgweta ne Njambiyē kē, ε dīyā dīyembe dīmbiyē, ε yanā dīyā mi nda nyēnō. ε mi bēnē yinā yasi nda nyāngwē gwey ke piye wule dīyōbō nda bo biyma mēboku mete yini. ε yo nje tēmē ke mbōmbu wombē.

6 ε mi bēnē nyāngwē gwey yinōri nē ḥgoj̄ seŋgile yo. ε mi bēnē bēnyamō bete bē nē mēkol yini bē dīyē ke to mēneti

nē baka bē dīyē ke moy liko nē baka bē kēndē dūlma nē moy nē bēnōn bēte bē je ke kwey, bo hēne bā ke moyte.

7 Ke kōnte, ε mi wokē wētē mēn ke lēpō nyē mi nde: «Piyer, tēma, wokō bēnyamō bēnōri dīye.»

8 Yasi wētē, ε mi yēnsa nde: «Ko na, Nyāngwē Kumande! Kēto ko yinā yasi te yi nē sēmbō ho yi nē mēmī tī pa kē wētē yeso ke numbu mbe na.»

9 Ke mēnēga yibate, ε mēn wule dīyōbō lēpō nde: «Yasi te yi Njambiyē ma pēsō nde, yo mē pupunate, we tī njaki bū yo nda yasi te yi nē sēmbō na!»

10 Yo kelnama dēte kumō mēnēga yitati. Ke kōnte, ε yasi yinōri hēne yōkwē kē dīyōbō.

11 Yaka nō, bōmō yitati ke dīyā ke numey tū komē mi bā ya kē. Bo tomma bo wule Sesare njesē ke yembē.

12 ε Kimō Sisiŋ lēpē nyē mi nde, mi kwān̄ sinē bo kinē pa simta na. Bemaŋ busu yitan jo wētē baka kā tikidye mi, ε wuse dīyā nyinē tū Kōrnēy.

13 ε Kōrnēy yekidye nda yi nyē bēnēma nē wētē jaki Njambiyē tēmnate ke moy tū dīyenē kē nyē wuse, yekidye sendi nda yi jaki Njambiyē te lēpima nyē nyē nde: «Tomō bōmō kēnē ke Yope kē jeba nē wētē mbam nde Simōn, yinā dīnō dīyenē nde Piyer.»

14 A ta lēpō meyasi mete yi ta jongwē we wūnē botu bē tū dīyā hēne kē nyē we.»

15 ε Piyer kē mbōmbu lēpō nde: «Ke mi ma nyē numbu ke lēpi kē, ε Kimō Sisiŋ piye nje ke yotu botu bēte bē bā ke tū baka, ndi nda yi Kimō Sisiŋ piya nō mbōmbu nje ke yotu su bējēke bē Yesus kē.»

16 ε mi take lēpi te yi Kumande Yesus lēpima nde: «Jaŋ̄ tōpuma bōmō ke mōrōku, ke bē wūnē, Njambiyē ta tōpē wūnē ke Kimō Sisiŋ.»

17 Piyer kā sendi mbōmbu lēpō nde: «Njambiyē nya botu bēte ndi kiya Kimō Sisiŋ te yi nyē nya wuse ke ḥgimō te yi wuse tikima nē temō ke yi Kumande Yesus Krist kē. Dete, mi mō te nda, nē mi lū dīyambi ne Njambiyē?»

18 Ke botu be tomun be Yesus ne botu bete be ma tiko temo ke yene ke Yuda baka ma si wok o dete ke, e metemo man si weye. E bo lukse Njambiyelero nde: «Njambiyel jayma gbate nde, yinjia mekando yensangwe sendi temo, ne bo be ne joengwe.»

Kandina jeban din o Kriten

19 Botu bete be wanjama keto nyangwe mebene mete yi bo tedya bo keto Iten ke k a kum o Fenisi, kum o Sipre ne Antiyos. Bo dikima lero Kim o Tom nyue ndi Beyuden ber o.

20 Ko dete, ba nja bom o ke njoka yan be ba botu be Sipre ne botu be Sire baka k a kum o ke Antiyos. E bo lere Kim o Tom ke kasi Kumande Yesus nyue Begrek.

21 Deti te yi Baba Mbok o diyma ke yotu yan, e bom o budylate yensa temo tiko ke yi Kumande Yesus.

22 Nj o nji botu bete be ma tiko temo ke yi Kumande Yesus ke Yerusalem baka wokuma kasi te. E bo tome Barnabas kenje ke Antiyos.

23 Ke Barnabas ma dyu mate b eje nda yi Njambiyel tedya ne ngikwa ne ke, e nyue sosa kite bo hene nde, bo k en mbombu wokuna ne Nyangwe Kumande ne temo yan hene.

24 Barnabas ba m o ngikwa. Kim o Sis i n ba tondunate ke yotu ne. A ba sendi ke tiko temo ke yi Njambiyel. Dete, e bom o budylate nyijie ke nj o nji botu bete be ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka.

25 Ke ko nje, e nyue nje kw a k e ke Tars k e g oca Sol.

26 Ke nyue ma si dol o nyue ke, e nyue bu nyue ke no Antiyos. Bo kwa ndye sew wet e ne yim mate. Ke sew wet e te, bo dikima wesidya bene nj o nji botu bete be tikima temo ke yi Kumande Yesus ke Antiyos baka. E bo diki tedye meleri me Njambiyel nyue budya bom o. Yo ke Antiyos yi bo kandima jeban botu bete be b eje melepi me Yesus Krist baka nde Kriten.

27 Ke ngim o te yite botu be punja meleri me Njambiyel temma Yerusalem k e ke Antiyos.

28 E wet e ke njoka yan, din o dyen e nde Agabus teme. Kim o Sis i n lepinama nyue

nyue, e nyue pel e nde, nyangwe kol o ta dyu ke to meneti hene. E yo dyu gbate ke ngim o te yi Kolod ba nyangwe kumande ke to meneti ke.

29 E botu bete be b eje melepi me Yesus Krist baka pes e nde, bo ta tomse meyasi yi kame ne b eje han be ke Yuda baka. Mum o hene nya b eje melepi te yene.

30 E bo tomse yo ne Barnabas bene Sol k e nyue betomba mbanjo Njambiyel ke Yerusalem baka.

12

Bo woma Jak, nyue sendi Piyer ke j o b o

1 Ke pok u metu te yite e kumande Herod nyue ba ke tedya mebene nyue ba nja bom o ke njoka nj o nji botu bete be ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka.

2 A nya deti nde, bo woku Jak te man ne Jan ne kafa.

3 Ke nyue ma b eje nde, mekele mete kimote ke misi me Beyuden ke, e nyue nyue sendi deti nde, bo biya Piyer. Yo ba ke ngim o jes o dyena memampa mete yi kine ng a kete ke.

4 Ke bo ma si biye nyue dete ke, e Herod kwa ndye nyue kenje ke tu j o b o lero nde, nj o nji bes oja yini diki pem o Piyer. Nj o nji bes oja wet e ba ne bes oja yini. Herod kwa ndye j ose Piyer ke misi me bom o hene ke k o nje *Paska Beyuden.

Njambiyel ke punja Piyer ke j o b o

5 Dete, bo ba ke pem o Piyer ke tu j o b o. Yasi wet e, nj o nji botu bete be ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka dikima ngweta ne Njambiyel budylate keto ne.

6 Ke tu te yi ba nde, misi pup e te Herod ta j ose Piyer kete ke, Piyer ba wotunate ne mek o l sumba yiba. A yama ke njoka bes oja yiba. Besanjele ba sendi ke pem ke numey tu j o b o.

7 Sem o sem o, e wet e jaki Baba Mbok o dyu, e mejas i pane ke moy tu j o b o. E nyue kpose Piyer ke mbanjo j eme nyue lero nde: «Tema ned o.» E mek o l me sumba te yi bo wotuma ne meb o men e ke si soriye bal o ke meneti.

8 Ke ko nje, e jaki te lere nyue nyue nde: «Susula kanda yo, leja menakala mo.» E

Piyer si kelɔ dete. ε jaki nje ləpo sendi nyε nyε nde: «Petɔ yotu yɔ ne lambɔ dñuku yɔ, nò bñgwe mi.»

⁹ Ndana, ε Piyer punde, bñgwe nyε. A t̄i bε ke duwε nde, yasi te yi jaki b̄a ke kelɔ k̄é b̄a gbakasi na, a takima nde, yo nyεnɔ.

¹⁰ Bo k̄endima kw̄a bosa njɔŋ botu be pεmna yasi, k̄endɔ kw̄a sendi be kɔŋte. ε bo nje k̄endɔ kumɔ ke numεy te yi bo kelma ne sumba kɔ. Wε kwāŋ numεy te mbεte nje pundo s̄ε. Ke bo ma kumɔ womεte k̄é, ε numεy butuna ne ɔguru wene ke mbɔmbu yan, ε bo punde b̄u wεte nyangwe nje. Ndana ndana, ε jaki d̄imbiye ke misi mεnε.

¹¹ Diyo k̄é, ε dyano dyenε yɔkwε, ε nyε lεre nde: «Mi ke bεnε ndana nde, yo gbakasi nde, Baba Mboko tomma jaki wene nde, a njaki joŋgwε mi soŋε ke mεbɔ mε Herod nè ke bεya meyasi hεnε te yi Beyuden kwadya kelɔ ne mi k̄é.»

¹² Ke dyano dyenε ma si yɔkwε k̄é, ε nyε kw̄a t̄oke nje tu Mariya te nyangwe ne Jaŋ te yi bo jeba sendi nde Mark kɔ. Baŋa bεnɔŋ b̄usu bñdya b̄a womεte ke mewesidya ke ɔgwεta ne Njambiyε.

¹³ ε Piyer dȳa dñngwe nyangwe numεy, ε wεte nyari nde Roda ε d̄ikima kelɔ mesay womεte kɔ k̄é lεngwe t̄o.

¹⁴ ε nyε wokε mεnε wεte mμmɔ duwε nde, yo mεn Piyer, ε mesosa kw̄a nyε. ε nyε yɔkwε ne sokɔ kine b̄ute numεy na. ε nyε kw̄a k̄é ləpo nde, Piyer ke numεy tu.

¹⁵ ε bo lεre nyε nyε nde: «Wε ke kɔnɔ ka ne to?» Ko bεkɔ d̄ete, ε nyε kombile ləpo nyε bo nde, yo gbakasi. ε bo lεre nde: «Yo yâkaŋgwε bε sisin ne.»

¹⁶ Ko d̄ete, Piyer k̄á ndi mbɔmbu yí dñngwe numεy. Bo njɔ butε numεy, ε bo ɔgbakima yí bεnε nyε.

¹⁷ ε nyε pεridye b̄o nyε bo nde, bo d̄iy ne sem. ε nyε yekidye nda yi Baba Mboko punja ne nyε ke tu jɔbɔ k̄é. ε nyε njε ləpo nde: «Wunε k̄én k̄é yekidye d̄ete nyε Jak, yekidye sendi d̄ete nyε bεmaŋ b̄usu bari.» Ke kɔŋte, ε nyε punde kw̄a k̄é ke wεte mbεy.

¹⁸ Ke misi ma pupɔ, ε lεpi bane bεsɔja yí duwε ne mbεy te yi Piyer k̄á te k̄é.

¹⁹ ε Herod lεre nde, bo sāŋ nyε. Yasi wεte, bo sāŋ nyε kine dolɔ na. ε Herod bñgwe botu be pεmna botu be jɔbɔ ne lεpi te. Ke kɔŋte, ε nyε pεse nde, bo bñŋ b̄o k̄é wo. ε nyε nje temε kw̄a k̄é ke Yuda k̄é kwaŋdye bñdya metu ke Sesare.

Sɔŋ Herod

²⁰ Herod b̄a ne nyangwe ɔgambi sunɔŋwe ne botu be Tir nè Sidɔn. ε botu baka saŋgwε men temε k̄é bεnε nyε, yite bo sima kombile ɔgiŋ bεnε be wεte mbam nde Blat te ajiya kumande Herod. Bo k̄á k̄é bεnε Herod, nε bεnε bo kel mbon, nε bo d̄iy ne te, keto meyasi man hεnε d̄ikima wule ke mεnεti mε kumande Herod.

²¹ Ke yeso te yi bo kpoma nde, bo ta saŋgwε kεte k̄é ma dȳa, ε Herod lεŋε nyangwe lambɔ bεkumande d̄iyɔ nɔ ke mbanjɔ lεpina nyε bñmɔ.

²² ε bo lεre ne mεn ke kwey nde: «Yike yeti mεn mμmɔ na, yike mεn wεte njambiyε!»

²³ ε wεte jaki Baba Mboko d̄ibε numbu ne ke kiya mbεy, keto a tikima Njambiyε lukse yotu ne. ε bεkon nyiŋε nyε ke yotu hεnε wo nyε.

²⁴ Ndana mεlepi mε Njambiyε k̄á ndi k̄endɔ mbɔmbu.

²⁵ Ke Barnabas bεnε Sol ma si sidyε mesay man ke Yerusalem k̄é, ε bo b̄u Jaŋ te yi bo jeba nde Mark k̄á yɔkwε nɔ k̄é An̄tiyos.

13

Kimɔ Sisiŋ ke t̄oke Pol bεnε Barnabas

kεnε ke lεpina Kimɔ Tom

¹ Botu be punja mεlepi mε Njambiyε nε nyangwe botu be tedya mεlepi mε Njambiyε b̄a ke njɔŋ botu bεte be tikima temε ke yi Kumande Yesus ke An̄tiyos baka. Yo b̄a nè Barnabas nè Simeyɔŋ te yi bo d̄ikima jeba nde Nijer kɔ. Yo b̄a sendi nè Likiyus, mɔ Sirεn nè Manahεn te yi bo dɔkwa nyε bεnε Herod k̄á nje b̄u Sol.

² Wεte yeso te yi bo b̄a ke kanɔ Baba Mboko kiyɔ medye k̄é, ε Kimɔ Sisiŋ lεre nde: «Ndana wunε t̄oka Barnabas bεnε

Sol soŋe ke njoka yun, n̄e bo kel messay mete yi mi kpoma nde, bo ta kelɔ ké.»

3 Ke kiyna medye n̄e meŋgweta ma siyɔ ké, ε bo kase mɛbɔ ke yotu Barnabas bene Sol. Ke kɔŋte, ε bo tike bo nde, bo kwâŋ.

4 Kimɔ Sisiŋ tomma Barnabas bene Sol, ε bo kwâ kumɔ ke Selesi. Bo nj̄a teme womete nyiŋe kuka kumɔ ke wete kiriŋgira nde Sipre.

5 Ke bo ma kumɔ ke Salami ké, ε bo lerepi me Njambiyε nyε bomo ke mɛmbanjɔ mewesidya me Beyuden. Jan te yi bo jeba nde Mark kɔ díkima kame bo.

6 Bo nj̄a sabiye kiriŋgira hene kumɔ ke Pafos. Kumɔ mate, ε bo dole wete mo kelna meyasi me kifi, a bâ mo Beyuden, dînɔ dyene nde Baryesus. A bâ mo punja mèlepi me ja.

7 A bâ ke joŋna bene Sergus Polos te kum kiriŋgira. Sergus Polos bâ ne dyano. A tomma bomo k̄e jeba ne Barnabas bene Sol, k̄eto a kwadya woko mèlepi me Njambiyε.

8 Yasi wete, Elimas te mo kelna meyasi me kifi kɔ díkima peto Barnabas bene Sol, ma kum kiriŋgira me nje tiko temo ke yasi te yi bo ta lero nyε nyε ké. Elimas, yo dînɔ Baryesus k̄e numbu Gr̄ek.

9 Ndana, ε Kimɔ Sisiŋ tondε ne ŋgbεŋ ke yotu Sol te yi bo jeba sendi nde Pol k̄. ε nyε bεŋε Elimas te mo kelna meyasi me kifi kɔ ne ŋgoŋ.

10 Lero nde: «We mo mesebilə n̄e beya mɛkele hene! We mono *Kum beya mɛkele, we ke l̄u dyambi ne meyasi hene te yi b̄e ne ŋgbεŋ! 'We ta ndulɔ yaŋgila yasi te yi Baba Mbokɔ si kpo ké ndenən?

11 Beŋa ndana, Baba Mbokɔ ta tedye we mɛbɔne, misi mo ta dībina. We t̄i bεŋε se mejasi me yeso na kumɔ ke yin̄a ŋgimɔ.» Ndana ndana, ε misi mεnε dībina ne kpikip, ε nyε kande bobila yasi, s̄a mo te ε ta b̄iye nyε ke b̄o tedye nyε nje.

12 Ke kum kiriŋgira ma bεŋε meyasi mete yi kwaŋnama ké, ε nyε tike temo ke yi Kumande Yesus, k̄eto yasi te yi bo l̄epima nyε nyε ke kasi Kumande Yesus k̄e loŋma nyε ke temo.

13 Pol bene beŋjɔŋ bene nyiŋma kuka ke Pafos kwâ kumɔ ke Pergε ke Pamfili. Kumɔ mate, ε Jan l̄i bo yɔkwε ne kɔkɔ k̄e Yerusalεm.

14 Pol bene Barnabas nj̄a teme ke Pergε kumɔ ke An̄tiyos ke Pisidi. Ke yeso *Saba ma dyɔ ké, ε bo nyiŋe ke mbanjɔ mewesidya me Beyuden kwâ diyɔ metidye.

15 Ke t̄olna mɛkana me mɛmbɔŋga me Njambiyε n̄e t̄olna mɛkana me botu be punja mèlepi me Njambiyε ma siyɔ ké, ε botu b̄ete be diyε ne mbanjɔ mewesidya baka tome bomo kεnje ke yi Pol bene Barnabas k̄e lero nyε bo nde: «Wunε nj̄oŋ, ŋge b̄e nde, wunε ne yin̄a yasi te yi wunε ke kwadye lero nyε bomo yí nyε ne bo meŋgite, wunε l̄epi.»

16 Ndana, ε Pol teme kaŋe b̄o nyε bomo lero nde: «Wunε botu be kandɔ Isarayel n̄e wunε botu b̄ete be kambɛ sendi Njambiyε baka, wunε l̄engwε meto!

17 Njambiyε te ε kandɔ Isarayel t̄okuma besaŋmbambo busu. ε nyε kele nde, bo nyɛbi budyate ke ŋgimɔ te yi bo bâ n̄o ke meneti me Ejipt ké. ε nyε soŋe bo ke Ejipt ne nyangwε d̄eti ne.

18 A disimama bo ke mesew nda kamɔni ke moŋ kongor.

19 ε nyε girise mɛkandɔ yitan jo yiba ke meneti me Kanan nje b̄u meneti man nyε kandɔ dyene Isarayel nde, bo nâm. Meyasi mɛnɔri hene kwaŋnama ke mesew gɔmay yini jo kamɔtan.

20 Ke kɔŋte, ε nyε tembidye botu be pεsina jɔsi ke njoka yan nyε bo kumɔ ke ŋgimɔ Samiyel te mo punja mèlepi me Njambiyε.

21 Diyɔ ke kɔŋte ké, ε besaŋmbambo busu kwadye b̄e ne kumande te ε ta diyɔ ne bo. ε Njambiyε tembidye Sayul te mɔnɔ Kis, mo kandɔ Beŋjamɛ nyε bo. ε nyε diyε ne bo yaka mesew kamɔni.

22 Ke Njambiyε ma soŋe Sayul ké, ε nyε nje tembidye Davit nde, a b̄eki kumande wan. Njambiyε l̄epima ke kasi Davit nde: «Mi Njambiyε t̄okuma Davit te mɔnɔ Isay, temo mbε biyima nyε. A ta kelɔ meyasi hene te yi mi kwadye ké.»

23 Yo ke kandɔ Davit yi Njambiyε nya

Isarayel Mɔ te ε ta jongwε bo nda yi nyε kpoma kέ. Mɔ te, yo Yesus.

²⁴ Piŋɔ te yi Yesus tǐ pa nje na, Jan díkima pele kasi tɔpuna bomɔ ke mɔrɔku nyε kandɔ Isarayel hεnε nde, bo yēnɔsaŋwε temɔ, nε bo tɔpi bo ke mɔrɔku.

²⁵ Ke ŋimɔ te yi mesay me Jan bá ke kέ ke siynate kέ, a díkima lepo nyε bomɔ nde: «Wunε tákа nde, mi nda? Mi yeti mɔ te yi wunε ladye kó na. Wunε dúkwε nde, a ta nje ke kɔj mbe. Mi tí yaka wunjε kɔl mεnakala ke kol ne na.»

²⁶ Wunε njɔŋ, wunε bεnday be Abaraham nè wunε botu bεte be yeti Beyudεn baka, Kimɔ Tom te yi Njambiyε njesa nde, a ta jongwε bomɔ kέ, a njésikwε tom te kεto su.

²⁷ Kεto, botu be Yerusalεm nè bεkum bān tǐ duwε nde, Yesus bá mɔ te ε ta jongwε bo na. Bo tǐ bε sendi ke wokɔ to mεlepi mεte yi bomɔ díkima tolɔ ke mεkana me botu be punja mεlepi me Njambiyε metu hεnε ke yesɔ *Saba kέ na. Bo pεsimε nde, Yesus sāŋgwāŋwε ne mεbɔnε. Dete, bo kelma yasi te yi mεlepi mεte lepima kέ.

²⁸ Ko bεkɔ nde, bo tǐ bε ne to lepi te yi wo ne nyε, bo lepima nyε Pilat nde, a wōku nyε.

²⁹ Ke bo ma si kelɔ yasi hεnε te yi bá ketinate ke mεkana me Njambiyε ke kasi ne kέ, ε bo pifye muŋ ne ke kroa bá kέ pumbɔ.

³⁰ Ko dete, Njambiyε womiya nyε soŋε ke njoka bεmuŋ.

³¹ Botu bεte be wulma Galile bεnε be Yesus nje ke Yerusalεm baka bεnjma nyε metu budyate ke kɔj womiya ne. Botu bεte be bá kεte bεnjε meyasi mεte yi kwaŋnama kέ ke lepo yo ndana ne ηgbak ηgbak nyε botu be kandɔ Isarayel.

³² Wuse ne ηguru wusu ke nje lepo Kimɔ Tom te nyε wunε nde, yasi te yi Njambiyε kpoma nyε besaŋmbambɔ busu kέ,

³³ a ma si tonje yo nyε wuse bεnday bān ke ŋimɔ te yi nyε womiya ne Yesus nda yi yo ketinate ke mεkana me Njambiyε ke Besom yiba nde: «We mɔnmbε, kande ndana mi me sɔŋgwε.»

³⁴ Njambiyε kandima si lepo nde, a ta womiyε Yesus soŋε ke njoka bεmuŋ, dete ko a tǐ bo na. Njambiyε lepima kasi te nde: «Mi ta nyε wunε kpasa mεkombila mεte yi mi kpoma nyε Davit kέ. Bomɔ bέki ne bεbina temɔ nde, mεkombila mεte ta bεnja gbate.»

³⁵ Njambiyε ke lepo sendi ke wεtε mbεyε ke mɔy mεkana mεne nde: «We tǐ jayε nde, muŋ kimɔ mɔ mesay wɔ bôku ke mɔy mεneti na.»

³⁶ Yasi wεtε, ke Davit ma si kelɔ mesay ke ŋimɔ te yεnε bεnjwε yasi te yi Njambiyε kombila kέ, ε nyε nje gwe. ε bo pumbε nyε nda yi bo pumbuma sendi ne besaŋmbambɔ kέ. ε muŋ ne bá ke mɔy mεneti.

³⁷ Ndi nde, yoko yi Njambiyε womiya nyε kɔ tǐ bá ne na.

³⁸ Dete, wunε njɔŋ, wunε dúkwε nde, yo ke díni dγenε yi bo lepe nyε wunε nde, Njambiyε ta tikɔ mεbεyɔ mun ne ŋgwεtε.

³⁹ Yo sendi ke díni dγenε, mumɔ te ε tikε temɔ ne nyε, Njambiyε ke pεsɔ nde, mɔ te me ne ηgbεnε ke mbɔmbu wεnε. Yo yasi te yi mεmbɔnε mεte yi Moyisi kεtima tǐ bε ne deti te yi kelɔ na.

⁴⁰ Dete, wunε dīy ne sɔsɔ, ma wunε me nje saŋgwā ne meyasi mεte yi botu be punja mεlepi me Njambiyε lepima kέ. Bo lepima nde:

⁴¹ «Wunε botu be yeliya, wunε bέnja, wunε ηgbâkimâŋwε budyate kwâ yambile, kεto mi ta kelɔ yin̄a mεkele ke ŋimɔ te yun, ko bo lεpi yo nyε wunε, wunε tǐ jayε na.» »

⁴² Ke Pol bεnε Barnabas ma pundi ke mɔy mbanjɔ mewesidya kέ, ε bomɔ ηgwεta ne bo nde, bo kâlangwε nje ke yesɔ *Saba te ε kɔjte, nje lepina sendi ke kiya to lepi te.

⁴³ Ke mewesidya ma siyɔ kέ, ε budya Beyudεn nè bānja gbεla bomɔ budyate be njɔ nyiŋe misɔn Beyudεn baka bεnjwε Pol bεnε Barnabas. ε Pol bεnε Barnabas nyε mεsimɔ bεnε bo kitε bo nde, bo kén mbɔmbu tikɔ temɔ nde, Njambiyε ne ηgikwa.

⁴⁴ Ke yesɔ Saba te ε kɔjte ma dyɔ kέ, ε sulɔ botu be Aŋtiyos wesidya nje wokɔ

melepi me Njambiyē.

⁴⁵ Ke Beyuden ma bēnē nyāngwē ḥgil dete kē, ε bo kelē bēya temō, bīye meso ne Pol ke yasi te yi nyē dīkima lērō kē toyē sendi nyē.

⁴⁶ Ε Pol bēnē Barnabas lērē misi ne misi nyē bo nde: «Yo bā nde, wuse kānda lērō melepi me Njambiyē nyē wunē. Yasi wete, nda yi wunē sejma yo, pēsō sendi jōsi yun ne ḥguru wun nde, wunē ti yaka bē ne jongwē te yi kpo ne kpo na, ndana wuse ke tumō kōj ne wunē kē ke yi botu bēte be yeti Beyuden baka,

⁴⁷ kēto Baba Mbokō lēpima nyē wuse nde: <Mi tēmbidya wē nda mējasī kē mēkando me botu bēte be yeti ke duwē Njambiyē baka, nē wē jongwē bōmō kumō ke njena mēneti. > »

⁴⁸ Ke botu bēte be yeti Beyuden baka ma wokō melepi mēnōri kē, ε bo bē ne mēsōsa lērō nde, melepi me Baba Mbokō kimōte budyate. Bōmō hēnē te yi Njambiyē kpoma nde, bo ta bē ne jongwē te yi kpo ne kpo baka yēnsama temō tīkō ke yi Kumande Yesus.

⁴⁹ Kimō Tom Kumande Yesus kā kēndo mbōmbu ke mēneti mēte hēnē.

⁵⁰ Yasi wete, ε Beyuden dēse to bōma bēte be bā ne kusuku bē dikima bēngwē melepi me Njambiyē baka nē nyāngwē botu bē dya sungwē ne Pol bēnē Barnabas. ε bo tedye bo mēbōne dūdye bo ke dya dyan.

⁵¹ Ε Pol bēnē Barnabas kūtē mēkol man sojē ḥgbutu dya te yi tedye bo nde, bo yeti ne mēsōsa ne bo na. ε bo nje kwā ke ikōn.

⁵² Yasi wete, jōnja botu bēte bē nja bēngwē melepi me Yesus Krist ke Añtiyos baka bā yan ne nyāngwē mēsōsa. Sendi, Kimō Sisiñ bā tondunate ke yotu yan.

14

Pol bēnē Barnabas ke lērō

Kimō Tom ke ikōn

¹ Pol bēnē Barnabas dyañma ke ikōn, ε mēyasi kwañna nda yi yo kwañnama ke mēdya mēte yiri kē. ε bo hēnē yiba nyijē ke mbanjō mēwesidya me Beyuden lēpina nyē bōmō. ε lēpi yan kelē nde,

budyā Beyuden nē budyā Begrek tīki temō ke yi Kumande Yesus.

² Yasi wete, ε Beyuden bēte bē sejma kinē tīkō temō ke yi Kumande Yesus baka dēse to botu bēte bē yeti Beyuden baka kelō nde, bo bēki nē bēya mētake sungwē ne njōj̄ botu bēte bē tikima temō ke yi Kumande Yesus baka.

³ Dete, ε Pol bēnē Barnabas kwañdye budyā mētu ke ikōn. Bo dikima lēpina kinē gwe wō bōmō na, tīkō temō ke yi Kumande Yesus. Kumande Yesus dikima nyē bo deti te yi kelō mēyekambiye nē nyāngwē mēyasi yí tedye nde, Kimō Tom te yi bo lērē ke kasi ḥgikwa nē kē, gbakasi.

⁴ Ε botu bē dya baka ke mēngabīyē yiba, baña ke kōj̄ Beyuden, baña ke kōj̄ botu bē tomun bē Yesus.

⁵ Botu bēte bē yeti Beyuden baka nē Beyuden nē ḥguru wan bēnē bēkum bān komsama, nē bo kē tedye Pol bēnē Barnabas mēbōne, lū bo sendi nē mētarī wo.

⁶ Ke Pol bēnē Barnabas ma wokō kasi te kē, ε bo mbōmbila kwā ke dīyō ke Lister nē Dērbe nē ke pōku te yite ke Likawoni.

⁷ Kumō mate, ε bo lērē Kimō Tom nyē bōmō.

Pol bēnē Barnabas ke Lister

⁸ Wete mō kōsu bā ke Lister, mēkol mēne ma jēmē. Bo jama ndi nyē dēte, a tī kēnde ko wete yesō na.

⁹ Mbam kō bā ke wokō yasi te yi Pol bā ke lērō kē. ε Pol bēnē nyē nē ḥgoj̄ duwē nde, mbam te bā ke tīkō temō nde, kōsu nē yakama siyō.

¹⁰ Ε Pol lērē nē mēn ke kwey nyē nyē nde: «Tēma, dīyō ke kwey nē ḥgbēj̄ nē mēkol mō.» ε mbam do tēmē kēndo.

¹¹ Ke ḥgil botu bēte bē bā womēte baka ma bēnē yasi te yi Pol kelma kē, ε bo lērē nē mēn ke kwey nē numbu Likawoni nde: «Bānā bēnjambiye ma yēnsa yotu nda bōmō nje nō ke yusu.»

¹² Bo lōma Barnabas nde Seyus,*f1* nje lo Pol nde Hermēs,*f1* kēto yo ndi nyē dikima lēpina ke njoka yan yiba.

¹³ Mbanjō mbaña njambiyē te yi bo jeba nde Seyus kō bā ke numbu dya. ε mō te ε bā nē mēsay mē nyēna sadaka

nye njambiyε te kɔ kwɑ ke b̄y bembam nday nye nō. Bo jakima njam mεjeti lεnje bembam benday bete. ε nye b̄y bo k̄e nō ke mεnumεy mε ndoko te yi l̄ite d̄ya k̄e. A kwadya wo bo kelɔ ne sadaka nye Pol b̄enε Barnabas. Ngil b̄omɔ b̄a sendi ne yesidfyε kelnate d̄ete.

14 Ke Barnabas b̄enε Pol te b̄otu b̄e tomun b̄e Yesus ma wokɔ kasi te k̄e, ε bo nyale melambɔ ke yotu sedyε nedɔ k̄e ke moy ɳgil b̄omɔ kembidya l̄ero nde:

15 «Wunε njɔŋ, keto ɳge yi wunε kelɔ mεyasi mεte yinɔri k̄e? Wuse ndi gbela b̄omɔ sendi nda wunε. Wuse njaki nye l̄ero Kimɔ Tom Yesus nye wunε yí kites wunε nde, wunε yēnsaŋgwε temo tiko lem b̄enjambiyε b̄ete kanɔ Njambiyε te ε ne jonj k̄o. Yo nye kuse dyobø n̄e mεneti n̄e moy n̄e mεyasi hene te yi d̄iyε ke moyte k̄e.

16 Njombu yaŋa ke metu mε njime Njambiyε te tikima mεkandɔ mε b̄omɔ hene nde, bo k̄el mεyasi nda yi bo kwadysε.

17 Ko b̄ekɔ d̄ete, mεngimɔ hene, a t̄i sɔdysε yotu na. A k̄a mb̄ombu tedye gbate nde, a ne ɳgikwa, keto a ke nɔdysε mbiyo njesε wunε wule dyobø, nye wunε nyambi yaka ne mεngimɔ. A ke nye wunε nyεngwε, tonje messosa ke temo yun.»

18 Ko b̄ekɔ nde, Pol b̄enε Barnabas l̄erinama d̄ete, bo wɔnduma b̄iriki yí petɔ ne b̄omɔ nde, bo t̄i kel sadaka nye bo na.

19 Ndana, ε Beyuden teme wule Aŋtiyos ne Ikɔn l̄epina nye ɳgil b̄omɔ. ε b̄omɔ yεnsa d̄iyε ke kɔŋ yan l̄u Pol ne metari, n̄e bo wo nye. Ke kɔŋte, ε bo dales nye soŋe ke moy d̄ya take nde, a ma gwe.

20 Yasi wete, ke b̄otu b̄ete b̄e b̄engwε mεlepi mε Kumande Yesus Krist baka ma wesidya litɔ nye k̄e, ε nye teme yɔkwε nyiŋe sendi ke moy d̄ya. Misi pupε ε b̄enε Barnabas teme kwɑ k̄e ke Dεrbe.

Pol b̄enε Barnabas ke yɔkwε

ke Aŋtiyos ke Siri

21 Bo l̄epima Kimɔ Tom mate kelɔ nde, b̄udya b̄omɔ b̄eki b̄otu b̄ete b̄e b̄engwε mεlepi mε Yesus Krist. Ke kɔŋte, ε bo

nje yɔkwε ne kɔkɔ k̄e ke Lister ne Ikɔn ne Aŋtiyos.

22 Bo k̄a mb̄ombu nye d̄eti nye b̄otu b̄ete b̄e b̄engwε mεlepi mε Yesus Krist baka, kite bo nde, bo k̄el tiŋ te yi tiko temo ke yene. Bo l̄epima sendi nye bo nde: «Yí nyiŋe nō ke *Kandɔ Njambiyε, wuse ta pa saŋgwa ne b̄udya mεbɔnε.»

23 Bo d̄ikima nye baŋa b̄omɔ d̄iyε b̄etomba mbanjɔ Njambiyε ke njoka mεnjɔŋ mε b̄omɔ hene b̄e tiko temo ke yi Kumande Yesus baka. Ke kɔŋ tεmbidya yan, bo d̄ikima kiyo medye ɳgwεta ne Njambiyε nye diyε Kumande m̄o te ε b̄otu b̄ete tiko temo ke yene k̄o nde, a b̄akidya bo.

24 Pol b̄enε Barnabas nj̄a kwɑ ne Pisidi kumɔ ke Pamfili.

25 Bo k̄a mb̄ombu l̄ero Kimɔ Tom ke Pergε nye kwɑ kumɔ Atali.

26 Bo nj̄a teme womete nyiŋe kuka kεndo kumɔ Aŋtiyos, ke mbeŋy komε b̄omɔ kandima si diyε Njambiyε keto yan nde, a nyɛki bo mεkombila ke mesay mεte yi bo siyma si tonje ndana k̄e.

27 Ke bo ma dȳa ke Aŋtiyos k̄e, ε bo jeba njɔŋ b̄otu b̄ete b̄e ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka, yekidye mεyasi hene te yi Njambiyε nya bo d̄eti nde, bo k̄el k̄e. Bo yekidya sendi nda yi Njambiyε b̄utuma nye nyε yinjā mεkandɔ, n̄e bo sendi tiki temo ke yi Kumande Yesus.

28 Bo yama mɔno metu womete ke Aŋtiyos b̄enε b̄otu b̄ete b̄e b̄engwε mεlepi mε Yesus Krist baka.

15

Yasi te yi njɔŋ bekriten b̄e

Yerusalεm pesima k̄e

1 Baŋa b̄omɔ wulma Yuda k̄e ke Aŋtiyos k̄e tedye yinjā yasi dεlε nye b̄otu b̄ete b̄e ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka. Bo l̄epima nye bo nde: «Iŋε wunε ti pesina b̄engwε mboŋga te yi Moyisi nya k̄e, wunε ti yaka b̄e ne joŋgwε na.»

2 ε Pol b̄enε Barnabas nye meso beyate b̄enε bo lombidya keto te. ε b̄otu b̄ete b̄e ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka pesε nde, n̄e Pol n̄e Barnabas n̄e

baña benjɔ̄ ban ta kè ke Yerusalem kè bñejø̄ botu be tomun be Yesus nè betomba mbanjø̄ Njambiyø̄, né bo nembø̄ leri te.

³ Ke kɔ̄nje, ε botu bñete be ma tikɔ̄ temɔ̄ ke yi Kumande Yesus baka kè tikiðye bo ke nje, ε bo kè ne kendi yan mbɔ̄mbu kwà ne Fenisi nè Samari yekidye nda yi botu bñete be yeti Beyuden yeñsama temɔ̄ ké. ε botu bñete be ma tikɔ̄ temɔ̄ ke yi Kumande Yesus ke medya mete baka wokø̄ nyangwø̄ mesosa.

⁴ Ke bo ma dyø̄ ke Yerusalem ké, ε njɔ̄n botu bñete be ma tikɔ̄ temɔ̄ ke yi Kumande Yesus baka nè botu be tomun be Yesus nè betomba mbanjø̄ Njambiyø̄ bñø̄ bo ne mesosa. ε bo yekidye meyasi hñen te yi Njambiyø̄ nya bo dñeti nde, bo kél ké.

⁵ Ko bækø̄ dñete, ε baña bñomo ke njoka botu bñete be ma tikɔ̄ temɔ̄ ke yi Kumande Yesus be bñø̄ ke njɔ̄n *Befarisø̄ baka temø̄ leri nde: «Bo pësi botu bñete be yeti Beyuden be ma tikɔ̄ temɔ̄ ke yi Kumande Yesus baka, leri sendi nyø̄ bo nde, bo bñengwø̄ memboñga mete yi Moyisi kñitima ké.»

⁶ ε botu be tomun be Yesus nè betomba mbanjø̄ Njambiyø̄ nembe leri te.

⁷ ε bo leriñna biye meso busdyate. Ke kɔ̄nje, ε Piyer temø̄ leri nyø̄ bo nde: «Wunø̄ njɔ̄n, wunø̄ duwà nde, Njambiyø̄ kikima tóke mi ke njoka yun, né mi leri Kimø̄ Tom nyø̄ botu bñete be yeti Beyuden baka, né bo tiki temɔ̄ ke yi Kumande Yesus.

⁸ Njambiyø̄ te ε duwø̄ metemø̄ me bñomo kimø̄te kó tedyø̄ nde, a jayma bo, nyø̄ bo Kimø̄ Sisiñ nda yi nyø̄ nya wuse sendi ké.

⁹ Njambiyø̄ tñ nembe njoka su sine bo na. A pupudya metemø̄ man, keto bo tikima temɔ̄ ke yi Kumande Yesus.

¹⁰ Keto ñge yi wunø̄ kwadø̄ bñobile Njambiyø̄ ndana yí sobidye nyangwø̄ mapi nyø̄ botu bñete be bñengwø̄ melepi me Yesus Krist baka? Mapi te, sine bñesajmbambø̄ busu sudya yo.

¹¹ Yasi wete, wuse ke tikɔ̄ temɔ̄ nde, wuse ta bñe ne jongwø̄, keto Kumande Yesus ne ñgikwa. Bo sendi ta bñe ne jongwø̄ keto te.»

¹² Ndana, ε bñomo hñen be wesidzyama

baka ciye ne sem yí woko nda yi Barnabas benø̄ Pol bñø̄ ke yekidye kasi meyekambiye nè nyangwø̄ meyasi hñen te yi Njambiyø̄ nya bo dñeti nde, bo kél ke njoka botu bñete be yeti Beyuden baka.

¹³ Ke bo ma si leriñna ké, ε Jak bñø̄ leri nde: «Wunø̄ njɔ̄n, wunø̄ lénjwø̄ metø̄ ke yasi te yi mi ta leriñna ké.

¹⁴ Simø̄n yekidya nda yi Njambiyø̄ kikima tedyø̄ ñgikwa nyø̄ yiña mekando yí tóke baña bñomo ke njoka yan be ta bñe botu benø̄.

¹⁵ Mekele mete ke yaka ne melepi mete yi botu bñe punja melepi me Njambiyø̄ leriñna ké. Keto yo ketinate ke mekana me Njambiyø̄ nde:

¹⁶ *<Baba Mboko ke leriñna nde: Ke kɔ̄nje, mi ta yø̄kwø̄ ne kókø̄ nje. Mi ta tembidye moy tu Davit yi ma balø̄ ké. Mi ta tembidye bñoru yasi te.»*

¹⁷ Dete, bñukwø̄ bñomo te baka hñen nè mekando hñen te yi mi kwadø̄ye nde, bo bñeki botu bñembø̄ baka ta sa nje Baba Mboko.

¹⁸ Baba Mboko te ε kikima tedyø̄ meyasi mete kó leriñna dñete.»

¹⁹ «Ke yembø̄, mi ke kombile bñejø̄ nde, wuse tñ njangwø̄ botu bñete be yeti Beyuden be yeñsa temɔ̄ tikɔ̄ ke yi Njambiyø̄ baka na.

²⁰ Yasi wete, wuse kéti mekana kñitje bo nde, bo tñ boba dyø̄ menjay mete yi bo kelma ne sadaka nyø̄ baña benjambiyø̄ na, keto yo ke kelø̄ nde, mumø̄ bñeki ne sembo. Diyo mbam benø̄ nyari tñ bñejnañgwø̄ kine nde, bo bñeki ke gwaki na. Bo tñ dyaki nyamo te ε gwe gboñgi ho dyø̄ mekiyø̄ me nyamo na.

²¹ Keto kande ne betomba ke medya hñen bñomo ke pelø̄ yo wule ke mekana me memboñga mete yi Moyisi kñitima ké. Bo ke tólo sendi yo yesø̄ *Saba hñen ke membanjø̄ mewesidya me Beyuden.»

²² Ndana, ε botu be tomun be Yesus nè betomba mbanjø̄ Njambiyø̄ nè njɔ̄n botu te be tikima temɔ̄ ke yi Kumande Yesus baka bñejø̄ kimø̄te yí tóke baña bñomo ke njoka yan, tomo bo benø̄ be Pol ne Barnabas kñitje Antiyos. Bo tókuma Yude te yi bo jeba nde Barsabas kó, tóke sendi

Silas. Bo hene yiba ba nda betokondo ke njoka te bari.

²³ ε bo bu mekana nyε bo. Bo ketima ke moy mekana mete nde: «Wune bemanj busu be yinjia mekandɔ be diye ke Antiyos, ke Siri ne ke Silisi baka, wuse botu be tomun be Yesus ne betomba mbanjɔ Njambiyε ne bemanj busu, wuse ke nyenɔ wune.

²⁴ Wuse wokuma nde, baŋa bomɔ ke njoka su temma wonja kε njanjwε wune ne melerepi man, kelɔ nde, temɔ yun kûdyukwε. Wuse ti lerep yinjia yanja dete nyε bo na.

²⁵ Wuse hene baŋiŋ wete, ε wuse bεnε kimote yi tɔke baŋa bomɔ ke njoka su, tomɔ bo kεnje wune bεnε bεnjɔŋ busu Pol ne Barnabas, sɔŋ temɔ su.

²⁶ Bomɔ baka yiba ba nedɔ te yi dyanjwε jɔnjwε dyan keto dīnɔ Kumande wusu Yesus Krist.

²⁷ Yo dete yi wuse ke tomɔ Yude bεnε Silas, ne bo kε lerepi kiya melerepi mete ne numbu yan nyε wune.

²⁸ Keto Kimɔ Sisiŋ ne wuse sendi bεnεma nde, yo yeti kimote nde, wuse sōbiditya wune yinjia cītina mεmapi te yi ti kame wune kε na. Yasi wete, wune bākidya ndi nde,

²⁹ wune ti boba dyε menjay mete yi bo kelma ne sadaka nyε baŋa bεnjambiyε kε na. Wune ti dyaki mekiyɔ me nyamɔ ho dyε nyamɔ te ε gwe gbɔŋgi kɔ na. Diyɔ mbam bεnε nyari ti bεnεnaŋwε kine nde, bo bεki ke gwaki na. Yo kimote nde, wune ti kel meyasi mete na. He saŋgwaw!

³⁰ Ndana, ε botu bεte yi bo tɔkuma baka jana ne njɔŋ botu bεte be ma tiko temɔ ke yi Kumande Yesus baka tɔke kendi kε Antiyos. Kumɔ mate, ε bo wesidye bomɔ nyε bo mekana.

³¹ Ke bo ma si tɔlo mekana mete kε, ε bomɔ be ne mesosa keto kimɔ melerepi mete yi bo lepima nyε bo ke moyte kε.

³² Yude bεnε Silas ba sendi botu be punja melerepi me Njambiyε. ε bo lepina budyate kitε bo nyε bo deti.

³³ Bo yama mɔnɔ metu mate, ε bεnε ban be mate jana ne bo lerep nde, bo kεn ne te. ε bo yɔkwε sunjwε botu bεte be

tomma bo baka. [

³⁴ Yasi wete, ε Silas pεsε nde, a ta tika ne mate.]

³⁵ ε Pol bεnε Barnabas tika ke Antiyos. Bo dīkima tedye bomɔ melerepi me Njambiyε, lerep sendi Kimɔ Tom Kumande Yesus bεnε baŋa budyatε bomɔ.

Pol bεnε Barnabas ke baka

³⁶ Mɔnɔ metu kwajma ke kɔŋte, ε Pol lerep nyε Barnabas nde: «Wuse yɔkwε ne kɔkɔ kε bεnε jɔnjwε bεnjɔŋ busu ke medya hene te yi wuse lepima Kimɔ Tom Kumande Yesus kete kε.»

³⁷ Barnabas kwadysa nde, bo bɔŋ Jan te yi bo jeba sendi nde Mark kɔ kε no.

³⁸ Yasi wete, Pol ti jaye nde, bεnε bo kεn na, keto Jan ma lεŋ bo ke meneti me Pamfili kine kε kame bo ke mesay man na.

³⁹ Yo njɔ kwā ne nyangwε melombɔ, ε bo baka. ε Barnabas bu Mark nyiŋe ne kuka kwā kε Sipre.

⁴⁰ ε Pol tɔke ne Silas.

Ke bεnjɔŋ ban ma si diye Kumande Yesus nde, a nyɛki Pol mekombila kε, ε nyε kwā bεnε Silas.

⁴¹ Bo kwajma ne Siri, kwā sendi ne Silisi yi nyε dεti nyε njɔŋ botu bεte be tikima temɔ ke yi Yesus Krist baka.

16

Timote ke nyiŋe njɔŋ Pol bεnε Silas

¹ Pol njɔ kwā sendi kε ke Dεrbε tonjicuya kumɔ Lister. Wete mɔ te ε bεnεwε melerepi me Yesus Krist kɔ ba mate, dīnɔ dyenε nde Timote. Nyangwε wenε baŋiŋdu Beyuden, a baŋiŋdu ke bεnεwε Kimɔ Tom Yesus. Saŋgwε wenε baŋiŋdu Begrek.

² Njɔŋ botu bεte be tikima temɔ ke yi Yesus Krist ke Lister ne ke Ikɔn baka baŋiŋdu jaye jɔnjwε Timote.

³ Pol kwadysa kwā bεnε nyε, dεti ε nyε bu nyε pεsɔ, keto Beyuden bεte be baŋiŋdu te yite baka duwā hene nde, saŋgwε ne Timote baŋiŋdu Begrek.

⁴ Ke medya mete yi bo kwajma kete kε, bo dīkima pelε nyε botu bεte be tikima temɔ ke yi Yesus Krist baka nde, bo bākidya membonga mete yi botu

be tomun be Jesus nè betomba mbanjo Njambiyé be diye ke Yerusalém nya ké.

⁵ Ndana menjøn me botu bete be tikima temo ke yi Jesus Krist baka bá ke tikø temo ne ñgbik ke yene. Bomø bá ke bñuø metu hñe ke njøn yan.

Kimø Sisiñ ke temo Pol kenje

ke Maseduwan

⁶ Bo njá kwá ne Friji, kwá sendi ne Galasi, keto Kimø Sisiñ tedya bo nde, bo tí lepi Kimø Tom ke Asi na.

⁷ Ke bo ma kumø ke këki Misi ké, ε bo diy kë ke Bitini. Yasi wete, ε Sisiñ Yesus sénje nde, bo tí ken na.

⁸ Dete, ε bo nje kwá ne Misi kumø ke Turuwás.

⁹ Ne tu ε Pol bñeje nda nyenø nde, wete mo Maseduwan punduma ke to ne ñgweta ne nyé lepo nde: «Inja ke Maseduwan nje kame wuse.»

¹⁰ Ke køj nyenø Pol yinori, ε wuse*f1*sä nje te yi kë nedø ke Maseduwan, keto wuse duwá nde, yo Njambiyé jeba wuse nde, wuse kén lepo Kimø Tom mate.

Lidiya ke tikø temo ke yi

Kumande Yesus

¹¹ Dete, ε wuse nyiñe kuka ke Turuwás bñu nje ne ñgbeñ yí kë ke Samotras. Misi rupre ε wuse kume ke Neyapolis.

¹² Ke køjte, ε wuse nje kwá mate kumø ke wete dya nde Filipi. Medya hñe ke meneti me Maseduwan wókunañgwé ne Filipi. Botu be dya te wúla Rom nje nò. Wuse yama mñó metu womete.

¹³ Ke yesø *Saba ma dyá, ε wuse dñuwe ke moy dya kë ke goñ wete dñku, keto wuse bá ke take nde, yña mbey komé bñomo dñki ñgweta ne Njambiyé kë yákañgwé be mate. Kumø mate, ε wuse kwá dñyø metidyé. ε wuse lepina nyé boma bete be wesidyama womete baka.

¹⁴ Wete nyari nde Lidiya, ñgõndu Tiyatir bá ke njokate. A bá mo dyançwa kpasa to tena melambo. A dñkima kanø sendi Njambiyé. A dñkima lñjgwé tó ke lepi te yi wuse bá ke lepo ké. Baba Mboko kelma mesay ke temo ne, na woku yasi te yi Pol dñkima lepo ké kimote.

¹⁵ Wuse tñpuma nyé ke mñrøku bñeø botu be tñ dyenø. Ke køjte, ε nyé ñgweta ne wuse lepo nde: «Íge bñe nde, wunø bñeja gbate nde, mi ke tikø temo ke yi Kumande Yesus, wunø nyiñja tñ dyembé diyø te.» ε nyé jeliyé wuse nde, wuse jåya.

Pol bñeø Silas ke jøbø ke Filipi

¹⁶ Wete yesø wuse bá ke kë ke mbey komé bñomo dñkima wesidya ñgweta ne Njambiyé ké. ε wuse sañgwa ne wete nyari ke nje. Nya te bá bala. A bá ne wete beya sisiñ ke yotu yi dñkima tedye nyé meyasi mete yi ta kwañna ké. Dete, botu bñeø be dñkima dñyø ne nyé baka dñkima sñmbo budya mñni.

¹⁷ Nya kñ kandima bñgwa su sine be Pol dñki lepo ne men ke kwey nde: «Botu baka, yo botu be mesay be Njambiyé te ε kwañma meyasi hñe ke kwey kñ. Bo ke tedye wunø nje te yi Njambiyé yakama jongwe ne wunø ké.»

¹⁸ A kelma dete budya metu. ε Pol wokø ñgambi budyate. ε nyé yeñsa bñeje njime lepo nyé beya sisiñ te nde: «Ne dññ Yesus Krist, mi ke lepo nyé we nde: Pundo dñuwe ke yotu nya kñ.» ε beya sisiñ punde ke yotu ne ndi ke kiya ñgimø te.

¹⁹ Ke botu bñeø be bá ne nya kñ ma bñeje nde, bñbina temo te yi bo bá nò ke nje sñmbuna mñni yan ma dñbina ké, ε bo biye Pol bñeø Silas kpatile bo kumø nò ke bñmbe sñ ke misi me bñkum.

²⁰ ε bo bñu bo kë nò ke yi botu be pesina melepi lepo nde: «Botu baka Beyudén, bo ke potø dya dñyø.»

²¹ Bo ke tedye sendi mñkele mete yi membonga musu kidye ké. Wuse yetí ne deti te yi jayé yo ho bñgwe yo na, keto wuse su botu be Rom.»

²² ε ñgil botu bñeø be wesidyama womete baka nje yeñsa lñ dyançwa ne Pol bñeø Silas. ε botu be pesina melepi lepo nde, bo sñki sñre mñkandø ke yotu yan, nyé sendi bñomo deti nde, bo njûru bo ne njambala.

²³ Ke bo ma si njurø bo budyate dete ké, ε bo nje bñu bo kénje ke tñ jøbø. ε bo lepø nyé mo bñkida bñjøbø nde, a pñm bo kimote.

24 Ké mō bākidya bējōbō ma woko dete kék, ε nyę bū bo kék dībō ke wete mōnō tongari ke njena tū jōbō nyę mērōka ke mēkol man.

Mō bākidya bējōbō ke yēnsa temō tiko ke yi Kumande Yesus

25 Yi kék nō bēmbe tu Pol bēne Silas dīkima ḥgwēta ne Njambiyē jembina yí lukse ne nyę. Botu bē jōbō te bari dīkima lēngwē mētō woko.

26 Semō semō, ε mēneti ḥgwāngwa būdyate. ε tū jōbō ḥgbōkisa ne dimbi kumō nji. ε mēnumey me tū jōbō hēnē si būtuna ndi ḥga wete. ε Meyasi mēte yi bo wotuma ne bējōbō hēnē kék si pāmiyē.

27 Ké mō bākidya bējōbō ma jēmiyē bēnē mēnumey nyasē kék, ε nyę sute kafa nē, na wo ne yotu nē, kēto a takima nde, bējōbō ma bōmbō.

28 Yasi wete, ε Pol lēpē ne mēn ke kwey nde: «Wē tī woku yotu na, wuse hēnē waka.»

29 ε mō bākidya bējōbō diyē dītē, ε nyę nyiŋe bēke bēke ke mōy tū bālō ne mēngwāngwa ke mēkol me Pol bēne Silas.

30 ε nyę bū bo kék nō sē diyē bo nde: «Wunē bēbabā, mi kēl nan, nē mi bē ne jōngwē te yi kpo ne kpo?»

31 ε bo yēnsa nde: «Tiko temō ke yi Kumande Yesus, dēte wē ta bē ne jōngwē kande wē ne ḥguru wō kumō botu bē tū dyo.»

32 ε bo lēpē kasi Kumande Yesus nyę nyę bēnē bōmō hēnē bē bā ke mōy tū dyenē baka.

33 ε nyę bū bo weyē mērej man ndi ke kiya ḥgimō te ne tu. Ndana ndana, ε bo tōrē mō bākidya bējōbō kō bēnē botu bē tū dyenē hēnē ke mōrōku.

34 Ké kōnje, ε nyę bū Pol bēne Silas kék nō ke tū dyenē kék nyę bo mēdyē. A bā ne mēsōsa būdyate bēnē botu bē tū dyenē hēnē, kēto a tikima temō ke yi Njambiyē.

Botu bē pēsina jōsi ke sojē bō ne

Pol bēne Silas

35 Ké misi ma pupō kék, ε botu bē pēsina mēlepi tome botu bē mēsay bān lēpē

kēnē mō bākidya bējōbō nde, a sōnā bō ne Pol bēne Silas.

36 ε nyę nje lēpē tom te nyę Pol nde: «Botu bē pēsina mēlepi njesa mēn nde, mi sōnā bō ne wunē. Dēte, ndana wunē pūndu kwā ne tē.»

37 Yasi wete, ε Pol lēpē nyę botu bē tomun bēte nde: «Wuse mē ne dīyō botu bē Rom, ko bēkō dēte, bo nya dēti nde, bo njūru wuse ne njambala ke misi mē bōmō kine pa duwē to lēpi na, kwanjdyē wuse kēnē ke jōbō. Ndana bo ke kwadfyē punjē wuse ke sō. Ko yaŋa tī kelna dēte na. Bo ne ḥguru wan njāki sojē bō ne wuse.»

38 Botu bēte yi bo tomma baka yōkwā kék lēpē dēte nyę botu bē pēsina mēlepi. Ké bo ma woko nde, Pol bēne Silas mē ne dīyō botu bē Rom kék, ε bo gwe wō būdyate,

39 ε bo tēmē kék ḥgwēta ne bo. ε bo punjē bo sojē bō ne bo, ḥgwēta sendi ne bo nde, bo kwānē jīsē ke mōy dya.

40 Ké Pol bēne Silas ma pūndō ke tū jōbō kék, ε bo kwā kék ke yi Lidiya. Bo bēnē bēnē bēnē ban mate. ε Pol bēne Silas kīte bo. Ké kōnje, ε bo nje kwā.

17

Pol bēne Silas ke Tēsalonik nē Bere

1 Pol bēne Silas kwanjma ne Aŋipolis, kwā sendi ne Apoloni nje kumō ke Tēsalonik. Beyuden bā ne mbanjō mēwesidya mate.

2 ε Pol nyiŋe ke mbanjō mēwesidya ke mēyesō me *Saba yitati nda yi nyę dīkima kelō kék. Benē bōmō lēpinama ke Meyasi mēte yi yo kētinate ke mēkana mē Njambiyē kék,

3 nēmbe tedye nyę bo nde, yo bā ndi nde, *Krist yākanjwē saŋgwē ne mēbōnē gwe nje womiyē ke njoka bēmuŋ. ε nyę kē mbōmbu lēpē nyę bo nde: «Yesus te yi mi lēpē kasi ne nyę wunē kō nyę Krist.»

4 Baŋa bōmō ke njoka te yēnsama temō jayē yasi te yi Pol lēpīma kék, ε bo nyiŋe ke njōj ne bēnē Silas. Begrek būdyate bē dīkima kanō Njambiyē baka nē būdyat k̄pasa bōma kelma sendi dēte.

5 Yasi wete, ε Beyuden kelē bēya temō, ε bo jēba baŋa botu bē bēya to bē bā ke

wowɔ kine misi mesay baka, wesidye bo kande njan̄gwa yasi ke moy dya. E bo dya ne tululu ke tu Jason, sa Pol bene Silas, ne bo bu bo ke no ke mbombu bom̄o.

⁶ Nda bo ti dole bo ke, e bo nje kpatile Jason bene baña botu bete be tikima temo ke yi Yesus Krist baka ke no ke mbombu nyangwe bom̄o be dya lepo ne men ke kwey nde: «Botu baka ma si poto mboko ke hene.»

⁷ Bo dyajma sendi waka, e Jason jaye nde, bo diy ke tu dyene. Bom̄o baka hene yeti ke bejgwé membonja me *Sesar na, bo kpál lepo yan nde, weté kumande kete nde Yesus.»

⁸ Ke nyangwe bom̄o be dya ne ngil hene ma woko dete ke, e boku nyiye to yan.

⁹ Jason bene botu te bari be tikima temo ke yi Yesus Krist baka pañma pa nyé moni yi gbo ne lepi, e bo nje soñe bo ne bo yey.

¹⁰ Ke tu ma dyá ke, e botu bete be tikima temo ke yi Yesus Krist baka kwanjye Pol bene Silas beke beke kenje Bere. Ke bo ma kumó mate ke, e bo kwá nyiye ke mbanjo mewesidya me Beyudén.

¹¹ Beyudén te be Bere bá ne kimó temo kwá be Tesalonik. Bo wokuma jaye Kimó Tom nedó ne temo yan hene. Bo dikima nembe yasi te yi bá ketinate ke mēkana me Njambiyé ke metu hene yi bejje, simande mēlepi mete yi bo dikima lepo nyé bo ke bá ne ngbej.

¹² Bom̄o budjate ke njoka yan tikima temo ke yi Kumande Yesus. Ke njoka Begrek sendi, baña budya kpasa boma ne budya bembam kelma sendi dete.

¹³ Yasi weté, ke Beyudén te be Tesalonik ma woko nde, Pol ke lepo sendi mēlepi me Njambiyé ke Bere ke, e bo nje njan̄gwe yasi desé to bom̄o.

¹⁴ Dete, e botu bete be tikima temo ke yi Yesus Krist baka kwanjye Pol nedó kenje pulɔ marj. Silas bene Timote njá tika yan ke Bere mate.

¹⁵ Botu bete be ká tikidye Pol baka bojma nyé kumó no ke Aten. E bo nje yɔkwé ne kókó ke Bere ne tomun te yi Pol kenja Silas bene Timote nde, bo kén doló nyé nedó.

Pol ke Aten

¹⁶ Ke ngimo te yi Pol bá ke Aten ke laduya Silas bene Timote ke, temo ne ti be ne te na, keto dya te bá tondunate ne ngbej ne baña benjambiyé bete yi bo tuyma ke.

¹⁷ Dete, e Pol diki lepina ke mbanjo mewesidya bene Beyudén ne botu bete be bá kanó Njambiyé baka. A dikima lepina sendi metu hene bene botu bete be nyé dikima sañgwa bene bo ke babal baka.

¹⁸ Baña nyangwe botu be duwá meyasi be bá ke njój baña bom̄o nde Bepikuri ne ke njój baña nde Bestoyisiyé baka njá lepina sendi bene be Pol. E baña ke njoka yan lepe nde: «Budya ndambu ndambu lepi te yi mbam kó lepe ke, to te ne ñge?» Ke baña ma woko nda Pol bá ke lepo kasi Yesus, lepo sendi nde, bemuj ta womiyé ke, e bo lepe nde: «Deke nda a ke lepo kasi baña benjambiyé dele.»

¹⁹ Ndana, e bo bu nyé ke no ke weté mbey nde Aropagi ke mbombu betomba be dya. E bo lepe nyé nyé nde: «Wuse ke kwadye duwé jónja tedya yasi te yi we tedye bom̄o ndana ke.»

²⁰ Keto meyasi mete yi we lepe ke, wuse kete nda tu. Wuse ke kwadye biye to te.»

²¹ Ngbak ngbak bom̄o be Aten ne bejengwe bete be dikima diyó ke Aten baka dikima kwanjye ndi ngimo yan ke lepina jónja meyasi ne ke wokuna jónja metom.

²² Ndana, e Pol teme ke mbombu betomba be dya lepo nde: «Wuné botu be Aten, ke meyasi hene mi ke bejje nde, wuné nya temo yun hene ke kanná meyasi.

²³ Keto ke mi ma kendo ke dya dyun sejgile membey ne meyasi mete yi wuné kane ke, e mi bejje weté mbey nyéna sadaka, bo ketima kete nde: «Mbey te yike, yo yi njambiyé te yi bom̄o ti pa duwé kó.» Njambiyé te yi wuné kane kine duwé nyé kó, yo Njambiyé te ete yi mi lepe kasi ne ndana nyé wuné kó.

²⁴ Yo Njambiyé te kuse mboko ne meyasi hene te yi diye kete ke. Nyé Kumande te e name dyobó ne meneti. A ti jónjan̄gwe ke membanjo mete yi bom̄o sume ne bo ke na.

25 Sendi, kiné yinja yaña te yi bomo yakama keló nyé nyé na, keto kiné yinja yaña mbet ne mbet ke bano nyé na. Yo nyé kele nde, bomo hene békí ne joñ. Yo nyé nyé bo sosu, nyé bo meyasi hene.

26 A kusuma mékandó me bomo hene wule ndi ke mumo wete, nyé bo mbey ke to meneti maka hene. A nya mengimo nyé bo, nyé sendi bo njena me meneti mete yi bo ta ciyo kete.

27 Njambiyé kelma dete, né bomo sá nyé, né bo bobile dete, ta be yari, bo ta duwe nyé. Ko dete, a ke keki mumo hene,

28 keto yo nyé kele nde, wuse békí ne joñ, wuse kéndi, be bomo. Baña bomo be kete mékana ke njoka yun baka díkima lepo nde: «Wuse sendi bónó bene.»

29 Dete, nge wuse duwe nde, wuse bónó be Njambiyé, wuse fí taka nde, a ke bojna ne lór ho ne sumba ho ne tari te yi bomo kwake beñgwé metake mete yan ké na.

30 Ndana Njambiyé yeti ke beñgwé se ngimo te yi bomo ciyma kiné duwe meyasi ké na. A ke pele ndana nyé bomo hene ke membey hene nde, bo yéñsañgwé temo tiko beya mekele man,

31 keto a pésima yeso te yi mo te yi nyé tembidya kó ta pésa mélépi me botu be meneti maka hene ne ngbeñ. A tedya gbate nyé bo hene nde, yo mo te, keto a womiya nyé soñe ke njoka bemuñ.»

32 Ke bomo ma woko kasi womiya bemuñ ké, e baña nyete. E baña lepe yan nde: «We ta nje kala lepo sendi lepi te nyé wuse ke yinja ngimo.»

33 Dete, e Pol kwá tiko bo.

34 Ko békó dete, baña bomo ke njoka yan nyijma njon ne, tiko temo ke yi Kumande Yesus. Yo bá Denis te wete mo pésina mélépi ke Aropagi bá wete nyari nde Damaris ne baña sendi.

18

Pol ke lepo Kimó Tom ke Kóreñt

1 Ke Pol ma si lepina ke mbombu betomba ke Aropagi ké, e nyé nje teme womete ke Aten kwá ké ke Kóreñt.

2 Kumó mate, e nyé dole wete mbam nde Akilas, mo Beyuden. Bo jáki nyé ke Póñ. Akilas bene nyari wené Pirisil

dýanyma wule Itali kókó te tó pa kikó na, keto nyangwé kumande te yi bo jeba nde Kolod kó nya mbongá nde, Beyuden hene dükwe ke Rom. E Pol bá yotu nyé Akilas bene nyari.

3 Nda Pol bá ne kiya misi mesay bene bo ké, e nyé ké ciyo ke yan keló ne mesay mete. Bo díkima keló metu ne to melambó.

4 Ke yeso *Saba hene Pol díkima lepina ne sanşań nyé bomo ke mbanjo mewesidya, sá nje nde, Beyuden nè Begrek jáya lepi te yi nyé díkima lepo ké.

5 Ke Silas bene Timóte ma dýa wule Maseduwan ké, e Pol nyé sosu ne hene ke lepina Kimó Tom, tedye Beyuden nde, Yesus gbate *Krist, yokó yi Njambiyé tókuma.

6 Nda Beyuden bá ke lú dýambi ne nyé toyé nyé ké, e Pol kute melambó mené lepo nde: «Simbo són yun bál ke to yun, yo bénja wuné, yite ti bénja se mi na. Mi ke tumo kóñ ndana ne wuné ké ke yinja mékandó.»

7 E nyé punde womete ké ke tó wete mbam nde Titus Yustus. Titus bá ke kanó Njambiyé, tó dýene bá ke keki mbanjo mewesidya me Beyuden.

8 Wete mbam nde Kiripus e bá ciyo ne mbanjo mewesidya kó tikima temo ke yi Kumande Yesus bene botu be tó dýene hene. Sendi, baña bomo be Kóreñt budýate be wokuma yasi te yi Pol lepima ké, tikima sendi temo ke yi Kumande Yesus. E bo tópe bo ke móroku.

9 Ne tu e Kumande Yesus lepe nyé Pol ne nje te yi nyeno nde: «We fí kambi yaña na, kén mbombu yí lepo. We fí díbi numbu na,

10 keto mi ke kóñ yó. Kiné mumo wete ne wete ta kpoke we na, keto mi ne bomo budýate ke móy dýa ké.»

11 Pol kwajdyá sew wete nè ngwendé yitan jó wete ke Kóreñt tedye bomo mélépi me Njambiyé.

12 Ndana, e Beyuden sañgwé ngij sungwé ne nyé. E bo bá nyé ké nò ke mbombu botu be pésina josi. Yo bá ke ngimo te yi botu be Rom tembidya Galiyóñ kum ke Akay ké.

13 Σ бо лерε nde: «Mbam ko ke kelο nde, бомо kân Njambiyε kinε беңгве мембоңga na.»

14 Ке Pol ma diy бутε numbу kέ, ε Galiyօn лерε nyε Beyuden nde: «Wunε Beyuden, yo má бεki yinя межօсo дεlε ho yinя nyangwε беya мекеле, ma mi ne ɔeti te yi ленгwε meto ke мелепи mate.

15 Ma nda yo меломбo ke гbela мелепi кетo мedino nè kasi мембоңga mun kέ, yite бéна wunε. Mi yeti ke kwadysε peso mbe мелепi mete yite na.»

16 Σ nyε dudye bo ke mbey pesina josi.

17 Ndana, ε bo hene ηgbɔ һiye Sositen te kum mbanjɔ mewesidya me Beyuden, mendε nyε womete ke mbombu ботu be pesina josi, Galiyօn kinε бутε numbу na.

Pol ke yɔkwε ne kɔkɔ kɛ ke Aŋtiyos ke Siri

18 Ke kɔnte, ε Pol njе kwaŋdye sendi budya metu ke Korent. Σ nyε jana ne бенjօn һan be tikima temo ke yi Yesus Krist baka nyijε kuka бене Akilas nè Pirisil yí kɛ ke Siri, yite a ma si kɛ to ne ne kpoŋ ke Kεŋkere yí tedye nde, a kinjama yaŋa.

19 Ke bo ma dyq ke Efes kέ, ε Pol tike бенjօn be kendi ne womete. Σ nyε kwɑ nyijε mbanjɔ mewesidya me Beyuden lepina бене bo.

20 Bo ηgwetama ne nyε nde, a pâŋ pa ya мօnɔ metu бене bo. Yasi wete, a tî jayε na.

21 Ke kɔnte, ε nyε jana ne bo lepo nde: «Нже Njambiyε jaye, mi ta basidye njе.» Σ nyε teme nyijε kuka ke Efes womete kwɑ.

22 Ke nyε ma kumɔ ke Sesare kέ, ε nyε piyε ke kuka kɛ nyenɔ njɔŋ ботu bete be tikima temo ke yi Yesus Krist baka. Ke kɔnte, ε nyε seliyε kɛ Aŋtiyos.

23 Ke nyε ma si kwaŋdye мօnɔ metu mate kέ, ε nyε tɔke njе kwɑ ne meneti me Galasi nè Friji nyε ботu bete be беңgве мелепi me Yesus Krist baka ɔeti ke temo.

Apolos ke lepo Kimɔ Tom ke Efes

24 Yo бa ne wete mo Beyuden nde Apolos. Bo jáki nyε ke Aleksandiri. Apolos бa

ne jεj ndapi. A бa sendi ke duwe мekana me Njambiyε будыate. Σ nyε teme wete yeso kɛ ke Efes.

25 Bo tedya nyε njе Baba Mbokɔ ke ѡongwε dyenε. A dikima nyε temo ne hene ke yasi te yi nyε kele kέ. A dikima lepo tedye kasi Yesus nyε бomо ne njе te. Yasi wete, a бa ke duwe ndi kwalɔ tɔpuna бomо ke мorɔku te yi Jaŋ dikima kelɔ kέ.

26 Σ nyε lepina ke mbanjɔ mewesidya me Beyuden kinε wɔ na. Ke Akilas бене Pirisil ma wokɔ nyε ke lepina kέ, ε bo бu nyε kɛ tedye njе Njambiyε kpasa tedyate.

27 Ke kɔnte, ε Apolos kwadysε kɛ ke Akay. Σ бenjօn бenе jayε kетo мekana kенje бotu bete be беңgве мелепi me Yesus Krist ke Akay baka nde, bo бoŋ nyε kimote. Ke nyε ma kumɔ mate kέ, ε nyε kame бotu bete be Njambiyε tedya bo ηgikwa nde, bo jáya Yesus Krist baka будыate.

28 A kamma bo, kетo a dikima lepo ne sanjaŋ nyε Beyuden ke misi me бomо nde, bo ke moy межօсo. A tedya bo nde, Yesus nyε *Krist беңgве yasi te yi бa ketinate ke мekana me Njambiyε kέ.

19

Pol ke lepo Kimɔ Tom ke Efes

1 Ke ηgimɔ te yi Apolos бa ke Korent kέ, ε Pol tɔke njе kwɑ ne мembey mete yi бa ne nyangwε мекекi kέ kumɔ Efes, dolɔ һanya бomо be беңgве мелепi me Yesus Krist baka mate.

2 Σ nyε diyε bo nde: «Ke ηgimɔ te yi wunε tikima ne temo ke yi Yesus Krist kέ, Kimɔ Sisiŋ njа ke yotu yun?» Σ bo yenja nyε nyε nde: «Ko na, wuse tî woke su kasi Kimɔ Sisiŋ te na.»

3 Σ nyε njе diyε bo nde: «Yo kwalɔ tɔpuna бomо ke мorɔku te yen yi bo tɔpuma ne wunε kέ?» Σ bo yenja nde: «Yo бa kwalɔ te yi Jaŋ dikima kelɔ kέ.»

4 Σ nyε lepo nde: «Yo tɔpuna бotu bete be dikima yenja temo yi Jaŋ dikima kelɔ kέ. Jaŋ dikima lepo nyε бomо nde: <Wunε tiki temo ke mo te ε ta njе ke kɔŋ mbe kɔ, mo te yo Yesus.»

⁵ Ke bo ma si woko meleperi menori ké, ε bo töre bo ke möröku ne dino Kumande Yesus.

⁶ Ke Pol ma kase mebo ke yotu yan ké, ε Kimo Sisiñ nje ke yotu yan. Ε bo lepina ne yiña menumbu punje meleperi me Njambiyé.

⁷ Bo bá hene nda bomo kamó jo yiba.

⁸ Ke mengwéndé yitati Pol dikima nyiñe ke mbanjo mewesidya me Beyuden lepina nyé bomo kiné wó na. A dikima lepina nyé bo ke kasi kandó Njambiyé nde, bo bengwé yasi te yi nyé dikima lepo kéké.

⁹ Ko békó dete, baña kelma dañna metó kiné kwadyé jaye na. Bo dikima lepina beyate nyé ngil bomo ke kasi nje jongwé te yi Kumande Yesus tedya kéké. Ε Pol tike bo soñe botu bête be bengwé meleperi me Yesus Krist baka ke njoka yan. A dikima lepina nyé bo metu hene ke mbey komé Tiranus dikima tedye bomo yasi kéké.

¹⁰ Yo kwañnama dete yaka mesew yiba. Ε bomo hene be dikima diyo ke Asi baka woké Kimo Tom Kumande Yesus. Yo bá Beyuden nè Begrek.

¹¹ Njambiyé dikima kwá ne Pol yí keló ne nyangwé mekele mete yi bomo ti pa bëjéne ne toru na.

¹² Ε yo kelé nde, bomo bón melambo ne móno pel mekando mete yi kpokuma yotu Pol kéké molo ne botu bekón, ε mekón diki siyo, ε beya mesisín diki duwe ke yotu bomo.

¹³ Baña Beyuden bête be dikima kendó medya ne medya diki keló ngá soñe ne beya mesisín ke yotu bomo baka bobuma keló mesay ke yotu botu bête ne dino Kumande Yesus. Ε bo lere nyé beya mesisín nde: «Mi ke lepo nyé wuné ne dino Yesus te yi Pol pele kasi ne kó nde: Wuné pündu duwe ke yotu mo te yóko.»

¹⁴ Bono be Seva, bono bembam yitan jo yiba kelma dete. Seva bá wete nyangwé kum botu be nyena sadaka nyé Njambiyé, a bá Beyuden.

¹⁵ Ke bo ma keló dete kéké, ε beya sisin yensa nde: «Mi duwá Yesus, duwé sendi Pol, ma wuné yun be nda?»

¹⁶ Ε mbam te ε bá ne beya sisin kó nje biye bo nate bo tumbá hene. Ε bo sedye pundi ke tu sôkere ne mepenj ke yotu.

¹⁷ Bomó hene be dikima diyo ke Efes, ko Beyuden ko Begrek wokuma yasi te yi kwañnama kéké. Ε bo hene gwe wó lukse dino Kumande Yesus budyate.

¹⁸ Bomó budyate be tikima temó ke yi Yesus Krist baka njá jaye mebeyó man, lepo sendi beya meyasi mete yi bo kelma kéké ke misi me bomo.

¹⁹ Baña bomo be dikima keló mekele me kifi baka njá ne mekana mete nje lodye ke misi me bomo hene. Bomó bejema nde, móni mekana mete kumma nda miliyon kamotan.

²⁰ Dete, Kimo Tom Kumande Yesus bá ke kéké mbombu ne nyangwé deti.

Nyangwé menjanjwé

ke kelna ke Efes

²¹ Ke kóñ meyasi menori, ε Pol pesé ke temó nde, a ta kwá ne Maseduwan kwá ne Akay kumó ke Yerusalém. Ε nyé lepe nde: «Ijé mi si kéké mate, mi yákañgwé kumó sendi ke Rom.»

²² Ε nyé tome bomo yiba be dikima kamé nyé ke mesay baka kenje ke Maseduwan, yo bá Timote bené Erast. Ε nyé ne nguru wene tika kwañdyé sendi yiña móni metu ke Asi.

²³ Ke metu mete yite ε yiña nyangwé menjanjwé kelna keto kasi nje jongwé te yi Kumande Yesus tedya kéké.

²⁴ Wete mbam nde Demiturus, mo tuyna meyasi ne sumba dikima tuyó yekambiye mbanjo wete njambiyé nde Artemis. Dete, botu be mesay bené dikima be ne budya móni.

²⁵ Ε nyé jeba botu be mesay bené wesidye bo bené baña botu bête be dikima keló kiya mesay mete baka lepo nyé bo nde: «Wuné njóñ, wuné duwá nde, wuse jóñnañgwé kimóte keto mbeló te yike.»

²⁶ Ndana wuné ke bëjéne woko sendi nde, Pol te yóko ma si keló nde, budya bomo bengwé yasi te yi nyé lepe kéké. Yeti ndi waka ke Efes na, ko ke póku meneti me Asi hene, a ma si nyé bo yiña menjite lepo

nde, benjambiyē bête be bomō kwake nē mēbō man baka yeti gba benjambiyē na.

²⁷ Lepi te yakama kelō nde, mesay musu gwāki məsəngə, kelō sendi nde, bomō fēsila mbanjō Artemis te nyangwē njambiyē wusu ε nyari kō. Yo yakama kelō sendi nde, məluksa mē nyangwē njambiyē wusu kō yi bomō be Asi nē botu be məneti hēne kane kō sīy.»

²⁸ Nge bomō ma wokō məlepi mənɔri kē, ε bo wokē ngambi budya. ε bo kembidya lepo nde: «Artemis te ε botu be Efes nyangwete!»

²⁹ Ndana, ε bomō hēne be nē kamtana ke dya, ε bo ḥgbō sədye nambe Gayus bēne Aristark kē nō ke mbey komē botu be dya dikima wesidya kē. Gayus bēne Aristark bā botu be Maseduwan, bo bā ke njōn kendi Pol.

³⁰ Pol kwadysa punjē yotu ke ḥgil bomō, ε botu bête be bēngwē məlepi mē Yesus Krist baka suŋe nyē.

³¹ Baŋa nyangwē botu bête be dīyē nē məneti mē Asi be bā bēsō be Pol baka tomma mūmō kē lepo nyē nyē nde, a tī bōba kē ke mbey komē bomō diki wesidya kē na.

³² Bomō dikima lepo meyasi dēlē dēlē, keto mēnjanjwē kwaŋma to te. Dete, sulō bomō tī bē ke duwē to mēwesidya man na.

³³ Ndana, ε bo dālē wete mbam nde Aleksandere soŋe ke moy ḥgil. Beyuden dikima pusō nyē kēnje mbōmbu. ε nyē pəpidye bō nyē ḥgil bomō nde, bo dīy nē sēm. A kwadysa lepina yí nembe nē to yasi te yi kwaŋnama kē.

³⁴ Yasi wete, ke bomō ma duwē nde, nyē Beyuden kē, ε bomō hēne ḥgbō kembidya nde: «Artemis te ε botu be Efes nyangwete!» Bo dikima kembidya dete kumō nda hawa yiba.

³⁵ Ke kōnté, ε mō te ε dikima keto meyasi kō nje wedye mētemō man lepo nde: «Wunē botu be Efes, yo nda ke ndekima nde, yo Efes bakidye mbanjō nyangwē njambiyē te Artemis kō? Yo nda ke ndekima sendi nde, yo Efes bakidye yasi te yi wulma dyofo balo kē?»

³⁶ Bomō hēne ma duwē yo, dete wunē

wēdya mētemō wo nyamō nē pi.

³⁷ Keto wunē boŋma botu baka nje nō, yasi wete, bo tī krokē yiŋa yaŋa ke moy mēmbanjō mē benjambiyē busu na, ho lepo yiŋa lepi gbutu sungwē nē njambiyē wusu ε nyari kō na.

³⁸ Nge bē nde, Demiturus nē botu be mesay bēne nē mēlepi sungwē nē wete mūmō, mbey pesina mēlepi nē botu be pesina mēlepi kete, bo kēn putuna mate.

³⁹ Nge bē nde, wunē nē yiŋa mēlepi sendi, bo ta kombile yo ke mbōmbu botu bête be dīyē nē mesay mēte baka.

⁴⁰ Wuse dīy nē sōsō ke yasi te yi kel-nama muka kē, ma bo mē nje ndeyē wuse lepo nde, wuse dēsa to bomō sungwē nē bekum be dya. Keto kine to lepi wete nē wete yi wuse yakama pile keto mēwesidya mēte yike na.»

⁴¹ Ke nyē ma si lepo dete kē, ε nyē lepe nyē bomō nde, bo sīki dūwē.

20

Pol ke lepo Kimō Tom ke Maseduwan

nē ke mēneti mē Begrek

¹ Ke nyangwē mēnjanjwē mēnɔri ma si siyō kē, ε Pol wesidye botu bête be bēngwē mēlepi mē Yesus Krist baka kitē bo nyē bo dēti ke temō. Ke kōnté, ε nyē jana nē bo kwā kē Maseduwan.

² A kendima ke Maseduwan nyē budya mēngite nyē botu bête be bēngwē mēlepi mē Yesus Krist baka. Ke kōnté, ε bo nje kwā kumō ke mēneti mē Begrek.

³ Pol yama ḥgwēndē yitati mate. Ke ḥgimo te yi nyē kwadysa bū kuka yí kē nō Siri kē, ε nyē wokē nde, Beyuden ma lebiye nyē. Ndana, ε nyē pesē nde, a ta yōkwe nē kōkō nje kwā nē Maseduwan.

⁴ Sopater te mōnō Pirus te mō Bere kā kē tikidye nyē, nje bū Aristark bēne Sekundus te botu be Tesalonik nē Gayus mō Dērbe nē Timōte nje bū sendi Tisik nē Torofim te botu be Asi.

⁵ Botu baka kwaŋma mbōmbu kē ladys wuse ke Turuwās.

⁶ Wuse njā temē su bū kuka ke Filipi ke kōj jessō dyena mēmampa te yi kine njā kete kē. He yama metu yitan ke nje,

ε wuse nje kumɔ ke Turuwasi dolo bo, ε wuse nje ya metu yitan jɔ yiba womete.

Pol ke womiyε Etis

⁷ Ke yesɔ sɔndi ma dya kέ, ε wuse wesidya yí dye medye me Njambiyε. Misi pupε Pol bá ne kendi. Dete, ε nyε lepina nyε botu bate be wesidyama baka. A lepinama ne ndeŋgelenj kumɔ bembε tu.

⁸ Melambo bá budysate ke mbey komε wuse wesidyama ke wete tongari ke tukwey ke njenate.

⁹ Wete mɔnɔ gwanjɔ nde Etis bá metidyε ke wunda. ε nyε kwá ne nyangwe jakɔ ke ngimɔ te yi Pol bá ndi ke lepina kέ nɔ mbɔmbu kέ. ε nyε ketiyε mate ke tongari yitatite ke kwey balɔ ke meneti, keto jakɔ kwaŋma nyε ke misi. Ke bo ma kέ kanjε nyε kέ, bo dól, a ma gwe.

¹⁰ ε Pol piye butuma ke to ne wuse nyε lepo nde: «Wune tí gwaki kaŋ yanja na, keto sosu ne ndi kete.»

¹¹ Ke kɔnτe, ε Pol nje bendo yɔkwε kέ mate. ε nyε leke mampa kwá dye, lepina sendi kikwε kumɔ njenamɛnɔ. Ke kɔnτe, ε nyε nje tɔke kendi kwá.

¹² Bo boŋma mɔnɔ gwanjɔ kɔ ne joŋ nje nɔ. ε temɔ bomɔ hene weye ne fem.

Pol ke temε Turuwasi kέ Mile

¹³ ε wuse kwá su mbɔmbu ne kuka kumɔ Asos. Yo mate yi wuse yákaŋgwε b̄u Pol, keto nyε ne nguru wene pesima nde, a ta kwá ne ne ngindi ne kol.

¹⁴ Ke nyε ma nje dolo wuse ke Asos kέ, ε wuse nje nyinje nyε ke kuka kumɔ nɔ Mitilen.

¹⁵ ε wuse nje temε womete kwá. Misi pupε, ε wuse kumε ke keki wete kirinjira nde Kiyɔs. Ya tu wete ke kɔnτe, ε wuse kumε ke wete kirinjira nde Samɔs. Misi pupε te, ε wuse kumε ke Mile.

¹⁶ Keto Pol pesima nde, a ta kwá ke Efes kinε temε na. A pesima dete, kambo a me nje dimbidyε ngimɔ ke Asi, keto a bá ke kwadyε kwá beke beke, simande yesɔ Pantekot yakama dolo nyε ke Yerusalem.

Pol ke lepina nyε betomba be mbanjɔ

mewesidya te yi Efes

¹⁷ Ke ngimɔ te yi Pol bá nɔ ke Mile kέ, ε nyε tomε bomɔ kεnje ke Efes kέ jeba ne betomba mbanjɔ Njambiyε.

¹⁸ Ke bo ma dya dolo nyε kέ, ε Pol lepre nyε bo nde: «Wune ne nguru wun kε duwe nda yi mi joŋnama nɔ sine wune kande ke yesɔ te yi mi dyanjma nɔ ke Asi kέ.

¹⁹ Mi kelma mesay me Nyanjwe Kumande kinε bendidyε yotu yí lepo nde, mi yanja na. Mi kelma mesay ne misidfyε ke misi ke moy mebɔne mete yi Beyudεn dikima kelɔ ne mi ke ngimɔ te yi bo dikima ngɔmbile ne mi kέ.

²⁰ Wune ke duwe sendi nde, mi lepima meyasi hene te yi yakama kamε wune ke joŋgwε kinε sɔdye yanja na. Mi lepima meyasi hene, tedye sendi wune meyasi ke misi me bomɔ nɛ ke moy metu mun.

²¹ Mi pelma nyε Beyudεn, pele sendi nyε Begrek nde, bo yéŋsaŋgwε temɔ jayε Njambiyε, tiko sendi temɔ ke yi Kumande wusu Yesus.

²² Ne b̄eŋja, ndana Kimɔ Sisiŋ ke jeliyε mi nde, mi kén ke Yerusalem. Mi yeti ke duwe yasi te yi ta dya mi mate kέ na.

²³ Yasi wete, ke medya hene te yi mi kwá te, Kimɔ Sisiŋ ke kande tedye mi nde, meropka nɛ nyangwe mebɔne ke ladye mi.

²⁴ Ko bækɔ dete, mi yeti ke kambidya ne joŋgwε dyembε nda yo yinjα sulna yasi na. Siya yasi te yembε ndi nde, mi kum ke njena yasi te yi mi yákaŋgwε kelɔ kέ, sidye mesay te yi Kumande Yesus nya mi kέ. Mesay mete, yo lepina Kimɔ Tom nde, Njambiyε ne ngikwa.

²⁵ Mi kwaŋma b̄eŋje wune hene pele meyasi nyε wune ke kasi *Kando Njambiyε. Ma ndana, mi duwá nde, wune tí b̄eŋje se mbɔmbu mbe na.

²⁶ Yori yi mi kombile lepo nyε wune ndana nde, ke njoka yun hene, ηge wete mumɔ nje yambile, yite ti b̄eŋja se mi na.

²⁷ Keto mi ma si lepo meyasi hene te yi Njambiyε sima si kombile kέ nyε wune, mi tí sɔdye yinjα yanja kete na.

²⁸ Wune kómbila bakidye meyotu mun, bakidye sendi ηgil bomɔ hene be Kimɔ Sisiŋ nya wune mesay me bakidya yan baka. Wune bâkidyε njoŋ botu bate

be tikima temo ke yi Njambiyé baka kimote. Njambiyé kolma njøj botu bete ne mekiyo me mōnō wene.

29 Mi duwā nde, bengwéy ta nyiñe ke njoka yun ke kōj mbe. Bo tí tikó ñgil ne te na.

30 Sendi, ke njoka yun ne ñguru wun baña bomo ta teme lero melerpi me ja yí dule ne botu bete be bengwe melerpi me Yesus Krist baka nyinje ke njøj yan.

31 Dete, wuné pém yasi. Wuné tåka nda yi mi dikima nyé wuné hene meñgité tu nè yeso ne misidye ke misi ke mesew yitati ké.

32 Ndana, mi ke diyé Njambiyé nde, a båkidyá wuné nda yi Kimó Tom ne lero nde, a ne ñgikwa ké. Yo nyé yakama nyé wuné deti, nyé sendi wuné meyasi mete yi nyé kpoma nyé bomo benné hene be nyé tókuma baka.

33 Mi tì bosa mōni ho lør ho mélambó me wete mumo na.

34 Wuné ne ñguru wun ke duwe nde, mi kelma mesay ne meñbo membe yí joñna no, joñgwé sendi botu bete be mi bå sine bo baka.

35 Mi tedya wuné ke meyasi hene nde, wuné kél mesay dete yí kamé ne botu be koso take melerpi mete yi Kumande Yesus ne ñguru wene lerpima nde: «Nè mò te ε nyé mumo yasi, nè yoko ε bù boñgo kó, yoko ε nyé kó ta bù mëkombila.»

36 Ke Pol ma si lepina dete ké, ε nyé kuse meñbo ke meneti ñgweta ne Njambiyé benné bo hene.

37 S bomo hene lele budya wuse nyé dulc numbu ne.

38 Bo bå ne budya metake ke lepi te yi nyé lerpima nde, bo tí benné se mbombu ne ké. Ke konyte, ε bo kë tikidye nyé ke mbey bendina kuka.

21

Pol ke yókwé kë Yerusalem

1 Ke konyte, ε wuse njøtikó bo nyiñe kuka tóke njøtne ñgbeñ kumó ke Kos. Misi pupé, ε wuse kume ke Rod. ε wuse njøt kwa womete kumó ke Patara.

2 Wuse dolma wete kuka mate ke kë Fenisi, ε wuse nyiñe yo kwa.

3 Ke wuse ma kumó ke keki Sipré ké, ε wuse tike yo pulo gare tóke njøt Siri kendo ñgbosó kuka ke Tir, keto yo bå nde, bo sônya mëmapi womete.

4 Wuse dolma botu bete be bengwe melerpi me Yesus Krist baka mate, ε sine bo ya metu yitan jø yiba. ε Kimó Sisij kele nde, bo lêpi nyé Pol nde, a tí boba bendo kë pe Yerusalem na.

5 Ke metu mete ma si kwá ké, ε wuse teme tóke njøt kwá. ε bo hene kë tikidye wuse ke njena dýa benné boma ban nè bóno ban. Kumó ke goñ mañ, ε wuse kuse meñbo ke meneti ñgweta ne Njambiyé.

6 Ke konyte, ε wuse jana ne bo nyiñe kuka, ε bo yókwé kë dýa.

7 Wuse temma Tir kwá duku ne duku kumó ke Tolemayis. Wuse piya womete nyenó bennjøj busu ya tu wete sine bo.

8 Misi pupé ε wuse kwá kumó Sesare nyiñe tý Filíp doló mbey womete. Filíp bå mò lepina Kimó Tom. A bå sendi ke njoka bembam yitan jø yiba bete yi bo tókuma ke Yerusalem baka.

9 A bå ne bóno boma yini, bo bå bindite. Bo dikima punje melerpi me Njambiyé.

10 Wuse kwanjdyá mōnó metu womete. ε wete mò punja melerpi me Njambiyé nde Agabus dýa wule Yuda.

11 ε nyé nyiñe tý doló wuse bù kanda Pol woto ne mëkol nè meñbo mené ne ñguru wene lero nde: «Kimó Sisij ke lero nde: Beyuden ta woto sa kanda ke díké ke Yerusalem kañe nyé nyé botu bete be yeti Beyuden baka.»

12 Ke wuse ma woko dete ké, ε sine botu bete be bå womete baka ñgweta ne Pol nde, a tí kén Yerusalem na.

13 Yasi wete, ε nyé lero nde: «Wuné lél ñge? Wuné tékwé yotu mbe, keto yasi te nda? Ke yembé, bo ta bë ke woto mi, yeti ndi yite siye na, mi ta bë ke sañgwa ne són ke Yerusalem keto díñó Kumande Yesus.»

14 Nda yi nyé ti kwadyé woko ké, ε wuse wedya kwá lero nde: «Nyanjwé Kumande kél nda yi nyé kwadyé.»

15 Ke konyte, ke wuse ma si kwanjdyá mōnó metu womete ké, ε wuse kombile meyasi musu tóke kendi yí kë Yerusalem.

16 Baña botu bete be bengwe melerpi me Yesus Krist ke Sesare baka kë tikidye

wuse. Bo bojma wuse kē tedye mbey jakō ke yasi wete mbam nde Nasōn, mō Sipre. Yo me njombu yaña yi nyę benjgwé ne mélépi me Yesus Krist kē.

17 Ke wuse ma dýa ke Yerusalém kē, ε benjōj busu bū wuse ne mesosa.

18 Misi pupé ε sine be Pol kē ke yi Jak. ε betomba mbanjō Njambiyé nje sendi wométe.

19 Ke Pol ma si nyenó bo kē, ε nyę yekidye tandemeyasi hene te yi Njambiyé kelma ke yiña mékandō ke mesay mete yi nyę nya nyę kē.

20 Ke bo ma si wokō meyasi mete yi Pol yekidya kē, ε bo lukse Njambiyé. ε bo nje lero nyę nyę nde: «Mañ wusu, bënya nde, Beyuden betomay betomay ma tikō temo ke yi Yesus Krist. Bo hene ke nyę sosu ke benjwa membonja me Moyisi.

21 Bo wokuma nde, we ke tedye Beyuden hene be dýie ke tombō ke njoka yiña mékandō baka nde, bo lēj membonja me Moyisi, bo tī pesi bōnō ban be bembam na, bo tī benjgwé sendi metumbu musu na.

22 He ta kelō nan? Bo ta wokō nde, we dyanja, yite kiné meso na.

23 Dete, kelō yasi te yi wuse ta lero nyę we kē. Wuse waka ne bembam yini be kinjama yotu yan baka.

24 Bojgō bo, weya sembō wúne bo, nē we nyēki bo yasi te yi bo diye bo kē, nē bo kē meto man. Dete, bōmō hene ta duwe nde, yasi te yi bo wokuma ke kasi yō kē, yo ja. Kelō dete, nē bo duwe nde, we sendi ke kendō ne ḥgbenj benjgwé membonja me Moyisi.

25 Yasi wete, ke kasi botu bête be yeti Beyuden be tikima temo ke yi Yesus Krist baka, wuse pesima, ε wuse kete mékana kénje bo nde, bo tī kpoka dýe njay te yi bo kelē ne sadaka nyę baña benjambiyé kē na. Bo tī dýaki mékijō me nyamō na, ho dýe nyamō te ε gwe gbōngi kō na. Sendi, dýiō mbam bëne nyari tī bëjnaŋgwé kiné gwaki ke njoka te na.»

26 Ndana, ε Pol bū bembam baka yini kwā nō. Misi pupé ε nyę weya sembō nda bo sendi. ε bëne bo nyiñe ke mbanjō Njambiyé. ε nyę lero yeso te yi meweya

mésembō ta siyo kete kē, yo sendi yeso te yi mumō hene ke njoka yan ta nyę sadaka te yene kē.

Bo ke biye Pol ke mbanjō Njambiyé

27 Ndana, metu yitan jo yiba te bukwā ne mbet, nē yo siy, ε Beyuden bête be wulma Asi baka seme Pol ke moy mbanjō Njambiyé. ε bo sesidye ḥgil bōmō hene, ε bo kembidya kē biye ne Pol lero nde:

28 «Wune botu be Isarayel, ne njaki dō. Mō te ε lepina bëyate ne kando su nyę bōmō hene kē nō kō, ekō. A ke lepina bëyate sungwé ne membonja me Moyisi, lepina sendi bëyate yí wungwé ne mbey te yike. A kā mbōmbu nyinje Begrek ke mbanjō Njambiyé yí wungwé ne mbey te yike yi ne kiyo kē.»

29 Bo léri dete, keto ne mbōmbu bo bëjma Torofim te mō Efes bëne Pol ke moy së, ε bo take nde, Pol bojma nyę kē nō ke mbanjō Njambiyé.

30 ε ndiŋgél dya hene be ne kamtana. ε bōmō sedye kē wesidya ke mbey wete. ε bo biye Pol kpatile nyę punje ke moy mbanjō Njambiyé kwā dībō menumey nedō ke konyte.

31 Nda bo bā ke sa nje te yi wo nyę kē, ε nyangwé kum besōja ε dikima dīyō ne besōja tomay kō woke nde, menjangwé ke moy Yerusalém hene.

32 Ndana ndana, ε nyę bū besōja nē bekum besōja bête be bā dīyō ne besōja gōmay gōmay baka kē nō ne sokō. Ke bōmō ma bënej nyangwé kum besōja nē besōja kē, ε bo ndule mendina Pol.

33 Ndana, ε nyangwé kum besōja kē ke keki Pol biye nyę lero nde, bo wōtu nyę ne kōl sumba yiba. Ke konyte, ε nyę diye nde, Pol mō dya te yen, a kél say te nda, a kelma ḥge?

34 Botu bête be wesidyma baka dikima kembidya lero meyasi dēlē dēlē. Nyangwé kum besōja tī bë ne deti te yi biye to leri na keto budya meduŋ. Dete, ε nyę lero nde, bo bōn̄ Pol kē nō ke nyangwé tū besōja.

35 Ke Pol ma kumō ke mbey komē bōmō bënde nyiñe ne nyangwé tū besōja kē, ε

besoja soħe nyę keto temo bomo ba nę jonjonj,

³⁶ sendi, keto ḥgil dikima bengwe bo. Bomo dikima kembidya lepo nde: «Soja wuse dyan ke misi.»

Pol ke yejsa lepi te yene

nyę ḥgil bomo

³⁷ Ke ḥgimō te yi bo ba ke nyinje Pol ke mō nyangwe tu besoja kē, ε Pol lepe nyę nyangwe kum besoja nde: «Mi yakama lepo yinja yasi nyę we?» ε nyangwe kum besoja lepe nyę nyę nde: «Ase, 'we nę duwe lepina numbu Grek?»

³⁸ 'We yeti mō Ejipt ko ε desa to bomo ke metu te yike, bu botu be wona bomo tomay yini nyiņe ne liko kō na?»

³⁹ ε Pol yejsa nde: «Mi Beyudən, gwanjō Tars ke Silisi. Dya dyembə nyangwe dya. Mi ke ḥgweta ne we nde: Tikō, nę mi lepina nyę bomo.»

⁴⁰ ε nyangwe kum besoja jaye. ε Pol teme ke gere gere mbey nyiņna tu pereidye bo nyę bomo nde, bo dīy ne sem. ε bomo dīy ne gbilik. ε Pol bu lepi ne numbu Hebere lepo nde:

22

¹ «Wunę njōj, wunę besaŋgwę bembę, wunę lēngwe meto ke yasi te yi mi ta lepo ndana nyę wunę kē, nę wunę duwe nde, mi tī kelę yinja bęya yaña na.»

² Ke bo ma woko nde, a ke lepina nyę bo ne numbu Hebere kē, ε bo kē mbombu dīy ne gbilik ko wati na.

³ ε nyę lepe nde: «Mi Beyudən, bo jáki mi ke Tars ke Silisi, yasi wete, mi dōku waka ke Yerusalem. ε mi jekę yasi ke njı məkol me Gamaliyel. ε nyę tedye mi Meyasi bengwe ndi membonga me besaŋmbambō busu. Mi kwadya kelō mesay nyę Njambiyę ne temo mbe hęne ndi nda wunę hęne muka.»

⁴ Mi tedya botu bęte bęngwe nyę Kumande Yesus baka nyangwe məbōne wo bo woto bembam nę bōmari nyinje bo ke jōbō.

⁵ Nyangwe kum botu bę nyęna sadaka nyę Njambiyę nę njōj betomba hęne yakama jaye ke numbu mbe. Bo sendi, bo

nya mi məkana, nę mi kęnję bemanj busu be Damas yı kę bęye bomo, nę mi wotu bo yōkwę nje nō Yerusalem nje tedye bo məbōne.»

Pol ke yekidye nda yi nyę yejsama

ne temo kē (Bt 9 nę 26)

⁶ «Dete, wete yeso ε mi tōke nje kwą. Ke ḥgimō te yi mi ba ke wuta nę Damas kē, semo semo, ke počku bembə yeso ε yinja nyangwe məjasi wule kwey panč ke mbey te yi mi ba kete kē.»

⁷ ε mi bale ke məneti, ε mi wokę yinja men ke lepo nyę mi nde: «Sol, Sol, we tédyā mi məbōne keto ḥge?»

⁸ ε mi diye nde: «Nyangwe Kumande, yo we nda?» ε men lepe nde: «Yo mi Yesus te ε Nasaret. Yo mi mō te yi we tedye nyę məbōne kō.»

⁹ Botu bęte bę sine bo ba baka bęjma məjasi kimote, ko dete, bo tī wokę men mō te ε ba ke lepina kō na. Ndana, ε mi lepe nde: «Mi kēl ba nan, Nyangwe Kumande?»

¹⁰ ε Kumande Yesus lepe nyę mi nde: «Tema, ken ke Damas, bo ta lepo yasi hęne te yi Njambiyę ma pəso nde, kelō kē mate nyę we.»

¹¹ Nda yi mi ti bę ke bęjna se kęto ḥguṇgudęye məjasi məte kē, ε botu bęte bę sine bo ba baka nje bęye mi ke bo kumō nō Damas.

¹² «Yo ba ne wete mbam mate nde Ananiyas, a dikima kanč Njambiyę nda yi membonga musu tedye kē. Beyudən hęne bę dikima dīy kę Damas baka dikima jaye nyę.»

¹³ ε nyę nje teme dolō mi lepo nyę mi nde: «Sol maŋmbę, bęjnaŋgwę ne kōkō.» Ndana ndana, ε misi məmbe butuna, ε mi bęjne nyę.»

¹⁴ ε nyę lepe nde: «Njambiyę te ε besaŋmbambō busu tōkuma we, nę we duwe yasi te yi nyę kwadęye kē, nę we bęj mō mesay wene ε ne ḥgbęj kō, woko sendi yasi te yi nyę ta lepo kē.»

¹⁵ Kęto we ta lepo gbakasi ke kasi nę ke mbombu bomo hęne yı lepo yasi te yi we bęjma nę yi we wokuma kē.»

16 Wε ládfa sendi njé ndana? Tema, jaya nde, bo tópa wε ke mōrōku, né Njambiye soj mæþeyo mō ne dīnō Nyāngwe Kumande. »

17 ε Pol kē mbōmbu lepo nde: «ε mi njé yōkwé njé Yerusalém. Mi bā ke njgweta ke mbanjō Njambiye, ε yaña dyā mi nda nyeno.

18 Yo nde, mi bεnjma Kumande Yesus, ε nyé lepe nyé mi nde: <Jewo, jisa ke Yerusalém ndana ndana, keto bo tī jayé yasi te yi wε ta lepo ke kasi mbε kē na. >

19 ε mi yeñsa nde: <Nyāngwe Kumande, bo ne njuru wan ke duwε nde, mi díkima kē ke mεmbarjō mewesidya me Beyuden, kelō nde, bo nyinjia botu bεte bε tikima temo ke yō baka ke jōbō, njuro sendi bo ne njgbasi.

20 Mi bā sendi kete komε bo woma ne Iten kē. A díkima lepo mεyasi mete yi nyé duwā ne njbak njbak ke kasi yō. Mi jayma yasi te yi bo kelma ne nyé kē. Yo mi bakiyama melambō me botu bεte bε woma nyé baka. >

21 ε Kumande Yesus lepe nyé mi nde: <Tema kwā, keto mi ta tomō wε kεnjε londunate ke yi yinjā mεkandō. >

22 Bomō lεngwa meto ke yasi te yi Pol lepima kē kumō komete, ε bo kembidya lepo nde: «Kwalō mumō te yōkō tī dīy ke to meneti na! Yo yeti kimote nde, a dīy ne joj na!»

23 Bo kembidyama sōre melambō man bεte, wuke njbutu nyanje kεnjε kwey.

24 ε nyāngwe kum bεsøja lepe nde, bo nyinjia Pol ke mōy nyāngwe tū bεsøja, njuro nyé ne njambala, na pil ne to lepi, né nyé njé duwε to te yi bomō kembidya sungwε ne Pol kē.

25 Ke bo ma woto nyé, né bo njuru kē, ε Pol lepe nyé kum bεsøja te ε díkima dīyō ne bεsøja gōmay ε bā womete kō nde: «Bo nya wunε dεti te yi njuro mō te ε me mō Rom kō kinε pa jōse nyé na?»

26 Ke kum bεsøja te ma wokō dεte kē, ε nyé kwā kē lepo nyé nyāngwe kum bεsøja nde: «Wε ta kelō nan? Mbam kō me mō Rom.»

27 ε nyāngwe kum bεsøja njé dolo Pol diyε nyé nde: «Lepo nyé mi, wε me mō

Rom?» ε Pol jayé nde: «J.»

28 ε nyāngwe kum bεsøja lepe nde: «Mi kwañdfa budya mōni yī bōmo ne dīyō mō Rom.» ε Pol lepe nde: «Mi jadysa mbε ne dīyō te.»

29 Ndana ndana, ε botu bεte bε diyma njuro nyé nde, na pil to lepi baka si jisε. Ke nyāngwe kum bεsøja ma duwε nde, Pol mō Rom kē, ε nyé gwe wō, keto a lepima nde, bo wōtū nyé.

Pol ke mbōmbu nyāngwe

jōsi Beyuden

30 Nyāngwe kum bεsøja kwadysa duwε to lepi te yi Beyuden bū sungwε ne Pol kē. Dete, misi pupε ε nyé lepe nde, bo wūnja mεkōl mete yi bo wotuma ne nyé kē sojε. ε nyé lepe nyé bekum bε botu bε nyεna sadaka nyé Njambiye nè bomō hene bε bā ke nyāngwe jōsi Beyuden baka nde, bo wēsidsyangwe. ε nyé lepe nde, bo bōn Pol ne tεmbidye ke mbōmbu yan.

23

1 ε Pol kanε misi bεnjε ne botu bε nyāngwe jōsi Beyuden ne njøn lepo nde: «Wunε njøn, kumō ndana, ke joñgwε dīyembε temo mbε ne te kinε yaña ke njāngwe mi ke njoka mbε sine Njambiye na.»

2 ε Ananiyas te nyāngwe kum botu bε nyεna sadaka nyé Njambiye lepe nde, bo mēnda Pol ke numbu.

3 ε Pol lepe nyé nyé nde: «Njambiye ta mēnde sendi wε. Wε nda gunju te yi bo nya konō kete kē. Wε womeri ke dīyō nde, né wε jōse mi bεngwε mεmboñga. Yasi wεte, wε ke yançile mεmboñga. Wε ke lepo nde, bo mēnda mi.»

4 ε botu bεte bε bā womete baka lepe nyé Pol nde: «Wε ke toyε nyāngwe kum botu bε nyεna sadaka nyé Njambiye, mō te ε Njambiye tεmbidya kō.»

5 ε nyé yeñsa nde: «Wunε njøn, mi tī duwε nde, yo nyāngwe kum botu bε nyεna sadaka nyé Njambiye na. Keto yo kεtinate ke mεkana me Njambiye nde: <Wε tī lepināngwe beyate ne kum dīyō na. >

6 Nda Pol duwā nde, ke njoka botu bεte bε bā womete baka yo bā ne mεnjøn yiba,

*Besadusę nè *Befarisę, ε nyę lerpę ne mén ke kwey ke nyangwę jɔsi Beyuden nde: «Wunę njɔŋ, mi ke njɔŋ Befarisę. Botu bête be jama mi baka ke njɔŋ Befarisę. Mi ndana ke jɔsi keto leri te yi bomo be ne bibina temo kete nde, bomo ta womiye ké.»

⁷ Ke nyę ma lerpę dete ké, ε metandę dyę ke njoka Befarisę benę Besadusę, ε bo baka.

⁸ Besadusę leri yan nde, bemuń tí womiye na, sendi, kinę bejaki na kinę yinę nde sisin na. Befarisę ke jaye yan nde, bemuń ta womiye, bejaki kete, sendi sisin kete.

⁹ Ε nyangwę metandę be kete. Ε banya botu be ketina məyasi be bą ke njɔŋ Befarisę baka temę seję kutudya nde: «Wuse yeti ke bęję yinę məjɔsę ke yotu mbam kō na, simande yinę sisin ho węte jaki Njambiyę lerinama nyę nyę bą.»

¹⁰ Metandę nją dəkə kwą to te. Ε nyangwę kum besęja gwe wę nde, bo ta nyalę Pol ndana. Ε nyę lerpę nyę besęja nde, bo kēn kę bą Pol sonę ke njoka bomo kę ne nyę ke nyangwę tū besęja.

¹¹ Ne tu ε Kumande Yesus punde ke to Pol lerpę nyę nyę nde: «Wę tī kambi yanana, nda wę lerpima yasi te yi wę duwą gbatę ke kasi mbe ke Yerusalem kę, wę yakaŋwę lerpę sendi dete ke Rom.»

Beyuden ke kinja yotu yan nde,

bo ta wo Pol

¹² Misi purę bęmęjmenę ε banya Beyuden saŋgwę ŋgiŋ pesę kinja lerpę nde, bo disę dyena həbiye yanę kome bo wo Pol.

¹³ Buyę botu bête be nya kutu te baka kwaŋma bomo kamɔni.

¹⁴ Bo kwaŋma kę dolę bekum be botu be nyęna sadaka nyę Njambiyę nè betomba lerpę nyę bo nde: «Wuse pesima kinja dsumna gbatę gbatę nde, wuse disę dyena kome wuse wo Pol.

¹⁵ Ndana, nè wunę nè botu be nyangwę jɔsi Beyuden, wunę kēn kę lerpę nyę nyangwę kum besęja nde, a kwāŋdyę Pol njesę wunę. Wunę kēl nda wunę ke kwadę nembe leri ne kimote. Dete,

wuse ta komşa yí wo nyę, yite a t̄i pa wuta ne wunę na.»

¹⁶ Ta ne Pol ε mbam wokuma kasi kutu te. Ε nyę kwą kę ke nyangwę tū besęja kę lerpę nyę Pol.

¹⁷ Ε Pol jeba węte kum besęja ε dīkima dīyę ne besęja gomay kō lerpę nyę nyę nde: «Boŋgō mōnō gwanjō kō kę nō ke yi nyangwę kum wun, keto a ne yinę yasi te yi nyę ke kwadę lerpę nyę nyę.»

¹⁸ Ε kum besęja kō bą mōnō gwanjō kō kę nō ke yi nyangwę kum wan lerpę nyę nyę nde: «Pol te ε dīyę ke jəbō kō jebama mi, ŋgwęta ne mi nde, mi bōn mōnō gwanjō kō nje nō ke yō nde, a ne yinę yasi te yi nyę ta lerpę nyę wę.»

¹⁹ Ε nyangwę kum besęja biye mōnō gwanjō ke bō kę nō ne naŋ diyę nyę nde: «Yo yasi te nda yi wę kwadę lerpę nyę mi kę?»

²⁰ Ε nyę yenja nde: «Beyuden ma saŋgwę ŋgiŋ nde, bo ta nje ŋgwęta ne wę nde: <Boŋgō Pol nəmənō kę nō ke nyangwę jɔsi.> Dete, bo kelma likisi nde, bo ta lerpę nyę wę nde: <Boŋgō nyę kę nō>, né bo kę nembı leri ne kimote.

²¹ Wę tī woku yasi te yi bo ta lerpę kę na, keto botu bête be ma ləbiye nyę baka kwaŋma bomo kamɔni. Bo ma pesę kinja dsumna nde, bo disę dyena ho həbiye yanę kome bo wo Pol. Ndana bo ma komşa, bo ládfyę ndi nde, jaya.»

²² Ε nyangwę kum besęja nje lerpę nyę mōnō gwanjō kō nde, a dūkwe. Ε nyę lerpę nyę nyę nde, kρε, a tī yekidę nyę węte mumo nde, a nją lerpę yinę yanę dete nyę nyę na.

Bo ke kwaŋdyę Pol kənję ke yi

nyangwę kum Felis

²³ Ke kɔjte, ε nyangwę kum besęja jeba bekum besęja yiba lerpę nyę bo nde: «Wunę jēbaŋwę besęja gomay yiba lerpę nyę bo nde, bo kōmsaŋwę. Wunę jēbaŋwę sendi bomo kamɔtan jō kaba be kende ke to bęyanę, bą sendi bomo gomay yiba be biye məkə baka. Ke ŋgiṁo yitan jō yini te yi tu, wunę həne ke kwą kę Sesare.»

²⁴ Ε nyę lerpę sendi nde, bo bōn bənyamо bête be ta soħe Pol baka, né

bo boj nyę ne te kumč no ke yi Felis te nyangwę kum.

²⁵ Ε nyangwę kum bęsęja kęte mękana kęnje nyangwę kum Felis nde:

²⁶ «Mi ke lukse nyangwę kum Felis. Yo mi Kolod Lisiyas nyęne wę.

²⁷ Beyuden biyma mbam kō, nē bo wo nyę, ε mi kę ne bęsęja kę jongwę nyę sońę ke mębō man. Mi wokuma nde, a ne dīyō mō Rom.

²⁸ Mi kwadysa duwę to lepi te yi bo lepina beyate ne nyę kete kę. Dete, ε mi bę nyę kę no ke nyangwę jōsi yan.

²⁹ Mi bęnja nde, bo lépinanęgwe ne nyę ke kasi meyasi mete yi bęnje membonęga man. Ko bękō dete, a t̄i kelę yinę nyangwę bęya yasi te yi yakama nde, a sōmbu sən̄ ho a nýin̄a jōbō kete na.

³⁰ Mi wokuma nde, Beyuden ke kwadysa kelō bęya yasi ne nyę. Dete, mi ke kwadysa nyę nedō kęnje wę. Mi lepima nyę botu bęte be lepina ne nyę baka nde, bo bōj lepi te kę no ke yo. He sańgwa!»

³¹ Ndana, ε bęsęja bę Pol ne tu kwą no kumč no kę Antipatris nda yi bo lepima nyę bo kę.

³² Misi pupę ε bęsęja bęte be bę kęndō ne mękol baka yōkwę sunęgwe nyangwę tū bęsęja. ε bari be bę ke to bęyanga baka tongidysa ne Pol.

³³ Ke bo ma dyę ke Sesare kę, ε bo bę mękana nyę nyangwę kum, kańę sendi Pol nyę nyę.

³⁴ Ke nyę ma si tōlō mękana kę, ε nyę diyę nde, Pol mō dyę te yęn? Ke nyę ma si duwę nde, nyę mō Silisi kę,

³⁵ ε nyę lepę nyę nyę nde: «Mi ta wokō men yō kumč njena komę botu bęte be lepina ne wę baka ta dyę kę.» ε nyę lepę nde, bo bōj Pol kę bękidy ke tū kumande Herod.

24

Pol ke jōse lepi ne ke mbombu Felis

te nyangwę kum

¹ Ya metu yitan ke kęntę kę, ε Ananiyas te nyangwę kum botu bę nyęna sadaka nyę Njambiyę dyę bęne bętomba nę węte

mō duwę lepi nde Tertul. ε bo sōmę Pol ke yi nyangwę kum.

² ε bo kę jeba nyę nje no. ε Tertul nyę numbu ke lepi lepo nde: «Nyangwę mumč Felis, wuse ke jońa ndana ne piyem jakime wę. Meyasi ma sən̄jō kimôte ndana ke dya jakime kimč dyanč dyę.

³ Wuse ke jayę mękele mete ke meyasi hęne nę ke męmbęy hęne. Wuse ke nyę wę wosoko budyate.

⁴ Mi yeti ke kwadysa kę mbombu ne ndęj ndęj yı dımbidysa ne ęgimč yō na. Mi ke ęgwęta ne wę nde, ęge wę jayę, lęngwę meto ke mōnō lepi te yi wuse ta lepo kę.

⁵ Wuse bęnja nde, mbam kō gba ęgboro. A ke desę to bōmō ke njoka Beyuden hęne ke to męneti. Nyę kum njęn̄ botu bęte bo jeba nde Benasarę baka.

⁶ A diyma bōbę wuńgwe mbanjō Njambiyę, ε wuse biye nyę. Wuse kwadysa jōse lepi ne bęngwę membonęga musu.

⁷ Yasi węte, nyangwę kum bęsęja Lisiyas nję dyę sukč nyę ke mębō musu ne ęgan̄

⁸ lepo nde, botu bęte be lepina ne mbam kō baka njaki ke yasi yo. Wę ne ęguru wę ta wokō meyasi hęne te yi wuse lepę ke kasi ne kę kimôte, komę wę ta diyę nyę mediyen kę.»

⁹ ε Beyuden diyę ke kęn̄ ne lepo nde, yo gbatę dete.

¹⁰ Ke kęntę, ε nyangwę kum pępisę bę nyę Pol nde, a lépinanęgwe. ε nyę bę lepi lepo nde: «Mi duwę nde, yo mę ke będyta męsęw ndana, yo wę diyę mō pesina jōsi mę botu bę kandō kę. Dete, mi ne bębina temo yı bę lepi pile yembę.

¹¹ ęge wę diyę bōmō, wę ta wokō nde, yo t̄i pa kwą metu kamč jō yiba yi mi tęmma no kę ke Yerusalęm ke kanna Njambiyę kę na.

¹² Bo t̄i dole mi ke mbanjō Njambiyę ke nyę męso sine węte mumč ho sesidysę ęgil bōmō ke męmbanjō męwesidysę mę Beyuden ho ke mōy dyę nde, bo njāngwę yasi na.

13 Bo yeti ne deti te yi tedye yinja yaña te yi bo lepina ne mi ndana kēto te na.

14 Yasi wete, yasi te yi mi ke jaye ke mbombu yɔ, yo nde, mi ke kelɔ məsay nyɛ Njambiyɛ te ε besanjmbambo bembɛ kanɛ nyɛ kɔ. Mi ke kelɔ məsay məte bəngwɛ tedye yasi te yi bo lepɛ nde, yite yeti ke nje kɛ. Mi ke tiko temo ke meyasi hene te yi yo ketinate ke məkana me membonja məte yi Moyisi ketima kɛ nè ke məkana me botu be punja məlepi me Njambiyɛ.

15 Mi ne bəbina temo ke yi Njambiyɛ nda bo ne ɔguru wan bɛ sendi ne bəbina temo ke yene kɛ. Yo nde, botu bəte be ma gwe baka ta womiyɛ, ko ɔgbeŋ bomo ko bəya bomo.

16 Yori yi mi sendi sə metu hene nde, yaña t̄i njaŋwɛ mi ke temo ke njoka mbe sine Njambiyɛ nè ke njoka mbe sine bomo na.

17 Mi kwaŋdyɑ bədya məsew ne naŋ. ε mi nje, nɛ mi nje nyɛ meyasi nyɛ kando dyembɛ yí kame ne bomo, kelɔ sendi sadaka nyɛ Njambiyɛ.

18 Yo ke ɔgimɔ kelna meyasi mənɔri yi bo dolma mi ke moy mbanjɔ Njambiyɛ, yite mi ma weya sembo. Yinja ɔgil bomo ho yinja njaŋwa yasi t̄i bɛ na.

19 Yo nde, baŋa Beyuden bəte be wulma Asi baka má bəki kete waka, ma yo bo yakama teme ke mbombu yɔ, lepina sunjwɛ ne mi, má bəki nde, bo ne yinja yaña sunjwɛ ne mi.

20 Nda kinɛ yaña dete kɛ, botu baka ləpi məjɔsɔ məte yi bo dolma ke yotu mbe komɛ mi jɔsuma lepi mbe ke mbombu botu be nyangwɛ jɔsi Beyuden kɛ.

21 Simande yo ndi kēto lepi te yi mi lepima ne men ke kwey nyɛ bo nde: «Yo ke kasi womiya bəmuŋ yi wunɛ lepina ne mi muka kɛ.» Simande ndi yite.»

22 Felis bək ke duwɛ yasi te yi bo dīkima tedye ke kasi Kumande Yesus kɛ kimote. Dete, ε nyɛ yɔkidye bo lepɔ nde: «Mi ta nje nembe lepi yun komɛ nyangwɛ kum bəsɔja Lisiyas ta dīyā kɛ.»

23 ε nyangwɛ kum Felis lepɛ nyɛ kum bəsɔja te ε dīkima dīyɔ ne bəsɔja gəmaya kɔ nde, a bōn Pol kɛ bəkidye. A t̄i njaŋwɛ nyɛ na, a fiki sendi nde, bəsɔ be

Pol kâma nyɛ ne meyasi.

24 Mɔnɔ metu kwaŋma ke kɔŋte, ε Felis ne bəne nyari wenɛ Durusil, ɔgɔndu Beyuden. ε Felis tomɛ mumɔ kɛ jeba ne Pol. ε nyɛ leŋgwɛ meto ke yasi te yi Pol bək ke lepo ke kasi tikina temo ke yi Krist Yesus kɛ.

25 Yasi wete, Pol njə kɛ mbombu tedye nda yi bomo yakama jonja nɔ ne ɔgbeŋ kɛ, tedye nde, bomo t̄i nyeki sosu ke yinja meyasi na, tedye sendi nda yi Njambiyɛ ta pəsɔ ne jɔsi bomo wete yesɔ kɛ. Ke Felis ma wokɔ dete kɛ, ε nyɛ gwe wɔ lepo nyɛ Pol nde: «Wə yakama pa kwə ndana. Wete yesɔ kome mi ta bɛ ne ɔgimɔ kɛ, mi ta basidye jeba wɛ.»

26 A bə take nde, Pol ta nyɛ nyɛ mɔni. Dete, a dīkima tomɔ bomo ne kpi kpi kɛ jeba ne nyɛ lepina bəne nyɛ.

27 Ya məsew yiba ke kɔŋte kɛ, ε Pɔrsiyus Festus bəy Felis. Felis kwadya nde, Beyuden jāya nyɛ. Dete, ε nyɛ tike Pol ke jɔbɔ.

25

Pol ke mbombu nyangwɛ kum Festus

1 Nyaŋwɛ kum Festus dīyaŋma ke Sesare ya metu yitati ke kɔŋte, ε nyɛ kwə bəndɔ kɛ Yerusalem.

2 Kumɔ mate, ε bəkum bə botu be nyɛna sadaka nyɛ Njambiyɛ nè nyaŋwɛ bomo ke njoka Beyuden səmse Pol nyɛ nyɛ lepo to səmsi yan.

3 ε bo ɔgwəta ne nyɛ lepo nde, tiso, a kwāŋdyɑ Pol kənje Yerusalem. Bo kombila nde, bo ta səma ke nje ladye wo nyɛ.

4 ε Festus yenja nde: «Pol ke jɔbɔ kɛ Sesare, mi ne ɔguru wombɛ me nədɔ te yi yɔkwɛ kɛ mate.

5 Botu bəte be yakama lepina ke njoka yun baka yâkaŋwɛ kwə sine bo kɛ Sesare. Ngə bɛ nde, yinja məjɔsɔ ke yotu mbam te, bo má lepo.»

6 Festus kwaŋdyɑ ndi metu yitan jɔ yitati ho kamɔ bəne bo, ε nyɛ yɔkwɛ kɛ Sesare. Misi pupɛ ε nyɛ kwə dīyɔ ke mbe pəsina jɔsi, ε nyɛ lepɛ nde, bo bōn Pol kɛ nɔ.

⁷ Ke Pol ma dya ké, ε Beyuden bete be wulma Yerusalém baka nje linje nyε pεsō budya nyaŋgwε beya mεlepi nyε ke numbu nε. Bo nε ηguru wan tī bε nε dεti te yi tedye nde, yasi te yi bo lεre kέ, gbakasi na.

⁸ Ndana, ε Pol bū lεpi yí jōse yenε. ε nyε lεre nde: «Mi tī kelε yinjα beya yasi sungwε ne mεmboŋga me Beyuden ho sungwε ne mbanjō Njambiyε ho sungwε ne *Sesar na.»

⁹ Festus kwadysa nde, Beyuden jāya nyε, dεte ε nyε diye Pol nde: «'Wε jayma nde, we ta kέ ke Yerusalém kέ jōse lεpi yo mate ke mbombu wombe?»

¹⁰ ε Pol yenjsa nde: «Mi waka ke mbey pεsina jōsi te yi Sesar. Bo yâkaŋgwε pεsō jōsi mbe womete. Mi tī kelε yinjα yasi kōtute sungwε ne Beyuden na, we nε ηguru wo ke kombile duwε dεte.

¹¹ Ngε bε nde, mi ne mεjɔsō, ho nde, mi kelma yinjα nyaŋgwε beya yasi te yi mi yâkaŋgwε sōmbō sōŋ kete, mi yeti ke seŋs sōŋ na. Yasi wεte, ngε bε nde, mεyasi mεte yi bo lεre sungwε ne mi kέ, yo ja, yite mumō tī yaka bū mi nyε bo na. Mi ke bū lεpi ke kέ nō ke mbombu Sesar.»

¹² Ndana, ke Festus ma si kelō kutu bεnε botu be pεsina jōsi kέ, ε nyε yenjsa nde: «Wε lεpima nde, we ta kέ ne lεpi yo ke mbombu Sesar, dεte we ta kέ ke mbombu wεne.»

Pol ke mbombu kumande Agiripa

¹³ Mōnō mεtu kwaŋma ke kōŋte, ε kumande Agiripa temε bεnε Berenis dya ke Sesare nje bεnε Festus.

¹⁴ Bo yama budya mεtu womete. ε Festus lεre kasi Pol nyε kumande Agiripa nde: «Felis tikima wεte mbam waka ke jōbō.»

¹⁵ Ke ηgimō te yi mi kā nō ke Yerusalém kέ, ε bekum be botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε nē betomba Beyuden sōmsa nyε lεpō nyε mi nde, mi tēdya nyε nyaŋgwε mεbōne.

¹⁶ ε mi yenjsa nyε bo nde: Ke yi botu be Rom, ngε mumō sōmsa jakɔsō, bo yeti nε dεti te yi kande tedye mō te yi bo sōmsa kō mεbōne kinε nyε nē pa jōse bεnε mō te ε sōmsa nyε kō na.

¹⁷ Bo temma nje waka, mi tī dīmbidye ηgimō na. Misi pupε ε mi kέ ke mbanjō jōsi, ε mi lεre nde, bo bōŋ mbam te nje nō.

¹⁸ ε botu bete be sōmsa nyε baka temε lεpina. Mi takima mbe nde, bo ta lεpō yinjα beya nyaŋgwε lεpi sungwε ne nyε. Yasi wεte, mi tī woke mbe yinjα beya lεpi na.

¹⁹ Bo dīkima nyε meso ke kasi misōn yan Beyuden, ke kasi wεte mbam nde Yesus ε ma gwe kō. Ko dεte, Pol ke kombile lεpō nde, a nε joŋ.

²⁰ ε yasi kwā mi. Mi tī duwε nda yi mi yakama kelō yí biye nε to lεpi te na. ε mi diye Pol, simande a jayma kεnate ke Yerusalém kέ jōse lεpi nε mate.

²¹ Yasi wεte, ε nyε lεre nde, bo pa bākidye nyε ke tū jōbō yí ladye nε yasi te yi nyaŋgwε kumande ta pεsō kέ. Dete, ε mi lεre nde, bo bākidya nyε ke jōbō kumō ke ηgimō te yi mi ta kwaŋdye nε nyε kεnje Sesar kέ.»

²² ε Agiripa lεre nyε Festus nde: «Mi nε ηguru wombe ke kwadysε wokō sendi yasi te yi mbam te ta lεpō kέ.» ε nyε lεre nde: «Nemēnō we ta wokō men nε.»

²³ Misi pupε ε Agiripa bεnε Berenis nje nε yi nyaŋgwε bōmō nyiŋe nō ke mbanjō jōsi. Bo njā bεnε be nyaŋgwε bekum bεsōja nē nyaŋgwε bōmō be dya. ε Festus lεre nde, bo bōŋ Pol kέ nō.

²⁴ Ke kōŋte, ε nyε lεre nde: «Kumande Agiripa nē wunε hεnε be dīyε ndana waka sine wunε baka, mbam kō yi wunε bεnε kō, nyaŋgwε ηgil Beyuden hεnε sōmsa nyε ke yasi mbe. Ko ke Yerusalém ko waka, bōmō lεpima nε men ke kwey nde, a tī joŋnaŋgwε se kέ nō mbombu na.»

²⁵ Yasi wεte, ke yembε, mi bεnεma nde, a tī kelε yinjα yaŋa yi yakama nde, a sōmbō sōŋ kete na. Nyε nε ηguru wεnε lεpima sendi nde, a ta bū lεpi nε kέ nō ke mbombu nyaŋgwε kumande. Dete, ε mi pεsε nde, mi ta kwaŋdye nyε.

²⁶ Yasi wεte, mi yeti ke duwε yasi te yi mi yakama kētō kεnje nyaŋgwε kumande ke kasi nε kέ na. Yori yi mi bōŋma nyε nje nō ke mbombu wun, jekε kwā kwaŋgō ke mbombu yo, kumande Agiripa, simande

mi ta duwe yasi te yi mi yâkaŋgwé kétó, ke wuné si nembé léri ne.

²⁷ Kétó mi ke bénje nde, yo yasi mendeya yi kwaŋdye mō jébó kénje womanja kiné punje to léri te yi bo lerpina ne nyé kete ké na.»

26

¹ Σ Agiripa lerpé nyé Pol nde: «Wé yakama lerpina jöse yó.» Ndana, ε Pol kaŋje bá jöse yene lerpó nde:

² «Kumande Agiripa, mi ke bénje nde, mi ne kimó mbombu yí nje ke mbombu yó ke yeso te yoko muka nje jöse leri mbé ke meyasi hénje te yi Beyuden lerpina ne mi kete ké.

³ Mi ke bénje nde, mi ne kimó mbombu, kétó we ke duwe mekele nè meyasi hénje te yi Beyuden diki nyé meso kete ké.

⁴ Beyuden hénje duwá joŋgwé dyembé kande ne mónoſiké, kétó mi dóku ke Yerusalém ke móy kandó dyembé.

⁵ Bo duwá mi njombu yaŋa. Ke bo kwadyé, bo yakama lerpó gbakasi nde, mi joŋnama ke njón *Befarisé, njón te yi jeké tiko misi ke melepi me misón su Beyuden.

⁶ Ndana bo ke bá mi tembidye ke jösi, kétó mi ne bibina temó ke yasi te yi Njambiyé kpoma nyé besaŋmbambó busu ké.

⁷ Ko mekandó musu kamó jö yiba yi kele mesay nyé Njambiyé tu nè yeso ne tinj ké ne bibina temó ke yasi te yi Njambiyé kpoma nyé besaŋmbambó busu ké. Kumande, yo bibina temó te yi mi nō ké kele nde, Beyuden lêpinan̄gwé ne mi.

⁸ Nge bá, kétó nge yi wuné take nde, mumó ti yaka bá ne bibina temó nde, Njambiyé yakama womiyé bennuŋ ké?

⁹ Ko mi sendi, mi takima nde, mi yâkaŋgwé sá menje hénje te yi lú dyambi sun̄gwé ne dínó Yesus te ε Nasaret.

¹⁰ Mi kelma dete ke Yerusalém. ε mi biye bómó budýate be tikima temó ke yene baka, díbó bo ke tū jébó. Bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nya mi deti te yi keló dete. Ke n̄gimó te yi bo díkima wo ne botu bate ké, mi díkima jaye sendi nda boso.

¹¹ Men̄gimó budýate mi díkima tedye bo mebóné ke membanjó mewesidya me

Beyuden hénje jeliye bo nde, bo lêpi léri gbutu sun̄gwé ne Kumande Yesus. Jonjon temó te yi mi bá nō sun̄gwé ne bo ké díkima keló nde, mi kén ke yinjá medya ke tombó ké tedye bo mebóné mate.»

Pol ke yekidye nda yi nyé yen̄sama

ne temó ké
(Bt 9 nè 22)

¹² «Yo dete, wete yeso ε mi temé, né mi ké ke Damas yí ké keló mesay mete. Bekum be botu be nyena sadaka nyé Njambiyé nya mi deti tomó mi kénje mate.

¹³ Kumande, wuse bá ke kendi ke poku bembe yeso, ε mi bénje yinjá mejasí ke wule kwey panó ke mbey te yi sine bennjón be kendi bembe bá kete ké. Mejasí mete kwaŋma yi pan yeso.

¹⁴ Σ wuse hénje bale ke meneti. ε mi woke wete men ke lerpó nyé mi ne numbu Hebere nde: <Sol, Sol, we tédyá mi mebóné kétó nge? Yo ta bá beyate ke yó, nge we kele dá metó sumó kol nda yaŋga te ε yeti ke kwadyé sedye kó!>

¹⁵ Σ mi yen̄sa nde: <Nyangué Kumande, yo we nda?> ε Kumande Yesus yen̄sa nde: <Yo mi Yesus, mo te yi we tedye nyé mebóné kó!

¹⁶ Ndana temá, díyó ke teri kwey, kétó mi punja yotu nyé we, né we bá mesay wombé, né we leri nda yi we bénje ne mi ké, leri sendi meyasi mete yi mi ta punje nyé we ké.

¹⁷ Mi ta joŋgwé we soŋe ke mebó me botu be kandó Beyuden nè ke mebó me mekandó me botu bate be yeti Beyuden baka. Mi ke tomó we kénje ke mekandó mete,

¹⁸ né we buti misi man, né bo díuwé ke yitil ké ke mejasí, né bo díuwé ke namna te yi *Satan ké ke yi Njambiyé. Dete, nge bo tike temó ne mi, Njambiyé ta tiko bo ne n̄gwete ke mebeyó man, né bo bá ne mbey ke njoka botu bate be Njambiyé ma tóke baka.»

¹⁹ Σ Pol ké sendi mbombu lerpó nde: «Kumande Agiripa, dete mi tí kele dá metó ke yasi te yi mi bénje wule dyobo ké na.

²⁰ Ndana, ε mi kande pelnate nyε botu be Damas, ke kɔ̄nte, nyε botu be Yerusalēm nè botu be Yuda hene nje kumɔ̄ ke yi botu bete be yeti Beyudēn baka. Mi pelma nde, bo yē̄nsaŋgwε temɔ̄ yɔ̄kwε nje ke yi Njambiyε kelɔ̄ mεkele mεte yi tedye nde, bo ma yenja temɔ̄.

²¹ To te yi Beyudēn biyima ne mi ke moy mbanjɔ̄ Njambiyε s̄a nje te yi wo mi k̄é, yori.

²² Yasi wεtε, yo Njambiyε kamε mi nde, mi b̄eki ne joj kumɔ̄ ke yesɔ̄ te yɔ̄kɔ̄ muka yí lεpɔ̄ meyasi nyε nyaŋgwε bomo, lεpɔ̄ sendi nyε gbela bomo. Mi yeti ke lεpɔ̄ yin̄a yasi dεlε na. Mi b̄ēngwε ndi meyasi mεte yi botu be punja mεlepi mε Njambiyε nè Moyisi lεpima nde, yo ta kelna k̄é.

²³ Yo nde, *Krist ta saŋgwε ne mεbōne. A ta bε bosa m̄ te ε ta womiyε ke njoka bεmuŋ. A ta lεpɔ̄ Kimɔ̄ Tom ke kasi mejasι nyε Beyudēn, nyε sendi botu bete be yeti Beyudēn baka.»

Pol ke kite Agiripa nde, a t̄iki temɔ̄

ke yi Kumande Yesus

²⁴ Ke ηgimɔ̄ te yi Pol b̄a ke jɔ̄se lεpi ne dεte k̄é, ε Festus lεpε ne men ke kwey nde: «Pol, 'wε ke kɔ̄nɔ̄ ne to? Nyaŋgwε duwɔ̄ yasi yɔ̄ ke ke nyε we bōku!»

²⁵ ε Pol yenja nde: «Nyaŋgwε mumɔ̄, mi yeti ke kɔ̄nɔ̄ ne bōku na. Yasi te yi mi lεpε k̄é, yo gbakasi, yo sendi ke nje.

²⁶ Keto kumande ke duwε meyasi mεte hene, mi ke lεpɔ̄ nyε nyε kine s̄odfyε yaŋa na, keto mi duwɔ̄ nde, a yeti ke ndekima yaŋa ke moyte na. Meyasi mεte t̄i kwaŋna sendi s̄odfyate na.

²⁷ Kumande Agiripa, 'wε ke t̄ikɔ̄ temɔ̄ ke yasi te yi botu be punja mεlepi mε Njambiyε lεpima k̄é? Mi duwɔ̄ nde, wε ke t̄ikɔ̄ temɔ̄ kete.»

²⁸ ε Agiripa lεpε nyε Pol nde: «Gba yikε t̄i kikɔ̄ na, wε ta bε ke kelɔ̄ nde, mi b̄eki Kriten!»

²⁹ ε Pol yenja nde: «Ko yo kēlnaŋgwε ko yo t̄i kelna ndana, Njambiyε jāya nde, t̄i b̄eki ndi wε nyεrɔ̄ na, yasi wεtε, wūne bomo hene te be wokε yasi te yi mi lεpε ke yesɔ̄ te yɔ̄kɔ̄ muka k̄é! Njambiyε jāya

nde, wunε b̄eki nda mi kine saŋgwε ne mεbōne nda yi mi dīyε n̄o ndana ke j̄b̄o k̄é na!»

³⁰ Ndana, ε kumande temε. ε nyaŋgwε kum bene Berenis b̄u bomo te bari hene be bene bo b̄a baka temε sendi.

³¹ ε bo dīki lεpɔ̄ tandε yan kw̄a n̄o nde: «Mbam k̄o t̄i kele yin̄a yaŋa yi yakama nde, a s̄ombu sɔ̄ŋ ho a k̄endi j̄b̄o kεto te na.»

³² ε Agiripa lεpε nyε Festus nde: «A má diy kine b̄u lεp̄i ne k̄e n̄o ke yi *Sesar na, ma wuse ta soŋe b̄o ne nyε.»

27

Bo ke kwaŋdye Pol kenje ke Rom

¹ Ke bo ma pεsɔ̄ nde, wuse nyin̄a kuka k̄e n̄o Itali k̄é, ε bo b̄u Pol bene baŋa bεjεb̄o nyε wεtε kum bεsɔ̄ja nde Yuliyus. Yuliyus bene bεsɔ̄ja bene b̄a ke wεtε nyaŋgwε njɔ̄n bεsɔ̄ja te yi bo loma ne dīn̄o kumande Ogust k̄é.

² Wuse bendima wεtε kuka te yi wεtε dīya nde Adramit. Yo b̄a nde, kuka te yâkaŋgwε kw̄a duku ne duku goŋgila mεnεti mε Asi. Sinε bε wεtε mbam nde Aristark kw̄a, a b̄a m̄o Tesalonik ke Maseduwan.

³ Misi pupε ε wuse kume ke Sidɔ̄n. Yuliyus b̄a ne kimɔ̄ temɔ̄ sun̄gwε ne Pol. ε nyε t̄ike Pol nde, a k̄en bεjε bεsɔ̄ bene, simande a ta dolɔ̄ mεkamna.

⁴ ε wuse nje nyin̄e sendi kuka womεte kw̄a ne kεki Sipre, keto pupɔ̄ dīkima nje ke mbōmbu wusu njāngwε wuse.

⁵ Ke wuse ma si sabiyε nyaŋgwε duku te ε kw̄a ke kεki Silisi ne Pamfili k̄é, ε wuse dīyε ke Mira ke Lisi.

⁶ Kumɔ̄ womεte, ε kum bεsɔ̄ja dole wεtε kuka te yi Aleksandiri, yo b̄a ke k̄e ke Itali. ε nyε nyin̄e wuse kete.

⁷ Wuse kendima b̄udya metu tεtεki. Wuse wōnduma biriki yí kum n̄o ke kεki Nid. Wuse t̄i k̄e se mbōmbu pulɔ̄ mate na keto pupɔ̄. ε wuse goŋgila ne wεtε kiriŋgira nde Kret yí k̄e n̄o Salmōne.

⁸ Wuse bεjma b̄one yí goŋgila ne kiriŋgira, he kwaŋma kumɔ̄ ke wεtε mbεy nde Kimɔ̄ mεbōn̄ ke kεki wεtε dīya nde Lase.

⁹ Metu kwaŋma budyate. Dukuna kuka njá bë ne wɔ, keto yo bã ke beya ɳgimɔ, yite ɳgimɔ kiyna medye Beyuden ma siyo.

¹⁰ Dete, ε Pol kande lero nyε bomɔ nde: «Wunε njɔŋ, mi ke bεnε nde, kendi ke ta bε beyate. Meyasi ta beyɔ saŋna budyate. Yo t̄ bε ndi kuka nè meyasi nyεrɔ na. Ko wuse sendi, hε yakama saŋwa ne sɔŋ.»

¹¹ Ko dete, kum bεsɔjɔ bã ne bεbina temɔ ke yi mɔ dukuna kuka bεnε sa kuka kinε leŋgwε metɔ ke mεlepi me Pol na.

¹² Boŋ te t̄ bε kimɔ mbεy tikina kuka kete ke ɳgimɔ abekata na. Yori yi sulɔ bomɔ lεpima nde, ɳgε yo yaka, bo kwān womεte yí sã nje te yi kumɔ ke wεtε boŋ nde Fenis ndi ke Kret, nε bo kwaŋdye ɳgimɔ abekata womεte. Boŋ te ne nje kwaŋge yiba: Pulo njembo pay gare, bù pulɔ ɳgari pay gare sendi.

¹³ Wεtε mɔnɔ pupɔ njá kwā wule pulɔ nje njembo, ε bo take nde, yasi te yí bo lεpima kε yakama ndana yεy. ε bo soŋyasi te yi kele nde, kuka t̄ema ke bεmbe sombu kε. ε bo kwā ne duku goŋ ne goŋ ke kεki Kret.

Nyaŋgwε pupɔ ke kwā ke maŋ

¹⁴ Yasi wεtε, kinε kikɔ kέ, ε wεtε beya nyaŋgwε pupɔ dyà wule pulɔ kiriŋgira. Bo jéba pupɔ te nde Erakilɔŋ.

¹⁵ ε pupɔ menda ke kuka, deti te yi kεndɔ kε nɔ mbɔmbu t̄ bε se na. ε wuse tike dukuna kuka kande mεwɔwɔ kε nɔ.

¹⁶ Ke wuse ma kumɔ ke kεki wεtε mɔnɔ kiriŋgira nde Koloda kέ, ε wuse wɔnde biri ki yí sute ne mɔnɔ landi.

¹⁷ Ke botu bεte bε kele mesay ke kuka baka ma si bεndidye mɔnɔ landi ke to kuka kέ, ε bo nje bù mεkɔl mεte yi yakama sukɔ kuka kέ kanje nɔ. Bo gwā wɔ nde, kuka mε nje kε nda ke wεtε mbεy nde Sirit yi bã ne mεsey kete kέ. Dete, ε bo pidye meyasi mεte yi kele nde, kuka kέndi tεtεki kέ. Yasi wεtε ndana, ε pupɔ bù wuse ne kuka wɔwɔ nɔ.

¹⁸ Nyaŋgwε pupɔ yinɔri kã mbɔmbu nyaŋgwε wuse budyate. Misi pupε, ε bo nyε bɔ ke soŋna mεmapi mεte yi bã ke moy kuka kέ bεte ke duku.

¹⁹ Ya tu wεtε ke kɔŋte, ε bo ne ɳguru wan bεtε mεsumba mεsay mε kuka ke duku.

²⁰ Budya metu kwaŋma, wuse t̄ bεnε misi mε yesɔ ho bεsisi na. Nyaŋgwε pupɔ bã ke kwā budyate. Dete, wuse t̄ take se nde, wuse ta j̄u na.

²¹ Njombu yaŋa, bomɔ t̄ dγyena se na. ε Pol kwā tεmε ke bεmbe bomɔ lero nde: «Wunε njɔŋ, má wunε wokuma mεn mbe, dγyɔ ke Kret kinε kwā na. Wunε má woku mεn mbe dete, ma wuse t̄ saŋwa ne beya yasi te yikε na, ma meyasi t̄ beyε na.

²² Ndana, ko bεkɔ dete, mi ke kombile lεpɔ nyε wunε nde, wunε wεdya metemɔ mun, keto mumɔ wεtε ne wεtε ke njoka yun t̄ gwe na, ndi kuka ta yambile.

²³ Mi lεpi dete, keto muka ne tu wεtε jaki Njambiyε punja yotu nyε mi nje lεpina nyε mi. Njambiyε te ε dγyε ne mi kɔ, yɔkɔ yi mi kele mεsay nyε nyε kɔ, jaki wεne njá lεpɔ nyε mi nde:

²⁴ «Pol, wε t̄ gwaki wɔ yaŋa na. Yo gbate nde, wε ta tεmε ke mbɔmbu *Sesar jɔse lεpi yɔ. Dukwε nde, Njambiyε ta joŋgwε bomɔ hεnε te yi wε kεndε wúne bo ke kuka baka keto yɔ.»

²⁵ Wunε njɔŋ, dete wunε wεdya metemɔ mun, keto mi ke tiko temɔ ke yi Njambiyε nde, meyasi ta kwaŋna nda yi nyε lεpima nyε mi kέ.

²⁶ Yasi wεtε, yo gbate nde, pupɔ ta bù wuse kε bεte ke goŋ wεtε kiriŋgira.»

²⁷ Metu kamɔ jɔ yitati kwaŋma, ke tu kamɔ jɔ yinite, wuse bã ndi ke wɔwɔ kε war i ke war i ke wεtε nyaŋgwε duku nde Adiriya. Ne bεmbe tu botu bεte bε diki ma kelɔ mεsay ke kuka baka takima nde, wuse mε ke wuta ne yinjɑ mεneti.

²⁸ ε bo bεte yinjɑ yasi ke duku yí bεnε ne dīmɔ te. ε bo bεnε nde, dīmɔ te kumma nda mεta kamɔtati jɔ yitan jɔ yiba. Kumɔ ne mbet mbɔmbu, ε bo bεte sendi dolɔ nda mεta kabɑ jɔ yitan jɔ yitati.

²⁹ Bo gwā kaŋ nde, kuka nje dīmɔ yinjɑ metari. ε bo pidye meyasi yini te yi bã ke ɳganja kuka yí kele nde, kuka t̄ema ke kiya mbεy kέ. Bo pidye yo ke duku, ε bo gɔrε nde, misi pūpu nεdɔ.

³⁰ Botu bete be díkima kelɔ̄ mesay ke kuka baka sajma nje te yi kwɑ̄ lɪ̄ yo. Ɛ bo b̄u mɔ̄nɔ̄ landi bete ke d̄uku, kelɔ̄ mɛmbɔ̄le nde, bo ke k̄e p̄idye meyasi m̄ete yi kele nde, kuka t̄ēma ke kiya mbey k̄é. Meyasi m̄ete b̄a ke dyoy kuka.

³¹ Ɛ Pol l̄ere nȳe kum besoja, l̄erɔ̄ sendi nȳe besoja nde: «Nḡe b̄om̄ baka t̄i d̄iȳe ke moy kuka na, wune t̄i j̄u na.»

³² Ndana, ɛ besoja p̄ese m̄ekɔ̄l m̄ete yi díkima biye m̄on̄ landi k̄é tik̄o yo nde, yo kwâ̄n̄.

³³ Yite misi t̄i pa pupɔ̄ na, ɛ Pol kombile l̄erɔ̄ nȳe b̄om̄ h̄ene nde, bo dȳenān̄gw̄e. Ɛ nȳe l̄ere nde: «Yo m̄e muka metu kam̄o j̄o yini yi wune d̄iȳe nja kine dyena, ladye ndi nde, pupɔ̄ pâ̄n̄ w̄eȳe k̄é.

³⁴ Ndana mi ke nḡw̄eta ne wune nde, wune dȳenān̄gw̄e keto jongwe dyun. Keto ko gbela nyiŋ̄o to mum̄o w̄ete ne w̄ete ke njoka yun t̄i sajna na.»

³⁵ Ke nȳe ma si l̄erɔ̄ d̄ete k̄é, ɛ nȳe b̄u mamp̄a nȳe Njambiȳe wosoko ke misi m̄e b̄om̄ h̄ene nje leke yo kande dyenate.

³⁶ Ɛ bo h̄ene b̄u d̄eti kw̄a dyena sendi.

³⁷ Wuse b̄a h̄ene b̄om̄ ḡomay yiba j̄o kam̄otan j̄o kab̄a j̄o yitan j̄o w̄ete ke moy kuka.

³⁸ Ke b̄om̄ ma si dyena yaka k̄é, ɛ bo soñe mapi m̄edye te yi b̄a ke moy kuka k̄é bete ke mañ̄ kaye ne d̄it̄o te.

³⁹ Ke misi ma pupɔ̄ k̄é, botu bete be díkima kelɔ̄ mesay ke kuka baka t̄i duwe m̄eneti m̄ete na. Yasi w̄ete, bo b̄eñ̄ma w̄ete b̄akwe ne mesey kete. Ɛ bo p̄ese nde, bo ta b̄eñ̄je, simande bo yakama kelɔ̄ nde, kuka k̄en̄ k̄e nda mate.

⁴⁰ Ɛ bo p̄ese m̄ekɔ̄l m̄e meyasi m̄ete yi kele nde, kuka t̄ēma ke kiya mbey k̄é tik̄o meyasi m̄ete ke moy d̄uku, wunje nyāngwe meyasi m̄ete yi yensa dyoy kuka tedye nje k̄é. Ɛ bo kan̄e lamb̄o te yi kele nde, pupɔ̄ b̄ô̄n̄ kuka kw̄a n̄o k̄é k̄en̄ kwey. Ndana, ɛ bo b̄u nje nḡindi.

⁴¹ Yasi w̄ete, ɛ bo k̄e sajwa ne yiña kundu mesey ke sombu. Ɛ yo kele nde, kuka ndâki womete. Dyoy kuka k̄okila m̄eneti kw̄a nda, ɛ m̄ekumb̄o m̄enda ke ñganji te, ɛ yo kande posiyate, keto m̄ekumb̄o b̄a d̄etinate.

⁴² Besoja kombila nde, bo ta si wo b̄ejø̄b̄o, ma mum̄o nje m̄ok̄o kw̄a b̄omb̄o.

⁴³ Yasi w̄ete, kum besoja kwadysa jongwe Pol. Dete, ɛ nȳe pete besoja nde, bo t̄i kel yasi te yi bo kpoma k̄é na. Ɛ nȳe l̄ere nde, botu bete be duwe m̄oku baka kânda bal̄o ke d̄uku m̄ok̄o b̄end̄o nḡindi,

⁴⁴ n̄è b̄ukwe te bari b̄endi m̄ebam ho m̄epel me kuka. Dete, ɛ b̄om̄ h̄ene b̄ende nḡindi ne te.

28

Pol ke sidye k̄on̄ b̄om̄ ke Malta

¹ Ke wuse ma si b̄end̄o nḡindi ne te k̄é, ɛ bo l̄ere nȳe wuse nde, d̄in̄o kiriñgira te nde Malta.

² Botu bete be díkima d̄iȳo ke kiriñgira te baka tedya nde, bo ke kwadysa wuse, ɛ bo b̄u wuse kimôte b̄udystate. Bo jongwa d̄ite kw̄a jeba wuse h̄ene nde, wuse k̄en̄ w̄etina, keto mbiȳo b̄a ke n̄o. Sendi, d̄uku b̄a ke kw̄a b̄udystate.

³ Pol k̄en̄ja b̄o wuke ne m̄ekaki nȳe ke d̄ite, ɛ yeri punde kete keto joñ̄ d̄ite, kwet̄e nȳe ke b̄o nda te.

⁴ Ke botu be kiriñgira baka ma b̄eñ̄je nȳoñ̄je ne k̄epelen̄ ke b̄o ne k̄é, ɛ bo l̄ere tand̄e yan nde: «Mbam k̄o gbakasi m̄o wona b̄om̄, keto ko b̄ek̄o nde, a joñ̄ma ke d̄uku, Njambiȳe te yi bo jeba nde Njambiȳe m̄e kundok̄o k̄o t̄i jaȳe nde, a k̄en̄ ne jongwe dyene mb̄ombu na.»

⁵ Ɛ Pol nḡbanje nȳoñ̄je bete ke d̄ite kine wok̄o m̄on̄o kwana yaña na.

⁶ Botu baka takima nde, bo ta b̄eñ̄je nȳe ke ñgal̄o ho bal̄o gwe ne kutukulu. Ko d̄ete, bo ladye ke k̄onte deñ̄go kine b̄eñ̄je yiña beya yasi ke dȳa ke yotu ne na. Ɛ bo s̄en̄je m̄en̄ l̄erɔ̄ nde, Pol w̄ete njambiȳe.

⁷ D̄in̄o nyāngwe mum̄o te ɛ b̄a d̄iȳo ne kiriñgira te k̄o b̄a nde Publlyus, m̄eneti m̄en̄ b̄a ke kekite womete. A tedya nde, a ke kwadysa wuse, kw̄a b̄u wuse kimôte nȳe wuse mbey jak̄o ke metu yitati b̄akidye wuse kimôte b̄udystate.

⁸ Sajwa wene b̄a metinengwe ke k̄on̄. Yotu ne b̄a ke lol̄o b̄udystate. Sendi, a b̄a ke wende ne mel̄ku. Ɛ Pol k̄e ke b̄eñ̄je nȳe nḡw̄eta ne Njambiȳe k̄as̄ m̄eb̄o ke yotu ne, ɛ k̄on̄ ne siȳe.

⁹ Ke kɔ̄nje yinori, ε botu be kɔ̄n hene be b̄a ke kiriñgira baka nje sendi ke yi Pol. Ε nyε sidye mekon man.

¹⁰ Bo b̄a ne jesε budystate sungwε ne wuse. Ε bo nyε wuse meyasi mete yi yakama kamε wuse k̄e ke ηgim̄o kwañge su.

Pol ke dȳa ke Rom

¹¹ Wuse kwañdya ηgwendε yitati womete, ε wuse nje kw̄a ne wete kuka te yi wokuna ne Aleksandiri k̄e. Bo kwakima dȳoy kuka te ne yekambye wete njambye nde Diyoskur. Kuka te kwañdya ηgim̄o abekata womete.

¹² Wuse kwañma kum̄o ke Sirakus, ε wuse ya metu yitati womete.

¹³ Wuse temma womete kw̄a ne d̄uku goj ne goj kum̄o ke Regiyoñ. Misi pupε ε pup̄o wule pul̄o nje njemb̄o kw̄a. Ε wuse kele ndi metu yiba ke nje kum̄o ke Pusołes.

¹⁴ Ke wuse ma kum̄o womete k̄e, ε wuse dole baña ñenjøñ busu. Ε bo ηgweta ne wuse nde, wuse yâki metu yitan j̄o yiba sine bo. Yo d̄ete yi wuse k̄a no Rom.

¹⁵ Benjøñ busu be diye ke Rom baka wokuma nde, wuse ke nje. Ε bo teme nje sañgwa ne wuse ke mbey lum̄o te yi bo jeba nde Apiyus k̄e n̄e ke mbey te yi bo jeba nde Metu yitati yi ñejen gwε k̄e. Ke Pol ma ñenjøñ bo k̄e, ε nyε nyε Njambiyε wosoko, ε nyε b̄u d̄eti.

¹⁶ Ke wuse ma dȳa ke Rom k̄e, ε bo tike Pol nde, a yâki ke mbey te yene nyero, tiko wete soja nde, a k̄e p̄em̄o nyε.

Pol ke lepo Kim̄o Tom ke Rom

¹⁷ Ya metu yitati, ε Pol jeba ñetombia Beyuden. Ke bo ma si wesidya k̄e, ε nyε b̄u lepi lepo nde: «Wune njøñ, gba mi t̄i kele yin̄a yaña sungwε ne kand̄o dyusu ho lepina beyate ne mekele me ñesañmbamb̄o busu na. Ko ñek̄o d̄ete, bo boñma mi nyε ke joþo ke Yerusalem nje kañe mi nyε botu be Rom.

¹⁸ Ke botu be Rom ma si diye mi mediyan k̄e, ε bo diye son̄e bo ne mi, keto bo t̄i dole yin̄a mej̄o ke pul̄o mbe yi yakama kel̄o nde, mi sômbu soñ keto te na.

¹⁹ Ko ñek̄o d̄ete, Beyuden sejma, ε mi ñenjøñ nde, mi yâkañgwε b̄u lepi te k̄e no ke mbombu *Sesar. Mi yeti ne metake te yi lepina beyate ne kand̄o dyemb̄e na.

²⁰ Yo keto lepi ke yi mi kwadysa ñenjøñ wunε, né mi lepi nyε wunε. Mi wotunate ndana ne k̄ol sumba te yike jakime ndi kiya yasi te yi kand̄o Isarayel be ne bibina tem̄o kete k̄e.»

²¹ Ε bo lepre nyε nyε nde: «Wuse t̄i biye yin̄a mekana wule Yuda ke kasi ȳo na. Sendi, ke njoka ñemañ busu, wete mum̄o t̄i pa nje yekidye ho lepo yin̄a beya yasi ne d̄ino dȳo na.

²² Yasi wete, wuse ke kwadysa wok̄o yasi te yi we take k̄e ke numbu ȳo ne ηguru w̄o, keto wuse ke duwε nde, bom̄o ke l̄u dyambi sungwε ne njøñ botu ñete ke memb̄ey hene.»

²³ Ndana, ε bo p̄esε yeso te yi bo ta sañgwa kete k̄e nyε Pol. Ke yeso te ma dȳa k̄e, ε bom̄o budystate nje dol̄o nyε ke t̄u te yi nyε d̄ikima ya kete k̄e. Ε nyε lepina ke yasi te yi nyε duwā ke kasi *Kand̄o Njambiyε k̄e nyε bo, nembe sendi to te. Ε nyε k̄e mbombu lepina nyε bo, sa nje nde, bo jâya meyasi mete yi bo wok̄o ke kasi Yesus k̄e. A lepinama ñeñgwε meyasi mete yi yo ketinate ke mekana me membonḡa mete yi Moyisi ketima k̄e n̄e ke mekana me botu be punja melerpi me Njambiyε kand̄e ñembe kum̄o bekoko.

²⁴ Baña jayma melerpi mete yi nyε b̄a ke lepo k̄e, ma baña t̄i jayε na.

²⁵ Bo t̄i nje be ñgiñ wete na, d̄ete ε bo si wanja, yite Pol ma lepo ndi lepi wete nyε bo nde: «Kim̄o Sisiñ b̄a ne kale ȳi lepina kwañdye ke numbu Esayi te mo punja melerpi me Njambiyε nyε ñesajmbamb̄o bun nde:

²⁶ *«Ken ke yi botu baka lepo nde: Wune ta wok̄o wok̄o ne met̄o mun, ma ko wune t̄i biye to te na. Ne ta ñenjøñ ñenjøñ ne misi mun, ma ko wune t̄i duwε yasi te yi wune ñenjøñ k̄e na,*

²⁷ *keto metem̄o me botu baka me ne ñenjøñili. Bo ne ñguru wan ma d̄ib̄o met̄o man n̄e misi man. Bo kelma d̄ete, ma misi man nje ñenjøñ yasi, ma met̄o man nje wok̄o p̄es, ma tem̄o yan nje nembe meyasi,*

ma bo nje yenja temo, ma mi nje sidye
kɔn yan.»

²⁸ Dete, wunε dûkwε nde, kasi jongwε
te yike yi Njambiyε nyε ndana kέ, a
njēsikwε yo keto botu bete be yeti
Beyuden baka, yo bo ta biye to te.» [

²⁹ Ke Pol ma lero dete kέ, ε Beyuden
nyε bεya meso tande yan kwα nɔ.]

³⁰ Pol kwandya sew yiba ne yim ke wεtε
tu te yi nyε dīkima gbo gbokɔ dīyε te kέ. A
dīkima bү bomo hene be dīkima nje bεnεs
nyε baka ne mesosa,

³¹ pele meyasi nyε bo ke kasi *Kando
Njambiyε, tedye sendi bo meyasi ke kasi
Kumande Yesus Krist kine mɔnɔ wɔ, kine
mɔnɔ menjanjwε na.

Μεκана мете yi Pol кетима кенже боту бе

Rom

Мекана мете уоко, ю Pol, мօ томун
Jesus Krist кете ю.

Pol ке леро ке мօу мекана мете нде,
Kimɔ Tom Njambiyɛ бέна бомо hене ке
то менети. Njambiyɛ yeti ке баке njoka
бомо na. Nyɛ Njambiyɛ Beyuden ko боту
бете бе yeti Beyuden baka. Pol ке tedye
sendi нде, бомо hене боту бе мεбeyɛ.
Njambiyɛ pési нде, mumo мe нe ηgben
ке mbombu wene wule ndi кe tikina temo
te yi mo te tike кe yi Jesus ké. Pol кe
mbombu yi tedye teri mumo te ε jadye нe
koko kó.

Wuse yakama баке мекана maka кe
менгабијe yitan јo wete:

1. Bomо hене јсисdfa кe mbombu
Njambiyɛ (kumte 1-3).
2. Njambiyɛ pési нде, mumo мe нe
ηgben ke mbombu wene wule ke
tikina temo te yi nyɛ nō ke yi Jesus
Krist ké (kumte 3-5).
3. Νgɛ mumo бe sañguate бене Krist
ke сoн nè ke womiya nɛ, Njambiyɛ ke
pupudye mo te (kumte 6-8).
4. Kasi keskere temo te yi kando
Isarayel (kumte 9-11).
5. Joñgwɛ bekriten: Kelo meyasi yi nyɛ
Njambiyɛ luksa (kumte 12-15).
6. Mekwadya mɛ bekriten бéñnañgwɛ
ne nje te yin? (kumte 15-16).

¹ Yo mi Pol, bala Jesus Krist, Njambiyɛ
jebama mi, нe mi бe мo томун, тoкe mi
nde, mi бeki wene, нe mi lepi Kimɔ Tom
nɛ.

² A kpoma Kimɔ Tom te кe metu
te yi mbombu ne nje боту бe punja
melepi menе nda yi bo ketima ke pupuna
mekana menе ké.

³ Kimɔ Tom te lepi kasi Mɔnɔ wene,
Nyañgwɛ Kumande wusu Jesus Krist. Ke
teri te yi mumo, nyɛ nday Davit,

⁴ ma ke yi Sisiñ, Njambiyɛ tedya nde,
nyɛ Mɔnɔ wene ke misi me бомо hене
kome nyɛ womiya nyɛ ke njoka бемуñ,
tonje sendi nyɛ ne ηguñgudye ké.

⁵ A kwanjma ne nyɛ yí kelo ηgikwa
ne wuse, kenje wuse nda боту томун ke
mekando hене, нe bo jay Kimɔ Tom, tiko
temo ke yi Jesus Krist, нe dino dyene бu
luksa.

⁶ Wune sendi ke njoka боту бете. Njam-
biye jebama wune, нe wune wokuna ne
Jesus Krist.

⁷ Mi keti мекана maka кенже wune
боту бе Njambiyɛ hене бe дiye ke Rom
baka. Njambiyɛ ke kwadye wune ne
temo ne hене. A jebama wune, нe wune
бe боту бене. Njambiyɛ Sañgwɛ wusu
nɛ Kumande Jesus Krist kēl ηgikwa ne
wune, nyɛ sendi wune tete.

Temo Pol ke yotu bekriten be Rom

⁸ Mi ke kande pa nyɛ Njambiyɛ wombe
wosoko keto yun hене ne dino Yesus Krist,
keto bo ke yekidye nda yi wune tike ne
temo ke yi Njambiyɛ ke to менети hене.

⁹ Mi ke kelo Njambiyɛ mesay ne temo
mbe hене, pele Kimɔ Tom te yi бeñe Mɔnɔ
wene kē kē nō. Njambiyɛ wombe ke duwe
nde, yasi te yi mi lepe kē, gbakasi, yo nde,
mi ke take wune menjimo hене kome mi
ηgweta ne nyɛ kē.

¹⁰ Menjimo hене kome mi ηgweta ne
Njambiyɛ kē, mi diya nyɛ nde, Νgɛ nyɛ
kwadye, a má bute nje yey nyɛ mi, нe mi
kē бeñ wune.

¹¹ Temo mbe deke ne рeрepe nde, mi
kēn бeñe wune, нe mi kwandye yinj yasi
te yi Kimɔ Sisiñ nya mi kē nyɛ wune, нe
wune бe ne deti ne ηgbingim.

¹² Ma yo nde, mi jeki kē pе yun, нe wuse
sañgwa, baka ke nyɛ бeñ deti, baka ke
nyɛ sendi бeñ deti. Yo ta wule ndi ke
kiya tikina temo te yi wuse hене tike ke
yi Njambiyɛ kē.

¹³ Wune njoñ, mi díkima pëso nde, mi
ta kē бeñe wune wete yeso. Mi yeti ke
kwadye nde, wune ndékimanjgwɛ yo na.
Ma yasi wete, kumɔ ndana yinj meyasi
ke diki peto mi. Mi kwadya kē pе yun, нe
mesay membe wum membumo ke njoka
yun nda yi yo wume nō sendi ke njoka
yinj mekando kē.

¹⁴ Yo nde, mi yâkañgwɛ kē lepo Kimɔ
Tom nyɛ боту бете бe yeti Beyuden baka,

kè lero sendi nyé botu bête be yeti kë duwe jongwé baka. Mi yâkañgwé kë lero nyé botu be duwá yasi, kè lero sendi nyé botu bête be yeti kë duwe yaña baka.

¹⁵ Yo dete, temo mbe deke ne perepe nde, mi kén kë lero Kimo Tom te nyé wuné botu bête be diye sendi ke Rom baka.

¹⁶ Mi yeti ne njón lepina Kimo Tom na, keto yo ñguñgudye te yi Njambiyé jongwé ne botu bête be tike temo kete baka, Beyuden dij nje bù botu bête be yeti Beyuden baka.

¹⁷ Kimo Tom te kë tedye nda yi Njambiyé kelé nde, mumó békí ne ñgbeñ kë mbombu wene ké. Mumó békí ne ñgbeñ kë mbombu Njambiyé ndi ne nje tikina temo kë yene. Yo nda yi yo ketinate kë mëkana me Njambiyé nde: «Mo te yi Njambiyé si pesó nde, a me ne ñgbeñ kë mbombu wene kó ta jú ndi ne nje tikina temo te yi nyé tike kë yene ké.»

Bomo hene ne mejcsó ke

mbombu Njambiyé

¹⁸ Njambiyé kë tedye ñgambi ne wule kë dyobó sungwé ne bomo hene te be payé nyé, keló kwaló kótu mëkale hene yí mbasó ne gbakasi baka.

¹⁹ Njambiyé kelma dete, keto bomo yakama duwe nde, a kete, keto meyasi mète yi tedye dete ké kë bëjna ne longo longo kë misi man, keto a sima tedye bo yo.

²⁰ Gbate, mumó ti yaka bëjë Njambiyé ne misi na. Ma ko dete, bomo ke kané misi bëjë ne meyasi mète yi nyé kusuma ke ñgimo te yi nyé kusuma ne mboko ké. Bo ke bëjë ne nje te yite nde, a ne ñguñgudye te yi diye kpo ne kpo, bëjë sendi nde, nyé kete gbate. Dete, kiné mumó wete ne wete yakama lero nde, a kiné mejcsó na,

²¹ keto bo ma duwe dukwé nde, Njambiyé kete, ε bo yókwé diye kiné sombile nyé nda yi bo yâkañgwé keló ne Njambiyé ké na. Bo tì nyé nyé wosoko na. Metake man kpalma nje kë ndi kë lem meyasi. Dyano kpalma nje duwe kë mëtemó man, ε yitil nje namó yo ne pitik.

²² Bo dikima ñungwé bëti take nde, bo botu be dyano, ase nde, bo kpalma nje bë belem.

²³ Né nde, bo sômbila méluksa me Njambiyé te ε ti gwáki kó, bo kpalma tikó yite ne nyék kpaló keló yekambyié mumó te ε gwe kó kanó yo. Bo kelma yekambyié benón nè yi gbela bonyamó nè yi bonyamó bête be dulma dulmangwé baka kanó sendi yo.

²⁴ Yo keto te yite yi Njambiyé kinma ne bo keló nde, bo nyékí bo ke kelna mëkele me mëmi bëjgwé bëya mewobó me temo yan, né bo ne ñguru wan wuñgwé yotu yan.

²⁵ Bo kpalma tikó gbakasi te yi Njambiyé punja nyé mumó ké, nyé bo ke ja. Bo kpalma kanó keló mesay nyé meyasi mète yi nyé kusuma ké, tikó nyé, mo te ε kusuma yo kó. Ma yo nyé yi bomo yâkañgwé lukse kpo ne kpo, *amen.

²⁶ Yo keto te yite yi Njambiyé kinma bo keló nde, bo békí ne bëya mewobó mète yi wuñgwé ne yotu yan. Yori ne nde, boma dij bëne bembam nda yi Njambiyé kombila ké, boma ne boma me kpaló diye tandé yan.

²⁷ Dete sendi, bembam tikima diye mbam bëne nyari nda yi Njambiyé kombila ké, ε konjwé nyijé bo yotu, bembam ne bembam me kpaló diye tandé yan keló yasi te yi nyé njón tandé yan bembam. Bo sañgwama ne ponsi kë yotu yan yi yakama ne bo bëjgwé yasi te yi bo kelma yí jatidye kol ke bëya nje.

²⁸ Ma nda yi bo tì kwadysé duwe Njambiyé ké, ε Njambiyé kiné bo keló nde, dyano dyano békí kòtute yí keló ne yasi te yi mumó ti yaka keló na.

²⁹ Temo yan tondunate ne kwaló kótu mëkale hene nè kwaló bëya yasi hene. Yo sendi tondunate ne kwaló nyéna temo hene ke meyasi me meneti nje bù kwaló likisi hene. Bo ne nyangwé temo budysate. Metake mète yi wona bomo sima tondo sendi ke temo yan. Dyano te yi metando nè yi mesebila nè yi sosc sima tondo sendi dete ke temo yan. Bo botu be sokwa numbu,

³⁰ Botu be kutu nè botu be paye Njambiyé. Bo botu be janji nè botu be mbeno. Bo botu be bendidye yotu ne gbelate. Bo sendi be mbendo be kusuna jónja beya medyano yí keló ne beya yasi. Bo bóno be mbando sungwé ne besangwé ban nè benyangwé ban.

³¹ Bo kiné dyanó na. Bo ti tónjukwé meyasi mète yi bo si kpo ké na. Bo kiné mèkwadysa ke temo na, bo ti gwáki ñgwete bésó na.

³² Bo ke duwé dukwé nde, botu bête be kele njel mèkele nda yite baka yâkañgwé sanjwa ne sónj. Ko dete, bo ke kéké mbombu yí keló njel mèkele nda yite. Ma yeti ndi nde, bo ke keló mèkele mète na, yasi wéte, bo ke tongidye jayé sendi botu bête be kele beya mèkele mète baka.

2

Kasi pésina josi

¹ Ma dete, wé mò te ε jósé bésó kó, ko wé békí nda, wé ti yaka léró nde, wé kiné mejósó na, kétó wé ke jósé bésó, kpaló nje keló ndi kiya meyasi mète yi bo kele kéké. Dete, wé ne ñguru wó ke keló nde, léri bál ke to yo.

² Ma wuse ke duwé nde, Njambiyé jósa botu bête be kele dete baka ne to te ne ñgbénj.

³ Wé mò te ε jósé botu bête be kele dete, kpaló keló ndi nda bo kó, 'wé táka ka nde, wé ta diyo ke jósí Njambiyé?

⁴ Yite nde, 'wé yélkwé Njambiyé kétó nyangwé ñgikwa te yi nyé kele ne wé kéké? 'Wé yélkwé sendi nyé, kétó a ke gbió wé? 'Wé yélkwé ka nyé, kétó a ti pónsa wé nedó na? 'Wé yeti ke duwé nde, Njambiyé kél ñgikwa ne wé dete, né wé yensa temo na?

⁵ Ma temo yo ne keskere, yo ti yaka senjó na, dete wé ke keló nde, Njambiyé wôku ñgambi ne wé kwá to te kumó ke yesó te yi njoñ ne ta tusiyé kéké. Yo ta bë yesó te yi nyé ta tedye nde, a jósa yasi ne ñgbénj.

⁶ Njambiyé ta nyé mumó héné sol bengwé mèkele méné.

⁷ Banja bomó ke keló tiñ te yi keló kimó yasi, sá nje te yi bë ne meluksa me

Njambiyé. Bo sánj sendi nde, Njambiyé tôndu bo, nyé bo jongwé te yi kiné njena na. A ta nyé bo jongwé te yi kpo ne kpo.

⁸ Ma yasi wéte, ke yi botu bête be lú dyambi ne nyé bénó gbakasi kutudya kpaló bengwé kótú mèkele baka, Njambiyé ta tedye kwana temo nè nyangwé ñgambi ne sungwé ne bo.

⁹ A ta tedye nyangwé mèbóné nyé mumó héné ε kele beya yasi kó, mò te ta gwe wó ñgwañgwá. Yo ta bë dñj Beyuden nje bù botu bête be yeti Beyuden baka.

¹⁰ Ma yasi wéte, a ta lukse tóndo nyé tete nyé mumó héné ε kele kimó yasi kó. Yo ta bë dñj Beyuden nje bù botu bête be yeti Beyuden baka,

¹¹ kétó Njambiyé yeti ke gwe mbéri misi mumó na.

¹² Bomó héné be kele beya yasi kiné pa duwé membonja me Njambiyé te yi Møyisi ketima kéké ta gwe yambilé, kétó beya yasi te yi bo kelma kéké, yeti kétó bo tì duwé membonja mète na. Yasi wéte, bomó héné te bë si duwé membonja mète nje keló beya yasi baka, Njambiyé ta jósé bo bengwé membonja mète.

¹³ Yo nde, Njambiyé ti pési nde, mumó me ne ñgbénj ke mbombu wéné, ñge nyé si woko ndi membonja woko na. Yasi wéte, yo mò te ε wóke keló yasi te yi membonja léró kéké, yo mbéte yi Njambiyé ta pésó nde, a me ne ñgbénj ke mbombu wéné.

¹⁴ Botu bête be yeti Beyuden baka yeti ke duwé membonja mète yi Møyisi ketima kéké na. Ma ñge bo ne ñguru wan diki keló meyasi mète yi membonja léró kéké, yo tédyá komete nde, temo yan ke díki tedye bo nde, bo kél dete, ko békó nde, bo yeti ke duwé membonja mète na.

¹⁵ Ñge bo kele dete, bo ke tedye nde, Njambiyé nya dyano meyasi mète yi membonja diye nde, mumó kél kéké mò y metemó man. Temo yan ke tedye dete, sendi metake man ke diki ndeyé bo ho tóndo bo bengwé yasi te yi bo kele kéké.

¹⁶ Meyasi mète yi díye muka sôdyate ke jongwé bomó kéké ta pundo puyé ke yesó te yi Njambiyé ta kwá ne Krist Yesus yí jósé

ne bo ké. Kimo Tom te yi mi pele ké ke lero dete.

Kasi teri Beyuden

17 Ma we ke lero nde, we Beyuden, we ne bibina temo nde, yaña tí keló we na, keto we ke duwe membonja me Njambiyé. We ke dñgwe beti nde, Njambiyé, nyé kpasa Njambiyé wó.

18 Ma nduku, 'we ke duwe yasi te yi Njambiyé kwadysé ké? We ke kombile duwe sendi nembina fañ kimó yasi te yi we yákañgwé keló ké, keto membonja tédyá we yo.

19 Ke yó, we lépi nde, we mō te ε ηgbosé botu bête be ne dñbina misi baka, we mō te ε paniye puyé nyé baka be ke moy yitil baka.

20 We lépi sendi nde, we mō tedya yasi nyé botu bête be kiné dyano baka, lero nde, we mō tedya yasi nyé botu bête be nda bengbanda baka. We lépi dñte, keto we ke duwe membonja, duwe meyasi hene nè gbakasi te yi dñye ke moy membonja mete ké.

21 We mō te ε tedye bësö yasi kó, ma ñge ba yi we ti tédyá sendi yotu yó yasi te ké? We mō te ε pele nde, mumó fí gubú kó, ma ñge ba yi we nje gubo sendi ké?

22 We mō te ε pele nde, mumó fí kel wanja kó, ma ñge ba yi we nje keló sendi wanja ké? We mō te ε bësö baña benjambiyé kó, ma ñge ba yi we nje nyiye membanjo man bù meyasi mete yi wokuna ne bo ké?

23 We mō te ε dñgwe beti keto duwá membonja me Njambiyé kó, ma we ke kpaló wungwe dñno Njambiyé, keto we ke yañgile membonja mené.

24 Yo nda yi yo ketinate ke mékana me Njambiyé nde: <Botu bête be yeti Beyuden baka ke lero lepi gbutu sungwé ne Njambiyé keto yun.>

25 Ma ñge we kelé meyasi mete yi membonja lepe ké, yite pesina yotu yó yi bembam yi bo pesima ké ta kamé we. Yasi wete, ñge we nje yañgile membonja, komete, yo me nda bo tì pesé we na.

26 Ma ñge mō te yi bo tì pesé nyé kó kelé meyasi mete yi membonja lepe ké,

'wuné táká ka nde, Njambiyé ti yaka jayé nyé nda mō te yi bo sima pesó kó na?

27 We, mōnó Beyuden ke duwe membonja mete yi Møyisi ketima ké kumó njena. Bo pesima sendi we, ma we ke kpaló yañgile membonja mete. Ma ñge mō kando te yi bo ti pési bo baka kpaló keló yasi te yi membonja mete lere ké, 'we táká nde, a tí pesó josi yó na?

28 Yeti yasi te yi mumó bëja ke misi ké tedye nde, mō te fañ mōnó Beyuden na. Sendi, yeti yasi te yi mumó bëja ke yotu mumó ké tedye nde, yite fañ pesina mbam na.

29 Ma bo dükwe fañ mōnó Beyuden ke yasi te yi wule ke moy temo ne ké. Fañ pesina mbam, yo mesay mete yi Kimo Sisín kelé ke temo mumó ké, yeti membonja mete yi mumó keté keto ké kelé mesay mete na. Yo njel fañ mōnó Beyuden te mbete be ne meluksa. Meluksa mete yite wúla ke yi Njambiyé, yeti ke yi bomó na.

3

1 'Ma dete, mō Beyuden kwáñ mō te ε yeti Beyuden kó ke ñge? 'Sendi, mepesina mete yi Beyuden kelé ké káma bo ke ñge?

2 Ma meyasi menori hene yiba kpasa meyasi ke menje hene ke yan. Bosa yasi, yo nde, Njambiyé boñma mélépi menje kañje nyé bo.

3 He ta lero ba ndana ne ñge? Ñge bë nde, baña ke njoka yan tì tike temo ke mélépi mete yi Njambiyé lepima ké, 'Njambiyé má dñyo kiné tonje meyasi mete yi nyé sima kpo ké?

4 Ko mbet na. Bomó hene dükwe nde, Njambiyé lépi ndi gbakasi, ma mumó hene lépi ndi ja. Yo nda yi yo ketinate ke mékana me Njambiyé nde: <Bomó dükwe nde, we Njambiyé, we lépi ndi gbakasi ke meyasi mete yi we lepe ké. Sendi, ñge wúné bomó teme ke josi, we ta kabó lepi.>

5 Ma kótu mëkele mete yi wuse kelé ké ke tedye nde, Njambiyé ne ñgben. Ma dñte, he yakama lero ne ñge? 'He kiná lepi nde, Njambiyé kél meyasi kótute komé nyé punje ñgambi ne tedye wuse

mebōne ké na? Ma mi ke lepina dete nda yi bomō yakama lepina ké.

⁶ Yasi wete, ko yo yeti dete na. 'Ma nge Njambiyē kelē kōtu mēkele, a má nje kelō nan yí pēso ne jōsi botu be mēneti maka?

⁷ Sendi, ja te yi mi kelē kē kpalo kelō nde, Njambiyē tēdyā ne sañsan kwā to te nde, nyē ne ngbeñ. Yo ke kelō nde, mēluksa mēne pūndu puys. 'Ma dete, a ta jōse mi nde, mi mō mēbeyō kēto nge?

⁸ Nge bē nde, mēyasi kēlñañgwē dete, 'yite he kina lepi nde: <He kēl bēya mēyasi, né kimō mēyasi nje pundu kēte na>? Banja bomō ke diki pēso lepi nyē ke numbu su nde, wuse ke diki lepo njel mēlepi mēte yite. Lepi ta bālo ke to yan, bo má sañgwa ne mebōne mēte yi yakama ne bo ké.

Bomō hēne kelma mēbeyō

⁹ 'He ta nje lepo ba ndana nde nge? 'Wuse Beyuden kwā ka bēso bomō? Ko na, kēto he sima si tedye nde, ko Beyuden ko botu bēte be yeti Beyuden baka, mēbeyō ke namō bo hēne.

¹⁰ Yo nda yi yo kētinate ke mēkana mē Njambiyē nde: <Kinē mumō wete ne wete ε kelē yasi ne ngbeñ na, ko wete.

¹¹ Kinē mō te ε ne dyanō na. Kinē mō te ε sā nje te yi duwē Njambiyē na.

¹² Bo hēne sima jato ke bēya nje. Ko bo yeti ne dēti te yi kelō yinā yañā na. Kinē wete ne wete ke njoka yan ke kelō kimō yasi na, ko wete.

¹³ Ngōngēle yan ke boñna ne boñsōñ te yi dīye nyasē kē. Mēdyem man, yo yí sebila bomō. Mada bēnyōñe ke njī mēdyem man.

¹⁴ Numbu yan tonduma ne mēkita nē mēlepi mēte yi lū mumō ke temō nda sōru kuñu.

¹⁵ Bo nedō te yi kē punje mēkiyō.

¹⁶ Bo ke bekidyē bomō tikō bo ke mebōne ke mbey hēne te yi bo kwā kēte.

¹⁷ Bo yeti ke duwē nje te yi nyē mumō tēte kē na.

¹⁸ Kambina Njambiyē yeti ne mbet ke dyanō dyan na.>

¹⁹ He duwā nde, yasi hēne te yi mēmboñga lepe kē, yo lépi ndi nyē botu bēte yi mēmboñga mēte njā kēto yan

baka, né bomō hēne dībi numbu, né botu be mēneti maka hēne duwe nde, bo ne mējōsō ke mbōmbu Njambiyē,

²⁰ kēto Njambiyē ti pési nde, mumō mē ne ngbeñ ke mbōmbu wene, kēto kelna mēyasi mēte yi mēmboñga lepe kē na. Kēto siya yasi te yi mēmboñga kelē, yo ndi tedya mumō mēbeyō mēne.

Nje te yi Njambiyē joñgwē

ne mimo kē

²¹ Ma ndana Njambiyē ke tedye wuse nda yi nyē pēse nde, mumō yakama bē ne ngbeñ ke mbōmbu wene kinē kwā ne nje mēmboñga na. Mēmboñga mēte yi Mōyisi kētima kē nē botu be punja mēlepi mē Njambiyē njā lepō sendi dete.

²² E nde, bomō hēne kelma mēbeyō, ε Njambiyē soñe mēluksa mēne ke yotu yan.

²⁴ Ma Njambiyē ne ngikwa, dete a pēsima nde, bo mē ndana ne ngbeñ ke mbōmbu wene ne gbelate. A kelma dete ne nje mēkolna mēte yi Krist Yesus njā nje kolo ne bo kē.

²⁵⁻²⁶ Njambiyē tōkuma Yesus yi nyē ne sadaka, na gwe punje mēkiyō mēne yí soñe ne ngambi Njambiyē ke mēbeyō mēte yi bomō kelma kē. Njambiyē sóña ngambi ne dete ke yi botu bēte be tike temō ke yi Yesus Krist baka, né bo bē ne tē. A kwadysa tedye ne nje te yite nde, nyē ne ngbeñ, kēto a gbisimama kinē tedye bomō mebōne ke bēya mēyasi mēte yi bo kelma mbōmbu kē na. Ma ke ngimō te yōkō ndana, a ke tedye bomō nde, nyē ne ngbeñ. A ke kwadysa dīyō ndi ne ngbeñ, pēso sendi nde, baka hēne be tike temō ke yi Yesus baka mē ne ngbeñ ke mbōmbu wene.

²⁷ Ma to yasi te yi mumō ta bēnidsye ne yotu kēte kē ba we? Kinē yañā wete ne wete na. Kēto nge? 'Kēto kelna yinā kimō mēkele? Ko na. Yasi wete, yo ndi kēto

tikina temo ke yi Yesus, yeti keto kelna meyasi mete yi membonja lepe kē na.

²⁸ Keto wuse ke take gbate nde, Njambiyē pési nde, mumō me ne ḥgbēj ke mbombu wene keto tikina temo ke yi Yesus, yeti keto kelna yasi te yi membonja lepe kē na.

²⁹ 'Yite nde, Njambiyē ndi Njambiyē Beyuden siye? 'Nyé yeti sendi Njambiyē te yi yinā mēkandō na? J gbate, nyé Njambiyē te yi yinā mēkandō sendi,

³⁰ keto Njambiyē ndi wete ne wete. Yo ndi nyé nyepo sendi ta peso nde nē botu bete be pesina nē baka be ti pésināngwē baka ta bē ne ḥgbēj ke mbombu wene ne nje tikina temo ke yi Yesus Krist.

³¹ Yike yi wuse lepe kē, 'wuse lépi ka nde, wuse lēn̄ membonja me Njambiyē keto tikina temo ke yi Yesus? Jā, yeti dete na! Wuse ke kpalo lepo nde, membonja ne kpasa misi mesay mete yi nyé kele kē.

4

Kasi tikina temo te yi Abaraham

¹ Ma hē ta lepo nde ḥge ke kasi sajmbambō wusu Abaraham? A kwedyama ba yasi te nda ke teri te yi mumō?

² Njambiyē má pesi nde, Abaraham me ne ḥgbēj ke mbombu wene wule ke yinā mēkale mete yi nyé kelma kē, ma nyé yakama bendidye yotu. Ma ke mbombu Njambiyē, yinā yasi te yi nyé yakama bendidye yotu keto te yeti na.

³ Mēkana me Njambiyē lépi nde ḥge? Yo lépi nde: <Abaraham tikima temo ke yi Njambiyē, ε Njambiyē lepe ke yite nde, a me ne ḥgbēj ke mbombu wene. >

⁴ Yo nde, ḥge mumō kele mesay, a yákaŋgwē bē ne sol ke mesay mete. Ke yite, bo ti nyéki nyé yo nyekō ne gbēlate na. Yo yasi te yi bo yákaŋgwē nyé nyé.

⁵ Ma ḥge mumō ti kele yinā mesay dete na, ḥge nyé kpalo tiko temo ke yi Njambiyē, nyé ε pese nde, mo mēbeyo yakama bē ne ḥgbēj ke mbombu wene kō, komete, Njambiyē má lepo nde, mo te me ne ḥgbēj ke mbombu wene keto tikina temo te yite.

⁶ Yo dete sendi yi Davit ke lepo nde, mo te ε Njambiyē lepe nde, a me ne ḥgbēj ke mbombu wene kine pa diye nde, a pān̄ pa kelō yinā kim̄ mēkale kō ne mesosa.

⁷ Davit ke lepo nde: <Botu bete be Njambiyē tikima mējōso man ne ḥgwetē sojē mēbeyo man baka ne mesosa.

⁸ Mo te ε Baba Mbokō yeti ke lepo se kasi mēbeyo mēne ko ne mesosa. >

⁹ 'Mesosa mete bēja ka ndi botu bete be pesina baka? 'Ho yo bēja sendi botu bete be ti pésināngwē baka? Keto ke yi Abaraham, he kasima nde, Njambiyē lepima nde, a me ne ḥgbēj ke mbombu wene keto tikina temo te yi nyé tikima ke yene kē.

¹⁰ Ke yi Njambiyē lepima nde, Abaraham me ne ḥgbēj ke mbombu wene kē, 'yite a ma pesina ho a tī pa pesina na? Ke ḥgimō te yite a bā ndi dete, ko a tī pa pesina na.

¹¹ Ke kōnte yey, ε Njambiyē lepe nyé nyé nde, a pésināngwē yí tedye nde, nyé Njambiyē pesima nde, a me ne ḥgbēj ke mbombu wene. A pesima nde, Abaraham me ne ḥgbēj ke mbombu wene keto tikina temo te yi nyé tikima ke yene kē, yite a tī pa pesina na. Dete, Abaraham njā nje bē saŋgwē ne bomō hēne be tike temo ke yi Njambiyē, ko botu bete be ti pésināngwē baka. Dete, Njambiyē ta lepo nde, bo me ne ḥgbēj ke mbombu wene.

¹² Abaraham sendi saŋgwē ne botu bete be pesina baka, yeti keto gbela mēpesina mete yi bēja ndi ke yotu kē na, nyé saŋgwē ne baka be tike sendi temo ke yi Njambiyē kē nō mbombu nda yi nyé kelma ke ḥgimō te yi nyé tī pa pesina kē.

¹³ Ma Njambiyē kpoma nyé Abaraham nde, a ta kaŋe mēneti maka nyé nyé bēne benday bēne. Yi Njambiyē kpoma dete kē, yeti keto Abaraham kelma yinā yasi te yi membonja mēne lepe kē na. Yo nde, a lepima nde, Abaraham me ne ḥgbēj ke mbombu wene keto tikina temo te yi nyé tikima ke yene kē.

¹⁴ Má bēki ndi nde, meyasi mete yi Njambiyē bakiſye tike botu bēne kē bēja ndi botu bete be kele yasi te yi membonja lepe kē, ma tikina temo te yi bomō tike ke

yi Njambiyé kéké gbelate. Sendi, ma yasi te yi Njambiyé kpoma kéké kelna se na.

15 Ma mémboŋga kélé nde, Njambiyé wôku ḥgambi saŋgwé nê bomo, kétó bo yeti kéké bengwé yo na. Ngé bë nde, mémboŋga yeti na, yite kasi yaŋgila te yeti sendi na.

16 Dete, yasi te yi Njambiyé bakiḍye tike botu benné kéké, a kpóku yo nyé botu bëte bë tike temo kéké yene baka, na nyé bo yo nê gbelate, nê bënday bë Abaraham henné bë no, yeti ndi kétó baka yi mémboŋga njá ndi kétó yan bero na, yo sendi kétó baka bë tike ndi temo kéké yene nda yi Abaraham te saŋgwé wusu henné kelma kéké.

17 Yo nda yi yo ketinate ke mèkana me Njambiyé nde: «Mi tembiḍya we, nê we bë saŋgwé nê budya mèkando.» Abaraham, nyé saŋgwé wusu ke mbɔmbu Njambiyé te yi nyé tikima temo kéké yene kó. Njambiyé te, nyé Njambiyé te e kelé nde, bennú yókwé bë ne joŋ kó. Yo nyé kuse sendi mèyasi mète yi ti bë kwey kète kéké.

18 Abaraham tikima temo kéké yí Njambiyé, bë ne bïbina temo kéké yasi te yi mumo ti yaka bë se ne bïbina temo nde, yo yakama kelna kéké. Dete, e nyé nje bë saŋgwé nê budya mèkando nda yi Njambiyé ma lépi nyé nyé kéké. Njambiyé lepima nyé nyé nde: «Bënday bo ta bë budya te nda bësisé bë dyobó.»

19 Ke ḥgimó te yite mèsew me Abaraham me kéké nda gómay. A bënjma nde, yotu ne ma dugbo, bënjé sendi dëte ke yi Sara nde, ḥgimó jariki sima kwá. Ma ko dëte, Abaraham tükü teke ke tikima temo te yi nyé tikima ke yi Njambiyé kéké na.

20 Yasi wëte, a kà mbɔmbu yí tikó temo ke yi Njambiyé kine nyé meso ke yasi te yi Njambiyé kpoma nyé nyé kéké na. Njambiyé nya nyé deti ke tikima temo te yi nyé tikima ke yene kéké, e nyé lukse Njambiyé.

21 A duwá gbaté nde, Njambiyé ne deti te yi tonjé yasi te yi nyé si kpo kéké.

22 Yo kétó Abaraham tikima temo dëte, e Njambiyé lepë nde, a me nê ḥgbén kéké mbɔmbu wene.

23 Yo ketinate ke mèkana me Njambiyé nde: «Njambiyé lepima nde, a me nê ḥgbén kéké mbɔmbu wene.» Yi bo ketima dëte kéké, yeti ndi kétó Abaraham nyépó na,

24 yo sendi kétó su, wuse botu bëte bë tike temo kéké yi Njambiyé te e womiya Nyangwé Kumande wusu Yesus soŋe ke njoka bennú kó. Njambiyé ta lepó sendi nde, wuse me nê ḥgbén kéké mbɔmbu wene.

25 A kaŋma nyé nyé bomo nde, bo wôku nyé kétó bëya mèkele musu. E nyé nje womiyé nyé, nê wuse nje bë ne nê ḥgbén kéké mbɔmbu wene.

5

Wuse me nê te sine bë Njambiyé

1 Dete, Njambiyé pësimá nde, wuse me nê ḥgbén kéké mbɔmbu wene kétó tikina temo te yi wuse tike kéké yene kéké. Ma dëte, wuse me ndana ne te sine bë Njambiyé ne nje Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist.

2 Yo nyé bëte nje nyé wuse bë wuse kéké no ke yi Njambiyé, na kel kimó yasi ne wuse, kétó wuse ke tikó temo kéké yi Yesus. Wuse me diyó ndana ne ḥgbingim kéké moy ḥgikwa te yi Njambiyé kele ne wuse kéké. Wuse ke sosa, kétó wuse ne bïbina temo nde, wuse ta bë sendi ne méluksa me Njambiyé.

3 Wuse ti sósaŋgwé ndi kétó te yite nyépó na. Yasi wëte, kó ke moy mèbóné wuse ke sosa sendi, kétó he duwá nde, mèbóné ke kamé wuse, nê wuse bë ne tiŋ te yi gbiso mèyasi.

4 Kelna tiŋ ke kamé wuse, nê wuse sum kol ke mèbobilan. Ma sumna kol ke mèbobilan ke kamé wuse, nê wuse bë ne bïbina temo kéké yi Njambiyé.

5 Yo nde, ngé wuse bë ne bïbina temo dëte ke yi Njambiyé, wuse tükü biye soso mewuru na, kétó a sima si tonjé mèkwadya mène ke moy mètemo musu ne nje Kimó Sisiŋ te yi nyé nya wuse kéké.

6 Yo nde, mbɔmbu ke ḥgimó te yi wuse tükü bë ne deti te yi keló yiná kimó yasi, *Krist njá nje gwe kétó su botu bë mèbeyo ke ḥgimó te yi Njambiyé pësimá kéké.

7 Ko nde, mumo jônnaŋgwé ne ḥgbén kéké meneti, yo sulnate nde, wëte mumo

jâya sôj këto nè. Ma ñge mumô bë ne kpréskeré, wete mumô yakama jaye sôj yari këto nè.

⁸ Ma Njambiyé ke tedye ne nyé wuse nde, a kwadysa wuse, këto Krist njá gwe këto su piñç te yi wuse bâ ndi botu be mëbeyc ké.

⁹ Ma ñge bë nde, ne nje mëkiyó mënë Njambiyé pësimá nde, wuse me ne ñgbeñ kë mbombu wene, 'sunjwa ne jongwa su? 'A ta díyó kine jongwé ka wuse kambo ne ñgambi Njambiyé na?

¹⁰ Yo nde, mbombu wuse bâ bependò be Njambiyé. Ma ndana Njambiyé njá jaingwé njoka ne sine bo ne nje sôj Môno wene. Ma ñge bë nde, Njambiyé njá jaingwé njoka su dëte, 'sunjwa ne jongwa su? 'A kina jongwé gba wuse sendi këto Môno wene ne joñ na?

¹¹ Ma yeti ndi meyasi mëte yite siyé na. Yasi wete, wuse ndana ne mësosa ne Njambiyé, këto a kwañma ne nje Kumande wusu Yesus Krist yi jaingwé ne njoka ne sine bo.

Njoka Adam nè Yesus Krist

¹² Dete, nda yi mëbeyc nyijma ke to mënëti ne nje mumô wete, nda mëbeyc kelma nde, mumô sômbu sôj, dëte sôj njá nje nyanja ne bomô hene, këto bo hene kelma mëbeyc...

¹³ Yo nde, mëbeyc bâ ke to mënëti piñç te yi Njambiyé ti pa nyé Moyisi membonja na. Ma ke ñgimô te yi membonja mëte ti bë kete ké, Njambiyé ti ba mëbeyc me bomô na.

¹⁴ Ko dëte, kandë ke ñgimô Adam kumô ke Moyisi sôj namma bomô, ko nde, bomô hene ti kele bëya yasi yaingile mbonja nda yi Adam kelma ké na. Jongwé Adam ke kandë tedye wuse kwalô mbanja mo te e ta duwé nje kô.

¹⁵ Yasi wete, yaingila mbonja te yi Adam kelma ké nè ñgikwa te yi Njambiyé kelma ne wuse ké yeti wete na. Yo gbate nde, ndi këto yaingila mbonja wete yi mumô wete kelma ké, bomô budystate njá sômbô sôj kete. Ma yasi wete, ñgikwa te yi Njambiyé njá nje kelo ne bomô ké njá kwâ to te hene. A nya sendi bomô

mekombila ne gbélate kwâ to te ne nje mumô wete, Yesus Krist.

¹⁶ Ma bëya yasi te yi mumô kelma ké nè kimô yasi te yi Njambiyé njá nyé wuse ne gbélate ké ke kelô mësay dële dële, këto Njambiyé jësuma yaingila mbonja wete te yi mumô wete kelma ké, e nyé pëse nde, lepi balma këto bomô hene. Ma kimô yasi te yi Njambiyé njá nyé wuse ne gbélate kë kôñ budya yaingila membonja mënë ké kpalma kelô nde, a pësi nde, wuse me ne ñgbeñ ke mbombu wene.

¹⁷ Ñge bë nde, yaingila membonja mëte yi mumô wete ne wete yaingila ké kelma nde, sôj nâm bomô hene, 'sunjwa ne jongwé te yi botu bëte be Njambiyé kele nyangwé ñgikwa ne bo, pësô nde, bo me ne ñgbeñ ke mbombu wene ta bë no ké? 'Bo kina jû, namô sendi yasi ndi këto mumô wete ne wete, Yesus Krist na?

¹⁸ Dete, nda ndi mumô wete yaingila membonja, e Njambiyé pëse nde, yo bomô hene bale lepi ké, dëte sendi, këto ndi mumô wete kelma yasi te yi ne ñgbeñ, Njambiyé ke pësô nde, bomô hene me ne ñgbeñ ke mbombu wene. Pësinate dëte ke nyé bo jongwé.

¹⁹ Ma ndi këto mumô wete ti wokuna ne Njambiyé, e bomô budystate nje bë botu be mëbeyc ke mbombu wene, dëte sendi, këto mumô wete wokunama ne nyé, a ta pësô nde, bomô budystate me ne ñgbeñ ke mbombu wene.

²⁰ Ma membonja njá ñyâ, né mëbeyc nyebi. Ma komë mëbeyc nyebé ké, ñgikwa te yi Njambiyé kpalma nje kwâ to te.

²¹ Dete, nda yi mëbeyc namma bomô ne nje te yi sôj ké, dëte sendi, ñgikwa te yi Njambiyé ke namô wuse ne nje te yi nyé pëse nde, wuse me ne ñgbeñ ke mbombu wene ké, né wuse bë ne jongwé te yi kpo ne kpo ne nje Nyanjwé Kumande wusu Yesus Krist.

6

Sine bë Yesus Krist gwâ

nje womiye sendi

¹ Ma he ta nje lepo ba ndana nde ñge? 'He ta kë ka mbombu joñna ke moy

meþbeþeyo, né Njambiye kel ñgikwa ne wuse kwá to te?

² Ko mbet na. Wuse sima gwe duwe ke deti te yi meþbeþeyo þá no kwey ké. 'Ma he ta nje yókwé joñna ne kókó ke moy meþbeþeyo keto ñge?

³ 'Wuné ke ndekima ka nde, wuse hene te yi bo tópuma ke möróku yí sañgwé wuse sine be Krist Yesus baka, bo ti tópa ka wuse yí sañgwé wuse sine be Yesus ke soñ ne na?

⁴ Dete, wuse gwá, ε bo pumbé wuse sine be Krist ne nje tópuna su ke möróku, né wuse nje joñna ndana ne jónja joñgwé nda yi Da womiya sendi ne *Krist ke njoka þemuñ ne ñguñgudye meluksa mene ké.

⁵ Ma sine be Krist me sendi sañgwate wete ke soñ te yi nyé gwá ké. Dete sendi, sine be Krist ta þe sañgwate wete ke womiya te yi nyé womiya ké.

⁶ Wuse duwá nde, ke yi Krist gwá no ke kroa ké, Njambiyé ñgbama sendi njombu joñgwé ðýusu ke kroa þene be Krist, na soñ deti kelna meþbeþeyo te yi diýe ke yotu su ké, ma wuse me nje kë mbombu yí diýo bala meþbeþeyo.

⁷ Keto ñge mumo si gwe, þene meþbeþeyo yeti se ne yaña na.

⁸ Ma nda yi sine be Krist sima gwe ké, wuse ke tikó temo nde, sine be Krist ta jú sendi.

⁹ He ke duwe sendi nde, Njambiyé womiya nyé soñe ke njoka þemuñ, a tí kala gwe se na. Soñ yeti ne yiña deti se ke yotu ne na,

¹⁰ keto a gwá ndi tu wete ne sat. A gwá yí soñe meþbeþeyo me bomo. Ma ke joñgwé te yi nyé joñna ndana ké, a jónjanjwé yí lukse Njambiyé.

¹¹ Dete, wuné sendi, wuné þóñ meþeyotu mun nda wuné sima gwe duwe ke deti te yi meþbeþeyo þá no kwey ké. Ma ndana, wuné þóñ meþeyotu mun nde, wuné ne joñ yí lukse Njambiyé, keto wúné be Krist Yesus me sañgwate.

¹² Nda yo dete ké, wuné tí jaya nde, meþbeþeyo kén mbombu yí namo meþeyotu mun yi ta si gwe ké, né wuné kel beya meþeyo mète yi yotu diýe ké na.

¹³ Wuné tí boñ se medoku meþeyotu mun nda meþjéle nyé meþbeþeyo yí keló ne kótu mekele na. Yasi wete, wuné kpál kañe meþeyotu mun nyé Njambiyé nda þótu bête be gwá nje jú baka. Wuné þóñ medoku meþeyotu mun nda meþjéle nyé Njambiyé yí keló ne ñgbey mekele.

¹⁴ Ma meþbeþeyo yeti se ne yiña deti ke yotu yun na, keto yeti membonga mète yi Moyisi kétima ké name wuné na. Yasi wete, yo ñgikwa te yi Njambiyé kelé ne wuné ké name wuné.

¹⁵ Ma ñge ba? 'He ta keló ka þeya mekele, keto yeti membonga name wuse na? 'He ta keló ka dete, keto yo ñgikwa te yi Njambiyé kelé ne wuse ké name wuse? Ko mbet na.

¹⁶ 'Wuné yeti ke duwe ka nde, ñge we þú yotu nyé mumo nde, we ta wokuna ne nyé, we me bala mo te yi we wokuna ne nyé kó na? Yo nde, we yakama þe bala meþbeþeyo yí kë ne mumo ke soñ ho þe bala Njambiyé yí keló meþeyasi ne ñgbey ke mbombu wene.

¹⁷ Yasi wete, wosoko ne Njambiyé, keto kwey wuné þá þebala be meþbeþeyo, ma ndana wuné kpálma þengwé njel tedya melepi me Njambiyé te yi bo tedya wuné ké ne temo yun hene.

¹⁸ Njambiyé sima soñe wuné ke diýo bala meþbeþeyo kpál nje keló nde, wuné njáki nje þe þebala be kelna ñgbey mekele.

¹⁹ Mi ke leþina dete nda yi bomo yakama leþina ké, keto wuné ne metekó yí woko yasi nedó. Wuné boñma medoku meþeyotu mun kwey nda þebala yí keló ne mekele me memi, yí keló sendi ne yasi te yi membonga þene ké. Wuné kelma dete yí keló ne kwaló meþeyasi hene te yi membonga þene gbate ké. Ma dete ndana, wuné kpál þú medoku meþeyotu mun nda þebala yí kelna ñgbey mekele, né wuné joñna pupunate ke mbombu Njambiyé.

²⁰ Ma komé wuné þá kwey þebala be meþbeþeyo ké, wuné tí þe þebala be kelna ñgbey mekele na.

²¹ Kimó yasi te nda yi wuné njá be no ke kelna beya mekele mète yite ké? Ndi

njɔn njɔ nje tika ne wunε muka ke kelna mεkele mεte, kεto yi sidye no, mεkele mεte kεl nde, mumɔ sɔmbu sɔŋ.

²² Ma ndana, Njambiyε sima soŋε wunε ke dīyε bala mεbeyo. Wunε me ndana bebala bεne. Kimɔ yasi te yi wunε nje bε no ke yite kε, yo nde, Njambiyε kelma nde, wunε jōnnaŋgwε pupunate ke mbombu wene. Dete, yi sidye no, yo ta kelɔ nde, wunε bεki ne joŋgwε te yi kpo ne kpo.

²³ Ma sol te yi mεbeyo nyε mumɔ kε, yo sɔŋ. Ma yasi wεtε, yasi te yi Njambiyε nyε mumɔ ne gbelate kε, yo joŋgwε te yi kpo ne kpo, kεto sine be Nyaŋgwε Kumande wusu Krist Yesus me saŋgwate.

7

Kasi dīyε bala mεmboŋga

¹ Wunε njɔn, mi lēpinaŋgwε nyε bɔtu bεte be ke duwε yasi te yi bo jeba nde mεmboŋga baka. 'Wunε ke ndekima ka nde, mεmboŋga bεki ne dεti ke yotu mumɔ ndi ke ηgimɔ te yi nyε ndi ne joŋkε?

² Yo dεte yi mεmboŋga kidye nde, ηgε nyari bε ne mbam piŋɔ te yi njom ndi ne joŋ, nya te tī tiki nyε kε womanja na. Ma yasi wεtε, ηgε njom gwe, mεmboŋga mεte yeti se ne dεti te yi kidye nyε nde, a tī kεn ke bɔ wεtε mbam na.

³ Dete, ηgε nyε tīkε njom kε gwa mbaŋa mbam piŋɔ te yi njom ndi ne joŋ, yite bo ta lεpɔ nde, nyε nya mewanja. Ma yasi wεtε, ηgε njom gwe, yite nyari dūwā ke mɔy mεmboŋga mεte. Dete, ηgε nyε kε gwa mbaŋa mbam, bo tī lεpɔ nde, nyε nya mewanja na.

⁴ Wunε njɔn, dεte wunε sendi, wunε bōŋ mεyotu mun nda wunε sima gwe dūwε ke dεti te yi mεmboŋga bā no kε ne njε sɔŋ *Krist, nε wunε nje wokuna ne mbaŋa mumɔ. Wunε wókunnaŋgwε ndana ne mɔ te yi Njambiyε womiya soŋε ke njoka bεmuŋ kɔ, nε wuse nje kel kimɔ mεkele yi lukse ne Njambiyε.

⁵ Ma ke ηgimɔ te yi wuse dīkima bεŋgwε bεya mεyasi mεte yi mumɔ gōrε kε, bεya mewobɔ dīkima kelɔ mesay ke mεyotu musu yi kelɔ mεyasi mεte yi ta

kelɔ nde, wuse sɔmbu sɔŋ. Bεya mεyasi mεnɔri, yo mεmboŋga dīkī sesidye wuse nde, wuse kεl yo.

⁶ Ma ndana, wuse yeti se bala mεmboŋga na, kεto wuse sima gwe dūwε ke dεti te yi mεmboŋga mεte dīkima ndadyε wuse nda bebala kε. Wuse me kelɔ mεsay ndana nyε Njambiyε ne jōnja bɔ mesay te yi Kimɔ Sisiŋ nyε wuse dεti te yi kelɔ kε, yeti se bεŋgwε njombu bɔ mesay te yi mεmboŋga mεte yi bo kεtima tedye kε na.

Mεmboŋga nε kasi mεbeyo

⁷ Ma he ta nje lepɔ ba ndana nde njε? 'Mεmboŋga me Njambiyε ka bεya yasi? Ko mbet na. Yasi wεtε, mεmboŋga kpalma tedye mi yasi te yi bo jeba nde mεbeyo kε. Yo nde, mεmboŋga má dīy kīnε lεpɔ nde: <Kρε, wε tī gōru yasi na,> ma mi tī duwε yasi te yi bo jeba nde bεya gōruna yasi kε na.

⁸ Ma mεbeyo kwaŋma ne nje mεmboŋga yī sɔmbɔ ne kimɔ nje te yi nyε ne kwalɔ bεya gōruna mεyasi hεnε ke temɔ mbe. Yo nde, kīnε mεmboŋga na, ma mεbeyo muŋ yasi.

⁹ Ke yembe, ke ηgimɔ te yi mi dīyma kīnε pa duwε mεmboŋga kε, mi joŋnama lale kīnε take yaŋa na. Yasi wεtε, komε mi ma nje duwε yasi te yi mεmboŋga lεpε kε, ε mεbeyo nje jū,

¹⁰ ε mi gwe mbe. Dete, yasi te yi mεmboŋga lεpε yi bā nde, mumɔ bεki ne joŋgwε kε kpalma kelɔ nde, mi sɔmbu sɔŋ,

¹¹ kεto mεbeyo kwaŋma ne nje mεmboŋga yī sebile ne mi, ε mεbeyo kwā ne nje te yite yī wo ne mi.

¹² Ma dεte, mεmboŋga wúla ke yi Njambiyε. Yasi hεnε te yi mεmboŋga lεpε wεtε wεtε kε wúla sendi ke yεnε. Yo ne ηgbeŋ, yo sendi kimɔtε.

¹³ 'Ma yite ka nde, kimɔ yasi ke njɔ kelɔ nde, mi kpāl saŋwa ne sɔŋ? Ko mbet na. Yasi wεtε, yo mεbeyo kwā ne nje kimɔ yasi ke yi kelɔ nde, mi gwāki, nε mεbeyo gbasi yotu ne nde, nyε gbate mεbeyo. Kimɔ yasi ke yi mεmboŋga lεpε kε punja nde, mεbeyo kpakole.

14 Wuse ke kombile duwe nde, membonja wula ke Sisi Njambiyε. Ma ke be mi, mi mbe mo te ε beηgwε beya mewobø mète yi mumø be no ké. Mi mbe bala mèbeyø,

15 keto yasi te yi mi kele ké, mi yeti ke biye to te na. Ko mi ti kél yasi te yi mi kwadysε ké na, mi kpál kelø yasi te yi mi bene ké.

16 Ma nda mi ke kpalo kelø beya yasi te yi mi yeti ke kwadysε ké, temo mbe ke ndeyε mi. Mi ke jaye komète nde, membonja kimø yasi.

17 Ma dete, beya yasi te yi mi kele ké, yeti mi ne ηguru wombe kele na, yo mèbeyø mète yi dīyε ke yotu mbe ké.

18 Mi duwø nde, kinε kimø yasi wete ne wete ke yotu mbe na, yite nde, kumø ke moy membundo membø. Mi ne hel te yi kelø kimø yasi, ko dete, deti te yi kelø no yeti na.

19 Kimø yasi te yi mi kwadysε, né mi kel ké, mi yeti ke kelø yo na. Ma, beya yasi te yi mi bene ké, yo yite yi mi kpale kelø.

20 Ma ηge mi kele yasi te yi mi yeti ke kwadysε ké, komète, yeti se mi ne ηguru wombe kele na, yo mèbeyø mète yi dīyε ke yotu mbe ké.

21 Mi ke beηje ndana nde, yo ne wete mbonja yi ke kpalo namø mi, yo nde, piñø te yi mi kwadysε kelø kimø yasi, yo ndi beya yasi kpale kwø mbømbu.

22 Yo nde, ke temo mbe, mi ke jaye membonja me Njambiyε ne nyangwε mesosa,

23 yasi wete, ke medoku me yotu mbe, mi ke kpalo beηje wete mbonja døle yi kele mesay kete. Mbonja te mbete ke lu dyambi ne mbonja te yoru yi dyano dyembø jaye kø. Yo kél sendi nde, mi dīy ndi bala kelna mèbeyø te yi dīyε ke medoku me yotu mbe ké.

24 O ηgwε ne mi wa! Nda ta joηgwε mi ke yotu te yike yi bu mi kè no ke soñ kék?

25 Wosoko ne Njambiyε, keto Yesus Krist te Nyaŋgwε Kumande wusu!... Ma ke kimø metake mète yi wule ke dyano dyembø ndana ké, mi bala membonja me Njambiyε. Yasi wete, ke pay te yi

membundo, mi bala kelna mèbeyø.

8

Wuse jōηnaŋgwε ne Sisi

te yi Njambiyε

1 Dete ndana, ko lepi tí balø ke to botu bete be dīyε saŋgwate benε be Krist Yesus na,

2 keto deti te yi Sisi yi nyε kpasa joηgwε nyε botu bete be be saŋgwate benε be Krist Yesus baka ma sonε mi ke deti te yi kelna mèbeyø nè yi soñ.

3 Yo nde, membonja me Njambiyε tø be ne deti te yi kelø døte na, keto metekø mète yi mumø no ké kelma nde, membonja tø beki ne deti te yi kame nyε na. Dete, yasi te yi membonja tø be ne deti te yi kelø, Njambiyε kpalma nje kelø yo yí njesø ηgbak ηgbak Mønø wene keto mèbeyø me bomø. A njesa nyε ne teri te yi membundo nda wuse botu be mèbeyø yí pesø ne jøsi mèbeyø mète yi dīyε ke yotu mumø ké,

4 né wuse kel gba ηgbønø mèkele mète yi membonja menε lepe nde, he kél ké. Wuse botu bete be joηna ndana beηgwε yasi te yi Kimø Sisi kwadysε ké yakama kelø døte, keto wuse ti jōηnaŋgwε se beηgwε yasi te yi wuse ne ηguru wusu kwadysε ké na.

5 Yo nde, mo te ε joηna beηgwε yasi te yi nyε ne ηguru wene kwadysε ké nyéki temø ke yasi te yi bomø kwadysε ké. Yasi wete, mo te ε joηna beηgwε yasi te yi Kimø Sisi kwadysε ké nyéki temø ke yasi te yi Kimø Sisi kwadysε ké.

6 Nyena temø ke yasi te yi mumø ne ηguru wene kwadysε ké kél nde, a sāŋgwāŋgwε ne soñ. Ma yasi wete, nyena temø ke yasi te yi Kimø Sisi kwadysε ké nyéki mumø kpasa joηgwε, kelø nde, a jōηnaŋgwε ne te.

7 Yo nde, mo te ε nyε temø ke meyasi mète yi mumø ne ηguru wene kwadysε ké, mo te pendo Njambiyε, keto a ke seηε kinε kelø yasi te yi membonja me Njambiyε lepe ké na. Ko a ti yaka kelø yo na.

⁸ Njambiyé ti yaka bë ne mesosa ne mò te ε joŋna metu hënë bëŋgwé yasi te yi nyé ne ḥguru wene kwadyé ké na.

⁹ Ma ke yun, wune ti joŋnaŋgwé se bëŋgwé yasi te yi wune ne ḥguru wun kwadyé ké na. Yasi wëte, wune me joŋna ndana bëŋgwé yasi te yi Kimo Sisiŋ kwadyé ké, këto Sisiŋ Njambiyé ke diyé pe wune. Ma ḥge Sisiŋ *Krist ti diyé ke yotu mumò na, ko mò te yeti mò te wene na.

¹⁰ Ma ḥge Krist diyé pe yun, Sisiŋ ne ke kelò nde, wune békì ne joŋgwé, këto Njambiyé pesima nde, wune me ne ḥgbén kë mbombu wene. Wune ne joŋgwé te, ko békò nde, yotu te yi wune no ké yâkaŋgwé saŋgwá ne soŋ këto mëbeyo.

¹¹ Sendi, ḥge bë nde, Sisiŋ te ε womiya Yesus soŋe ke njoka bëmuŋ kò ke diyé ke yotu yun gbate, yite nyé Njambiyé te ε womiya Krist soŋe ke njoka bëmuŋ kò ta kelò sendi nde, mëyotu mun yi saŋgwá ne soŋ ké, békì ne joŋ. A ta kelò yo ne dëti Sisiŋ ne yi diyé pe wune ké.

¹² Wune njøŋ, nda yo dëte ké, wuse me ne pilo ke to, yo nde, wuse tì joŋnaŋgwé se bëŋgwé yasi te yi wuse ne ḥguru wusu kwadyé ké na.

¹³ ḥge wune joŋna bëŋgwé yasi te yi wune ne ḥguru wun kwadyé ké, yite wune ta saŋgwá ne soŋ. Yasi wëte, ḥge wune si gwesé bëya mëyasi mëte yi wune diki kelò ké ne dëti te yi Kimo Sisiŋ, yite wune ta jü.

¹⁴ Këto bómò hënë bë Sisiŋ Njambiyé kënde ne bo baka bónò bë Njambiyé.

¹⁵ Yo nde, Sisiŋ te yi Njambiyé nya wune ké yeti ke kelò nde, wune diyé bebala, né wune nje diyé ne wò ke yotu na. Yasi wëte, Sisiŋ te yi nyé nya wune ké ke kpalo kelò nde, wune békì bónò bëne. Sisiŋ te ke nyé wuse dëti te yi lëpó kembidya ke moy mëŋgwëta musu nde: <*Aba Da!>

¹⁶ Kimo Sisiŋ te ne ḥguru wene ke kombile jaye lëpó ne saŋsaŋ nyé sisin su nde, wuse me gbate bónò bë Njambiyé.

¹⁷ Ma nda wuse me bónò bë Njambiyé ké, wuse ta bë sendi ne kimò mëyasi mëte yi nyé sima kombile tike wuse ké. Sine bë Krist ta bë ne ḥgabiyé ke mëyasi mëte,

këto sine bo hënë ke saŋgwá ne mëbònë, né wuse bë sendi ne méluksa sine bo.

Kasi méluksa mete yi wuse

ta bë no ké

¹⁸ Mi ke take gba nde, mëbònë mëte yi wuse saŋgwá no muka ké dëke ne mbet ke misi, ko he ti yaka yekò yo ne nyanggwé méluksa mëte yi Njambiyé ta nyé wuse ké na.

¹⁹ Mëyasi hënë te yi Njambiyé kusuma ké ke ladye ne temò ne bak bak ḥgimò te yi nyé ta tedye ne méluksa me bónò bëne ke puyé ké.

²⁰ Yo nde, Njambiyé kelma nde, mëyasi hënë te yi nyé kusuma ké kpâl nje bë nda tumbul mëyasi. Mëyasi mëte ne ḥguru wan tì kwadyé nje bë dëte na. Yo Njambiyé pëse nde, yo njâki nje bë dëte.

²¹ Ma ko dëte, Njambiyé bâ ne bïbina temò nde, wëte yesò a ta soŋe mëyasi mëte yi nyé kusuma ké ke diyé bala te yi yo diki bâ ké nje nyé yo méluksa bëne bónò bëne.

²² Ma wuse ke duwé nde, kande yesò te yi Njambiyé ma kúsu ne mëyasi kumò muka mëyasi hënë te yi nyé kusuma ké ke njimò ḥgwenjila nda yi nyari wa ne mi ké.

²³ Yo sendi nde, yeti ndi mëyasi mëte nyero njime dëte na. Yasi wëte, wuse bòtu bëte bë nyé kandima pa nyé wuse Sisiŋ ne nda tòmna baka ke njimò sendi dëte ke moy mëtemò musu yí ladye ne ḥgimò te yi nyé ta punje tedye gbate nde, wuse me bónò bëne, kolò mëyotu musu soŋe ke moy mëbònë.

²⁴ Yo nde, Njambiyé sima joŋgwé wuse. Yasi wëte, kumò ndana wuse ndi ke ladye ne bïbina temò nde, he ta bëne yo gbate wëte yesò. ḥge mumò si bëne yasi te yi nyé bâ ne bïbina temò kete ké, ḥge sendi yi nyé ta ladye ké? A tì si bëne yo. 'Ma, mumò ta kë ka sendi mbombu yí ladye bëne yasi te yi nyé sima bëne ké?

²⁵ Ma ḥge bë nde, wuse ne bïbina temò ke yasi te yi wuse tì pa bëne ké, yite wuse ke kelò tiŋ te yi ladye bëne yo.

²⁶ Dëte sendi, Kimo Sisiŋ ke kamé wuse ke mëtekò musu, këto wuse yeti ke duwé

nda yi wuse yâkanjwé ñgweta kimôte ne Njambiyé kék na. Yasi wete, Kimó Sisiñ ke ñgweta ne Njambiyé ke numbu su ne njim yasi te yi wuse tí yaka pile na.

²⁷ Njambiyé, mō te ε nembé yasi te yi diye ke moy temó mumó kó ke duwe yasi te yi Kimó Sisiñ kwaduyé lero kék, keto Kimó Sisiñ ke ñgweta keto botu be Njambiyé beñgwé yasi te yi Njambiyé kwaduyé kék.

²⁸ Wuse duwá nde, ke yi botu bête be kwaduyé Njambiyé baka, meyasi hene te yi dyá bo, Njambiyé jáya nde, yo dyâñ bo, né bo sômbu menyéñó kête. Botu benori, yo baka be nyé jebama beñgwé yasi te yi nyé sima pesó kék.

²⁹ Yo nde, Njambiyé sima pesó nde, botu bête be nyé kikima si tóke baka ta bë nda Mónó wene, na bë tomba moy ke njoka budya njó ne.

³⁰ Ma botu baka be nyé pesima nde, a ta keló ne bo dëte baka, a jebama sendi bo. Bo botu bête be nyé jebama baka, a pesima nde, bo me ne ñgbeñ ke mbombu wene. Bo botu bête be nyé pesima nde, bo me ne ñgbeñ ke mbombu wene baka. A nya sendi bo meluksa.

³¹ Ma nda yo dëte kék, he ta njé lero ba ne njé? Nda Njambiyé ke kój su kék, nda yakama lú dyambi ne wuse kó?

³² Gba nyé ne ñguru wene tí kama ne ñgbak ñgbak Mónó wene na. Yasi wete, a kañma nyé njesé nde, bo wôku nyé keto su hene. Ma nda yo bá dëte kék, 'ne tákaka nde, a ta diyó kine nyé ka sendi wuse meyasi hene ne gbelate nda yi nyé nya ne wuse Mónó wene kék?

³³ Nda yakama sômse botu bête be Njambiyé sima tóke baka? Ko na, keto yo nyé, Njambiyé pesé nde, bo me ne ñgbeñ ke mbombu wene.

³⁴ Nda ta pesó lepi badyé ke to yan kó? *Krist [Yesus], nyé ne ñguru wene gwá, jekó kwá kwañgo a womiya. A ke mbam bá Njambiyé, yo nyé ñgweta sendi ne nyé keto su.

³⁵ Ma dete, nda yakama bakes njoka su sine be Krist nde, a tí kwaduyikwé se wuse kó? 'Yo mëbóné yakama bakes njoka su? 'Yo mëróku ho nyangwé mëbóné mete yi

bomó yakama tedye wuse kék? 'Yo diyo nja ho mëbukó? 'Yo yinjá bëya yasi te yi yakama mëndo wuse kék ho pesina ñgin su ne kafa? Ko na.

³⁶ Yo nda yi yo ketinate ke mëkana më Njambiyé nde: <Kande bëmëjmené kumó bekoko sine be sôj kol wete keto yo. Bo bénja wuse nda besam bête yi bo bù kék pesó ñgiñ yan baka.>

³⁷ Ma yasi wete, ke yinori hene wuse ke lajasa kwá to te jakime mō te ε kwadýa wuse kó.

³⁸⁻³⁹ Keto mi ke duwe gbaté nde, kine yaña wete ne wete yakama bakes njoka su sine be Njambiyé nde, a tí kwaduyikwé se wuse na. Ko sôj ko jongwé, ko bejaki be Njambiyé ko bëya meyasi mete yi be ne nyangwé dëti, ko meyasi mete yi yakama dyá ndana ho yi yakama dyá néménó, ko meyasi mete yi ne ñguñguduyé, ko meyasi mete yi diye ke kwey ho yi diye ke njí, kine yaña wete ne wete te yi Njambiyé kusuma yakama bakes njoka su sine be Njambiyé nde, a tí kwaduyikwé se wuse na. A tedya wuse mëkwadýa mete ne njé Nyangwé Kumande wusu Krist Yesus.

9

Njambiyé tókuma kandó Isarayel

¹ Yasi te yi mi ta lero ndana kék, gbakasi, keto mi sañgwate sine *Krist, ko mi ti kél já na. Temó mbe ke lero nyé mi nde, yasi te yi mi lepe kék, gbakasi, Kimó Sisiñ ke tedye dëte nyé temó mbe.

² Yo nde: Mi ne nyangwé ñgambi ke temó, sendi, mi ke kóla ke moy temó mbe kine njena na.

³ Má bëki nde, Njambiyé kítangwé ne mi, bakes mi ne Krist kpalo jongwé bemanj bembé, botu bête be sine bo kandó wete baka, ma mi yakama jaye.

⁴ Bo botu be kandó Isarayel. Njambiyé tókuma bo nde, bo njáki nje bë bëñó bëne. A tedya bo meluksa mënë, keló budya mbon bëne bo. A nya bo membonga mënë, tedye bo nda yi bo yâkanjwé keló mesay nyé nyé kék, kpo sendi kimó meyasi mete yi nyé ta keló nyé bo kék.

⁵ Njambiyę kwadysa nde, Abaraham bене бено бене беки бесањбамбо бан. Krist sendi nday wan, a nję jadye ke kando dyan. Krist lajsa meyasi hene, nyę Njambiyę. He lüksa nyę kpo ne kpo, *amen.

⁶ Mi ti lépi nde, Njambiyę t̄ tonje yasi te yi nyę kpoma kē na, yo nde, ke kando Isarayel yeti bo hene be ḥgbak ḥgbak kando Isarayel te yi Njambiyę tōkuma kē na.

⁷ Ma ko benday be Abaraham, yeti bo hene nje be ḥgbak ḥgbak bəno bене na, keto Njambiyę kpalma nje lero nyę nyę nde: <Ngbak ḥgbak benday bo, yo baka be ta wule ke məkiyo me Isak.>

⁸ Njambiyę ke kwadysa lero komete nde, yeti benday be Abaraham hene te be jadye ke meneti maka be bəno be Njambiyę na. Yasi wete, yo ndi baka be jadye beŋgwę yasi te yi nyę kpo kē, yo bęte be nyę lere nde, bo bəno bене.

⁹ Ma Njambiyę lepima kpo nyę Abaraham nde: <Mi ta basidye nje ndi ke kiya ḥgimę te yoko, ke ḥgimę te, Sara ta ja mōno mbam.>

¹⁰ Yo nde, yo t̄ bęjna ndi ke yi Sara nyęro na, yo bęjnama sendi dete ke yi Rebeka. A tōkuma moy ja beadan. Bo hene yiba wula ndi ke yi saŋmbambō wusu Isak nyęro.

¹¹⁻¹² Yo nde, Njambiyę jébaŋgwę mo te yi nyę kwadysa jeba kō. A ti kē yasi bęjgwę yinja kimę məkele me mumo na. Yasi wete, a kē meyasi bęjgwę yasi te yi nyę si kpo kē, tōke mo te yi nyę kwadysa tōke kō. Yo dete yi nyę lepima nyę Rebeka nde: <Tomba te ta wokuna ne ndembı te. Njambiyę leri yasi yinori, yite bəno bęte t̄ pa jadye na. Yite tédyo nde, bo t̄ pa kelę yinjia kimę yasi ho bęya yasi na.

¹³ Yo sendi nda yi yo kətinatę ke məkana me Njambiyę nde, Njambiyę lepima nde: <Temo mbe biyama Yakop, tikö Eso.>

¹⁴ Ma he yakama nje lero ba ndana nde ḥge? 'He yakama lero ka nde, Njambiyę kē meyasi kotute? Ko mbet na,

¹⁵ keto a lepima nyę Mɔysi nde: <Mi gwaki ḥgwęte mo te yi mi kwadysa gwe ḥgwęte wene kō, kelę ḥgikwa ne mo te yi mi kwadysa kelę ḥgikwa ne nyę kō.>

¹⁶ Dete, Njambiyę ti tōka mumo, keto mo te ke kwadysa yinjia yanja, ho keto a ke wondō biriki ke yinjia yasi na. Yasi wete, a tōka mumo ndi keto a ke kwadysa gwe ḥgwęte wene.

¹⁷ Ma, yo kətinatę ke məkana me Njambiyę nde, Njambiyę lepima nyę Farawoŋ nde: <Mi tembidya we kum ne gba to te. To te nde, mi ta kwę ne nje keskere temo yo yí tedye ne ḥguŋgudye mbe, kelę sendi nde, dino dyembe wūm saŋgwę meneti maka hene.>

¹⁸ Dete, Njambiyę gwaki ḥgwęte mo te yi nyę kwadysa gwe ḥgwęte wene kō, dāŋgwę meto me mo te yi nyę kwadysa dāŋgwę meto menet kō.

¹⁹ Ndana, we yakama lero yari nde: <Nge be dete, Njambiyę ta nje ndeyę sendi mumo keto ḥge? Keto nda yakama dīyo kinę kelę yasi te yi nyę si pessō kē?>

²⁰ Ma mumo, we yō ba nda, né we bəbi pitidye yasi ke numbu Njambiyę? 'Mbe yakama lero ka nyę mo te ε wəmmma nyę kō nde: <Keto ḥge yi we wəmmma mi dēkē kē?>

²¹ 'Mo wəmma mbe yeti ne deti te yi kelę yasi hene te yi temo ne kwadysa ne yekę na? 'A ti yaka bę kiya mborę yekę kelę ne kpassa ḥgerę ḥgerę dōŋgo ho kelę ne gbela mbe na?

²² Ma yo bęjna we ke ḥge, ḥge be nde, Njambiyę kwadysa tedye ḥgambi ne nè ḥguŋgudye ne, kpalo gbiṣo botu bęte be bę nde, bo ta saŋgwę ne ḥgambi ne kwę yambile baka?

²³ Ma ḥge be nde, Njambiyę kelma dete, a kwadysa tedye sendi nde, a ne meluksa kwę to te. A ke kwadysa kabidya meluksa mete bене botu bęte be nyę gwę ḥgwęte wan baka. A kikima si kombile bo, né bo be ne meluksa menet.

²⁴ Yo wuse hene, botu bęte be nyę jebama baka, yeti ndi ke njoka Beyuden bęro na, yasi wete, a jebama sendi kumę ke njoka botu bęte be yeti Beyuden baka.

²⁵ Yo nda yi nyę lepima ke məkana me Ose nde: <Kando te yi mi t̄ jeba kwey nde kando dyembe kē, mi ta nje jeba yo nde kando dyembe. Sendi, kando te yi temo mbe t̄ biye kwey, mi ta nje jeba yo nde sɔŋ temo mbe.

26 Ko ke mbey te yi bomo dikima lepo nyę bo nde: Bo yeti kando dyembe kę, bo ta nje jeba bo nde: Bono be Njambiyę te ε ne joŋ kɔ.

27 Ke be Esayi, a ke kembidya lepo ke kasi kando Isarayel nde: <Ko nde, Bono be Isarayel má beki budfyate nda mesey me manj, ma Njambiyę ta joŋgwę ndi baŋa ke njokate,

28 keto Baba Mboko ta tonje meyasi hene te yi nyę lepima kę ke to meneti kinę bukwę yaŋa na. A ta kelɔ yo kinę kikɔ na. >

29 Esayi lepima sendi ne mbombu nde: <Baba Mboko te *Sabawot kɔ má diy kinę joŋgwę baŋa bendar busu na, ma wuse me nda *Sodom, ma wuse ma giro muka nda *Gomor:>

30 Ma he yakama nje lepo ba ndana nde nge? Yo nde, botu bete be t̄i be ke duwe Njambiyę baka t̄i nyę sosu yan yí sa nde, Njambiyę p̄esi nde, bo me ne ḥgbenj ke mbombu wene na. Ko dete, a pesima nde, bo me ne ḥgbenj ke mbombu wene, keto bo tikima temo ke yene.

31 Yasi wete, ke be botu be kando Isarayel, bo nya yan sosu yí sa nje beŋgwa membonja me Njambiyę, na p̄esi nde, bo me ne ḥgbenj ke mbombu wene. Ko dete, bo t̄i kume ke yasi te yi membonja diye kę na.

32 Ma keto nge yi bo t̄i kume ke yasi te yi membonja diye kę? Yo keto bo dikima take yan nde, Njambiyę ta p̄eso nde, bo me ne ḥgbenj ke mbombu wene ne nje kelna kimɔ m̄ekale. Bo t̄i take nde, bo yākaŋgwę kwą ne nje tikina temo ke yene na. Dete, bo bomiya baki ke Tari*f1* te yi badye mumo kę.

33 Yo nda yi yo ketinate ke m̄ekana me Njambiyę nde: <Beŋa, mi ke kase Tari te yi bomo bomiyę baki kete kę ke *Siyoŋ, Mbatɔ te yi ta badye bomo. Mo te ε tike temo ke yi Mbatɔ te, a t̄i saŋgwa ne njɔn na.>

10

1 Wunę njɔŋ, yasi te yi mi gore ne temo mbe hene kę, yo nde, Bono be Isarayel njaki ke yi Njambiyę, na joŋgwę bo. Mi ke ḥgweta budfyate ne Njambiyę ke to te,

2 keto mi duwą teri yan. Mi ke lepo ke kasi yan nde, bo ke nyę sosu yan hene ke kelna Njambiyę mesay. Yasi wete, bo yeti ke duwe njombɔ kelna mesay mete na.

3 Yo keto bo yeti ke duwe nje te yi Njambiyę kwą nō yí p̄eso nō nde, mumo me ne ḥgbenj ke mbombu wene kę na. Bo kpalma nyę sosu yí sa nje te yi kusɔ nje te wan dele. Dete, bo t̄i kwadysie kwą ne nje te yi Njambiyę kwą nō kɔ na.

4 Yo nde, nda yi *Krist sima nje kę, membonja mete yi Moyisi ketima kę yeti se ne deti te yi kelɔ nde, mumo njaki be ne ḥgbenj ke mbombu Njambiyę na. Dete ndana, mumo hene ε tike temo ke yi Krist, Njambiyę ke p̄eso nde, a me ne ḥgbenj ke mbombu wene.

5 Ma mo te ε kwadysie be ne ḥgbenj ke mbombu Njambiyę keto beŋgwa membonja kɔ, Moyisi ketima nde: <Mo te ε kele meyasi mete yi membonja lepo ke ta ju ne nje te yite.>

6 Mo te ε kwadysie be ne ḥgbenj ke mbombu Njambiyę keto tikina temo ke yene kę, yo ketinate ke m̄ekana me Njambiyę nde: <We t̄i lepi ke moy temo yɔ nde: Nda ta bendo kę pele dyobɔ kɔ?> Yite tédyia nde, yí kę b̄u *Krist piye nō.

7 We t̄i lepi sendi nde: <Nda ta piye kumɔ ke dya b̄emuj kɔ?> Yite tédyia nde, yí kę b̄u Krist pundo nō ke njoka b̄emuj.

8 Ma yasi wete, m̄ekana me Njambiyę lepi ba nde nge ke kasi te? Yo lepi nde: <Melepi me Njambiyę me ke mbombu wɔ, yo ke ton dyem dyɔ, yo sendi ke moy temo yɔ.> Lepi te, yo kasi tikina temo ke yi Njambiyę te yi wuse pele kę.

9 Yo nde, nge we punje lepo ne gbas gbas ne numbu yɔ nde, Krist nyę Nyangwę Kumande, nge we jaye ke temo yɔ nde, Njambiyę womiya nyę soŋe ke njoka b̄emuj, yite Njambiyę ta joŋgwę we.

10 Keto, yo ne nje tikina temo te yi wule ndi ke moy temo mumo kę kelə nde, Njambiyę p̄esi nde, a me ne ḥgbenj ke mbombu wene. Sendi, yo ne nje jayna Njambiyę ne gbas gbas yi punde ke numbu mumo kę kelə nde, Njambiyę jōŋgwę nyę.

11 Yo nda yi yo ketinate ke m̄ekana me

Njambiyé nde: «Mó te ε tike temo ke yene, a tí sañgwa ne njon na.»

¹² Yo nde, Njambiyé yeti ke nembe nde, yoko Beyuden ho yoko yeti Beyuden na. Bo hene ndi ne kiya Kumande wete ε nyé budya kimó meyasi nyé bomo hene be jeba nyé baka.

¹³ Keto, yo nda yi yo ketinate sendi ke mèkana me Njambiyé nde: «Mumó hene ε ta jeba dino Baba Mbokó, mo te ta jú.»

Kasi pelna Kimó Tom

ke mbokó hene

¹⁴ Ma bo ta keló ba nan yí jeba ne nyé kinε pa tiko temo ke yene? Bo ta keló nan yí tiko temo ke yene kinε pa woko kasi ne? Bo ta keló sendi nan yí woko ne kasi ne kinε mumó ne pa pele nyé bo?

¹⁵ Ma botu be pelnate ta wule ba we kinε Njambiyé ne pa tomó bo kenje? Yo nda yi yo ketinate ke mèkana me Njambiyé nde: «O mberi yaña yí bεne bomo ke kè lepo kimó metomun!»

¹⁶ Yasi wete, bo hene tì tike temo ke Kimó Tom te na. Ma Esayi ne ḥguru wene kombila lepo nde: «Baba Mbokó, nda tikima temo ke yasi te yi wuse lepima kék?»

¹⁷ Dete, mumó tiki temo ke tom, keto a pañma woko. ḥge mumó woke kasi *Krist, yo keto bo pañma lepo nyé nyé.

¹⁸ Yasi wete, mi ke kpalo diye nde: «Bo tì woke ka Kimó Tom te? Ja, bo kombila woko, keto yo ketinate ke mèkana me Njambiyé nde: «Men botu be pelma tom te sañgwa meneti maka hene. Lepi te yi punduma ke numbu yan kék ká kumó ke njena meneti.»

¹⁹ Yasi wete, mi ke kè sendi mbombu yí diye nde: «Botu be kando Isarayel tì biye ka to te kimote? Ma Mɔyisi ba bosa mumó yí lepo nde, Njambiyé lepima nde: «Mi ta keló nde, wune békí ne nyangwe temo sungwé ne botu bete be yeti yiná kpasa kando baka. Mi ta keló nde, temo yun kwâki sungwé ne botu bete be kinε dyano baka.»

²⁰ Esayi tinjma gba temo yí lepo nde, Njambiyé lepima nde: «Botu bete be tì be ke sa mi baka dolma mi. Mi punja yotu

nyé botu bete be tì be kwey ke diye mi yaña baka.»

²¹ Ma ke kasi botu be kando Isarayel, ε nde: «Mi jekidya bo meñgimó hene kenje botu be dañna meto, yasi wete, bo señma yasi te yi mi dikima lepo kék.»

11

Njambiyé tì paye kando Isarayel na

¹ Ma mi ke diye nde: Yite ka nde, Njambiyé payma botu be kando te yi nyé tòkuma kék? Ko mbet na. Keto mi ne ḥguru wombe mōnó kando Isarayel. Mi nday Abaraham, mi mbo Benjamé.

² Ko Njambiyé tì paye botu bené be nyé kikima si tóke baka na. 'Nduku, wune ke duwe mbey te yi lepe kasi Eli ke mèkana me Njambiyé komé nyé sōmsa botu be kando Isarayel nyé Njambiyé kék?

³ A lepima nyé nyé nde: «Baba Mbokó, bo sima wo botu be punja melepi mo, yançile membey mete yi bo diki nyé wε sadaka kete kék. Mi tikama ndana ndi mi nyεro, ma bo ke kwaduyé wo sendi mi.»

⁴ Ma yasi wete, Njambiyé yeñsama nde ḥge nyé nyé? A yeñsama nde: «Mi bakidya bomo tomay yitan jo yiba nde, bete bembe. Bo tì kuse meñbøn ke mbombu *Bal kanó nyé na.»

⁵ Yo sendi ndana dete ke ḥgimó te yoko. Njambiyé tòkuma sendi baña bomo ke njoka Bónó be Isarayel, keto a ne ḥgikwa.

⁶ A tòkuma bo, keto a ne ḥgikwa, yeti keto kimó mekele man na. A má tóka bo keto kimó mekele man, yite, ma ḥgikwa te yi nyé kele kék yeti se ḥgikwa na.

⁷ Ma he ta nje lepo ba ndana nde ḥge? Yo nde, botu be kando Isarayel tì dole yasi te yi bo nya sosu ke sañnate kék na. Yasi wete, ndi botu bete be Njambiyé tòkuma ke njoka yan baka dolma ya te. Ke be bari, bo njá nje be ne dañna meto.

⁸ Yo nda yi yo ketinate ke mèkana me Njambiyé nde: «Njambiyé kelma nde, dyano dyano békí ne yengeleñ, keló sendi nde, bo tì bεñnañgwé se na, bo tì woku se pε na kumó muka.»

⁹ Davit lepima sendi nde: «Medye mete yi bo dye kék kpál nje be nda pɔndó, yo békí nda liki pele yan, né bo bál, né

Njambiyé pónse bo bengwé yasi te yi bo yákañgwé sañgwa nō kék.

¹⁰ Misi man cíbinançgwé, ma bo mē nje bengna. Bo sângwançgwé nē mēbōne mēngimo héné, mbanjo nē hak kine mewedya na.»

¹¹ Ma mi kék diye nde: Ké yi botu bë kandó Isarayel bomiya nē baki kék, bo bomiya, nē bo bal ndi pöké nē tɔmbɔmbó? Ko mbet na. Yasi wete, bëya yasi te yi bo kelma kék kpalma keló nde, Njambiyé jôngwé yiña mékando, nē botu bë kandó Isarayel nje gòru bë ke jònja kimó teri te yi botu bëte bë yeti botu bë kandó Isarayel njá bë kete kék.

¹² Ma ñge bë nde, bëya yasi te yi bo kelma kék kpalma keló nde, Njambiyé nyéki budyá mékombila nyé bomó héné ke to mbokó, ñge bë sendi nde, mbekó te yi bo balma kék kelma nde, a nyéki budyá mékombila nyé yiña mékando, 'yite, mékombila mête kina nje bë kpekum komé Njambiyé ta tembidye botu bë kandó Isarayel héné, kwá jongwé bo kék na?

Kasi teri botu bëte bë yeti botu

be kandó Isarayel baka

¹³ Ndana, mi kék kwadyé tapita nyé wuné, wuné botu bëte bë yeti botu bë kandó Isarayel baka. Gba mi mō tomun Njambiyé. A tomma mi kenje ke gba yun, botu bëte bë yeti botu bë kandó Isarayel baka. Dete, mi nē mesosa ke mesay mête yi mi kelé kék.

¹⁴ Mi nē mesosa yí keló mesay mête, simande yo ta keló nde, banya bomó ke njoka botu bë kandó dyembé ta gòro bë ke jònja kimó teri te yi bari, nē Njambiyé jongwé bo.

¹⁵ Ma ñge bë nde, Njambiyé pañma payé botu bë kandó Isarayel tikó nē nañ yí jañgwé njoka nē benné botu bë méneti maka, 'yite yókidya te yi Njambiyé ta yókidye bo nē kókó njessé ke mbey yan kék kina nje bë kpekum na? 'Yo kina bë nda yi mumó si gwe nje jú kék na?

¹⁶ Ma ñge bo pésé mampa bù bosa kum te kañé nyé Njambiyé, yite nde, bükwé te yiri héné mē wokuna nē nyé sendi. Ñge

bo kañé njuku jeti nyé Njambiyé, yite nde, mēbó mête mē wokuna nē nyé sendi.

¹⁷ Bo pésima yiña mēbó mē *oliviye te yi bo bë békó kó soñé. Ë bo nje kék bù wé, we bo oliviye te ε lo tuku tuku kó nje dákse ke mbey yan, nē we nje bë ne kimó njonju te yi wule ke njuku oliviye te yi bo bë békó kó.

¹⁸ Nda yi yo dete kék, we tì bëndidya yotu dñngwé beti ke mbombu mēbó mē oliviye te yiri yi bo pésima kék na. Ma ñge bë nde, we ke bëndidye yotu, kanda duwé nde, yeti we sobé njuku jeti na. Yasi wete, yo njuku jeti sobé we.

¹⁹ We yakama diye nde: < Njambiyé ti ma pési mēbó mête yiri soñé, na nje bù mi dákse ke mbey te na? >

²⁰ I, yo gbate dete. Ma a pésima bo soñé, kétó bo tì tike temó ke yene na. Ké bë wé, Njambiyé nya we mbey te, kétó we ke tiko temó ke yene. Dete, we tì békí nē metaké mête yi bëndidya yotu na. Yasi wete, kpaló kambo Njambiyé.

²¹ Kétó nda yi Njambiyé tì tike ñgbak ñgbak mēbó mē jeti te kék, 'yo we yi nyé ta nje tikó?

²² Ma dukwé nde, Njambiyé nē ñgikwa, a sendi nē nyano ke yasi te yi nyé si pésó kék. A tedya nde, a nē nyano ke yasi te yi nyé si pésó kék sungwé nē botu bëte bë kelma bëya yasi baka. Yasi wete, a nē ñgikwa sungwé nē we, ñge we kék ndi mbombu joñna yaka nō nde, a kél ñgikwa nē we. Ma ñge ti bë dete na, a ta pésó sendi we soñé.

²³ Ké yi botu bë kandó Isarayel sendi, ñge bo yókwé nē kókó tikó temó ke yi Njambiyé, yite a ta yókidye bo, kétó a nē deti te yi yókidye bo nē kókó njessé ke mbey yan.

²⁴ Ké bë we, bo pésima we soñé ke ñgbak ñgbak mbey yó ke njuku oliviye te ε lo tuku tuku kó. Bo njá bù we kék dákse ke njuku oliviye te yi bo bë békó kó, yite yeti ñgbak ñgbak mbey yó na. Ñge bë nde, teri yó dete, 'sungwa nē Beyuden bo bë wulma ke njuku oliviye te yi bo bë békó kó? 'Yan kina bë jéwnate budyate nde, Njambiyé yókidye bo dákse ke ñgbak ñgbak mbey yan ke

njuku oliviye yan na?

Njambiyε ta joŋgwε botu

be kando Isarayεl

²⁵ Ma wunε njɔŋ, mi yeti ke kwadysε nde, wunε ndékimajgwε nyangwε yasi ke yi Njambiyε sɔdya mbɔmbu kέ na. Wunε dûkwε yo, ma wunε me nje take nde, wunε ne dyanɔ. Yo nde, baŋa bɔmɔ ke njoka botu be kando Isarayεl njɔ kelɔ dɔ̄ metɔ suŋgwε ne Njambiyε. Bo ta kelɔ dɔ̄ metɔ dete kέ nɔ mbɔmbu kumɔ ndi ke ŋgimɔ te yi bɔmɔ hεnε be Njambiyε tɔkuma be yeti ke kando Isarayεl ta tiko temɔ ke yene.

²⁶ Dete, Njambiyε ta nje joŋgwε ndiŋgεlε kando Isarayεl nda yi yo ketinate ke mεkana me Njambiyε nde: <Mo te ε ta joŋgwε bɔmɔ kɔ ta wule *Siyɔŋ nje nɔ. A ta soŋε mεbεyε mεbenday be Yakɔp>.

²⁷ Yo ketinate sendi ke mεkana me Njambiyε nde: <Bεŋja, mbon te yi mi ta kelɔ sine bo kέ, yo nde, mi ta si soŋε mεbεyε man>.

²⁸ Ngε wuse sambile misi bεŋε nda yi botu be kando Isarayεl sεŋma ne Kimɔ Tom kέ, wuse má lεrɔ nde, bo bεpendɔ be Njambiyε. Ma yo kέlnaŋgwε dete yi joŋgwε ne wunε. Yasi wεtε, ngε wuse nje kpalɔ sambile misi yí bεŋε nda yi Njambiyε tɔkuma ne bo kέ, wuse má lεrɔ komεte nde, Njambiyε ndi ke kwadysε bo ne temɔ ne hεnε, keto a kpoma dete nyε besaŋmbambɔ ban Abaraham nε bɔnɔ bεnε.

²⁹ Keto ngε Njambiyε si nyε mumɔ mεkombila ne gbεlate ho ngε nyε si jeba mumɔ, na bε mumɔ wεnε, ko a tί yɔkidye se numbu ke kɔŋte na.

³⁰ Wunε botu bε yeti botu be kando Isarayεl baka, wunε ne ŋguru wun tί wokuna kwey ne Njambiyε na. Ma ndana, Njambiyε kpalma nje gwe ŋgwεtε wun, keto botu be kando Isarayεl tί wokuna ne nyε na.

³¹ Yo ndi sendi dεte ndana, botu be kando Isarayεl yeti ke wokuna ne Njambiyε na. Ma Njambiyε ke kpalɔ gwe

ŋgwεtε wun, na nje gwe ŋgwεtε wan yεy nda yi nyε gwα ne ŋgwεtε wun sendi kέ.

³² Dete, Njambiyε kelma nde, bɔmɔ hεnε bέki bala dsaŋna metɔ, na nje gwe bo hεnε ŋgwεtε.

³³ O nyangwε ŋgikwa ne Njambiyε wa! O nyangwε dyanɔ ne nyε wa! O nyangwε duwα yasi sendi ne nyε wa! 'Mumɔ yakama duwε ka mεyasi mete yi nyε pεsε ke temɔ ne kέ? 'Mumɔ yakama biye ka to mεyasi mete yi nyε kele kέ?

³⁴ Gbate, yo nda yi yo ketinate ke mεkana me Njambiyε nde: <Nda ke duwε dyanɔ Baba Mbokɔ kɔ? Nda bά mɔ mεngitε wεnε wεtε yesɔ kɔ?

³⁵ Nda ε kandima nyε nyε yin̄a yasi, na nje yɔkidye sendi nyε mɔ te kɔ?>

³⁶ Yo nde, mεyasi hεnε wúla pεlε yεnε. Yo nyε kele nde, yasi hεnε dīy ndi ke mβεy te wεnε. Yo nyε name mεyasi hεnε. Bɔmɔ lúksa nyε kpo ne kpo, *amen.

12

Joŋgwε mɔ Njambiyε

¹ Wunε njɔŋ, nda yi Njambiyε gwα ŋgwεtε wusu dεte kέ, mi ke kombile ŋgwεtε ne wunε nde: Ndana, wunε kάŋa yotu yun nε joŋgwε dyun hεnε nyε Njambiyε nda sadaka, nε yo wokuna ndi ne nyε, na bε ne mesosa kεte. Kpasa kelna mεsay nyε Njambiyε te yi wunε yâkaŋgwε kelɔ, yo yite.

² Wunε tί bεkidyaŋgwε ne joŋgwε botu be ŋgimɔ te yɔkɔ na. Yasi wεtε, wunε tίki nde, Njambiyε sénji dyanɔ dyun yí nyε wunε jɔnja temɔ, nε wunε duwε nεmεbε yasi te yi Njambiyε kwadysε, yite nde, kimɔ yasi, yasi te yi nyε nyε mesosa, yasi te yi ndi pɔkε ne njololo ke mbɔmbu wεnε.

³ Ma keto ngikwa te yi Njambiyε kelma ne mi kέ, mi ke lεrɔ nyε mumɔ hεnε ke njoka yun nde: Mumɔ tί bέki ne metakε mete yí bεndidye yotu kwα yike yi nyε yâkaŋgwε bε nɔ kέ na. Yasi wεtε, mumɔ hεnε bέki ne metakε mete yí pidiyε yotu ne, bεŋgwε ndi teri ne, bεŋgwε tikina temɔ te yi Njambiyε nya nyε kέ.

⁴ Yo sendi dete nde, yotu mumɔ ndi wete. Yasi wete, yo ne budya medoku, ma misi mesay man dele dele.

⁵ Dete sendi, wuse ne buyc, yasi wete, wuse hene njoboku be ndi mumɔ wete, keto wuse hene sajgwate sine be *Krist. Yo nde, baka sajgwate bene beso nda yi medoku me yotu be sendi sajgwate kē.

⁶ Ma Njambiyε nyéki wuse meyasi dele dele nda yi nyε kwadysε bejgwε njobika te yi nyε kelε ne mumɔ hene ke njoka su kē. Dete, nge be nde, Njambiyε nya mumɔ deti te yi punja melerpi menε, yo kimote nde, a kēl yo bejgwε tikina temo te yi Njambiyε nya nyε kē.

⁷ Nge be nde, Njambiyε nya mumɔ deti te yi kamna beso, yo kimote nde, a kēl yo nda yi nyε yākaŋgwε kelɔ kē. Nge be nde, a nya mumɔ deti te yi tedye beso yasi, yo kimote nde, a nyéki sosu ne kete.

⁸ Nge be nde, Njambiyε nya mumɔ dyano te yi nyεna beso deti ke temo, yo kimote nde, a kēl yo. Nge be nde, a nya mumɔ temo te yi kelna n̄gay, yo kimote nde, a kēl yo ne kimɔ temo. Ma nge be nde, a nya mumɔ deti te yi diyo ne beso, yo kimote nde, a nyéki sosu ne kete. Nge be nde, a nya mumɔ temo te yi gwena beso n̄gwete, yo kimote nde, a kāma bo ne mesosa.

⁹ Mekwadysa mun fi b̄eki ne likisi ke moyte na. Wune b̄en mebeyo nyε bo ke dite. Wune nyéki sosu yun hene ke kelna kimɔ yasi.

¹⁰ Wune kwâdyangwe tandε yun nda bemanj. Wune nyéki sosu te yi jesina tandε yun.

¹¹ Wune nyéki sosu ke mesay tiko dyem. Wune kēl mesay nyε Nyanjgwε Kumande ne temo yun hene.

¹² Wune b̄eki ne mesosa, keto wune ne bibina temo ke yasi te yi Njambiyε sima kpo nyε wune kē. Wune gbisi sendi mebōne. Wune kēl tiŋ, nyε sosu ke mejgweta kē no mbombu.

¹³ Wune kāma botu be Njambiyε ke meyasi mete yi banε bo kē. Wune sān nje te yi b̄u bejengwe ne mesosa ke membe ymūn.

¹⁴ Wune diya Njambiyε nde, a nyéki

mekombila nyε botu b̄ete be tedye wune nyaŋgwε mebōne baka. A nyéki bo mekombila. A tī kitaŋgwε ne bo na.

¹⁵ Wune sôsaŋgwε wûne botu b̄ete be ke moy mesosa baka. Sendi, wune lēl wûne botu b̄ete be ke lelo baka.

¹⁶ Metake mun b̄eki ndi wete tandε yun. Wune tī nyéki temo ke nyaŋgwε meyasi na. Yasi wete, wune kpâl nyε temo ke mōnɔ meyasi. Mumɔ fī takā ne n̄guru wene nde, a ne dyano na.

¹⁷ Nge mumɔ kelε b̄eya yasi ne we, we tī yōkidya sendi nyε nyε na. Wune sān nje te yi kelɔ kimɔ yasi te yi bomɔ hene ta jaye.

¹⁸ Nge yo yaka, má b̄eki tandε te yun, ma wune sān nje te yi jojna ne te wûne bomɔ hene.

¹⁹ Wune njɔŋ, wune sɔŋ temo mbε, yo kimote nde, wune ne n̄guru wun tī kundu b̄eya yasi te yi bomɔ kelε ne wune kē na. Yasi wete, wune tīki, n̄e Njambiyε woku n̄gambi sungwε ne bo. Keto nyε Baba Mbokɔ ke lepɔ ke moy mēkana menε nde: <Mekundɔkɔ, yo yembε. Yo mi yōkidysε ndi b̄eya yasi te yi bomɔ kelε kē nyε ndi bo.

²⁰ Yasi wete, nge mɔ pendɔ wɔ gwe nja, nyéko gba nyε medye. Nge nyε gwe yesidysε, nò nyéki nyε moroku. Keto nge we kele dete, yo ta sana nyε budya te ke temo.>

²¹ We tī jaya nde, mebeyo nām we na, yasi wete, kpalo kelɔ kimɔ yasi yi namo ne mebeyo.

13

Kasi jesina bekum

¹ Mumɔ hene yākaŋgwε tekwe to sungwε ne bekum. Keto mumɔ wete ne wete ti yaka be kum kinε nde, yo wúla ke yi Njambiyε na. Keto b̄ekum hene, yo Njambiyε tembidysε bo.

² Dete, nge mumɔ l̄u dyambi sungwε ne bekum, mɔ te ke sumɔ kol sungwε ne yasi te yi Njambiyε sima tembidysε kē. Botu b̄ete be kelε dete baka ta kelɔ nde, jɔsi bâl ke to yan ne n̄guru wan.

³ Nge mumɔ jojna ne n̄gbeŋ, a tī gwe wɔ botu b̄ete be kende ne dya baka na.

Ma njęs mumojojna kɔtute, a má gwe wɔyan. Njęs we kwadysé nde, wɔ bekum t̄biya we na, kelɔ kimɔ yasi, né bo jay we.

⁴ Keto bo gba botu be mesay be Njambiyę yí kame we, né we jojna ne ḥgbęj. Ma, njęs we jojna kɔtute, nò gwáki wɔyan, keto yeti gbelate yi Njambiyę kańma ne kafa nyę bo ké na. Bo botu be mesay be Njambiyę, bo ke tedye nda yi Njambiyę kunde ne bęya yasi ké, tedye sendi ḥgambi ne sunjwę ne botu bęte be kelę kɔtu mekele baka.

⁵ Dete, mumo hęne yâkańgwę tekwę to sunjwę ne bekum, yeti ndi keto kambina ḥgambi Njambiyę nyępɔ na, yo keto wunę duwą ke moy temo yun nde, tekwa to dete, yo kimotę.

⁶ Yo sendi keto te yite yi wunę gbo ne garama, keto botu bęte be kelę say bęjnate baka, yo Njambiyę t̄embidye bo, né bo tonje say te kimotę.

⁷ Wunę gbóku meyasi mete nyę mumo hęne te yi wunę yâkańgwę gbo nyę nyę kɔ, gbo garama nyę mo te yi wunę yâkańgwę gbo nyę nyę kɔ, gbo mɔni gbona lumo nyę mo te yi wunę yâkańgwę gbo nyę nyę kɔ. Wunę kâmbi mo te yi wunę yâkańgwę kambo kɔ, sombile mo te yi wunę yâkańgwę sombile kɔ.

Mekwadya, yo njuku membonja

⁸ Wunę t̄fi dify ne pilo mumo na. Siya pilo te yi wunę yâkańgwę bę nɔ, yo ndi nde, wunę kwâdyańgwę tandę yun kę nɔ mbɔmbu. Keto mo te ε kwadysé jakɔsɔ, mo te sima tonje membonja me Njambiyę hęne yi Moyisi ketima ké.

⁹ Ma membonja me Njambiyę lépi nde: <Kre, we t̄fi kel wanja na. We t̄fi woku mumo na. We t̄fi gubu na. We t̄fi gɔru yasi mumo na.> Ke membonja menɔri nè yińja membonja hęne, njuku te yo ndi ke mbonja węte nde: <Kwadyikwę moj nda yi we kwadysé ne yotu yɔ ké.>

¹⁰ Ko mekwadya ti kél bęya yasi ne jakɔsɔ na. Mekwadya kél nde, mumo t̄onjukwę membonja mete yiri hęne.

¹¹ Wunę sâń nje te yi kelę dete, lańsa lańsańgwę, keto wunę ke duwę ḥgimɔ te yi wuse difye kete ndana ké. Yo ndana

ŋgimɔ te yi wunę yâkańgwę jemiye ke jako yęy, keto ḥgimɔ te yi Njambiyę ta jojwę ne wuse sidye nɔ ké sima wuta. Yo ti londɔ se nda kande ke ḥgimɔ te yi wuse kandima ne tikina temo ke yi Kumande Yesus ké na.

¹² Tu ma kikɔ, misi ta bę ke pupɔ, dete wuse t̄iki mekele mete yi wuse dikima kelɔ ke yitil kę kpalɔ nje bę mejole me dyambi yi wuse ta lü ne dyambi ke puyę.

¹³ Wuse jójnańgwę ne ḥgbęj nda yi mumo yâkańgwę jojna nɔ kelɔ yasi ke puyę ne yesɔ ké. Wuse t̄fi dyenanęgwę kwą to te ho gwe ménjam bęya gweenate na. Wuse t̄fi jojnańgwę ne sap sap kelɔ mekele me memi na. Wuse t̄fi kusu metando ke njoka bomo ho bę ne nyańgwę temo na.

¹⁴ Wunę t̄fi kel meyasi menɔri na. Yasi węte, wunę jāya nde, Kumande Yesus békì nda mejole me dyambi mete yi wunę leńje ké. Wunę t̄fi nyeki sosu ke metake mete yi mumo bę nɔ yí tonje ne bęya mewobɔ menę ké na.

14

Kasi botu be deti nè botu be t̄ekę

¹ Ke yi mo te ε t̄fi pa tikɔ temo ne ḥgbik ke yi Njambiyę kɔ, wunę bōń nyę kimotę ke njoka yun kine nyę meso wúne bo ke meyasi mete yi nyę ne ḥguru wene take nde, yo ne ḥgbęj ké na.

² Yökɔ ne bıbina temo nde, a yakama dye ne meyasi hęne lalę. Ma yɔru ε t̄fi pa tikɔ ne temo ne ḥgbik ke yi Njambiyę kɔ nde, a ta dye ndi ne gbeła menyinę.

³ Kpε, mo te ε dye meyasi hęne kɔ t̄fi yelkwe mo te ε ti dyáki kɔ na. Ma yɔru ε ti dyáki meyasi mete yite kɔ t̄fi lepinanęgwę beyate ne yɔru na, keto Njambiyę sima bę sendi nyę kimotę ke mbɔmbu wene.

⁴ We yɔ ba nda, né we lepina beyate ne mo mesay me bęsa bęte? Njęs nyę kelę mesay kimotę ho beyate, yo bénja ndi masa wene. Ma a ta kelę mesay kimotę, keto Nyęngwę Kumande yakama nyę nyę deti te yi kelę dete.

⁵ Yökɔ táká ne nde, yińja meyesɔ kwą bęja. Ma yɔru nde, meyesɔ hęne ndi

wetε. Ma mumo hene diy ne ηgbik ke metake menε ne ηguru wene.

⁶ Mo te ε take nde, yiña meyeso kwá ñesɔ́ kɔ́ táká dete yí lukse ne Nyangwé Kumande. Mo te ε dye meyasi hene kɔ́ dyáki lalé yí lukse sendi ne Nyangwé Kumande, keto a ke nyε Njambiyε wosoko ke yasi te yi nyε dye kε. Ma yɔ́kɔ́ ε ti dyáki yiña meyasi kɔ́ kíy yí lukse ne Nyangwé Kumande sendi, keto a ke nyε Njambiyε wosoko ke yasi te yi nyε kiye kε.

⁷ Yo nde, kinε momo wetε ne wetε ke njoka su ke joŋna, keto nyε ne ηguru wene diye ne yotu ne na. Sendi, kinε momo wetε ne wetε ke njoka su ke gwe, keto nyε ne ηguru wene diye ne yotu ne na.

⁸ Keto ko nde, wuse békí ne joŋ, wuse békí ne joŋ yí lukse ne Nyangwé Kumande. Sendi, ko nde, wuse gwâki, wuse gwâki yí lukse ne nyε. Ma dete, ko nde, wuse békí ne joŋ ko nde, wuse gwâki, wuse wókunaŋgwε ndi ne Nyangwé Kumande.

⁹ Yo keto te yite yi *Krist gwá nje womiyε, na nje bε kumande botu bete bε ma gwe nè baka bε ndi ne joŋ baka.

¹⁰ Ma we njáki nje lepina yɔ́ beyate ne moŋ keto ηge? Ho nde, 'yɔru njáki nje yeliye ba manj keto ηge? Yo nde, wuse hene ta temε yí yeŋsa lepi ke mbɔ̄mbu Njambiyε komε nyε ta jɔse wuse kε.

¹¹ Yo nda yi yo ketinate ke mεkana mε Njambiyε nde: <Mi Baba Mboko, mi gbate ne joŋ. Mi ke kombile lepo nde: 'Bomo hene ta kuse mεbɔ̄ŋ ke mbɔ̄mbu wombε. Mumo hene ta lepo ne numbu ne nde, mi Njambiyε.>

¹² Dete, momo hene ke njoka su ta pile yasi te yi nyε kelma ke joŋgwε dyenε ke ne ηguru wene nyε Njambiyε.

¹³ Ma nda yo dete kε, baka tí lepinanggwε se beyate ne ñesɔ́ na. Yasi wetε, wuse kpál pεso nde, wuse tí kel se yiña yasi te yi yakama bafye benjɔ́ŋ busu ho jatidye bo ke bεya nje na.

¹⁴ Sine Kumande Yesus sangwate, dete mi ke kombile duwε gbate gbate nde, yo kinε yaŋa wetε ne wetε yí ne sembɔ́ kete na. Yo nde, yiña yasi njáki nje bε ne

sembɔ́, ηge mumo ne ηguru wene take nde, ya te ne sembɔ́.

¹⁵ Ma ηge yiña medye te yi we dye kε njangwε temo mɔ̄ŋ, komete, we yeti se ke joŋna beŋgwε yasi te yi mεkwadysa tedye kε na. Diyɔ́ ne sɔ́sɔ́ ke yasi te yi we dye yɔ́ lalé kε. We tí kpal kelɔ́ nde, mo te yɔ́kɔ́ yi *Krist gwá keto ne kɔ́ yâmbila keto te na.

¹⁶ Ma yasi te yi we bεŋε yɔ́ nde kimote kε tí kpal kelɔ́ nde, bomo tâpitangwε beyate keto te na.

¹⁷ Keto *Kando Njambiyε ti bεŋja kasi medye nè kasi hɔ̄biya yiña yasi na. Yasi wetε, yo bεŋja mesay maka yi Kimo Sisiŋ kele ke joŋgwε momo kε. Yite nde, kelna ñgbeŋ mεkele, joŋna ne te wune ñesɔ́ nè diyɔ́ ne mesosa.

¹⁸ Mo te ε kele mesay nyε Krist dete ne temo ne hene kɔ́ ke kelɔ́ nde, Njambiyε békí ne mesosa ne nyε, kelɔ́ sendi nde, bomo jāya nyε.

¹⁹ Dete, he nyékí sosu yí sá nje te yi joŋna ne te tandε su, sá sendi nje te nde, baka kâma ñesɔ́, nε wuse dɔ̄ku dɔ̄kɔ́ ke nje Njambiyε kε nɔ̄ mbɔ̄mbu.

²⁰ Ke kasi medye, we tí bεkidysa mesay mete yi Njambiyε kele ke temo momo kε, keto yasi te yi we dye kε na. Yo gbate nde, meyasi hene pupunate kinε sembo kete na. Yasi wetε, yo beyate nde, momo dyáki yiña yasi te yi yakama jatidye jakɔ́sɔ́ ke bεya nje.

²¹ Gba kimo yasi, yo nde, we tí kel ko yiña yasi wetε ne wetε yi yakama jatidye mɔ̄ŋ ke bεya nje na, ko dyena yiña menjay ko hɔ̄biya menjam ko kelna yiña yasi dεlε.

²² Ke yɔ́, we ke duwε yɔ́ nde, ke yite, we ke kelɔ́ yasi ne ñgbeŋ ke mbɔ̄mbu Njambiyε, ma bakiyε ndi yo yite dete kε nɔ̄ mbɔ̄mbu ke njoka yɔ́ wúne nyε. Yɔ́kɔ́ yi temo ne yeti ke ndeyε nyε ke ηgimo te yi nyε kelε yasi te yi nyε sima pεso kε ne gba mesosa.

²³ Yasi wetε, mo te ε dye yiña yasi nje bε ne meso ke temo ke yasi te yi nyε dye kε balma lepi ke mbɔ̄mbu Njambiyε, keto a kinε bibina temo ke yasi te yi nyε kelε kε na. Ma ko momo kél yasi te nda, ηge

nye tî b e ne b ibina tem  ke yasi te yi nye
kele k , yite a kelma m b eyo .

15

¹ Ma wuse be me su ne  gb ingim ke
nje Njambiy  baka, wuse y ka ngwe g bis 
botu b ete be t  pa b e d ete baka, kame bo
ke met k  man. Wuse t  san  ndi yasi te yi
nye wuse b er  mesosa na.

² Mum  h ne ke njoka su k l yasi te
yi nye jak c  mesosa y  kame ne nye,
na d ku d k  ke nje Njambiy  k  no
mb ombu,

³ keto *Krist t  s  nje te yi kel  yasi te
yi nye nye ne  g uru wene mesosa na.
Yasi w te, a kelma nda yi yo ketinate
ke m kana me Njambiy  ke kasi ne nde:
<M ndoy m te yi b omo toyma ne we
Njambiy  k  kp lma b al  ke to m be. 

⁴ Yo nde, m yasi h ne te yi bo kandima
ket  ke m kana me Njambiy  k , bo k ti
yo y  t dyne ne wuse m yasi, n  wuse be
ne b ibina tem  ke yi Njambiy . B ibina
tem  te ta wule ke kelna ti  n  ke nyena
d eti ke tem  te yi m kana me Njambiy 
nye wuse k .

⁵ Njambiy  ny ki b omo d eti te yi b e ne
ti  ke m yasi. A ke nye sendi bo d eti ke
tem . Njambiy  te s  kele d ete k  k l nde,
metake mun b eki ndi w te y  jojna no
sendi w te tande yun nda yi Krist Yesus
tedya wuse k .

⁶ Yo k lna ngwe d ete, n  wune h ne
b e ndi tem  w te, b e ndi  gi  w te y 
lukse ne Njambiy  te sa ngwe ne Ny ngwe
Kumande wusu Yesus Krist.

⁷ D ete, baka b on  b es  kim te nda
yi Krist b on ma sendi ne wune kim te
k . Wune k l d ete, n  b omo b en  b es 
Njambiy .

⁸ Mi ke kombile l po nde: *Krist nj  b e
m  mesay me Beyuden, kando botu b ete
be pesina baka. A kelma d ete y  t dyne
nde, Njambiy  l pi ndi gbakasi ke yasi te
yi nye si k o k . A nj  nje b e m  mesay
wan d ete, na ton  n  m yasi m te yi
Njambiy  kp oma nye b es n mb amb  ban
k .

⁹ Ma a nj  sendi, n  botu b ete be yeti
Beyuden baka lukse Njambiy , keto a

gw   gw t  yan. Yo nda yi yo ketinate
ke m kana me Njambiy  nde: <Dete, mi
ta lukse we sine m kando me botu be
meneti maka. Mi ta jembina y  sombile
ne d in  dy . 

¹⁰ Yo sendi ketinate ke y ja mb ey
nde: <Wune s sa ngwe, wune m kando
me botu be meneti maka h ne. Wune
s sa ngwe w ne botu be kando dy ne. 

¹¹ Yo ketinate sendi womanja ke m kana
me Njambiy  nde: <Wune m kando me
botu be meneti maka h ne, wune l uksa
Baba Mbok . B omo ke njoka m kando
h ne l uksa nye. 

¹² Esayi te m  punja m lepi me Njam-
biy  ke l po sendi nde: <W te nday Isay
ta dy . Yo nye ta tem  d iy ne m kando
me meneti maka. Bo ta b e ne b ibina tem 
ne nye. 

¹³ Njambiy  te s  kele nde, b omo b eki ne
b ibina tem  ne nye k  k l nde, tem  yun
t ndu ne mesosa ne sot. A k l sendi nde,
tem  yun d iy ne te ke m yasi h ne, keto
wune ke t ko tem  ke y ne. A k l d ete
ne d eti te yi Kim  Sisi , n  wune b e ne
b ibina tem  ke y ne kw  to te.

¹⁴ Wune nj , ke pay te yun, mi ne
 g uru womb  ke kombile duw  nde,
tem  yun t ndunate ne metake m te y 
kel  kim  yasi. Sendi, wune ke duw 
m yasi me Njambiy  kum  njena, d ete
baka yakama nye b es  mengite.

¹⁵ Ma ke y ja memb ey, mi ketima l pina
ne g bas g bas nye wune kin  s dy  ya a
na. Mi kelma d ete y  g ba ne d yan  dy n,
n  wune taki m yasi m te yi wune sima
si duw  k . Mi ketima d ete keto  gikwa
te yi Njambiy  kelma ne mi k .

¹⁶ A kelma nde, mi b eki m  mesay me
Krist Yesus ke njoka botu b ete be yeti
Beyuden baka. Mi ke kel  mesay nda
m  nyena sadaka nye Njambiy  ke l pina
Kim  Tom ne yi mi l pe k , n  botu b ete
be yeti Beyuden baka nje b e nda sadaka
te yi nye Njambiy  mesosa yi yakama ne
nye ne d eti Kim  Sisi .

¹⁷ Ma d ete, mi yakama b e ne mesosa ke
mesay m te yi mi kele nye Njambiy  k ,
keto sine Krist Yesus sa ngwate.

¹⁸ Yo nde,  ge mi b ob  lepo y ja yasi, yo

ndi yike yi *Krist kwaŋma ne mi yi kelɔ nde, botu bete be yeti Beyuden baka kē ndi yasi te yi Njambiyε lerep kē. A kelma yo ne nje mɛlɛpi mɛte yi mi díkima lero, ne nje meyasi mɛte yi mi díkima kelɔ kē.

19 A kelma sendi yo ne nje ḥguŋgudye ne yi nyε punja ne nje kelna meyekambiye, b̄u kelna nyaŋgwε meyasi ne nje te yi Sisiŋ [Njambiyε]. Dete, mi pelma Kimɔ Tom budystate ke kasi Krist nyε b̄omo hene, ke membey hene kande Yerusaləm kē nō pay Iliri.

20 Ma siya yasi te yi mi jekε goro, yo nde, mi l̄epi Kimɔ Tom ke mbey komε mumɔ t̄i pa lero dīnɔ Krist wete yeso kē, ma mi nje b̄endidye t̄i ke gw̄a m̄ekol m̄e t̄i te yi wete mumɔ sima tembidye kē.

21 Yasi wete, mi kpalm̄a goro nde, yo b̄eki nda yi yo k̄etinate ke m̄ekana m̄e Njambiyε nde: «Botu bete yi bo t̄i lerep kasi ne wete yeso nyε bo baka ta duwe nyε. Botu bete be t̄i wokε kasi ne wete yeso baka ta wokɔ biye to meyasi.»

22 Yo yite pete mi nde, m̄en̄ga budystate mi t̄i kum kē b̄en̄je wune na.

23 Ma ndana, mi ma sidye mesay ke meneti mɛte yi woŋga. Mesew sima buyo, temo mbe ndi ne p̄erperε nde, mi kēn b̄en̄je wune.

24 Mi ne b̄ibina temo nde, mi ta b̄en̄je wune kome mi ta kē ke Espanye kē. Mi ta kwaŋdye m̄onɔ ḥgimɔ mesosa sine wune, né temo mbe pa wey biran. Wune ta kame mi yi kē tikidye mi ke kendi te.

25 Ma ndana, mi ta pa kē kame botu be Njambiyε be diye ke Yerusaləm baka.

26 Keto bekriten bete be diye ke meneti me Maseduwan n̄e Akay baka b̄en̄ma kimote nde, bo ndēm m̄oni yi kame ne buka b̄omo ke njoka botu be Njambiyε be diye ke Yerusaləm baka.

27 Bekriten bete ne ḥguru wan kwadys kelɔ dete sungwε ne bari. Yo nde, bo yākaŋgwε kame gba bo dete, keto Beyuden bete be me bekriten baka kamma botu bete be yeti Beyuden baka ne nje meyasi mɛte yi Kimɔ Sisiŋ nyε mumɔ kē. Dete, yakama sendi nde, botu bete be yeti Beyuden baka nȳeki bo meyasi mɛte yi yakama kame bo ke

jongwε dyan.

28 Ngε mi sidye m̄ekele m̄enɔri si kē tikidye meyasi hene te yi bo ndēmma kē, ma nje pesa ne weri kē nō Espanye.

29 Mi duw̄a nde, *Krist ta tonjemekombila ke kendi te yi mi ta kē weri kē.

30 Wune n̄jɔŋ, wuse ke tikɔ temo ke yi Nyāngwε Kumande wusu Yesus Krist. Sendi, Kimɔ Sisiŋ ke kelɔ nde, wuse kwâdyaŋgwε tandε su. Dete, mi ke kombile ḥgw̄eta ne wune nde, sine wune b̄eki saŋgwate yi ḥgw̄eta ne Njambiyε ne temo su hene keto mbe,

31 ma mi nje saŋwa ne m̄ebone ke m̄eb̄o m̄e botu bete be t̄i pa tikɔ temo ke yi Kumande Yesus ke Yuda baka. Wune ḥgw̄ētaŋgwε dete, né botu be Njambiyε be diye ke Yerusaləm baka jay meyasi mɛte yi mi ta kē tikidye, yi kame ne bo kē.

32 Dete, ngε Njambiyε jayε, mi ta dȳa weri ne mesosa, komete, mi má pa wedya ne te sine wune.

33 Njambiyε te ε nyε tete ko dīy pele wune hene, *amen.

16

Pol ke nyεno b̄en̄je b̄ene be Rom

1 Mi ke kaŋε d̄yɔmbu d̄yusu Febe nyε wune. A ke kelɔ mesay m̄e diyakere ke n̄jɔŋ botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus ke Kεŋkere baka.

2 Mi l̄epi dete, né wune b̄u nyε kimote, keto wuse hene saŋgwate sine be Nyāngwε Kumande wusu. Wune b̄on̄ nyε d̄ete nda yi botu be Njambiyε yākaŋgwε kelɔ tandε yan kē. Wune kāma nyε m̄en̄gimɔ hene ke meyasi hene te yi ta kw̄a nyε kē. Wune kēl sendi dete, keto a kamma b̄omo budystate, b̄u mi ne ḥguru wombε sendi.

3 Wune nȳen mi Pirisil b̄ene n̄jɔŋ wene Akilas. Sine bo ḥgb̄o kelɔ mesay nyε Krist Yesus.

4 Bo diyma sɔŋ yi jongwε ne mi. Yeti ndi mi nyεro ke nyε bo wosoko na, yasi wete, m̄en̄jɔŋ me botu hene be tike temo ke yi Kumande Yesus be yeti Beyuden baka ke nyε sendi bo wosoko dete.

⁵ Wunε nyēn sendi njōŋ botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus be diki wesidya kano Njambiyε ke tu dyan baka. Mi ke nyenɔ Epenet, sɔŋ temo mbε. Yo nyε be bosa mɔ te ε kandima tiko temo ke yi Krist ke Asi.

⁶ Wunε nyēn Mariya, a wɔnduma biriki kεto yun.

⁷ Wunε nyēn mi Anderonikus benε Yuniyas, sine bo kando wete. Sine bo dīyma sendi ke jōbō. Bo ke jaye bo budyate ke njoka botu be tomun be Nyāngwε Kumande wusu. Yo bo kande tiko temo ke yi Krist ne mi.

⁸ Mi ke nyenɔ Ampiliyatus, sɔŋ temo mbε, wuse saŋgwate sine be Nyāngwε Kumande.

⁹ Wunε nyēn mi Urubę, sine bo ḥgbə kelo mesay nyε Krist. Wunε nyēn sendi mi Stakis, sɔŋ temo mbε.

¹⁰ Mi ke nyenɔ Apelę, a tedya gbate nde, a tikima temo ne ḥgbik ke yi Krist. Mi ke nyenɔ sendi botu be tu be Aristobul.

¹¹ Wunε nyēn mi Herodiyoŋ, sine nyε kando wete. Wunε nyēn sendi botu be tu Narisis. Bo saŋgwate benε be Nyāngwε Kumande.

¹² Mi ke nyenɔ ḥeduyombu busu Tirifεn benε Tirifos. Bo ke wɔndɔ birkī yí kelo ne mesay me Nyāngwε Kumande. Mi ke nyenɔ sendi dyombu dyusu Persis, sɔŋ temo su, a jekima wɔndɔ birkī yí kelo sendi ne mesay me Nyāngwε Kumande.

¹³ Mi ke nyenɔ Rufus, nyε kpasa mɔ te ε ḥeŋgwε Nyāngwε Kumande. Mi ke nyenɔ nyāngwε wene, a me nda nyāŋmbε sendi.

¹⁴ Wunε nyēn mi Asinkirit nè Filegon, nyenɔ sendi Hermes nè Patrobas ḫu Hermas. Wunε nyēn sendi ḥenjōŋ busu be joŋna benε bo baka.

¹⁵ Mi ke nyenɔ Filolögɔs nè Yuliya, nyenɔ sendi Nere benε dyombu dyenε. Mi ke nyenɔ Olimpas ḫu botu be Njambiyε hene be joŋna benε bo baka.

¹⁶ Wunε nyēnnaŋgwε tandε yun wusa nda botu be Njambiyε. Menjōŋ me botu hene be tike temo ke yi Krist baka ke nyenɔ wunε.

¹⁷ Wunε njōŋ, mi ke kombile ḥgweta ne wunε nde: Wunε dīy ne sɔsɔ ne botu bete be lü dyambi ne yasi te yi ḥenjōŋ busu

tedya wunε ke kasi *Krist kέ. Bo ke kelɔ nde, bomo bâkāŋgwε, jatidye sendi bo ke beya nje. Wunε lōndu ke keki yan.

¹⁸ Wunε dīy ne sɔsɔ ne bo, kεto njel bomo nda bete ti kél mesay nyε Krist te Nyāngwε Kumande wusu na. Yasi wete, bo kpál sɔ ndi nje moy yan. Bo ke punje kimɔ lepi ke kondo numbu, mbombile bomo yí sebile ne botu bete be yeti ke duwe njoka beya yasi baka.

¹⁹ Ke bε wunε, bomo hene sima duwe nde, wunε ke wokuna ke men Nyāngwε Kumande wusu, dete mi ne mesosa ne wunε. Ke nje te yi kelna kimɔ yasi, mi góru nde, wunε békì ne dyanɔ te yi kelɔ yo. Ma ke nje te yi kelna beya yasi, wunε tǐ nyeki ḫɔ kete na, wunε kōnju yo.

²⁰ Njambiyε te ε nyε tete kɔ ta bε ke pɔsɔ *Satan ke nji mεkol mun. Nyāngwε Kumande wusu Yesus Krist kēl ḥgikwa ne wunε.

²¹ Timote, mɔ te yi sine nyε kelε say kɔ ke nyenɔ wunε. Likiyus nè Yason ḫu Sosipater ke nyenɔ sendi wunε. Sine bεte ke kiya kando wete.

²² Mi, Tertiyus ke nyenɔ wunε, wuse saŋgwate sine be Nyāngwε Kumande. Mi mɔ mεketi me Pol, yo mi kete mεkana maka. A dīkima lepo, mi ke kεtɔ.

²³ Gayus, mɔ te yi mi Pol ya ke tu dyenε kɔ ke nyenɔ wunε. Botu bεte be ma tiko temo ke yi Kumande Yesus baka kē diki wesidya sendi ke tu dyenε kano Njambiyε. Erast te nyāngwε baŋmasa te ε baki dyo moni ke dya waka kɔ ke nyenɔ wunε. Wusu maŋ Kwartus ke nyenɔ sendi wunε. [

²⁴ Nyāngwε Kumande wusu Yesus Krist kēl ḥgikwa nè wunε.]

²⁵ Wuse sōmbila Njambiyε. A yakama nyε wunε deti. A kél yo ne nje Kimɔ Tom te yi mi pele ke kasi Yesus Krist kέ. Kimɔ Tom te ke punje yasi te yi Njambiyε ma sōdyukwε mbombu kande ke kandina mbokɔ mεsew mεsew kέ.

²⁶ Ma ndana, yasi te yi botu be punja mεlepi me Njambiyε kεtima kέ nja punje yasi ke yi ḫa sɔdyate mbombu kέ. Dete, bo nja ḫu Kimɔ Tom te kɛ lepo nyε mεkandɔ me bomo hene, nε bo duwe

yo. Bo kelma dete bengwε yasi te yi Njambiyε te ε diye kpo nε kpo kɔ pεsima kέ. Meyasi kwaŋnama dete, nέ bomo tiki temo ke yi Njambiyε, wokuna sendi nε nyε.

²⁷ Siya Mɔ te ε nε kpasa dyanɔ, yo ndi Njambiyε nyεrɔ. Luksa bɛki nε nyε kpo nε kpo nε nje Yesus Krist, *amen.

Bosa Mekana mête yi Pol kétima kénje botu be Korent

Yo Pol, mō tomun Yesus Krist kete mekana mête yoko kénje bekriten bete be diye ke Korent baka, yite a ke Efes.

Korent ba nyangwé dya ke meneti Begrek. Yo ba ne sumba budyate. Nyangwé mesukul me nembina meyasi ba sendi kete. Bomo dikima kano meyasi tuku tuku tikó Njambiyé. Bomo budyate dikima jojna ke nyem nyem jongwé nè ke sap sap jongwé. Yo nde, bekriten be Korent kandima keto mekana kénje Pol ke kasi megwaki nè ke kasi menjay mête yi bo si keló ne sadaka nyé ñanja benjambiyé ké. Pol wokuma sendi kasi mebaka nè kasi mewanja mête yi dikima kwañna ke njoka yan ké. E nyé kola budyate keto mekana maka yi kité ne bo, nembe sendi kasi womiya bemuñ nyé bo.

Wuse yakama báke mekana maka ke nyangwé menjabiye yitan jo yitati:

1. Kasi mebaka ke njoka bekriten be Korent (kumte 1-4).
2. Gbasina beya sap sap jongwé te yi kwañnama ke njoka bekriten be Korent (kumte 5-6).
3. Tembidya yotu pupunate ke mbombu Njambiyé nè kasi gwaki (kumte 6-7).
4. Kasi menjay mête yi bo si keló ne sadaka nyé yiña meyasi ké. Kriten yeti se bala na, ko dete, a jónnañgwé nan? (kumte 8-11).
5. Meyasi yákañgwé kwañna ne nje te ke njøj bekriten. Kasi medye me Njambiyé (kumte 11).
6. Kimó meyasi mête yi Kimó Sisiñ nyé kék nè mesay mête yi wuse yákañgwé keló no kék (kumte 12-14).
7. Kasi womiya bemuñ (kumte 15).
8. Kasi ndemna meyasi yi kame ne bëso (kumte 16).

¹ Yo mi Pol, mi yi Njambiyé jebama nda yi nyé kwadysa nde, mi bëki mō tomun

Krist Yesus, yo mi sine mañ wusu Sositen ² kete mekana maka kénje wune njøj botu bete be tike temo ke yi Njambiyé ke Korent baka. Wuse kéti kénje wune botu bete be Njambiyé tòkuma, be diye sañgwate ne Yesus Krist, wune be Njambiyé jebama, né wune be ndi bëne baka. Wuse kéti sendi kénje bomo hene be diye ke membey hene, bomo bete be tubé dino Nyangwé Kumande wusu Krist Yesus te Nyangwé Kumande wan nè wusu sendi.

³ Njambiyé Sañgwé wusu nè Kumande Yesus Krist kél ñgikwa ne wune, nyé sendi wune téte.

⁴ Mi ke nyé Njambiyé wombé wosoko menjimó hene ke kasi yun, keto ñgikwa te yi nyé kelma ne wune ke diyó te yi wune diye sañgwate wúne be Krist Yesus kék.

⁵ Yo nde, Njambiyé tonja wune ne mekombila ke meyasi hene ke melepi te yi wune lepè nè ke nje duwá yasi hene, keto wúne be Yesus Krist sangwate.

⁶ Yo nde, Njambiyé tonja wune ne meyasi mête, keto wune jayma ne temo yun hene nde, lepi te yi bo wokuma nje lepo nyé wune ke kasi Krist kék, gbakasi.

⁷ Dete, ke diyó te yi wune diye kete ndana yi ladye ne ñgimó te yi Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist ta punje ne yotu kék, Njambiyé nya wune meyasi hene te yi Kimó Sisiñ nyé mumó kék.

⁸ Yo ndi nyé ta keló sendi nde, wune diy ne ñgbingim kumó ke yeso siyna mboko, né wune be kiné móno beya yaña te yi bo yakama lepina ne wune kete ke *Yeso Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist na.

⁹ Njambiyé te e jebama wune, né wune diy sañgwate wúne be Móno wene, Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist kó tónjukwe meyasi mête yi nyé si lepo kék.

Kasi mebaka ke njoka

bekriten be Korent

¹⁰ Wune njøj, mi ke ñgweta ne wune ke dino Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist nde, lepi yun hene bëki ndi wëte. Mebaka ti ñeñnañgwé ke njoka yun na, yasi wëte, wune bëki gba sañgwate, diyó temo wëte, be sendi ne metake wëte.

11 Wuné njɔŋ, mi lépi dete, keto mi wokuma kasi yun ke numbu botu be tū Kolowe nde, yo ne metandō ke njoka yun.

12 Ma yasi te yi mi kwadye lerpō kē, yo nde, ke njoka yun baña nde: <Mi wókunaŋgwé mbe ne Pol.> Baña nde: <Mi wókunaŋgwé mbe ne Apolos.> Baña yan nde: <Mi wókunaŋgwé mbe ne Sefas.> Baña sendi nde: <Mi wókunaŋgwé mbe ne *Krist.>

13 'Yite nde, Krist bakima ka yotu ne baka? 'Yo ka Pol yi bo ḥgbama ke kroa keto yun? Ho nde, ke yi bo tōpuma ne wuné ke mōrōku kē, 'bo tōpuma ka wuné ne dīnō Pol?

14 Mi ke nyé Njambiyé wosoko, keto ke njoka yun mi tī tōpē wete mumō ke mōrōku na, soŋe ndi Kiripus nè Gayus.

15 Dete, mumō wete ne wete ti yaka lerpō nde, bo tōpuma wuné ke mōrōku ne dīnō dyembé na.

16 Mi tōpuma sendi botu be mōy tū Stefanas ke mōrōku. Ke kōnte, mi yeti ke duwé, ho mi tōpuma sendi wete mumō ke mōrōku na.

17 Yo nde, Krist tī tome mi yí tōpuna bomō ke mōrōku na. Yasi wete, a tomma mi, né mi nje lepi Kimō Tom. A tī tome mi, né mi nje lepi ne nje jēj ndapi te yi bomō na, kambo lepina kasi soŋ te yi Krist gwā nō ke kroa kē me nje gwe ne gbēlate.

Kasi dyano te yi bomō nè dyano

te yi Njambiyé

18 Yo nde, botu bete be ta yambile baka wóku yan lepina kasi soŋ *Krist ke kroa nda abalmba. Ma ke yusu, wuse be ma jū baka, kasi soŋ Krist ke kroa ne ḥguŋguduyé Njambiyé.

19 Yo nde, yo ketinate ke mēkana me Njambiyé nde: <Mi ta yaŋgile dyano te yi botu be dyano be nō kē, soŋe duwā yasi te yi botu be duwā yasi be nō kē.>

20 Ma ndana, nda ba ne dyano kō? Ma nda ba mō ketina meyasi kō? Ma mō jēj duwā lepi te yi ḥgimō te yōkō ba nda? 'Njambiyé tī kele ka nde, dyano te yi botu be meneti maka kpál be yasi abalmba na?

21 Yo nde, ke meyasi mete yi Njambiyé kusuma yí tedye nde, a ne dyano kē, botu

be meneti maka ne dyano te yan tī be ne deti te yi duwé Njambiyé ne nje meyasi mete na. Yo dete yi Njambiyé bēnjma kimôte yí joŋgwé botu bete be tike temō ke yene baka ne nje pelna Kimō Tom te yi wuse lepē kē. Kimō Tom te, bomō bēnjā yan nde abalmba.

22 Beyuden ke diye meyekambiye, né bo bēnj, ma Begrek ke sā yan duwā yasi.

23 Yasi wete, ke be wuse, wuse péla su kasi Krist te yi bo ḥgbama ke kroa kō. Ke yi Beyuden, yo yasi te yi yakama jatidye bo ke bēya nje, ma ke yi botu bete be yeti Beyuden baka, yo yasi abalmba ke yan.

24 Yasi wete, ke yi baka be Njambiyé jebama baka, ko Beyuden ko Begrek, ke yan, Krist ke punje ḥguŋguduyé Njambiyé ne dyano dyenē,

25 keto yasi te yi Njambiyé kelē yi bomō bēnjē nde abalmba kē, yo yasi te yi laŋsa dyano bomō. Sendi, yasi te yi Njambiyé kelē yi bomō bēnjē nde, yo kinē deti kē, yo yasi te yi be ne deti laŋsa deti bomō.

26 Ma wuné njɔŋ, wuné sâmbila misi bēnjē ne teri yun, wuné botu bete be Njambiyé jebama baka. Ke njoka yun kinē budya bomō kete ne dyano te yi wule ke yi botu be meneti maka na. Kinē budya ḥgabolo bomō ho budya bomō be wulma ke mōy tū nyāŋgwé bomō na.

27 Yo nde, Njambiyé sawma meyasi me meneti maka yi bomō bēnjē nde abalmba kē yí wuŋgwé ne botu be dyano. A sawma meyasi mete yi bomō bēnjē nde, yo kinē deti kē yí wuŋgwé ne detina meyasi.

28 A sawma meyasi me meneti maka yi bomō bēnjē nde, yo yeti yaŋa nè yiké yi bomō yeliye kē. Yo meyasi mete yi bomō paye kē. A kpalma bū yite yí kelō nde, meyasi mete yi bomō bēnjē nde, yo ne deti kē tī bēki se ne deti na.

29 A kelma dete, ma mumō me nje bendidye yotu ne ke mbombu wene.

30 Ma yo Njambiyé kelē nde, wúne be Krist Yesus bēki saŋgwate. A kelma nde, Yesus Krist bēki dyano dyusu. A kwaŋma ne nyé yí kelō nde, wuse bēki ne ḥgben, be pupunate ke mbombu wene, kwā sendi ne nyé yí kolō ne wuse ke mebeyé musu.

31 Dete, mēkana me Njambiyé ke lerpō

nde: <Mo te ε kwadys lukse yotu, a lûksa yotu ndi ke yasi te yi Nyangwe Kumande kelma ké.>

2

Pol ke kè mbombu yi lepina

ke kasi dyano Njambiyε

¹ Ma wunε njøŋ, ke yembe, ke yi mi kà nɔ pe yun ké, mi t̄i lepina ne yiŋa nyangwe jen duwà ndapi ho ne yiŋa nyangwe dyano yi kwaŋdye ne yasi te yi Njambiyε ma sódyukwe ne mbombu ké nyε wunε na,

² keto mi pεsima nde, mi yeti ke kwadys duwε yiŋa yaŋa dεle ke njoka yun na, siya yasi te yi mi kwadys duwε, yo ndi Yesus Krist, laŋsa laŋsaŋwe kasi ḥgbana ne ke kroa.

³ Ma dεte, ke yi mi joŋnama nɔ ne ḥguru wombe ke njoka yun ké, mi b̄a nda tekina mumɔ. Mi gwà wɔ ḥgwangwa.

⁴ Ke yi mi tedya n̄e ke yi mi pelma ne mεlεri me Njambiyε ké, mi t̄i s̄a nje te yi dale ḥomɔ ne jen ndapi te yi wule ke dyano ḥomɔ ké na. Yasi wεtε, mi lepinama tedye nde, Kimɔ Sisiŋ ne ḥguŋgudys,

⁵ kambɔ tikina temo te yi wunε tike ke yi *Krist ké me nje wule ne nje dyano ḥomɔ, n̄e yo wul ndi keto deti Njambiyε.

⁶ Yo nde, wuse ke tedye kasi dyano nyε botu bete be me betomba ke nje te yi Sisiŋ baka. Yasi wεtε, yeti dyano te yi wule ke yi botu be meneti maka ho ke yi bekum be meneti maka be ta si kwà nemeno baka na.

⁷ Wuse tédyo dyano Njambiyε yi mumɔ yeti ne deti te yi biye to te ké. Yo dyano te yi nyε ma sódyukwe ne mbombu yi nyε ma kiki tεmbidye, yite mboko t̄i pa kusuna na. A kelma dεte, n̄e wuse be ne ḥgabiye ke meluksa mεnε.

⁸ Kinε kum wεtε ne wεtε ke njoka bekum be meneti maka duwà dyano te na. Yo nde, bo má dukwε dyano te, ma bo t̄i ḥgba Nyangwe Kumande te ε ne meluksa hεne kɔ ke kroa na.

⁹ Yasi wεtε, yo kelnama nda yi yo ketinate ke mεkana mεnε nde: <Yasi te yi misi t̄i bεŋε ne toru n̄e yi meto t̄i woke ne

toru, yasi te yi temo mumɔ t̄i take wεtε yesɔ, yo yasi te yi Njambiyε kombila pe yi botu bete be kwadys nyε baka.>

¹⁰ Yo ndi wuse yi Njambiyε punja yo nyε wuse ne nje Sisiŋ ne. Yo nde, Kimɔ Sisiŋ Njambiyε ke nembe duwε meyasi hεne, ko meyasi mete yi diye sɔdyate ne gbɔl ke moy temo Njambiyε ké.

¹¹ Ma mɔ te nda ke duwε yasi te yi diye ke temo jakɔsɔ mumɔ kɔ? 'Yeti ndi sisin mumɔ ne ḥguru wene ke duwε yasi te yi diye ke moy temo ne ké na? Dete sendi, kinε mumɔ wεtε ne wεtε ke duwε meyasi mete yi diye ke moy temo Njambiyε na, soŋe ndi Sisiŋ Njambiyε nyεrɔ.

¹² Ke bε wuse, wuse t̄i b̄u su sisin te yi wule ke yi botu be meneti maka na. Yasi wεtε, wuse boŋma su Sisiŋ te yi wule ke yi Njambiyε, n̄e wuse duwε meyasi mete yi Njambiyε nyε wuse ne gbelate ké.

¹³ Ma wuse ti lépi yo ne dyano te yi botu be meneti maka tedye ké na. Yasi wεtε, wuse lépi su yo ne dyano te yi Kimɔ Sisiŋ tedye ké. Dete, wuse ke tedye meyasi mete yi Sisiŋ Njambiyε nyε botu bete be ne Sisiŋ te baka.

¹⁴ Yo nde, mɔ meneti maka ti yaka jayε meyasi mete yi wule ke Sisiŋ Njambiyε na, keto ke yεnε, yo abalmba. Sendi, a yeti ne deti te yi nembe duwε meyasi mete na, keto mumɔ dúkwε yo ne nje dεti te yi Sisiŋ.

¹⁵ Ma mɔ te ε me ne Sisiŋ Njambiyε kɔ yakama duwε meyasi hεne. Yasi wεtε, kinε mumɔ wεtε ne wεtε yakama duwε teri joŋgwε mɔ te na.

¹⁶ Ma yo ketinate nde: <Nda ke duwε dyano Baba Mboko kɔ? Nda yakama kite nyε kɔ?> Ma wuse su ne takina yasi te yi *Krist.

3

Kasi kelna mesay me Njambiyε

¹ Wunε njøŋ, ke bε mi, ke yi mi lepinama nɔ nyε wunε ké, mi ti yaka lepina nda mi lépinangwe nyε botu bete be me ne Sisiŋ Njambiyε ke yotu na. Mi lepinama nda mi lépinangwe nyε botu bete be bεŋgwε mεwobɔ me mεmbundɔ baka. Ke joŋgwε te yi wunε joŋna nɔ

wúne be *Krist ké, mi lépinama nyé wuné nda mi lépinangwé nyé gbéla bónosike.

² Mi nya wuné móróku mèbéri, né wuné dye. Mi tí nyé wuné détina mèdye na, kétó ké ñgimó te yite, ma wuné ti yaka dye yo na. Ma ko kumó ndana wuné ti yaka dye yo na, kétó wuné ndi botu bête be ke bénjgwé mewobó me membundo.

³ Ngé bë nde, nyanjgwé temó nè metando ke bénjna ke njoka yun nda yi yo bénjna ké, 'yite ti tédyá nde, wuné ndi botu bête be bénjgwé mewobó me membundo na? 'Yo ti tédyá nde, wuné ke joñna bénjgwé yasi te yi bomó tedye ké na?

⁴ Ma ke ñgimó te yi yoko lere nde: <Mi wókunangwé mbe ne Pol,> yoru nde: <Mi wókunangwé mbe ne Apolos,> 'yite ti tédyá nde, wuné ke joñna nda gbéla bomó na?

⁵ Ma Apolos ba nda? Pol ba ne nda? Wuse héné yiba ndi gbéla botu be mesay be Njambiyé. Njambiyé kwañma ne wuse yí keló nde, wuné fíki temó ke yene. Mumó héné ke njoka su ke tonje say te yi Nyanjgwé Kumande nya nyé nde, a kél ké.

⁶ Mi bá mbe mo bénate, Apolos mo nyanja móróku kete. Ma yo Njambiyé kelé nde, yo jónj.

⁷ Dete, mo te ε bë nè mo te ε nyanje móróku kete kó, bo héné yiba gbélate. Ma mo te ε bë ne njuku mesay mète héné kó, yo Njambiyé, nyé mo te ε kele nde, yo jónj kó.

⁸ Mo te ε bë békó nè mo te ε nyanje móróku nyanja kete kó ndi wete. Mumó héné ta bë ne nduku mesay mène bénjgwé misi mesay mène.

⁹ Wuse ke keló mesay sine be Njambiyé. Wuné ñgwañ Njambiyé, wuné sendi tú te yi Njambiyé sumé ké.

¹⁰ Mi ma tembidye mèkol me tú nda kpasa mo sumna njumó bénjgwé say te yi Njambiyé tomma mi ne ñgikwa ne nde, mi njáki keló ké. Ma ndana, mbaña ke ké mbombu ne say bendidye. Yasi wete, mumó héné díy ne soso ke kwaló bo mesay mète yi nyé bendidye ne tú kete ké.

¹¹ Mèkol me tú te yi sima tembidya ké,

yo Yesus Krist. Dete, kine wete mumó ε yakama njé tembidye sendi wete mèkol me tú dele na.

¹² Ma baña ta bendifidyé tú kete ne lor, baña ne biji sumba, baña ne kpasa metari, yi baña ne mèjeti, yi baña ne mènjoy ho ne mboru ñgoñ.

¹³ Yasi wete, bo mesay me mumó héné ta pundo puyé ke nyanjgwé yeso. Yeso te díté ta gbasó bo mesay me mumó héné yí tedye ne deti te.

¹⁴ Ke tú te yi mumó njá bendifidyé ke gweyá mèkol me tú te yi sima tembidya ké sumé kol ke díté, mo te ta bë ne nduku mesay mène.

¹⁵ Yasi wete, ke tú te yi mumó njá bendifidyé kete ké si loló, mo te ta kóro nduku mesay mène. Ndi nde, nyé ne ñguru wene ta jú, ma yo ta bë nda yi mumó diye nò ke díté ké.

¹⁶ 'Yite nde, wuné yeti ke duwé nde, wuné mbanjó Njambiyé na? 'Wuné yeti ke duwé ka nde, Sisiñ Njambiyé ke joñna ke yotu yun na?

¹⁷ Ngé mumó bekidye mbanjó Njambiyé, Njambiyé ta bekidye sendi mo te, kétó mbanjó Njambiyé tumbu, yo wókunangwé ndi ne nyé, ma mbanjó te, yo wuné.

¹⁸ Mumó fí sebila yotu ne ne ñguru wene na. Ngé wete mumó ke njoka yun take nde, a ne dyano nda yi botu be mèneti maka take ké, a kpál bë nda lem ke misi me botu be mèneti maka, na njé bë ne kpasa dyano.

¹⁹ Kétó, yasi te yi botu be mèneti maka take nde, yo yasi dyano ké, yo ne yasi abalmba ke misi me Njambiyé. Yo ketinate ke mèkana me Njambiyé nde: <Njambiyé ke kpalo keló nde, botu be dyano békikwé ke mèkele me likisi man.>

²⁰ Yo sendi ketinate ke yiña mbey ke mèkana me Njambiyé nde: <Baba Mboko ke duwé mèyasi mète yi botu be dyano take ké. A duwá nde, yo héné gbélate.>

²¹ Dete, mumó fí susula yotu ke mèkele mète yi bomó yakama keló ké na. Mumó fí kel déte na, kétó mèyasi héné wókunangwé ne wuné.

²² Yo nde, ko Pol ko Apolos ko Sefas,

ko meyasi hēnē te yi dīyē kē mboko, ko jongwē ko sōj̄ ko meyasi mēte yi kēte ndana ko meyasi mēte yi ta nje ke metu mēte yi mbōmbu,

²³ meyasi mēte hēnē wókunañgwē ne wunē, ma wunē wókunañgwē yun ne *Krist, Krist wókunañgwē ne Njambiyē.

4

Teri botu be tomun be Yesus

¹ Dete, mumō hēnē yâkañgwē bū wuse nda botu be mesay be *Krist, nda baka be Njambiyē nya bo say bakidya meyasi mēne yi nyē ma sódyukwē ne mbōmbu kē.

² Ma yasi te yi bo diyē mumō hēnē e bē ne say bakidya meyasi, yo nde, a nyēki temo ne ke mesay mēne.

³ Ma ke yembē, ko wunē ko botu bē mēneti maka jōsa mi, yo yeti ke kelō mi mōno yaña ne mbet na. Ko mi ne ḥguru wombe yeti ke jōse yotu mbe na.

⁴ Yo nde, mi yeti ke duwē yiña bēya yasi te yi mi kelma kē na. Ko bēko dēte, yite yeti ke tedye nde, mi kine mējōso na. Ma mō te e jōse mi kō, yo ndi Nyāngwē Kumande nyero.

⁵ Dete, wunē tī yañ jōse yiña yasi piñō te yi ḥgimō tī pa dyā na. Wunē lâdya kumō ke ḥgimō te yi Nyāngwē Kumande ta nje kē. Yo nyē ta punje meyasi mēte yi dīyē sódyate ke yitil kē ke ruyc. A ta gbasō metake mēte yi mumō bē no ke moy temo ne kē. Yo ke ḥgimō te yite yey yi Njambiyē ta bēse mumō hēnē bēngwē bō mesay mēne.

⁶ Wunē njōj̄, yikē hēnē yi mi lēpima ke kasi mbe nē ke kasi Apolos kē, mi lēpi yí kame ne wunē, né wunē bēngwē joñgwē dyusu yí jeke ne kelna meyasi mēte yi wuse lēpe no kē. Ma mumō tī kel yiña yasi lañsa yikē yi yo ketinate ke mēkana me Njambiyē kē na. Wunē tī susula yotu keto wete mumō yí kpalō yeliye ne mbaña na.

⁷ Keto nda lēpe nyē we nde, we kwā mbaña mumō? Yasi hēnē te yi we bē no kē, 'yeti Njambiyē nyē we na? Ma ḥge bē nde, Njambiyē nyē we meyasi mēte, keto

ŋe yi we nje susule yotu nda bo tī nyē we nyēkō kē?

⁸ Moy yun me ne ditō. Wunē me ne kusuku. Wunē me bēkum tīkō wuse. Mi kwádyikwē nde, wunē bēki birañ bēkum, né wuse nam sine wunē.

⁹ Keto mi ke bējē nde, Njambiyē kelma nde, wuse botu be tomun bēne kpâl bē njena bōmō ke njoka bēsō. A kelma nde, wuse kpâl bē nda botu bēte yi bo lū ke gbegebē wo ke mbōmbu bōmō hēnē. Yo nde, ke to mbokō hēnē, ke mbōmbu bējaki nē ke mbōmbu botu be mēneti maka, wuse kpalma nje bē su nda yasi te yi bōmō ḥgbō kindō.

¹⁰ Wuse su bēlem keto Krist, ma wunē yun ne dyano, keto wúnē bē Krist sañgwate. Wuse su ne tekō, ma wunē yun ne dētō. Bo ke lukse yan wunē, ma wuse ke kpalō sañgwa su ne yeliya.

¹¹ Ko kumō ndana wuse ke gwe nja, gwe yēsidye, gwe dīyō sōkere. Bo ke mēndē wuse, wuse ke joñna kwey ne kwey.

¹² Wuse ke wōndō biriki kelō mesay ne mēbō musu. Bo ke kita ne wuse, ma wuse ke kpalō nje ḥgweta su ne Njambiyē nde, a nyēki bo mēkombila. Bo ke tedye wuse nyāngwē mēbōne, ma wuse ke kpalō disima.

¹³ Ko kumō ndana bo ke lēpina bēyate ne wuse, ma wuse ke kpalō lēpina su ne kimō temo nyē bo. Wuse me su nda dyā te yi bo wōmbile ke to mēneti kē lī ke kundu kē. Wuse me su sendi nda sara mbaya ke misi me bōmō hēnē.

¹⁴ Mi ti kēti meyasi maka kenje wunē yí nyē ne wunē njōn na. Yo yí kite ne wunē nda bōnō bēmbe, sōj̄ temo mbe.

¹⁵ Keto ko bēyekèle nda bētomay bētomay má njaki nje tedye kasi Krist nyē wunē, wunē kine būdya bēsañgwē ke njokate na. Keto yo mi bē sañgwē wun ke joñgwē te yi wúnē bē Krist Yesus dīyē sañgwate kē. Mi bēki sañgwē wun ke ḥgimō te yi mi bōjma ne Kimō Tom nje lēro nyē wunē kē.

¹⁶ Dete, mi ke ḥgweta ne wunē nde, wunē kēl meyasi nda mi.

¹⁷ Yo yite kelē nde, mi tōm mōnmbē Timôte kenje wunē. Nyē sōj̄ temo mbe. Sendi, a nya sosu ne hēnē ke yi Nyāngwē

Kumande. A ta kelɔ nde, wunε tâka mεyasi mεte yi mi lεpima nyε wunε kε jongwε te yi mi joŋna nɔ sine Krist kε. Yo yite yi mi tedye kε mεmbey hεnε nyε mεnjɔŋ mε botu bεte bε ma tiko temɔ kε yi Kumande Yesus baka.

18 Baŋa bomo kε njoka yun sosama, susule yotu take nde, mi tί nje bεŋε se wunε na.

19 Yasi wεtε, nge Nyaŋgwε Kumande jayε, mi ta nje bεŋε wunε nedɔ. Yo komete yεy yi mi ta bεŋε, simande bo gbate ne dεti, yeti ndi lepinatε ne numbu na.

20 Keto *Kando Njambiyε, yo yeti kε gbela lepi te yi numbu na, yasi wεtε, yo ke dεti kelna mεkele.

21 Nε nde, mi njaki ne ngbasi nε nde, mi njaki ne mεkwadfa nε te lepi, wunε kwádyikwε nde, mi njaki ne nge?

5

Kasi mεkele me temi kε njoka

bekriten be Korejnt

1 Bomo kε diki lepo kε mεmbey hεnε nde, kelna mεwanja kε kwaŋna budyate kε njoka yun. Ko ke njoka botu bεte bε yeti kε duwε Njambiyε baka, yo yeti kε bεŋna dεte na. Yo me nde, mumɔ kε joŋna bεne nya saŋgwε wenε.

2 Ma wunε kε kpalo susule yotu kε yite. Ma yo bεki nde, wunε kpâl kɔla kpandɔ mo te ε kelma mεkele mεte ko soŋe kε njoka yun.

3 Ke bε mi, ko bεko nde, sine wunε yeti kε kiya mbey na, wuse saŋgwate kε pay te yi Sisiŋ. Ke yembe, sima si pesɔ jɔsi mo te ε kelma bεya mεkele mεte ko, dεke nda mi weri sine wunε.

4 Komε wunε ta wesidfa kε kiya mbey ne dīnɔ Nyaŋgwε Kumande wusu Yesus, sine wunε ta bε saŋgwate kε pay te yi sisin, nguŋgudfyε te yi Nyaŋgwε Kumande wusu Yesus ta bε kε mbey te.

5 Komεte, ne wunε kīn mo te nyε kε mεbɔ mε *Satan, na bekidfyε mεmbundɔ mεnε, dεte Njambiyε ta joŋgwε sisin ne kε *Yesɔ Nyaŋgwε Kumande.

6 Ma susula yotu te yi wunε susule kε, kine to te na. 'Wunε yeti kε duwε nde,

ko mɔno nγa ne mbet kε kelɔ nde, mbɔrɔ mampā hεnε wūdγukwε na?

7 Wunε me gbatε jɔnja mbɔrɔ yasi, keto *Krist te *Mɔnɔ Sam Paska te yusu sima nyεna ne sadaka. Dete, wunε sɔŋa njombu nγa, lị ne naŋ, nε wunε nje bε jɔnja mbɔrɔ yasi.

8 Dete, wuse tί kel jesɔ *Paska te ne njombu nγa ho ne nγa te yi tedye bεya dγanɔ ho kɔtu dγanɔ na. Yasi wεtε, wuse kēl yo ne mεmampa mεte yi kine nγa kεtε kε, yite nde, ne pupuna temɔ nε gbakasi.

9 Ke mɔy mεkana mεte yi mi kεtima kεnje wunε kε, mi lεpima nde, wunε tί kel kumbɔ wúne botu bε kelna mεwanja na.

10 Ke kasi botu bε kelna mεwanja bεte yi mi lepe nɔ baka nε ke kasi botu bεte bε nyε temɔ kε mεyasi, bε kasi botu bε nγangila yasi nε baka bε kane yinjε mεyasi tiko Njambiyε baka, mi ti lepi ne gbela botu bε mεneti maka na. Keto má bεki nde, mi lepi ne bo, ma yite dīya nde, wunε tί diy se kε mεneti maka na.

11 Ma yasi te yi mi kwadfyε lepo nyε wunε kε, yo nde, nge mumɔ lepe nde, nyε maŋ wunε nje kpalo nyε bɔ kε kelna mεwanja ho kpalo bε ne njaŋ sumba ho jeko nyε temɔ kε kanna yinjε mεyasi tiko Njambiyε, nge nyε diki lepina bεyate ne bεsɔ ho bε mo gwena mεnjam ho mo nγangila yasi, wunε tί kel kumbɔ ko dγena ne mbet wúne nje bomo nda bεte na.

12 Ma yo bεŋa mi kε nge yi mi ta jɔse ne gbela bomo? 'Yeti bεnjɔŋ bεn yi wunε yâkanjwε jɔse na?

13 Yo nde, ke yi gbela bomo, yo Njambiyε jɔse bo. Wunε kpândi mo bεya mεkele soŋe kε njoka yun.

6

Kasi jɔsi kε njoka bekriten

1 Nge wεtε mumɔ kε njoka yun bε ne lepi sunjwε ne maŋ, nge kele yi nyε minε misi bε lepi te kε nɔ kε yi botu bεte bε yeti kε duwε Njambiyε kine bε yo kε nɔ kε yi botu bε Njambiyε kε?

2 'Wunε yeti kε duwε nde, yo botu bε Njambiyε ta jɔse botu bε mεneti maka

na? Nge bē nde, yo wuné ta jōse botu bē mēnēti maka, 'sun̄gwa nē gbela mōnō mēlēpi? 'Wuné ti yaka jōse yite na?

3 'Wuné yeti kē duwē nde, wusé ta jōse bējaki na? Nge bē dēte, 'sun̄gwa nē mēlēpi mēte yi bēnē gbela mēyasi mē mēnēti maka?

4 Ma nge kelē nde, kē njel mēlēpi dēte dyā kē njoka yun, wuné kē lī njōn botu bēte bē ma tiko temo kē yi Kumande Yesus kpalō kañe yo nyé gbela bomō nde, bo jōsa kē.

5 Mi lépi dēte, nē njōn biy wuné. 'Yite nde, kē njoka yun kiné mumō wete nē wete ε nē dyano ε yakama kombile lēpi kē njoka njōn nē na?

6 'Yo mē nde, mañ bón mañ kē nō kē yi botu bēte bē yeti kē tiko temo kē yi Njambiyē baka?

7 Gbate, yiķe yi wuné mē kē bū mēlēpi mun kē nō kē mbōmbu bomō kē kē tedye nde, wuné ma kōpō nje. Nge mumō kelē yiņa kōtu mēkele sun̄gwē nē wuné, kēto nge yi wuné ti kwáñ lalé dīyō nē sem kē? Kēto nge yi wuné ti tiki lalé nde, bo wōmbila mēyasi hēne nē mbul kē mēbō mun kē?

8 Yasi wete, yo wuné kē kelē kōtu mēkele sun̄gwē nē baña bomō, wōmbile mēyasi hēne kē mēbō mē bomō. Ma mēkele mēnōri, wuné kél hēne sun̄gwē nē bēnjōn būn.

9 'Yite nde, wuné yeti kē duwē nde, botu bēte bē kelē yasi kōtute sun̄gwē nē bēsō baka tī bē nē mbey kē *Kando Njambiyē na? Mumō tī sebila yotu nē na. Ko bembam bēte bē kiné bomari bē kelē mēwanja baka, ko bomari bēte bē yeti kē megwaki bē kelē mēwanja baka, ko botu bēte bē kans yiņa mēyasi tiko Njambiyē baka, ko botu bēte bē kē megwaki bē kelē mēwanja baka, ko bembam bēte bē nē teri bomari baka, ko bembam bēte bē dīyē bēnē bēsō bembam nda yi mbam dīyē nō bēnē nyari kē,

10 ko botu bē gubō, ko botu bēte bē nyé temo kē mēyasi, ko botu bē gwena mēnjam, ko botu bēte bē lēpina bēyate nē bēsō baka, ko botu bē n̄gañgila yasi, botu bēte hēne tī bē nē mbey kē Kando Njambiyē na.

11 Ma baña kē njoka yun bā kwey dēte. Yasi wete, Njambiyē njā weye mēbeyō mun tōkē wuné pupudye wuné pēsō nde, wuné mē nē n̄gbēñ kē mbōmbu wēnē. Yo kelnama dēte nē dīnō Kumande Yesus Krist nē deti te yi Sisinj Njambiyē wusu.

12 Mi yakama kelē yasi hēne te yi mi kwadysé, yasi wete, yasi hēne ti yaka kame mi na. Mi yakama kelē yasi hēne te yi mi kwadysé, yasi wete, kē yembē, mi tī jaye nde, yaña bīya mi nē bala na.

13 Mēdye njáki, nē yo kē kē mōy. Ma mōy dīy yí mēdye, yasi wete, Njambiyē ta kelē nde, bo hēne yiba tī bēki se na. Ndi nde, yotu ti dīy yí kelna mēwanja na. Yotu dīy yí Nyangwē Kumande, ma Nyangwē Kumande dīyē nē yotu mumō.

14 Njambiyē te ε womiya Nyangwē Kumande kō ta womiyē sendi wusé nē n̄gunjudyē nē.

15 'Wuné yeti kē duwē ka nde, mēyotu mun, yo mēdoku mē yotu *Krist na? 'Mi ta nje bū mēdoku mē yotu Krist, nē yo nje bē mēdoku mē nya mēwanja? Ko na.

16 'Wuné yeti kē duwē ka sendi nde, nge mumō nīngwē nya mēwanja, bēnē nyé mē ndi gba nē kiya yotu wete na? Yo dēte yi mēkana mē Njambiyē ke lēpō nde: <Bo hēne yiba ta kpalō nje bē ndi mbundō wete.›

17 Ma mō te ε dīyē sañgwate nē Nyangwē Kumande, mō te nē kiya takina yasi wete bēnē nyé.

18 Wuné kāmbi kelna wanja. Kwalō bēya yasi hēne te yi mumō yakama kelē, yo yeti kē kpoke mēmbundō mēnē na, yasi wete, mō te ε kelē wanja, a kél bēkidyē nē gba mēmbundō mēnē.

19 'Wuné yeti kē duwē ka nde, mēyotu mun, yo mbanjō Kimō Sisinj te yi Njambiyē nyé wuné yí joñna kē yotu yun kē na? Yeti wuné dīyē nē mēyotu mun na.

20 Kēto Njambiyē kolma wuné nē sulna yasi, dēte wuné bākidyā mēyotu mun yí lukse nē Njambiyē.

¹ Ndana, ke meyasi mete yi wunε ketima diye ne mi kέ, kimote nde, mumo tि kpoka nyari na.

² Ma yi kambو ne kelna wanja ne pam pam, yo díya nde, mumo hene bέki ne nya te wene ne nyari hene bέki ne njoηo te wene.

³ Mbam yâkaŋgwε tonje meyasi hene te yi mbam yâkaŋgwε kelo nyε nyari wene kέ. Nε nyari kē sendi dete suŋgwε ne njom.

⁴ Yeti nyari name yotu ne ne ɳguru wene na, yasi wεtε, yo njom. Sendi, yeti mbam name yotu ne ne ɳguru wene na, yasi wεtε, yo nyari.

⁵ Ke njoka mbam bεne nyari, mbaŋa tि kin jakɔsɔ ke taŋ na. Ndi nde, wunε yakama díyɔ kine saŋgwα ke taŋ, ɳgε bε nde, wunε sima nyε ɳgiŋ te yi kelo dete kumɔ ke ɳgimɔ te yi wunε pεsima, nε wunε pa nyε sosu ke meŋgwεta ne Njambiyε. Ke kɔŋte, nε wunε njάki nje saŋgwα ne koko, kambو *Satan me nje sebile wunε, keto wunε ti yaka disima díyɔ dete kέ no mbɔmbu na.

⁶ Yike yi mi lere kέ, mi lépi lero yi kite ne wunε, yeti ne nje te yi deti na.

⁷ Mi góru nde, bomo hene díy nda mi, yo nde, Njambiyε nya yasi dεlε dεlε yaka ne mumo hene, yɔkɔ ne yike, ma yoru ne yiri.

⁸ Ke yi botu bεte bε kine bomari ho bε kine bembam baka nε bekusɔ, mi ke lero nyε bo nde, yo kimote nde, bo díy nda mi.

⁹ Yasi wεtε, ɳgε bo bεnε nde, bo ti yaka gabisima díyɔ dete na nε bo kē meŋwaki, keto gwaki kimote laŋsa nde, mumo díy nda mbiye meduyɔ.

¹⁰⁻¹¹ Ma ke yi bembam bεte bε me ne bomari nε bomari bεte bε me ke meŋwaki baka, mi ke kombile lero nyε bo nde: Nyari tि díukwε ke bɔ njom na. ɳgε nyε dñuwε ke bɔ njom, a tि kεn se ke bɔ wεtε mbam na, yasi wεtε, a yɔkωne koko nje dolɔ njom kombile gwaki yan. Sendi, mbam tि soŋa bɔ ne nyari na. Ma yeti mi lere na, yo gba Nyaŋgwε Kumande lere dete.

¹² Ndana, yo mi ke lero ne ɳguru wombε, yeti Nyaŋgwε Kumande na. Mi

ke lero nde, ke yi bεnε bεtu bari, ɳgε mbaŋa bε ne nyari kumɔ ndana nde, nya te tि pa tiko temo ke yi Kumande Yesus na, ma ɳgε nya te pεsε nde, a ta kέ mbɔmbu joŋna bεne nyε, a tि soŋa bɔ ne nyε na.

¹³ ɳgε bε sendi nde, yo nyari bε ne mbam, kumɔ ndana nde, mbam te tि pa tiko temo ke yi Kumande Yesus na, ma ɳgε mbam te pεsε nde, a ta kέ mbɔmbu joŋna bεne nyε, nya te tि kin njom na.

¹⁴ Yo nde, ɳgε mbam tि pa tiko temo ke yi Kumande Yesus na, Njambiyε ke pupudye nyε keto nyari. Sendi, ɳgε bε nde, nyari tि pa tiko temo ke yi Kumande Yesus na, Njambiyε ke pupudye nyε keto njom, keto ɳgε yo ti kelna dete na, yite bɔnɔ bete yi wunε ta ja baka ta bε nda yasi memi, ndi nde, ndana bo me pupunate.

¹⁵ Yasi wεtε, ke yɔkɔ ε tि pa tiko temo ke yi Kumande Yesus kɔ pεsε nde, a ke kwā, na kwāŋ. Komete, mɔ njɔŋ wun te ε tikama kɔ, ko mbam ko nyari tि díyɔ mekomɔ ke yite na. Njambiyε jebama wuse, nε wuse joŋna ne te.

¹⁶ Nyari, 'yo ka wε ta joŋgwε njoηo? Ma mbam, 'yo ka wε ta joŋgwε nyari wɔ? Wε duwā ne ɳgε?

¹⁷ Siya te ndi nde, mumo hene jōŋnaŋgwε ke teri te yi Nyaŋgwε Kumande pεsima kέ, ke teri te yi Njambiyε dolma nyε kete ke ɳgimɔ te yi nyε jebama ne nyε kέ. Yo yasi te yi mi kombile lero nyε meŋjɔŋ me bomo hene bε sima tiko temo ke yi Kumande Yesus.

¹⁸ ɳgε bε nde, Njambiyε jebama mbam, yite bo sima pεsɔ nyε, a díy ndi ke teri te yite. Ma ɳgε bε nde, a jebama nyε, yite bo tि pa pεsɔ nyε na, a tि njaŋgwε yotu yi kέ sɔ bomo nde, bo njάki nje pεsɔ nyε na.

¹⁹ Ko bo pεsi mumo ko bo ti pεsε nyε, yinɔri hene gbelate. Ma yasi te yi bε njukute ke meyasi menɔri hene, yo bεnε gwa memboŋga me Njambiyε.

²⁰ Mumo hene díy ndi ke teri te yi Njambiyε dolma nyε kete ke ɳgimɔ te yi nyε jebama ne nyε kέ.

²¹ ɳgε bε nde, wε bε ke díyɔ bala ke ɳgimɔ te yi Njambiyε jebama ne wε kέ, wε tि njaŋgwε yotu yo na. Yasi wεtε, ɳgε

wé kwedya nje te yi duwé ke diyó bala te, we tí ndekidya na.

²² Keto bala héné te yi Nyangwé Kumande jeba, a sonma mbete ke teri diyó bala. Yo sendi nde, mumó héné te yi Nyangwé Kumande jeba piñó te yi nyé yeti bala, mō te ke kpaló nje bë bala *Krist.

²³ Njambiyé kolma wuné né sulna yasi. Wune tí kpal nje diyó bala bómá na.

²⁴ Ma wuné njón, mumó héné díy ndana ke keki Njambiyé bengwé ndi teri te yi Njambiyé dolma nyé kete ke ñgimó te yi nyé jebama né nyé ké.

Kasi bekó nè bekusó bomari

²⁵ Ma ndana, ke yi bembam bête be tí pa duwé boma nè ke yi bindi bómári, Nyangwé Kumande tí nyé mi yiná mboñga te yi lepo ke kasi yan na. Yasi wéte, mi ta lepo yembe nda yi Nyangwé Kumande tedya ñgikwa né pë yembe nde, bómá nyéki temó ke yasi te yi mi lepe ké.

²⁶ Pë yan, mi bénja kimóte nde, mbam tí boñ nyari na, a díy kó keto menjangwé mete yi dyá ndana ké.

²⁷ Ngé bë nde, we më né nyari, we tí sañ nde, wuné wánjangwé se na. Ngé bë nde, we tí pa bë né nyari na, we tí sañ nje te yi bë nò na.

²⁸ Yo nde, ngé wé bù nyari, we tí kelé yiná bëya yaná na. Sendi, ngé nya te ε ndi bindi te kó kë megwaki, a tí kelé yiná bëya yaná na. Yasi wéte, mi lépi yike keto mebónë mete yi botu bête be kelé megwaki ta sañgwa nò ke joñgwé dyán ké. Ma mi yeti ke kwadysé nde, wuné sângwáñgwé né mebónë mete na.

²⁹ Ma wuné njón, yasi te yi mi kwadysé lepo ké, yo nde, ñgimó me kumte. Kande ndana baka bë né boma baka díy nda bo kine boma na.

³⁰ Botu bête be ke lelo baka díy nda bo yeti ke lelo na. Botu bête be ke sosa baka díy nda bo yeti ke sosa na. Baka bë díki bómá meyasi baka sôña temó né sap ke meyasi mete.

³¹ Ma botu bête bë joñna né meyasi më meneti maka baka díy nda bo ti jónjangwé né yo na, keto yasi héné te

yi bénja ke meneti maka ké ke kwá kwañgo.

³² Mi lépi dete, keto mi góru nde, wuné tí gwaki kañ yaná na. Mó te ε kine nyari kó ke nyé dyano dyene héné ke mesay më Nyangwé Kumande, take yasi te yi nyé yâkañgwé keló, né Nyangwé Kumande bë né mesosa né nyé.

³³ Ma mō te ε më né nyari kó ke nyé dyano dyene héné ke meyasi më meneti maka, take yasi te yi nyé yâkañgwé keló, né nyari bë né mesosa né nyé,

³⁴ yite, metake më mbam më yiba. Nya te ε yeti ke gwaki kó ho nya te ε ndi bindi te kó ke nyé dyano dyene héné ke mesay më Nyangwé Kumande, né yotu né nè metake mënë héné bë pupunate. Ma yókó ε më ke gwaki kó ke nyé dyano dyene héné ke meyasi më meneti maka, take yasi te yi nyé yâkañgwé keló, né njom bë né mesosa né nyé.

³⁵ Mi lépi lepi ke yí kamé né wuné, yeti boñna kól nyé ke ñgiñ yun na. Yo nde, mi lépi yasi te yi ta bë kimóte pë yun yi ta keló nde, wuné díy gba sañgwate wúne bë Nyangwé Kumande kine yaná te yi yakama nje kóbë sendi wuné soné na.

³⁶ Ngé mumó bénja nde, yo bëyate, keto ñgondú wene ma jekó diyó bindi te, ngé nyé kwadysé kénje nyé ke gwaki, na kél nda yi nyé kwadysé, a tí kelé bëya yaná ke yite na.

³⁷ Ma ndi nde, mō te ε pëse nde, a ta bakiye ñgondú wene bindi te kó ke keló kimóte, ngé bë nde, a pësima dete ndi ñga wéte né sat kine bë yi maló na. Ngé bë nde, yo wúla ke kwadysá te yené, ke móy temó né, yite kimóte.

³⁸ Dete, mō te ε kénje móno ke gwaki kó ke keló kimóte, ma yókó ε bakiye nyé bindi te kine kénje nyé ke gwaki kó ke keló kimóte kwá yorú.

³⁹ Nyari ta diyó sañgwate bénja njom piñó te yi mbam ndi né joñ ké. Yasi wéte, ngé sôñ bù mbam, nyari yakama ké ke bò mbam te yi nyé goruma. Ndi nde, mbam te bëki mō te ε sima tikó temó ke yi Kumande Yesus.

⁴⁰ Ma ke yembe, mi bénja nde, ngé nyé bónë dete kine kë se ke bò wéte mbam na,

a ta jojna ne te. Mi taka nde, mi sendi, mi gba ne Sisi Njambiyε.

8

Kasi menjay mete yi bo si kelɔ ne sadaka nyε baŋa benjambiyε

¹ Ndana, ke kasi menjay mete yi bo si b̄u kelɔ ne sadaka nyε baŋa benjambiyε kέ, wuse duwā nde, wuse hēne botu b̄e duwā yasi. Duwā yasi ke kelɔ nde, mumɔ bēndidya yotu, ma mēkwadysa kél nde, wuse d̄éku d̄ékɔ ke tikina temɔ te yi wuse tike ke yi Njambiyε kέ.

² Ngε wete mumɔ take nde, a ke duwe yaŋa, a d̄ukwε nde, a t̄i pa duwe kpasa duwate na.

³ Yasi wete, ngε mumɔ kwadysa Njambiyε, komete, Njambiyε duwā nyε.

⁴ Dete, ke kasi dyena menjay mete yi bo b̄u kelɔ ne sadaka nyε baŋa benjambiyε kέ, wuse ke duwe nde, yasi hēne te yi mumɔ kanε ke to mboko tikɔ Njambiyε kέ, gbelate. Yo nde, kpasa Njambiyε ndi wete ne wete kine mbaŋa se na.

⁵ Ngε bε nde, yo ne yin̄a meyasi mete yi diye ke kwey n̄e ke meneti yi bo jeba nde benjambiyε nda yi yo gbate ne budya benjambiyε n̄e budya bekumande kέ,

⁶ pε yusu, he duwā nde, Njambiyε ndi wete ne wete. Yo Da te ε kusuma meyasi hēne kó. Wuse jónaŋgwε wokuna ne nyε. Sendi, wuse ndi ne Nyaŋgwε Kumande wete ne wete, yo Yesus Krist te yi Njambiyε kwaŋma ne nyε yí kuso ne meyasi hēne kó. Njambiyε kwaŋma sendi ne nyε yí kuso ne wuse.

⁷ Yasi wete, yeti bomɔ hēne duwe meyasi menori na. Baŋa bomɔ sima yila ne kasi kanna yin̄a meyasi tikɔ Njambiyε. Yo me nde, ngε bo dyε menjay mete yi bo kelɔ ne sadaka nyε yin̄a meyasi kέ, ke temɔ yan d̄ekε nda bo kelma yin̄a yasi te yi nyε sembɔ, keto temɔ yan tekinate.

⁸ Ma yo kine wete kwalɔ medye yi kelɔ nde, Njambiyε jâya wuse na. Ko he dyâki, yo yeti ke kame wuse yaŋa ke mbɔmbu wene na. Ko he t̄i dyε, yo yeti ke soŋε sendi wuse yaŋa na.

⁹ Yasi wete, wune d̄iy ne sɔsɔ, kambo teri te yi wune sima t̄ökε kέ me nje jatidye tekina bomɔ ke bεya nje.

¹⁰ Yo nde, ngε m̄ te ε ne tekina temɔ kɔ bεŋε gba we, we m̄ te ε ma duwe meyasi mete kɔ ke d̄iyε dyena ke mbanjɔ komɛ bomɔ kanε baŋa benjambiyε kέ, 'yo t̄i nyε m̄ te d̄eti te yi dyε menjay mete yi bo kelɔ ne sadaka nyε baŋa benjambiyε kέ na?

¹¹ Ngε bε d̄ete, m̄ te ε ne tekina temɔ kɔ, m̄oŋ yi *Krist gwā kεto ne kɔ ta yambile, kεto duwā yasi te yi we n̄o ke meyasi mete kέ.

¹² Ma bεya yasi te yi wune kelma d̄ete yí kɔmbe ne temɔ benjɔŋ bun yi ndi tekinate kέ, wune kél yo ne Krist.

¹³ Dete, ngε bε nde, yin̄a medye mete yi mi dyε kέ yakama jatidye maiŋ mbε ke bεya nje, ko mi t̄i dyε se yo wete yesɔ na, kambo yo me nje jatidye nyε ke bεya nje.

9

Mɔ tomun Krist n̄e nduku mesay mene

¹ 'Yeti ka mi diye ne yotu mbε na? 'Mi yeti ka m̄ tomun Yesus na? 'Mi t̄i bεŋε ka Nyaŋgwε Kumande wusu Yesus ne misi membe na? Yasi te yi tedye mesay mete yi mi kelma nyε Nyaŋgwε Kumande kέ, 'yeti wune na?

² Ngε bε nde, baŋa bomɔ ke lεpɔ nde, mi yeti m̄ tomun wene na, ke yun biran̄, mi m̄ tomun wene. Keto yasi te yi tedye nde, mi ke kelɔ mesay me m̄ tomun kέ, yo wune, keto wúnε bε Nyaŋgwε Kumande saŋgwate.

³ To te yi mi sumε kol yεn̄sa lεpi nyε botu bεte bε lεpina bεyate ne mi baka, yo nde:

⁴ 'Wuse ti yaka dyε ho hɔbiye yaŋa ke mesay mete yi wuse kelɔ kέ na?

⁵ 'Wuse ti yaka b̄u sendi wete nya te ε ma yεn̄sa temɔ jayε Njambiyε ne megwaki kέ n̄o ke membe hēne nda yi baŋa botu bε tomun bε Nyaŋgwε Kumande n̄e bεmaŋ bεne n̄e Sefas kelɔ kέ na?

⁶ 'Yite nde, ndi sine Barnabas bεro yâkaŋgwε kelɔ mesay ndi ne mebɔ musu?

⁷ Yo soja te nda ε kε dýambi, a má nje gbo yotu ne ne ḥguru wene kó? Mó te nda ε bε nyambi, a má díyó kine dye nduku mesay mene kó? Nda dale ḥenday, a má díyó kine dye mōrōku mēberi me ḥenday bete kó?

⁸ 'Yasi te yi mi lere ké yeti ke kelna ka dete ke joŋgwé bomo na? 'Ko membonga me Njambiyé ti lépi sendi dete na?

⁹ Yo ketinate ke membonga mete yi Møyisi ketima ké nde: <We tí kanja numbu nday piŋj te yi nyé ke kelo mesay me natina nyambi yí bakes ne kopu te ne njoso te ke na.› Lépi ke yi Njambiyé lere ké, 'a lépi ka keto benday?

¹⁰ Yeti keto su yi nyé lere dete ké na? Gbakasi, bo kéti yasi ke keto su nde, yókó ε putike ḥgwaŋ kó békí ne bívina temo nde, a ta bε ne yaŋa kete. Sendi, yókó ε kute yiŋa nyambi kó békí ne bívina temo nde, a ta bε ne ḥgabiye kete sendi.

¹¹ Nge bε nde, wuse nyanya meyasi mete yi Kimó Sisiŋ nyé mumó ké ke metemó mun, 'yo má nje bε gba sulnate pe yun nde, wuse bón̄ gbelá meyasi mete yi kame mumó ke joŋgwé te yi membundo ké ke mebó mun?

¹² Nge bε muka nde, baŋa bomo yakama bū meyasi mete ke mebó mun, 'sun̄gwa ne wuse? Ko yinɔri, wuse tí nyé misi kete na, wuse kpalma saŋgwa ne mebóne ke meyasi hene, kambó he me nje kelo yiŋa yaŋa te yi yakama petó Kimó Tom *Krist.

¹³ Wune duwá nde, botu bete bε kelε mesay ke mbanjó Njambiyé baka kwédyaŋgwé medye ke meyasi mete yi wule ke mbanjó Njambiyé ké. Sendi, botu bete bε ne mesay me wona bonyamo yí kelo ne sadaka nyé Njambiyé baka ne ḥgabiye te yan ke moyte.

¹⁴ Dete sendi, Nyanya Kumande pésima nde, botu bete bε ne mesay me lepina Kimó Tom baka jōŋnaŋgwé ne nje lepina Kimó Tom.

¹⁵ Ko dete, ke yembe, mi tí nyé misi ke meyasi menɔri na. Yike yi mi kete ké, mi ti kéti yí diye ne yiŋa yaŋa na. Kimote nde, mi gwáki, laŋsa nde, wete mumó sôŋa mesosa mete yi lepina Kimó Tom te yi mi

lere ne gbélate ké nyé mi ke temo ké.

¹⁶ Yo nde, lepina Kimó Tom te yi mi lere ké yeti yasi te yi luksa yotu mbe na, yo say te yi Njambiyé pésima nde, mi kél. Keto nge mi díyé kine lepó Kimó Tom te na, mebóne ta bača ke to mbe.

¹⁷ Má békí nde, yo mi tóke mesay mete ne ḥguru wombe, ma mi yakama dye nduku mesay mete. Ma nda yo Njambiyé pésé nde, mi kél say te ké, yo mapi te yi nyé sobjdyá mi ké.

¹⁸ 'Ma dete, nduku mesay membe ta wule ba we? Yo ndi nde, lepina Kimó Tom te yi mi lere ké, mi lépi yo ne gbélate nyé bomo kine diye yaŋa na kine bonyawé yasi te yi bo yákaŋgwé nyé mi ke lepina Kimó Tom te na.

¹⁹ Mi yeti bala mumó na, ko dete, mi kpalma nje nyé díyó bala ke yotu mbe keto bomo hene yí dale ne budya bomo.

²⁰ Mi joŋnama sine Beyuden nda móno Beyuden yí dale ne bo. Ke yi bomo hene be joŋna ke moy membonga mete yi Møyisi ketima ké, sine bo joŋnama sendi dete yí dale ne bo, ko békó nde, mi yeti bala membonga mete na.

²¹ Mi joŋnama sine botu bete bε yeti ke bonyawé membonga mete baka nda membonga mete yeti na yí dale ne bo. Yeti nde, mi yeti ke bonyawé membonga me Njambiyé na, yo nde, mi ke bonyawé mbonga te yi *Krist ne joŋgwé dyembé hene.

²² Mi joŋnama nda tekina mumó sine botu bete bε ne tekó baka yí dale ne bo. Mi leŋma yotu mbe nyé bomo hene yí sa nje te yi joŋgwé ne baŋa ke njokate.

²³ Mi kél meyasi menɔri hene keto lepina Kimó Tom, né mi bε ne ḥgabiye ke moyte.

²⁴ 'Ma wune yeti ke duwé ka gbate nde, nge bomo kande adingbakere, yo bo hene sedye, ko dete, ndi mumó wete ke laŋsa bε ne dasi na? Ma dete, wune sedyikwe saman te yi laŋsa.

²⁵ Bomo hene bε komasa yiŋa adingbakere baka kíy budya meyasi yí sun̄gwa ne dasi yasi te yi ta bonyó nemeno, ma pe yusu, yo yí sun̄gwa ne dasi yasi te yi tí bonyó wete yeso na.

²⁶ Yori mi ti sédyikwe mbe tukute na. Mi lón dyambi ne dimbi, yeti ne kpf kpf na.

²⁷ Mi ke sikite tedye yotu mbe məbōne tiko nda bala, kambo Njambiyé me nje lj mi nəmənə, mi mō te ε sima pele Kimo Tom te yi jongwé ne baña bomo kō.

10

Kasi jongwé botu be kando

Isarayel ke kongor

¹ Wuné njəŋ, mi yeti ke kwadysé nde, wuné ndékimaŋgwé meyasi maka na. Yo nde: Besaŋgwé busu hene beŋgwá kulutu kəndə nō. Bo hene sabiya sendi Tena manj.

² Njambiyé tōpuma bo hene ke kulutu nē ke Tena manj yí saŋgwé bo bené be Moyisi.

³ Bo hene dya sendi kiya mədye mete yi wulma ke yi Sisiŋ Njambiyé,

⁴ həbiye sendi kiya mərōku mete yi wulma ke yene kē. Bo həbiya mərōku mete yi punduma ke tari te yi Njambiyé yi dikima beŋgwé bo kē. Tari te bə *Krist.

⁵ Yasi wete, ke njoka yan, Njambiyé tī jaye sulō bomo na, yori yi bo girma nō ke moy kongor kē.

⁶ Meyasi mete kwáŋnaŋgwé dete yí kité ne wuse, ma wuse nje be ne beya mewobo nda bo.

⁷ Kpē, ne tī tiki Njambiyé, kpalɔ̄ kanɔ̄ yin̄a meyasi nda yi baña ke njoka yan kelma kē na. Meyasi kwaŋnama nda yi yo ketinate ke məkana me Njambiyé kē. Yo ketinate nde: <ε ndingelé kandō kwā dīȳ metidye, dyena, həbiye mənjam, kandə jesɔ̄.>

⁸ Kpē, he tī nyeki bo ke kelna mewanja nda yi baña ke njoka yan kelma, ε bəmə tomay kabə jo yitati səmbə səŋ ke kiya yesɔ̄ kē na.

⁹ Kpē, he tī bəba Baba Mboko nda yi baña ke njoka yan kelma, ε bənyɔ̄ŋe girise ne bo kē na.

¹⁰ Kpē, ne tī nyiŋgilangwé ne Njambiyé nda yi baña ke njoka yan kelma, ε jaki Njambiyé te ε girise bomo kō wo bo kē na.

¹¹ Meyasi mete dyanma pē bo yí kité ne bəsə. Bo kətima yo yí nambe ne metə musu, wuse be kumma ke ŋimō te yi mbokɔ̄ ke siyɔ̄ kē.

¹² Dete, mō te ε take nde, a ke təri kō dīȳ ne səsə, a mē nje bəlo.

¹³ Wuné tī pa saŋgwá wete yeso ne yin̄a məbōbilan mete yi kwā to mumō na. Njambiyé te ε tonje meyasi mete yi nyə si kpo kō tī jaye nde, wuné sāŋgwāŋgwé ne məbōbilan laŋsa to yun na. Yo nde, ŋge məbōbilan dya pē wuné, a ta kombile menje mete yi wuné yakama laŋsa ne yo yí bə ne deti te yi disima.

¹⁴ Dete, wuné njəŋ, səŋ temō mbe, wuné kāmbi kanna yin̄a meyasi tiko Njambiyé.

¹⁵ Mi lépināŋgwé nyə wuné nda yi mumō lepina nō nyə botu bête be ne dyanɔ̄ baka. Yasi te yi mi lepē kē, wuné ne ŋguru wun jōsa yo.

¹⁶ 'Pelo tena mənjam mete yi wuse nyə Njambiyé wosoko kəte kē yeti ke saŋgwé ka wuse ne məkiyō me *Krist na? 'Mampa te yi wuse leké kē yeti ke saŋgwé ka wuse ne yotu Krist na?

¹⁷ Nda mampa ndi wete kē, dete ko nde, wuse mənyaŋgi, wuse hene ndi yotu mumō wete, keto wuse ŋgbóku dye ndi mampa wete.

¹⁸ Wuné pāŋ bəŋe botu be kando Isarayel ke məkele man. 'Yeti ndi botu bête be dye mənjay mete yi bo nyə Njambiyé ne sadaka baka bə saŋgwate bənə be Njambiyé te ε dīȳ ne mbe yuəna sadaka te kō na?

¹⁹ Yite yi mi lepē kē, 'mi kwádyikwe ləpə nde ŋge? 'Mi kwádyikwe ləpə ka nde, mənjay mete yi bo kele ne sadaka nyə baña bənjambiyé kē ka kpasa yasi? 'Ho nde, bənjambiyé bête yi bo kele sadaka nyə bo baka ka kpasa bənjambiyé?

²⁰ Ko na. Yasi te yi mi lepē kē, mi lépi nde: Mənjay mete yi botu bête be yeti ke duwé Njambiyé bū kelə ne sadaka kē, bo ti nyéki sadaka te nyə Njambiyé na, bo nyéki nyə beya məsisinj. Ma mi yeti ke jaye nde, wuné bəki saŋgwate ne beya məsisinj na.

²¹ Wuné ti yaka həbiye pelo tena

menjam te yi Nyangwé Kumande, nje kwá hóbiye sendi pelo tena menjam te yi beya mésisí na. Wuné ti yaka díyo dyena ke bém mèdye mète yi Nyangwé Kumande, nje kwá sendi díyo dyena ke bém mèdye mète yi beya mésisí na.

22 'Hé kél ka dete yi dake ne ñgambi Baba Mbokó? 'Hé táká ka nde, wuse kwá deto ne nyé?

23 Mumó yakama keló yasi héné te yi nyé kwadýe, yasi wéte, yeti yasi héné kame mumó na. Mumó yakama keló yasi héné te yi nyé kwadýe, yasi wéte, yeti yasi héné nyé mumó deti na.

24 Mumó tí saj ndi ménycjo mète yene na, yasi wéte, a sáj ménycjo mète yi jakoso.

25 Wuné dyáki njay héné te yi bo dyangwé ke lumó kine bë ne yinja beya metake ke temo yun na,

26 keto méneti maka, yo yi Baba Mbokó nè mèyasi héné te yi díye kete.

27 Ngé mó te ε tí mó Njambiyé kó jéba wuné ne mèdye, ngé wuné ké, wuné dyáki yasi héné te yi nyé ta punje nyé wuné kine bë ne yinja beya metake ke temo yun na.

28 Ndi nde, ngé mumó lere nyé wuné nde: <Béja, bo bojma njay te yike keló ne sadaka nyé yinja mèyasi,> komete kpe, ne tí dyaki yo na, kambo mèkele mète me nje njançwé temo mó te ε sima si lero dete nyé wuné kó.

29 Yike yi mi lere ké, mi ti lépi ke nje metake mète yun na, mi lépi ne metake me mó te yoro. 'Ma mi ta díyo kine keló mbe yinja yasi keto metake me wéte mumó keto ngé?

30 Ngé mi nyé Njambiyé wosoko ke mèdye mète yi mi díye ké, 'bo ta nje tapita beyate ne mi ke yasi te yi mi nyé Njambiyé wosoko keto ké keto ngé?

31 Dete, ko wuné dyáki ngé ko wuné hóbiya ngé ko wuné kél yasi te nda, wuné yâkangwé keló mèyasi héné yí lukse ne Njambiyé.

32 Wuné tí kel yasi te yi yakama jatidye wéte mumó ke beya nje na, ko Beyuden ko botu bëte bë yeti Beyuden ko njoj

botu bëte bë tike temo ke yi Njambiyé baka.

33 Yo dete nda yi mi sendi sà nje te yi keló yasi te yi mumó héné kwadýe ke mèyasi héné te yi mi kelé ké. Mi ti sáj ménycjo mète yembe na, yasi wéte, mi sáj yi buycó bomó, né bo ju.

11

1 Wuné kél mèyasi nda mi, nda yi mi ne ñguru wombé beñgwé sendi yi Krist ké.

Kasi teri nyari ke mbanjó Njambiyé

2 Mi ke bëse wuné, keto wuné ke take mi ke mèyasi héné, bakidye sendi mèyasi mète yi mi tedya wuné beñgwé ndi yasi te yi mi lepima nyé wuné ké.

3 Yasi wéte, mi kwádyikwé nde, wuné dûkwé nde, ke yi mbam héné, yo *Krist díye ne nyé. Ke yi nyari, yo mbam díye ne nyé. Ma ke yi Krist, yo Njambiyé díye ne nyé.

4 Mbam héné ε ñgweta ne Njambiyé ho punje mélépi me Njambiyé ne guka ke to ke yeliye yókó ε díye ne nyé kó.

5 Ma ke yi bomari, nyari héné ε ñgweta ne Njambiyé ho punje mélépi me Njambiyé kine petó to ne aŋgesa na ke yeliye yókó ε díye ne nyé kó. Keto yo ndi kiya yasi wéte nda yi nyari bë ne kpoj ké.

6 Ngé nyari ti pete to ne aŋgesa na, na síki peso sendi nyiño to. Ma nda pesina nyiño to nè díynate ne kpoj yasi njón ke yi nyari ké, a pété to ne aŋgesa.

7 Ma ndi mbam tí peti to ne na, keto Njambiyé kusuma mbam bojna ne nyé. Meluksa mète yi Njambiyé bë no ké ke beñna ke yotu mbam. Ma meluksa mète yi mbam ke beñna ke yotu nyari.

8 Yo nde, Njambiyé tí bù nyari yí kuso ne mbam na, yasi wéte, a bón mbam nje kuso ne nyari.

9 Sendi, Njambiyé tí kuse mbam keto nyari na, yo nde, a kúsu nyari keto mbam.

10 Dete, yí kambo ne bejaki bë Njambiyé, nyari yâkangwé bë ne yinja yasi yí petó ne to ne, yí tedye nde, mbaña mumó díye ne nyé.

11 Ko békó dete, ke yi botu bëte bë díye sañgwate bëne bë Nyançwé Kumande baka, yo nde, mbam ti yaka keló yaña

nyepo kine nyari wene, ho nyari ti yaka kelo yaña nyepo kine njom na.

¹² Keto nda yi Njambiyé bojma mbam kwey kusso ne nyari, yo muka sendi dete nde, yo nyari ja mbam, ma yasi hene wúla pe yi Njambiyé.

¹³ Wune ne nguru wun pési lepi ke: 'Yo ka kimôte nde, nyari ḥgwétañgwé ne Njambiyé kine angesa ke to?

¹⁴ Ngé wuse sambile misi bënejé nda yi Njambiyé kusuma ne meyasi ké, 'wune ne nguru wun yeti ke bënejé nde, yo yasi njon nde, mbam bëki ne sewna nyinjo to ne gbusak na?

¹⁵ Ma yo yasi mëluksa pe yi nyari nde, a bëki ne sewna nyinjo to dete, keto Njambiyé nya nyé yo ýí peto ne to nda angesa.

¹⁶ Pe yusu, ngé mumo kwaduyé bïye meso, ko wuse ko yiña mënjoñ me botu bëte be sima tiko sendi temo ke yi Njambiyé baka, wuse yeti su ke njel mëkele te wene mëte yite na.

Kasi teri mumo ke dyena medye

me Njambiyé

(Mt 26; Mk 14; Lk 22)

¹⁷ Ma ke meyasi mëte yi mi ta lepo ndana ké, ko kine yaña te yi mi ke bëse wune kete na. Yo nde, mëwesidya mëte yi wune wesidya ké yeti ke nyé wune yaña na, yasi wete, yo ke kpalɔ bekidyé wune bekidyá.

¹⁸ Bosa yasi te yi mi woke ké, yo nde, komé wune ngbo wesidya ké, mëbaka ke dyà ke njoka yun. Mi ke jaye nde, yiña mëbaka bëñnañgwé dëte ke njoka yun,

¹⁹ ýí duwe ne kpasa botu bëte be kë mbombu dìyò ne ngbingim baka.

²⁰ Yo ke bëñna gbate nde, komé wune wesidya ké, wune ti wésidyañgwé ýí dyena medye me Njambiyé na.

²¹ Keto komé wune kande medye ké, mumo hene kanda sunja ndi nje medye te yi nyé njà no ké. We bëña, baña ke tika ne nja, baña ke gwe yan mënjam.

²² 'Yite nde, wune yeti ne metu komé wune yakama dyena ho hëbiye yiña yaña na? 'Yo ka nde, wune ke kwaduyé yeliye

njorj botu bëte be tike temo ke yi Njambiyé, wuñgwé sendi botu bëte be kine yaña baka? 'Wune kwádyikwé nde, mi lëpi ne ñge nyé wune? 'Mi bësikwé ka wune ke yite? Ko na.

²³ Ke yembé, yasi te yi Nyangwé Kumande tedya mi ké, yo yite yi mi kwañdya nyé wune. Yo nde: Ne tu ke ñgimo te yi bo dyangwa ne nyé ké, ε nyé bù mampa.

²⁴ Ke nyé ma si nyé Njambiyé wosoko ké, ε nyé leke yo lepo nde: <Yike membundo membe yi mi nyé keto yun ké. Wune kë kelo deke yi take ne mi.›

²⁵ Ke bo ma si dyena ké, ε nyé bù sendi pelo tena mënjam nyé bo nda yi nyé kelma ne mampa ké lepo nde: <Peló tena mënjam te yike, yo jónja mbon te yi ke kelna ne mëkiyó membe. Wune kë kelo deke mëngimo hene hëbiye yo ýí take ne mi.›

²⁶ Yo nde, mëngimo hene te yi wune dye mampa ké, hëbiye pelo tena mënjam maka, yo lepina kasi soñ Nyangwé Kumande yi wune lepe ri kumó ke ñgimo te yi nyé ta nje.

²⁷ Dete, mumo hene ε ta dye mampa ke ho hëbiye pelo tena mënjam maka kine jëse na, jësi ta balo ke to ne, keto a yeliya yotu nè mëkiyó me Nyangwé Kumande.

²⁸ Dete, mumo hene pâñ pa nembe temo ne, a má nje dye mampa ke, hëbiye sendi pelo tena mënjam maka.

²⁹ Keto ngé mumo dye mampa ke, hëbiye pelo tena mënjam maka kine duwe njembôte ne yotu Nyangwé Kumande na, mò te dyáki hëbiye ýí dale ne jësi bëte ke to ne.

³⁰ Yo keto te yite yi botu bë kësu nè botu bëkon tondé no ke njoka yun. Yo ndi keto te sendi yi baña budyaate sima gwe ke njoka yun.

³¹ Má bëki nde, wuse ne nguru wusu ke pa kande nembe teri su, ma wuse yeti ke sañgwa ne jësi na.

³² Yo nde, Nyangwé Kumande jósa wuse tedye wuse mëbône, kambo he me nje balo jësi sañgwa ne pönsi sine botu bë meneti maka.

³³ Wune njorj, dëte ngé wune wesidya ýí dyena, baka lâdya bëso.

³⁴ Ngé mumo gwe nja, a dyénangwé ke tū dyené, kambo wuné me nje díki wesidya yí dale ne josi bete ke to yun. Mi ta kombile bukwé mélépi mete yiri komé mi ta nje ké.

12

Kimó meyasi mete yi

Kimó Sisiñ nyé kék

¹ Wuné njøj, mi yeti ke kwadysé nde, wuné ndékimañgwé yaña ke kasi kimó meyasi mete yi Kimó Sisiñ nyé mumo kénna.

² Wuné ke duwé nde, ke ñgimo te yi wuné bá kine duwé Njambiyé kék, wuné díkima jaye nde, bo bón wuné tumbila nō ke nje meyasi mete yi bomo tike temo kete kine nde, wuné némbo yaña na.

³ Yori yi mi lere nyé wuné nde: Ko mumo wéte ne wéte ti yaka lerpina ne deti te yi Sisiñ Njambiyé kpaló nje kita ne Yesus na. Sendi, mumo ti yaka lero nde: «Yesus, nyé Nyangwé Kumande,» ngé Kimó Sisiñ ti nyé nyé deti te yi lero dete na.

⁴ Kimó Sisiñ nyéki bomo meyasi déle déle, ko dete, yo hénne wúla ndi ke kiya Sisiñ wéte.

⁵ Yo ne misi mesay déle déle, ko dete, yo hénne wókunañgwé ndi ne Nyangwé Kumande wéte.

⁶ Bo mesay déle déle, ko dete, yo ndi kiya Njambiyé wéte nyé jéj kelna yasi hénne yaka ne mumo hénne.

⁷ Kimó Sisiñ kél mesay ke yotu mumo hénne yí kame ne bomo hénne.

⁸ Kimó Sisiñ nyéki baña dyanó te yi tapita nō, ma kiya Sisiñ te má nyé baña deti te yi duwé mélépi me Njambiyé.

⁹ Ke yi baña, kiya Kimó Sisiñ te kél nde, bo fíki temo ne ñgbik ke yi Njambiyé. Ma kiya Sisiñ te kél sendi nde, baña békí ne deti te yi sidye mèkon me bomo.

¹⁰ Kimó Sisiñ te nyéki baña deti te yi keló nyangwé mèkele, a má nyé sendi baña deti te yi punja mélépi me Njambiyé, nyé baña deti te yi nembe mésisin. Ke yi baña, a nyéki bo deti te yi duwé yiña menumbu déle, nyé baña deti te yi

kwañdye mélépi mete ke menumbu mete yi bomo woke kék.

¹¹ Yo ndi kiya Kimó Sisiñ wéte kele mesay menori hénne yi nyé mumo hénne ñgabiyé te yene bengwé yasi te yi nyé Kimó Sisiñ kwadysé kék.

Kasi medoku me yotu

¹² Mumo ndi ne yotu wéte ne budya medoku, nda medoku me yotu hénne sañgwé keló ndi yotu mumo wéte. *Krist nyé sendi dete.

¹³ Yo nde, wuse hénne, ko Beyuden ko baka be yeti Beyuden baka, ko bala ko baka be yeti bebala baka, bo tópuma wuse ne deti te yi kiya Kimó Sisiñ, né wuse nje bá ndi kiya yotu mumo wéte. Wuse boñma sendi kiya Kimó Sisiñ te.

¹⁴ Yotu mumo yeti ndi ne doku wéte na, yo ne medoku budya.

¹⁵ Ngé kol lere nde: «Nda mi yeti bá kék, mi yeti ñgabiyé yotu na,» ngé kol lere dete, 'yo ta keló ka nde, a ti békí gba ñgabiyé yotu?

¹⁶ Ma ngé tó lere nde: «Nda mi yeti misi kék, mi yeti ñgabiyé yotu na,» ngé tó lere dete, yo ta keló ka nde, a ti békí gba ñgabiyé yotu?

¹⁷ Yotu má békí hénne tandé misi ne misi, 'ma mumo wóku pë ne ngé? Yo má békí tandé tó ne tó, 'ma mumo númsa yasi ne ngé?

¹⁸ Yo nde, Njambiyé tembidya doku yotu hénne ke yotu mumo nda yi nyé Njambiyé kwadysé.

¹⁹ Doku yotu hénne má békí ndi yasi wéte, 'ma yotu mumo ba we?

²⁰ Yo nde, yotu ndi wéte ne medoku mete budya.

²¹ Misi ti yaka lero nyé bá nde: «Yeti kasi mbé ne we na.» Ko to ti yaka lero sendi nyé kol nde: «Yeti kasi mbé ne we na.»

²² Ko na, yo nde, yiña doku me yotu te yi wuse bengwé nde, yo ti yaka keló nyangwé yasi kék, ne gba mesay mete yene yí keló.

²³ Ma yíke yi wuse bësile, yo yite yi wuse jeke kombile. Wuse jéki nyé misi ke medoku me yotu te yi wuse gwe njón te kék.

²⁴ Ma yike yi ne nyɔŋjɔ kékí díya se nde, wuse nyéki misi kete na. Njambiyé kombila ndiŋgélè yotu mumɔ, né mumɔ jeki nyé misi kékí medoku me yotu te yi ti kumɔ nyɔŋjɔ kékí.

²⁵ A kelma dete, né ndiŋgélè yotu bë ndi yasi wëtë kine mëbaka na, né medoku me yotu hëne ñgbø kelò yasi yí kamna nò.

²⁶ Ngé doku yotu wëtë kònè, yo medoku me yotu hëne kònè. Ngé bo lukse doku yotu wëtë, yo medoku me yotu hëne bë ke moy mësosa.

²⁷ Dete sendi, wunè hëne ñgbø kelò ndiŋgélè yotu Krist, ma mumɔ hëne kékí njoka yun doku te.

²⁸ Njambiyé tembidya ñomɔ dèle dèle ke moy njɔŋ botu bête be tike temo kékí yi Kumande Yesus baka. Bosa ñomɔ, yo botu be tomun be Yesus. Ke kònje, botu be punja mëlepi me Njambiyé. Yitatite, botu be tedya ñomɔ mëlepi me Njambiyé. Ke kònje benori hëne, yo sendi ne botu bête be ne dëti te yi kelò nyangwé mëkele nè botu bête be ne dëti te yi sidye mëkɔn. Yo sendi ne botu be kamna ñomɔ nè botu bête be díye ne bësɔ, nje bù botu bête be ne jëŋ te yi lëpina ne yinja menumbu dèle.

²⁹ Ne bénja nan? 'Bo ka hëne botu be tomun be Yesus? 'Bo hëne ka botu be punja mëlepi me Njambiyé? 'Bo ka hëne botu be tedya ñomɔ mëlepi me Njambiyé? 'Bo hëne bë ka ne dëti te yi kelò nyangwé mëkele?

³⁰ 'Yo bo hëne bë ne dëti te yi sidye mëkɔn? 'Bo hëne bë ne jëŋ te yi lëpina ne yinja menumbu dèle? 'Yo ka bo hëne bë ne jëŋ te yi kwaŋdya mëlepi mëte kékí menumbu mëte yi ñomɔ woké kékí?

³¹ Dete, wunè nyéki sosu yun kékí gësuna meyasi mëte yi kwaŋma meyasi hëne kékí njoka meyasi mëte yi Kimɔ Sisiŋ nyé mumɔ kékí.

Kasi mëkwadysa

Ma ndana, mi ta tedye wunè kpasa kimɔ nje te ε kwaŋma menje hëne.

13

¹ Ko nde, mi lëpi menumbu me ñomɔ wëtë wëtë, lëpo numbu bejaki, ngé mi yeti ne mëkwadysa kékí temo na, yite mi

nda mbonja ho foŋgwé te yi dñungwa ne ñgwéŋ ñgwéŋ kékí.

² Ko mi békí ne dëti te yi punja mëlepi me Njambiyé, bë ne dëti te yi duwe meyasi hëne te yi díye sôdyate, bë sendi ne duwà ndiŋgélè meyasi hëne, ko mi tiki gba temo kékí yi Njambiyé saman te yi munè mëkeki kékí bëtë womanja, ngé mi yeti ne mëkwadysa kékí temo na, mi gbelate.

³ Ko mi kwâŋdya kusuku mbë hëne yí dalɔ ne buka ñomɔ, ko mi kâňa yotu mbë nyé ñomɔ nde, bo lôdyukwé, ngé mi yeti ne temo mëkwadysa na, yite tì kamë mi yaňa na.

⁴ Mëkwadysa kékí nde, mumɔ gbisi bësɔ kamë bësɔ. Yo kékí nde, mumɔ tì gëru yasi jakësɔ na. Yo kékí sendi nde, mumɔ tì susula yotu ho bësɔ yotu na.

⁵ Mëkwadysa ti kékí yasi te yi wuŋgwé mumɔ na. Yo ti kékí nde, mumɔ gôsu ndi menyɔŋjɔ mëte yene na. Mëkwadysa kékí nde, mumɔ tì woku ñgambi na, yo ti nyéki ñgôl kékí temo mumɔ na.

⁶ Mëkwadysa ti kékí nde, mumɔ sôsaŋgwé komë mumɔ kele këtu mëkele na, yasi wëtë, yo kékí nde, mumɔ sôsaŋgwé komë nyé kele ñgbéŋ mëkele.

⁷ Mëkwadysa kékí nde, mumɔ tì kiki yasi hëne te yi bo kele ne nyé kékí ne ñgwëtë. Yo kékí nde, mumɔ tì kiki temo kékí yasi hëne, bë ne bëbina temo kékí yasi hëne, disima sendi yasi hëne.

⁸ Mëkwadysa ti siy na, ma punja mëlepi me Njambiyé ta bë ne njena. Lëpina yinja menumbu ta siy wëtë yesɔ. Duwà yasi ta siy sendi.

⁹ Duwà yasi te yi wuse nò kékí, yo dëkë ne mbët. Sendi, punja mëlepi me Njambiyé te yi wuse punjé kékí, he ti púnjukwé yo hëne na.

¹⁰ Ndi nde, komë kpasa yasi ta dýa kékí, yike yi ti yaka kékí ta siy.

¹¹ Ke ñgimò te yi mi bâ mɔnɔsiké kékí, mi dikima lëpina takina nembé meyasi nda mɔnɔsiké. Ma kékí mi ma si dëkò bë mumɔ kékí, ε mi li mëkele me mɔnɔsiké hëne.

¹² Wuse si bénja yasi muka ne nduyé nda yi mumɔ bénje ne misi kékí fandafuyé kékí. Wëtë yesɔ he ta bénje yasi misi ne misi. Muka mi yeti kékí duwe

yasi hene kimote na, wete yeso mi ta duwe yasi hene nda yi Njambiyé duwe ne mi kumó njena ké.

¹³ Ndana, meyasi maka yitati ta bōne: Tikina temo ke yi Njambiyé, bibina temo ke meyasi mete yi ta dýa ké nè mekwadysa. Ma ke meyasi maka yitati, yo mekwadysa kwá mbombu.

14

Kasi punja mélépi me Njambiyé

¹ Wuné kânda goso nje te yi bë ne temo mekwadysa, ne wuné nyéki sendi temo ke meyasi mete yi Kimó Sisiñ nyé mumó ké, jekó kwá kwañgo punja mélépi me Njambiyé.

² Yo nde, mo te ε lepina ne yiña menumbu dele kó ti lépinançwé nyé bëso bomo na, yasi wete, a lépinançwé nyé Njambiyé, këto mumó yeti ke woko yasi te yi nyé lepe ké na. Meyasi me Njambiyé yi bë sôdyate yi nyé lepe ké wúla ke deti te yi Kimó Sisiñ.

³ Ma ke bë mo te ε punje mélépi me Njambiyé kó, a lépinançwé ne nyé bomo yí keló nde, bo bëki ne deti ke nje Njambiyé kë nò mbombu yí kité ne bo yí wedye sendi ne metemo man.

⁴ Mo te ε lepina ne yiña menumbu kó kél nde, nyé sa te bëki ne deti ke nje Njambiyé kë nò mbombu. Ma yoko ε punje mélépi me Njambiyé kó kél nde, njøn botu bëte be tike temo ke yi Kumande Yesus baka bëki ne deti ke nje Njambiyé kë nò mbombu.

⁵ Mi kwádyikwé nde, wuné hene lêpinançwé ne yiña menumbu. Ma mi jéki kwadye nde, wuné pûnjukwé mélépi me Njambiyé. Yo nde, nge mo te ε lepina ne yiña menumbu kó díye kine kwañdye yasi te yi nyé lepe ké, né botu bëte be tike temo ke yi Kumande Yesus woku bù deti na, yite mo te ε punje mélépi me Njambiyé kó kwá nyé.

⁶ Wuné njøn, kande yi mi ma dýáñ nò ke yun, mi má lepinançwé nyé wuné ne yiña menumbu kine punje meyasi mete yi ma bëki sôdyate ne mbombu nyé wuné na, ma yite ta kamé wuné nge? Mi má díy

kine tedye wuné yasi te yi mi duwá, ho díyó kine punje mélépi me Njambiyé, ho kine tedye wuné yiña yaña te yi wule ke mélépi me Njambiyé na, ma yite ta kamé wuné nge?

⁷ He pâj bëne gbelá meyasi nda mbule ne kunde te yi mumó tó ho mendé ké. Nge memen mete yi punde kete ké bë ne kpatak kpatak, 'mumó má nje biye ba men jembi nan?

⁸ Sendi, nge dñuñ bongwé ti punde kimote na, 'bomo yakama komsa dýambi nan?

⁹ Dete sendi, nge wuné lepina ne yiña menumbu te yi bomo yeti ke woko, 'mumó má nje biye ba to te nan? Komete, yasi te yi wuné lepe ké ke kwá nda pupo.

¹⁰ Ko bëkó nde, menumbu ne bony ke to mbokó, numbu hene lépi yasi te yi mumó woko.

¹¹ Nge mi díyé kine woko to yasi te yi mumó lepe ke yiña numbu na, mi nda jengwé ke misi me mo te. Sendi, mo te nda jengwé ke misi membe.

¹² Dete, nda wuné ke goso meyasi mete yi Kimó Sisiñ nyé mumó ké, wuné nyéki sosu yun yí bë tondunate ne meyasi mete yi ta keló nde, njøn botu bëte be sima tikó temo ke yi Kumande Yesus baka bëki ne deti ke nje Njambiyé kë nò mbombu.

¹³ Dete, mo te ε lepina ne yiña menumbu kó ñgwétañwé ne Njambiyé nde, a nyéki nyé deti te yi kwañdye yo ke menumbu mete yi bomo yakama woko.

¹⁴ Këto nge mi ñgwéta ne Njambiyé ke yiña menumbu, sisin mbe ke moy mengwéta, yasi wete, dyanó dyembé yeti ke biye to te na.

¹⁵ Mi ta keló ba nan? Mi ta ñgwéta ne Njambiyé ke yiña menumbu bengwé deti te yi sisin ne nyé mumó ké. Ndi nde, mi ta ñgwéta sendi ne dyanó, né bomo hene woku to te. Mi ta jembó jembi ke yiña menumbu bengwé deti te yi Sisiñ Njambiyé nyé mumó ké. Ndi nde, mi ta jembó sendi ne dyanó, né bomo hene woku to te.

¹⁶ Ma nge we nyé Njambiyé wosoko ndi ke yiña menumbu mete yi Sisiñ ne nyé we deti te yi lepo, 'yite gbelá botu bëte be

diyε womεte bε yeti kε duwε meyasi mete baka má nje lεrɔ nde *amen kε nyεna wosoko yo piŋɔ te yi bo yeti kε wokɔ yasi te yi we lεrε kέ keto ɳge?

¹⁷ Yo gbate nde, nyεna wosoko te yi we nyε kέ gba kimɔ yasi budyate, ma yasi wεtε, yo yeti kε kelɔ nde, mɔ te ε diyε womεte kɔ bέki ne deti kε nje Njambiyε kέ nɔ mbɔmbu na.

¹⁸ Mi kε nyε Njambiyε wosoko, keto mi kε lεpina ne yinɔ menumbu kwα wunε hεnε.

¹⁹ Ndi nde, komε mi wesidya sinε njɔŋ botu bεte bε ma tiko temo kε yi Kumande Yesus, mi bέja kimɔte yí lεrɔ yasi yitan te yi bomo ta wokɔ yí tedye ne bo yasi, laŋsa nde, mi lēpi yasi tomay kamɔ kε yinɔ menumbu.

²⁰ Wunε njɔŋ, wunε bέki ne metake mete yi goto bomo, yo tί bέki nda yi bέnɔsikε na. Ndi nde, kε nje kelna bεya mekele, wunε bέki nda gbela sekε sekε bέnɔsikε.

²¹ Yo ketinate kε mεkana mε Njambiyε nde: <Mi Baba Mbokɔ ta kwα ne betombɔ nε yinɔ menumbu dεlε yi tapita nɔ nyε kandɔ kε, ma ko dete, bo tί wokɔ mεn mbe na.>

²² Yite nde, lεpina yinɔ menumbu yeti yasi te yi tedye yaŋa kε yi botu bεte bε tiko temo kε yi Njambiyε na, yasi wεtε, yo yasi te yi tedye yaŋa kε yi botu bεte bε yeti kε tiko temo kε yi Njambiyε baka. Ma punja mεlepi mε Njambiyε, yo gba yasi te yi tedye yaŋa kε yi botu bεte bε tiko temo kε yi Njambiyε baka, yasi wεtε, yo yeti yasi te yi tedye yaŋa kε yi botu bεte bε yeti kε tiko temo kε yi Njambiyε na.

²³ He pάŋ lεrɔ nde, nge ndiŋgele botu bεte bε tiko temo kε yi Njambiyε baka ngbɔ wesidya kandε lεpina yinɔ menumbu, nge gbela bomo ho botu bεte bε yeti kε tiko temo kε yi Njambiyε baka nyiŋe dolɔ wunε, 'bo tί lεrɔ gba nde, wunε kε kɔnɔ ne to na?

²⁴ Ma nge wunε hεnε ngbɔ punje mεlepi mε Njambiyε kε numbu te yi mumɔ yakama wokɔ, nge mɔ te ε yeti kε tiko temo kε yi Njambiyε kɔ, ho gbela mumɔ nyiŋe dolɔ wunε, yasi te yi wunε hεnε ta lεrɔ kέ ta kelɔ nde, a dûkwε

mεbεyε mεnε, yo má lε sendi nyε kε temo.

²⁵ Komεte, meyasi mete yi diyε sɔdyate kε mɔy temo ne kέ ta gbasina, a má kuse mεbεyε kɔtɔ mbɔmbu kε mεnεti kanɔ Njambiyε, a má lεrɔ kε mbεy hεnε nde, Njambiyε kε njoka yun gbate.

Kasi kimɔ teri kanna Njambiyε

²⁶ Wunε njɔŋ, he yâkaŋgwε kelɔ ba nan? Komε wunε ngbɔ saŋgwα kέ, nge baŋa kε njoka yun bε ne mεjembι te yi jembɔ yí bεsε ne Njambiyε, nge baŋa bε ne yinɔ yasi te yi tedye bεsε, ho ne yinɔ sɔdyα yasi te yi punje nyε bεsε ho ne yinɔ yasi te yi lεrɔ kε yinɔ menumbu, nge botu bε kwaŋdyate bε kete yí kwaŋdye yo nyε bεsε, yasi hεnε yâkaŋgwε kelna yi nyε bomo hεnε deti.

²⁷ Nge bε nde, baŋa kε dīki lεpina ne yinɔ menumbu, ndi bomo yiba ho yitati lεpinaŋgwε. Bo lεpinaŋgwε wεtε wεtε, yɔkɔ kε kɔŋ jakɔsɔ, nε mbaŋa mumɔ kwaŋdya yasi te yi bo lεrε kέ nyε bεsε.

²⁸ Nge ti bε ne mɔ kwaŋdyate, na dībi numbu kε njoka bεsε tapita ndi kε mɔy temo ne nyε Njambiyε.

²⁹ Ke bε botu bε punja mεlepi mε Njambiyε, ndi bomo yiba ho yitati lεpinaŋgwε, nε bukwεtε baka lεŋgwε metɔ yí nεmbe yasi te yi bo lεrε kέ.

³⁰ Ma nge Njambiyε nyε mbaŋa mɔ te ε kε metidyε womεte kɔ deti te yi punje yinɔ lepi te yi bε sɔdyate, nε mɔ te yɔru pάŋ pa dībɔ numbu.

³¹ Yo nde, wunε hεnε yakama lεpina yí punje mεlepi mε Njambiyε, wunε ta lεpina wεtε wεtε, nε bomo hεnε duwε yasi, bε ne deti yí kέ nɔ mbɔmbu.

³² Sisiŋ te yi nyε mɔ punja mεlepi mε Njambiyε deti kέ kε wokuna ne nyε,

³³ keto Njambiyε yeti mɔ te ε kelε yasi ne ndul ndul na, nyε Njambiyε te ε tete. Dete, meyasi kēlnaŋgwε nda yi yo dīki kelna kε mewesidya mε botu bε Njambiyε hεnε kέ.

³⁴ Bomari yâkaŋgwε dībɔ menumbu kε mbεy hεnε te yi botu bε Njambiyε wesidya kete kέ, keto bo tί nyε bo deti te yi tapita kε mεmbεy mete yite

na. Bo yâkangwé pidye meyotu nda yi mëmboñga me Njambiyé lëre ké.

³⁵ Nge bo kwadysé duwe yinâ yaña, bo dîya ñenjoñó ñan ke moy tû. Yo yeti kimôte nde, nyari tâpitangwé ke mbey komé botu be Njambiyé wesidya ké na.

³⁶ 'Yite nde, mélépi me Njambiyé wúla ka pele yun nje nô? 'Yo kumma ka ndi pele yun bero?

³⁷ Nge mbaña lëre nde, nyé mo punja mélépi me Njambiyé, ho nde, a ne ñeti te yi Kimo Sisiñ, a dûkwé nde, yasi te yi mi kete kénje wuné ké, yo mbonga te yi wule ké yi Nyangwé Kumande.

³⁸ Ma ñge mumó ti jaye ñete na, ko Njambiyé ti jáya sendi nyé na.

³⁹ Dete, wuné njøj, wuné nyéki temó yun hene ke punja mélépi me Njambiyé, ma wuné tî peti wete mumó nde, a tî lepinangwé ne yinâ menumbu na.

⁴⁰ Ndi nde, meyasi hene kwâñnañgwé kimôte ne nje te.

15

Kasi womiya ñemuñ

¹ Wuné njøj, mi ke kwadysé nde, wuné tâka Kimo Tom te yi mi kwañdya nyé wuné ké. Wuné jayma yo sumó kol ne ñgbingim.

² Yo Kimo Tom te joñgwé wuné, ñge wuné kombile ñakidye yo kë no mbombu nda yi mi tedya wuné ké. Ma ñge wuné ti kelé ñete na, yite tikina temó te yi wuné tikima ke yi Njambiyé ké gba gbélate.

³⁻⁴ Meyasi mete yi bo tedya mi ké, mi kwañdya ndi yo sendi nyé wuné. Ma ke njoka meyasi mete, nyangwé yasi te yi mi kwañdya nyé wuné ñengwé yasi te yi yo ketinate ke mëkana me Njambiyé ké, yo nde, *Krist gwâ kete mëbeyó musu.

⁵ A njâ punje yotu nyé Sefas, punje sendi nyé ñejeké ñenê kamó jo yiba.

⁶ Ke kõnte, e nyé punje yotu nyé ñenjoñ busu, buyó yan kwañma gomay yitan ke kiya mbey. Ke njoka yan suló te ndi ndana kete ne joñ, ma baña ma gwe.

⁷ Ke kõnte yinori, e nyé punje yotu nyé Jak, punje sendi nyé botu be tomun ñenê.

⁸ Yí sidye no, a njâ punje yotu nyé mi, gba mumó nda mi poñó.

⁹ Yo nde, ke njoka botu be tomun be Yesus hene, mi nda gba dîbó mëkoku. Yo ti yaka nde, bo jébañgwé mi nde mo tomun wene na, kete mi tedya nyangwé mëbône nyé njøj botu bete be tike temó ke yene baka.

¹⁰ Ma ndana, mi me ke teri te yike, kete Njambiyé ne ñgikwa. Ngikwa te yi nyé kelma ne mi ké tî gwe mësenge na. Mi kelma mësay kwâ botu be tomun bete bari hene. Ma yeti gba mi kelé mësay mëte na, yo ndi Njambiyé kelé mësay mëte ne mi kete ñgikwa ne.

¹¹ Ma ko nde, yo mi tedye, ko nde, yo bari, siya Kimo Tom te yi wuse hene pele ké, yori. Yo yite yi wuné tikima temó kete.

Wuse ta womiye

¹² Ma ñge bo pele nde, *Krist womiya ke njoka ñemuñ, kete ñge yi baña ke njoka yun biye mëso nde, ñomó tî womiye ké?

¹³ Má ñeki gbaté nde, ñomó tî womiye na, ma ta ñe sendi nde, Krist tî womiye na.

¹⁴ Má ñeki gbaté nde, Krist tî womiye na, ma pelna Kimo Tom te yi wuse pele ké nè tikina temó te yi wuné tike ke yi Njambiyé ké gba gbélate.

¹⁵ Má ñeki nde, ñemuñ tî womiye na, ma ta ñe nde, Njambiyé tî womiye Krist na. Yite ma wuse botu bete be lëre yasi te yi Njambiyé kelé ne ñgbak ñgbak baka ke keló ja kë no, kete wuse sima lero nde, a womiya Krist.

¹⁶ Ñge ñe gbaté nde, botu bete be gwe baka tî womiye na, yite nde, Krist tî womiye sendi na.

¹⁷ Ñge ñe nde, Krist tî womiye na, yite nde, tikina temó te yi wuné tike ke yi Njambiyé ké gba gbélate, yite wuné ndi ke moy mëbeyó mun.

¹⁸ Ma yite tédyá nde, botu bete be gwâ tikó temó ke yi Krist baka ta yambile.

¹⁹ Ñge ñe nde, ñibina temó te yi wuse no pele yi Krist ké, yo ndi kete joñgwé te yi meneti maka, yite wuse jekó ñe ne ñgweté kwâ ñomó hene.

²⁰ Ma yo gbate nde, *Krist womiya ke njoka bemuŋ, nyę bosa mō te ε womiya ke njoka botu bete be ma gwe baka.

²¹ Yo nde, nda yi mumɔ wete kelma nde, bomo hene sāngwaŋgwę ne sɔŋ, dete sendi, mumɔ wete ta kelo nde, bomo hene wōmkwę.

²² Ma nda yi bomo hene ke gwe, keto bo mbo Adam, dete sendi, bomo hene be be saŋgwate ne Krist baka ta jy ne nje ne.

²³ Ndi nde, bomo ta womiyę ne nje te deke: Krist bą bosa mumɔ, ke konyte, yo ta be botu benn komę nyę ta basidye nje kę.

²⁴ Yí kę nō ndana ke siyna meyasi hene, Krist ta soŋe deti meyasi mete yi be ne nyangwę deti, soŋe deti mesisiŋ mete yi jengila ke to mboko, soŋe sendi deti meyasi mete yi be ne ḥungudye. Ke konyte, a má nje kaŋe yey diy় Kumande nyę Njambiyę te Da sidye nō.

²⁵ Yo nde, *Krist nám gbate kumɔ ke ḥimɔ te yi saŋgwę ta si kawule bependɔ benn hene tiko ke njı məkol məne.

²⁶ Njena mō pendo te yi nyę ta soŋe deti ne kō, yo sɔŋ.

²⁷ Yo ketinate ke məkana me Njambiyę nde: < Njambiyę kaŋma meyasi hene tiko ke njı məkol me Krist. > Ma ḥge Njambiyę ləpe dete, yite nde, soŋe ndi nyę, nyę mō te ε kelma nde, Krist nám meyasi mete kō.

²⁸ ḥge Njambiyę si kelo nde, Krist nám meyasi hene, komete, *Mōnō má nje wokuna ne nyę, mō te ε kelma nde, a nám meyasi hene kō. Yo ta kwaŋna dete, né Njambiyę nyepɔ nje tika Kumande ke to meyasi hene.

²⁹ He pāŋ pa ləpɔ kasi botu bete yi bo tōpə bo ke mōrōku ke numbu botu bete be ma gwe baka. ḥge be gbate nde, bemuŋ tí womiyę na, ma botu bete lépi nde, bo tōpa bo ke mōrōku ke numbu botu bete be ma gwe baka keto ḥge?

³⁰ Ma ḥge be gbate nde, bemuŋ tí womiyę na, keto ḥge yi wuse jekidye meyotu musu meŋgimɔ hene nyę sɔŋ kę?

³¹ Wunę nję, sine sɔŋ kol wete metu hene. Yo ndi gbakasi sendi dete nda yi mi lukse ne yotu mbę keto yun, keto wuse saŋgwate sine be Nyāŋgwę Kumande

wusu Krist Yesus.

³² Yo má bəki nde, mi lōŋ dyambi sine benyamɔ nyan ke Efes yí gɔsɔ ne yinę yasi nda yi bomo kele kę, ma yite ta kamę mi ḥge? Ma ḥge be nde, bemuŋ tí womiyę na, yite wuse dyēnaŋgwę, hōbiye menjam ḥgenję, keto he ta gwe nemeno.

³³ Wunę tí sebila yotu yun na, beya kumbɔ békidya tete mumɔ.

³⁴ Wunę jēmkwę kelɔ yasi ne ḥgben. Kpę, ne tí kel beya yasi na, keto baŋa ke njoka yun yeti ke duwę Njambiyę na. Mi lépi lepi ke, né njon biy wunę.

Njel yotu te yi mumɔ ta

womiyę nō kę

³⁵ Mumɔ yakama diyę nde: < Ma bemuŋ ta womiyę nan? > 'Bo ta womiyę ne njel yotu te yen?>

³⁶ Lem mumɔ, ḥge we yikile kwalɔ ke meneti, ḥge yo t̄i pa gwe na, yo má jy?

³⁷ Kwalɔ te yi we yikile ke meneti kę tí pundo ndi ne kiya njel yotu te yite na, yo bą ho mbumɔ mbusa ho yinę kwalɔ dèle yi we yikila ke meneti.

³⁸ Yo nde, Njambiyę ta nje nyę yo kwalɔ yotu te yi nyę kwadye bengwę kwalɔ mbumɔ te ete.

³⁹ Meyasi hene te yi ne joŋ yi diyę ke to meneti kę ne membundɔ dèle dèle. Meimbundɔ mete yi bomo dèle, yi benyamɔ dèle, yi benɔn dèle, yi benjanjɔ sendi dèle.

⁴⁰ Yo ne meyasi mete yi diyę ke kwey nę meyasi mete yi diyę ke meneti maka. Yasi wete, nyɔŋɔ meyasi mete yi diyę ke kwey nę yi diyę ke meneti maka kę yeti wete na.

⁴¹ Yol te yi yeso nę yi ḥgwendę nę yi besisɔ yeti wete na. Ko ke njoka besisɔ, yol yan dèle dèle.

⁴² Womiya te yi bomo ta womiyę nō kę ta be sendi dete. Yotu te yi bo pumbę kę bōku bōkɔ, ma yike yi womiyę kę t̄i bo se na.

⁴³ Yotu te yi bo pumbę kę, yo yasi nyę, ma komę yo womiyę kę, yo me kpasa nyɔŋna yasi. Yotu te yi bo pumbę kę ne kɔsɔ, ma komę yo womiyę kę, yo me tondunate ne nyangwę deti.

⁴⁴ Yotu te yi bo pumbé ké, yo gbela membundó, ma komé yo womiyé ké, yo me yotu te yi Sisiñ nyé ké. Nda yotu te yi membundó kete ké, yotu te yi Sisiñ nyé ké sendi kete.

⁴⁵ Yo nda yi yo kétinate ke mékana me Njambiyé nde: «Njambiyé kelma nde, bosa mumó Adam sôsu.» Ma njena Adam njá ñe ne sisij te yi nyé bomó joñgwé.

⁴⁶ Yotu te yi Sisiñ nyé ké yeti bosa yotu te yi mumó ñe no ké na. Bosa yotu te yi mumó ñe no ké, yo ε membundó. Yotu te yi Sisiñ nyé ko njáki nje njime.

⁴⁷ Bosa mumó, nyé mo meneti maka, keto a wúla ke ḥgbutu meneti. Ma yiba mumó te yókó wúla ke kwey nje no.

⁴⁸ Botu be meneti ke bojna ne mo te yi Njambiyé kusuma nyé ne ḥgbutu meneti kó. Botu bete be kwey ke bojna ne mo te ε wulma ke kwey nje no kó.

⁴⁹ Nda wuse ke bojna ne mo te ε wulma ke ḥgbutu meneti, wuse ta bojna sendi ne mo te ε wulma ke kwey nje no kó.

⁵⁰ Wuné njój, mi ke lepo nyé wuné nde, mumó ti yaka nyijé ke *Kando Njambiyé ne yotu te yiké yi ne membundó nè mèkiyó ké na. Sendi, yasi te yi bo ké ti yaka díyó bene yasi te yi ti bóku ké na.

⁵¹ Ne lèngwé metó. Mi ke punje yiná yasi te yi ma békí sôdyate ne mbombu ké nyé wuné, yo nde: Yeti wuse héné ta gwe na, ndi nde, meyotu musu héné ta si senjo.

⁵² Yo ta kwañna ndi tu wéte ne vêrum nda yi misi dyabidya no ké. Yo ta kwañna ke njena tójna dòmbiya. Yo nde, bo ta tó dòmbiya, bemuñ má womiyé. Bo ta womiyé ne meyotu mete yi tí bo se na. Ma ke yusu, meyotu musu ta senjo,

⁵³ keto yotu te yiké yi ta bo ké ta yenja ñe yotu te yi tí bo na. Sendi, yotu te yiké yi sañgwa ne sôj ké ta yenja ñe yotu te yi tí gwe se na.

⁵⁴ Komé yotu te yiké yi ñe nde, yo bôku ké ta yenja ñe yiké yi tí bo ké, sendi, komé yotu te yiké yi sañgwa ne sôj ké ta yenja ñe yiké yi tí gwe se na, komete, mélépi mete yi díyé kétinate ke mékana me Njambiyé nde: «Ngañ dyambi sima si menó sôj ké» ta si tondo.

⁵⁵ *«Ma sôj, deti yo ba we? Ma sôj, batal yo ba we?»*

⁵⁶ Batal te yi sôj, yo mèbeyó, ma deti mèbeyó wúla ke membonga.

⁵⁷ Ndi nde, wosoko ne Njambiyé, keto a nya wuse deti te yi lajsa ne nje Nyançgwé Kumande wusu Yesus Krist!

⁵⁸ Dete, wuné njój, sôj temo mbé, wuné sûm kol díyó ne ḥgbingim keló mesay me Nyançgwé Kumande kimote ké no mbombu. Wuné dûkwé nde, mesay mete yi wuné kele ne deti Nyançgwé Kumande ké tí gwe mesenjé na.

16

Kasi wesidya moni yi kame

ne botu be Njambiyé

¹ Ke kasi wesidya moni te yi kame ne botu be Njambiyé, wuné sendi, wuné kél nda yi mi pesima nyé menjój me botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus ke meneti me Galasi ké.

² Mumó héné ke njoka yun sôjá yaña tikó ne nañ ke bosa yeso te ε kande jónja sôndi ḥengwé buyo yasi te yi nyé ta sômbó ké, kambo wuné me nje wesidye sendi yiná yasi komé mi ta dyá ké.

³ Wuné tâka botu bete ñe wuné kwadýe. Dete, komé mi ta dyá ké, mi ta tomó bo ne mékana yí ké tikidye ne moni te yi wuné ndëmma ké ke Yerusalém.

⁴ Ngé ñe nde, mi kén, sine bo má ké.

Mekendi mete yi Pol kwadýe keló ké

⁵ Mi ta kwâ ne Maseduwán yí ké no pe yun, keto mi ta kwâ ne mate.

⁶ Mi tâka nde, sine wuné ta pa ya kosidye ḥgimó abekata, yaka no, né wuné kam mi, né mi kum ke mbey te yi mi ta ké kete ké.

⁷ Ke kendi te yiké, mi yeti ke kwadýe kwâ kwey ne kwey na. Ngé Nyançgwé Kumande jayé, sine wuné ta pa kwañdye mònó metu.

⁸ Ndi nde, mi ta pa díyó ke Efes kumó ke jesó Panjekot,

⁹ keto Njambiyé ma bûte nyangwé nje kelna kimó mesay nyé mi. Ma bependó ne buyo sendi.

10 Ngə Timote dīy weri, wunə kēl nde, a dīy ke njoka yun kinə wə na, keto a ke kelə sendi məsay me Nyaŋgwé Kumande nda mi.

11 Mumə wəte ne wəte tī yelkwé nyə na. Wunə kāma nyə, na tōki nje ne te, na yəkwé nje dolə mi, keto mi ke ladye nyə sine bənjən busu.

12 Ma ke kasi maŋ wusu Apolos, mi ŋgwetama budyate ne nyə nde, a kēn kē bəjən wunə bəne bənjən busu, yasi wəte, a tī bə ne yesidye kənate ndana na, a ta disə kē komə nyə ta bə ne ŋgimə kē.

Njena lepi

13 Wunə dīy məjemsidye tiko temo ne ŋgbik ke yi Njambiyə. Wunə bəki ne nyan nda bembam, bə ne cəti.

14 Yasi hənə te yi wunə kele, wunə kēl yo ne temo te yi məkwadysa.

15 Wunə njən, mi ke kwadye lepo sendi yinə yasi nyə wunə, yo nde: Wunə duwə moy tu Stefanas. Ne duwə nde, yo bosa botu bəte be yensama temo jayə Njambiyə ke məneti me Akay, bo nya sosu yan hənə ke kamna botu be Njambiyə.

16 Wunə wôkunaŋgwé ne njəl bomo nda bəte, wokuna sendi ne bomo hənə be kele kwalə mesay məte yite baka.

17 Mi ne mesosa yí bəjə Stefanas ne Fortunatus ne Akayikus, keto bo njə bəjə mi ke numbu yun.

18 Bo njə wedye temo mbə nda yi bo wedya ne yun sendi kē. Dete, wunə jāya njəl bomo nda bəte.

19 Mənjən me botu bəte be tike temo ke yi Kumande Yesus ke məneti me Asi baka ke nyəno wunə. Akilas bəne Pirisil bū njən botu bəte be tike temo ke yi Kumande Yesus be diki wesidya kanə Njambiyə ke tu dyan baka ke nyəno wunə budyate ke dīnə Nyaŋgwé Kumande.

20 Bemaŋ busu be woŋga hənə ke nyəno wunə. Wunə nyēnnanəŋgwé tandə yun wusa nda botu be Njambiyə.

21 Yí nyəno ne wunə, yo gba mi Pol kete yite ne gba bo mbə.

22 Ngə mumə ti kwadye Nyaŋgwé Kumande na, na bəki ne məkita. *Maranata! Yite nde: Nyaŋgwé Kumande, inja!

23 Kumande Yesus kēl ŋgikwa ne wunə.

24 Temo mbə ke yotu yun hənə, keto sine be Krist Yesus me saŋgwate.

Mekana Yibate yi Pol keta kene botu be Korenjt

Yo ndi Pol, mo tomun Yesus Krist kete sendi mukana mete yoko.

Nyanjwe to lepi te yi nyu kwaydye tedye waka ke, yo nde, nyu Pol gbate kpasa mo tomun Yesus Krist. Yo nde, baaja homa dikima nyu meso nde, Pol yeti kpasa mo tomun Yesus na. Yasi te yi nyu lepe ke yeti gbakasi na. Nyu yeti mo mesay me Njambiyet na. Yori Pol ke lepo tedye ne sajsaj nde, yo yeti dete na. A ke yekidye nda yi nyu sangwama ne kwalo mebene wete wete ke.

Wuse yakama baki mukana maka ke nyanjwe menyabiye yitati:

1. Pol ke lepo kasi bo mesay men, pile sendi to te (kumte 1-7).
2. Kasi ndemna meyasi yi kamna benjor ban be Yerusalem (kumte 8-9).
3. Pol ke tedye nde, yo Kumande Yesus nyu nyu mesay mete (kumte 10-13).

¹ Mi Pol, Njambiyet tokuma mi nde, mi biki mo tomun Krist Yesus nda yi nyu Njambiyet kwaydyo ke. Yo mi sine ma j wusu Timote kete mukana maka kene wunen njen botu bate be tike temo ke yi Njambiyet ke Korent baka. Wuse keti kene sendi homa hene be Njambiyet jebama ke ndingele meneti me Akay nde, ne bo wokuna ndi ne nyu baka.

² Njambiyet Sangwe wusu ne Kumande Yesus Krist kel ngikwa ne wunen, nyu sendi wunen tete.

³ Wuse lksa Njambiyet te Sangwe ne Nyanjwe Kumande wusu Yesus Krist. Nyu Da te e gwe ngwete wusu ke meyasi hene. Nyu Njambiyet te e wedye metemo musu yi nyu sendi wuse deti ke meyasi hene.

⁴ A ke wedye metemo musu menyimo hene yi nyu wuse deti ke kwalo mebene hene te yi dyu wuse ke, ne wuse nje bu wedya temo te yi Njambiyet kel ne wuse ke ke wedye sendi ne metemo me botu

bete be sangwa ne kwalo mebene hene baka.

⁵ Yo nde, nda wuse ke sangwa ne mebene budya, keto wuse ke benjwe *Krist ke, dete sendi, Njambiyet ke wedye metemo musu budya yu nyu wuse deti, keto sine be Krist me sangwate.

⁶ Nge be nde, wuse ke sangwa ne mebene ndana, yo ne Njambiyet wedye metemo mun yu nyu wunen deti, na jongwe ne wunen. Nge nyu wedye metemo musu yu nyu wuse deti, yo na wedye sendi metemo mun yu nyu wunen deti. Yite ta kelo nde, wunen biki ne deti te yi gbi kwalo kiya mebene mete yi wuse sangwa no muka ke.

⁷ Ma wuse ne bibina temo ne ngbik ne wunen nde, wunen ta gbi mebene mete. Keto he ke duwe gba nde, nda wunen ke ngbo sangwa ne mebene sine wunen ke, dete sendi, Njambiyet ta wedye metemo mun sine wunen yu nyu wunen deti nda yi nyu kele ne wuse ke.

⁸ Ma wunen njen, wuse yeti ke kwaydye nde, wunen ndekimangwe kasi mebene mete yi wuse sangwama no ke Asi ke na. Wuse sangwama ne mebene kw to te, sosu siyo, e wuse take nde, he ta kelo nan, yusu siyoma.

⁹ Gbate, wuse ne nguru wusu jayma nde, ya ja yeti se na, he ba nda mo jabo te yi bo pesima nde, bo ta wo nyu ko. Njambiyet jayma nde, meyasi kwangangwe dete, ma wuse me nje be ne bibina temo ke deti su ne nguru wusu, ne wuse nje kpal be ndi ne bibina temo ke yene, nyu Njambiyet te e womiyet bemu ko.

¹⁰ Bo tedya wuse mebene kwey ke Asi diy wo woko. E Njambiyet jongwe wuse sojne ke mebene mete. A ta ke sendi mbombu yi jongwe wuse muka dete. Gbate, wuse ne bibina temo nde, a ta ke mbombu jongwe wuse sendi dete ke metu mete yi nje ke.

¹¹ Ke yinori wunen ta kame sendi wuse ne nje menyeta mun, dete budya homa ta ngweta ne nyu, na jongwe wuse. Njambiyet ne ngikwa. Komu nyu ta yensa ke menyeta mete, jongwe wuse ke baya

meyasi mète yi mònde wuse ké, budya bòmò benòri ta njé kañe misi kénje kwey nyé nyé wosoko, këto a jongwa wuse.

12 Ma yasi te yi kele nde, wuse lûksa yotu su ké, yo nde, temò su kë lepo nyé wuse nde, wuse jongnama pupunate, jongna sendi ne ñgbeñ ke njoka botu be mèneti maka, jekò kwà kwañgò sine wuné. Jongwé te yite wúla ke yi Njambiyé. Wuse tì jongna dëte ne dyano te yi wule ke yi botu be mèneti maka na. Yasi wete, wuse kpålma jongna ne njé ñgikwa te yi Njambiyé.

13 Ma yasi te yi wuse këte ké, yo ndi yasi te yi wuné tòle nè yi wuné woké ke móy mèkana musu ké. Yeti yiná yaña dèle na. Mi ne bïbina temò nde, wuné ta wokó biye to meyasi maka ndana kumó njena,

14 këto wuné sima wokó biye yiná ke njokate. Meyasi mète, yo nde: Ké *Yeso Nyangwé Kumande, yo wuse ta kelò nde, wuné lûksa yotu yun këto su, wuné má kelò sendi nde, wuse lûksa yotu su këto yun.

15-16 Mi kë kombile duwé nde, wuné sima duwé dëte, ε mi take nde, mi ta pa kande kë bëñe wuné, má njé kwà kë pele Maseduwan. Mi takima nde, ñge mi yòkwé Maseduwan, má njé yòkwé sendi ne kòkò kumó pele yun. Ké kòñte yey, wuné má kame mi, né mi kë ne kendi mbé kumó Yuda. Yite ta kelò nde, mi kùm ke yun meñga yiba, né mi kel sendi kimò yasi ne wuné meñga yiba.

17 Wuné bénja nan, metaké mèmbé tì bë ka ne ñgbeñ ke kendi te yi mi kwadya kelò ké? 'Mi takinama ka ke yite nda botu be mèneti maka? 'Mi ma njé tapita ka ne dyem yiba lepo nde: <J,> ke numbu, kpalo sëñe nde: <Bé,> ke móy temò?

18 Gbakasi, Njambiyé tónjukwé meyasi mète yi nyé si kpo ké. Dete sendi, meyasi mète yi wuse lepima nyé wuné ké yeti dyem yiba, <j,> ke numbu, <bé,> ke móy temò na.

19 Wuse lépi dëte, këto Yesus Krist, Mónò Njambiyé tì diki lepo nde: <J,> ke numbu, kpalo sëñe nde: <Bé,> ke móy temò ke kiya yasi wete na. A dikima lepo ndi gbakasi ke meyasi héné. Ma yo Krist

Jesus te mbete yi sine Silvë nè Timote dikima pele kasi ne nyé wuné.

20 Sendi, yo ne njé *Krist yi Njambiyé dikima tonjé meyasi héné te yi nyé dikima kpo ké. Dete sendi, wuse kwánj ndi ne njé wene yi lepo nyé Njambiyé nde: <J, *amen,> yi nyé ne Njambiyé luksa.

21 Sendi, yo Njambiyé ne ñguru wene kele nde, sine wuné kén mbombu diyo ne ñgbingim ke jongwé te yi wuse diye sangwate sine be Krist ké. Yo ndi sendi nyé tòke wuse ke njoka botu be mèneti maka, kwà nyé wuse Kimò Sisiñ ke youtu.

22 Njambiyé kwetima sendi wuse yiná yó ne. Yó te, yo Kimò Sisiñ. Ma yí tedye wuse nde, a ta nyé wuse kimò meyasi héné, ε nyé kande pa nyé wuse Kimò Sisiñ te ke mètemò nda yi mumò kande nyé ndotukwe yí ladye ne ñgolókó ké.

23 Ma mi kë lepo ke mbombu Njambiyé, a ke duwé jongwé dyembé kimò duwáte. Ñge bë nde, kumó muka mi tì pa kë se wéri ke Korejnt na, yo këto mi yeti ke kwadye nde, wuné békì ne menjangwé ke temò na.

24 Yeti nde, wuse ke kwadye tedye wuné yiná yasi ne ñgañ ke njé tikina temò te yi wuné tike ke yi Yesus Krist ké na. Yasi wete, wuse ke kpalo kelò say sine wuné, né wuné njé bë ne mèosa, këto ke tikina temò te yi wuné tike ke yené ké, wuse ke duwé nde, wuné ke sumò kol diyo ne ñgbingim kë nò mbombu.

2

1 Dete, mi ne ñguru wombe pésima nde, yo yeti kimò nde, mi yôkwe ne kòkò kë wéri ne ñgambi ke temò na,

2 këto ñge mi nyé wuné ñgambi ke temò, nda má njé nyé sendi mi mèosa kó? Mò te yi mi nya nyé ñgambi ke temò dëte kò yakama njé nyé sendi mi mèosa?

3 Ñge bë nde, mi ketima mèkana dëte kénje wuné, yo nde, mi njé bë ne ñgambi wule ndi ke kiya botu bëte be diyma nyé mi mèosa ke temò ke ñgimò te yi mi ta dyà wéri ké. Mi ketima dëte ne bïbina temò ne wuné héné nde, komé mi bë ne mèosa ké, wuné sendi ne mèosa.

⁴ Mi ketima mēkana mete kēnje wunē ke moy nyanjwē mēbōne, temō mbe ke jaiba, mi ketima ne misidye ke misi. Mi tī kētē dēte yí nyē ne wunē ḥgambi ke temō na. Yo né wunē duwē nde, mi ke kwadysē wunē kwā to te.

⁵ Nge bē nde, mbaña ke njoka yun kelma yasi te yi nya jakōsō ḥgambi dēte ke temō, a ti kēl ne mi na, yasi wētē, a kēl ne wunē hēnē. Ma hē pān̄ lēpō nde, yeti wunē hēnē na, me nje bē nde, mi dēkidysa lēpi.

⁶ Sulō bomō ke njoka yun bāmama ne nyē, ma yakama dēte.

⁷ Ma ndana, wunē kpāl tīkō nyē ne ḥgwētē ke bēya yasi te yi nyē kelma kē, nyē nyē dēti ke temō, kambo yinā nyanjwē mēnjanjwē me nje ḥgaŋgile temō ne.

⁸ Dēte, mi ke kītē wunē nde, wunē pēsi nde, wunē ta tedye nyē mēkwadysa mete yi wunē ndi nō gbate sunjwē ne nyē kē.

⁹ Mi ketima sendi mēkana mete kēnje wunē yí bōbē ne wunē, né mi bēj, ho wunē ke wokuna ne mi ke Meyasi hēnē.

¹⁰ Ma nge wunē tīke mumō ne ḥgwētē ke bēya yasi te yi nyē kelma kē, mi sendi tikima nyē ne ḥgwētē. Ke bē mi, nge bē nde, mō te kelma yinā bēya yasi sunjwē ne mi, mi mā tīkō nyē ne ḥgwētē keto yun ke mbōmbu *Krist,

¹¹ keto nge wuse ti tīke nyē ne ḥgwētē na, *Satan ta kwā ne nje te yite yí sebile ne wuse. Ma wuse yeti ke ndekima bēya metakē mēnē ne mbēt na.

¹² Mi temma kumō Turuwās yí kē lēpō Kimō Tom ke kasi Krist mate. Mi kumma dolo nde, Nyanjwē Kumande sima būtē nje nyē mi yí kelō nyē mesay.

¹³ Ko dēte, temō mbe tī bē ne te na, keto mi tī dole man̄ mbe Tit na. Yori yi mi janama ne botu bē Njambiyē kwā kē Maseduwan kē.

Kasi jōnja mbon

¹⁴ Wosoko ne Njambiyē! A ke kēndō ne wuse mēngimō hēnē, keto sine bē *Krist saŋgwate. Krist sima namō wuse, wuse me wokuna ne nyē. Njambiyē ke kēndō ne wuse ke mēmbey hēnē yí tedye nde, Krist sima lajsa Meyasi hēnē. A ke tomo

wuse kēnje ke mbēy hēnē, né wuse kē pel Kimō Tom ke kasi Krist, né bomō duwē nyē. Pelna Kimō Tom te nda lōbinda te yi lapidya kē nō ke mēmbey hēnē kē.

¹⁵ Wuse gbate nda lōbinda te yi nyē Njambiyē mēsosa, keto wuse ke lēpō mēlepi mēnē ke kasi Krist nyē bomō. Wuse ke lēpō nyē botu bētē bē ma jū, ko nyē baka bē ke yambilē baka.

¹⁶ Ke yi botu bētē, mēlepi me Njambiyē te yi wuse lēpē kē nda bēya mētul yi ke kelō nde, bo gwāki bōne. Ma ke yi bari, yo nda kimō mētul yi ke kelō nde, bo bēki ne joŋgwē te yi kpo ne kpo. Ma ke yinōri, nda yakama kelō njel mēsay te yite kō?

¹⁷ Ma wuse yeti nda bānā būdya bomō bē lēpē mēlepi me Njambiyē yí sōmō ne mōni ne mēnje hēnē nda yi bānā botu bē dīaŋgwē mēyasi dīki kelō kē na. Wuse lēpi su mēlepi me Njambiyē ne kimō temō, lēpō ne dēti te yēnē, duwē sendi nde, a ta diyē wuse nēmēnō, keto sine bē Krist saŋgwate.

3

¹ Ma yite yi mi lēpīma kē, 'wunē ke take ka nde, wuse ne ḥguru wusu ke kwadysē lēpō nde, wuse yaŋa? 'Wunē ke take ka nde, wuse ke diyē yinā mēkana yi lēpē nde, wuse k̄pasa botu bē tomun bē Yesus, né wuse kē tedye wunē? Ho nde, wuse ke diyē yinā mēkana dēte ke mēbō mun, né wuse kē tedye bānā bomō nda yi bānā dīki kelō kē?

² Yo gba wunē bē mēkana musu yi *Krist ketima gba ke moy mētemō musu kē. Bomō hēnē yakama bējē duwē yo, tōlō sendi yo.

³ Yo ke bējna ne saŋsaŋ nde, wunē mēkana mete yi Krist ketima ne nje mēsay mete yi wuse kelma kē. A tī kētē yo ne Meyasi me ketina mēkana na, yasi wētē, a ketima yo ne nje Sisiŋ Njambiyē te ε ne joŋ kō. A tī kētē yo ke mēpēl mētarī mete yi Njambiyē ketinama kētē ne mbōmbu kē na, yasi wētē, a ketima yo ke moy mētemō mun.

⁴ Wuse lēpi dēte, keto wuse ke tīkō temō su hēnē ke yi Njambiyē, mō te ε tomma wuse kō. Wuse tīki temō dēte ne nyē ne nje Krist.

⁵ Yeti nde, wuse ne yiña dyanɔ te yi wuse yakama take yí kelɔ ne yiña yasi ne ḥguru wusu na. Yo nde, ḥge b̄e nde, he yakama kelɔ yiña yasi, yo Njambiyε nyε wuse d̄eti te.

⁶ Yo nyε nyε wuse d̄eti nde, wuse b̄eki botu be mesay b̄enε, n̄e wuse lepi kasi j̄onja mbon ke nyε bomo. Mbon te ti wúla ke membonja n̄e ke meyasi mete yi d̄iyε ketinate ke moy membonja te k̄e na. Yasi w̄etε, yo wúla ke yi Kimɔ Sisiŋ, keto membonja mete yi bo ketima ne mb̄ombu k̄e wóku ndi mumɔ woko. Ma Kimɔ Sisiŋ kpál kelɔ nde, a b̄eki ne joŋ.

⁷ Ma membonja me Njambiyε b̄a ketinate ne mb̄ombu ke m̄epel metari. Yo kpalma n̄je nyε mumɔ ndi soŋ. Ko d̄ete, kwaŋdya membonja mete tedya meluksa me Njambiyε. 'Meluksa mete t̄i b̄enja ka ke mb̄ombu Moyisi ne pay pay na? 'Yo t̄i kele ka nde, B̄onɔ be Isarayel t̄i seŋgila mb̄ombu wene na? Ma pay pay meluksa menɔri t̄i kike na.

⁸ ḅe nde, mesay me kwaŋdya membonja maka tedya meluksa me Njambiyε, 'sun̄gwa ne mesay mete yi Kimɔ Sisiŋ kele k̄e? 'Meluksa me Njambiyε yi Kimɔ Sisiŋ ta tedye k̄e kina b̄e nyangwete kw̄a yiri na?

⁹ Ma membonja kelma nde, Njambiyε j̄osa bomo. Yo ke tedye wuse nde, Njambiyε ne meluksa. ḅe nde, membonja tedya d̄ete, 'sun̄gwa ne mesay mete yi j̄onja mbon kele, n̄e wuse b̄e ne ḥgben̄ ke mb̄ombu Njambiyε k̄e? 'Yo kina tedye wuse nde, meluksa mete yite kw̄a yi mesay me membonja na?

¹⁰ Ma ḅe nde, yasi te yi b̄a kwey ne meluksa k̄e yeti se muka ne meluksa mete na, yo keto yiña yasi te yi ne meluksa kw̄a yite k̄e me kete.

¹¹ ḅe nde, yasi te yi t̄i kike k̄e b̄a ne meluksa, 'sun̄gwa ne yasi te yi ta b̄on̄ k̄e? 'Yeti meluksa mete yite kw̄a yiri na?

¹² Dete, wuse ke lepina ne gbas gbas nyε wune kinε s̄odfyε yaŋa na, keto wuse ne bibina temo ke meyasi menɔri duwe nde, yo gbakasi.

¹³ Ne mb̄ombu, Moyisi petima mb̄ombu ne ne yiña lamb̄o kambo B̄onɔ be Isarayel

me n̄je seŋgile b̄enjε nda yi pay pay meluksa mete siye no k̄e. Ma wuse yeti ke kelɔ nda nyε na.

¹⁴ Yasi w̄etε, kwey B̄onɔ be Isarayel sima dimbidye dyanɔ dyan. Kumɔ muka bo ndi d̄ete. Yo nde, komε bo t̄ole m̄ekana me njombu mbon k̄e, bo yeti ke b̄iye to te na, deke nda kiya lamb̄o te ndi ke peto misi man, yo t̄i pa d̄suwe na. Yo disi d̄suwe ndi komε mumɔ t̄ike temo ke yi *Krist.

¹⁵ Gbate, kumɔ muka m̄engimo h̄enε te yi bo t̄ole m̄ekana mete yi Moyisi ketima k̄e ke mb̄ombu bomo deke nda yiña yasi ke peto dyanɔ dyan nda yi mumɔ pete mb̄ombu ne ne yiña lamb̄o k̄e.

¹⁶ Yasi w̄etε, yo ndi komε mumɔ yεn̄sa temo t̄ikɔ ke yi Nyangwε Kumande, yo komete yi lamb̄o te yi pete misi m̄enε k̄e d̄suwe.

¹⁷ Yo nde, Nyangwε Kumande, nyε Sisiŋ. Ma ke mb̄ey komε Sisiŋ Nyangwε Kumande d̄iyε k̄e, d̄iyε bala yeti na, mumɔ me ne te.

¹⁸ Wuse h̄enε be t̄ike temo ke yi Nyangwε Kumande baka, lamb̄o te yeti ke peto se mb̄ombu su na. Wuse me ke b̄enjε su pay pay meluksa me Nyangwε Kumande ne ḥgelεlε. Wuse ke pun̄je sendi kiya meluksa mete yi wuse seŋgile k̄e nda yi mojoli pun̄je ne mb̄ombu mo te ε b̄enjε yo k̄o. Komε wuse kelε d̄ete k̄e, Njambiyε ke k̄e mb̄ombu yí seŋjɔ wuse, n̄e wuse n̄je boŋna ne yasi te yi wuse seŋgile k̄e kw̄a to te. Njambiyε ke seŋjɔ wuse d̄ete, kelɔ nde, wuse b̄eki ne meluksa mete kw̄a to te k̄e no mb̄ombu. Mesay mete yi Nyangwε Kumande kele ke metemɔ musu ne n̄je Kimɔ Sisiŋ k̄e, yori.

4

Kasi meb̄onε n̄e kasi meluksa

¹ Dete, Njambiyε kaŋma mesay mete nyε wuse, keto a ke gwe ḥgwete wusu. Yori wuse yeti ke tekɔ na.

² Wuse yeti ke nyε bo ke kelna m̄ekele s̄odfyate yi yakama nyε mumɔ njɔn na. Wuse yeti ke kelɔ yasi ne likisi, ho lepo meleri me Njambiyε ne ja ke moyte na. Yasi w̄etε, wuse ke kpalo tedye su meleri mete yi lepe gbakasi k̄e ne gbas gbas. Ke

yite wuse ke lero ke mbombu Njambiyε nde, wuse ke nje. Dete, mumɔ hεnε yakama nembe ke temo ne, simande wuse lépi gbakasi.

³ Kumɔ ndana baña bomɔ yeti ke biye to Kimɔ Tom te yi wuse pele nyε bomɔ kε na, deke nda yin̄a lambɔ sima petɔ misi man. Ma yo bεn̄a ndi botu bεte be ke yambilə baka,

⁴ botu bεte be yeti ke tiko temo ke Njambiyε baka, keto *Njambiyε te ε name mεneti maka ke ηgimɔ te yɔkɔ kɔ sima dimbidye dyano dyan, ma bo nje bεn̄e mejasi mεte yi Kimɔ Tom paniye kε. Mejasi mεte, yo pay pay meluksa me *Krist. Teri Njambiyε ke bεn̄na ke yotu Krist.

⁵ Yo nde, wuse yeti ke pele yin̄a yasi ke kasi su ne ηguru wusu na. Yasi wεtε, yo kasi Yesus Krist te Nyangwε Kumande yi wuse pele. Wuse ke lero nde, wuse su botu be mesay bun keto Yesus.

⁶ Yo sendi nde, Njambiyε lεpima ne mbombu nde: «Mejasi pān ke moy yitol.» Yo ndi Njambiyε te paniye mejasi ke moy metemo musu, ne wuse seŋgile duwe meluksa mεne yi panε ne pay pay ke mbombu Krist kε.

⁷ Ma kpasa yasi ke, wuse ke bakiyε yo ke mεmbe mεte yi bo kele ne yekɔ kε. Mεmbe mεte, yo mεyotu musu, ne bomɔ duwe nde, nyangwε dεti wúla ke yi Njambiyε, yeti ke yi bomɔ na.

⁸ Bomɔ ke gbabite nate wuse mεnje mεnje. Ma ko dεte, bo tí kɔkɔ wuse kɔkɔ ne mbɔl na. Yasi kwaŋma wuse, ma ko dεte, wuse yeti ke lero nde, yusu siyma na.

⁹ Bo ke bandɔ wuse, ma ko dεte, Njambiyε yeti ke lì wuse na. Bo ke bùbile wuse ne mεneti kε nɔ, ma ko dεte, bo yeti ke girise wuse na.

¹⁰ Ke mεbɔnε mεte yi wuse saŋgwε nɔ kε, wuse ke bεn̄e sɔŋ Yesus mεngimɔ hεnε ke yotu su, ne bomɔ bεn̄ sendi nde, Yesus ne joŋ ke joŋgwε te yi wuse joŋna nɔ kε.

¹¹ Yo nde, ke ndingelε joŋgwε dyusu hεnε sine be sɔŋ kol wεtε keto Yesus, ne bomɔ bεn̄ sendi joŋgwε Yesus ke mεyotu musu ko nde, yo ta gwe nemeno.

¹² Ma ke bε sɔŋ, say te yi nyε kele kε, a kél ke gba yotu su. Ma ke bε joŋgwε, say te yi nyε kele kε, a kél ke gba yotu yun.

¹³ Yo ketinate ke mεkana me Njambiyε nde: «Mi tikima temo ke yεnε, dεte, ε mi pele Kimɔ Tom.» Ma wuse sendi ne kiya temo te yi kelɔ dεte, yori yi wuse tike temo ke yεnε, pele sendi Kimɔ Tom ke.

¹⁴ Wuse ke duwe nde, yɔkɔ ε womiya Nyangwε Kumande Yesus kɔ ta womiyε sendi wuse, keto sine be Yesus saŋgwate. A ta kelɔ nde, sine wunε hεnε tēma ke mbombu wene.

¹⁵ Dete, wuse sáŋgwāŋgwε ne mεyasi mεnɔri hεnε keto yun, ne ηgikwa te yi Njambiyε kele ne bomɔ kε buy buyɔ. Dete, botu bεte be nyε kele ηgikwa ne bo baka ta buyɔ buyɔ sendi, o bεn̄a, nyεna wosoko nε luksa ne ta nje buyɔ sendi buyɔ.

¹⁶ Yo keto te yite yi wuse yeti ke tεkɔ kε. Ko nde, mεyotu musu me ke dugbɔ tεtεk tεtεki, mεtu hεnε Njambiyε ke kpalɔ nyε wuse jɔnja dεti ke temo kε nɔ mbombu.

¹⁷ Yo nde, mεbɔnε mεte yi wuse saŋgwε nɔ ndana kε tí kikɔ na, yo deke ne mbεt. Ma mεbɔnε mεte ke kpalɔ kelɔ nde, wuse ta nje bε ne nyangwε meluksa kwà to te. Meluksa mεte ta dīyɔ kpo ne kpo.

¹⁸ Yo nde, yasi te yi wuse sà kε yeti yasi te yi mumɔ bεn̄e kε na. Yasi wεtε, wuse sàŋ yike yi mumɔ yeti ke bεn̄e ndana kε, keto mεyasi mεte yi mumɔ bεn̄e ndana kε ti dīy kikwε na, ma ndi yike yi nyε tì bεn̄a kε dīy kpo ne kpo.

5

Mεyotu musu nda bala

¹ Yo nde, wuse ke duwe nde, ηgε bala te yi wuse dīyε kεte ke mεneti maka kε si lekwε, wuse ne wεtε tū ke dyobɔ ε ta dīy kpo ne kpo. Yo Njambiyε sumε yo, yeti bomɔ na.

² Ma ndana wuse ke njimɔ ke moy bala te yike, keto temo su ne pεrεpε nde, Njambiyε bùsukwε bala te ne jɔnja tū dyusu yi ke dyobɔ kε nda yi mumɔ bù ne wεtε lambɔ lεŋε ke to te mbaŋa kε.

³ Wuse kwádyikwε nde, yo kēlnaŋgwε dεte piŋɔ te yi wuse ndi ne joŋ ne yotu

su nda yi mumo be ne lambo ke yotu ke. Yeti nde, pa gwe tik o yotu te yike nda yi mumo diye no sokere ke na.

⁴ Keto piijo te yi wuse ndi ke bala te yike ke, wuse ndi ke njimo, yasi ke kw a wuse. Wuse ti lepi nde, Njambiy e s o nja yotu te yike tik o wuse sokere na. Yasi wete, a d okidya mba ja j onja yotu ke to te yoko, ne yotu te mbete e diye kpo ne kpo ko si men njombu te e gwe ko.

⁵ Ma yo Njambiy e ne nguru wene kom bile nde, wuse ta be ne j onja teri te yite. Yo ny e kande ny e sendi wuse Kimo Sisim nda yi mumo kande ny e ne ndotukwe yi ladye ne nyena ngoloko ke.

⁶ Dete, wuse ke tik o su temo ne ngbik kete metu hene, ko dete, wuse ke duwe nde, piijo te yi wuse ndi ne yotu te yike ke, wuse si londunate ne Nyan gw e Kumande.

⁷ Yite nde, yo tikina temo te yi wuse no ke yi Njambiy e ke kende ne wuse ndana, yeti meyasi mete yi wuse bejne ke na.

⁸ Wuse ke tik o su temo gbate dete. Wuse lanj bejne kimote nde, wuse tiki yotu te yike kw a ke diyo sine be Nyan gw e Kumande.

⁹ Ma ko nde, wuse k en mbombu ndana jojna ne yotu te yike, ko nde, wuse kw a n tik o yo, siya yasi te yi wuse jeke gor o, yo nde, wuse k el ndi yasi te yi ta ny e ny e mesosa.

¹⁰ Yo nde, wuse hene ta nje teme wete yeso, yenisa lepi ke mbombu josi *Krist, na ny e mumo hene sol bejgw e bo mesay mete yi ny e kelma ke jojgw e dyene ke, ho a kelma mesay kimote ho beyate.

Njambiy e ke ja j gw e

njoka su sine bo

¹¹ Ma wuse ke duwe kambina Nyan gw e Kumande, dete wuse ke sa nde, bom o jaya nde, yasi te yi wuse lepe ke, gbakasi. Njambiy e ke kombile duwe wuse ne longo longo. Mi taka gba nde, ke moy metemo mun, wune ke nembe kombile duwe sendi wuse.

¹² Wuse yeti ke kwadys e basidye tedye ny e wune nde, wuse ne nguru wusu kpasa botu be tomun be Yesus na. Ma yasi wete, wuse kw adyikw e tedye wune kim o nje te yi wune yakama lukse ne yotu

yun keto su, ne wune duwe nda yi wune yakama yenisa ne lepi ny e botu bete be lukse yotu yan ke meyasi mete yi bejna ndi ke misi kin e bejne yasi te yi diye ke moy temo ke.

¹³ Ma nge be nde, wuse ke kel o yasi kw a to te, yo bejna wuse sine be Njambiy e. Yasi wete, nge be nde, wuse ke kel o yasi teteki, yo yi kame ne wune.

¹⁴ Yo nde, wuse ke duwe gba nde, *Krist ke kwadys e wuse budgate. Mekwadys e mete ke puso wuse nde, wuse k el mesay musu dete, keto wuse bejma duwe su nde, yo ndi ny e nyepo gw a ke numbu bom o hene, yite nde, yo bom o hene gwe.

¹⁵ A gw a ke numbu bom o hene, ne botu bete be ny e nya bo j onja jojgw e baka me nje ke mbombu kel o meyasi nda yi bo ne nguru wan gore ke, ne bo nje jojna kel o meyasi mete yi ta ny e ny e mesosa, keto a sombu so n keto yan. Njambiy e nja womiye ny e yi jojgw e ne bo.

¹⁶ Ma dete, wuse yeti ke bu su se wete mumo ndana ne dyan o te yi botu be meneti maka na. Nge be nde, wuse bojma Krist kwey ne nje te yite, ma yo yeti se ndana dete na.

¹⁷ Yo nde, nge mumo diye sangwate bene Krist, a me j onja yasi te yi Njambiy e kusuma. Njombu meyasi sima kw a, wune bejna, meyasi hene me j onjate.

¹⁸ Yinori hene mekele me Njambiy e. A ja j gw e njoka su sine bo ne nje Krist. A nja ny e sendi wuse say bojna bom o kenje ke yene, na ja j gw e njoka yan bene bo.

¹⁹ Yasi te yi wuse kwadys e lepo ke, yo nde: Njambiy e bene Krist ba sangwate yi ja j gw e ne njoka botu be meneti maka bene ny e Njambiy e ne nguru wene. A ti ba se beya meyasi mete yi bom o dikima kel o ke na. A kpalma nje ka j e tom ne ny e wuse, ne wuse ke lepi ny e bom o nda yi ny e ja j gw e ne njoka ne bene bo ke.

²⁰ Dete, wuse su botu be tomun be Krist. Wuse k el mesay mete yi lepina ke numbu ne ne deti te yi ny e ny e wuse ke. Deko nda Njambiy e ke kw a ne wuse yi kenje ne tomun te ny e bom o yi nambe ne meto man. Dete, wuse ke ngweta ne wune ne deti te yi Krist nde: Tiso, wune

tiki, né Njambiyé jaŋgwé njoka né wúne bo.

²¹ Ma Krist, mō te ε tī bē né mōnō mbulma mεbeyō kē yotu né kō, Njambiyé kpalma nje kelō nde, a bēki mεbeyō kēto su, na nje kwā né nje te yite yí pəsō nde, wuse mē né ηgbən̄ kē mbəmbu wene, kēto sinē bē Krist saŋgwate.

6

¹ Ma wuse bē kele məsay ndana sinē bē Njambiyé baka, wuse kē ηgwəta né wuné nde: Tiso, nda yi Njambiyé ma kelō ηgikwa né wuné kē, wuné tī kel nde, ηgikwa te gwâki məseŋge kine kelō yaŋa kē joŋgwé dyun na.

² Kē yite Njambiyé ləpima nde: «Komə ηgimō te yi yakama nde, mi kēl kimō yasi né bōmō kē ma dyā, ε mi kele nda yi we diyma kē. Kē yesō te yi yakama nde, mi jōngwé bōmō kē ma dyā, ε mi kame we.» Ma gba kimō ηgimō te yi Njambiyé kwadysé kelō ηgikwa né bōmō kē, yoke ndana. Dyobō te yi Njambiyé kwadysé joŋgwé bōmō kē, yoke.

Mō məsay mē Njambiyé

jóŋnaŋgwé nan?

³ Wuse yeti kē kwadysé kelō yiŋa yaŋa wete né wete yi yakama njaŋgwé wete mumō jatidysé nyé ke beya nje na, kambo bōmō mē nje ləpina beyate sun̄gwé né məsay musu.

⁴ Ma yasi wete, wuse kē tedysé nyé bōmō kē meyasi hēnē nde, wuse botu bē məsay bē Njambiyé né nje nyāŋgwé tīn te yi wuse bē nō, ko ke moy məbōn̄, ko nde, meyasi hēnē ke bān̄ wuse, ko nde, temō su lekwe né ges ges kē yiŋa beya yasi te yi mōndē wuse kē.

⁵ Ko nde, bo ke njurō wuse, bo ke nyé wuse kē jōbō kē nō, ko nde, bōmō kē ηgbō lū dyambi sun̄gwé né wuse, ko bēkō nde, wuse kē gwe məsay, ko nde, kē yiŋa məŋgimō wuse yeti kē ya na, wuse yeti kē dyena na, kē yinɔri hēnē wuse ndi kē tedysé nde, wuse botu bē məsay bē Njambiyé.

⁶ Kē joŋgwé dyusu, metakē musu né ηgbən̄. Wuse kē duwē meyasi. Wuse né temō te yi gbisina bəsō. Wuse né temō

te yi ηgikwa. Wuse kēl yasi né dəti te yi Kimō Sisiŋ. Sendi, məkwadysa məte yi wuse nō kē kine likisi kē mōyte na. Hē kēl ndi sendi dəti yí tedysé bōmō nde, wuse botu bē məsay bē Njambiyé.

⁷ Wuse kē pele Kimō Tom te yi ləpə gbakasi kē nyé bōmō. Njambiyé kē nyé wuse dəti nē. Yo sendi dəti yi wuse tedysé nde, wuse gbatē botu bē məsay bēn̄. Wuse kē joŋna kelō yasi né ηgbən̄ kē mbəmbu wene. Yo nda məjōlē mē dyambi məte yi mumō bīye kē mbam bō, bīye yiŋa kē bō gare yí lū né dyambi né bəpendō bēn̄, ko bo pūndu we nje nō.

⁸ Ko nde, bōmō lūksa wuse, ko bo yēlkwé wuse, ko bo lēpinaŋgwé beyate né wuse ko kimōtē, ko bo bōl̄ wuse nda botu bē ja, ase nde, wuse lēpi ndi gbakasi, wuse kēl ndi su meyasi hēnē yí tedysé nde, wuse botu bē məsay bē Njambiyé.

⁹ Ko nde, baŋa bōmō yeti kē wokō yasi te yi wuse kele kē na, ase nde, baŋa kē kombile duwē wuse kumō njena, ko nde, wuse nda botu bētē bē kē gwe gwakō, ma wuse ndi baka né joŋ. Ko nde, bo kē tedysé wuse məbōn̄, ma bo yeti kē wo wuse na. Kē yite hēnē wuse ndi kē tedysé nde, wuse botu bē məsay bē Njambiyé.

¹⁰ Ko nde, bo kē nyé wuse ηgambi kē temō, wuse su né məsosā ηgimō hēnē. Ko nde, wuse bukate, wuse kē kelō nde, bōmō budyate tōndu né kimō meyasi məte yi Njambiyé nyé mumō kē. Ko nde, wuse kine yaŋa, wuse su né meyasi hēnē. Yinɔri hēnē, yo yí tedysé bōmō nde, wuse botu bē məsay bē Njambiyé.

¹¹ Wuné botu bē Korenjt, wuse ləpima meyasi né gbas gbas nyé wuné, būtē sendi mətemō musu nyé wuné.

¹² Wuse tī kwadysé wuné məbet te na, ma yo wuné kē kpalō dīyō kine kwadysé wuse dəti na.

¹³ Mi kē ləpina ndana nyé wuné nda mi lēpinaŋgwé nyé bōnō bembē. Yo nde, wuné kēl né mi nda yi mi kelma sendi né wuné kē, yite nde, wuné būta mətemō mun nyé wuse.

Wuse bākaŋgwé né beya yasi

¹⁴ Wuné tī gbas kol kelō yiŋa yasi wete wúnē botu bētē yeti kē tīkō temō kē yi

Njambiyε na. 'Ma yasi te yi ne ηgbεŋ kέ yakama dιyɔ ka bεnε kɔtu yasi? 'Ho nde, mejasi bεnε yitil yakama dιyɔ ka kε mbεy wεtε?

¹⁵*Krist bεnε *Satan yakama bε ka ηgiŋ wεtε? Yasi te nda kε njoka mɔ te ε tike temo kε yi Njambiyε nε yɔkɔ ε yeti kε tiko temo kε yene kɔ?

¹⁶Sendi, mbon te nda kε njoka mbanjɔ Njambiyε nε meyasi mete yi bɔmɔ kane tiko Njambiyε kέ? Yo nde, meyotu musu, yo mbanjɔ Njambiyε te ε ne joŋ kɔ. Yo dete nda yi Njambiyε lεpima nde: <Mi ta dιyɔ joŋna kε njoka yan. Mi ta bε Njambiyε wan, bo má bε kando dyembε.>

¹⁷Yori Baba Mbokɔ te ε ne ηgungudfyε hεnε kɔ lεpε nyε botu bεnε nde: <Wunε j̄isa d̄suwe kε njoka yan. Wunε bâkaŋgwε ne bο. Wunε t̄i kpoka yasi te yi mi kidyε nde, wunε t̄i kpoka kέ na. Dete, mi ta b̄u wunε ne mesosa.

¹⁸Ngε wunε kele dete, mi má bε Saŋgwε wun, wunε má nje bε bɔnɔ bembε, bɔnɔ bembam nε bɔnɔ boma. Yo Baba Mbokɔ te ε ne deti hεnε kɔ lεpε dete.›

7

¹Wunε njɔŋ, sɔŋ temo mbε, nda yi Njambiyε kpoma nde, a ta kelɔ ne wuse dete kέ, wuse pūpudya meyotu musu tiko mεkele mε memi hεnε, pupufye sendi metemɔ musu tiko beya metake. Hε kēn kendɔ mbɔmbu ne nje te yite yi tembidfyε meyotu musu kiyɔ kε menje hεnε nε kambina Njambiyε.

Pol kε wedye temo bekriten

be Korejnt

²Wunε b̄uta metemɔ mun nyε wuse. Wuse t̄i kele yiŋa beya yasi sunjgwε ko ne mumɔ wεtε ne wεtε na. Wuse t̄i bekidye ko mumɔ wεtε ne wεtε kε yiŋa menje na. Wuse t̄i kele yiŋa yasi, nε wuse dɔku no kε yotu mbaŋa mumɔ na.

³Mi ti lεpi dete yí pesɔ nde, wuse balma lεpi na. Yo ndi nda yi mi lεpima ndana nyε wuse nde: «Wuse kε kwadfyε wuse budyate. Ko sɔŋ ko joŋgwε, kinε yanja yakama baki wuse na.

⁴Mi kε lεpina nyε wune ne nyangwε bibina temo. Mi kε lukse yotu mbε ndana budyate keto yun. Temo mbε mε ne piyεm. Kε mebɔne hεnε te yi wuse sangwa no kέ, mi ne mesosa kwα to te.

⁵Ma kande yi wuse ma dyáj nο kε Maseduwan, ko yotu su t̄i bε ne te na. Wuse kpalma sangwa ne kwalɔ mebɔne wεtε wεtε. Kε membundɔ, hε sangwama ne dyambi, ma kε moyte, temo ne habibu.

⁶Yasi wεtε, Njambiyε te ε nyε mumɔ joŋja deti kε temo komε yotu ne si tekɔ kέ njɔ nyε wuse deti ne nje dyangwe Tit.

⁷Ma yeti ndi keto dyangwe ne siyε na. Yo sendi komε nyε yekidya nda yi wune nya nyε deti kε temo kέ. A lεpima nde, temo yun dεke ne pεrεpε, nε wunε bεŋ mi. Sendi, wunε ne misidfyε kε misi kε beya yasi te yi kelnama kε njoka yun kέ. A lεpima sendi nde, wunε nedɔ te yi kama keto mbε. Meyasi mεnɔri hεnε kelma nde, mi bεki ne nyangwε mesosa kwα yi mbɔmbu.

⁸Mi duwα nde, mεkana mete yi mi kεnja wunε kέ nya wunε ηgambi kε temo. Mi yeti kε wo yotu kate na, ko nde, kε yiŋa ηgimɔ wari mi difikima wo yotu gbate komε mi bεŋma nde, mi nya wunε ηgambi kε temo kέ. Ngambi te bεŋnama ndi kε mɔnɔ ηgimɔ te yite.

⁹Ma ndana mi ne mesosa, yeti keto mi nya wunε ηgambi kε temo na, yo keto wunε wóku ηgambi te, keto wunε njɔ nje duwε beya mεkele mun, ε wunε nje yeŋsa temo tiko yo. Yo njel ηgambi te yite yi Njambiyε kwadfyε kέ. Dete, wuse t̄i kele yiŋa beya yasi ne wunε kε mεkana mete yi wuse kεnja wunε kέ na.

¹⁰Yo nde, ηgambi te yi Njambiyε kwadfyε kέ kél nde, mumɔ yēnsaŋgwε temo, o bεŋja, Njambiyε joŋgwε nyε. Mumɔ ti yaka wo yotu kε ηgambi te yite na. Ma ηgambi te yi mumɔ wokε nda yi botu bε meneti maka diki wokɔ kέ wo mumɔ.

¹¹Ma wunε bεŋja nyangwε mesay mete yi ηgambi te yi Njambiyε kwadfyε kelma ne wunε kέ. Wunε bεŋja ndi kwalɔ kimɔ temo te yi wunε njɔ kelɔ ne meyasi ndana kέ. Dete, wunε kε tedfyε ndana

nde, wunε kine yanya ke moy lepi te na. Wunε ke tedye sendi nde, wunε ne ηguru wun ke ndeyε yotu yun ke beya yasi te yi kelnama ke njoka yun kε. Wunε ke kambɔ Njambiyε. Sendi, temɔ yun dεke ne pεrεpε, ne wunε bεnε mi. Wunε bεnε sendi nda yi wunε ke nyε soso ndana budyate yí kelɔ yasi te yi Njambiyε kwadysε kε. Sendi, wunε jɔsuma, bama ne mɔ te ε kelma beya yasi te kɔ. Wunε tedya ke menje hεnε nde, mεtemɔ mun mε pupunate ke lepi te.

¹² Ma ηge bε nde, mi ketima mεkana dete kεnε wunε, yeti keto mɔ te ε kelma beya yasi te, ho keto mɔ te yi nyε kelma beya yasi te sungwe ne nyε kɔ na. Mi ketima yo kεnε wunε, ne wunε ne ηguru wun bεnε ke mbɔmbu Njambiyε nde, wunε ne kimɔ temɔ gbate sungwe ne wuse.

¹³ Dete, yo njɔ nje nyε wuse jɔnja dεti. Ma yeti ndi yite siye na. Wuse njɔ sosa sendi kwɑ to te komε wuse bεnε nde, Tit ne mesosa, keto wunε hεnε nya nyε dεti ke temɔ.

¹⁴ Ηge bε nde, mi luksa yotu mbε ke mbɔmbu wene keto yun ke kimɔ yasi te yi mi lepima nyε nyε ke kasi yun kε, yo t̄ nyε mi njɔn na, keto a bεnε nde, yasi te yi mi lepima nyε nyε ke kasi yun kε bα ndi sendi gbakasi nda meyasi mεte yi wuse dikima lepo nyε wunε meŋgimɔ hεnε kε.

¹⁵ Yo sendi nde, komε nyε take nda yi wunε hεnε wokuna ne nyε, nda yi wunε boŋma ne nyε kimɔte, kambɔ nyε ne nyangwe jεsε, a ke nje kwadysε wunε kwɑ yi mbɔmbu komε nyε take meyasi menɔri kε.

¹⁶ Mi ke sosa budyate, keto ke meyasi hεnε mi ne bibina temɔ ne wunε.

8

Meŋgite ke kasi kelna ηgay

¹ Wunε njɔn, wuse ke kwadysε nde, wunε dûkwε nyangwe ηgikwa te yi Njambiyε kelma ne menjɔn mε botu bete bε tike temɔ ke yi Yesus Krist ke Maseduwan kε.

² Njambiyε jayma nde, bo sângwaŋgwe ne budya mεbɔne yí bɔbe ne bo. Ma ko dεte, bo bα ne mesosa kwɑ to te ke moy

nyangwe mεbukɔ mεte yi bo joŋnama kεte kε. Yasi wεtε, yo kpalma kelɔ nde, bo bεki ne kabi budyate.

³ Bo nya bεngwe dεti yan. Mi bεnε duwε nde, bo nya pɔkε kwɑ yite. Bo ne ηguru wan nyε ne kimɔ temɔ kine malɔ bo malɔ na.

⁴ Bo ηgwεtama budyate ne wuse nde, tiso, wuse jāya nde, bo nyɛki sendi bɔ bεnε bεsɔ ndεmɔ meyasi yí kame ne botu bε Njambiyε bε dīyε ke Yerusalem baka.

⁵ Bo kelma kwɑ yasi te yi wuse dikima take kε. Yo nde, bo ne ηguru wan kandima pa bψ yotu nyε Nyangwe Kumande, bψ sendi yotu nyε wuse nda Njambiyε kwadysε kε.

⁶ Dete, ε wuse lepε nyε Tit nde, tiso, a yōkwe kε wεri kε sidysε mesay mε ndεmna mɔni te yi nyε kandima ke njoka yun kε.

⁷ Wunε mε tondunate ne mεkombila ke menje hεnε, ke nje tikina temɔ ke yi Krist, ke nje lepina mεlepi mε Njambiyε, ke nje duwɑ meyasi, ke nje kelna meyasi ne kimɔ temɔ, nje bψ ke nje mεkwadysε mεte yi wunε kwadysε ne wuse kε. Ma nda wunε mε tondunate ne mεkombila dete kε, wunε nyɛki sendi meyasi dεte budysε ke mesay mε ndεmna mɔni te yike.

⁸ Yike yi mi lepε kε, mi yeti ke nyε wunε kol ke ηgiŋ na. Yo nde, mi bεnε nda yi bεsɔ nya ne kimɔ temɔ kε, yori yi mi lepε nde, wunε kεl sendi dεte, ne mi bεnε nda yi wunε kwadysε sendi ne bεsɔ gbate kε.

⁹ Keto wunε ke duwε nyangwe ηgikwa te yi Nyangwe Kumande wusu Yesus Krist kelma ne wuse kε. Yo nyε dīyε ne meyasi hεnε. Ma ko dεte, a kpalma jayε bε buka mumɔ keto yun. A jayma teri te yite, ne Njambiyε nje tonje wunε ne mεkombila ke menje hεnε ne nje te yite.

¹⁰ Yike yi mi lepε kε, mi lepi yasi te yi mi take ke kasi te, keto ηge wunε kele dεte, yo ta kame wunε ne ηguru wun. Mi nde, bosa botu bete bε kwadysε kelɔ yo ke sew te yɔru baka 't̄ bε wunε na? 'Wunε t̄ si kande yo ke sew te εte na?

¹¹ Ma nda yi wunε kandima yo kwey ne kimɔ temɔ kε, wunε sidiyikwe sendi yo ndana ne kimɔ temɔ dεte bεngwe dεti

yun.

¹² Keto ḥe wuse nyę Njambiyę yasi ne kimɔ temɔ, a ke jayę yo ne mesosa bęngwę ndi ńuyę yasi te yi wuse nɔ kék. Ma ḥe be nde, wuse kinę yańa na, Njambiyę tí diyę sendi yańa ke mebɔ musu na.

¹³ Mi ti sáń nde, wune kpál bukɔ keto nyęna bęso meyasi yí wedye ne metemɔ man na. Yasi wete, mi góru nde, baka békì ne meyasi nda bęso.

¹⁴ Ndana wune ke nyęngwę, yo ta kamę botu bete be kinę yańa baka. Ma ḥe dyę nde, bo ke nyęngwę, wune kinę yańa na, diyę nyęngwę te yan ta nję kamę wune, nę baka be ne meyasi nda bęso.

¹⁵ Yo nda yi yo kətinate ke mækana me Njambiyę nde: <Mo te ε tɔkuma budfyate kɔ t̄i be ne yańa kwą to te na. Ma yoko ε tɔkuma ne mbet kɔ, yańa t̄i bane nyę na.>

¹⁶ Wuse ke nyę Njambiyę wosoko, keto a nya Tit ndi kwalɔ nyęna temɔ ke mesay te yi mi nɔ sungwę ne wune kék.

¹⁷ Tit jayma yasi te yi wuse diyma nyę kék, ma yo t̄i be ndi yite siyę na. Yasi wete, a tedya nde, a ke nyę temɔ ndana ke mesay kwą to te, dete ε nyę pęse ne ḥguru wene nde, a ta kę mate ke yun.

¹⁸ Wuse ke kənje wete mań wusu bene Tit. Bomɔ hene ke njoka menjɔn me botu bete be tike temɔ ke yi Yesus Krist baka ke lerpɔ kasi ne kimɔte kę nɔ, keto mesay mete yi nyę kelma ke kasi Kimɔ Tom kék.

¹⁹ Ma yeti ndi yite na. Jekɔ kwą kwańgɔ menjɔn me botu bete be tike temɔ ke yi Yesus Krist baka tɔkuma sendi nyę nde, sine bo kén, na kę kam wuse ke mesay me ndemna mɔni te. Wuse kél mesay mete yí lukse ne Nyangwę Kumande ne ḥguru wene, tedya sendi nde, wuse ke kwadyę kame njɔn su.

²⁰ Mɔni te ne ńuyę budfyate, yori yi wuse kənje bo, ma bomɔ nije lerpina bęyate ne wuse ke kasi bakiſya mɔni te.

²¹ Wuse jéki kwadyę kelɔ kimɔ yasi ke mbɔmbu bomɔ, yeti ndi ke mbɔmbu Nyangwę Kumande siyę na.

²² Wuse ke dokidye sendi mbańa mań wusu ke to te baka yiba kənje wune. Wuse dikima bobę nyę ke budya menje,

ε wuse bęńe nde, a ke nyę temɔ ke mesay. A ke tedye ndana dete kwą yi mbɔmbu, keto a ne bıbina temɔ budfyate ne wune.

²³ Ma ke be Tit, nyę kumbɔ wombę, sine nyę ḥgbɔ kelɔ mesay yí kamę ne wune. Ma, ke yi bemań busu yiba baka, yo menjɔn me botu bete be tike temɔ ke yi Yesus Krist baka tomę bo. Jońgwę dyan ke nyę *Krist luksa.

²⁴ Dete, wune t̄edyę bo nde, wune ke kwadyę bo, nę menjɔn me botu bete be tike temɔ ke yi Yesus Krist baka duwę gbate nde, wuse bą ne kale te yí lukse yotu su keto yun ke mbɔmbu yan.

9

Kasi kamna botu be Njambiyę

¹ Ma mi t̄i gwe ne keto mækana kənje wune ke kasi kamna botu be Njambiyę na.

² Yo nde, mi ke duwę kimɔ temɔ te yi wune nɔ yí kamę ne njɔn yun kék. Mi ke lukse yotu mbe keto te ke mbɔmbu botu be Njambiyę te be diyę ke Maseduwan baka. Mi lerpima nyę bo nde: Bemań bun be Akay ma kande kombila meyasi mete yi bo ta nyę kék kande ke sew te yɔru. Nyęna temɔ te yi wune nɔ ke mesay kék kelma nde, sulɔ bomɔ ke njoka yan ḥgbâbikwę nyę sendi bɔ ke mesay.

³ Mi ke tomɔ bemań busu baka kənje wune, keto mi ke kwadyę nde, wune siki komsa kelɔ dete, keto mi dikima lerpɔ nyę banya bomɔ nde, wune ta kelɔ gba dete. Wune siki komsa bińgiri, kambo kimɔ leri te yi wuse dikima lerpɔ ne dínɔ dyun nyę bo kék me nje be gbelate.

⁴ Keto ḥe sine botu be Maseduwan baka dyę weri dolɔ nde, wune t̄i pa komsa na, yite he ta be ne njɔn ke mbɔmbu yan, keto wuse sima lerpɔ nyę bo nde, wuse ne bıbina temɔ ne wune. 'Ma ḥe wune ti komsa na, wune táká nde, yeti wune ta kpalo tika ne mapi njɔn te na?

⁵ Dete, ε mi bęńe kimɔte yí lerpɔ nyę bemań busu baka nde, tiso, bo kânda kwą mbɔmbu ne mi kę weri yí kombile kasi ndemna mɔni te yi wune kpoma nde, wune ta nyę kék tiko gwąte, yaka nɔ, komę mi ta dyę kék, mi ta dolɔ nde, wune sima

kobile meyasi hene. Wuné kél sendi dëte, né yo bëjna gbate nde, wuné nyéki yo ne kimó temo, yeti ne j-a na.

6 Wuné dûkwé nde, mō te ε bë nyambi ne mbet ta wesidye ndi sendi ne mbet. Ma yéko ε bë budzyate kō ta wesidye sendi budzyate.

7 Mumó hene nyéki yasi nda yi nyé sima pësø bingiri kë temo ne, kiné mëngbëngila kiné malo nyé malo na, këto Njambiyé jáya mō te ε nyé ne messosa kë temo kō.

8 Njambiyé ne dëti te yi tonje wuné ne kwaló mëkombila hene, né wuné bë ne kwaló meyasi hene te yi ta kamé wuné mëngimó hene, né meyasi bükwe sendi kë mëbò mun, wuné má bù yite yí keló ne kwaló kimó mëkele hene.

9 Yo nda yi yo ketinate kë mëkana më Njambiyé nde: <Mɔ Njambiyé butuma bɔ kabɔ sendi kimó meyasi nyé botu bë ngwete. A ta kë ndi mbɔmbu yí keló ngay dëte kpo ne kpo.>

10 Yo Njambiyé nyé kwaló nyé mō bëna mbèki. Yo sendi Njambiyé nyé nyé mëdye mëte yi nyé dyé kë. Yo ndi sendi nyé ta nyé wuné meyasi, nyé mëkombila këte, o bëjna, yo má bùyɔ kë nō mbɔmbu. A ta keló sendi nde, mësay më kamna bëso te yi wuné kele kë dôku dôkó sendi.

11 Dete, a ta tonje wuné ne mëkombila kë mënje hene, né wuné nyé sendi meyasi budzyate ne kimó temo yí kamé ne bëso. Komete, budya bomo ta nyé Njambiyé wosoko kë meyasi mëte yi wuse bojma kë mëbò mun nyé bo kë.

12 Yo nde, mësay më ndëmna moni te yi wuné kele ndana kë tì kamé ndi botu bë Njambiyé bë dyé kë Yerusalem siye na. Yo ta jeko keló nde, bomo budzyate nyéki Njambiyé wosoko.

13 Mësay mëte ta tedye bo nde, wuné kë bëngwé *Krist gbate. Bo ta lukse Njambiyé këto tikina temo te yi wuné tike gbate kë Kimó Tom Krist, wokuna ne yo kë, o bëjna, bo má lukse sendi Njambiyé komé bo bëjna nda yi wuné kabidya ne moni yun ne kimó temo wúné bo, keló sendi dëte sunjgwé ne mënjoñ më botu bë Njambiyé hene kë.

14 Bo kë ngweta ne Njambiyé këto yun, tedye ne nje te yite nyé wuné nde, bo kë kwadye wuné. Bo ta keló dëte, këto bo kë bëjna sunjgwé ngikwa te yi Njambiyé kelma ne wuné ké. Ngikwa te kwanjma te te.

15 Wuse nyéki Njambiyé wosoko kë yasi te yi nyé nya wuse ké. He yakama yekó yo ne ñge?

10

Pol kë kama ne mesay mëne

1 Yo mi Pol ne ñguru wombe, mi kë kitë wuné ne te temo nè kimó temo nda yi *Krist diyma nō ké. Kome mi diye sine wuné ké, ε nde, mi diy mbe ne ñgulum. Ma ñge mi tumé kɔŋ lɔndo ne wuné ké, ε nde, mi lépi ndi mbe yasi ne gbas gbas nyé wuné.

2 Ma mi kë ngweta ne wuné nde: Tiso, kome mi ta dyá weri ké, wuné tì kel nde, mi lêpinangwé dëte ne gbas gbas nyé wuné na. Këto mi pësima nde, mi ta tedye dëti te yi mi nō ké yí keló ne yasi ne nyan sunjgwé ne botu bëre nde, dyano te yi wuse jojna nō ké, yo dyano te yi botu bë meneti maka.

3 Yo gbaté nde, wuse ndi botu bë meneti. Ma yasi wëtë, dyambi te yi wuse lù ké yeti yi botu bë meneti maka na.

4 Këto mëjèle mëdyambi mëte yi wuse nō ké yeti yike yi botu bë meneti maka diki lù ne dyambi kë na. Yasi wëtë, mëjèle mëte wúla kë yi Njambiyé. Yo ne dëti te yi yançile nyangwé mëkotó mëte yi bomo sume diyó te, kambo ne dyambi kë. Wuse kë yançile bëya dyano te yi bomo diki take ne meyasi kë soñe.

5 Wuse kë yançile sendi yasi hene te yi yeke to ne Njambiyé, sà nde, bomo tì dukwé nyé kimó duwate kë. Wuse kë keló nde, metake wëtë wëtë te yi bomo yakama bë nō ké njáki nje bë nda bëbala bësu, né wuse bù yo kë nō ke yi Krist, né yo hene wokuna ne nyé.

6 Kome wúné njóñ botu bë Njambiyé ta tedye nde, wuné më sañgwate yí wokuna ne Krist kë mënje hene kë ta bëjna, komete, wuse ta bë nedó te yi tedye

mebōne nyę botu bete be yeti ke wokuna ne nyę ke njoka yun baka.

⁷ Wune bēja yasi ke misi ne gbas. Ngę mbaña mumɔ take ke yenę nde, a me gbate mo Krist, a dūkwę ndi tu wete sendi nde, wuse sendi, wuse botu be Krist nda nyę.

⁸ Ngę dyę nde, mi lüksa sendi yotu mbę keto dəti te yi Nyangwe Kumande nya wuse yı kəndə ne wunę kę, mi tí gwe njon ke yite na, keto a nyéki wuse dəti te yi kamę ne wunę, yeti yı bekidya yun na.

⁹ Mi yeti ne metake mete yi nyę wunę duku ke yotu ke mékana mete yi mi diki kənje wunę kę na,

¹⁰ keto bo ke diki ləpo nde: <Mékana mete yi Pol diki njesę wuse kę ne dəto, yo ke sana wuse ke temo. Ma yasi wete, komę nyę ne ḥguru wene dıyę sine bo kę, nyę tekina mumɔ, a ti dūkwę ndapi na.>

¹¹ Ma mo te ε ləpe dəte kə dūkwę ne saŋsaŋ nde, yasi te yi wuse ləpe ke moy mékana kənje wunę piŋę te yi wuse ne naŋ kę, wuse ta kelę meyasi ndi nda yi wuse ləpima kę. Wuse ta kelę ndi dəte, komę wuse ta dyę ke njoka yun kę.

¹² Ma baña bomo weri ke diki ləpo ne ḥguru wan nde, bo yaŋa. Wuse tí yaka ləpo nde, sine bo ndi wete ho yekö to sine bo na. Yasi wete, bo yeti yan ne dyano na, keto bo bēja ndi joŋgwę dyan ne ḥguru wan yı ləpo nde, joŋgwę dyan kimote. Bo yéki joŋgwę dyan beŋgwę ndi joŋgwę te yan ne ḥguru wan.

¹³ Ma ke bę wuse, wuse yeti ke kwadyę lukse yotu su kwą to te ke mesay mete yi kelna ke yiŋa membey kę na. Yasi wete, wuse lüksa yotu su ndi ke mesay mete yi wuse kelę ke moy pel meneti mete yi Njambiyę pesima nyę wuse nde, wuse kęl mesay kete kę. A pesima nde, wuse kęn kelę mesay, ləpo Kimo Tom ko kumɔ pe yun.

¹⁴ Dete, komę wuse boŋma Kimo Tom *Krist kumɔ no pe yun kę, wuse t̄ laŋsa pel meneti mete yi Njambiyę pesima nyę wuse kę kę kelę mesay womanja na. Wuse má dıy kinę kumɔ pe yun, ma ta bę nde, wuse köruma kinę kumɔ ke mbę te yi Njambiyę pesima nyę wuse kę na.

¹⁵ Wuse yeti ke lukse yotu su kwą to te ke mesay mete yi baña kelę ke yiŋa membey kę na. Yasi wete, ngę tikina temo te yi wune tike ke yi Njambiyę kę dękə dękə kę no mbombu, yite wuse yakama bę ne biňina temo nde, mesay mete yi wuse kelę ke njoka yun kę ta dękə dękə sendi kwą yi mbombu. Ma yo ta kelna ndi ke moy pel meneti mete yusu yi Njambiyę pesima nde, wuse kęl mesay kete kę.

¹⁶ Dete, wuse yakama nje kwą tongidya kę mbombu ne ləpina Kimo Tom kę no ke yiŋa medya ləndunate ne wunę kinę lukse yotu su ke mesay mete yi baña kelę ke pel meneti mete yan kę na.

¹⁷ Yo nde: <Mo te ε kwadyę lukse yotu, a lüksa yotu ndi ke yasi te yi Nyangwe Kumande kelma kę.›

¹⁸ Keto yeti mo te ε ləpe ne ḥguru wene nde: <Mi yaŋa,› yi Nyangwe Kumande jaye na. Yasi wete, yo yoko yi Nyangwe Kumande ne ḥguru wene ləpe nde, nyę yaŋa kę.

11

Pol kpasa mo tomun Yesus

¹ Ma wunę gbisi mi ndana ke meyerę membę. Ma wunę gbisi mi lalę.

² Temo mbę ne pəpəpə ke yotu yun. Yo wula ke yi Njambiyę ne ḥguru wene. Yo nde, wunę nda pupuna bindi ḥgəndu te yi mi wande kaŋe nyę ndi mbam wete. Mbam te, yo *Krist.

³ Yasi wete, mi ke gwe kaŋ nde, mumɔ nje sebile wunę yı bekidye metake mun. Wune tāka nda yi nyęŋe nję ne membölę nje sebile ne Eva kę. Mi ke gwe kaŋ nde, wunę me nje jato tikę kinę beŋgwę ndi nje te yi Krist nyępɔ, kaŋe meyotu mun nyę nyę, joŋna pupunate ke mbombu wene na.

⁴ Mi ne kaŋ dəte, keto ngę mbaña mumɔ nje pele yiŋa yasi dəle nyę wunę ke kasi Yesus, tikę yike yi wuse pelma kę, wunę ke kəŋ mo te. Sendi nde, wunę ke kombile jaye bę yiŋa sisin dəle, tikę Kimo Sisin te yi Njambiyę nya wunę ne mbombu kę. Ngę mumɔ nje ləpo yiŋa kimɔ tom dəle, tikę yike yi wuse kandima woko jaye kę, wunę lalę ke kəŋ ne.

⁵ 'Wunə tāka ka nde, botu bete gbate nyangwə botu be tomun? Mi bénja nde, bo be lepe lepo dete ne numbu baka tī kwā mi ne mbet ke yinjə yaŋa na.

⁶ Ko bækə nde, mi yeti ne jen duwə ndapi na, yasi wete, mi ke kombile duwə yasi te yi mi lepe ké. Wuse tedya dete nyə wunə ke menje hēnə.

⁷ Komé mi lēpima Kimə Tom Njambiyə nyə wunə ké, mi tī diye wunə yaŋa na. Mi kpalma pidye yotu mbe yí kamə ne wunə, né wunə dōku dōkə ke nje tikina temo ke yi Njambiyə. 'Ma yi mi kelma dete ké, yinjə beya yasi yi mi kelma ri?

⁸ Ke ḥgimō te yi mi bā nō weri ké, mi jayma nde, yinjə menjōn me botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus ke yinjə membey baka diki nyə mi mōni yí kamə ne wunə.

⁹ Ke ḥgimō te yite yinjə meyasi díkima banō mi. Ko dete, mi tī kwadye sobidye wunə mapi te na, keto bemaŋ busu be njā wule Maseduwan baka njā tonjə meyasi mete yi díkima banō mi ké. Ke meyasi hēnə mi tī kwadye sobidye wunə mapi te na. Mi ta kelə ndi dete kē nō mbombu.

¹⁰ Ke yasi te yi mi lepe ké, mi ke lukse yotu mbe keto te. Mi ke kombile lepo gbakasi ke mbombu Krist te ε diye pele mi ko nde, ke membey hēnə te yi mi ta kumə kete ke meneti me Akay mi tī tikə nde, yasi ke yi kele nde, mi lúksa yotu mbe keto te kē pētinangwə na.

¹¹ Mi lépi dete keto ḥge? 'Mi yeti ke kwadye ka wunə? Njambiyə ke kombile duwə nda yi mi kwadye ne wunə ké.

¹² Ma yasi te yi mi kele ndana ké, mi ta kelə ndi dete kē nō mbombu, ma botu bete nje kwedya nje te yi lukse yotu yan yí lepo nde, sine bo ndi wete ke kwalə kelna mesay mete yan.

¹³ Botu bete botu be ja. Bo yeti kpasa botu be tomun na. Bo ke sebile bomō ke moy mesay man. Bo ke bū teri te yi kpasa botu be tomun be *Krist kelə ne mesay.

¹⁴ 'Mumō yakama ḥgbakima ka njel mēkele mēte yite? Ko na. Keto ko ke yinjə menjimō ko *Satan ne ḥguru wene ke diki yenjə yotu bū teri wete jaki te ε diye ke nyangwə mejası me Njambiyə ko.

¹⁵ Dete, wunə tī ḥgbakimanjwə yí bēnə nde, bōnō be mesay benə ke bū sendi teri kpasa botu be kele mesay me Njambiyə ne ḥgbenjə baka na. Yasi wete, ke siyna jongwə dyan Njambiyə ta kelə ne bo bēngwə mēkele man.

Mebōne mete yi Pol saŋgwama nō kē

¹⁶ Mi ke kala lepo nde: Mumō tī bōnō mi nda lem na. Ma ndi wunə, ḥge wunə kwadye, wunə kēn mbombu yí bū mi nda lem, né mi sendi lukse yotu mbe ne mbet.

¹⁷ Njel ndapi te yi mi ta tapita ndana yí lukse ne yotu mbe kinε wō kē ti wúla ke yi Nyanjwə Kumande na. Ke yite mi ta tapita nda lem kinε dyanō na.

¹⁸ Ma nda yi budya bomō ke lukse yotu ke meyasi me meneti maka ké, mi ta lukse sendi yotu te yembə.

¹⁹ Wunə ne dyanō, nduku? Ma wunə ke nje kombile diyo lale ke kōn̄ botu bete be kinε dyanō baka.

²⁰ Wunə ke diyo lale ke kōn̄ yan, jayə nde, bo kēl ne wunə nda bebalā, wēnjile meyasi ke mebō mun. Wunə ke jayə nde, bo dōku ke yotu yun, yeliye wunə, ko nyə wunə banji ke pokō.

²¹ Ma mi ta lepo yike ne gba njōn ke misi nde, wuse su ne tekō gbate, keto wuse yeti ne deti te yi kelə ne wunə nda bo na. Mi ta tapita ndana nda lem gbate. ḥge mbanja mumō bōbē kelə ko kwalə yasi te nda ndana yí lukse ne yotu ne, mi má kelə ndi sendi dete yí lukse ne yembə.

²² 'Bo Behebere? Mi sendi mōnō Behebere nda bo. 'Bo botu be kandō Isarayel? Mi sendi ḥgbak ḥgbak mōnō kandō Isarayel. 'Bo benday be Abaraham? Mi sendi nday wene ne pitik.

²³ Bo botu be mesay be *Krist? Mi kwaŋma bo metu gōmay. Yike yi mi lēpima dete ké, mi lēpinama nda mō boku. Ke nje te yi mesay, mi ke kelə mesay wōndō bīriki kwā bo. Ke nje te yi nyiŋna jōbō, bo nyinjə mi ke jōbō kwā bo. Ke nje te yi menjuruna, bo njuruma mi budfyate kwā bo. Menjimō budfyate mi díkima wokō tul sōŋ.

²⁴ Ke jongwə dymbe Beyuden ḥgibila mi ne njambala mēŋga yitan, njambala kamōtati jo yitan jo yini.

²⁵ Bo njuruma mi ne n̄gbasi m̄enja yitati. Bo lojma mi ne metari tu wete nde, n̄é bo wo mi. Kuka bimbinama, mi ke moyte kum̄o m̄enja yitati. Mi kwañdya ndingel̄e yes̄o wete ne ndingel̄e tu wete ke beñgila sine m̄ekumb̄o ke mañ.

²⁶ Mi díkima k̄e m̄ekendi budyate ne kol, ε mi díki sañgwa ne m̄eb̄one ke sabiya m̄eduku, sañgwa ne beya yasi ke m̄eb̄o me botu be gubo. Benj̄oñ bemb̄e Beyuden n̄e baka be yeti Beyuden baka díkima tedye mi m̄eb̄one. Mi díkima sañgwa ne m̄eb̄one ke medya, ke moy m̄ekongor k̄e no, buñ sendi ke mañ. Mi díkima sañgwa sendi ne m̄eb̄one dete ke m̄eb̄o me botu bete be díkima kel̄o ja nde, bo beman̄ busu baka.

²⁷ Mi díkima kel̄o mesay budyate wɔñd̄o biriki. Metu budyate jak̄o yeti. Ke yin̄a m̄enjim̄o mi díkima sañgwa sendi ne nja n̄e yesidye m̄or̄oku. Mi díkima kiyoñ medya m̄enjim̄o budyate. Sendi, díku n̄e díiȳo s̄okere díkima kw̄a mi.

²⁸ Mi sañgwama ne m̄eb̄one dete budyate, mi tí gwe ne lepo hene na. Mi ne yasi ndi wete yi jek̄e biye mi ke temo, yo nde, metu hene mi ke gwe kañ m̄enj̄oñ me botu bete be tike temo ke yi Njambiȳe baka hene.

²⁹ Ma mo te nda tekinate, ε mi díiȳe kin̄e nje be tekinate sine nȳe k̄o? Nda jatima ke beya nje, ε yo díiȳe kin̄e kwadye temo m̄be k̄o?

³⁰ Ma n̄ge be ndana nde, mi lúksa yotu m̄be, mi ta lukse gba yotu m̄be ke metek̄o m̄embe.

³¹ Njambiȳe te Sangw̄e ne Nyangw̄e Kumande Yesus ke duwe nde, mi yeti ke kel̄o ja na. A ne luksa kpo ne kpo.

³² Ke n̄gim̄o te yi mi bañ no ke Damas k̄e, Aretas bañ kumande mate. Kum te ε bañ nda ajiya wene k̄o tembidya bom̄o ke menumey me ndoko te yi litima dya k̄e nde, bo p̄em̄ yasi, simande bo ta biye mi.

³³ Yasi wete, botu be Njambiȳe nya mi ke wete n̄yan̄gw̄e ndok̄o kwañdye ke wete wunda te yi bañ ke ndoko te k̄e pidye ke k̄oñ te. ε mi diiȳe no ke m̄eb̄o m̄ene.

Dimna meyasi mete yi Njambiȳe

punja tedye Pol k̄e

¹ Ma mi lúksa yotu m̄be k̄e no mb̄ombu, nduku? Ndi nde, yite yeti ke kam̄e yaña na. Ko dete, mi ta lepina ndana ke kasi meyasi mete yi Nyangw̄e Kumande kelma nde, mi b̄ēña nda nȳeno n̄e yike yi nȳe punja nȳe mi k̄e.

² Mi duw̄a mbaña Kriten, yo me k̄e muka mesew kam̄o jo yini, Njambiȳe kañma nȳe kum̄o ke dyob̄o yitatite. Ho Njambiȳe kañma nȳe ne yotu ne hene ne jem, ho mbam k̄o kúm mate ne mbaña nje nda nȳeno, mi ti duwe na, ndi Njambiȳe nȳero duwe.

³⁻⁴ Mi ke duwe gbat̄e nde, Njambiȳe kañma nȳe k̄enje ke *Paradis. Ho a k̄a mate ne yotu ne hene ne jem, ho a k̄én mate ne mbaña nje nda nȳeno, mi ti duwe, ndi Njambiȳe nȳero duwe. Ma numbu te yi nȳe wokuma mate k̄e, mum̄o t̄i pa lepo yo wete yes̄o na. Sendi, mum̄o t̄i lepi yo na.

⁵ Ke kasi njel mum̄o nda mb̄ete, mi yakama lukse yotu m̄be keto ne. Ma ndi nde, mi yeti ke kwadye lukse yotu m̄be ne n̄guru womb̄e, soñe ndi ke metek̄o m̄embe.

⁶ Yo nde, má kwadyikwe lukse yotu m̄be ke yin̄a yasi, ma mi tí be lem na, keto yasi te yi mi ta lepo k̄e, gbakasi. Ma ndana mi pesima nde, kway kel̄o dete na, kambo wete mum̄o me nje lukse mi lañsa meyasi mete yi mi kele n̄e yi mi lepe k̄e.

⁷ Yo nde, Njambiȳe tedya mi n̄yan̄gw̄e meyasi menori yi kwañma meyasi hene te yi bom̄o duwe k̄e. Dete, ε nȳe nȳe yin̄a yasi ke yotu m̄be yi k̄e t̄one mi ne hak, kambo me nje bendifye yotu m̄be. Yo nde, Njambiȳe jayma nde, wete jaki *Satan ḡebita mi yi tedye mi m̄eb̄one dete, kambo me nje bendifye yotu m̄be.

⁸ Mi n̄gwetama ne Nyangw̄e Kumande kum̄o m̄enja yitati keto yasi yin̄ori nde, tiso, a sôñe m̄eb̄one mete ke yotu m̄be.

⁹ Ma ko dete, a kpalma yeñsa nȳe mi nde: <Ngikwa te yi mi kele ne we k̄e ma yaka, keto kom̄e mum̄o be tekinate k̄e, yo komete yi n̄yan̄gw̄e deti m̄be kele mesay

ke jongwe dyene ke menje hene. Dete, mi ne mesosa yi lukse yotu mbe ndana ke metekó membe, né nyangwe deti *Krist diy ke yotu mbe.

10 Yo keto te yite yi mi ne mesosa ke moy metekó membe, ko ke moy wuŋwa te yi bomo kele ne mi ké, ko nde, meyasi ke banó mi, ko ke nyangwe mebóne mete yi bomo tedye mi ké, ko nde, temo mbe ke lekwé ne ges ges keto beya meyasi mete yi mōnde mi ké keto Krist ké. Yo nde, komé mi be tekinate, yo komete yi mi nje be ne deti.

11 Mi me lem, yo wuné kele nde, mi tāpitanjwe dete. Yo nde, ma wuné ne njuru wun lepe nyé bomo nde, mi yaña, yeti mi na. Ma ko nde, mi yeti yaña na, mi ke duwé nde, botu bête be lepe lepo ne numbu nde, bo nyangwe botu be tomun baka t̄i kwá mi ko ne mbet ke yiña mōno yaña na.

12 Mi tedya wuné nde, mi kpasa mo tomun *Krist ke mekele mete yi mi kelma ke njoka yun ké. Yo bējnama dete ke kelna mesay ne nyangwe tiŋ ke menje hene, bējna sendi ke meyekambiye nè ke nyangwe meyasi nè ke nyangwe mekele mete yi mi dikima keló ké.

13 Ma kimó yasi te nda yi mi kelma ne baña menjōn me botu bête be tike temo ke yi Kumande Yesus, ε mi diye kiné keló ne wuné ké? Mi duwá nde, siya yasi te yi mi t̄i kele ne wuné, yo nde, mi t̄i kwadysé sobidye wuné mapi meyasi mete yi dikima banó mi ké na. Ma ke yite, wuné bēja mi ne njwete ke beya yasi te yi mi kelma dete ne wuné ké.

14 Wuné bēja, mi ta be ke ké ndana wéri ke menja yitatite. Mi t̄i sobidye wuné mapi meyasi mete yi bané mi ké na, keto yeti meyasi yi mi sá ke mebó mun ké na, yasi wéte, yo wuné ne njuru wun yi mi sá. Keto yeti bōnōsike yâkaŋwé ndemó meyasi komo yi daló ne botu bête be jama bo baka na, yo botu bête be jama bōnōsike baka kpál keló dete sungwé ne bōnō bān.

15 Ke yembé, mi mbe ne mesosa te yi nyé meyasi hene te yi mi nō ké yi kame ne wuné ko ndingelé jongwe dyembé ba!

Ma nge mi jeké kwadyé wuné dete, 'yo má kpaló keló ka nde, wuné kwâdyikwé ndi mi ne mbet?

16 Ma wuné ke duwé nde, mi t̄i be nda mapi pele yun na. Yasi wéte, baña bomo ke njoka yun ke lepo nde, mi mo mesebila, mi dya yiña yasi ke mebó mun ne nje likisi.

17 Ma mi dóku ba ke yotu yun ne nje te yen? 'Yo má nje be ka ne nje mbaña mumo ke njoka botu bête be mi dikima tomó kénje wéri baka?

18 Mi tomma Tit ne mbombu lepo nyé nyé nde, tiso, a kén ké bējé wuné. Mi kénja nyé bēne maŋ wusu kó. 'Tit má nje keló ka yiña yasi mate yi dákó nō ke yotu yun? 'Sine bo t̄i be ndi ne kiya metake wéte na? 'Sine bo t̄i kende ka ndi ke kiya nje wéte na?

19 Wuné ke take njombu yaña nde, yiké hene yi wuse lepe ké, wuse kél dete, ma wuse nje baló lepi ke mbombu yun. Yeti dete na. Yasi te yi wuse lepe nyé wuné ké, wuse lepi ke mbombu Njambiyé, keto sine be *Krist saŋgwate. Wuné njón, sōŋ temo su, wuse kél meyasi maka hene dete yi kame ne wuné, né wuné dóku dákó ke nje Njambiyé.

20 Mi ke gwe kaŋ nde, mi kum wéri doló wuné ke téri te yi mi yeti ke kwadysé na, ho nde, wuné ta doló mi ke téri te yi wuné yeti ke kwadysé na. Mi ke gwe kaŋ nde, mi dyâŋ doló nde, metando ke njoka yun, ho nde, baña ne nyangwe temo sungwé ne bēsó, ho doló baña ne temo ne joŋ joŋ sungwé ne njón yan, ho nde, baña ne temo te yi sungwé meyasi tandé yan. Mi ke gwe kaŋ nde, 'mi ta doló ka baña ke njoka yun be diki kuto ka bēsó? Ho baña be numbu yan ti yáki kōŋ tanj? Ho botu bē susula yotu? Mi ke gwe kaŋ dete nde, mi ta dyá yari doló meyasi ne kpalak kpalak.

21 Mi ke gwe kaŋ nde, komé mi ta dyá wéri ké, Njambiyé ta keló ka nde, njón bîya mi wolo keto yun. Mi ke gwe kaŋ nde, mi njáki kwedya nde, baña budyá botu bête be kelma beya yasi ne mbombu baka t̄i pa yenja temo tikó beya mekele mete na. Mi ke gwe kaŋ nde, mi njáki doló nde, bo ndi ke ké mbombu yi joŋna

ke moy kelna mekele me memi, ke kelna mewanja ne ke moy sap sap jongwé. Mi ke gwe kañ nde, ñge mi nje kwedya dete, misidye ta pundo ke misi membé.

13

Njena menjite nè menyen

1 Ma menjga yitatite yi mi ta kë wéri kék. Ke lepi te yi wuse ta bënejé kék, yo ta kwañna ndi nda yi yo ketinate ke mekaná me Njambiyé nde: «Ke melepi héné, lepi bíya mumo komé bomo yiba ho yitati be diyma ke mbey te lepe ndi kiya yasi wéte.»

2 Ke menjga yibate yi mi kà no wéri kék, ε mi si kombile lepina nyé wune ke kasi lepi kék. Ma ndana, piñç te yi mi tì pa kumó wéri kék, mi ke kande basidye nambe metó me botu bête be kelma beya yasi ne mbombu baka nè bukwé bomo te bari héné. Mi ke lepo nde: Komé mi ta kala kumó wéri kék, ko mumo wéte ne wéte tí diyo na.

3 'Nduku, wune ke kwadye duwe ne sañsañ nde, *Krist ke kwá ne mi yí lepina no? A ti kél mesay ne yele yele ke njoka yun na. Yasi wéte, a kél yo ne nyangwé deti.

4 Yo nde, komé bo ñgbama nyé ke kroa kék, a ba ne tekó. Ma a ndana ne joñ keto nyangwé deti Njambiyé. Ma wuse sendi ne tekó sine be Krist. Ndi nde, yasi te yi wuse ta keló sungwé ne wune kék ta tedye wune nde, sine be Krist ne joñ ne njé nyangwé deti Njambiyé.

5 Wune ne ñguru wun pâñ pa bobé yotu yun yí bënejé, ho wune ke tikó temó gbate ke yi Yesus Krist. Wune ne ñguru wun pâñ pa nembe sendi teri yun. 'Wune yeti ke duwe ka nde, Yesus Krist ke joñna ke yotu yun na? Ma ñge bë nde, wune tì pa kombile duwe dete na, yite wune balma ke bobuna tikina temó te yi wune kelma kék.

6 Yasi wéte, mi ke take nde, wune sima nembe duwe ndana yey ne sañsañ nde, wuse tì josidye su womanja na, yite tédye nde, wuse kpasa botu be tomun.

7 Ma wuse ke ñgwéta ne Njambiyé keto yun nde, wune tì kel se yinja beya yasi wéte ne wéte na. Wuse ti kél dete yí tedye

bomo nde, wuse sima lajsa ke mesay musu nde, wuse kpasa botu be tomun na. Wuse kpál ñgwéta ne nyé nde, wune kél ndi kimó yasi. Wuse ke ñgwéta gbate dete, ko nde, banja bomo ke bënejé yan nde, wuse josidye ke mesay musu.

8 Wuse lépi dete, keto wuse ti yaka lú dyambi sungwé ne gbakasi na. Yasi wéte, wuse yakama keló meyasi ndi keto gbakasi.

9 Yo nde, wuse ne mesosa komé wuse bë ne metekó, wune ke kpaló bë yun ne deti. Yasi te yi wuse diye Njambiyé ke moy menjgwéta musu kék, yo nde, wune d'aku d'ákó ke nje wene ke meyasi héné.

10 Yori yi mi keté meyasi maka kande kénje wune piñç te yi mi yeti ke njoka wun kék, kambó mi nje njangwé yotu yí ndeyé wune kimó ndeynate komé mi ta dyá wéri kék. Nyangwé Kumande nya mi deti te yi keló dete yí kame ne wune, né wune d'aku d'ákó ke nje Njambiyé, yeti yí bekidya yun na.

11 Wune njón, yí sidye no, mi ke lepo nyé wune nde: Wune sôsan gwé, sa sendi nje te yi d'ákó d'ákó ke nje Njambiyé ke meyasi héné. Baka nyéki bësó deti ke temó. Metake mun bêki ndi wéte. Wune jónnan gwé ne te tandé yun. Dete, Njambiyé te njuku mekwadysa nè njuku te jongwé ta díyo wúne bo.

12 Wune nyénnan gwé tandé yun, wusa nda botu be Njambiyé. Botu be Njambiyé be díye woñga héné baka ke nyéno wune.

13 Ngikwa te yi wule ke yi Nyangwé Kumande Yesus Krist, mekwadysa mete yi wule ke yi Njambiyé nè sangwa metemó te yi Kimó Sisiñ díki keló kék kelnan gwé dete ne wune héné.

Mekana mête yi Pol këtima kenje botu be Galasi

Yo Pol, mō tomun Yesus Krist këte mekana mête yōkō kenje bekriten bête be dīyé ke Galasi baka. Bo jébaŋgwé mēnēti mête muka nde Turki.

Nyangwé to lèpi te yi kete ké, yo nde, yo ndi ḥgikwa Njambiyé kele nde, mumō békí ne joŋgwé, yeti membonja na. Yo nyé, Pol kande ké lèpó Kimó Tom Yesus Krist nyé Begalat. Ma ke kōj ne baŋa bomō njá njaŋgwé bekriten lèpó nde, bekriten bête be yeti Beyuden baka yâkaŋgwé bēŋgwé membonja mē misōn Beyuden. Yite nde, kasi pésina yotu bembam nē kasi jésina yiŋa mēngimō. E Pol sēŋe tedyé nde, yo ndi ne nje tikina temo yi Njambiyé pésé nde, mumō mē ne ḥgbēŋ kē mbombu wene, yeti kēto bēŋgwé yiŋa membonja na.

Wuse yakama baka mekana maka ke nyangwé mēngabiyé mête yitan:

1. To mekana maka, yo nde: Pol kéti kenje bekriten be Galasi yí kité ne bo, kēto bo tumma kōj ne faŋ Kimó Tom Krist (kumte 1).
2. Pol ke kama ne mēsay mēne nde, nyé gbate mō tomun Yesus. Kasi bosa nyangwé mēwesidya mête yi bēŋnamá ke Yerusalem (kumte 1-2).
3. Njambiyé pési nde, mumō mē ne ḥgbēŋ kē mbombu wene ndi kēto tikina temo ke yi Yesus, yeti kēto kelna mekele mête yi membonja lèpē kē na (kumte 3).
4. Njambiyé ke kelō nde, mumō békí pupunate, joŋna ne ḥgbēŋ kē mbombu wene, wokuna ndi ne nyé. A kél yo ne nje te yi ḥgikwa, yeti kēto bēŋgwé membonja na (kumte 3-4).
5. Joŋgwé mō te yi Njambiyé si pésé nde, a mē ne ḥgbēŋ kē mbombu wene kēto tikina temo kō bēŋnaŋgwé ne nje te yin? (kumte 5).
6. Mō te ε nje bē ne joŋja joŋgwé ke yi Yesus Krist kō kēl mēyasi tedyé dete (kumte 6).

¹ Yo mi Pol kete mekana maka kenje wuné. Mi mō tomun. Yeti bomō be tome mi na, mi t̄i kwā ne nje mbaŋa mumō na. Yasi wete, yo Yesus Krist tome mi bené Da Njambiyé, yōkō ε womiya nyé ke njoka bēmuŋ kō.

² Mi ke nyēnō wuné sine benjōŋ busu be woŋga hēnē. Wuse ke nyēnō wuné, wuné mēnjoŋ mē botu bête be tike temo ke yi Kumande Yesus ke Galasi baka.

³ Njambiyé Saŋgwé wusu nē Kumande Yesus Krist kēl ḥgikwa ne wuné, nyé sendi wuné tete.

⁴ Nyangwé Kumande Yesus Krist nya yotu ne ne ḥguru wene gwe kēto mēbeyé musu, na joŋgwé wuse soŋe ke bēya ḥgimō te yōkō nda yi Da Njambiyé wusu kwadysa kē.

⁵ Bomō hēnē lūksa Njambiyé te saŋgwé wusu kpo ne kpo, *amen.

Kpasa Kimó Tom ndi wete ne wete

⁶ Mi ke ḥgbakima nde, dō dō te yiké wuné tumma kōj ne Njambiyé, mō te ε jebama wuné ne nje ḥgikwa te yi *Krist kelma ne wuné kē kpalō nje jayé wete Kimó Tom dèle,

⁷ dēkē nda wete Kimó Tom sendi kete. Yo nde, baŋa bomō ke kwadysé njaŋgwé wuné. Sendi, bo ke kwadysé kōngite Kimó Tom te yi lèpē kasi Krist kē.

⁸ Ma ko mbaŋa mumō ko wuse ko wete jaki wúla kwey nje lèpó wete Kimó Tom dèle, tiko yiké yi wuse pelma nyé wuné kē, na sâŋgwāŋgwé ne mēkita!

⁹ He sima lèpó, ma yo yi mi basidye lèpó ndana nde: ḅge mbaŋa mumō nje lèpó wete Kimó Tom dèle nyé wuné, tiko yiké yi wuné kandima jayé kē, na sâŋgwāŋgwé ne mēkita!

¹⁰ Ma yiké yi mi lèpē ndana kē, 'mi sáŋ ka nde, bomō jāya mi? 'Yeti nde, Njambiyé jāya mi na? 'Mi sáŋ ka nde, bomō wôku mēsosa ne mi? Mi má gōru ndi nde, bomō kēn mbombu yí woko mēsosa ne mi, ma mi t̄i nje bē bala Krist na.

*Pol nde, yo Yesus Krist ne ḥguru
wene tōke nyé*

¹¹ Wuné njøj, mi ke kombile lero nyé wuné nde: Kimø Tom te yi mi lerpima kék ti wúla ke dyano bomo na.

¹² Yo nde, mi ti ma wóku mbé yo ke numbu wéte mumó na. Sendi, mi tí pa pa jeké jeka ke mebó me wéte mumó na. Yasi wéte, yo Yesus Krist ne njuru wene punje yo nyé mi.

¹³ Ma wuné wokuma nda yi mi jojnama nò ne mbombu ke moy misón Beyuden kék. Wuné wokuma nda yi mi díkima tedye ne njøj botu be Njambiyé ganja, sá njé te yi girise sendi bo kék.

¹⁴ Ke njoka bejakó bembé, botu be kandó dyembé Beyuden, mi nya jongwé dyembé ne pitik ke moy misón kwá budya bomo. Mi nya sosu mbé kwá to te ke bejngwa mekele mète yi wulma ne besajmbambó busu kék kwá bo.

¹⁵ Ma yasi wéte, Njambiyé kikima si tóke ne mi nde, mi ta wokuna ne nyé, yite mi tí pa jadyé ke moy nyañmbe na. A jebama mi, keto a ne njikwa, né mi kel mésay nyé nyé.

¹⁶ Njambiyé bejma kimôte yí tedye mi Mónó wene, né mi duwe nyé, né mi pel kasi ne nyé botu bete be yeti Beyuden baka. Ma ko mi tí njé kwá ndana ndana ke kójte kék diyé yinja menjité ke numbu wéte mumó na.

¹⁷ Sendi, mi tí bendo kék Yerusalém kék lerpina sine botu be tomun be Yesus be kandima bù mésay mète ne mi baka na. Mi kpalma njé kwá kék ke Arabi. Diyó kék, ε mi njé yókwé njé diyó ne kókó ke Damas.

¹⁸ Sew yitati kwañma, ε mi njé tóke nje bendo kék Yerusalém bejne Piyer keló mésimó sine nyé. Mi yama metu kamó jo yitan mate sine nyé.

¹⁹ Ma mi tí njé bejne mbaña mumó ke njoka botu be tomun be Yesus na, sonje ndi Jak te maj ne Nyañgwé Kumande.

²⁰ Yasi te yi mi kete kenje wuné kék, mi lépi gbakasi ke mbombu Njambiyé, yeti já na.

²¹ Ke kójte, mi njá temé ke Yerusalém, kwá kék ke meneti me Siri nè Silisi.

²² Menjøj me botu bete be tike temó ke yi *Krist be ke Yuda baka tí pa bejne mbombu wombé ne toru na.

²³ Bo díkima woko ndi kasi mbé woko nde: <Mo te ε díkima tedye wuse mebóné ne mbombu kó me ke lero kasi tikina temó ndana ke yi Krist nyé bomo, ma kwey a kwadysa girise yo.›

²⁴ Ke bo ma woko dete kék, ε bo lukse Njambiyé keto mbé.

2

Pol bene betomba ke wesidya

ke Yerusalém

¹ Yo kwañma mésew kamó jo yini ke kójte, ε mi njé basidye tóke nje bendo kék Yerusalém sine Barnabas. ε mi bù sendi Tit kék nò.

² Mi káketo Njambiyé tedya mi nde, mi kén. Kumó Yerusalém, ε mi lere kasi Kimø Tom te yi mi pele nyé botu bete be yeti Beyuden baka nyé benjøj busu be mate. ε sine nyañgwé botu bete be kénde ne njøj botu be Njambiyé mate baka wesidya be ndi mi, be ndi bo, ε mi lere kasi te sendi dete nyé bo. Mi kelma dete, kambo say te yi mi kelma kwey nè yi mi kelé ndana kék nò mbombu kék me njé gwe mésenje.

³ Ma mó njøj wombé Tit bá Begrek. Ko dete, bo tí bande nyé nde, bo pési yotu ne yi bembam nda Beyuden na.

⁴ Banja botu be já ke lero nde, bo bemanj busu. Bo mbombilama nyijé ke njoka su, né bo pem yí bejne nda yi wuse sima duwe ke diyó bala kelna meyasi mète yi membonja me Beyuden lere kék. Wuse sima duwe ke diyó te yite, keto sine be Krist Yesus me sangwate. Botu bete kél dete, né bo yókidye wuse tiko ne kókó ke diyó bala te yite.

⁵ Wuse summa gba kol, ko kiné jayé gbela móno lepi yan ne mbet na, né Kimø Tom te yi lere gbakasi kék tika ne jem ke njoka yun.

⁶ Ma ke kasi nyañgwé botu bete, ko bo békki be nyañgwé bête ko bo békki nan, yeti kasi mbé na, keto bomo hene ndi wéte ke misi me Njambiyé. Ma ndi nde, ke yembé, botu baka tí njé dokidye sendi yinja yasi ke Kimø Tom te yi mi pele kék na.

⁷ Bo kpalma bejne nde, Njambiyé kañma say pelna Kimø Tom nyé mi, né mi kék pel

nye botu bete be yeti Beyuden baka nda yi nye kaŋma nɔ sendi nye Piyer, na kɛ pel nye Beyuden ké.

8 Yo nde, kiya mɔ te ε kelma mesay ke temo Piyer, na nje bε mɔ tomun wene ke njoka Beyuden kɔ kelma sendi dete ne mi, né mi nje bε mɔ tomun wene ke njoka botu bete be yeti Beyuden baka.

9 Botu bete be tikima temo ke Yesus Krist baka díkima bɔ Jak nè Piyer nè Jan nda kpasa mēkondu mēte yi suke tɔ. Botu baka yitati bεŋma gbate nde, Njambiyε nye mi kpasa mesay mēte ne ḥikwa. ε bo nje sambile mbam bɔ nyenɔ ne mi sine Barnabas yí tedye nde, sine bo mε saŋgwate. Dete, wuse hene pesima nde, sine Barnabas ta kɛ pele su Kimɔ Tom nye botu bete be yeti Beyuden baka. Bo ta kɛ pele yan nye Beyuden.

10 Siya yasi te yi bo lepima nye wuse, yo nde, wuse tāka buka bɔmɔ. Yo gbate yasi te yi mi bɔ ke kwadysε kelɔ ne temo mbe hene.

Pol ke ndeyε Piyer ke Aŋtiyos

11 Ma komε Piyer njɔ kɛ Aŋtiyos ké, ε mi lepina ndeyε nye misi ne misi, kεto a jɔsifya ke yasi te yi nye kelma ké.

12 Yo nde, a díkima dyena bεnε bεŋjɔŋ busu bε yeti Beyuden baka. Ma ndana, ke botu bete be díkima diyɔ bεnε bε Jak baka ma dyɔ ké, ε nye baka ne bεŋjɔŋ busu bεtε kine wuta se ke kεki yan na, kεto a bɔ ke kambɔ botu bete bε lepe nde, bo pεsi bembam baka.

13 Banja Beyuden bεtε bε ma tiko temo ke yi Yesus Krist baka kelma sendi nda Piyer, kol wete ke ḥindi, kol wete ke sombu. Ko mumɔ nda Barnabas, bo kelma nde, a nyɛki sendi kol ke mēkele mε likisi te.

14 Ndana, ke mi ma bεnε nde, bo yeti ke kεndo se bεŋgwε Kimɔ Tom te yi lepe gbakasi ké, ε mi lepe nye Piyer ke misi mε bɔmɔ hene nde: <Wε Beyuden, ma wε ke kpalɔ joŋna nda botu bεtε bε yeti Beyuden baka. Wε yeti ke joŋna nda mɔnɔ Beyuden na. 'Ma, wε ta nje jeliyε botu bεtε bε yeti Beyuden baka nde, bo bεŋgwε misɔn Beyuden nan?>

15 Wuse su bɔno bε kando, ḥgbak ḥgbak bɔno Beyuden. Besaŋmbambɔ busu t̄ bε ne pitik ke moy mεbeyε nda botu bε mēkandɔ bεtε bε ti dūkwε Njambiyε na.

16 Ma ko dεte, wuse ke duwε ndana nde, Njambiyε ti pεsi nde, mumɔ mε ne ḥbeŋ ke mbɔmbu wene kεto kelna mēkele mēte yi mēmboŋga lepe kε na. Yo ndi ne nje tikina temo te yi mumɔ tike ke yi Yesus Krist ké. Yori, wuse sendi, wuse tikima temo ke yi Krist Yesus, né Njambiyε pεsi nde, wuse mε ne ḥbeŋ ke mbɔmbu wene kεto tikina temo te yi wuse tike ke yi Krist ké, yeti kεto kelna mēkele mēte yi mēmboŋga lepe kε na. Yo nde, Njambiyε t̄ pεsɔ nde, ko mumɔ wεtε ne wεtε mε ne ḥbeŋ ke mbɔmbu wene, kεto mɔ te ke kelɔ mēkele mēte yi mēmboŋga lepe kε na.

17 Ma ḥge bε nde, wuse Beyuden ke s̄a nde, wuse bεki ne ḥbeŋ ke mbɔmbu Njambiyε ndi ne nje tikina temo ke yi Krist, yite tédyε nde, wuse sendi, wuse botu bε mεbeyε ndi nda bari bε yeti Beyuden baka. 'Ma, yite lεpi ka nde, *Krist sán nde, mεbeyε dɔku dɔkɔ kɛ no mbɔmbu? Ko na.

18 Yo nde, ḥge mi nje yɔkwε ne kɔkɔ bεŋgwε sendi mēmboŋga mēte yi mi sima l̄i kwey kε, yite mi ne ḥguru wombe mε mɔ yaŋila yasi te yi Njambiyε lepe kε.

19 Ke pay te yi mēmboŋga, mi ma gwe wule ke dεti te yi mēmboŋga ne ḥguru wene, né mi nje joŋna ndana kelɔ yasi te yi Njambiyε kwadysε. Bo ḥgbama mi sine Krist ke kroa.

20 Mi ne joŋ, ma yeti se mi ne ḥguru wombe bε ne joŋ na, yo Krist bε ne joŋ ke yotu mbe. Mi ke joŋna ndana ke meneti, yasi wεtε, mi jónnaŋgwε dεte ne nje tikina temo ke yi Mɔnɔ Njambiyε. A kwadysε mi, nye yotu ne ne ḥguru wene gwe kεto mbe.

21 Ko mi ti yaka payε ḥikwa te yi Njambiyε kelma ne mi kε na. Yo nde, má bεki nde, Njambiyε pεsi nde, mumɔ mε ne ḥbeŋ ke mbɔmbu wene, kεto kelna mēkele mēte yi mēmboŋga lepe kε, ma Krist gwα ne gbelate.

3

Kasi membonja nè kasi tikina temo ke yi Njambiyé

1 Wuy wuné botu be Galasi, wuné ka belem! Yo nda ba sebile wuné deke? 'Mi ti kombile lero yi membonja lepe, take nde, nda yi bo biyama ne Yesus Krist ngba ke kroa ké?

2 Mi ndi ne yasi wete yi mi kwadye diye wuné. Wuné yéngwé nyé mi. 'Yo ka keto wuné ke kelé mekele mete yi membonja lepe ké, yori yi Njambiyé nya ne wuné Kimo Sisiñ ké? 'Yo yeti keto wuné lengwa metó tiko temo ke Kimo Tom te yi wuné wokuma ké na?

3 'Wuné jekima be belem dete nan? Wuné kandima jongwé dyun kwey keló meyasi ne deti Kimo Sisiñ. 'Ma wuné ke kwadye nje sidye kelna meyasi ndana ke jongwé dyun ne deti te yun ne nguru wun?

4 'Meyasi hene te yi wuné sañgwama no ké ba gbelate kiné tedye wuné yiña yasi na?

5 Njambiyé ke nyé wuné Kimo Sisiñ, keló sendi nde, nyangwé mekele kelnangwé ke njoka yun. 'A kél ka dete, keto wuné ke keló mekele mete yi membonja lepe ké? 'A ti kél dete, keto wuné lengwa metó tiko temo ke Kimo Tom te yi wuné wokuma ké na?

6 Yo ba sendi dete ne Abaraham. A tikima temo ke yi Njambiyé, e Njambiyé lepe nde, a me ne ngbeñ ke mbombu wene ne nje te yite.

7 Ma dete, wuné dükwe nde, yo ndi botu bete be tike temo ke yi Njambiyé baka be ngbak ngbak bónó be Abaraham.

8 Sendi, mekana me Njambiyé kandima si lero ne mbombu nde, wete yeso Njambiyé ta peso nde, botu bete be yeti Beyuden baka ta be ne ngbeñ ke mbombu wene, keto bo ta yenja temo tiko ke yene. Yori yi mekana me Njambiyé kandima si lero kimó tom nyé Abaraham nde: <Mekando me bomó hene ke to meneti ta be ne mekombila keto yo.>

9 Abaraham tikima temo ke yi Njambiyé, e Njambiyé nyé nyé mekombila. Dete, botu bete be tike temo ke yi

Njambiyé, Njambiyé ke nyé sendi bo mekombila benné be Abaraham.

10 Ma botu bete be nyé sosu ke kelna mekele mete yi membonja lepe, take nde, Njambiyé ta peso nde, bo me ne ngbeñ ke mbombu wene keto te yite baka, ta sangwa ne mekita me Njambiyé, keto yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde: <Mumó hene e diye kiné bakidye meyasi hene te yi yo ketinate ke mekana me membonja me Njambiyé, keló yasi te yi yo lepe ké, sângwângwé ne mekita.›

11 Yo ke kombile benné na sajsan nde, Njambiyé ti pési nde, mumó ne ngbeñ ke mbombu wene, keto a ke keló meyasi mete yi membonja lepe ké na. Yo gbate dete, keto mekana me Njambiyé ke lepo nde: <Mo te yi Njambiyé si peso nde, a me ne ngbeñ ke mbombu wene kó ta ju ndi ne nje tikina temo te yi nyé tike ke yene ké.›

12 Yo nde, kelna mekele mete yi membonja lepe ké ti wúla ke tikina temo ke yi Njambiyé na. Yasi wete, yo nda yi yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde: <Mo te e kele meyasi mete yi membonja lepe ké ta ju ne nje te yite.›

13 Yo ba nde, wuse sângwângwé ne mekita me Njambiyé, keto wuse tí kele meyasi mete yi membonja lepe ké na. Ma *Krist njá koló wuse sañgwa ne mekita ke numbu su. Yo dete nda yi yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde: <Mo te yi bo kese nyé ke jeti kó ne mekita.›

14 Krist Yesus sañgwama ne mekita musu, né yiña mekando be sendi ne mekombila mete yi Njambiyé kpoma nyé Abaraham ké, né Njambiyé nyé sendi wuse Kimo Sisiñ te yi nyé kpoma ké ne nje tikina temo te yi wuse tike ke yene ké.

Membonja nè yasi te yi Njambiyé si kpo ké

15 Wuné njóñ, ne pâñ pa benné nda yi bomó díki keló ne meyasi ké. Ngé mumó si nyé numbu, keto nda yi bo yâkañgwé kabó ne melikó mené ké, ngé be nde, yasi te yi nyé ketima ké yakama ne ngbeñ, kiné mumó wete ne wete yakama nje

yangile sendi yo, ho dokidye sendi yaña kete na.

¹⁶ Ma Njambiyε kpoma mεyasi nyε Abaraham bene nday wene. A tī lεpε nde: <Benε bεnday benε> nda a lépi nε bεdya bomo na. A lεpima ndi kasi mumo wεte nε wεte, ε nde: <Wúne nday wɔ> yite lépi nε *Krist.

¹⁷ Yasi te yi mi kwadysε lεpo kέ, yo nde: Njambiyε kelma mbon kpo mεyasi mεte yi nyε ta kelo kέ. Yo yakama nε njbeñ nda yi mumo kete nε mεkana mε kabina mεliko mεne kέ. Ya mεsew gεomay yini jo kamotati ke konyte, ε Njambiyε nje nyε yey kando Isarayel mεmboñga mεne. Dete, mεmboñga mεte yeti nε dεti te yi yangile mbon te kelo nde, yasi te yi Njambiyε kpoma kέ fí kelnañgwε se na.

¹⁸ Mά bεki nde, Njambiyε nyéki bomo yasi te yi nyε bakiñye tike botu benε kέ nε nje kelna mεkele mεte yi mεmboñga lεpe kέ, ma bo ta lεpo komεte nde, a ti nyéki bomo yasi nε nje kpona yasi na. Ma ke bε Abaraham, 'Njambiyε tī nyε nyε mεkombila nε nje kpona yasi na?

Yasi te yi mεmboñga tedye kέ

¹⁹ Ma nge bε dεte, Njambiyε njáki nje nyε ba mεmboñga keto nge? Yo nde, Njambiyε njá nje nyε sendi mεmboñga ke konyte, nε yo tedye nε sañsañ nyε bomo nde, bo dñi ndi yangila mεmboñga mεte yi nyε tεmbidye kέ. Mεmboñga tedya dεte kumó ke nγimó te yi nday Abaraham yi Njambiyε kpoma yasi ke kasi nε kō njá nje kέ. Njambiyε kwañma nε nje bεjaki yí pele nε mεmboñga mεte, ε bo nje kwañdye yo nyε bomo nε nje mumo wεte.

²⁰ Ma mō te ε kelε mεsay mε njunç ke njoka bomo yiba kō ti kél mεsay ndi keto mō wεte na. Ma ke yi Njambiyε kpoma nε yasi nyε Abaraham kέ, a kelma yo nε nγuru wene kinε kwá nε mumo na.

²¹ 'Yite tεdya ka nde, mεmboñga ke lú dyambi nε mεyasi mεte yi Njambiyε si kpo kέ? Ma Njambiyε má tεmbidya wεte mboñga yi yakama nyε mumo joñgwε, ma mboñga te yakama kelo sendi nde, Njambiyε pεsi nde, mumo mε nε nγbeñ ke mbømbu wene keto mboñga te ete.

²² Ma mεkana mε Njambiyε ke kpalɔ lεpo nde, mεbεyε sima biye botu bε meneti maka hεnε nda bebala bene, nε Njambiyε nje nyε yasi te yi nyε kpoma kέ nyε botu bete bε tike temo ke yi Yesus Krist baka. Njambiyε ta kelo dεte ndi keto tikina temo te yi bo tike ke yi Yesus Krist kέ.

²³ Nε mbømbu, piñɔ te yi Njambiyε tī pa tedye bomo nje tikina temo ke yi Yesus Krist na, mεmboñga biyma wuse nda bebala diki pεmo wuse nda bεjøbø. Mεyasi kwañnama dεte kumó ke nγimó te yi Njambiyε njá tedye nε wuse nje tikina temo ke yi *Krist kέ.

²⁴ Dete, mεmboñga diyma nda mō pεmna su kumó ke nγimó te yi Krist njá nje kέ, nε Njambiyε nje pεsi nde, wuse mε nε nγbeñ ke mbømbu wene keto tikina temo te yi wuse tike ke yi Krist kέ.

²⁵ Ma nγimó te yi Njambiyε sima si tedye wuse nje tikina temo ke yi Krist kέ sima dñy. Dete ndana, mεmboñga yeti se mō pεmna su na,

²⁶ keto wune hεnε mε ndana bønø bε Njambiyε keto Krist Yesus, keto wune ke tiko temo ke yene.

²⁷ Yo nde, wune bomo hεnε te yi bo tøpuma ke mørøku baka wúne bε Krist mε sañgwate. Ndana wune boñma nyε, nyε ke yotu yun nda yi mumo bø nε lambo petø nε yotu nε nε piyεlε kέ.

²⁸ Dete, kinε se nde, baka Beyuden ho baka yeti Beyuden na. Kinε se nde, baka bebala ho baka yeti bebala na. Kinε nde, baka bembam, ho baka bomari na. Wunε hεnε mε ndi wεte, keto wúnε bε Krist Yesus sañgwate.

²⁹ Nge bε nde, wunε mε wókuna nε Krist, yite wunε nγbak nγbak bεnday bε Abaraham, komεte, wunε ta bε nε mεyasi hεnε te yi Njambiyε kpoma nyε Abaraham bene bεnday bene kέ.

4

¹ Ma mi kwádyikwε lεpo nde: Piñɔ te yi mō te ε ta tika nε mεliko mε sañgwε kō ndi mōnɔsikε, bene bala ndi wεte, a tī kwá nyε ke yaña na, ko nde, mεyasi hεnε ta wokuna nε nyε wεte yeso.

² Yo nde, piŋɔ te yi nyɛ ndi mɔnɔsikɛ, botu bete be bakiḍye nyɛ nè botu bete be pɛmɛ bakiḍye meyasi mɛne baka diye ne nyɛ kumɔ ke ɳgimɔ te yi saŋgwɛ pesima ké.

³ Ko wuse, wuse ba sendi dete ke ɳgimɔ te yi wuse joŋnama nɔ kwey nda bɔnɔsikɛ ké. Wuse díkima bɛngwɛ meyasi me mɛneti maka yi bo díkima tedye wuse ke moy membonɔga ké nda bebala.

Diyɔ bala siyama

⁴ Ma ke ɳgimɔ te yi Njambiyɛ pesima ké ma dya, ε nyɛ tome Mɔnɔ wene njese. Yo wete nyari ja nyɛ. A jadya ke njoka Beyuden bɛngwɛ membonɔga man kumɔ njena,

⁵ na nje kol ne wuse botu bete be joŋna bɛngwɛ membonɔga mɛte nda bebala bete baka sendi, né Njambiyɛ nje bu wuse nda bɔnɔ bɛne.

⁶ Ma dete, Njambiyɛ tommma Sisiŋ Mɔnɔ wene njese ke moy mɛtemɔ musu, keto wune me gbate bɔnɔ bɛne. Sisiŋ te ke kembidya nde: <*Aba Da!>

⁷ Yite tédyɑ komɛte nde, wɛ yeti se bala na, wɛ me mɔnɔ. Ma nda wɛ me mɔnɔ ké, wɛ ta bɛ sendi ne meyasi mɛte yi Njambiyɛ bakiḍye tike botu bɛne ké. Yo hɛne mɛkele me Njambiyɛ.

⁸ Ke ɳgimɔ te yi wune diyma kwey kinɛ kombile duwɛ Njambiyɛ ké, wune díkima nyɛ sosu yun ke kanna yiŋa gbela meyasi nda bebala bete, take nde, yo Njambiyɛ, ase nde, meyasi mɛte yeti Njambiyɛ na.

⁹ Ma ndana wune sima duwɛ Njambiyɛ kimote. Mi kwadýa lɛpɔ nde: Yo Njambiyɛ kpale duwɛ wune kimote. Dete, nge nje kelɔ ba ndana nde, wune yɔ́kwɛ ne kɔkɔ bɛngwɛ sendi sekɛ sekɛ gbela mɔnɔ meyasi hɛne te yi bo díkima tedye wune ké? Nge kelɛ yi wune kwadýe yɔ́kwɛ ne kɔkɔ nje bɛngwɛ sendi yo nda bebala bete ké?

¹⁰ Wune ke nyɛ misi ke membonɔga mɛte yi lere kasi jesina yiŋa metu nè yiŋa meyengwende nè yiŋa meyengimɔ nè yiŋa mesew.

¹¹ Mi ne kaŋ kete budyate nde, mesay mɛte yi mi kelma wɔndɔ biriki, né mi kam ne wune ké me nje gwe mɛseŋge.

¹² Wune njɔŋ, mi ke ɳgwɛta ne wune nde: Tiso, wune bɛki nda mi, keto mi sendi nda wune. Wune t̄i kele yiŋa yasi kɔtute sungwɛ ne mi na.

¹³ Wune ke duwɛ nde, mi kánda lɛpɔ Kimɔ Tom nyɛ wune ke ɳgimɔ te yi kɔn dindima ne mi ke dya dyun ké.

¹⁴ Kɔn te yi mi ba nɔ ké njaŋwa wune, yo ba ne deti te yi nyɛ wune wɔ kelɔ nde, wune yɛlkwɛ mi ho sa mɛseri membe. Ma wune t̄i kele dete na, wune kpalma nje bu mi nda wune bɔ́y wete jaki Njambiyɛ ho Krist Yesus ne ɳguru wene.

¹⁵ 'Ma mɛsosa mɛte yi wune ba nɔ kwey ké me ba we? Mi ke kombile lɛpɔ ke mbɔmbu yun nde, yo má bɛki nde, wune dɔka gba mɛmisi mun nyɛ mi, ma wune jayma.

¹⁶ 'Mi me ka muka mo pendɔ wun, keto mi ke lɛpɔ gbakasi nyɛ wune?

¹⁷ Botu bete be kwadýe kɔŋgite Kimɔ Tom baka ke nyɛ sosu te yi gbamɔ kol wúne bo. Yasi te yi bo sà ke moyte ké yeti kimote na. Ma bo kél dete yi sà ne nje te yi bakiɛ njoka mbe sine wune, né wune nje nyɛ sosu gbamɔ kol wúne bo.

¹⁸ Yo kimɔ yaŋa nde, wune nyɛki sosu ke kelna kimɔ yasi meyengimɔ hɛne, yeti ndi ke ɳgimɔ te yi mi bɛ ke njoka yun ké na.

¹⁹ Wune bɔnɔ, mi ndana ne kɔkɔ nda nya te ε ke wa ne mj. Mi ke saŋgwɛ ne mɛbɔne ke moy temɔ mbe keto yun kumɔ ke ɳgimɔ te yi bɔmɔ ta bɛne nde, joŋgwɛ dyun ma boŋna gbate ne yi *Krist.

²⁰ Mi ne nyaŋgwɛ hel te yi diyɔ ndana ke njoka yun yi duwɛ nda yi mi yakama lɛpina nɔ nyɛ wune ké, keto yasi kwaŋma mi, mi yeti ke duwɛ yasi te yi mi yakama keli ke kasi yun ké na.

Kasi membon yiba

²¹ Ma wune botu bete be kwadýe bɛngwɛ membonɔga nda bebala baka, wune lêpi yasi ke nyɛ mi. 'Yite nde, wune yeti ke wokɔ yasi te yi membonɔga lere ké na?

²² Yo nde, yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde, Abaraham jama bénco bembam yiba. Nyangwe te ε mbaña bá bala, ma nyangwe te ε wete tí bë bala na.

²³ Yasi wete, móno te yi nyangwe wene bá bala kó jadya nda yi nyari hène tóke ne moy yí ja ne móncsike ké. Ma yoru yi nyangwe tí bë bala kó jadya bengwe yasi te yi Njambiyé kandima si kpo ké.

²⁴ Yasi te yi kwañnama dete ké ke tedye wuse yinja cimna meyasi. Boma baka yiba ke tedye wuse kwaló membon yiba yi Njambiyé kelma ké. Wete mbon te, yo yókó yi Njambiyé kelma bénne Moyisi ke keki Sinayi kó. Mbon te mbete kél nde, mumó békí bala. Agar, nya te ε bá bala kó tédyá mbon te mbete.

²⁵ Agar kó tédyá sendi keki Sinayi te yi ke meneti me Arabi ké. Nyé nda Yerusalém te yi bomó diyé kete ndana ké, keto Yerusalém sendi ke diyé bala bénne bénco bénne.

²⁶ Ma Yerusalém te ε pe dyobó kó yeti ke diyé bala na. Yo Yerusalém te mbete bë nyangwe wusu.

²⁷ Yo dete nda yi yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde: <Wé kundu, wé nya te ε yeti ke ja kó, sôsañgwé! Wé nya te ε tí gwenjila ne mj wete yeso kó, sôsañgwé kpesa, keto bénco bë nya te yi njom pañma pa kinó nyé kó ta laj buyo kwá bénco bë nya te ε pañma pa tika ne mbam kó!>

²⁸ Ma wuné njøj, ke bë wuné, wuné gba bénco bë Njambiyé, keto a kpoma dete nda yi nyé kpoma sendi nō kwey ke kasi Isak ké.

²⁹ Ma móno te yi bo jama nyé kwey nda yi nyari hène tóke ne moy yí ja ne móncsike kó dikima tedye mebónne nyé móno te yi bo jama ne deti te yi Sisi Njambiyé kó. Yo ndi ke kwañna sendi muka dete.

³⁰ 'Njambiyé lepima nde njøj ke moy mekana mené? A lepima nde: <Dudyá bala nya kó bénne móno wene kwañdye, keto móno te tí kpose kabidya melikó me sañgwé wete yeso bénne móno nya te ε yeti bala kó na.>

³¹ Wuné njøj, yo dete sendi nde, wuse yeti bénco bë nya te ε bá bala kó na. Yasi

wete, wuse bénco bë nya te ε yeti bala kó.

5

¹ *Krist ma soñe wuse ke diyé bala bengwa membonja, né wuse duwé ke diyé bala te nje joñna ne te. Ma dete, wuné diy ne ngbingim. Wuné fí jaya nde, yinja membonja yôkidya wuné ne koko kënje ke diyé bala na.

Botu bë Krist nè kasi membonja

² Wuné wóku, yo mi Pol, yo mi ke lepó nyé wuné nde: Ngé wuné nyé sosu nde, bo pési yotu yun yi bembam, yite mesay mete yi *Krist kelma ké tí kame wuné yaña na.

³ Mi ke ké mbombu yí kombile lepó nyé mumó hène ε nyé sosu nde, bo pési yotu ne dete kó nde, a yákangwe nje keló sendi yasi hène te yi membonja hène lepé ké.

⁴ Wuné sima baka ne Krist, wuné botu bête be sá nde, Njambiyé pési nde, wuné me ne ngbeñ ke mbombu wene, keto wuné ke keló meyasi mete yi membonja lepé ké. Ngé wuné kelé dete, wuné kóruma ngikwa te yi Njambiyé diyma keló ne wuné ké.

⁵ Ma ke bë wuse, wuse ne biñina temó nde, Njambiyé ta pesó nde, wuse me ne ngbeñ ke mbombu wene, keto tikina temó te yi wuse tike ke yi Krist ké. Yo yite yi wuse ladye ne nje deti te yi Kimó Sisi nyé wuse ké.

⁶ Yo nde, njøj mumó bë sangwate bénne Krist Yesus, ko bo pési nyé ko bo ti pesé nyé, yite yeti ke kame yinja yaña na. Ma yasi te yi kame mumó, yo tikina temó te yi nyé tike ke yi Krist Yesus ké. Tikina temó te bénnañgwé ke mekele mete yi wuse kelé wule ke mekwadýa mete yi wuse nō ké.

⁷ Wuné kandima joñna kwey kimôte kë nō mbombu. Ma yo bë nda nje petó wuné yí keló nde, wuné fí bengwe se melepi mete yi lepé gbakasi ké?

⁸ Beya medyanó mete yite ti wúla pele yi Njambiyé, nyé mo te ε jeñama wuné kó na.

⁹ Wuné ke duwé nde, ko móno njøj ne mbet ke keló nde, mboró mampa hène wûdyukwé.

¹⁰ Kε yembε, mi ne bībina temo ne wunε nde, metake mun tí bε dele ne yembε na, kεto sine bε Nyangwe Kumande sangwate. Yasi wεte, ko mō te nda njangwe wunε dεte, Njambiyε ta jōse nyε tedye nyε mεbōne.

¹¹ Wunε njōn, ke bε mi, 'wunε tāka nde, má ken ndi mbōmbu yí pele muka nde, bo pēsi bembam, ma bo ndi ke tedye mi mεbōne kεto njε? Má bēki nde, mi ke pele dεte, ma mumo yeti ke lū se dyambi sunjwe ne lepina kasi sōn Yesus ke kroa kwā jato ke beya nje na.

¹² Ma botu baka bε kε mbōmbu njangwe wunε baka bēki nyakōte tu wεte.

Wuse jōnangwe ne Sisiŋ Njambiyε

¹³ Wunε njōn, Njambiyε jebama wunε yí soŋe ke dīyō bala kwā joŋna ne te. Ndi nde, nda yi wunε sima duwε ke dīyō bala dεte kε, wunε tī njaki nje lεpō nde, wunε yakama kelō beya meyasi ndana lalε nda yi temo yun gōrε kε na. Yasi wεte, wunε dīy bεbala bε bεsō kamna tandε yun ne temo te yi mεkwadysa.

¹⁴ Keto ke membonja hene njuku te bēnjanjwe ndi ke lεpi te yi lεpε nde: <Kwadyikwe mōn nda yi we kwadyε ne yotu yō kε. >

¹⁵ Ma wunε dīy ne sōsō, keto njε wunε kpale joŋna ne hay hay hay tandε yun dīki loŋna dyambi, yite wunε ta si wona.

¹⁶ Ma dεte, mi ke lεpō nyε wunε nde: Wunε tīki, nē Kimō Sisiŋ kēndi ne wunε kε nō mbōmbu, yite ko wunε tī bεngwe se beya mεwoō mεte yi dīyε ke yotu yun kε na.

¹⁷ Keto beya mεwoō mεte yi dīyε ke yotu mumo kε yeti wεte ne meyasi mεte yi Kimō Sisiŋ kwadyε kε na. Sendi, meyasi mεte yi Kimō Sisiŋ kwadyε kε yeti wεte ne beya mεwoō mεte yi dīyε ke yotu mumo kε na. Bo yiba ke loŋna dyambi, ma wunε mε nje kelō meyasi nda yi wunε kwadyε kε.

¹⁸ Ma njε wunε tīke Kimō Sisiŋ nde, a kēndi ne wunε, yite wunε yeti ke kelō se meyasi bεngwe membonja ne kwet kwet nda bebala na.

¹⁹ Yo nde, wuse sima duwε mεkele mεte yi wule ke mεwoō mεte yi dīyε ke yotu

mumo kε. Yo kelna mewanja nè kelna mεkele mε mεmi nè sap sap joŋgwε,

²⁰ nè kanna yiŋa meyasi tīko Njambiyε nè kelna mεkele mε kifi, nè kelna beya to sunjwe ne bεsō. Yo ne kusuna mεtando ke njoka bōmō, nè kelna nyanjwe temo sunjwe ne bεsō nè wokuna ḥgambi kwā to te. Yo sendi ne mesuŋjōnō nè bākina njoka bōmō nje bū kusuna yiŋa mεnjōn dεle dεle.

²¹ Yo sendi ne goruna meyasi nè beya gwena mεnjam nè dyena mεdye kwā to te, nje bū yiŋa meyasi hene te yi ke bōjna ne meyasi maka. Mi ke kε mbōmbu yí nambe meto mun nda yi mi sima lεpō ne mbōmbu nyε wunε nde: Bōmō hene bε kεlē kwalō mεkele nda yite baka tī nyinjε ke *Kandō Njambiyε na.

²² Ma Kimō Sisiŋ kēl ne nde, mumo bēki ne temo mεkwadysa, a bēki ne mesosa, a jōnangwe ne te disima sendi meyasi, a kēl sendi nde, mumo bēki ne ḥgikwa, gwe ḥgwεtε bεsō, kelō yasi te yi bεsō ta bε ne bībina temo ke yenε.

²³ Kimō Sisiŋ kēl ne, mumo bēki ne wεyna temo sunjwe ne bεsō, kelō nde, mumo bīya temo ne. Kinε mbongga wεte ne wεte ε ke lεpō yiŋa beya yasi sunjwe ne njel meyasi nda yite na.

²⁴ Botu bεte bε wokuna ne Krist Yesus baka sima ḥgba meyotu man ke kroa ke nje nyεna temo ke meyasi nè ke nje beya mεwoō.

²⁵ Yo Kimō Sisiŋ kēl ne, wuse bēki ne joŋ. Ma dεte, wuse tīki nde, ndi Kimō Sisiŋ te kēndi ne wuse.

²⁶ Wuse tī susula yotu su ne gbεlate yí kelō nde, njōn su kēl sendi dεte, kelō sendi nde, baka bēki ne nyanjwe temo sunjwe ne bεsō na.

6

Wuse kāmnanjwe tandε su

¹ Wunε njōn, njε dyā nde, mbaŋa mumo jōsifya ke yiŋa yasi, wunε botu bεte bε Kimō Sisiŋ kēnde ne wunε baka, wunε kīta nyε yōkidye kēnje ke kimō nje ne wεyna temo. Ma wε, mō te ε kīte nyε dεte kō, dīyō ne sōsō ne ḥguru wō, ma

məbəbilan mə nje dya sendi wə jatidye wə ke beya nje.

² Baka sôba mapi məbənə mete yi bəssə, kelə dete tandə yun. Ngə wunə kele dete, yite wunə bengwa mboŋga te yi *Krist.

³ Ma ngə wətə mumɔ take nde, nyə yaŋa, ase nde, nyə gbəlate, yite a sébila yotu nə ne nguru wənə.

⁴ Mumɔ hənə pâj pa nəmbe məkele mete yenə ne nguru wənə. Ngə nyə bənə nde, yakama, na njâki bə ne məsosə ndi kə məkele mete yenə ne nguru wənə kine pa yekə to nə yi mbaŋa mumɔ na.

⁵ Keto yo ndi mumɔ hənə ta sobə mapi məkele mete yenə ne nguru wənə.

⁶ Mo te ε jeke məlepi mə Njambiyə ke bō wətə mumɔ kɔ yâkaŋgwə kaɓo kwalɔ kimɔ meyasi hənə te yi nyə nɔ ké nyə mo te ε tedye nyə məlepi mete kɔ.

⁷ Wunə t̄i sebila yotu yun na. Njambiyə yeti ke jayə nde, mbeno b̄iya nyə na. Kwalɔ mbəki te yi mumɔ b̄e, yo ndi yo yi nyə ta wesidye nəmənə.

⁸ Mo te ε b̄e ndi yasi te yi yotu nə ne nguru wənə ḡore, a ta wesidye ndi yasi te yi wule ke yi mumɔ, yo nde, a ta saŋgwə nə sɔŋ. Ma yɔkɔ ε b̄e ndi yasi te yi Kimɔ Sisiŋ nə nguru wənə ḡore, a ta wesidye ndi sendi yasi te yi wule ke yi Kimɔ Sisiŋ, yo nde, a ta b̄e ne jongwə te yi kpo nə kpo.

⁹ Wuse t̄i kati kelna kimɔ yasi na. Keto ngə wuse kele dete kine katɔ ke nje na, wuse ta wesidye kimɔ məmbumɔ mə kwalɔ te yi wuse yikila ké komə ḥigimɔ te yi Njambiyə sima pəsə ké ta dya.

¹⁰ Dete, məngimɔ hənə te yi yakama dya wuse, wuse kēl kimɔ yasi nə bōmɔ hənə, jekɔ kwā kwaŋgɔ nə njəŋ botu b̄ete b̄e sine bo b̄e saŋgwate ke tikina temɔ ke yi Yesus Krist.

Njena lepi

¹¹ Wunə b̄ēja ndi ḥgbənjɔnɔ məketi mete yikε. Yo gba mi kete ne gba bō mbe.

¹² Botu b̄ete b̄e bande wunə nde, bo p̄esi yotu yun yi bembam baka, bo botu b̄ete b̄e ke kwadye tedye yotu ke misi mə bōmɔ ke gbəla meyasi mete yi bōmɔ bənə ndi ke misi ké. Bo bándi wunə dete, ma bōmɔ nje tedye bo məbənə, ngə bo ləpə kasi sɔŋ *Krist ke kroa.

¹³ Ma ko bo botu b̄ete b̄e bengwə kasi pəsina yotu bembam baka, bo yeti ke bengwə yan məmbon̄ga kumɔ njena na. Bo kwádyikwə nde, bo p̄esi yotu yun dete, nə bo nje susule yotu ke kɔŋte, keto wunə pəsinama nda yi bo kwadya ké.

¹⁴ Ma ke b̄e mi, ko na. Siya susula yotu te yembe, yo ndi keto kroa te yi Nyaŋgwə Kumande wusu Yesus Krist. Nə nje te yite ndana ke yembe, meyasi mə məneti maka mə nda mun̄te nda bo sima ḥgba yo ke kroa. Sendi, ke meyasi mə məneti maka, mi mə nda mun̄te nda bo sima ḥgba sendi mi ke kroa.

¹⁵ Ma yo nde, ko bo p̄esi bembam ko bo ti pəsə, yite kine yaŋa na. Yasi wətə, kpasa yasi, yo komə Njambiyə kele nde, mumɔ njâki b̄e jɔŋja mumɔ ke misi mənə ké.

¹⁶ Bōmɔ hənə b̄e bengwə nje te mbete baka, Njambiyə nyɛki bo tete, gwe sendi bo ḥgwətə, kelə sendi dete nə botu b̄ete b̄e tike temɔ ke yenə ke kandɔ Isarayel baka.

¹⁷ Yí sidye nɔ, mumɔ t̄i potu to mbe na, keto mi muka nə məsal ke yotu keto Yesus.

¹⁸ Wunə njəŋ, Nyaŋgwə Kumande wusu Yesus Krist kēl ḥgikwa nə wunə, *amen.

Μεκана мете yi Pol кетима кенже боту бе

Efes

Yo Pol, мо томун Yesus Krist кете мекана мете ўќо, yite a ke јќбо ke Rom.

Nyangwe to lepi, yo nde, njøj botu бете be тике temo ke yi *Krist ke ndiñgelle meneti maka hene baka, bo yotu ne. Yo ne nyangwe meyasi yitati yi бене njøj bekriten ké: (1) Diyø kriten, yo nyangwe yasi budystate keto ngikwa Njambiyé. (2) Yotu Krist yo нge? (3) Kriten yâkañgwé jojna бенгве teri ne nda kriten. Yi tedye ne teri Krist ke njoka bekriten, Pol ke nyе meyekambiye yitati: Kasi yotu mumо, kasi njumо nè kasi gwaki.

Wuse yakama bаке мекана maka ke nyangwe mengabiyе yitati:

1. Teri mo Njambiyé ke moy ngikwa te yi Njambiyé kelе ne nyе ké (kumte 1-3).
2. Joñgwе nè mesay me mo Njambiyé (kumte 4-5).
3. Jongwe nè dyambi te yi mo Njambiyé lу ké (kumte 5-6).

¹ Yo mi Pol, mi mo tomun Krist Yesus nda yi Njambiyé kwadysa ké. Yo mi кете мекана maka kenje wune боту бете be Njambiyé токума [ke Efes] nde, wune бéki ndi бене, wune боту бете be тике temo ke yi Krist Yesus ne temo yun hene baka.

² Njambiyé Sangwe wusu nè Kumande Jesus Krist kел ngikwa ne wune, nyе sendi wune tete.

Kimо meyasi mete yi Njambiyé

nyе wuse ké

³ Wuse lûksa Njambiyé te Sangwe ne Nyangwe Kumande wusu Yesus Krist, keto a kelma kimо yasi budystate ne wuse. A nya wuse kwalо kimо meyasi hene te yi diye ke kwey yi wule ke yi Kimо Sisiј ké. A nya wuse yo, wuse бе diye sangwate sine be *Krist baka.

⁴ Njambiyé kikima si токе wuse keto Krist, yite a ти pa kuso mboko na, ne wuse

бе ndi бене kinе бе ne yinя moco mejso ke mbombu wene na.

⁵ Njambiyé kwadysa wuse, дete ε nyе kike si peso nde, a ta jaye бу wuse nda ngbak ngbak бене бене keto Yesus Krist. Yo nde, a бене ма kimote yi kelо dete nda yi nyе ne nguru wene kwadysa kelо ké,

⁶ ne wuse sombile nyе keto nyangwe kpasa ngikwa ne. A kел ngikwa te ne wuse dete, keto wuse sangwate sine be Moco wene, soj temo ne.

⁷ Sine бе Moco wene te sima бе sangwate. Njambiyé kolma wuse ne nje mekiyо me Moco wene, tikо sendi wuse ne ngwete ke mejso musu keto nyangwe ngikwa ne.

⁸ Njambiyé kubula kelо ngikwa ne wuse yi tonje wuse ne dyano nè duwа yasi hene yi nembe ne meyasi.

⁹ Yo nde, a ба njombu yaјa ne yinя yasi te yi nyе kwadysa kelо ké. A pesima nde, a ta kelо yo ne nje Yesus Krist. Yo ба sodyate ne mbombu ne bomо, ma ndana, a sima punje yo nyе wuse, keto a бене ма kimote yi kelо dete.

¹⁰ A kpoma nde, a ta kelо yasi te komе ngimo te yi nyе pesima ké ta dyä. Yo nde, kande dyobo kumо meneti, a ta ngbo meyasi hene te yi diye kete ké, Krist nyero ta бе kum namо yo hene.

¹¹ Njambiyé токума wuse nde, ne wuse бе ndi бене keto Krist. A kikima si токе wuse dete бенгве yasi te yi nyе kombila nde, a ta kelо ké. A ke tonje meyasi hene nda yi nyе ne nguru wene kwadysa kе yaka ne yasi te yi nyе pesima ké.

¹² A kikima si токе wuse dete, ne wuse sombile nyangwe meluksa мене, wuse боту бете be kandima бе ne бибина temo njombu yaјa ke yi Krist baka.

¹³ Wune sendi, wune бе Krist me sangwate. Wune wokuma lepi te yi lepe gbakasi. Lepi te, yo Kimо Tom te yi lepe nda yi Njambiyé jongwe ne wune kе. Wune sendi, wune tikima temo ke yi Krist, dete ε Njambiyé nje kwete wune yinя yo ne. Yo te, yo Kimо Sisiј te yi nyе kpoma kе.

¹⁴ A nya wuse Kimо Sisiј te, nda yi mumо kande nyе ndotukwe yi ladye ne nyena ngoločko kе. Dete, a ke tedye nde,

a ta kè mbɔmbu yí nyε wuse kimɔ bukwε mεyasi hεnε te yi nyε bakidye tike botu bεnε kέ. A ta nyε wuse yo komε nyε ta sidye jongwa botu bεnε kέ. Botu bεte, yo baka bε nyε kolma, nέ bo bε bεnε. Njambiyε kelma dεte, nέ wuse sombile nyangwε meluksa mεnε.

Pol ke ηgwεta ne Njambiyε

keto bekriten be Efes

¹⁵ Yori mi sendi, mi ke nyε Njambiyε wosoko komε mi wokuma kasi tikina temɔ te yi wunε tike ke yi Nyangwε Kumande Yesus nέ mεkwadysa mεte yi wunε nό sunywε ne botu bε Njambiyε hεnε kέ.

¹⁶ Mi yeti ke gbelɔ nyεna Njambiyε wosoko dεte keto yun komε mi take wunε ke moy mεngwεta membe kέ na.

¹⁷ Mi ke ηgwεta ne Njambiyε te ε Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist keto yun. Nyε Da te ε ne meluksa hεnε. Mi ηgwεtangwε ne nyε nde, a nyέki wunε dγyano ne nje Sisiŋ ne. A kēl sendi nde, Sisiŋ te pǔnjukwε nyε nyε wunε, nέ wunε duwe nyε kimɔ duwate.

¹⁸ Dete, a būta mεtemɔ mun paniyε puyε kete, nέ wunε duwe ne yasi te yi nyε jebama wunε nde, wunε bέki ne bιbina temɔ kete kέ, duwe sendi nde, kimɔ mεyasi mεte yi nyε bakidye tike botu bεnε kέ gba kpasate budyate. A bάkida yo, na nje nyε wunε wúne botu bεnε hεnε.

¹⁹ A kēl sendi nde, wunε dǔkwε nde, a ne nyangwε ηguŋgudys kwá to te, duwe sendi nda yi ηguŋgudys te kele mεsay ke temɔ su, wuse botu bεte bε tike temɔ ke yεnε baka.

²⁰ Yo ndi sendi nyangwε ηguŋgudys te yi nyε tedya ke yi *Krist komε nyε womiya ne nyε ke njoka bεmuŋ nje lεrɔ nyε nyε nde, a dγy mεtidys ke mbam bó ne ke dγyobó ke kwey kέ.

²¹ Komε nyε dγy mate kέ, yo nyε laŋsa bεjaki hεnε nέ bekum ban hεnε nέ mεyasi hεnε te yi ne ηguŋgudys ne nyangwε bekum bεjaki hεnε. Yo nyε laŋsa sendi mumɔ hεnε, yeti ndi ke ηgimɔ te yókɔ na, ko ke ηgimɔ te yi ta

duwe nje kέ, ko mo te bεki ne kwalɔ dīnɔ te nda.

²² Njambiyε kawula mεyasi hεnε tikɔ ke nji mεkol mε *Krist, tεmbidye sendi nyε siya kum ke ndiŋgεlε njɔŋ botu bεte bε tike temɔ ke yεnε baka.

²³ Njɔŋ botu bεte, yo yotu Krist. Bo ke kelɔ nde, Krist bέki tondunate ke mεnje hεnε nda yi nyε kele sendi nde, mεyasi hεnε bέki tondunate kέ.

2

Njambiyε ηjɔŋgwε tumɔ,

keto a ne ηgikwa

¹ Ma wunε bά yun ne mbɔmbu muŋte ke misi mε Njambiyε, keto mεjɔɔ mun nέ bεya mεyasi mεte yi wunε dīkima kelɔ sendi kέ.

² Ke ηgimɔ te yite wunε dīkima joŋna dεte bεngwε bεya nje te yi botu bε mεneti maka, kelɔ mεyasi nda yi bεya *Kum bεya mεsisin mεte yi joŋgila ke kwey dīkima tedye wunε kέ. Yo sisin te ke kelɔ mεsay ndana ke temɔ botu bεte bε lǔ dγyambi sunywε ne Njambiyε baka.

³ Wuse sendi, wuse hεnε dīkima joŋna kwey nda botu bε mεneti maka gbate. Wuse dīkima kelɔ mεyasi bεngwε bεya mεwoɓɔ musu ne ηguru wusu. Hε dīkima kelɔ mεyasi mεte yi wuse ne ηguru wusu nέ yi mεtake musu dīkima gōrε kέ. Ma nda wuse bά ndi sendi bōmɔ nda bεsɔ kέ, yo bά nde, ηgambi Njambiyε bāl sendi ke to su nda bo.

⁴ Ma ko dεte, Njambiyε ne gwena ηgwεtε budyate. A kwadysa wuse budyate.

⁵ Yo nde, ke ηgimɔ te yi wuse bά muŋte ke misi mεnε keto mεjɔɔ musu kέ, a kpalma kelɔ nde, wuse bέki ne joŋ ne kókɔ sine bε *Krist. Yo keto Njambiyε ne ηgikwa, yori yi nyε joŋgwa ne wunε kέ.

⁶ A womiya wuse sine bε Krist Yesus lεrɔ nde, sine bε Krist dγy mεtidys ke dγyobó ke kwey, keto sine bε Krist Yesus saŋgwate.

⁷ Njambiyε kelma kimɔ yasi ne wuse dεte ne nje Krist Yesus, na tedye nyε bōmɔ hεnε ke metu mεte yi ta nje kέ nde, a ne nyangwε ηgikwa kwá to te.

⁸ Ma yo keto Njambiyé ne ḥgikwa, yori yi nyé jongwa ne wuné kék. A kél dete ne njé tikina temo te yi wuné tike ke yene kék. Yo ti wúla ke yun ne ḥguru wun na. Yo ndi keto Njambiyé nyéki mumo yasi ne gbelate.

⁹ Njambiyé tí jongwé wuné keto yiná kimó mèkele mète yi wuné kelma kék na, kambo mumo me njé bendidye yotu ne.

¹⁰ Yo dete, keto wuse yasi te yi nyé ne ḥguru wene kelma. A kelma nde, wuse békí jónja yasi sangwate sine be Krist Yesus, né wuse kel kimó mèkele mète yi nyé ne ḥguru wene kikima si kombile nde, né wuse kel kék.

Sɔŋ Yesus ke kroa ke jaŋgwé

njoka mèkando

¹¹ Ma dete, wuné pâj pa take téri yun kwey. Bo tí ja wuné Beyuden na. Bo botu bête be nyé sosu ke kasi pésina yotu yan yi bembam baka kpál jeba ndi wuné nde Mbo botu bête be tí pésinangwé baka. Ma mèpésina me bembam te yi bo lere nō kék, yo ndi yike yi bénna ke gbelá yotu ke puyé kék. Yo bomo diki keló yite ne gba bo yan.

¹² Wuné tâka kimôte. Ke ḥgimó te yite, wuné ba londunate ne *Krist, wuné tí bë bónó be kando ke moy kando Isarayel na. Wuné ba nda bëjëngwé ke moy mèmpon mète yi Njambiyé kelma benné kando dyené, kpo mèyasi nyé nyé kék. Wuné tí bë ne móno yaña ne mbet ke moyte na. Wuné tí bë ne yiná mèyasi mète yi wuné yakama be ne bibina temo nde, wuné ta be nō néménó na. Wuné dikima joñna ke meneti maka kiné duwe Njambiyé na.

¹³ Ma ko nde, wuné dikima joñna kwey londunate ne Njambiyé dete, ndana wúné be Krist Yesus me sangwate. Dete, wuné ma si tutudya ne Njambiyé ne njé mèkiyo me *Krist,

¹⁴ keto yo nyé kelé nde, wuse joñnaŋgwé ne te. Kwey Beyuden nè botu bête be yeti Beyuden baka dikima joñna dèle dèle. Ma a njá keló nde, bo békí yasi wete. Yo nde, a njá leké nyékwé te yi dikima baka wuse kék soñé. Nyékwé te, yo mèbenna mète yi wuse dikima benna

kwey kék. A kelma dete ne njé soñé ne ke kroa

¹⁵ nè njé soñna jaki jaki mèyasi mète yi diye ke mèmponga me Beyuden kék, na njé saŋgwé mèkando maka yiba, né yo njé bë ndi jónja kando bomo wete, keto benné bo henné me saŋgwate. Dete, a kelma nde, bo joñnaŋgwé ne te tandé yan.

¹⁶ Ne njé soñé ne ke kroa Krist soñma pendó te yi ba ke njoka mèkando maka kék, keló nde, bo békí ndi yasi wete. Dete, a njá jaŋgwé njoka yan benné be Njambiyé.

¹⁷ A njá lerpó Kimó Tom nyé wuné botu bête be yeti Beyuden be ba londunate kwey ne Njambiyé baka nde, wuné me ne te. A njá pele sendi Kimó Tom te nyé botu bête be ma si tutudya ne Njambiyé baka nde, bo sendi me ne te.

¹⁸ Yo dete, keto Krist Yesus wuse henné, ko bo ko bari, mumo henné yakama tutudya ne Da ne deti te yi kiya Kimó Sisiñ.

¹⁹ Dete, wuné yeti se bëjëngwé be wule wula njé biye dyá ho bëakwankwango na. Yasi wete, wuné me sendi bónó be kando wúné botu bête be wokuna ne Njambiyé baka. Wuné me saŋgwate wúné botu be moy tu dyené.

²⁰ Wuné kete nda mèkondu me tu. Botu be tomun be Yesus nè botu be punja mèlerepi me Njambiyé be mèkol me tu te. Krist Yesus ne ḥguru wene saŋgwé kondú.

²¹ Nyé ne ḥguru wene ke keló nde, bendidya tu te henné békí ne njololo, mesay mète kén kendo mbombu, né yo njé bë kpassa njumó te yi Njambiyé ne ḥguru wene ta kè mbombu joñna kete.

²² Wúné be Krist Yesus saŋgwate, dete wuné sendi, wuné ke njoka mèyasi mète yi bo sumé ne njumó te kék, né wúné bëso henné njé ḥgbó be mbanjo te yi Njambiyé diye kete ne njé te yi Kimó Sisiñ kék.

3

Mesay me Pol ke njoka botu bête

be yeti Beyuden baka

¹ Keto mèyasi mènori henné, mi Pol, mo jébo Krist Yesus keto yun, botu bête be yeti Beyuden baka...

² Mi ke take nde, wunε wokuma kasi mesay mete yi Njambiyε nya mi ne ηgikwa kε. A nya mi mesay mete, ne mi kam ne wunε.

³ Yo ne njε punja meyasi yi Njambiyε tedye ne mi yasi te yi ba sɔdyate ne mbɔmbu kε. Yo yasi te yi mi ketima ndana ne mbet kεnje wunε kε.

⁴ Komε wunε ta tɔlɔ yo kε, wunε ta beŋε duwe nde, mi sima biye to yasi te yi ba sɔdyate ne mbɔmbu ke kasi *Krist kε.

⁵ Mbɔmbu ne mbɔmbu, Njambiyε ti tedye yo nyε bɔmɔ nde, bo dûkwε na. Ma ndana, a kwaŋma ne nje Kimɔ Sisiŋ yí punje ne yo ne gbas gbas nyε botu be tomun be Yesus nε botu be punja melepi mεne. A tɔkuma bo hεne, ne bo kel mesay nyε ndi nyε nyεrɔ.

⁶ Ma yasi te yi ba sɔdyate kε, yo nde, yasi te yi Njambiyε bakidye tike Beyuden kε, yo ndi kiya yasi te yi nyε bakidye tike botu bete be yeti Beyuden baka. Sendi, nε Beyuden nε botu bete be yeti Beyuden baka, bo hεne me ndi kiya yasi wεtε, nda medoku me kiya yotu mumɔ. Yo sendi nde, yasi te yi Njambiyε kpoma nde, a ta nyε Beyuden, a ta nyε ndi kiya yasi te nyε botu bete be yeti Beyuden baka, kεto a ma saŋgwε bo bene be Krist Yesus. Yo hεne wúla ke jayna Kimɔ Tom.

⁷ Njambiyε kelma ηgikwa ne mi yí kelɔ nde, mi njaki nje be mɔ pelna Kimɔ Tom te. A kajma yo nyε mi ne nje ηgunjudyε ne yi kelε mesay ke yotu mbe kε.

⁸ Yo mi njena mumɔ ke njoka botu be Njambiyε hεne. Njambiyε kelma ηgikwa te dete ne mi nde, yo mi bεki mɔ lepinia Kimɔ Tom te nyε botu bete be yeti Beyuden baka, ne mi kε pel kpasa budya meyasi hεne te yi dīyε ke yi Krist kε nyε bo. Bomo ti yaka biye to meyasi mete kumɔ njena na.

⁹ Njambiyε kelma sendi ηgikwa ne mi dete, ne mi paniyε puyε nyε bɔmɔ hεne lepo nda yi nyε ta kelɔ yí tonje ne yasi te yi nyε ma sɔdyukwε mbɔmbu ne bo kε. Njombu yaŋa mesew mesew Njambiyε te ε kusuma meyasi hεne kɔ sɔdyα kimɔ yasi te ke moy temo ne.

¹⁰ A kelma dete, ne bejaki ne bekum

ban be dīyε ke kwey baka nje kwā ne ne njε botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus baka yí duwe no nde, dyanɔ Njambiyε ne menje budya.

¹¹ Njambiyε kelma dete beŋgwε yasi te yi nyε kikima kombile njombu yaŋa mesew mesew. A kelma yo ne nje Krist Yesus te Nyangwε Kumande wusu.

¹² Sinε be Krist Yesus saŋgwate. Wuse ke tiko sendi temo ke yene. Yo dete yi wuse yakama kε lale ndana ke keki Njambiyε ne bibina temo kine gwe wɔ yaŋa na.

¹³ Dete tiso, yotu yun tī teki kεto mebɔne mete yi mi saŋgwε no kεto yun kε na. Ma mebɔne mete ta kpalɔ kamε wunε kelɔ nde, wunε bεki ne meluksa.

¹⁴ Yo kεto te yite yi mi ke kuse mebɔŋ ke mbɔmbu Da.

¹⁵ Botu be kando dyenε, yite nde, baka be ke kwey nε baka be ke meneti jónnangwε kεto ne saŋgwε wan.

¹⁶ Mi ηgwétaŋgwε dete ne Da nde, a kεl nde, Sisiŋ ne kombila nyε wunε nyangwε deti ke temo beŋgwε nyangwε meluksa mεne.

¹⁷ Mi ηgwétaŋgwε sendi nde, *Krist dīy ke moy metemɔ mun kε no mbɔmbu, kεto wunε ke tiko temo ke yene. Mi ηgwétaŋgwε sendi dete, ne mekwadya mete yi wunε kwadysa tandε yun kε lo megata, ne yo be ne ηgbik nda tu te yi mekol mete be jelname.

¹⁸ Dete, wúnε bɔmɔ hεne be wokuna ndi ne Njambiyε baka ta be ne deti te yi duwe nde, mekwadya mete yi Krist no kε gba nyangwεte budya, njànjo moy te nε sewo te nε dīmɔ te bu dɔ te kine njena na.

¹⁹ Mi ηgwétaŋgwε dete, ne wunε duwe ne mekwadya me Krist yi kwaŋma dyanɔ hεne, ne metemɔ mun tondu ne budya meyasi me Njambiyε hεne kε no mbɔmbu nda yi nyε be tondunate ne budya meyasi hεne kumɔ njena kε.

²⁰ Ma Njambiyε yakama kelɔ meyasi hεne laŋsa yike yi wuse dīyε nyε nε yi wuse take taka kε ne nje ηgunjudyε ne yi kelε mesay ke temo su kε.

²¹ Sinε njε botu hεne be tike temo ke yi Krist Yesus baka sɔmbila nyε, kεto sine

be Krist Yesus saṅgwate. Wuse kēl dete yaka ne mēngimō hēne kumō kpo ne kpo, *amen.

4

Wuse dīy saṅgwate

¹ Dete, mi mo jōbō kēto Nyāngwē Kumande ke kombile lēpō ndana nyē wunē nde: Wunē jōñnañgwe kelō meyasi yaka ne yi Njambiyē jebama ne wunē kē.

² Wunē jōñnañgwe dete ne pidya yotu ke menje hēne, joñna ne te, gbiso sendi bēso. Baka dīsiman̄gwe bēso ne temō te yi mekwadysa.

³ Wunē sāñj njē te yi dīyō saṅgwate kē no mbōmbu nda yi Kimō Sisiñ sima saṅgwē wunē kē. Kimō Sisiñ te ke kelō nde, wunē jōñnañgwe ne te tande yun, ne wunē dīy saṅgwate kē no mbōmbu.

⁴ Yotu *Krist ndi wete ne wete. Kimō Sisiñ ndi sendi wete ne wete. Yo ndi sendi dete kome Njambiyē jebama wunē njesē ke yene kē. A jebama wunē, ne wunē bē ndi ne bībīna temō ke yasi wete ne wete.

⁵ Wuse ndi ne Nyāngwē Kumande wete ne wete. Tikina temō te yi wuse tike ke yi Njambiyē kē ndi wete ne wete. Sendi, tōpuna bōmō te yi bo tōpē ke mōrōku kē ndi wete ne wete.

⁶ Njambiyē ndi wete ne wete. Nyē saṅgwē ne bōmō hēne. A ke namō bōmō hēne. A kēl mesay menē ke yotu bōmō hēne. A sendi ke yi bōmō hēne.

⁷ Ma yasi wete, ke njoka su, Njambiyē nya mumō hēne misi mesay te yene bēñgwē yasi te yi Krist kwadysa nyē mumō hēne kē.

⁸ Yo dete nda yi mekana mē Njambiyē lēpē nde: <A bēndima kē ne mbj kē kwey. A biyma bebala kwā no. A kabima sendi meyasi nyē bōmō.>

⁹ Ma njē bē nde, a bēndima kē ne mbj kē kwey, 'yite ti tédyā ka nde, a pañma piye kumō ke meneti ke gba nji na?

¹⁰ Mō te ε piya kō, yo ndi sendi nyē ε bēndima ne mbj lañsa dīyōbō, na tonjē meyasi mē mboko hēne ne mekombila.

¹¹ Yo nyē nyē bañja say nde, bo bēki botu be tomun bēne, nyē bañja say botu be punja melepi mē Njambiyē, nyē bañja say

pelna Kimō Tom. A nya sendi bañja say bākidya botu be Njambiyē nē say tedya yan melepi menē.

¹² A kēl dete, nē botu bēte be wokuna ndi ne Njambiyē baka bē ne dēti te yi kelō mesay, nē njōñ botu bēte be tike temō ke yi Krist baka dōku dōkō kē no mbōmbu.

¹³ Njōñ botu bēte ta dōkō dōkō dete kumō nde, wuse hēne njāki njē bē saṅgwate ke tikina temō te yi wuse tike ke yi Yesus te Mōnō Njambiyē kē nē ke duwā ne kimōte. Dete, wuse ta njgbī, bē nda goto bōmō, bē sendi tondunate ke menje hēne nda Krist.

¹⁴ Dete, wuse tī bē se nda gbela bōnōsikē yí jayē tedya yasi hēne te yi bōmō yakama tedye wuse yí kē kaka, kē kaka nda njoy te yi pupō wumbidye kē na. Botu bēte be dīki pēsō moy yí sebile ne bēso dete baka tī bē ne dēti te yi jatidye wuse ke bēya njē kelō ne wuse dete na.

¹⁵ Ndi nde, njē wuse lēpē ndi gbakasi ne mekwadysa ke moyte, yite wuse ta dōkō dōkō ke dīyō te yi wuse dīyō saṅgwate sine be Krist kē ke menje hēne. Yo nyē, Krist bē to ke njoka njōñ botu bēte be tike temō ke yene baka.

¹⁶ Yo nyē to kēndē ne ndingelē yotu hēne. Ke yotu te, mesisō ke jañgwē medoku mē yotu hēne jeliyē yo ne njgbāntiñ. Dōku yotu hēne ke kelō say te yene yí kamē ne bēso bēñgwē dēti te yi nyē no kē. Dete, ndingelē yotu hēne ta kē mbōmbu dōkō dōkō ne njē mekwadysa.

Kasi njombu joñgwē nē jōñja joñgwē

sine be Krist

¹⁷ Ma dete, wunē wōku yasi te yi mi kombile lēpō ne sañsañ nyē wunē ke dīnō Nyāngwē Kumande wusu kē. Yo nde: Wunē tī joñnañgwe se nda yi botu bēte be yeti ke duwē Njambiyē joñna no kē na. Meyasi mete yi bo dīki take kē kinē kpasa yaña ke moyte na.

¹⁸ Yo nde, dīyanō dīyan sima dīmbyē, yitil kpalma njāngile yo. Bo kinē mōnō yaña ne mbēt ke moy kpasa joñgwē te yi Njambiyē nyē botu bēne kē na, kēto bo yeti ke duwē njē Njambiyē na. Bo yeti ke

duwε nje Njambiyε dete na, kεto mεtemo man dεke nε keskere.

¹⁹ Yo mε dεke nε kpintinj. Dete, ε bo nyε bɔ ke sap sap jongwe yí nyε nε to nε pitik ke kelna kwalɔ mεkele mε mεmi wεte wεte kε no.

²⁰ Ma duwɔ *Krist te yi wunε jekima yun yí duwε nε nyε kε t̄i bε dεte na.

²¹ Wunε kombila wokɔ kasi Krist gbate, wunε botu bete be dīyε saŋgwate nε nyε baka. Bo tédyα wunε mεyasi bεngwε gbakasi te yi dīyε ke yi Yesus kε.

²² Yo nde, wunε t̄iki beya njombu jongwε te yi wunε b̄a n̄o nε mbɔmbu kε nda yi mumɔ sɔrε nε jegbe jegbe lambɔ ke yotu l̄j kε. Bεya mεwobɔ mε njombu jongwε te yite yi wunε b̄a n̄o kε sεbila mumɔ kε n̄o kε nje te yi nyε ta yambil kεte.

²³ Ma dεte, wunε t̄iki nde, Njambiyε s̄enji mεtake nε mεtemo mun hεne.

²⁴ Wunε kpâl nje joŋna ndana nda j̄onja m̄o te yi Njambiyε nε nguru wene kusuma, na boŋna nε nyε. J̄onja m̄o te ke joŋna nε ngbenj ke mbɔmbu wene, bakiſye sendi yotu pupunate ke mbɔmbu wene. Yo gbakasi te yi dīyε ke yi Njambiyε kε kele nde, a j̄onjan̄gwe dεte.

²⁵ Nda yo dεte kε, wunε t̄iki ja. Mumɔ hεne l̄epi ndi gbakasi nyε jakɔsɔ, kεto wuse hεne saŋgwate nda mεdoku mε kiya yotu wεte.

²⁶ Ngε wunε woke ngambi nε mumɔ, kpε, wunε t̄i kel yiŋa beya yasi na. Kwana temo te t̄i kum bekoko nε te na.

²⁷ Wunε t̄i nyεki *Kum beya mεkele nje te yi bafye wunε na.

²⁸ M̄o te ε d̄ikima guɓɔ kwey kɔ t̄i ken se mbɔmbu guɓɔ na. Yasi wεte, a kpâl kelɔ mεsay kim̄tε nε mεbɔ mεnε wɔndɔ biriki, na nje bε nε yiŋa yasi te yi nyε yakama kabɔ nyε botu bε ngwεte.

²⁹ Yiŋa beya lepi wεte nε wεte t̄i pundu ke numbu yun na. Yasi wεte, nε l̄epi ndi yiŋa kim̄o mεlepi mεte yi yakama kamε bεsɔ ke teri te yi bo dīyε kεte kε kelɔ nde, bo d̄ɔku dɔkɔ ke nje Njambiyε kε n̄o mbɔmbu. Wunε l̄epi ndi njel mεlepi mεte yite, dεte yo ta nyε mεkombila nyε botu bεte bε woke yo baka.

³⁰ Wunε t̄i kel yasi te yi ta nyε Kimɔ Sisiŋ Njambiyε duku na. Kimɔ Sisiŋ te, yo yο te yi Njambiyε kwetima ke yotu yun yí ladye nε yeso te yi nyε ta sidye nε jongwa botu bεne kε.

³¹ Bεya pekeke mεtake nε joŋ joŋ temo nε ngambi nε hoy a hoy a melombɔ nε mendoy, wunε t̄iki yo, t̄iki sendi kwalɔ bεya mεkele hεne ke njoka yun.

³² Wunε b̄eki kim̄o bom̄o yí kelɔ kim̄o yasi nε bεsɔ, gwe sendi ngwεte bεsɔ. Baka t̄iki bεsɔ nε ngwεte nda yi Njambiyε tikima sendi wunε nε ngwεte, kεto yasi te yi *Krist kelma kεto yun kε.

5

Wuse j̄onjan̄gwe ke moy mεjası

¹ 'Ma ndana, wunε yeti mε ka bɔnɔ bε Njambiyε na? 'Wunε yeti sɔŋ temo nε na? Ma dεte, wunε k̄el mεyasi nda yi Njambiyε kelz kε.

² Wunε j̄onjan̄gwe nε mεkwadysa ke temo nda yi *Krist kwadysa sendi nε wuse kε. A nya yotu nε nε nguru wene yí jongwε nε wuse. A kelma dεte nda yi mumɔ kaŋe nε yiŋa yasi nyε Njambiyε kε, nda nyamɔ te yi bo kile ngiŋ nε kelɔ nε sadaka nyε nyε. Kaŋna yotu te yi Krist kaŋma dεte nyε Njambiyε kε, yo nda kim̄o l̄obinda te yi bo lodye nyε nyε.

³ Ma dεte, nda yi wunε mε wokuna ndi nε Njambiyε kε, kasi kelna mεwanja nε kwalɔ mεkele mε mεmi hεne, ho kasi nyεna temo ke mεyasi t̄i wokunaj̄gwe ko nε mbet ke mesimɔ mun na.

⁴ Yeti kim̄tε nde, yiŋa l̄epi janji nε l̄epi abalmba nε yiŋa beya lepi mεkɔka pündu ke numbu yun na, kεto yite ti yaka nε botu bε Njambiyε na. Yasi wεte, lepi te yi kpâl pundu ke numbu yun b̄eki ndi yike yi nyε Njambiyε wosoko.

⁵ Wunε d̄ukwε gba nde, botu bε kelna mεwanja nε botu bε kelna mεkele mε mεmi, ko mumɔ wεte nε wεte ke njoka botu bεnɔri t̄i bε nε mεyasi mεte yi Njambiyε bakiſye tike botu bεne ke *Kandɔ dyenε bεne Krist na. Dεte sendi, botu bε nyεna temo ke mεyasi, yite nde, botu bεte bε kanε yiŋa yasi t̄iki Njambiyε baka, ko mumɔ wεte nε wεte ke njoka yan t̄i bε

ne meyasi mete yi Njambiyε bakiſye tike botu hene mate na.

⁶ Mumɔ t̄ sebila wune ne yiŋa lem melepi na. Yo kelna meyasi dete kelε nde, ŋgambi Njambiyε bâl ke to botu bete be kelε da meto sungwε ne nyε baka.

⁷ Dete, wune t̄ gbam kol wúne botu bete na.

⁸ Keto ne mbombu wune bâ yitil. Mandana wune me meyasi, keto wúne be Nyangwε Kumande wusu me saŋgwate. Dete, wune jōŋnaŋgwε nda botu bete be me meyasi.

⁹ Wune kēl dete, keto meyasi kēl nde, mumɔ kēl kwalɔ kimɔ yasi hene, kelɔ yasi hene ne ŋgben, kelɔ sendi nde, mumɔ lēpi gbakasi ke meyasi hene.

¹⁰ Ma wune jōŋnaŋgwε ndana dete yi nembε meyasi, duwe yike yi nyε Nyangwε Kumande mesosa.

¹¹ Wune t̄ nyeki b̄ ke kelna mekele me yitil wúne botu bete be kelε yo baka na. Mekele mete ti nyéki yiŋa kimɔ yasi na. Yasi wete, wune kpâl gbasɔ yo ke puyε ne ŋgway.

¹² Keto meyasi mete yi bo kele ke s̄o kē gba yasi njɔn. Ko yeti yasi te yi mumɔ yakama bofe lepo na.

¹³ Ma ŋge yo si pundo hene ke puyε dete kē, o bénja, mumɔ ke nje duwe meŋgbonjolo mete yey,

¹⁴ keto yasi hene te yi meyasi punje ke puyε, yite me meyasi. Yo nda yi mekanan me Njambiyε lepo nde: <Wε mɔ te ε ke jakɔ kɔ jemkwε, tema ke njoka bemiŋ, né meyasi me *Krist pan ke joŋgwε dyo.>

¹⁵ Dete, wune kômbila diyo ne sɔɔɔ bεŋε nda yi wune joŋna nɔ kē. Wune t̄ joŋnaŋgwε nda belem na. Yasi wete, wune jōŋnaŋgwε nda botu bete be ne dyano.

¹⁶ Dete, ŋgimɔ hene te yi dyo wune nde, wune kēl yiŋa yasi, wune nyéki b̄ kete kinε dîmbidye ŋgimɔ na, keto metu mete yi wuse diye kete ndana kē bεyate.

¹⁷ Dete, wune t̄ ndemb̄i na, yasi wete, wune kpâl s̄a nje te yi duwe yasi te yi Nyangwε Kumande kwadye kē.

¹⁸ Wune t̄ gwaki mənjam na, keto yo ke bakiſye wune. Yasi wete, wune sâŋ nde,

Kimɔ Sisiŋ tōndu ke temo yun.

¹⁹ Yite baka ta nyε bεsɔ d̄eti ne nje jembina besom te yi luksa Njambiyε nè nje yiŋa mejembi mete yi sombile ne nyε ho ne nje mejembi mete yi Kimɔ Sisiŋ ta nyε wune d̄eti te yi jembɔ kē. Yite wune ta jembina yi bεsε ne Nyangwε Kumande wusu ne temo yun hene.

²⁰ Ngε Kimɔ Sisiŋ tondε metemɔ mun d̄ete, yite wune ta nyε Da Njambiyε wosoko meŋgimɔ hene, ke meyasi hene, ke d̄inɔ Nyangwε Kumande wusu Krist.

²¹ Yite baka ta tekwe to sungwε ne bεsɔ, keto wune ke jεsɔ Krist.

Joŋgwε botu be Njambiyε

ke moy tu dyo

²² Wune bomari, nyari hene tēkwε to sungwε ne njom yi tedye nde, wune ke wokuna ne Nyangwε Kumande.

²³ Wune kēl d̄ete, keto yo mbam diye ne nyari nda yi *Krist diye ne njɔŋ botu bete be tike temo ke yene kē. Njɔŋ botu bete gba yotu ne, yo nyε joŋgwε b̄o.

²⁴ Ma nyari hene tēkwε to sungwε ne njom ke meyasi hene nda yi njɔŋ botu bete be tike temo ke yi Krist wokuna ne nyε kē.

²⁵ Wune bembam, mbam hene kwâdyikwε nyari wene nda yi *Krist kwadya ne njɔŋ botu bete be tike temo ke yene yi nyε joŋgwε dyenε ne ŋguru wene keto yan kē.

²⁶ A kelma d̄ete, né bo wokuna ndi ne nyε nyero. Yite a paŋma pa pupudye bo ne mɔrɔku nè melepi mεnε sendi.

²⁷ A kelma d̄ete, né njɔŋ botu bete nje tem ke mbombu wene kimɔ yaŋa ne bεŋgenjεr kinε mɔnɔ mεmi ho mbulma sal ho yiŋa mɔnɔ bεya yaŋa d̄ete na. Yasi wete, a kelma d̄ete, né bo wokunaŋgwε ndi ne nyε nyero kinε yiŋa mɔnɔ mejɔsɔ ke mbombu wene na.

²⁸ Dete sendi, mbam hene kwâdyikwε nyari wene nda ŋgbak ŋgbak yotu ne. Yo nde, mɔ te ε kwadye nyari wene, mɔ te ke kwadye yotu ne ne ŋguru wene.

²⁹ Keto ko mumɔ wete ne wete t̄ pa bεnɔ yotu ne mbaŋa yesɔ na. Yasi wete, a dál yo bakiſye yo kimɔtε nda yi Krist

kelə sendi dete sungwé nə njɔ̄ŋ botu bete
be tike temo kē yene kē.

³⁰ A kēl dete, keto wuse medoku me
yotu nē.

³¹ Yo nda yi Njambiyé lerpima nde:
<Dete, mbam ta tikɔ̄ saŋgwé bene
nyangwé joŋna bene nyari nda kɔ̄l bene
jon. Bo hene yiba ta kpalɔ̄ nje b̄e ndi
mbundɔ̄ wete. >

³² Yasi kē yi Njambiyé lerpima kē, yo b̄a
sɔ̄dyate nē mbɔ̄mbu. Yo gba nyangwé
yasi. Mi lépi yo waka yí tedye nē njoka
Krist bene njɔ̄ŋ botu bete be tike temo kē
yene baka.

³³ Ma d̄ete sendi, wune bembam, mbam
hene kwâdyikwé nyari wene nda yotu nē.
Sendi, nyari j̄esi njɔ̄ŋ wene.

6

¹ Wune b̄ɔ̄nɔ̄sike, wune wôkunangwé
nē botu bete be jama wune baka, keto yo
kimote nde, botu bete be me saŋgwate
bene be Nyangwé Kumande baka kē
dete.

² Wet̄e mboŋga Njambiyé lépi nde:
<Jesɔ̄ sɔ̄ngwé bene nyɔ̄ngwé. > Kē njoka
membongga mete yi Njambiyé tembidya,
kpo sendi yin̄a yasi dokidye kete, yɔ̄kɔ̄
bosate.

³ A kpoma nde: <Nḡe we kelə d̄ete, we
ta b̄e nē mesosa, we má joŋna sendi kikwé
ke meneti maka. >

⁴ Ma wune besaŋgwé nē b̄ɔ̄nɔ̄, wune t̄i
kel yasi te yi ta kwadye temo b̄ɔ̄nɔ̄ bun
na. Yasi wet̄e, wune d̄ōkwé bo nē nje
tedya yan meb̄one yí kite nē bo nē nje
nambina meto man. Wune kēl d̄ete nda
yi Nyangwé Kumande kwadye kē.

⁵ Wune bebala, wune wôkunangwé nē
botu bete be d̄iȳe nē wune ke meneti
maka baka. Wune kâmbi bo ñgwan̄gwa.
Wune kēl d̄ete nē temo yun hene yí tedye
nde, wune ke wokuna nē *Krist.

⁶ Wune t̄i kel ndi d̄ete keto bo ke kɔ̄ŋ
yun ke pem̄o wune na. Wune t̄i kel ndi
d̄ete, né bom̄o b̄e nē mesosa nē wune na.
Yasi wet̄e, wune kēl d̄ete yí tedye nde,
wune bebala be Krist be kelə yasi te yi
Njambiyé kwadye kē nē temo yan hene.

⁷ Dete, wune kēl mesay nȳe bo nē
kim̄o temo nda wune kēl nȳe Nyangwé
Kumande, yeti nȳe bom̄o na.

⁸ Ma wune dûkwé nde, mum̄o hene,
ko bala ko m̄o te ε ti bala k̄o, Nyangwé
Kumande ta nȳe mum̄o yasi beŋgwé kim̄o
mekele menē.

⁹ Ma wune botu bete be d̄iȳe ne bebala
baka, wune kēl sendi d̄ete ne bebala bun.
Wune t̄iki ñgaliya misi sungwé nē bo,
keto wune ke duwe nde, m̄o te ε d̄iȳe nē
bo, d̄iȳo sendi ne wune k̄o, p̄ele d̄yob̄o. A
yeti ke gwe mberi misi me mum̄o na.

Mej̄ole medyambi mete yi Njambiyé

nȳe wuse kē

¹⁰ Yí sidye n̄o, wune b̄oŋ deti ke meb̄o
me Nyangwé Kumande n̄e ke nyangwé
ñgungudye ne.

¹¹ Wune b̄iya mej̄ole me dyambi hene te
yi Njambiyé nȳe wune kē jeliye, né wune
b̄e nē deti te yi d̄iȳo nē ñgb̄ingim komé
*Kum beya mekelle ta nje nē memb̄ole
menē kē.

¹² Keto dyambi te yi wuse l̄u kē, wuse ti
lón̄ ne gbela botu be membund̄o na, yasi
wete, wuse lón̄ dyambi te sungwé nē beya
mesisin̄ bene bekum ban n̄e nyangwé
bekum ban be name mbok̄o te yi yitil yi
ke meneti maka kē. Wuse lón̄ dyambi
te sungwé nē beya meyasi hene te yi nē
nyangwé deti yi d̄iȳe ke kwey kē.

¹³ Ma nda yo d̄ete kē, wune b̄iya mej̄ole
me dyambi hene te yi Njambiyé nȳe wune
kē jeliye, né wune b̄e nē deti te yi sum̄o
kol komé beya yeso ta d̄ȳo kē. Dete, wune
ta kē mbɔ̄mbu d̄iȳo nē ñgb̄ingim komé
wune ta laŋsa kum̄o njena kē.

¹⁴ Wune d̄iȳ ne ñgb̄ingim. Wune lépi
ndi gbakasi. Yo b̄éki nda kanda te yi
mum̄o susule ke jon ne kē. Wune kēl
meyasi hene ne ñgb̄en̄ ke joŋgwé d̄yun.
Yo b̄éki nda lambo sumba te yi mum̄o leŋ̄e
kē n̄o dyambi kē.

¹⁵ Wune nȳéki sosu ke pelna Kim̄o Tom
te yi nȳe mum̄o tete kē. Yo nda menakala
mete yi mum̄o leŋ̄e kend̄o n̄o kē.

¹⁶ Ke meyasi hene, wune t̄iki temo ke
yi *Krist. Yo nda ñguob̄o te yi wune biye
yí d̄im̄o nē bulam bulam mek̄o me ndolo

hene te yi *Mo beya mekele lu ne dyambi ké.

¹⁷ Wunε b̄iya jōgwε te yi Njambiyε nya wunε ké. Yo nda guka sumba te yi mum̄o pete ne to k̄e n̄o dyambi ké, b̄u sendi m̄elepi menε nda kafa te yi Kim̄o Sisiñ nyε wunε ké.

¹⁸ Wunε ηgw̄taŋgwε ne Njambiyε men̄gim̄o hene, kel̄o kwalo men̄gw̄eta n̄e kwalo mejaña hene ne d̄eti te yi Kim̄o Sisiñ. Wunε t̄i yaki na, wunε k̄en ndi mb̄ombu yí ηgw̄eta ne Njambiyε d̄ete men̄gim̄o hene kine kat̄ na. Wunε ηgw̄taŋgwε sendi keto botu be Njambiyε hene,

¹⁹ jek̄o kw̄a kwaŋḡo keto mb̄e, né Njambiyε nyε mi l̄epi te yi mi yâkaŋgwε l̄ep̄o komε mi kwadys̄e tapita ké, né mi l̄epina ne saŋsaŋ kine w̄o na yí tedye ne yasi te yi ma b̄eki s̄odysate ne mb̄ombu ke kasi Kim̄o Tom ké.

²⁰ Mi mo boŋna Kim̄o Tom te k̄e pel̄, ko b̄ek̄o nde, mi ndana wotunate ne k̄ol sumba ke tu j̄eb̄o. Wunε ηgw̄taŋgwε ne Njambiyε, né mi l̄epi yo ne saŋsaŋ kine w̄o na nda yi mi yâkaŋgwε kel̄o ké.

Pol ke nyεnō botu be Efes

²¹ Mi ke kwadys̄e nde, wunε sendi, wunε dûkwε yasi te yi kwaŋna ke kasi mb̄e né yasi te yi mi kele ndana ké. Wunε ta woko yo hene ke numbu maŋ wusu Tisik, soŋ tem̄o su. Nyε mo mesay me Nyangwε Kumande. A nya sosu ne hene ke mesay mete.

²² Mi jéki tom̄o nyε kenje, na k̄e l̄epi teri su nyε wunε, nyε sendi wunε d̄eti ke tem̄o.

²³ Da Njambiyε né Kumande Yesus Krist nȳeki bemaŋ b̄usu t̄ete né m̄ekwadys̄a ke tem̄o, kel̄o sendi nde, bo t̄iki tem̄o ke yi Da k̄e n̄o mb̄ombu.

²⁴ Njambiyε k̄el̄ ηgikwa ne b̄om̄o hene be kwadys̄e Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist kine njena baka.

Mekana mete yi Pol këtima kenje botu be Filipi

Yo Pol, mo tomun Yesus Krist kete mekana mete yok, yite a ke jabo ke Rom.

Nyangwé to lepi, yo nyena wosoko nyé bekriten bete be Filipi ke mekamna mete yi bo kelma ne nyé ké. Pol ke kwadye tedye nyé bo nde, a ke kwadye bo. A jéki lepo kasi mesosa, lepo sendi nde, kriten, yo mo te ε lajsa kpo ne kpo ke jongwé dyené bené Krist.

Wuse yakama báke mekana maka ke nyangwé meygakiye yini:

1. Jongwe kriten, yo Krist, ko ke moy mèbóné nè mesosa (kumte 1).
2. Kriten jònjangwé keló messay ne pidya yotu nda Krist (kumte 2).
3. Kriten fíki ndi temo ke yi Krist be ne bibina temo hene ndi ke yene nyero (kumte 3).
4. Deti kriten, yo Krist. Krist pelé yene ko ke moy mèbóné (kumte 4).

1 Yo mi Pol sine Timote, wuse bebala be Krist Yesus. Wuse ke keto mekana maka kenje botu be Njambiyé hene be diye sañgwate bené be Krist Yesus ke Filipi baka. Wuse kéti kenje sendi betomba bête be kende ne botu bête baka, keto kenje sendi bediyakere.

2 Njambiyé Sañgwé wusu nè Kumande Yesus Krist kél ngikwa ne wune, nyé sendi wune tete.

Pol ke ngweta ne Njambiyé

keto bekriten be Filipi

3 Mi ke nyé Njambiyé wombe wosoko keto yun ke meygiomé hene te yi mi take wune ké.

4 Meygiomé hene te yi mi ngweta ne Njambiyé keto yun hene ké, mi kél yo ne nyangwé mesosa ke temo,

5 keto wune kamma mi ke say pelna Kimo Tom te yi mi kele ké kande ke yeso te yi mi kandima ne pelnate nyé wune kumó ndi ndana.

6 Mi ke kombile duwé nde, Njambiyé mo te ε kandima kelna kimó messay ke

metemo mun ko ta ké mbombu sidye yo kumó ke *Yeso Krist Yesus.

7 Yo gba kimote nde, mi béké ne njel kimó metake nda yite sungwé ne wune hene, keto mi ke take wune tu ne yeso ke temo mbe, keto wune hene ne ngabiyé ke kimó yasi te yi Njambiyé kelma ne mi ké, ko ke diye jabo nda yi mi diye ndana kete ké, ko ke ngimó te yi mi teme ke mbombu botu be pesina josi yi joso lepi keto Kimo Tom yi tedye nde, yo gbakasi ké.

8 Njambiyé ke duwe nde, mi lepi gbakasi komé mi lepe nde, mi ke kwadye wune hene kumó ke moy temo mbe nda yi Krist Yesus kwadya ne wuse ké.

9 Yasi te yi mi diye Njambiyé ke meygiomé membe ké, yo nde, mekwadya mete yi wune be no ké d'óku d'óko kwáto te ke duwá yasi ne ke nembina meyasi kumó njena.

10 A kél dete, né wune be ne deti te yi nembe meyasi yi tóke kpasa meyasi. Dete, wune tí be ne mejoso ho ne mendeya ke mbombu wene ke *Yeso te yi Krist Yesus ta basidye nje ké na.

11 Yesus Krist ta nyé wune deti te yi keló kwaló mekele hene te yi ne ngbej ké no mbombu, né bomo lukse Njambiyé sombile nyé keto te yite.

Jongwe Pol, yo Krist

12 Wune njonj, ndana mi ke kwadye nde, wune dükwe gbate nde, yasi te yi mi sañgwama no ké kpálma keló nde, Kimo Tom nyânjangwé ké no mbombu.

13 Dete, ke mbey josi ke tó kumande nè ke membey hene, bomo njá kombile duwé nde, bo nyéki mi ke jabo keto *Krist.

14 Bibina temo te yi suló bemañ busu bá no ke yi Nyangwé Kumande wusu ké njá d'óko d'óko kwá yi mbombu, keto bo bémoma nde, mi me ke jabo. Yo kelma ndana nde, bo béké ne deti te yi pelé mélépi me Njambiyé kwá yi mbombu kiné wá na.

15 Yo gbate nde, baña ke njoka yan péla kasi Krist, keto bo ne baya temo sungwé ne mi yi kuso sendi metando ke njoka su. Yasi wete, baña kél yan yo ne kimó temo.

16 Ma baka be kele ne kimó temo baka kél dete, keto bo ne temo te yi mekwadya,

keto bo duwā nde, yo Njambiyē nyē mi mēsay mēte, né mi kambidya nē Kimō Tom kē mbōmbu bomō.

¹⁷ Ma bari péla sendi yan Kimō Tom Krist yí lū dyambi nē mi, né bo kel ndi yasi te yi bēnē bo ké. Ké yite, metake man yeti nē ḥgbēnē na. Bo sán nje te yi dokidye yinjā mēbōnē ke to te yikē yi mi saṅgwā nō ndana ke jōbō ké.

¹⁸ Ma yo ke kelō mi ḥge? Siya te ndi nde, bo lēpi kasi Krist. Ko bo kēl nē yinjā bēya metake ke moyte, ko bo kēl nē gbakasi, yo ndi pelna kasi Krist te yite yi nyē mi mēsosa. Yo ta nyē ndi gba mi mēsosa kē nō mbōmbu.

¹⁹ Mi lēpi dete, keto mi duwā nde, mēyasi mēnōri hēnē ta kpalō kelō nde, mi jōn, keto wunē ke ḥgwēta nē Njambiyē keto mbe. Sendi, Sisiñ Yesus Krist ke kame mi.

²⁰ Ma mi ke kwadysē nē temō mbe hēnē, bē sendi nē bibina temō nde, kinē yaṇa wētē nē wētē ke njoka te yakama kelō nde, mi bēki nē njōn na. Yasi wētē, mi góru nde, ko ndana ko kpo nē kpo, mi tēdya gbate ke ndiŋgēlē jongwē dyembē nde, Krist gba nyangwētē. Mi tēdya dete ko nē nje jongwē ko nē nje sōñ.

²¹ Keto ke yembe, jongwē dyembē, yo Krist. Sendi, ḥge mi gwe, yite gba kimōte ke yembe.

²² Ma ḥge mi kē ndi mbōmbu yí joṇna ke mēnēti maka, mi yakama kē sendi mbōmbu yí kelō yinjā yasi te yi yakama kame bēsō. Dete, mi yeti ke duwē se nje te yi mi yākaṇgwe tōkē kē na.

²³ Mi ndana ke njoka mēyasi maka yiba yi ke danda mi. Mi ke góro lekwē tikō jongwē te yikē kē diyō sine Krist. Mi bēnā nde, yo yite jekē bē kimōte kwā yiri.

²⁴ Ko dete, keto yun, mi tákā nde, yasi te yi yakama laj bē kimōte ke njokate, yo nde, mi kēn mbōmbu yí pa joṇna ke mēnēti maka.

²⁵ Ma mi ke kombile duwē gbate gbate nde, mi ta diyō kwā joṇna sendi sine wunē hēnē, né mi kam wunē, né wunē dōku dōku kē nō mbōmbu ke tikina temō te yi wunē tike ke yi Kumande Yesus kē, bē sendi nē mēsosa kete.

²⁶ Dete, komē mi ta kala nje ke yun kē,

yo ta kelō nde, wunē bēki nē kalē te yi bē nē mēsosa keto mbe lajṣa yi mbōmbu, keto wúnē be Krist Yesus saṅgwate.

²⁷ Ndi nde, wunē jōnānāgwe kimōte ke misi mē bomō nda yi Kimō Tom *Krist lēpe nde, botu be Njambiyē jōnānāgwe dete kē. Dete, ko nde, mi njāki nje bēnē wunē, ko nde, mi tī nje na, mi wōku ndi nde, wunē ke diyō saṅgwate nē ḥgbik, bē ndi nē kiya to yasi te yi kelō. Mi wōku sendi nde, wunē ke diyō temō wētē, kelō mēsay wōndō biriki, keto tikina temō te yi Kimō Tom lēpe kē, né kasi te nyanja ke mēmbe y hēnē.

²⁸ Ko wunē tī gwaki wō yaṇa ke yasi te yi botu bēte be lū dyambi sunḡwe nē wunē kele nē wunē kē na. Ké wunē sumē kol dete, yite ke tedyē nde, bo ta yambilē. Ma ke yun, yo tēdya nde, Njambiyē ta jongwē wunē.

²⁹ A kēl dete nē wunē keto Krist. Njambiyē kelma ḥgikwa nē wunē dete, yeti ndi nde, wunē ke tikō temō ke yi Krist siyē na, yo sendi nde, wunē ke saṅgwā nē mēbōnē keto ne.

³⁰ Sine wunē ke ḥgbō lū dyambi te ndana. Yo ndi kiya dyambi te yi wunē bēnēma mi ke lū kwey kē. Mi ndi ke kē mbōmbu yí lū dyambi te ndana nda yi wunē duwā kē.

2

Wuse pīdyikwe meyotu musu

nda Krist

¹ Komē wunē diyē saṅgwate wúnē be *Krist kē, 'diyō te yeti ke nyē ka wunē deti ke temō na? 'Mēkwadysē mēte te yi nyē kwadysē nē wunē kē yeti ke wēdye ka mētemō mun? 'Wunē ka saṅgwate wúnē be Kimō Sisiñ? 'Wunē ke kwadysē ka tandē yun, gwe sendi ḥgwēte bēsō?

² Nda yo dete kē, wunē kēl nde, mi bēki nē mēsosa kumō njena. Dete, wunē bēki ndi ḥgiñ wētē, kwadysē sendi tandē yun. Wunē bēki ndi nē kiya temō wētē, bē ndi sendi nē metake wētē.

³ Wunē tī kel yasi nē temō te yi mēsuñōnō na. Wunē tī saj nde, bomō lūksa wunē na, yite gbelate. Yasi wētē,

wuné kpâl pidye meyotu mun yí bû ñesø nde, bo kwâ wuné.

⁴ Mumô tî saj ndi mènyoñç mete yene ne ñguru wené na. A kpâl sâ nde, ñesø bêki sendi ne mènyoñç mete yan.

⁵ Wuné jôijnangwé tandé yun ñeñgwé metake mete yi Krist Yesus bâ nô ké. Yo nde:

⁶ Téri ne bâ ndi wete ñene Njambiyé, ma ko dete, a tî kwadysé bû téri te yite yí yekô ne to ne Njambiyé na.

⁷ Ma ndi nde, nyé ne ñguru wené kpalma nje wénjile tikô téri te yi nyé bâ nô ké kpalô nje bû téri bala. A njâ ñe nda ñomô hene, e ñomô hene ñeñje nde, nyé gba mumô.

⁸ A pidya yotu ne ne ñguru wené wokuna ne Njambiyé kwâ jayé sôñ, ko gba sôñ te yi kroa.

⁹ Yo këto te yite sendi yi Njambiyé ñendifya ne nyé kwâ to te, nyé sendi nyé kpasa dîñô te yi kwañma medîñô hene,

¹⁰ né meyasi hene te yi dîye ne joj ke ñyobô nè ke meneti nè ke njî meneti kuse meñbôñ yí jesô dîñô Yesus,

¹¹ né mumô hene duwe jayé ke mbombu ñomô nde, Yesus Krist Nyangwé Kumande. Dete, bo ta lukse Da Njambiyé.

Say bekriten

¹² Wuné njôñ, wuné sôñ temô mbé, nda yo dete ké, wuné wôkunañgwé ndana ne Njambiyé kwâ to te, jekô kwâ kwañgo ke ñgimô te yi mi yeti se sine wuné ké. Wuné dîkima wokuna ne nyé kpo ne kpo. Wuné kelma dete ke ñgimô te yi mi dîkima dîye sine wuné ké. Wuné kên mbombu nyé sosu yun yí kelô meyasi, né wuné joñgwé ne yotu yun ne ñguru wuné. Wuné kél dete ne kambina Njambiyé ne meñgwançwa ke mbombu wene.

¹³ Keto yo Njambiyé ne ñguru wene kelô nde, wuné bêki ne hel te yi kelô yasi te yi nyé ne ñguru wene kwadysé ké. Yo nyé sendi nyé wuné deti te yi kelô yo.

¹⁴ Wuné kél meyasi hene kiné meñgbôñgila kiné metando na.

¹⁵ Wuné kél dete, ma wuné nje ñe ne meñdeya, né wuné ñe pupunate kiné memi nda ñono ñe Njambiyé ñe kiné

môñô yaña te yi bo yakama ndeyé na. Wuné ke joñna ke ñjoka beya botu bete ñe ñgimô te yôkô ñe kelô yasi kôtute baka. Wuné ke paniye mejasí ke ñjoka botu bete nda yi besisô pané nô ke ñyobô ké.

¹⁶ Wuné kél dete yí bû Kimô Tom te yi nyé ñomô joñgwé ké kë lero nyé bo, simande mi ta ñe ne mesosa këto yun ke *Yesô Krist. Mi ta ñe ne mesosa yesô te dete yí duwe nde, sokô te yi mi sedya nè meñbôñ mete yi mi sañgwama nô ké tî gwe meñengwé na.

¹⁷ Sadaka te yi wuné nyé Njambiyé ké, yo tikina temô te yi wuné tike ke yene ké. Ñge ñe nde, mekiyô membe nyânjançgwé sañgwé ne sadaka te, mi ne mesosa. Sine wuné hene ke ñgbo sosa këto te.

¹⁸ Dete, wuné sendi, wuné sôsañgwé nda mi. Sine wuné ñgbôku sosa.

Kasi Timôte nè Epafrodit

¹⁹ Ma mi ne ñibina temô ke yi Kumande Yesus nde, mi ta tomô Timôte ndana kënje wuné. Simande yasi te yi nyé ta yôkwe ñe yekidye nyé mi ke kasi yun ké ta nyé sendi mi deti ke temô.

²⁰ Këto kiné mbañja wete mumô waka nda nyé e ne kiya metake wete sine nyé, e nyé temô ke kasi yun na.

²¹ Yo nde, mumô hene sâj ndi nje mekele mete yi ñeñje nyé kiné sâ yi Yesus Krist na.

²² Wuné ne ñguru wun ke duwe nde, Timôte tedya nde, nyé kimô môñô mesay. A kelma mesay me lepina Kimô Tom sine nyé nda yi mònôsiké kelô ne mesay ñene sañgwé ké.

²³ Yo nyé yi mi take nde, mi ta tomô nyé nedô kënje wuné. Mi ta nje tomô nyé, ñgô mi si kombile duwe yasi te yi bo ta pëso wongâ ke kasi lepi mbé ké.

²⁴ Mi ke kombile duwe sendi nde, Nyangwé Kumande wusu ta nyé mi deti, né mi ne ñguru wombé kë ñeñje wuné nedô.

²⁵ Ma mi ñeñma nde, yo gba kimôte nde, mi tôm mañ mbé Epafrodit yôkidye kënje wuné. Sine nyé ke ñgbo kelô mesay. Sine nyé ke ñgbo sendi lû dyambi te yi mi lû ke pelna Kimô Tom ké. Wuné tomma nyé

njesse mi yi nje kame mi ne meyasi mete yi bané mi ké.

²⁶ Ma temo ne ba ne bak bak nde, na bén wuné héné ne kókó, keto wuné wokuma kasi kón ne, e yo njangwé nyé budfyate.

²⁷ A ba gbate ke kón, bukwé ndi són. Yasi wéte, Njambiyé gwá ñgwéte wené. Yeti ndi nyé nyero na, a gwá sendi ñgwéte wombe, kambó yíja ñgambi me nje dokidya sendi ke to te yi mi nó ndana ké.

²⁸ Dete, mi ke tomo nyé béké béké kénje wuné, né wuné bë ne mésosa te yi bénje nyé ne kókó, né ñgambi te yi ke temo mbe ké wéy sendi.

²⁹ Ma dete, wuné bôj nyé ne nyangwé mésosa nda mañ wun keto Nyangwé Kumande wusu. Wuné jési njel bomo nda bête.

³⁰ Wuné bôj nyé ne mésosa dete, keto a diyma sañgwa ne són keto mésay me *Krist. A dyanqwá yotu ne yi nje kame mi ke numbu yun, keto wuné tì bë ne nje te yi kame mi dete na.

3

Mumò békí ne ñgbeñ nan?

¹ Wuné njé, mi ke lero sidye nò nde, ke meyasi héné, wuné sôsañgwé, keto wuné bë Nyangwé Kumande sañgwate. Mi yeti ke kató yi kala keto kiya meyasi mete yi mi ma kéti ne mbombu kénje wuné ké na, keto mi bénje nde, meyasi mete ta kame wuné, ma wuné me nje sañgwé ne beya yasi.

² Wuné díy ne soscó ne botu bête be kelé yasi nda bembiyé baka. Wuné díy ne soscó ne bo, bo beya botu be mésay. Bo pésinañgwé ndi ke gbéla yotu. Wuné díy ne soscó ne bo.

³ Yo nde, yo gba wuse bë fañ botu bête be pesinama baka, yeti bo na, keto wuse kél su mésay nyé Njambiyé ne nje Kimó Sisiñ ne. Wuse lúksa su yotu, sosa keto Krist Yesus. Sendi, wuse yeti ne bóbina temo ke meyasi mete yi wuse ne ñguru wusu yakama kelé ké na.

⁴ Yasi wéte, mi má kwadyikwé, ma mi nya sendi temo mbe ke meyasi mete. Ñge

banja bomo take nde, bo yakama nyé temo yan ke meyasi mete, 'sunqwa ne mi?

⁵ Mi lépi dete, keto bo jama mi ya metu yitan jo yitati, e bo pésé mi. Mi móno kando Isarayel. Mi mbo Benjamé, móno Behebere ne ñgbak ñgbak. Mi bénqwá membonja me Beyudéne wéte wéte, keto mi ba ke njé *Befarisé.

⁶ Mi nya temo mbe héné ke mésay. Yo bénjama dete komé mi tedya nyangwé mebóné nyé njé botu bête be tikima temo ke yi Kumande Yesus baka. Mi dikima keló meyasi héné te yi membonja lepé ké. Dete, mi ba ne ñgbeñ ke yite. Ké nje te yi bénqwá membonja mete, mumó wéte ne wéte tì bë ne yaña te yi ndeyé mi kete na.

⁷ Ma ndana, meyasi menori héné yi mi dikima take nde, yo kpasa meyasi mete yi ta kame mi ké, mi me kpalo bénje nde, yo héné gbélate, keto sine *Krist me sangwate.

⁸ Sendi, yeti ndi yite siye na, mi me bénje meyasi héné ndana dete gbélate keto yasi ke yi kwañma meyasi héné ké. Yo nde, ndana mi me ke duwe Krist Yesus te Nyangwé Kumande wombe kumó njena. Mi sima li meyasi menori héné ne mbul keto ne. Mi me bénje meyasi mete héné nda yasi nyé, né Krist bë wombe.

⁹ Mi me bénje meyasi dete, né mi bë sangwate ne nyé. Mi yeti ne ñgbeñ ke mbombu Njambiyé, keto mi ke keló yasi te yi membonja lepé ké na. Yasi wéte, mi ne ñgbeñ ke mbombu wené, keto mi ke tiko temo ke yi Krist. Yo Njambiyé kele nde, mi njáki nje bë ne ñgbeñ ke mbombu wené. A kél dete ne mumó héné e tike temo ke yi Krist kó.

¹⁰ Siya yasi te yi mi góre ké, yo nde, mi dükwé Krist ke moy nyangwé deti te yi kelma nde, a wómkwé ké. Mi góru sendi nde, mi békí sangwate sine nyé ke mebóné mené, bë sendi nda nyé ke són te yi nyé gwá ké.

¹¹ Mi góru sendi dete, simande ko ñge ko ñge, mi ta womiyé komé botu bête be ma gwe ta womiyé ké.

¹² Mi yeti ke kwadyé lero nde, mi sima bù meyasi mete yi mi ladfyé ké na, ho nde,

mi sima kelɔ meyasi hene kumɔ njena na. Mi ndi ke sedye kɛ nɔ mbɔmbu, n̄e mi biy meyasi mete ne sɔp yey, keto mi sendi, Krist Yesus biyma mi ne sɔp jeliye.

¹³ Wune njɔŋ, mi ne ɔnguru wombɛ yeti ke take nde, mi sima biye meyasi mete na. Siya metake membe, yo nde, mi ke leŋsa meyasi mete yi sima si kwɔ kɛ yí sambile ndi misi bɛŋɛ ne yasi te yi nje mbɔmbu kɛ.

¹⁴ Mi ke sedye, n̄e mi kum ke njena sokɔ mbɛ, n̄e mi bɛ ne sol te yi Njambiyɛ ta nyɛ wuse komɛ nyɛ ta jeba wuse kɛnɛ kɛ dyobɔ kɛ. A ta nyɛ wuse sol te, keto sine be Krist Yesus saŋguate.

¹⁵ Dete, wuse hene be ma ɔngbi ke nje Njambiyɛ baka, wuse bɛki ne metake mete yite. Ma ɔnge bɛ nde, ke yiŋa mɔnɔ yasi wune ne yiŋa metake dɛle, Njambiyɛ ta bute dyano dyun, n̄e wune duwɛ yo kimɔte.

¹⁶ Siya te ndi nde, wuse kɛn mbɔmbu yí kɛndo ke nje te yi wuse sima si tɔke kumɔ ndana kɛ.

¹⁷ Wune njɔŋ, wune jɔŋnaŋgwɛ kelɔ meyasi ndi nda mi. Wune kāŋa misi bɛŋɛ ndi ne botu bɛte be joŋna sendi nda yi wune bɛŋɛ ke yotu su kɛ,

¹⁸ keto budya bɔmɔ ke joŋna bɛnɔ wokuna kasi kroa *Krist nyɛ bɔ ke dite. Mi díkima lepo yo ne kpi kpi kpi nyɛ wune. Mi ke lepo yo sendi ndana nyɛ wune ne misidye ke misi.

¹⁹ Siyna te yan, yo nde, bo ta yambilɛ, keto Njambiyɛ te wan, yo nje mɔy yan. Bo ke lukse yotu yan ke yasi te yi nyɛ mumɔ njɔŋ kɛ. Bo nyéki sosu yan ndi ke meyasi me meneti maka.

²⁰ Ma ke bɛ wuse, dya te yusu, yo pele dyobɔ. Wuse ke ladye nde, Nyangwɛ Kumande wusu Yesus Krist, mɔ te ε jonggwɛ wuse kɔ ta kala wule mate nje.

²¹ A ta yenſa bɔru meyotu musu nde, yo bɔŋnaŋgwɛ ne yotu ne yi ne mɛluksa kɛ. A ta kelɔ dite ne nyangwɛ diti te yi kelɔ nde, a nám meyasi hene kɛ.

4

¹ Wune njɔŋ, wune sɔŋ temɔ mbɛ, temɔ mbɛ deke ne pɛrɛpɛ nde, mi kâlaŋgwɛ bɛŋɛ wune. Yo wune ke nyɛ mi mesosa

ke temɔ, kelɔ sendi nde, bo lûksa mesay membe. Dete, wune njɔŋ, wune sɔŋ temɔ mbɛ, wune díy saŋguate ne ɔngbiŋgim wúne be Nyangwɛ Kumande wusu.

Pol ke nyɛ botu be Filipi meŋgite

² Mi ke kombile ɔngwɛta ne ɔngvɔmbu busu Evodi bɛne Siŋtis nde, metake man bɛki ndi wete kɛ nɔ mbɔmbu nda bemanj, keto bo saŋguate bɛne be Nyangwɛ Kumande.

³ Ma we kimɔ maŋmbɛ, we yi sine we ɔngbɔ kelɔ mesay kɔ, mi ke kombile lepo sendi nyɛ we nde, kama bo, keto yo sine bo lɔ dyambi ke pelna Kimɔ Tom. Kelemanj nɛ baŋa botu bɛte be sine bo kelɛ sendi mesay baka loŋma sendi dyambi te sine bo. Njambiyɛ sima ketɔ medinɔ man ke mɛkana me jonggwɛ.

⁴ Mi ke kombile lepo nyɛ wune nde: Wune sôsaŋgwɛ meŋgimɔ hene, keto wúne be Nyangwɛ Kumande saŋguate. Mi ke basidye lepo dite nde: Wune sôsaŋgwɛ.

⁵ Wune kɛl nde, bɔmɔ hene dûkwɛ nde, wune weyna bɔmɔ. Nyangwɛ Kumande ta bɛ ke nje.

⁶ Wune tî gwaki kaŋ yaŋa na, yasi wete, ko ɔnge dyáŋ wune, wune lêpi meyasi hene te yi banɛ wune kɛ nyɛ Njambiyɛ. Wune díya nyɛ meyasi ne nje meŋgwɛta nɛ mejaba. Wune kɛl dite ne nyɛna wosoko.

⁷ ɔnge wune kele dite, yite Njambiyɛ ta kelɔ nde, metake mun bɛki ne te ke meyasi hene. Tete yite kwaŋma yasi hene te yi mumɔ yakama take. Tete yi wune ta bɛ nɔ kɛ ta kelɔ nde, metake mun nɛ metemɔ mun bɛki ke mebɔ me Krist Yesus.

⁸ Wune njɔŋ, mi ke lepo sidye nɔ nde: Ke meyasi hene, metake mun kɛn ke yasi te yi bɛ gbakasi nɛ ke yasi te yi bɔmɔ yakama jesɔ. Yo kɛn ke yasi te yi ne ɔngbeŋ nɛ ke yasi hene te yi pupunate. Yo kɛn ke yasi hene te yi bɔmɔ yakama tɔndɔ nɛ ke yasi hene te yi bɔmɔ yakama jayɛ. Yo kɛn sendi ke yasi hene te yi bɛ kimɔte nɛ ke yasi hene te yi bɔmɔ yakama lukse.

⁹ Yasi hene te yi mi tedya wune nɛ yikɛ yi wune jayma kɛ, wune kɛn mbɔmbu

yí kelɔ ndi dete. Wunε kên ndi sendi mbɔmbu yí kelɔ yasi hene te yi wunε wokuma ke numbu mbe nè yike yi wunε bεjma mi ke kelɔ ké. Keto ŋge wunε kelε ndi dete, Njambiyε te ε nyε mumo tete ko ta dīyɔ wúnε bo.

Pol ke nyε botu be Filipi wosoko,

nyεnɔ sendi bo

10 Dete, mi ɓa ne nyangwe mesosa keto Nyangwe Kumande, keto wunε ke tedye ndana ne koko nde, wunε ndi ke take mi kɛ nɔ mbɔmbu. Mi ti lépi nde, wunε yeti ke take mi na, wunε ke take gba mi budya. Yasi wete, wunε t̄i nje ɓe se ne nje te yi tedye yo na.

11 Mi ti lépi dete, keto meyasi ke ɓanɔ mi ndana na, keto mi jekima ke joŋgwε dyembe nde, ko mi ɓeki ne yasi ho mi kinε yaŋa, ke yembε, yo yakama.

12 Mi duwɑ joŋgwε ke moy mebukɔ, duwε sendi joŋgwε ke moy nyεngwε. Ke membey hene nè ke meyasi hene mi jekima dīyɔ ne ditɔ, jekε sendi dīyɔ ne nja. Mi jekima dīyɔ ke moy nyεngwε nè ke moy jarapa.

13 Mi yakama kelɔ meyasi menɔri hene keto mɔ te ε nyε mi deti kɔ.

14 Ko dete, wunε kelma kimɔte yí kamε mi ke mεbɔne mete yi mi saŋwa nɔ ké.

15 Ma wunε botu be Filipi, wunε ne ŋguru wun ke kombile duwε sendi nda mi nde, ke njoka menjɔŋ me botu bete be tike temɔ ke yi Kumande Yesus baka kinε wete ne wete ke njokate kamima mi ne yaŋa na. Yo ndi wunε bero yi sinε wunε dikima nyena meyasi, baka ke nyε bεso, baka ke ɓu. Yo kelnama dete ke ŋgimɔ te yi mi duwɑ nɔ ke Maseduwan kandε ne pelna Kimɔ Tom ké.

16 Mi lépi dete, keto piŋɔ te yi mi ɓa nɔ ke Tesalonik ké, wunε kεnja mi meyasi meŋga yiba yí kamε ne mi ke meyasi mete yi dikima ɓanɔ mi ké.

17 Yeti nde, mi sáŋ nde, wunε njɛsikwε mi meyasi na. Yasi te yi mi sá ké, yo nde, Njambiyε kēl nde, mesay mete yi wunε kelε kē kpâl wumɔ budya membumɔ nyε wunε.

18 Yasi hene te yi wunε njesa mi ké, mi bεjma ke mεbɔ me Epafrodit. A njɔ nyε mi meyasi mete yi wunε tomsa ne nyε ké. Mi me ke nyεngwε, mi me ndana ne meyasi hene te yi ta kamε mi. Meyasi mete deke nda lɔbinda te yi ne kimɔ metul, yo nda sadaka te yi Njambiyε jayε yi nyε sendi nyε mesosa.

19 Njambiyε wombe ta nyε wunε meyasi hene te yi ɓanε wunε kέ bεjgwε kpasa budya meyasi mete yi nyε nɔ ké. A ta nyε wunε meyasi mete ne nje Krist Yesus.

20 Wuse lûksa Njambiyε te Saŋgwε wusu kpo ne kpo, *amen.

21 Wunε nyen mi ɓomɔ hene be wokuna ne Njambiyε, keto ɓene be Krist Yesus sangwate. Benjɔŋ ɓusu be sinε bo woŋga baka ke nyεnɔ wunε.

22 Botu be Njambiyε be dīyε woŋga hene baka ke nyεnɔ sendi wunε, jekɔ kwɔ kwaŋgɔ botu be tu *Sesar.

23 Kumande Yesus Krist kēl ŋgikwa ne wunε hene.

Mekana mete yi Pol këtima kenje botu be Kolos

Yo Pol, mō tomun Yesus Krist kete mekana mete yoko, yite a ke jōbō ke Rom. Yo yākañgwē be Epafras kuse njōn bekriten bete be Kolos.

Nyañgwē to ləpi, yo nde, Krist kwā meyasi hene. Baña bomō njā tedye yiña kōtu meyasi nyē bekriten be Kolos. Meyasi mete yeti ke yaka ne Kimō Tom te yi Yesus Krist na. Meyasi mete wúla ke məmboñga me misōn te yi Beyudən nē yi Begrek ke kasi kanna bejaki, ke kasi pəsina yotu bembam nē ke kasi beñgwa yiña məmboñga mete yi wule ke cýano bomō. Pol ke kēto kenje bo nde, Yesus Krist lajsa meyasi hene. Ke njoka Njambiyē benn bomō kine mbaña mumō ho mbaña sisij na, ndi Yesus Krist nyero.

Wuse yakama bəke mekana maka ke meñgabiye yitati:

1. Yesus Krist kwā meyasi hene (kumte 1).
2. Bekriten be Kolos dīy ne sōsō ne kōtu tedye meyasi (kumte 2).
3. Jongwē kriten komē nyē dīyē sañgwate benn Krist kē (kumte 3-4).

¹ Yo mi Pol, mi yi Njambiyē tōkuma nda yi nyē kwadysa nde, mi bēki mō tomun Krist Yesus kō, yo mi sine mañ wusu Timote.

² kete mekana maka kenje wune botu bete be Njambiyē tōkuma nde, wune bēki benn, wune be dīyē ke Kolos baka. Wuse kēti kenje wune benjōn busu be tike temō ke yi *Krist ne temō yun hene mate baka. Njambiyē Sañgwē wusu kēl ḥgikwa ne wune, nyē sendi wune tete.

³ Wuse ke nyē Njambiyē te Sañgwē nē Nyañgwē Kumande wusu Yesus Krist wosoko, ḥgweta mēngimō hene kēto yun,

⁴ kēto wuse wokuma kasi tikina temō te yi wune tike ke yi Krist Yesus nē mekwadya mete yi wune nō suñgwē ne botu be Njambiyē hene kē.

⁵ Wune kēl dete, kēto wune ne bībina temō ke meyasi mete yi Njambiyē siyma kombile tike wune ke dyobo kē. Wune dūkwē meyasi mete kande ke ḥgimō te yi wune wokuma ne Kimō Tom te yi ləre gbakasi kē.

⁶ Kimō Tom te kumma pē yun. Yo kā kēndō mbōmbu nyanja yaka ne meneti maka hene, punje kimō mēkele ke jongwē bomō. Yo ke kelna sendi dete ke yun kande ke yeso te yi wune wokuma duwē gbatē nde, Njambiyē ne ḥgikwa kē.

⁷ Wune wóku Kimō Tom te kē numbu mō njōn wusu Epafras, sōj temō su. Yo sine bo kele mēsay. Temō su ke yotu ne. A kelma mēsay ke njoka yun ke numbu su, nyē temō ne hene ke mēsay me *Krist.

⁸ E nyē nje yekidye nyē wuse nda yi Kimō Sisiñ nya wune temō mekwadya kē.

Pol ke ḥgweta kēto bekriten be Kolos.

Krist name meyasi hene

⁹ Dete, kande yeso te yi wuse ma wóku ne meyasi mete yi bo ləre ke kasi yun, wuse ke ḥgweta ne Njambiyē mēngimō hene kēto yun, diye nyē nde, wune bēki tondunate ne duwā yasi te yi nyē kwadysa kē ne nje nyena yun cýano hene, bū duwā yasi te yi Kimō Sisiñ nyē mumō kē.

¹⁰ A nyēki wune yo, nē wune joñna nda yi botu bete be beñgwe Nyañgwē Kumande yākañgwē joñna kelō meyasi hene nda yi nyē gōrē. Dete, wune ta kelō kimō mēkele ke meyasi hene te yi wune kele. Sendi, duwā Njambiyē te yi wune duwē kē ta dōkō dōkō kē nō mbōmbu.

¹¹ Wuse ke ḥgweta sendi ne Njambiyē nde, wune bēki jelnate ne ḥgbīngim ne nje ḥgungudys te yi tedye mēluksa mēne kē, nē wune disima meyasi hene kē nō mbōmbu.

¹² Wune nyēki sañgwē Njambiyē wosoko ne mēsosa, kēto a nya wune deti te yi bē ne ḥgabiyē ke kimō meyasi mete yi nyē sima kombile tike botu benn ke mbey te yi mejası pane kē.

¹³ A jongwa wuse soñe ke mebō mēdetina meyasi mete yi kele mēsay ne nje te yi yitil kpalō kenje wuse ke *Kando te yi Mōnō wene, sōj temō ne.

¹⁴ Yo Mɔnɔ wene te kolə wuse tiko wuse ne ɳgwete ke məbeyɔ musu.

¹⁵ Njambiyɛ te yi mumɔ yeti ne deti te yi ɓeŋɛ kɔ, teri ne ke ɓeŋna ke yotu Mɔnɔ wene. Nyɛ tomba moy ke meyasi hene te yi Njambiyɛ kusuma,

¹⁶ keto Njambiyɛ kwaŋma ne nyɛ yi kusɔ ne meyasi hene, kande ke meyasi mete yi dīyɛ ke kwey kumɔ ke yike yi dīyɛ ke meneti, yike yi mumɔ ɓeŋɛ nɛ yike yi nyɛ ti ɓeŋja kɛ. Njambiyɛ kwaŋma ne nyɛ yí kusɔ ne meyasi mete yi ne nyaŋgwɛ deti yi dīyɛ ke kwey, ko bejaki ko bekum bejaki ko nyaŋgwɛ bekum ban. Ke meyasi menɔri hene Njambiyɛ kwaŋma ne Mɔnɔ yí kusɔ ne yo, na dīy ne meyasi mete.

¹⁷ A bɑ gba kete piŋɔ te yi meyasi hene te yi dīyɛ ke to mbokɔ t̄ pa kusuna na. Yo gba nyɛ kele nde, yasi hene dīy ndi ke mbey te wene.

¹⁸ Ke njɔŋ botu bete be tike temo ke yene, yo nyɛ bɛ to te nda yi to dīyɛ ne yotu kɛ. Yo nyɛ bute nje jɔŋja jɔŋgwɛ te yi Njambiyɛ nyɛ mumɔ kɛ. Yo nyɛ bosa mo te ε womiya ke njoka ɓemun, na nam meyasi hene nda tomba moy.

¹⁹ Yo nde, Njambiyɛ ɓeŋma kimɔte yí dīyɔ ke nyɛ ne deti nɛ meluksa menɛ hene.

²⁰ A ɓeŋma sendi kimɔte yí kwɑ ne nyɛ yí kelɔ nde, meyasi hene yôkwɛ nje ke yene, Njambiyɛ. Yo nde, a nya tete ke mbokɔ ne nje məkiyɔ me Mɔnɔ wene yi punduma ke kroa kɛ. Dete, a kelma nde, meyasi hene yôkwɛ ne te nje ke yene, ko yike yi dīyɛ ke meneti ko yike yi dīyɛ ke kwey.

²¹ Ke bɛ wune, wune t̄ bɛ yun saŋgwate ne mbɔmbu wúne be Njambiyɛ na. Wune bɑ bependɔ bennɛ, keto beya metake mete yi wune bɑ nɔ nɛ beya məkele mete yi wune cikima kelɔ kɛ.

²² Ma ndana, Njambiyɛ ma jaŋgwɛ njoka ne wúne bo ne nje sɔŋ te yi Mɔnɔ wene gwɑ ke pay te yi məmbundo kɛ. A kelma dete, nɛ wune t̄em lale ke mbɔmbu wene ne metemo pupunate kine mendeya na kine mɔnɔ yanja te yi bo yakama lero beyate ne wune kete na.

²³ A ta kelɔ nde, wune t̄ema dete ke mbɔmbu wene, ŋge wune kɛ ndi mbɔmbu tiko temo ke yi Kumande Yesus, dīyɔ jelname ne ŋgbingim, bɛ ne bibina temo kɛ nɔ mbɔmbu ke meyasi mete yi Kimɔ Tom lere nyɛ wune kɛ. Kimɔ Tom te, bo pelma yo nyɛ mumɔ hene ke to meneti. Ke bɛ mi Pol, Njambiyɛ tɔkuma mbe mi nde, mi bɛki sendi mo ləpina Kimɔ Tom te.

Dyambi te yi Pol l̄u k̄

²⁴ Mi ndana ne məsosa ke məbɔnɛ mete yi mi saŋwa nɔ keto yun kɛ. Keto ne nje te yite ke yotu mbe mi ke tonje ɓukwɛ məbɔnɛ me *Krist keto yotu ne. Yotu Krist te, yo njɔŋ botu bete be tike temo ke yene. Mi sáŋgwawŋwɛ sendi ne məbɔnɛ dete yí tonje ne məsay menɛ.

²⁵ Njambiyɛ tɔkuma mi nde, mi bɛki mo məsay wene ke njoka njɔŋ botu bete. A nya mi məsay mete keto yun yí ləpɔ ne məlepi menɛ hene nyɛ bomɔ.

²⁶ Yo nde, njombu yanja kande ne betomba be mbɔmbu məlepi menɛ bɑ sɔdyate ne gbɔl ne bomɔ. Ma ndana a punja yo nyɛ bomɔ ɓene.

²⁷ Njambiyɛ kwadya tedye nyɛ bomɔ ɓene nde, yasi te yi nyɛ si kombile kɛ gba kimɔte budyate ke yi məkando me botu bete be yeti ke duwɛ nyɛ baka. Yasi te yi ma bɛki sɔdyate ne mbɔmbu kɛ, yo nde, Krist ke yotu yun. Yo tédyɛ nde, wune ne bibina temo nde, wúne be Krist ta dīyɛ ke mbey meluksa menɛ.

²⁸ Yo Krist te yi wuse lere kasi ne kitɛ mumɔ hene tedye bo meyasi ne dýano. Wuse kél dete, nɛ mumɔ hene bɛ nda goto mumɔ ke dīyɔ te yi nyɛ dīyɛ saŋgwate bennɛ Krist kɛ, nɛ wuse nje kaŋɛ nyɛ nyɛ Njambiyɛ.

²⁹ Yo keto te yite yi mi kele məsay l̄u dyambi ne sosu mbe hene, nɛ mi kɛ kəndo mbɔmbu ne deti te yi Krist yi kele məsay ne ŋguŋgudye ke yotu mbe kɛ.

2

¹ Yasi te yi mi kwadysɛ kɛ, yo nde, wune dûkwɛ gbate nde, mi ke l̄u nyaŋgwɛ dyambi keto yun, keto botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus ke Lawodise

nè baka hene be ti pa bine mbombu mbe wete yeso baka.

² Mi lón dyambi dete yi sa nde, metem mun bôn deti, né wuné kwadya, be sangwate, be sendi tondunate ne duwâ yasi yi duwe ne yasi te yi Njambiyé ma sódyukwe ne mbombu ké. Yasi te, yo *Krist.

³ Kpasa dyano nè kpasa duwâ yasi hene te yi wule ke yi Njambiyé ké, yo ke mebo me Krist.

⁴ Yike yi mi lepe nyé wuné ké, mi lépi, ma wete mumo me nje sebile wuné ne yiná sonna melepi me ja.

⁵ Wuné dûkwé nde: Ko nde, mi londunate ne wuné, ma ke dyano dyembé sine wuné sangwate. Mi ne mesosa, keto mi duwâ nde, wuné ke jona ne ñgbeñ tikó temo ne ñgbik ke yi *Krist.

Kasi diye sangwate ne Krist

⁶ Dete, nda yi wuné ma jaye nde, Krist Yesus nyé Nyangwe Kumande wun, wuné kén mbombu beñgwé nyé.

⁷ Wuné lôku megata sumo jongwe dyun ke yene, tikó sendi temo ne ñgbik ke yene nda yi bo tedya wuné ké. Wuné nyéki Njambiyé wosoko ne temo yun hene.

⁸ Wuné diye ne soso, ma mumo me nje lepo lepi ja te yi wule ke dyano dyene ké sebile ne wuné. Lepi nè dyano te yite ti wúla ke yi *Krist na. Yo wúla ke mekele me bomo ne ñguru wan, wule sendi ke meyasi mete yi botu be meneti maka tedye ké.

⁹ Wuse lepi nde, wuné kél dete, keto yo ndi ke yotu Krist yi meyasi hene te yi beñna ke yi Njambiyé beñna sendi ke yene ke meyasi hene.

¹⁰ Dete, Njambiyé ma tonje wuné ne meyasi hene, keto wúne be Krist me sangwate. Yo nyé Krist name bekum bejaki hene nè nyangwe bekum ban.

¹¹ Wuné be Yesus me sangwate. Dete, Njambiyé kwetima yiná yo ke yotu yun nda yi Beyuden pese ne yotu bembam ké. Ma ke yun, yeti bomo kwete wuné yo te na, yasi wete, yo Krist. To yo te nde: Krist ma soñe beya jongwe mewobo te yi wuse bá nò mbombu ké.

¹² Yo nde, tópuna te yi bo tópuma ne wuné ke móroku ké ke tedye nde, bo pumbuma wuné wúné be Krist, e wúné be Krist nje womiyé sendi. Wúné be Krist wómkwe yite ne nje tikina temo te yi wuné tike ke yi Njambiyé nde, a womiya nyé soñe ke njoka bemuñ ne ñguñgudye ne ké.

¹³ Wuné bá mbombu munje ke misi me Njambiyé keto mejoso mun. Sendi, wuné ti pesina nda yi bá nde, bembam yákañgwé keló ké na. Ma ndana, Njambiyé ma nyé wuné jónja jongwe wúné be Krist tikó wuse ne ñgwete ke mejoso musu hene.

¹⁴ Njambiyé bojma mekana mete yi tedye beya mekele musu yi diyma ke to su nda pilo ké si nyukute. A soñma yo ke to su bá ñgba ke kroa.

¹⁵ Komete, a soñma deti te yi mesisij nè yi bekum ban bá nò ké, wungwe bo ke misi me bomo, kpatile bo, ñgané kwá nò ke njoka botu bête be ñgané dyambi baka, keto Mónó wene lajsama bo ke kroa.

¹⁶ Dete, ko mumo wete ne wete ti lepinangwe ne wuné ke kasi yasi te yi wuné dyé nè yi wuné hóbiye ké na. Sendi, mumo ti njançwe wuné, keto wuné yeti ke beñgwé yiná metu me jesó nda jesó te yi bo kele ke jónja ñgwende, ho wedya ke meyesó nda yeso *Saba na.

¹⁷ Meyasi menori hene bá ke tedye gbela yekambiye yiná yasi te yi ta nje ké. Ma ñgbak ñgbak yasi te, yo *Krist ne ñguru wene.

¹⁸ Wuné ti jaya nde, wete mumo kwâj ne nje yiná yasi te yi nyé ne ñguru wene beñna kimote nda pidya yotu nè kanna bejaki yi kópidye ne wuné yasi te yi bá nde, wuné békí nò ke siyna mesay mun ké na. Njel bomo nda bête diye ndi lepina meyasi mete yi bo beñna yi punde ke to yan nda nyenó ké. Bo ké bendidye yotu ne gbelate ke meyasi mete yi wule ke dyano dyan ké.

¹⁹ Botu bête yeti sangwate bene be Krist te e diye to kó na. Krist diye ne njoñ botu bête be tiké temo ke yene baka nda yi to diye ne ndingele yotu ké. Yo nyé Krist kelé nde, ndingele njoñ botu bête

be tike temo ke yene baka bêki sangwate nda yi mesisô ñe sangwate ne medoku me yotu hene ké. Yo nyê Krist kele nde, ndingelé njøj botu bête bôj ñeti dôkô dôkô kë no mbombu bengwe kwadysa te yi Njambiyé.

Kasi njombu joñgwe

nè jønja joñgwe

20 Ma wûne be Krist gwâ gbate yi duwe ke seké seké meyasi mete yi botu be meneti maka tedye ké. Dete, keto ñge yi wûne nje joñna sendi nda wûne wókunañgwé ne botu be meneti maka ké? Keto ñge yi wûne nje jaye nde, bo bêndi to yun lepo nyê wûne nde:

21 <We tî boñ yike!> <We tî boña yiri!> <We tî kpoka yike!> ké? Wûne jáya yite keto ñge?

22 Metumbu nè tedya meyasi mete yite wûla ndi ke yi bomô. Meyasi mete yi bo lepe no ké, yo meyasi mete yi ta beyo yambilé, ñge mumô si dye ho biyna no.

23 Gbate, membonga mete ke beñna ke misi nda kpasa yasi, keto yo lépi nde, mumô kân Njambiyé nda yi nyê kwadysé, a pîdyikwé yotu, a tédyá yotu ne mëbône. Ko békô dete, kelna meyasi mete yinori tí kamé mòno yaña ne mbet na, yo tónjukwé ndi gbela mewobo mete yi membundo.

3

1 Nda wûne be *Krist womiya ké, wûne sâñ meyasi mete yi kwey ke mbey komé Krist diye metidyé ke mbam bo Njambiyé ké.

2 Wûne nyêki temo yun ke meyasi me kwey, yeti ke meyasi me meneti maka na.

3 Keto wûne sima gwe, ma Njambiyé soðya joñgwe dyun wûne be Krist ke mëbô mené.

4 Komé Krist te joñgwe wun ta punje yotu ké, wûne ta punje sendi yotu wûne be Krist ke moy méluksa.

5 Dete, wûne sôña yotu ke beya mëkele me meneti maka beñje yo nda mun meyasi. Meyasi mete, yo kelna mewanja, yo kelna mëkele me memi nè ñgôrô nè beya mewobo nè nyena temo ke meyasi.

Wûne dûkwé nde, nyena temo ke meyasi, yo nda kanna yinjá meyasi tikô Njambiyé.

6 Yo keto kelna kwalô mëkele mete yinori yi Njambiyé punje ñgambi ne sungwé ne botu bête be kelé da meto ne nyê baka.

7 Wûne dikima kelô mbombu sendi dëte ke ñgimô te yi wûne dikima joñna ne pitik ke moy beya mëkele mete ké.

8 Ma ndana, wûne tiki meyasi mete hene: Ngambi, joñjoñ temo, beya yasi, tikô sendi mendoy. Lépi janji ti pundu ke numbu yun na.

9 Mumô ti kel ja nyê jakôsô na, keto wûne ma tikô njombu joñgwe nè beya mëkele mete yi wûne ba no mbombu ké.

10 Ma ndana, wûne me ne jønja joñgwe yi ke senjo kë no mbombu, né yo boñna ne yi mo te e kusuma yo kô, né wûne duwe nyê kimô duwâte kumô njena.

11 Dete, kiné se nde, baka yeti Beyuden ho baka Beyuden na. Kiné yinjá se nde, bembam te baka sima pesina, ho nde, baka ti pa pesina na. Kiné se nde, baka yeti ke duwe joñgwe, ho nde, baka ke joñna nda beñyamô na. Kiné se nde, baka bebalá, ho nde, baka yeti bebalá na. Siya mumô te yi bomô yâkañgwé duwe, yo ndi *Krist. Krist ke yi bomô hene.

12 Njambiyé tókuma wûne, né wûne be bomô beñe, sôñ temo ne. Dete, wûne bêki botu be gwe ñgwete ñesô, be botu be ñgikwa, be sendi botu be pidye yotu. Wûne bêki botu bête be joñna ne te, be ne gbisa.

13 Baka gbisi ñesô. Ñge wete mumô ke njoka yun beñje nde, mañ kelma yinjá beya yasi sungwé ne nyê, na tiki nyê ne ñgwete. Yôkô tiki jakôsô ne ñgwete nda yi *Krist tikima wûne ne ñgwete ké. Wûne sendi, wûne kôl dete.

14 Ke meyasi menori hene, yasi te yi kwâ mbombu, yo nde, wûne kwâdyanyañgwé ne temo yun hene, keto yo mëkwadysa kelé nde, bomô bêki sangwate, be temo wete ke meyasi hene.

15 Tete yi wule ke yi Krist ké nâm metemô mun, keto Njambiyé jebama wûne hene nda mumô wete, né wûne be ne tete. Ma, wûne nyêki Njambiyé

wosoko.

¹⁶ Melerpi me Krist bêki tondunate ke metemo mun. Baka têdfa yasi ne wune kitinanjwe ne kpasa dyan. Wune jémbinanjwe, nyê Njambiyê wosoko ne temo yun hene. Wune jémbi mejembi yi ñgweta ne Njambiyê, jembô sendi mejembi mete yi Kimô Sisiñ ta nyê wune deti te yi jembô kê.

¹⁷ Ke meyasi hene te yi wune kele, ko ke ndapi ko ke mëkele, wune kôl meyasi hene ne dino Nyañgwê Kumande Yesus, kwâ ne nyê yi nyê ne Njambiyê wosoko.

Joñgwê botu be Njambiyê

ke moy tu dyan

¹⁸ Wune bomari, nyari hene têkwê to wokuna ne njoño te wenê. Wune kôl dete nda boma bete be wokuna ne Nyañgwê Kumande yâkañgwê kelô kê.

¹⁹ Ma wune bembam, mumô hene kwâdyikwe nyari wenê. Mbam ti diy ne nyapipi sunjwe ne nyari wenê na.

²⁰ Wune bônosike, wune wôkunañgwê ne botu bete be jama wune baka ke meyasi hene, keto yo kimote dete ke mbombu Nyañgwê Kumande.

²¹ Ma wune besañgwê ne bôno, wune ti kel yasi te yi ta kwadye temo bôno bun na, kambô yotu yan me nje tekô.

²² Wune bebala, wune wôkunañgwê ne botu bete be diye ne wune ke meneti maka ke meyasi hene. Wune ti kel yasi, keto bo ke kôj yun ke remo wune, né bo be ne mesosa na. Yo nde, wune kôl mesay ne temo yun hene, keto wune ke kambo Nyañgwê Kumande.

²³ Ke meyasi hene te yi wune kele, wune kôl yo ne kimô temo. Yo nde, wune kôl nda wune kôl nyê Nyañgwê Kumande, yeti nyê bomô na.

²⁴ Wune dûkwê nde, yo gba Nyañgwê Kumande ta gbo nduku mesay mun. Wune ta be ne meyasi mete yi nyê ma kombile, na nyê botu benê kê. Yo Krist te Nyañgwê Kumande yi wune kele mesay nyê nyê.

²⁵ Pe baka be kele kôtu mëkele, mumô hene ta be ne sol beñgwê kôtu mëkele

mete yi nyê kelma kê, keto Njambiyê yeti ke gwe mbéri misi me mumô na.

4

¹ Ma wune botu bete be diye nebebala baka, wune kôl yasi ne ñgbenj, joñna kimote wûnebebala bun. Wune dûkwê nde, wune sendi ne mo te e diye ne wune kô ke kwey.

Pol ke nyê botu be Kolos meñgitê

² Wune kên ndi mbombu yi ñgweta ne Njambiyê meñgimô hene. Ne ti yaki na. Wune ñgwêtañgwê dete yi nyê ne Njambiyê wosoko.

³ Wune ñgwêtañgwê sendi ne Njambiyê keto su, na buti nje lepina Kimô Tom ne nyê wuse, né mi lepi yasi te yi ma bêki sôdyate ne mbombu ke kasi *Krist kê nyê bomô. Yo yite kele nde, mi bêki ndana wotunate ne mëkol me sumba ke jôbo.

⁴ Wune ñgwêtañgwê ne Njambiyê, né mi nembi yasi te yi ma bêki mbombu sôdyate ke kasi Krist kê ne sañsan nyê bomô beñgwê yasi te yi mi yâkañgwê lepo kê.

⁵ Wune jôjnañgwê ne dyan wûne botu bete be ti pa tikô temo ke yi Krist baka. Ngimô hene te yi dyâ nde, wune kôl mesay, wune kôl.

⁶ Melerpi mete yi wune lepe nyê bomô kê bêki weynate meñgimô hene. Yo bêki sendi kimote nda som kwa, né wune duwe nda yi wune yakama yeñsa ne yasi kimote nyê mumô hene.

Pol ke jana ne botu be Kolos

⁷ Ndana ke yembé, wune ta woko kasi mbe ke meyasi hene ke numbu kimô mañ wusu Tisik. Nyê mo njor wombe ke mesay me Nyañgwê Kumande. A nya sosu ne hene ke mesay mete.

⁸ Mi jéki tomô nyê kenje, na kë lepi teri su nyê wune, nyê sendi wune deti ke temo.

⁹ Mi ke tomô nyê benê mañ wusu Onesim, soñ temo su, mo dya dyun. A ke beñgwê Kumande Yesus ne temo ne hene. Bo ta lepo meyasi hene te yi kwañna woñga kê nyê wune.

¹⁰ Aristark te yi sinε nyε ke jøbø kɔ ke nyεnɔ wunε. Mark te mɔnɔ maŋ ne saŋgwε ne Barnabas ke nyεnɔ sendi wunε. Wunε ma wokɔ yasi te yi wunε yâkanjwε kelɔ ke kasi ne ké. Ngε nyε dγa wəri ke yun, wunε bôŋ nyε kimɔte.

¹¹ Yesus te yi bo jeba nde Yustus kɔ ke nyεnɔ wunε sendi. Ke njoka Beyuden hεnε be yeŋsama temɔ jayε Nyaŋgwε Kumande baka ndi bembam baka betati nya bɔ ke kelna mεsay sinε bo yí dale nε bomo nyinje ke *Kando Njambiyε. Bo nya sendi mi deti ke yotu budyate.

¹² Mo dγa dγyun Epafras te mo mεsay me Yesus Krist ke nyεnɔ sendi wunε. A ke lụ dγyambi mεŋgimo hεnε keto yun ne nje mεŋgwεta ne Njambiyε, nε wunε tiki temɔ ne ɳgbik, be jelnate nda goto bomo yí kelɔ mεsay hεnε te yi Njambiyε kwadyε nde, wunε kēl ké.

¹³ Ke yasi te yi mi bεŋma duwe ke kasi Epafras, mi ke lεrɔ gbate nde, a ke kelɔ mεsay saŋgwα ne mεbønε keto yun, keto botu be Lawodise nε botu be Yerapolis.

¹⁴ Maŋ wusu Lukas te dɔkita, sɔŋ temɔ su ke nyεnɔ wunε bεnε Demas.

¹⁵ Wunε nyén̄ benjɔŋ busu be dγyε ke Lawodise baka, nyεnɔ sendi Nimfa nε njɔŋ botu bεtε be tike temɔ ke yi Yesus Krist be wesidya ke t̄ dγyenε baka.

¹⁶ Kome wunε ta si tɔlɔ mεkana maka ke mbɔmbu bomo hεnε ké, nε wunε kwâŋdya yo kεnje sendi njɔŋ botu bεtε be tike temɔ ke yi Kumande Yesus Krist ke Lawodise baka. Ke kɔnje, nε wunε tɔl sendi mεkana mεte yi ta wule Lawodise nje ké.

¹⁷ Nε wunε lεpi nyε Arisip nde, a kēl tinj te yi tonjε mεsay mεte yi Nyaŋgwε Kumande nya nyε ké.

¹⁸ Yí nyεnɔ ne wunε, yo gba mi Pol kεtε yite ne gba bɔ mbe. Wunε t̄ leŋsaŋgwε nde, mi wotunate ke jøbø na. Njambiyε kēl ɳgikwa ne wunε.

Bosa Mekana mête yi Pol kétima kénje botu be Tesalonik

Yo Pol, mō tomun Yesus Krist kete mékana mête yókó kénje bekriten be Tesalonik. A kéti yo ke Korent tomse ne Timote.

Mékana mête jéki lerpó kasi njena Kumande Yesus Krist. Pol ke lerpó nyé bekriten be Tesalonik nde, bo kén mbombu bakidye meyasi mête yi nyé tedya bo ké ne konj konj, kite bo nde, bo bákidya meyotu man pupunate ke mbombu Njambiyé. A ke tedye sendi bo meyasi ke kasi botu bete be gwe baka, kite bo nde, bo kén mbombu be ne bibina temo nde, Kumande Yesus ta kala nje gbate.

Wuse yakama báke mékana maka ke nyangwé mengeabiyé yitan:

1. Kimo jongwé te yi bekriten (kumte 1).
2. Kimo mō mesay nè sol te yi nyé ta be no ké (kumte 2).
3. Tikina temo te yi kpasa kriten yákaangwé be no ké (kumte 3).
4. Kriten báki ne bibina temo ke yi Njambiyé. Njena Kumande Yesus yí nje bá botu bené ké no dyobó (kumte 4).
5. Kasi *Yeso te yi Kumande Yesus (kumte 5).

¹ Yo mi Pol nè Silvè nè Timote, yo wuse kete mékana maka kénje wune njój botu bete be ma tikó temo ke yi Yesus Krist ke Tesalonik baka. Wuse kéti kénje wune njój botu bete be wokuna ne Sañgwé Njambiyé, wokuna ne Kumande Yesus Krist baka. Bo kél ngikwa ne wune, nyé sendi wune tete.

² Wuse ke nyé Njambiyé wosoko mengeimó hene keto yun, take sendi wune hene ke moy mengeweta musu.

³ Wuse ke diki lerpó mengeimó hene ke mbombu Sañgwé Njambiyé wusu nda yi wune kele ne mesay, keto wune ma tikó temo ke yi Yesus, lerpó sendi nda yi wune

gwe ne mesay, keto wune ne temo te yi mékwdya. Wuse ke diki lerpó sendi nda yi wune ké mbombu be ne bibina temo hene ke yi Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist ké.

⁴ Wune njój, wuse duwá nde, Njambiyé ke kwadysé wune. A tókuma wune nde, né wune be bomó bené.

⁵ Wuse duwá dete, keto lerpina Kimo Tom te yi wuse lerpima nyé wune ké, wuse ti lerpé ndi yo lerpó ne numbu na, wuse lerpima yo ne deti te yi Njambiyé nè yi Kimo Sisiñ, tedye sendi gbate nde, mélépi mête gbakasi. Wune bénjma nda yi wuse joñnama no ke njoka yun ké. Wuse joñnama dete yí kamé ne wune.

⁶ Wune bengwa joñgwé dyusu, bengwé sendi joñgwé Nyangwé Kumande. Yo nde, wune sañgwama ne mewón budyate, ma ko békó dete, wune jayma Kimo Tom ke kasi Yesus ne mesosa te yi Kimo Sisiñ nyé ke temo ké.

⁷ Dete, wune tedya nyé bomó hene be ma tikó temo ke yi Yesus ke Maseduwan nè ke Akay nde, bo kél nda wune.

⁸ Yo nde, mélépi me Nyangwé Kumande yi wulma pe yun nyanja ké no ké ti teme ndi ke Maseduwan nè ke Akay na. Yasi wete, ke membey hene bomó ke lerpó nda yi wune tike ne temo ke yi Njambiyé ké. Dete, yinja yaña te yi wuse yakama lerpó sendi kete yeti na.

⁹ Keto botu bete ne nguru wan ke yekidye nda yi wune bojma ne wuse kimóte ké. Bo ke yekidye nda yi wune tumma kón ne benjambiye bete be wune díkima kanó baka yí bengwé ndi kpasa Njambiyé, yókó ε ne joñ, yókó ε kete gbate, né wune kel mesay nyé nyé.

¹⁰ Wune tumma sendi kón ne benjambiye te bete yí ladye nde, Mónó wene Yesus yi nyé womiya soñe ke njoka bémuj kó njáki wule kwey. Yo Yesus te ke joñgwé wuse ndana, joñgwé sendi wuse ke ngimó te yi Njambiyé ta tedye ngambi ne ké.

ke Tesalonik ké

1 Wuné njøj, wuné ne ñguru wun ke kombile duwe nde, yo ti be gbélate yi wuse ká ñeñé wuné ké na.

2 Wuné duwá sendi nde, wuse kandima sañgwa ne mebóné, sañgwa sendi ne wuñgwa ke Filipi. Yasi wéte, Njambiyé nya wuse dëti ke temo yí lero ne Kimó Tom ne nyé wuné, ko ñekó nde, wuse sañgwama ne dyambi ke dya dyun.

3 Ke mëngite mëte yi wuse nyé bomó ké, mësebila nè kótú mëtake nè likisi yeti ke møyte na.

4 Yasi wéte, Njambiyé kandima boñé wuse, duwe mëtake musu, ε nyé jayé wuse nje kañé Kimó Tom ne nyé wuse, né wuse ké lepi. Dete, wuse ti lépinançgwé lepinançgwé, né bomó jay wuse na, yasi wéte, wuse lépi yasi te yi Njambiyé ta jayé wuse, keto yo nyé boñé temo mumó, duwe mëtake mënë.

5 Wuné ke kombile duwe nde, ko wuse ti lepina ne mbet ne membombila ke møyte na. Njambiyé ke duwe sendi nde, ko wuse ti lepina ne mbet ne mëtake mëte yi ñu ne yíña yasi ke mebó mun na.

6 Wuse ti sá nde, mumó luksa wuse na, ko wuné ko ñaňa bomó na.

7 Wuse bá ne dëti te yi diyé meyasi hene ke mebó mun, keto wuse botu be tomun be Krist. Yasi wéte, wuse joñnama ne te ke njoka yun, nda yi nyangwé ne móno gukule ne ñonó bene ké.

8 Mëkwadysa mëte yi wuse bá no ke temo sunçgwé ne wuné ké kelma nde, wuse kwâdyikwé wuné kwá to te. Dete, yeti ndi lepina Kimó Tom Njambiyé nyero yi bá nde, wuse lépi nyé wuné na, wuse bá sendi nedó te yi nyé joñgwé dyusu keto yun.

9 Wuné njøj, wuné ke duwe gbaté nda yi wuse kelma ne mesay wáñdó ñiriki sañgwa ne katina yotu ké. Wuse kelma mesay dëte tu ne yeso, kambó wéte mumó ke njoka yun me nje gwe mesay keto su. Wuse kelma dëte pele ne Kimó Tom Njambiyé nyé wuné.

10 Wuné ne ñguru wun ke duwe dëte. Njambiyé sendi ke duwe nde, wuse joñnama pupunate ke misi mënë, joñna ne ñgbéñ ke njoka yun kiné keló yíña yasi

te yi wuse yakama be ne mendeya kete na.

11 Wuné duwá sendi nde, wuse joñnama siné bomó hene ke njoka yun nda yi sañgwé ne móno joñna no ñene ñonó ké.

12 Wuse kitima wuné nyé wuné dëti ke temo. Ε wuse kombile lepo sendi nyé wuné nde, wuné jöñnançgwé nda yi Njambiyé kwadyé ké. Yo Njambiyé te ne ñguru wene ke jeña wuné, né wuné nyin ke *Kando dyené, be sendi ne meluksa mënë.

13 Dete, wuse ke ké mbombu yí nyé sendi Njambiyé wosoko metu hene, keto ke wuse ma lepo mélépi mënë nyé wuné ké, ε wuné woké yo, jayé sendi nde, yo gbaté mélépi me Njambiyé, yeti mélépi me mumó na. Wuné wokuma jayé nde, yo gba dëte, yo mélépi me Njambiyé yi ke keló mesay ke mëtemo mun, wuné be tike temo ke yi Yesus ñaka.

14 Wuné njøj, wuné sañgwama ne kiya meyasi mëte yi mënjoj me botu be Njambiyé, botu bete be ma tikó temo ke yi Krist Yesus sañgwama no ke Yuda ké. Bemanj bun tedya wuné mebóné nda yi Beyuden tedya sendi ne ñan ké.

15 Yo bo, Beyuden wo Nyangwé Kumande Yesus. Yo bo sendi wo botu be punja mélépi me Njambiyé tedye sendi wuse nyangwé mebóné dudyé wuse. Njambiyé yeti ke jayé bo na. Bo yeti ne ñgiñ bene bomó na.

16 Bo ke petó wuse nde, wuse ti lepi Kimó Tom te yi joñgwé nyé botu bete be yeti Beyuden na. Bo kél dëte, kambó botu bete me nje be ne joñgwé te yi kpo ne kpo. Dete, metu hene bo ke ké mbombu yí tonjé mapi beya mëkele man. Yasi wéte, yí siyo no, ñgambi Njambiyé njá ñalo ke to yan.

17 Wuné njøj, ke be wuse, kande ke móno metu mëte yi siné wuné ma bákañgwé no kiné meñéñna ké, temo su ndi ke yotu yun. Temo su deke ne përepere yi ñeñé wuné. Wuse ke keló meyasi hene, né wuse ké ñeñé wuné.

18 Yori yi wuse kwadysa basidye ké pë yun ké. Gba mi Pol, mi boñuma kumó

men̄ga yiba, ε *Satan kel̄e nde, wuse t̄i kēn na.

¹⁹ Kom̄e Nyaŋgw̄e Kumande wusu Yesus ta nje kē, yo be nda ta kel̄o nde, wuse t̄ema ke mb̄ombu wene kine njōn ke misi? Yeti gba wune ta kel̄o nde, wuse t̄ema d̄ete na? Keto yo wune kel̄e nde, wuse b̄ēki ne bibina tem̄o ke meyasi mete yi nje mb̄ombu kē. Yo wune kel̄e sendi nde, wuse b̄ēki ne mesosa, be ne d̄un̄gw̄e te yi tedye nde, wuse lajsama kē.

²⁰ Keto yo wune kel̄e gbate nde, wuse b̄ēki ne meluksa, be sendi ne mesosa.

3

¹ Yi kē nō mb̄ombu, wuse t̄i be se ne d̄eti te yi d̄iȳo kine woko kasi yun na. Yori yi wuse pesima nde, he ta d̄iȳo su bero ke Aten,

² ε wuse tome man̄ wusu Timote, yok̄o ε kel̄e mesay me Njambiȳe sine bo ke lepina Kim̄o Tom *Krist kō nde, a kēn b̄eŋe wune. Wuse kenja nȳe, na kē nȳe wune d̄eti kite wune nde, wune kēn mb̄ombu tiko tem̄o ke yi Njambiȳe.

³ Wuse kelma d̄ete, kam̄o ma nyaŋgw̄e m̄eb̄one mete yi wuse saŋgwa nō ndana kē me nje kel̄o nde, baŋa ke njoka yun ndēŋsaŋgw̄e. Wune ma duwe ne ḥguru wun nde, Njambiȳe sima si kpo nde, wuse ta saŋgwa ne meyasi mete men̄ori.

⁴ Sendi, ke ḥgim̄ te yi wuse b̄a nō sine wune kē, ε wuse kande lep̄o nȳe wune nde, wuse ta saŋgwa ne nyaŋgw̄e m̄eb̄one. Ma yoke yi d̄yan̄ma kē, wune ma kombile duwe d̄ete.

⁵ Yori yi mi kenja Timote nde, a kēn b̄eŋe, simande wune ndi ke kē mb̄ombu yí tiko tem̄o ke yi Njambiȳe, keto mi t̄i be ne d̄eti te yi disima kē nō mb̄ombu kine woko m̄on̄o kasi yun na. Mi b̄a ke gwe kaŋ nde, *M̄o bobuna bomo me nje sebile wune, kam̄o mesay mete yi wuse kelma kē me nje gwe ne gb̄elate.

⁶ Ndana yo me kē m̄on̄o metu yi Timote yōkwa nō weri kē. A nj̄a lep̄o kim̄o meyasi nȳe wuse ke kasi yun. A nj̄a lep̄o nde, wune ke kē mb̄ombu yí tiko tem̄o ke yi Njambiȳe, wune ke kwadya take wuse metu hēn̄e. Sendi, wune ne yesidye

b̄eŋna su nda yi wuse gwe ne yesidye b̄eŋna yun kē.

⁷ Wune njōŋ, dete tem̄o su ma weȳe ke kasi yun, keto wune ke kē mb̄ombu yí tiko tem̄o ke yi Yesus, ko b̄ek̄o nde, wuse ke moȳ nyaŋgw̄e m̄eb̄one.

⁸ Ndana yotu su ma d̄et̄o, keto wune ke kē mb̄ombu yí d̄iȳo ne ḥgb̄ingim ke yi Nyaŋgw̄e Kumande.

⁹ Ko nyaŋgw̄e wosoko te yi wuse nȳe Njambiȳe keto mesosa mete yi wune nȳe wuse ke tem̄o ke mb̄ombu wene kē d̄ek̄e ne mb̄et ke misi musu.

¹⁰ Wuse ke ḥgw̄eta ne Njambiȳe ne tem̄o su hēn̄e, d̄iȳe nȳe tu ne yeso nde, a nȳēki wuse d̄eti, ne wuse basidye b̄eŋe wune, ne wuse ke mb̄ombu yí tedye wune yasi te yi wune t̄i pa duwe ke kasi tikina tem̄o te yi wune t̄ike ke yi Yesus kē.

¹¹ Wuse ke ḥgw̄eta ne Njambiȳe Saŋgw̄e wusu nde, nȳe ne ḥguru wene nē Nyaŋgw̄e Kumande wusu Yesus kōmbila nje nȳe wuse, ne wuse kē pe yun.

¹² Nyaŋgw̄e Kumande kēl nde, m̄ekwadya mun kēn ndi kēnd̄o mb̄ombu. A kēl nde, wune kwādyaŋgw̄e kw̄ to te, kwadye sendi bomo hēn̄e nda yi wuse kwadye ne wune kē.

¹³ A nȳēki wune d̄eti ke tem̄o, ne metem̄o mun be ne te kine mendeya na, ne yo be pupunate ke mb̄ombu Njambiȳe Saŋgw̄e wusu kom̄e Nyaŋgw̄e Kumande wusu Yesus ta nje b̄en̄e b̄otu b̄en̄e hēn̄e kē.

4

Bekriten yâkaŋgw̄e joŋna nan?

¹ Wune njōŋ, yí sidye no, wuse ke kē mb̄ombu lep̄o nȳe wune nde, wuse ma tedye wune nda yi wune yâkaŋgw̄e joŋna no, ne Njambiȳe woku mesosa ne wune kē. Yo gbate nde, wune me ke joŋna nda yite. Ma ko b̄ek̄o d̄ete, wuse ke lep̄o ḥgw̄eta ne wune ndana ke d̄in̄o Nyaŋgw̄e Kumande Yesus nde, wune kēl kw̄ yite.

² Wune ke kombile duwe meyasi mete yi wuse tedya wune ne d̄in̄o Nyaŋgw̄e Kumande Yesus kē.

³ Keto Njambiȳe kwādyaikw̄e nde, wuse t̄iki kelna b̄eya me men̄eti maka,

bakidye meyotu musu pupunate ke mbɔmbu wene, tikɔ kelna mewanja.

⁴ A kwádyikwé sendi nde, mumɔ hene ke njoka yun dûkwé bakidye gba yotu te wene. A dûkwé bakidye yo pupunate ke misi me Njambiyé dîse yotu ne.

⁵ Mumɔ t̄i jaya nde, mewobɔ mete yi membundo nam nyé nda yi mēkandɔ me botu bête be ti dûkwé Njambiyé kele kénan.

⁶ Ke meyasi menori, mumɔ t̄i sebila maŋ, ho kelɔ yin̄a b̄eya yasi sun̄gwé ne nyé na. Keto Nyangwé Kumande ta tedye mēbɔn̄e nyé botu bête be kele kwalɔ mēkele mete yite baka. Wuse ma si lepo nyé wune, ε wuse lepe nde: Kp̄e!

⁷ Keto Njambiyé ti jébaŋgwé wuse, né wuse joŋna ke moy kelna mēkele me memi na. Yasi wete, a jébaŋgwé wuse, né wuse tiki kelna b̄eya meyasi me meneti maka bakidye meyotu musu pupunate ke mbɔmbu wene.

⁸ Dete, m̄o te ε yeliye mēlepi maka, a ti yélkwé mumɔ na, yasi wete, a yélkwé Njambiyé, nyé ε nya sendi wune Kimɔ Sisiŋ ne kō.

⁹ Wune n̄jɔŋ, wuse t̄i gwe ne ketɔ mēkana kenje wune nde, wune kwâdyangwé nda b̄emaj na. Keto wune ne ɔguru wun ma woko nda yi Njambiyé ma tedye wune nde, wune kwâdyangwé kē.

¹⁰ Yo gbate nde, wune ke joŋna dete wúne b̄enjɔŋ bun hene ke ndiŋgele meneti me Maseduwān. Wune n̄jɔŋ, ko b̄ekɔ dete, wuse ke kite wune nde, wune kēl kwâ yite.

¹¹ Wune nyéki sosu yí s̄a nje te yi joŋna ne te, nyé temo ndi ke mēkele mete yun ne ɔguru wun, kelɔ sendi mesay ne mēbɔ mun nda yi wuse lepima nyé wune kē.

¹² Nḡe wune kele dete, botu bête be t̄i pa yen̄sa temo tikɔ ke yi Yesus baka ta jesɔ wune. Sendi, wune t̄i j̄ombɔ yan̄a ke b̄o mumɔ na.

Kasi njena Kumande wusu

Yesus Krist

¹³ Wune n̄jɔŋ, wuse yeti ke kwadysé nde, wune dîy ne yekere ke kasi botu bête be ma gwe baka na, ma wune me nje b̄e ne

metake nda botu bête be yeti ne bibina temo ke yi Yesus baka.

¹⁴ Keto nda wuse ke tikɔ temo gbate nde, Yesus gw̄a nje womiyé kē, dete wuse ke tikɔ sendi temo nde, Njambiyé ta womiyé botu bête be ma gwe be tikima temo ke yi Yesus nda yi nyé womiya ne Yesus kē.

¹⁵ Yasi te yi wuse ta lepo ndana nyé wune kē, yo yasi te yi Nyangwé Kumande ne ɔguru wene lepima kē. Yo nde, ke *Yeso Nyangwé Kumande wuse botu bête be ta b̄e ndi ne jon̄ baka, ko wuse t̄i kandɛ kwâ tikɔ botu bête be ma gwe baka na.

¹⁶ Keto Njambiyé ta bête men nde, meyasi kânda. He ta wokɔ men wete d̄etina jaki wene, wokɔ sendi t̄oŋna d̄ombiya Njambiyé. Ke ɔgimɔ te yite Nyangwé Kumande ne ɔguru wene ta siliye wule dyobɔ. Komete, botu bête be gw̄a piŋɔ te yi bo ma yen̄sa temo tikɔ ke yi *Krist baka ta kandɛ womiyé.

¹⁷ Ke kɔŋte, wuse botu bête be ta b̄e ne jon̄ ke ɔgimɔ te yite baka, Njambiyé ta kan̄e wuse sine botu bête be womiya baka ke kulutu kē saŋwa ne Nyangwé Kumande ke kwey. Dete, sine be Nyangwé Kumande ta dîyɔ kpo ne kpo.

¹⁸ Ndana, mumɔ hene ke njoka yun wêdya temo jakɔsɔ ne mēlepi maka.

5

¹ Wune n̄jɔŋ, wuse t̄i gwe ne keto mēkana kenje wune ke kasi ɔgimɔ ne ke kasi metu mete yi meyasi mete ta dyâ kete kē na.

² Keto wune ne ɔguru wun ke kombile duwé nde, *Yeso Nyangwé Kumande ta ɔgbake wuse ɔgbaka nda yi m̄o gubɔ nje n̄e tu kē.

³ Ke ɔgimɔ te yi b̄omɔ ta lepo nde: <Yasi hene ne te, yan̄a yeti kē!> Yo ke ɔgimɔ te yite yi nyangwé kemiye ta falɔ ke to yan ɔgbake bo nda yi kwana moy m̄i ɔgbake ne nyari kē. Ko mumɔ wete ne wete ke njoka yan t̄i dîyɔ na.

⁴ Wune n̄jɔŋ, ke b̄e wune, wune yeti nda botu bête be dîy ke yitil, né yeso te nje ɔgbaki wune nda m̄o gubɔ na.

⁵ Keto wune hene botu be mejasi. Wune botu be yeso. Wuse yeti botu be tu ho botu be yitil na.

⁶ Dete, wuse ti jojnañgwé nda botu bête be kwá ne jako baka na. Yasi wete, wuse pém yasi. Sendi, wuse ti jeki nyé temo ke meyasi na.

⁷ Keto botu bête be ya baka, bo yáki ne tu. Sendi, baka be gwe menjam baka, bo gwáki ne tu.

⁸ Ma wuse su botu be yeso, wuse bíya metemo musu ke meyasi. Wuse kén mbombu tiko temo ke yi Yesus, be sendi ne temo mekwadýa nda yi mumó lejé ne lambó sumba dyambi yí petó ne beti dyené ké. Wuse békí ne bíbina temo ke yi Yesus nde, a ta nyé wuse jojngwé. Wuse békí ne bíbina temo dete nda yi mumó bý ne guka sumba lejé ke to ké no dyambi ké.

⁹ Keto Njambiyé ti toké wuse nde, né wuse sañgwa ne ñgambi ne na, yasi wete, a kpoma nde, wuse ta be ne jojngwé te yi kpo ne kpo, keto Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist.

¹⁰ Yesus Krist gwá gbate yí jojngwé ne wuse. Dete, ko békó nde, wuse békí ndi ne joj, ho nde, wuse ta si gwe, sine be Yesus ta jojna komé nyé ta nje ké.

¹¹ Ma yókó kítá jakoso, yókó kama manj, na dóku ke mélépi me Njambiyé nda yi wune kelé ké.

¹² Wune njój, wuse ke ñgweta ne wune nde: Wune jési botu bête be kelé mesay ke njoka yun baka. Yo Nyangwé Kumande tembidye bo nde, bo kékita wune.

¹³ Wune kómbila jesó bo, kwadýe sendi bo, keto mesay mete yi bo kelé ké. Wune jónnañgwé ne te tandé yun.

¹⁴ Wune njój, wuse ke kékita mbombu ñgweta ne wune nde: Wune bâmañgwé ne botu bête be jojna ne ndul ndul baka. Wuse ke ñgweta sendi ne wune nde: Wune wédyá metemo me botu bête be gwe kañ baka, kame baka be ne tekó baka. Wune dísimançgwé bomó hene.

¹⁵ Wune díy ne soso, ñge mumó kelé beya yasi sunçgwé ne jakoso, a ti yokidya kelo sendi beya yasi ne nyé na. Yasi wete, wune sâj nje te yi kelo kimó yasi metu

hene tandé yun, kelo sendi dete sunçgwé ne bomó hene.

¹⁶ Wune sôsañgwé meyimo hene.

¹⁷ Ne ñgwétañgwé ne Njambiyé metu hene.

¹⁸ Wune nyéki Njambiyé wosoko ke meyasi hene te yi yakama dyá ké. Keto Njambiyé kwádyikwe nde, wuse kél dete ke jojngwé dyusu sine be Krist Yesus.

¹⁹ Wune ti peti mesay me Kimó Sisiñ na.

²⁰ Wune ti yelkwé mélépi mete yi botu be punja mélépi me Njambiyé lere ké na.

²¹ Yasi wete, wune ném̄ba meyasi hene, bâkidye meyasi mete yi be kimote ké.

²² Wune tiki kelna beya mëkele hene.

²³ Njambiyé te e nyé tete kó kél nde, jojngwé dyun hene békí pupunate ke mbombu wene. A bâkidya metemo mun nè jojngwé dyun nè meyotu mun hene ne njololo kumó ke ñgimó te yi Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist ta nje ké.

²⁴ Yókó e jeba wune kó ta kelo yasi te yi nyé ma kpo ké gbaté, keto nyé yókó e tonje meyasi hene te yi nyé kpo ké.

²⁵ Wune njój, wune ñgwétañgwé ne Njambiyé keto su.

²⁶ Wune nyéen benjóen busu hene wuse bo ne kimó temo te yi Njambiyé.

²⁷ Mi ke kombile lero nyé wune ne dínó Nyangwé Kumande nde: Wune tól mëkana maka nyé benjóen busu hene.

²⁸ Ngikwa te yi wule ke yi Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist bêjnañgwé pe wune.

Mékana Yibate yi Pol kétima kénje botu be Tesalonik

Mékana mète yéko, yo ndi Pol, mo tomun Yesus Krist kété yo. Yo mékana yibate yi nyé kétima kénje bekriten be Tesalonik.

Ké mékana maka Pol kés kès mbombu yí lèpó kasi *Yeso Nyangwé Kumande. Yo nde, bekriten be Tesalonik njá ñé ne nyangwé menjangwé kés kasi Yeso Nyangwé Kumande. Yo nde, baña bomo kétima yinjá mékana yí lèpó nde, yeso te ma si kwá, yori yi Pol kés kétia mékana maka yí wédyé ne temo yan nde, yo ja, yí nembe sendi ne mèyasi mète yi ta kwañna kés ne kwet kwet nyé bo.

Bosa mékana mète yi Pol kétima kénje bekriten be Tesalonik jéki lèpó nde, Krist ta kala nje yí nje ñú botu benné. Mékana yibate jéki lèpó kasi Yeso Nyangwé Kumande.

Wuse yakama baka mékana maka kés nyangwé menjabiye yitati:

1. Kasi wédyá temo kés moy mèbóné (kumte 1).
2. Kasi *Yeso Nyangwé Kumande nè kasi *Mó beya mèkele (kumte 2).
3. Njena menjite (kumte 2-3).

¹ Yo mi Pol nè Silvë nè Timote, yo wuse kés kétia mékana maka kénje wune njé botu bete be ma tiké temo kés yi Kumande Yesus Krist kés Tesalonik baka. Wuse kétia kénje wune njé botu bete be wokuna ne Njambiyé Sañgwé wusu, wokuna sendi ne Nyangwé Kumande Yesus Krist.

² Da Njambiyé nè Nyangwé Kumande Yesus Krist kél ñgikwa ne wune, nyé sendi wune tete.

³ Wune njé, wuse yâkañgwé nyé Njambiyé wosoko menjimó henné kétia yun. Yo yakama nde, wuse kél dete, kétia tikina temo te yi wune tike kés yi Yesus kés kés kés budiyate kés no mbombu. Sendi, mèkwadysa mète yi mumó henné kés njoka yun ñú sungwé ne bessó kés kés kés kés no mbombu.

⁴ Dete, wuse ne ñguru wusu kés lèpina kiné njé kés misi kétia yun kés njoka menjoré me botu bete bari be ma tiké temo kés yi Njambiyé baka. Wuse lèpinangwé dete, kétia tij te yi wune no nè tikina temo te yi wune benné no kés yi Yesus kés moy nyangwé mèbóné henné te yi bo tedye wune nè kés diyé mèbóné mète yi wune disima diyé kété kés.

⁵ Yo ne nje mèyasi mènori yi Njambiyé tedye nde, a pési mèléri ne ñgbeñ. Ndana, wune kés sañgwá ne mèbóné, kétia wune kés jayé nde, Njambiyé nám bomo benné. Yo ne nje te yite yi Njambiyé ta péso nde, wune kpasa botu bete be yakama ne kandó dyené yi wune sañgwá ne mèbóné kétia te kés.

⁶ Yo gbate nde, Njambiyé kél mèyasi ne ñgbeñ. Dete, a ta yékidye tedye mèbóné nyé botu bete be tedye wune mèbóné baka,

⁷ nyé wune benné diyé kés diyé mèbóné ndana baka mewédyá siné wune komé Nyangwé Kumande Yesus ta punje yotu wule dyobó benné dëtina bejaki benné kés.

⁸ A ta nje kés moy wéte bulam bulam lam dite nje tedye mèbóné nyé botu bete be yeti kés tiké temo kés yi Njambiyé baka nè botu bete be yeti kés bengwé mèléri mète yi Kimo Tom Nyangwé Kumande wusu Yesus lèpó kés.

⁹ Yo nde, bo ta sañgwá ne nyangwé mèbóné yambilé kpo ne kpo londunate ne mbj ne mbombu Nyangwé Kumande kiné diyé kés mèluksa mète yi nyangwé dëti ne nyé kés na.

¹⁰ Bo ta diyé londunate ne mbj komé nyé ta nje, né bomo lukse nyé kétia bomo benné, né bomo henné tondu nyé kétia botu bete be ta tiké temo ne nyé baka. [Wune ta benné yun kés njokate], kétia wune tikima temo kés mèyasi mète yi wuse ne ñguru wusu duwá nje lèpó nyé wune kés. Mèyasi henné ta kwañna dëte kés nyangwé yeso te.

¹¹ Yo kétia te yite yi wuse ñgwéta sendi ne Njambiyé menjimó henné kétia yun, diyé Njambiyé wusu nde, a kél nde, wune jónjangwé yaka ne diyé te yi nyé jebama ne wune kés. Wuse kés diyé nde, a tónjukwé kwadysa kelna kimó mèkele

hene te yi wune kwadye kelo ke, tonje sendi meyasi mete yi wune kel e ke, keto wune ke tiko temo ke yi Yesus. Wuse diya nde, a tonjukwe meyasi mete hene ne nyaengwe deti ne.

12 Dete, bomo ta lukse din o Nyaengwe Kumande wusu Yesus keto yun. Sendi, bomo ta lukse wune keto ne. Yo ta kelna dete beengwe ngikwa te yi Njambiy e wusu ne yi Kumande Yesus Krist.

2

Kasi Yeso te yi Nyaengwe Kumande

1 Wune njon, ke kasi njena Kumande Yesus Krist ne ke kasi mesangwa men e sine bo, wuse ke ngweta ne wune nde:

2 Metemo mun ti biki ne habibusu ke lepi te yi bo lepe nde, *Yeso Nyaengwe Kumande ma dy a ke na. Ko mumo lepi nde, yo Sisi Njambiy e lepe ny e ny e, ko bo lepi lepo ne numbu, ko bo keti keto yi lepo nde, yo wuse, wune ti gwaki wo ya ja na.

3 Ko mumo ti sebila wune ne yin a menje na. Keto wune d ukw e nde, ngim o te yi bomo ta tumo koy l u dyambi ne Njambiy e ke ta pa kande dy a. Sendi, *Mo beya mekele k o ta pa kande punje yotu. Yo kponate nde, a ta yambile. Meyasi menori ta pa si kelna, ke koyte, yeso te yi Kumande ta nje kete ke ma nje dy a.

4 Mo beya mekele k o, ny e mo pend o, ny e yok o e teme l u dyambi sun gwe ne meyasi hene te yi bomo jeba nde Njambiy e, ho sun gwe ne meyasi hene te yi bomo kan e. Ny e ne nguru wene ta kw a, ny ije gba mbanjo Njambiy e diyo kete lepo ne nguru wene nde, ny e Njambiy e.

5 'Wune ma lensa meyasi mete? 'Mi ti be ke lepo yo ny e wune ke ngim o te yi mi ba ndi sine wune ke na?

6 Ma ndana, wune duw a yasi te yi biye nde, meyasi mete ti yan kelna ke. Yo nde, *Mo beya mekele k o ta diso punje yotu ndi ke ngim o te yi Njambiy e kpoma ke.

7 Yasi wete ndana, deti kelna mebeyo yi ba sodyate ke ma kande mesay men e ke puy e. Yo ndi nde, meyasi mete ta diso kelna kom e mo te e biye yo k o ta jise kw a lond o.

8 Ma yo ke ngim o te yite yi mo beya mekele k o ta punje yotu yey. Komete, Nyaengwe Kumande Yesus ta wo ny e ne sosu te yi punde ke numbu ne ke girise ny e ne nyaengwe deti meluksa te yi ny e ta punje nje no ke.

9 Mo beya mekele k o ta punje yotu ne deti te yi *Satan. A ta kelo nyaengwe mekele wete wete tedye meyekambiye, kelo sendi yin a nyaengwe meyasi me ja.

10 Dete, a ta kw a ne nje kelna k otu mekele hene yi sebile ne botu bete be ta yambile baka. Yo ta be dete ke yi botu bete, keto bo ti ny e temo ke melepi mete yi lepe gbakasi ke kasi Nyaengwe Kumande, ne bo ju na.

11 Dete, Njambiy e ke tomo nyaengwe deti kelna k otu mekele njes e ke yotu yan, ne bo tiki temo ke melepi me ja.

12 Yo ta kwanja dete, ne bomo hene be ti tike temo ke melepi mete yi lepe gbakasi baka sangwa ne mebome, keto bo kpalma be ne mesosa ke kelna k otu mekele.

13 Wune njon, ke be wuse, wuse yakaengwe ny e Njambiy e wosoko meengim o hene keto yun, botu bete be Nyaengwe Kumande kwadye baka. Wuse yakaengwe ny e Njambiy e wosoko, keto a tokuma wune njombu yan a pi jo te yi ny e ti pa kuso mboko na, ne wune be ne jongwe te yi kpo ne kpo. Wune ta be ne jongwe te ne nje te yi Kimo Sisi, ne wune bakidye meyotu mun pupunate ke mbombu Njambiy e. Wune ta be sendi ne jongwe te ne nje tikina temo te yi wune tike ke melepi mete yi lepe gbakasi ke kasi Nyaengwe Kumande ke.

14 Njambiy e jebama wune nde, ne wune be ne jongwe te yi kpo ne kpo ne nje Kimo Tom te yi wuse lepima ny e wune ke. A jebangwe wune, ne wune be sendi ne meluksa mete yi Nyaengwe Kumande wusu Yesus Krist no ke.

15 Dete, wune njon, wune diy ne ngbingim kombile bakidye meyasi mete yi wuse tedya wune ke ke no mbombu. Ko yike yi wuse lepima lepo ne numbu, ko yike yi wuse ketima keto kenje wune ke.

16 Nyaengwe Kumande wusu Yesus Krist

ne ḥguru wene nè Saṅgwé Njambiyé wusu kwadya wuse. Keto ḥgikwa ne, Saṅgwé Njambiyé wusu kelma nde, metemó musu békí ne te kpo ne kpo, kelɔ sendi nde, wuse békí ne biñina temo ne ḥgbik ke meyasi mète yi ta dýa kék.

¹⁷ Ndana, Nyāngwé Kumande wusu Yesus Krist ne ḥguru wene nè Saṅgwé Njambiyé wusu wédyá metemó mun, nyé sendi wune deti te yi kelɔ kimó yasi, ko ke mekele ko ke lepi te yi punde ke numbu yun.

3

Pol nde, bo ḥgwétañgwé keto yan

¹ Wune njøj, mi ke lepo sidye no nde: Wune ḥgwétañgwé ne Njambiyé keto su nde, melepi me Nyāngwé Kumande nyānjañgwé nedó, nè bomó bón yo kimóte lukse Njambiyé nda yi yo kelna ke yun kék.

² Wune ḥgwétañgwé sendi ne Njambiyé, na joñgwé wuse ke mebó me beya botu be nyalo, keto yeti bomó hene tike temo ke Kimó Tom te yi wuse lepima kén na.

³ Ko békó dete, yasi te yi Nyāngwé Kumande si kpo nde, a ta kelɔ kék, a ti díy kine tonje yo na. Dete, a ta nyé wune deti bakiye sendi wune, kambó ne *Mó beya mekele kó.

⁴ Nyāngwé Kumande ke nyé sendi wuse deti nde, wuse békí ne biñina temo ke yun nde, wune ke kelɔ meyasi mète yi wuse lepima nyé wune kék, bë sendi ne biñina temo nde, wune ta kelɔ dete kë no mbombu.

⁵ Nyāngwé Kumande kél nde, wune nyéki metemó mun ke duwá mèkwadyla mète yi Njambiyé kwadyla ne wune kék, disima meyasi nda nyé *Krist.

Bekriten yâkañgwé kelɔ mesay

⁶ Wune njøj, wuse ke kombile lepo nyé wune ne díno Nyāngwé Kumande wusu Yesus Krist nde: Wune bâkañgwé ne mo njøj wun hene e joñna ne ndul ndul kine bëngwe meyasi mète yi wuse tedya nyé kén na.

⁷ Ndana, wune ne ḥguru wun ke duwé yasi te yi wune yâkañgwé kelɔ yi joñna

no nda wuse, keto yi wuse joñnama no ke njoka wun kék, wuse tì joñna ne ndul ndul na.

⁸ Sendi, ko wuse tì diye wete mumó nde, a nyéki wuse medye ne gbélate na. Yasi wete, wuse díkima kelɔ mesay wɔndó biriki sana tu nè yesó, kambó wete mumó ke njoka yun me nje gwe mesay keto su.

⁹ Yi wuse kelma dete kék, yeti nde, wuse tì bë ne deti te yi diye yiná yaña ke mebó mun na. Yasi wete, wuse kwadyla kelɔ dete, né wune bëj nda yi wuse joñna no kék kelɔ nda wuse.

¹⁰ Yo dete, ke yi wuse bá no ke yun kék, ε wuse kombile lepo nyé wune nde, nyé mumó ti kwadyla kelɔ mesay na, a tì dyenangoñgwé sendi na.

¹¹ Yo nde, wuse ke woko nde, banya bomó ke njoka yun ke joñna ne ndul ndul kine kelɔ mesay na, yasi wete, bo díy ndi nyéna numbu ke melepi me bëso.

¹² Dete, wuse ke kombile lepo nyé botu bête be joñna dete baka, kite sendi bo ne díno Nyāngwé Kumande Yesus Krist nde, bo kél mesay ne te ne mebó man yí dyena no.

¹³ Wune njøj, ke bë wune, wune tì kati kelna kimó yasi na.

¹⁴ Ndana, ke wete mumó ke njoka yun diye kine bëngwe yasi te yi wuse lepere kenje wune ke moy mèkana maka na, nè wune bëjá nyé kimóte. Nè wune pâj tumó kój ne nyé, né njøn te biye nyé.

¹⁵ Yasi wete, wune tì bëjá nyé nda mo pendó wun na, yo nde, wune kítá nyé nda yi wune yakama kite ne mañ wun kék.

Njena lepi

¹⁶ Ndana, Nyāngwé Kumande te ε nyé tete kó nyéki wune tete ne ḥguru wene metu hene nè ke meyasi hene. Nyāngwé Kumande díy pe wune hene.

¹⁷ Mi ke nyéno wune, gba mi Pol ne gba bò mbe. Yo ne njøl bò mèketi te yike ke siyna mèkana membe hene yí tedye nde, yo mi lepina. Yo nda yike yi mi díki keto.

¹⁸ Nyāngwé Kumande wusu Yesus Krist kél ḥgikwa ne wune hene.

Bosa Mekana mête yi Pol kétima kénje Timóte

Yo Pol, mō tomun Yesus Krist kete mekana mête yoko kénje Timóte. Yo bosa mekana mête yi nyé kétima kénje nyé ké. A ke jeba nyé nde Móno wene, keto yo nyé tedye nyé meyasi ke kasi tikina temo ke yi Kumande Yesus Krist. Enis, nyanjwé ne Timóte bá ñgondú Yudén, a bá ke ñeñgwé nje Njambiyé budyate. Sañgwé wene bá mō Begrék. Pol dól Timóte ke kendi yibate yi nyé ká nō ké pelna Kimó Tom ké. E Timóte kande mesay bene nyé ne tele tele ké nō.

Mekana mête jáki tedye nda yi kriten yâkangwé jojna nō ke møy misón ké. Yo ke njoka mekana mête yi tedye nda yi botu bete be kende ne njóñ bekriten yâkangwé keló mesay ké.

Wuse yakama báke mekana maka ke meñgabiyé yitan jó yiba:

1. Wuse díy ne soso ne kótu tedyá meyasi (kumte 1).
2. Pol ke lepo kasi ne ne ñguru wene, kité sendi Timóte (kumte 1).
3. Kasi meñgweta nè kasi teri bomari ke møy njóñ bekriten (kumte 2).
4. Teri botu bete be kende ne njóñ bekriten baka (kumte 3).
5. Teri kpasa mō mesay me Yesus Krist (kumte 4).
6. Mesay mête yi kpasa mō mesay me Yesus Krist yâkangwé keló ké (kumte 5).
7. Meñgite mête yi ñeñgwé kpasa mō mesay me Yesus Krist (kumte 6).

¹ Yo mi Pol kete mekana maka. Mi mō tomun Krist Yesus nda yi Njambiyé bene Krist Yesus lepima nde, mi békí ké. Yo Njambiyé te jongwé wuse. Yo sendi Krist Yesus yi wuse be ne bóbina temo ke yene.

² Timóte, mi kéti mekana maka kénje wé, wé gba mónmbe, keto wé sendi ke tikó temo ke yi Yesus Krist. Da Njambiyé nè Nyanjwé Kumande wusu Krist Yesus kél ñgikwa ne wé. Bo gwâki ñgwéte yo, nyé sendi wé tete.

Kasi botu bete be tedye

kótu meyasi baka

³ Mi ke lepo nyé wé nde: Diyo ke Efes nda yi mi ma lépi nyé wé ke ñgimó te yi mi kwañma nō ké pélé Maseduwan ké. Diyo ndi mate, nō lépi kimôte nyé baña bomó nde, bo fí kén mbombu yí tedye yíja meyasi dèle na.

⁴ Lepo nyé bo nde, bo fí kén mbombu yí nyé sosu yan ke yaw yaw mekanó nè ke kasi mekana mête yi ne ñgbénje ñgbénje medinó me bebaba kete ké na. Meyasi menóri kpál keló ndi nde, metandó ñyán. Yo yeti ke kame yaña ke mesay mête yi Njambiyé sima kpo yí jongwé ne bomó ké na. Wuse dûkwé mesay mête ne nje tikina temo te yi wuse tike ke yene ké.

⁵ Yasi te yi we yâkangwé lepo ké, yo kasi mekwadýa mête yi wule ke pupuna temo, wule sendi ke temo te yi ne te nè ke tikina temo ke yi Njambiyé kiné likisi na.

⁶ Baña bomó sima tumo kóñ ne meyasi menóri kpál jató ke metandó mête yi abalmba.

⁷ Bo ke kwadýe tedye yotu nde, bo nyanjwé botu be tedyá membonga me Njambiyé. Yasi wete, bo yeti ke duwe yasi te yi bo lepe nè yasi te yi bo jaye ne sañsañ nde, yo ke nje ké na.

⁸ Ma wuse duwá nde, membonga me Njambiyé kimôte, ñge mumó kele nda yi bo lepe ké.

⁹ Wuse dûkwé nde, Njambiyé tî témbidye membonga keto ñgbéñ bomó na, yasi wete, a témbidya membonga keto bœya botu bete be jojna kiné ñeñgwé membonga baka. A témbidya sendi yo keto botu be mbando, keto botu bete be kelé dëtina to sungwé ne nyé baka nè keto botu be mebeyo. A témbidya yo keto botu bete be gbute ne nyé baka nè botu bete be yeliyé meyasi me Njambiyé baka. A témbidya sendi yo keto botu bete be wo besangwé ban nè benyangwé ban nè keto botu bete be wo boso bomó baka.

¹⁰ Njambiyé témbidya sendi membonga keto botu be kelna mewanja, keto bembam bete be kele wanja tandé yan bembam, ho boma bete be kele wanja tandé yan boma nda yi mbam díyé nō

bené nyari ké. A témbidya yo keto botu bete be dyanqwé bësö bomc nda bebalá baka nè keto botu be ja. A témbidya sendi yo keto botu bete be kinja yotu yí sebile ne bësö. Njambiyé témbidya mëmboñga keto bomc hëne be tedye yinja yasi déle tiko yené baka.

¹¹ Tedya yasi te yi mi lere no waka ké, yo ke moy Kimo Tom te yi nyé kañma nyé mi ké. Kimo Tom te ne méluksa mëte yi wule pële yi Njambiyé. Mënyoñc hëne wúla pële yené.

Pol ke nyé Njambiyé wosoko

keto ñgikwa ne

¹² Mi ke nyé Nyangwé Kumande wusu Krist Yesus wosoko, keto a nya mi dëti ke mësay mëte yi mi kelé ké. Sendi, a bëñma nde, a yakama be ne bïbina temo ne mi yi tembidye mi nde, mi kél mësay mëne.

¹³ A tokuma mi, ko bëkó nde, ne mbëmbu mi dikima lepo lepi gbutu sunqwé ne nyé, bëngwé botu bené yi tedye bo nyangwé mëbëne. A tokuma mi, ko bëkó nde, mi bâ mo bëya to sunqwé ne bësö. Yasi wëte, a gwà ñgwëte wombe, keto mi dikima kelé yasi tukute kine duwe na, mi ti tike temo ke yené na.

¹⁴ Ma ñgikwa te yi Nyangwé Kumande wusu kpalma njé kwà to te, a kelma nde, mi tiki temo ke yené, nyé sendi mi temo te yi mëkwadysa, keto siné be Krist Yesus sañgwate.

¹⁵ Lepi te yi mi ta lepo ndana ké yakama nde, bomc tiki temo kete jaye sendi yo ne temo yan hëne. Yo nde: Krist Yesus njá ke mënëti maka yí njé jongwé botu be mëbeyo. Ke njoka botu bëñri, yo mi be tokondo te.

¹⁶ Yasi wëte, Krist Yesus gwà ñgwëte wombe, mi mo te ε bâ tokondo mëbeyo kó. A kelma dëte yí tedye bomc nde, a ne gbisa budysate. A kelma sendi dëte ne mi yí kamé ne botu bete be ta tiko temo ke yené yí be ne jongwé te yi kpo ne kpo.

¹⁷ Bomc lûksa sombile Kumande te ε ti gwáki kó. A ne joñ kpo ne kpo. Nyé mo te yi bomc yeti ne dëti te yi bëñje na. Siya Njambiyé ndi nyé nyero, *amen.

¹⁸ Timote mònmbé, mi ke kañe mëlepi maka ndana nyé ke moy mëbô më nda yi botu be punja mëlepi me Njambiyé kikima lepo ne mbëmbu ke kasi yó ké. Biya yo ne koñ koñ, né we lu dyanbi kimôte.

¹⁹ Ken mbëmbu yí tiko temo ke yi Njambiyé, be ne temo ne te. Baña bomc tikima njé te yite, ε tikina temo te yi bo bâ no ké si yambile.

²⁰ Ke njoka botu bëñri Himene bëne Aleksandere bâ sendi kete, ε mi kañe bo nyé ke mëbô me *Satan, simande yo ta nyé bo dyanç, ma bo njé kë mbëmbu yí gbuto ne Njambiyé.

2

Kasi mëngwëta keto bomc hëne

¹ Ma wuné njój, ke yasi hëne, bosa yasi te yi mi lere nde, wuné kânda keló ké, yo nde: Wuné dîya Njambiyé mëyasi, ñgwëta ne nyé, jaba keto bomc hëne, nyé sendi nyé wosoko keto yan hëne.

² Wuné ñgwëtangwé ne nyé keto bekumande nè keto bomc hëne te be dîye ne bësö baka, simande wuse ta joñna ne te kine menjanqwé na, jeso Njambiyé ke menje hëne, joñna kimôte dîse yotu.

³ Ngé wuné ñgwëta dëte, yo kimôte, yo ke nyé Njambiyé te ε joñgwé wuse kó mesosa.

⁴ A kwádyikwé joñgwé bomc hëne, kwadys sendi nde, bomc hëne dûkwé gbakasi.

⁵ A kwádyikwé dëte, keto Njambiyé ndi wëte ne wëte. Sendi, ke njoka Njambiyé bëne bomc, yo ndi ne mumc wëte ne wëte ε kelé mësay me njunjó ke njoka yan. Yo Krist Yesus ε njá njé be mumc kó.

⁶ A nya yotu ne ne ñguru wene yí kolo ne bomc hëne. Yo yite tedye bomc nde, Njambiyé kwadysa joñgwé bo ke ñgimó te yi nyé pësimá ké.

⁷ Dete, Njambiyé témbidya mi nde, mi bëki mo pelna Kimo Tom, mi bëki mo tomun wene. Mi lépi gbakasi, mi yeti ke kelé ja na. A nya mi say tedya kasi tikina temo nè kasi gbakasi nyé botu bete be yeti Beyuden baka.

⁸ Dete, mi kwádyikwé nde, ke mémbeuy hene bembam ñgwétañgwé ne Njambiyé kañje mèbó kénje kwey ne pupuna temó kine ñgambi kine dyanó te yi metandó na.

Kasi mesay me bomari ke njoka bekriten

⁹ Mi kwádyikwé sendi nde, bomari lénja melambó mète yi ta dísé bo. Bo lénja melambó mète yi ta yaka ne bo, yeti yi tedya yotu na. Bo tí bɔya metó yi d'ale ne temó bomó na. Bo tí lénja mèyasi mète yi bo kele ne lor ho ne diyamanj ho lénje mèyasi mète yi dye budya móni ké na.

¹⁰ Yasi wéte, méléngwe me kóndukwé te yan kpál nje bë kelna kimó mëkele nda yi boma bete be tedye nde, bo ke kambó Njambiyé yâkañgwé keló kék.

¹¹ Bomari yâkañgwé lénjgwé metó díyú ne sém ke ñgimó te yi bo tedye bomó mélépi me Njambiyé kék.

¹² Mi yeti ke jaye nde, nyari tédyá yasi ho keló yasi kwá to mbam na. Yasi wéte, a díy ne sém.

¹³ Kéto Njambiyé kandima kuso Adam mbombu, ke kónje Eva.

¹⁴ *Satan ti ma sébila Adam na, a sébila Eva, e nyé yañgile mboñga Njambiyé.

¹⁵ Ma yo nde, Njambiyé ta jongwé nyari, kétó a ta ja bónosike. Njambiyé ta jongwé nyé dete, ñge nyé ké mbombu tikó temó ke yene, kwadysé bësó bomó, bakidye yotu pupunate ke mbombu wene kine tedya yotu na.

3

Kasi teri botu bete be kende

ne bekriten baka

¹ Lépi te yi mi ta lépó ndana kék, gbakasi. Yo nde, ñge mumó kwadysé bë te mò te e kende ne njóñ botu be Njambiyé, yite mò te góruma kpasa mésay.

² Mò te e kende ne njóñ botu be Njambiyé kó tí bëki ne yiña mèjósó te yi bo yakama ndeyé nyé kête na. A bëki ndi ne nyari wéte. A tí jeki nyé temó ke mèyasi na. A bëki mò te e biye temó ne, dísé sendi yotu ne. A bëki sendi mò te e bù

bomó kimóte ke mbey ne, bë sendi kpasa mò tedya yasi.

³ A tí bëki bala menjam ho mò metumbó na. A bëki te mumó. A tí bëki mò sajná wów ho mò kwadysé móni na.

⁴ A bëki mò te e duwé bakidye ñgbak ñgbak botu be tu dyené keló nde, bónó hene wôkunañgwé ne nyé ne jése hene.

⁵ Kéto ñge mumó ti duwé bakidye ñgbak ñgbak botu be tu dyené, a má nje keló ba nan yi bakidye ne njóñ botu bete be tike temó ke yi Njambiyé baka?

⁶ A tí bëki mò te e yeñsama temó ndi kwey kwey na, yite a ta susule yotu, o bénja, lepi má biye nyé nda yi biyma ne *Kum bëya mëkele kék.

⁷ Yo díya sendi nde, botu bete be yeti ke tiko temó ke yi Kumande Yesus baka jâya mò te, kambó bo me nje yeliye nyé, o bénja, a balma ke mérondó me *Kum bëya mëkele.

⁸ Bediyakére dísikwé sendi yotu yan. Bo tí bëki ne dyem yiba nda ñgombu na. Bo tí jeki dye menjam na. Bo tí kwañ ne bëya mënje yi sòmbó ne móni na.

⁹ Bo jâya, nyé sosu ke lepi te yi Njambiyé punja kék ne pupuna temó.

¹⁰ Bo pâñ pa kande bobé sendi bo, ke kónje, bo má nje kande yey mésay man nda bediyakére, ñge bë nde, bo kine mónó bëya yaña te yi bo yakama lepina ne bo kête na.

¹¹ Boma bete be kele say bediyakére baka yâkañgwé dísé sendi yotu yan. Bo tí bëki botu be kutu na. Bo tí jeki nyé temó ke mèyasi na. Bo tónjukwé mèyasi hene kumó njena.

¹² Ke yi bembam, mumó hene bëki ndi ne nyari wéte. Bo yâkañgwé mbo bónó ban nè ñgbak ñgbak botu be tu dyan kimóte.

¹³ Bediyakére bete be kele mésay man kimóte baka, bomó ta jéso bo. Bediyakére bete má lepó sendi kasi tikina temó te yi wuse tike ke yi Krist Yesus kék kine wó na.

Kasi nyangwé yasi te yi Njambiyé punja kék

14 Mi ke ketɔ meyasi maka kенje we. Mi ne bibile temo nde, mi ta kɛ bеjеsе we nedо.

15 Ma nge we ti bеjеsе mi nedо na, mèkana maka ta tedye nda yi we yâkañgwе joñna no ke moy *Kando Njambiyе ké. Kando te, yo njoñ botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus baka. Botu bеjеsе wókunañgwе ne Njambiyе te ε ne joñ kо. Bo ke lero kasi gbakasi suko yo nda yi sañgwе kondu suke ne tu ké.

16 Wuse ke jaye gbate nde, kpasa lepi te yi Njambiyе sɔdya ne mbɔmbu ké gba nyâkañgwе yasi budystate. Yo ke tedye wuse nda yi wuse yâkañgwе joñna no sine be Njambiyе. Kpasa lepi te, yo nde: A nja yeñsa bе gba mumо ne membundо. Kimо Sisiñ tedya nde, a ne ngeben. Bejaki bе Njambiyе bеjеsе gba nyе. Bomо pelma kasi ne nyе botu bete be yeti ke duwe Njambiyе baka. Botu bе mèneti maka tikima temo ke yene. Njambiyе nja yokidye nyе kенje dyobо ke mbey mèluksa.

4

Kasi kpasa mo mesay me

Yesus Krist

1 Kimо Sisiñ ke kombile lero nde: Yí kе no ke siyna mboko, baña bomо tí tiko se temo ke yi Njambiyе kе no mbɔmbu na. Bo ta nyе meto ke mèlepi mète yi mesisijn me ja lere kе nè ke meyasi mète yi bеya mesisijn tedye ké.

2 Botu bе leriñ ne likisi nè ja baka ta jatidye bo ke bеya nje. Metemo man mè dèke ne biñibili nda bo dsumma yo ne yaki.

3 Botu bete ke kidye bo nde, bo tì bonj bona na, bo tì dyaki yinjа meyasi na. Ma Njambiyе kusuma meyasi mète, nè botu bete be tike temo ke yene duwe sendi kasi gbakasi baka dyе yo ne nyena ne wosoko.

4 Ma yasi hеnе te yi Njambiyе kusuma kе kimote. Yaña te yi mumо yakama paye ke njoka te yeti na, siya te ndi nde, mumо bоñj yo ne nyena Njambiyе wosoko.

5 Meyasi mète hеnе me kimote ke mbɔmbu wenе, keto mèlepi mène nè meñgweta ke pupudye yo.

6 Nge we tedye dete nyе bemanj busu, we ta bе kpasa mo mesay me Krist Yesus, we má dòkò ke nje Njambiyе kе no mbɔmbu keto mèlepi me Njambiyе yi kelе nde, mumо tiki temo ke yene ké. Sendi, keto we ke bеjgwе ngeben yasi te yi bo tedya we kе kimote.

7 Pupa meto ke yaw yaw mèkanо mète yi bеjеsе ndi kasi joñgwе te yi mèneti yi njombu bomari díki yekidye ké. Yasi wеtе, kpalo nyе sosu yo hеnе yí joñna nda yi Njambiyе kwadysе ké.

8 Kelо dete, keto ngebokisa yotu hеnе te yi mumо yakama kelо yí bу ne deti kе yeti ke kame nyе pоkе na. Yasi wеtе, nge mumо joñna nda yi Njambiyе kwadysе, yite ke kame nyе ke mènje hеnе. Yo ke kelо nde, Njambiyе nyéki wuse joñgwе ndana nè ke mètu mète yi nje mbɔmbu kе.

9 Lepi te yi mi ta lero ndana kе yakama nde, bomо tiki temo kete, jaye sendi yo ne temo yan hеnе.

10 Yo keto te yite yi wuse kelе mesay wоndо biriki lу dyambi, keto wuse ne bibile temo ke yi Njambiyе te ε ne joñ kо. Yo nyе ke joñgwе bomо hеnе, jeko kwá kwañgо botu bete be tike temo ke yene baka.

11 Kombila pele meyasi maka kе no mbɔmbu tedye sendi yo hеnе.

12 We tì jaya nde, mumо yélkwe we, keto we ndi mònçiske na. Kelо nde, botu bе Njambiyе jônnañgwе nda we. Yo ta wule ke ndapi yo, ke joñgwе dyо nè ke mèkwadya mète yi we kwadysе ne bo kе. Yo ta wule sendi ke tikina temo te yi we tike ke yi Njambiyе nè ke pupuna temo te yi we no kе.

13 Nyékо temo yo ke tòlна mèkana me Njambiyе ke ngebil, ke kitina bomо nè ke tedya yan meyasi kumо ke ngeimо te yi mi ta dyá kе.

14 We tì yélkwe jen te yi Njambiyе kelma ngikwa nyе ne we kе na. A nya we yo ne nje yasi te yi botu bе punja mèlepi mène leriñ kе, ne nje kasa mèbо te yi njoñ betomba kasa ke yotu yo kе.

15 Ndana yey, nyékо temo yo ne ndingelе joñgwе dyо hеnе ke kelna

meyasi maka, né bomo hene bœj nda yi mesay mō dɔ̄ke dɔ̄kə kē no mbɔ̄mbu kē.

¹⁶ We ne ḥguru wō, pɛmɔ̄ jongwɛ d̄yɔ̄ kimôte nè yasi te yi we tedye sendi kē. Kelɔ̄ dete ne tiŋ, kɛto ḥgɛ we kelɛ d̄ete, we ta jongwɛ yotu yɔ̄ ne ḥguru wō, jongwɛ sendi botu bœte be wokɛ yasi te yi we lerep kē.

5

Kasi kitina betomba nè bekuso

nè bebala

¹ We t̄i b̄amangwɛ ke to tomba na. Yasi wete, lepinangwɛ nyɛ nyɛ t̄eteki nda nyɛ sɔ̄ngwɛ. Bœja b̄egwanjɔ̄ nda b̄emɔ̄j.

² Bœja goto boma nda b̄enyɔ̄ngwɛ, bœne b̄engɔ̄ndu ne pupuna temɔ̄ nda b̄edysɔ̄mbu b̄o.

³ Jessɔ̄ bekuso boma bœte be joŋna nda fanj bekuso baka.

⁴ ḥgɛ kusɔ̄ nyari b̄e ne b̄ɔ̄nɔ̄sikɛ ho b̄e ne b̄enday, nè b̄ɔ̄no bœte pâ̄n pa jekɔ̄ kelna ḥgay sungwɛ ne ḥgbak ḥgbak botu b̄e t̄u d̄yan, yɔ̄kidye sendi mɛdɔ̄kwa mete yi botu bœte be jama bo kelma ne bo kē, kɛto Njambiyɛ bœja yite kimôte.

⁵ Kusɔ̄ nya te ε joŋna nda fanj kusɔ̄ joŋna ndi nyɛrɔ̄ kɔ̄ ke nyɛ b̄ibina temɔ̄ ne ke yi Njambiyɛ. A ke kelɔ̄ tiŋ te yi diyɛ Njambiyɛ meyasi ḥgweta ne nyɛ tu nè yesɔ̄.

⁶ Ma yɔ̄kɔ̄ ε joŋna ke nyɛm nyɛm joŋgwɛ kɔ̄ me munje, ko b̄ekɔ̄ nde, a ne joŋ.

⁷ Kombila pele dete nyɛ bo, ma bo me nje kelɔ̄ yinjɔ̄ yasi te yi mumɔ̄ yakama ndeye bo kete.

⁸ ḥgɛ mumɔ̄ ti kombile b̄akidye bejadysɛ bœne, jekɔ̄ kwâ̄ kwaŋɔ̄ ḥgbak ḥgbak botu b̄e t̄u d̄yenɛ kimôte na, yite tédyɛ nde, a payma tikina temɔ̄ te yi nyɛ b̄a nɔ̄ ke yi Njambiyɛ kē. Mumɔ̄ nda mbete ḥgboro kwâ̄ mō te ε yeti ke tikɔ̄ temɔ̄ ke yi Njambiyɛ kɔ̄.

⁹ Ke njoka bekuso boma bœte yi bo yâ̄kaŋgwɛ kame baka, we ta kɛto d̄inɔ̄ kusɔ̄ te ε me ne mesew kamɔ̄tan jɔ̄ kamɔ̄ wete kɔ̄. We ta kɛto d̄inɔ̄ d̄yenɛ, ḥgɛ b̄e nde, a b̄a ndi ne mbam wete ke joŋgwɛ d̄yenɛ.

¹⁰ Sendi, ḥgɛ b̄e nde, bomo d̄ikima jayɛ mɛkele mɛnɛ, ḥgɛ b̄e nde, a duwâ̄ b̄akidye b̄ɔ̄nɔ̄ bœne kimôte, b̄u bomo kimôte ke mbœy ne, weye mɛkol me botu b̄e Njambiyɛ, kame botu b̄e ḥgweta ho kelɔ̄ yinjɔ̄ kwalɔ̄ kimɔ̄ mɛkele hene, we má kɛto d̄inɔ̄ d̄yenɛ.

¹¹ Ma we t̄i keti d̄inɔ̄ bekuso boma bœte be ndi b̄engɔ̄ndu baka na, kɛto komɛ mewobɔ̄ ta d̄yâ̄ bo kē, bo ta tumɔ̄ kɔ̄j ne *Krist gɔ̄sɔ̄ nje megwaki.

¹² O bœja, lepi balma ke to yan, kɛto bo tikima yasi te yi bo sima kpo kwey ke mbɔ̄mbu Njambiyɛ nde, bo ta kelɔ̄ mesay nyɛ nyɛ kē.

¹³ Sendi, d̄yɛm ta si kanje bo, bo má nje b̄e nda njekɔ̄ yombila kē matu nè matu. Yeti ndi d̄yɛm nyɛrɔ̄ na, ndapi t̄i d̄uwɛ ke numbu yan na, bo ta nyɛ numbu ke mɛlepi mete yi ti bœja bo kē, lepɔ̄ mɛlepi mejanji kē no.

¹⁴ Dete, mi góru nde, bekuso boma bœte be ndi b̄engɔ̄ndu baka kēn megwaki, b̄e ne b̄ɔ̄nɔ̄sikɛ, kombile kendɔ̄ ne t̄u d̄yan, ma botu bœte be bœne wuse baka me nje kwedya nje te yi lepina beyate ne wuse.

¹⁵ Mi lépi dete, kɛto bœja ke njokate ma d̄uwɛ ke ḥgbenj nje kpalɔ̄ b̄engwɛ *Satan.

¹⁶ ḥgɛ mbaŋa nya te ε tike temɔ̄ ke yi Krist kɔ̄ b̄e ne bœja bekuso boma nde, bo bejadysɛ bœne, na kama bo yí soŋe ne mapi te yite ke to njɔ̄j botu bœte be tike temɔ̄ ke yi Kumande Yesus baka, né njɔ̄j botu bœte be ne deti te yi kame bekuso boma bœte be joŋna nda fanj bekuso baka.

¹⁷ Betomba mbanjɔ̄ Njambiyɛ b̄e kendɛ kimôte ne njɔ̄j botu b̄e Njambiyɛ baka yakama nde, bo lûksa bo meŋga yiba, jekɔ̄ kwâ̄ kwaŋɔ̄ baka b̄e nyɛ sosu ke lepina mɛlepi me Njambiyɛ nè ke tedyate kē no baka.

¹⁸ Yo d̄ete yi mɛkana me Njambiyɛ lepɛ nde: <We t̄i kanja numbu nday piŋɔ̄ te yi nyɛ ke kelɔ̄ mesay me natina nyambi yí bœke ne kɔ̄pu te nè njɔ̄so te kē na.› Ke yinjɔ̄ mbœy, yo lépi sendi nde: <Mō mesay yâ̄kaŋgwɛ d̄ye nduku mesay mɛnɛ.›

¹⁹ ḥgɛ wete mumɔ̄ nje sɔ̄mse wete tomba mbanjɔ̄ Njambiyɛ nde, a kelma yinjɔ̄ bœya yasi, we t̄i yaki jayɛ kinɛ nde,

бомо yiba ho yitati be ciyma ke mbey te lêpi sendi dete na.

20 Ndeya botu bête be kelé beya yasi baka ke misi me bomo hene, ne bukwé botu te bari nje kambi kelna beya yasi sendi.

21 Mi ke kombile lerpó nyé we ke mbombu Njambiyé, ke mbombu Krist Yesus nè ke mbombu bejaki bête be Njambiyé tókuma baka nde: Keló nda yi mi lerpé nyé we kék. We fí diy ke kón mumo ho gwe mberi misi me mumo na.

22 We fí pepidyañgwé yí kase bō ke yotu mumo yí nyé ne nyé yinja say ke njoka njóy botu be Njambiyé na. We fí nyéki bō ke beya mëkele me mumo na. We ne nguru wá bakidya temo yé pupunate.

23 We fí kén se mbombu yí hobiye ndi gbela móroku na. Ké hobiya móno tena menjam lale ne mbet, keto kón te yi ke bündó yó kék nè budya jaki jaki móno mëkón mete yi tekwe yotu yó kék.

24 Beya mëkele mete yi baña bomo kelé kék ke bëjna ke misi, ko piyo te yi bo fí pa pësö jësi yan na. Ma ke yi baña, yo njáki ne pundi puyé ndi njime, nge bo si pësö jësi yan.

25 Sendi, kimó mëkele bëjnañgwé ke misi. Ko nde, yinja ke njokate fí bëjna ndana ndana na, yo fí tika sôdyate kiné pundi ke puyé na.

6

1 Botu be Njambiyé hene be ke diyo bala baka yâkañgwé jëso bëmasa ban ke menje hene, ma bomo nje lerpó lepi gbutu sunjgwé ne díno Njambiyé, sunjgwé sendi ne mëlepi mene yi wuse tedye kék.

2 Ma nge bë nde, bëmasa ban ke tikó temo ke yi Njambiyé, bebala bête fí yelkwe bo lerpó nde, bo bëmañ ban keto te yite na. Bo kpál keló mesay nyé bo kwà to te yí kamé ne bo, keto botu bête yi bo kelé kimó mesay nyé bo dëte baka ke tikó sendi temo ke yi Njambiyé. Sendi, keto bebala bête ke kwadysé bo budysate. Meyasi mete yi we yâkañgwé tedye kitë bomo nde, bo kél kék, yori.

Kasi beya tedya yasi nè kasi

kwadysa móni

3 Nge mumo nje tedye yinja yasi dële tikó kpasa mëlepi mete yi Nyangwé Kumande wusu Jesus Krist, nge nyé ti kwadysé jayé yasi te yi wuse tedye nda yi nyé yâkañgwé jojna no bëne Njambiyé kék,

4 yite bendidya yotu ma namo nyé, a yeti ke duwé ko móno yaña ne mbet na. A ke kwadysé mëlombo, nyé mo metando ke gbela lem mëlepi. Yo ke keló nde, gëruna yasi dyâj ke temo mumo. Yo kél sendi nde, bomo lômbidyañgwé, bo tóynañgwé, bo bëki ne beya metake nde, baña kelma yinja beya yasi sôdyate.

5 Bendidya yotu te dáká sendi ngebenje ngebenje metando ke njoka botu bête be ne beya dyano, be ti dûkwé se gbakasi baka. Bo tâka nde, nge mumo jojna bëne Njambiyé, yo nje dolna meyasi me meneti.

6 Gbate, nge mumo jojna bëne Njambiyé, yo nje dolna nyañgwé kpasa meyasi mete yi Njambiyé nyé mumo kék, nge mumo kék mbombu bëjne nde, meyasi mete yi nyé no kék yakama nyé.

7 Keto ko wuse fí nje ne yinja yaña ke meneti maka na. Sendi, yaña te yi wuse ta bù dûwe no ke meneti yeti na.

8 Dete, nge wuse bë ne yasi te yi wuse yakama dye nè yi wuse yakama lejë, yite yakama.

9 Ma botu bête be kwadysé bë ne budya meyasi baka ke sañgwa ne mëbobilan baló ke mërondó me *Satan nè ke budya jaki jaki lem beya mewobó mete yi bekidye bomo keló nde, bo yâmbila kék.

10 Yo nde, njuku kwaló mëbònë hene wúla ke kwadysa móni. Baña bomo nyinja to kete, e bo jate ke beya nje londó tikó tikina temo te yi bo bâ no ke yi Njambiyé kék nje bù ne mapi mëbònë nyé ke temo yan ne nguru wan.

Njena meygitë

11 Ke bë we, we mo Njambiyé, ken mbombu tumo kón londó ne beya meyasi menori. Nyekó sosu yí sà nje te yi jojna ne ngebenj ke mbombu Njambiyé. Sañgo nje te yi jojna nda yi Njambiyé kwadysé tikó temo ke yene kék no mbombu, kwadysé

ñeso bomo, be ne temo gbisa, jojna sendi ne te wúne ñeso.

¹² Loñgo dyambi nyé sosu ke tikina temo ke yi Njambiyé kimote kë no mbombu. Biya joñgwé te yi kpo ne kpo yi Njambiyé jebama we nde, no be no ké ne gbem. We kombila lepo jayé tikina temo yo ke kasi joñgwé te ne sañsañ ke mbombu budya bomo.

¹³ Mi ke kombile lepo nyé we ke mbombu Njambiyé te ε kele nde, meyasi hene ñeki ne joj kó nè ke mbombu Krist Yesus. Komé nyé temma ke mbombu Ponsi Pilat ké, a lepima ndi gbakasi ne sañsañ.

¹⁴ Yo nde, mi ke kombile lepo nyé we ke mbombu yan nde: Bakidya yasi te yi mi lepima nyé we ké ne pupuna temo, jojna kiné yaña te yi mumó yakama ndeyé we kete na. Keló dëte kumó ke ñgimó te yi Nyañgwé Kumande wusu Yesus Krist ta nje ké.

¹⁵ Njambiyé ta keló nde, a púnjukwé yotu ke ñgimó te yi nyé Njambiyé sima pesó ké. Nyé Njambiyé te yi tenuçó hene wule pele yene. Siya mo te ε name meyasi hene ndi nyé nyero. Nyé Kumande bekumande. Nyé sendi Baba Mbokó ε lañsama bebabá mbokó.

¹⁶ Ko a ti yaka gwe wete yeso na. A díy ke yol mejasí mete yi mumó ti yaka wuta ne yo na. Ko mumó wete ne wete tì ñeñje nyé wete yeso na. Ko mumó wete ne wete yeti ne dëti te yi ñeñje nyé na. Bomó sòmbila nyé, a ne ñguñgudye kpo ne kpo, *amen.

¹⁷ Ke yi botu bête be ne mokusuku muka ñaka, kombila lepo nyé bo nde, bo tì bendidya yotu na. Bo tì ñeki ne ñibina temo ke mokusuku mete yi yakama yambile nemeno ké na. Yasi wete, bo kpâl be ne ñibina temo ke yi Njambiyé te ε nyé wuse budya kimó meyasi kó, né wuse ñu meyasi mete ne mesosa.

¹⁸ Bo kél kimó yasi. Yasi hene te yi bo kele ñeki kimó mukele. Bo ñeki botu be ñgay kabidya meyasi bene ñeso bomo.

¹⁹ Ngé bo kele dëte, bo ke ndemó kpasa meyasi mete yi tì yambile na yí ladye ne metu mete yi nje ké, né bo be ne kpasa

joñgwé te yi kpo ne kpo.

²⁰ Ma Timote, bakidya yasi ke yi Njambiyé sima kañe nyé we ké kimote. We tì nyeki numbu yó ke yaw yaw mélépi na. We tì nyeki sendi numbu ke mélombó mete yi wule ke tedya yasi te yi bo lepe lepo nde fañ duwá yasi ké na.

²¹ Baña bomo ke lepo nde, bo ne fañ duwá yasi te. Dete, ε bo si londó ne tikina temo te yi bo ña no ne mbombu ke yi Njambiyé ké. Njambiyé kél ñgikwa ne wuné.

Mékana Yibate yi Pol kétima kénje Timoté

Yo ndi sendi Pol, mō tomun Yesus Krist kete mékana mète yókó, yite a ke jébo ke Rom. Yo mékana yibate yi nyé kétima kénje Timoté ké. Yo sendi njena mékana mènè.

Ké moy mékana mète Pol jéki lero kasi diyó ne ḥgbik ke moy gbakasi. A ke lero sendi nde, ḥgimó kwanje ne sima wuta, yite nde, ḥgimó sɔ̄j ne. A ke bénjɔ̄j bénè sima lì nyé. A ke lero sendi téri te yi bomo ta bē nō ke ḥgimó te yi mboko ta bē ke kē ke siynate ké.

Wuse yakama baka mékana maka ke nyaŋgwé mèngabiyé yini:

1. Pol ke kite Timoté (kumte 1).
2. Kpasa mō te ε bénjgwé Yesus Krist kō békí nan komé bomo tumé kōj ne meyasi me Njambiyé ké? (kumte 2).
3. Mékana me Njambiyé ke kamé kritén ke ḥgimó te yi bomo tumé kōj ne meyasi me Njambiyé ké (kumte 3).
4. Kpasa kritén tónjukwé meyasi me Kumande Yesus Krist. Sendi, Nyaŋgwé Kumande tí lenja nyé na (kumte 4).

¹ Yo mi Pol kete mékana maka. Njambiyé tókuma mi nda yi nyé kwadya kē nde, mi békí mō tomun Krist Yesus, né mi lepi kasi jongwé te yi nyé kpoma nde, a ta nyé botu bête be diyé saŋgwate bénè be Krist Yesus baka.

² Mi kéti kénje we mōnmbé Timoté, sɔ̄j temo mbe. Da Njambiyé nè Krist Yesus, Nyaŋgwé Kumande wusu kēl ḥgikwa ne wé. Bo gwáki ḥgwéte yó, nyé sendi we tete.

Pol ke nyé Timoté deti ke temo

³ Mi ke nyé Njambiyé te yi mi kelé nyé mesay kō wosoko ne pupuna temo nda yi bésajmbambó bembé díkima keló ké. Tu nè yeso mi ke take we mèngimó hénè komé mi ḥgwéta ne nyé ké.

⁴ Mi ke take nda yi we punja ne misidye ke misi ké. Mi ne nyaŋgwé hel te yi

bénjè we ne kókó, né temo mbe tondu ne mesosa.

⁵ Mi ke take tikina temo te yi we nō ke yi Njambiyé kine likisi ké. Nyɔ̄jmbambó Lowis nè nyɔ̄ngwé Enis kandima bē ne njel tikina temo te yite. Mi ke duwe gbate nde, we ke tikó sendi temo dete.

⁶ Dete, mi ke basidye lero nyé we nde: Keló nde, jéj te yi Njambiyé nya we ke ḥgimó te yi mi kasa ne mèbó ke yotu yó ké ḥgbâbikwé.

⁷ Keto Sisiŋ te yi Njambiyé nya ke yotu su ké yeti sisiŋ te yi kele nde, wuse békí ne wó na. Yo Sisiŋ te yi nyé wuse ḥguŋgudye yi kele nde, wuse kwâdzyikwé bésó, bē sendi ne dyano te yi biye temo su ke meyasi.

⁸ Dete, we tí gwaki njón te yi lero kasi Nyaŋgwé Kumande wusu nyé bomo na. We tí gwaki sendi njón te yi lero kasi mbe, ko békó nde, mi ndana ke jébo keto ne na. Ma ndi nde, sine we sâŋgwawé ne mèbóné keto Kimó Tom. Keló dete ne deti te yi Njambiyé nyé we ké.

⁹ Yo Njambiyé te jongwé wuse kwey jeba wuse, né wuse bē botu bénè. A tí kelé dete, keto yi ja kimó mèkele musuna, yasi wéte, yo keto nyé ne ḥguru wene sima si kombile dete. Sendi, keto a ne ḥgikwa. A kpoma nde, a ta kwá ne njé Krist Yesus yí tedye ne wuse ḥgikwa ne. A kpoma dete njombu yaña mèsew mèsew.

¹⁰ Ma a punja ḥgikwa te ndana, keto Krist Yesus, mō te ε jongwé wuse kō njá nje. A sojma deti te yi sɔ̄j bá nō ké. A kwanjma ne njé lepina Kimó Tom yí punje ne kasi kpasa jongwé nè kasi jongwé te yi tí bœyé wéte yeso ké.

¹¹ Njambiyé tembidya mi nde, mi békí mō pelna Kimó Tom, mi békí mō tomun wene nè mō tedya bomo Kimó Tom te kē nō.

¹² Yo keto te yite yi mi saŋgwá ne mèbóné mète yike ndana ké. Ko dete, mi yeti ke gwe njón yaña na, keto mi ke duwe mō te yi mi tikima temo ke yene kó. Mi ke duwe gbate nde, a ne deti te yi bakidye yasi te yi nyé kaŋma nyé mi ké kumó ke nyaŋgwé yeso te.

¹³ We wokuma kpasa mèlepi mète yi punduma ke numbu mbe ké. Keló ndi

nda yi yo lere ké. Benjwe yo ne kwet kwet yí tedye nde, we ke tiko temo ke yi Njambiyé, sendi, we ne mekwadysa, keto wúne Krist Yesus sañgwate.

¹⁴ Bakidya kimó yasi ke yi Njambiyé nya we ké ne deti Kimó Sisiñ te yi diye ke yotu su ké.

¹⁵ We ke duwé nde, botu be Njambiyé hene be diye ke Asi baka tumma kóñ ne mi. Figel benné Hermogen ke njoka botu bête.

¹⁶ Nyangwe Kumande kél ñgikwa ne Onesifor benné botu be tu dyene, keto menjimo budya te a dikima nyé mi deti ke temo. Sendi, ko békó nde, mi bá ke jébo, a ti gwe njón te ke mbombu bomona.

¹⁷ Yasi wete, ke yi nyé njá no ke Rom ké, a kpalma sá mi béké béké de doló.

¹⁸ Nyangwe Kumande kél ñgikwa ne nyé ke keki ne, Nyangwe Kumande ke nyangwe yeso te. Ke njoka bomo hene, yo ndi we nyepo ke kombile duwé budya mekamna mete yi nyé kelma ne mi ke Efes ké.

2

Kasi kpasa mo mesay

me Yesus Krist

¹ Mónmbé, ke be we, bojgo deti ne njé ñgikwa te yi Njambiyé kele ne wuse ké, keto sine be Krist Yesus sañgwate.

² Komé mi dikima tedye we meyasi ké, budya bomo bá ke mbey te beñé. We wokuma meyasi mete, ma tedya sendi yo nyé botu bête be we ne bishina temo ke yan nde, bo yakama kwañdye sendi yo ne jem nyé bessó baka.

³ Jaya sañgwá ne ñgañbiye mebone mete yó keto Krist Yesus nda kpasa soja wené.

⁴ Ngé soja ké ke lu dyambi, ngé nyé góre nde, kum besoja te e kenja nyé ko békó ne mesosa ne nyé, yite a tí keló se meyasi mete yi gbela bomo diki keló yí joñna no metu hene ké na.

⁵ Sendi, ngé mumo kele yína adingbakere nda sokó, a ti be ne sol, ngé nyé ti sedye beñgwé membonga me sokó te na.

⁶ Yo mo benné mbeki te e kele mesay wóndó biriki kó yâkañgwé be bosa mo te e dyé kwaló nyambi te.

⁷ Taka yasi te yi mi lere ké kimote. Yo nde, yo Nyangwe Kumande ta nyé we dyano te yi woko ne njombó meyasi hene te yi mi lere nyé we ké.

⁸ Pán pa take Yesus Krist, nday kumande Davit, a womiya ke njoka benné nda yi Kimó Tom te yi mi pele ké lere ké.

⁹ Yo keto Kimó Tom te yite yi mi sañgwá ne mebóné yi mi diye wotunate ke jébo nda wete mo nyangwe kelna benné mekele. Ma ke be mélépi me Njambiyé, bo ti yaka woto yo na.

¹⁰ Dete, mi ke disima meyasi hene keto botu bête be Njambiyé ma si tóke baka, né Krist Yesus joñgwé sendi bo, né bo nyij diyo ke mbey méluksa mete yi kpo ne kpo.

¹¹ Lépi te yi mi ta lepo ndana ké yakama nde, bomo tiki temo kete. Yo nde, ngé be nde, wuse gwá sine be Krist Yesus, sine be Krist Yesus ta jú sendi.

¹² Ngé wuse disima mebóné sine be Krist Yesus, yite sine be Krist Yesus ta namo sendi. Ngé wuse tone lepo nde, wuse yeti ke duwé nyé na, yite a má lepo sendi nde, a yeti ke duwé wuse na.

¹³ Ngé wuse diye kiné tonje meyasi mete yi wuse si kpo ké, ma a ke tonje ne meyasi mete yi nyé si kpo ké, keto a ti yaka diyo kiné keló yasi te yi nyé ne nguru wené si lepo ké na.

¹⁴ Lépo meyasi maka nyé bessó. Ma kombila lepo nyé bo ke mbombu Njambiyé nde, bo ti lombidyañgwé keto yína gbela lem mélépi na, keto yo yeti ke kamé mumo yaña na, yo kpál bekidyé botu bête be leñgwé meto kete baka.

¹⁵ We ne nguru wó, nyekó sosu sá njé te yi keló yasi ke mbombu Njambiyé nda mo te yi Njambiyé sima si boñé kó. Keló dete nda kpasa mo mesay te e yeti ke gwe njón ke mesay mete yi nyé kele ké. Keló yasi ne njé te yi tedye bomo kpasa lepi Njambiyé yi tedye kasi gbakasi ké.

¹⁶ We ti nyeki numbu ke yaw yaw mélépi na, keto botu bête be lepina dete baka ke tókula londo londo ne Njambiyé.

17 Lepi te yi bo lere ké ta kokile bo nda gba dales. Himene nè Filetas ke njoka botu bete.

18 Bo ma tumo kój ne lepina gbakasi yi lero nde, bemuñ ma si womiyé. Dete, bo ke yangile tikina temo te yi baña bomo tike ke yi Krist Yesus ké.

19 Ko dete, kpasa mèkol me tu te yi Njambiyé sima tèmbidye ké jelnate ne ngbiñ. Yo ketinate ke mèkol me tu te nde: <Baba Mbokó ke duwe botu benné.> Yo sendi ketinate nde: <Mo te ε lere nde, a wókunañgwé ne Baba Mbokó kó tûm kój lóndó ne mèbeyó.>

20 Ke mèjole mete yi nyari biyna nò ké yeti ndi mèjole mete yi bo kelé ne lór ho ne sumba yi mumo dole ke nyangwé tu ké na. Yo sendi ne mèjole mete yi bo kwake kwakó ne jeti nè yi bo wóme wómo ne yekó. Bo býunañgwé ne kpasa mèjole mete yiri ke ñgimo mèjeso, biyna ne bùkwé te yike ke gbelá mèyeso.

21 Dete, ñge mumo dale yotu soñe ke býea mèyasi héné te yi mi lere nò ké, yite a ta nje be nda kpasa mèjole mete yi sa te bakiye ne ñgom ñgom, yo ta kame nyé, mèngimo héné a yakama bù yo yí keló ne kwaló kimó mèkele héné.

22 Tumo kój lóndó ne býea mewobó mete yi begwanjo nè bengondu be nò ké. Sañgo nje te yi joñna ne ñgbéñ, sà nje te yi tiko temo ke yi Krist Yesus. Sañgo sendi nje te yi kwadysé bësó bomo, sà nje te yi joñna ne te wúne botu bête be ñgweta ne Baba Mbokó ne pupuna temo baka.

23 Pupa meto ke lem metando mete yi abalmba. We duwá nde, yo kén siyó ndi ne melombo.

24 Ma mo te ε kelé mesay nyé Nyangwé Kumande nda bala wene kó tì bëki mo melombo na. A jónnañgwé kimóte benné bomo héné. A bëki kpasa mo tedya yasi, bë sendi mo gbisa, ñge mumo kelé býea yasi sungwé ne nyé.

25 A kíta botu bête be lù dyambi ne nyé baka ne wéyna temo. A bëki ne bibina temo nde, Njambiyé yakama keló nde, bo yéñsañgwé temo yi duwe lepi te yi be gbakasi.

26 A kél dete, simande dyano dyan ta yókwé, bo má diyo ke mèrondó me *Kum

býea mèkele yi ndadyé bo ndi, bo kél ndi yasi te yi nyé kwadysé ké.

3

Býea ñgimo ta dyá

1 Dûkwé nde, ke metu mete yi ké nò ke siyna mboko, mèyasi ta nje be sulnate bùdysate.

2 Keto bomo ta be ne kà. Bo ta be botu be kwadysa móni. Bo ta susule yotu ne gbelate. Bo ta be botu be mbenó. Bo ta gbuto ne Njambiyé. Bo ta be ne mbando sungwé ne botu bête be jama bo baka. Bo ta be botu be kpa nè botu be dyàñma sungwé ne mèyasi mete yi wokuna ne Njambiyé ké.

3 Bo tí be ne temo mèkwadysa na, kiné gwena ñgweté bësó na. Bo ta be botu be kutu. Bo tí biye temo ke mèyasi na. Bo ta be sendi nda goñgo njomó. Bo ta bénó kimó yasi, nyé bo ke díté.

4 Bo ta be botu be dyangwa díñó bësó. Mètemo man ta be déké ne haw haw. Bo ta bendifye yotu kwà to te. Bo ta lan kwadysé yasi te yi bo ne ñguru wan gòré ké kwà Njambiyé.

5 Bo ta tedye ke mbombu bomo nde, bo botu be Njambiyé, ma jayna ñgunyudysé Njambiyé yeti na. We tí gbam kol wúne njel bomo nda bête na.

6 Baña ke njoka yan ke díki mbombila, nyiñé ke yíña metu yí sebile baña boma bête be ne metemo ne lep lep baka nde, bo jâya mèlepi man. Mèbeyó ma si ñgangile boma bête. Bo ke bengwé kwaló býea mèyasi héné te yi temo yan gòré ké ké nò.

7 Boma bête ke kwadysé jekina mèyasi kpo ne kpo ké nò, ma ko dete, deti te yi duwe ne yasi te yi be gbakasi wëte yeso yeti na.

8 Botu baka ke lù dyambi sungwé ne lepi te yi be gbakasi, ndi nda yi Yanés benné Yamberes býima ne meso mbombu ne Møyisi ké. Dyano dyan njà dímbiyé. Sendi, tikina temo te yi botu baka tike ke yi Njambiyé ké ti yaka nde, bo jâya bo na.

9 Ma ndi nde, bo tí kumó womaña na, keto bomo héné ta si duwe býea yaw yaw mèkele man nda yi bembam baka yiba Yanés benné Yamberes.

10 Ma ke bε wε, wε bεngwa yasi te yi mi difikima tedye kέ ne kwet kwet. Wε kombila bεnje sendi nda yi mi difikima joŋna nō kέ. Wε duwā sendi meyasi mete yi mi kwadysa kelō kέ, duwε nda yi mi tike ne temo kέ yi Njambiyε kέ. Wε duwā sendi temo gbisa nē temo mεkwadysa mete yi mi nō kέ. Wε duwā sendi nde, mi ne tiŋ.

11 Wε ke kombile duwε nda yi bōmō sōgbita ne mi, tedye mi mεbōne ke An̄tiyos, ke Ikōn nē ke Lister kέ. Yo kwalō tedya nyangwε mεbōne te yin yi mi tī gbise kέ? Ko dete, Nyangwε Kumande joŋgwā mi ke yinɔri hēnε.

12 Botu bete bε ke kwadysa joŋna nda yi Njambiyε kwadysa, kέto bēnε bε Krist Yesus saŋgwate baka, bo ta tedye bo nyangwε mεbōne.

13 Ma yasi wεtε, bεya bōmō, yite nde, botu bete bε sebile bεsō baka ta tōkula lōndō lōndō ke kelna bεya yasi kpo ne kpo. Bo ta sebile bōmō kέ nō, sebile sendi yotu yan ne ḥguru wan.

14 Ma ke bε wε, kέn ndi yō mbōmbu yí nyε temo kέ yasi te yi wε jekima kέ. Yo yasi te yi wε tike temo ne ḥgbik kete kέ, kέto wε duwā mō te ε tedya wε yo kō.

15 Kande ne mōnɔsike wε duwā pupuna mεkana me Njambiyε hēnε te yi bo ketima kέ. Yo yakama nyε wε dyanō, nō duwε nda yi Njambiyε joŋgwε ne mūmō komē nyε tike temo kέ yi Krist Yesus kέ.

16 Yasi hēnε te yi dīyε kεtinate kε mεkana me Njambiyε kέ wúla ke numbu Njambiyε ne ḥguru wene. Yo ke kame yí tedye bōmō meyasi, yí ndeyε bo komē bo kelē bεya yasi, yí kite bo, yí tedye sendi bo nda yi bo yakama joŋna ne ḥgben.

17 Yo dete, nē mō Njambiyε si komsa kε mεnje hēnε, na bε ne meyasi mete yi ta kame nyε yí kέ kelō kwalō kimō mεkele hēnε.

4

1 Mi ke kombile lepo nyε wε ke mbōmbu Njambiyε nē ke mbōmbu Krist Yesus. Yo nyε ta pεsō jōsi botu bete bε ne joŋ nē botu bete bε ma gwe baka. Mi ke kombile

lepo nyε wε, kέto a ta kala nje, sendi, a ta namō.

2 Yasi te yi mi lepe nyε wε kέ, yo nde, pela mεlepi me Njambiyε, lepo yo jeliyε nyε bōmō. Pela mεngimō hēnε, ko bo jaya, ko bo ti jayε. Ndeya bōmō, gayō bo kite sendi bo. Kelō dete, disima meyasi hēnε yí tedye ne bo yasi,

3 kέto ḥgimō ta dyā yi bōmō tī kulo woko se kimō tedya yasi te yi wule pεlε yi Njambiyε kέ na. Bo ta nje kelō meyasi nda yi temo yan gōrε. Dete, bo ta tōkε bεngwε budya jaki jaki bεyεkele kέ nō. Yasi te yi bεyεkele bεte ta lepo nyε bo kέ ta bε ne min ke meto te man.

4 Bo ta pupe meto kέ lepi te yi gbakasi, kpalo nje nyε meto kέ yaw yaw mεkano.

5 Ke bε wε, ke meyasi hēnε wε tī jeki nyε temo kete na. Gbisimaŋgwε mεbōne, kelō mesay me pelna Kimō Tom. Tonjukwε mesay mate yi Njambiyε nya wε kέ kimōte.

6 Ke bε mi, mi me mbe nda mεnjam mete yi bo kumbε kelō ne sadaka nyε Njambiyε kέ. ḥgimō kwanje mbe sima wuta.

7 Mi loŋma dīyambi kimōte. Mi sidya sokō mbe. Mi kombila bεngwε meyasi mete yi wuse tike temo kete kέ kumō ke siynate.

8 Ma ndana, Njambiyε sima bakiyε sol mesay mete tike mi. Sol te bεnja kelna ḥgben mεkele. Nyangwε Kumande wusu, nyε mō te ε pεsε jōsi ne ḥgben kō ta kaŋε yo nyε mi kέ nyangwε yeso te. Yeti ndi mi nyεpō ta bε ne sol te na. A ta nyε sendi bōmō hēnε bε sosa yōkwe ne baka.

9 Saŋgō nje hēnε te yi nje bεnje mi nεdō,

10 kέto Demas leŋma mi, a nya temo pεŋgō ne meyasi mete yi ḥgimō te yōkō. A kwanje kέ pεlε Tesalonik. Keresans kā pεlε Galasi. Ma Tit kwanje kέ pεlε Dalmasi.

11 Ndi Lukas waka sinε nyε. Ḫoŋgō Mark nje nō, kέto a ke kame mi budyate ke say te yi mi kelē nyε Njambiyε kέ.

12 Mi tomma Tisik kεnje kέ Efes.

13 Komē wε ta nje kέ, nō bōj gambo mbe yi duku yi mi tikima kέ Turuwās kέ yi Karpus kέ nje nō, nje bū sendi mεkana,

jeko kwa kwango tekana mete yi bo kelə
nə kotu ké.

¹⁴ Aleksandere te mə mbelə kelma ɓeya
yasi nə mi budiyate. Nyangwe Kumande
ta yɔkidye yo nyɛ nyɛ, yaka nə yasi te yi
nyɛ kelma ké.

¹⁵ Ma wɛ, dīyɔ nə sosc nə nyɛ sendi,
keto a loŋma dýambi nə yasi hene te yi
wuse tedya ké nyɛ bɔ ke dite.

¹⁶ Ke bosate yi mi temma nɔ pile nə
ləpi mbe ke jɔsi ké, ko mumɔ wete nə
wete t̄i njé dīyɔ ke kɔŋ mbe na, bo hene
leŋma mi. Yasi wete, Njambiyɛ bɛŋja bo
nə ŋgwete ke yasi te yi bo kelma dete ké.

¹⁷ Ma ndi Nyangwe Kumande wusu
nyepɔ dīyma pɛl yembə kwɑ nyɛ mi deti,
nɛ mi pel mélépi mənɛ kumɔ njena, nɛ
bomɔ hene be yeti Beyuden baka woku.
A jongwa sendi mi ke numbu bedila.

¹⁸ Nyangwe Kumande ta jongwe mi ke
ɓeya meyasi hene. A ta bakiidye mi yí
nyinje mi ke kandɔ dýene ke dýoɓo. He
lûksa nyɛ kpo nə kpo, *amen.

Njena menyen

¹⁹ Nyenɔ mi Pirisil nè Akilas, nyenɔ
sendi botu be t̄i Onesifor.

²⁰ Erast tikama ke Korent. Mi tikima
Torofim ke kɔnɔ ke Mile.

²¹ Saŋgɔ njé hene te yi kumɔ woŋga
piŋɔ te yi ŋgimɔ abekata t̄i pa kande ké.
Ubul nè Pudens nè Lin nè Kolodiya nè
benjɔŋ busu be woŋga hene ke nyenɔ wɛ.

²² Nyangwe Kumande wusu dīy pɛ wɛ.
A kēl ŋgikwa nə wunɛ.

Mékana mête yi Pol këtima kénje Tit

Yo Pol këte mékana mête yókó kénje Tit. Tit kamma Pol budiyate kë mésay, ε Pol bë ne bívina temo ne nyé.

Mékana mête lépi nde, bekriten tî jojnangwé ne kpatak kpatak na. Yo kë tedye sendi teri mumo hène te yi bo tóke nda tomba ke njoka njój bekriten. Pol kë lèpó sendi kasi kimó tedya meyasi mête yi ne ñgbéj, kite betomba nè begwanjo nè beñgondú nè botu be mésay nde, bo díy ne soso, ma bo më nje nyinje to ke kelna kótú mëkele.

Wuse yakama báke mékana maka ke nyangwé mëngabiyé yitati:

1. Diyó tomba nè yasi te yi mò te ε bû diyó te yâkañgwé keló ké (kumte 1).
2. Mésay mête yi kpasa mò te ε këndé ne njój botu be Njambiyé yakama keló ké (kumte 2).
3. Mëngite nda yi kriten yâkañgwé jojna nò ke njoka bomo (kumte 3).

¹ Yo mi Pol këte mékana maka. Mi ke keló mésay nyé Njambiyé nda bala wené. Mi sendi mò tomun Yesus Krist. Njambiyé nya mi mésay mête yi ñgbéso botu bête be nyé sima tóke baka, né bo tiki temo kë yené, duwé sendi gbakasi. Gbakasi te ke keló nde, mumo jöñnañgwé nda yi Njambiyé kwadysé ké.

² Meyasi menori hène wúla ke bívina temo te yi wuse nò ké. Wuse ne bívina temo nde, he ta bë ne joñgwé te yi kpo ne kpo. Njambiyé ti kél já na, a kpoma dëte njombu yaña mësew mësew.

³ Kë ñgimo te yi nyé pësimá ké ma yaka, ε nyé punjé yo ne nje léri ne yi nyé kañma nyé mi nde, mi pêla ké. Nyé Njambiyé, joñgwé wusu nyé mi deti te yi pele yo.

⁴ Mi kéti mékana maka kénje we Tit. We gba mònmbé, keto sine we hène tiki temo ndi ke yi Yesus Krist. Da Njambiyé nè Krist Yesus, mò te ε joñgwé wuse kò kél ñgikwa ne wuné, nyé sendi wuné tete.

Mesay me Tit ke Kret

⁵ Mi tikima we ke Kret, né we sidye kombila meyasi hène te yi bükwa ké. Sendi, né we tembidye baña betomba mbanjo Njambiyé ke medya hène. We ta keló nda yi mi tedya we ké.

⁶ Mo te ε bû díyó tomba dëte kò tî bëki ne yiña móno beya yasi te yi bo yakama lèpina ne nyé kète na. A bëki ndi ne nyari wëte. Bónó bëne tiki temo ke yi Kumande Yesus. Bo tî kel yasi te yi bomo ta lèpó nde, bo ke jojna ne sap sap, ho bo bónó be mbando na.

⁷ Ma yo nde, mò te ε këndé ne njój botu be Njambiyé kò bëki mò bakidya meyasi me Njambiyé. Dete, a tî bëki ne yiña mejéso te yi bomo yakama ndeyé nyé kète na. A tî bëki mò yeliya ho mò ñgambi na. A tî bëki bala mënjam ho mò sajna wów na. Temo ne tî bëki ne bák bák yí kwá ne yiña beya mënje yí sômbô ne móni na.

⁸ Yasi wëte, a bônó bomo kimôte ke mbey nè, kwadysé sendi kelna kimó yasi. A bëki mò te ε biye temo ne, bë ne ñgbéj, wokuna ndi ne Njambiyé, ñgbisó yotu ke meyasi.

⁹ Yo kimôte nde, a nyéki yotu ne hène ke léri te yi mumo yakama tiko temo kète. Léri te ndi wëte ne yasi te yi wuse tedya ké. Dete, a yakama kite sendi bëso ne nje kpasa tedya yasi. Komête, a má tedye nyé botu bête be lù dyambi ne léri te baka nde, bo ne mejéso.

¹⁰ Yo nde, botu be bëya to ne bùyo. Bo léri lem meyasi mête yi tî kamé mumo ké yí sebile ne bo. Botu bête láj bëjna ke njoka bekriten bête be wulma ke misón Beyuden baka. Bo léri nde, bembam pësinangwé.

¹¹ Wuse kél nde, botu baka díbi mënumbu man, keto bo ke yançile ndingelé móy metu me bomo. Bo ke tedye yasi te yi mumo tî tedya ké kwá ne bëya nje te yite yí sômbô ne móni.

¹² Mbaña mumo wan, gba mò Kret nda bo, a bâ wëte mò punja mëlepi ke njoka yan. A léríma nde: «Botu be Kret gba botu be já kpo ne kpo. Bo nda bénymamó nyan. Bo botu be dýem. Bo táká ndi nje móy yan.»

13 Yasi te yi mumo wan te lepima ké, gbakasi. Ndeya bo kimó ndeynate keto te yite, né bo nje tiki temo ne ñgbeñ ke yi Njambiyé.

14 Keló dete, ma bo nje nyé sosu yan ke yaw yaw mékano me Beyuden nè ke memboñga mête yi wule ke dyano botu bête be señe gbakasi baka.

15 Ngé mumo me pupunate ke mbombu Njambiyé, yite meyasi héné pupunate ke yéné. Ma ngé mumo be ne sembo ke mbombu Njambiyé, ngé be sendi nde, a yeti ke tiko temo ke yi Yesus Krist na, yite meyasi héné yeti sendi pupunate ke yéné na. Yo nde, dyano dyene nè temo ne ne sembo sendi.

16 Bo ke kombile lepo ke numbu nde, bo ke duwe Njambiyé, yasi wete, mékale man ke kpaló tedye nde, bo ke señe nyé. Bo ke keló mékale me nyé ke mbombu Njambiyé. Bo ne beya to sungwé ne nyé. Bo ti yaka keló yiná kimó mékale wete ne wete na.

2

Kasi kpasa tedya mélépi

me Njambiyé

1 Ma ke be we, lepo meyasi nyé bomo ndi nda yi mélépi me Njambiyé tedye ké.

2 Lepo nyé bembam bête be ma jombe baka nde, bo tí jeki nyé temo ke meyasi na. Bo kél yasi ne nje te, né bomo jesi bo. Bo kél yasi ne dyano, tiko temo kimote ke yi Njambiyé. Bo kwâdyikwe bëso bomo kimote ne temo yan héné, gbiço sendi meyasi kimote.

3 Lepo sendi nyé boma bête be ma jombe baka nde, bo jônnañgwé sendi kimote nda kpasa botu be Njambiyé. Bo tí bëki botu be kutu na. Bo tí jeki be bebala menjam na. Bo yâkañgwé nyé bëso kimó meñgité.

4 Bo jônnañgwé dete, né bo tedye bengondu nda yi bo yâkañgwé kwadye ne benjoñó ban nè bëco ban ké.

5 Bo tèdya bo nde, bo bëki ne dyano, jônna pupunate ke mbombu Njambiyé. Bo bândimangwe keló mesay ke tû gwaki yan. Bo kél kimó yasi, tekwe to sungwé

ne benjoñó ban, kambo bomo me nje gbutó sungwé ne mélépi me Njambiyé.

6 Lepo kite sendi begwanjó nde, bo kél yasi ne dyano.

7 Ke meyasi héné, we ne ñguru wó, keló kimó mékale ké no mbombu, né bomo bëj, keló sendi nda we. Dete, komé we tedye bomo yasi ké, tedya nde, we kél meyasi ne ñgbeñ, tedye sendi nde, we ke disse yotu yo.

8 Lepo yasi te yi be gbakasi yi bomo tí ndeyé we kete na, né njón biy botu bête be lú dyambi ne wuse baka, ma bo me nje kwedya yiná yasi te yi bo ta lepina beyate ne wuse kete te.

9 Lepo kite bebala nde, bo têkwé to sungwé ne bëmasa ban ke meyasi héné, keló yasi te yi ta nyé bo mesosa. Bo tí pitidya lepi ke numbu yan na.

10 Bo tí gubu yiná yasi yan na. Yasi wete, bo kpál nje keló meyasi kimote budyate tonje meyasi héné, né bomo tondu jaye meyasi héné te yi wuse tedye ke kasi Njambiyé te ε joñgwé wuse kó.

11 Yo nde, Njambiyé kombila tedye nde, a ne ñgikwa sungwé ne bomo héné yí joñgwé ne bo.

12 Ngikwa te yi Njambiyé kelma ne wuse dete ké ke tedye nde, wuse tí ken mbombu yí keló meyasi mête yi botu bête be yeti ke duwe Njambiyé kele ké na. Sendi, wuse tí ken se mbombu yí wobó beya meyasi me meneti maka na. Ngikwa te ke tedye sendi wuse nde, wuse jônnañgwé ne dyano ke ñgimó te yoko, keló yasi ne ñgbeñ, jônna nda yi Njambiyé kwadye ké.

13 Yo dete yi wuse yâkañgwé jônna yí ladye ne yeso mesosa te yi wuse be ne bëbina temo kete ké. Yo *Yeso te yi Nyançgwé Njambiyé, Yesus Krist te ε joñgwé wuse kó ta punje méluksa mené.

14 A nya yotu ne ne ñguru wene keto su yí koló ne wuse ke beya mékale héné. A kelma sendi dete yí pupudye ne wuse, né wuse be ndingele kandó te yi wokuna ndi ne nyé nyero, né wuse nyé sosu yí keló kimó mékale.

15 Ma meyasi maka, tedya yo nyé bomo, lepo kite bo, gayo sendi bo. Keló dete ne

deti yo hene. Kre, mumo tî yelkwé we na!

3

Jongwe bekriten

¹ Kalangwe lero nyé bo hene nde, bo tékwe to sungwé ne bekum, keló sendi dete sungwé ne baka be kende ne dya baka wokuna ne bo. Bo békki nedó te yi keló kwaló kimó mëkele hene.

² Lero nyé bo nde, bo tî toya mumo ho sâ wow na. Bo békki ne kimó temo sungwé ne bëso, jojna ne te bennë bomo hene.

³ Yo nde, kwey wuse jojnama sendi dete kiné dyano na. Wuse bâ botu be mbando. He köruma tóke beya nje. Kwaló beya mewobô hene dikima namo wuse nda bebala, pusó wuse nde, wuse kél kwaló beya meyasi hene te yi dikima nyé wuse mesosa ké. Sendi, wuse dikima jojna, nyé sosu ke kelna beya meyasi, bë ne nyaungwe temo sungwé ne bëso. Yo bâ nde, bomo bén wuse wule ke beya mëkele musu. He dikima benna sendi tandé su.

⁴ Ma ko dete, Njambiyé te ε jongwe wuse kɔ tedya bomo nde, a ne ḥgikwa, a ke kwadye sendi bo.

⁵ Ke ḥgimó te yite, ε nyé jongwe wuse, yeti keto yiná kimó ḥgben mëkele mete yi wuse ne ḥguru wusu kelma ké na, yo ndi keto a gwá ḥgwete wusu, jongwe wuse ke mebeyo musu ne nje weyna su, pupudye wuse keló nde, wuse jádyikwé ne kókó, bë ne jónja jongwe ne nje te yi Kimó Sisiñ.

⁶ Njambiyé tuŋbusa nyé Kimó Sisiñ te ke yotu su ne nje Yesus Krist, mɔ te ε jongwe wuse kɔ.

⁷ Njambiyé kelma dete, na pesi nde, wuse me ne ḥgben ke mbombu wene, keto a kelma ḥgikwa ne wuse, né wuse nje bë ne jongwe te yi kpo ne kpo. Bibina temo te yi wuse nɔ ké, yo nde, a ta nyé wuse jongwe te.

⁸ Lepi te yi mi léríma ndana ké yakama nde, bomo fiki temo kete. Mi kwádyikwé nde, kombila lero yo kimote, simande botu bete be ma tikó temo ke yi Njambiyé baka ta nyé sosu ke kelna kimó mëkele kë nɔ mbombu. Kimó yasi te yi yakama kamé bomo ké, yori.

⁹ We tî nyeki numbu ke metando mete yi abalmba nè ḥgbenje ḥgbenje kasi medino me bebabá na. We tî nyeki sendi numbu yó ke melombó nè nyena meso ke kasi membonja mete yi Moyisi ketima ké na. Meyasi menori yeti ke kamé yaña na, yo gbélate.

¹⁰ Ngé mumo kelé yasi dete yí báke ne bomo, nò kânda lero nyé nyé. Ngé nyé basidye, nò kâlangwe lero nyé nyé. Ma ke konye, ngé nyé ti woke na, nò dûdya nyé ke kékí yó,

¹¹ keto we duwá nde, njel mumo nda mbete sima jato ke bëya nje, nyé mɔ mebeyo, nyé ne ḥguru wene ke tedye nde, a ma bâló lepi.

Njena lepi

¹² Komé mi ta tomo Artemas ho Tisik kénje pélé yo ké, nò jéw nje dolo mi ke Nikopolis, keto mi pésima nde, mi ta kwanđye ḥgimó abekata womete.

¹³ Saŋgo nje te yi kamé Senas te nyaungwe mɔ duwá membonja nè Apolos ke kendi yan, ma yaña nje bânc bo.

¹⁴ Benjøn busu jéka sendi kelna kimó mëkele kë nɔ mbombu, né bo kam botu bëte be kiné meyasi mete yi mumo yakama jojna nɔ ké. Bo kél dete, ma meyasi mete yi bo kele ke jongwe dyán kë me nje gwe mesengé.

¹⁵ Bomó hene be díyé sine bo wongá baka ke nyeno wé. Nyeno wuse botu bëte be kwadye wuse baka, botu bëte be tiké temo ke yi Yesus Krist baka. Njambiyé kél ḥgikwa ne wune hene.

Μεκана мете yi Pol кетима кенже Filemcıŋ

Yo Pol, mɔ̄ tomun Yesus Krist kete mekana mete yɔ̄kɔ̄, yite a ke jɔ̄bɔ̄ ke Rom. A keti yo kenzje wete kimɔ̄ sɔ̄ wenɛ nde Filemcıŋ ke Kolos. Filemcıŋ b̄a nyangwɛ mumɔ̄. A yeñsama temɔ̄ nje b̄e kriten. A b̄a ne wete bala wenɛ nde Onesim. Ta b̄e Onesim kɔ̄ kelma yin̄a beya yasi sungwɛ ne masa wenɛ, ε nyɛ b̄ɔ̄mbɛ kwā k̄e Rom. A sañgwama ne Pol mate. ε Pol lere Kimɔ̄ Tom Yesus nyɛ nyɛ, ε nyɛ yeñsa temɔ̄ nje b̄e kriten sendi. Ndana, Pol ke ketɔ̄ mekana maka tikɔ̄ ke b̄ɔ̄ Tisik b̄u ne Onesim kwā nɔ̄. Pol ke ḥngweta ne Filemcıŋ ke moȳ mekana maka nde, a b̄en̄a Onesim ne ḥngwete, gbiɔ̄ b̄u nyɛ nda mañ wenɛ, keto Onesim me ndana kriten nda nyɛ sendi.

Wuse yakama b̄ake mekana maka ke meñgabiye yini:

1. Kandina lepi (sek̄e sek̄ete 1-3).
2. Jongwɛ Filemcıŋ (sek̄e sek̄ete 4-7).
3. Pol ke ḥngweta ne Filemcıŋ keto Onesim (sek̄e sek̄ete 8-21).
4. Njena lepi (sek̄e sek̄ete 22-25).

¹ Yo mi Pol, mɔ̄ jɔ̄bɔ̄ keto Krist Yesus. Yo mi sine mañ wusu Timote kete mekana maka kenzje we Filemcıŋ te sɔ̄n̄ temɔ̄ su. Sine wune ke ḥgbɔ̄ kelɔ̄ kiya mesay.

² Wuse keti kenzje sendi dyombu dyusu Apiya n̄e mañ wusu Arisip, mɔ̄ te yi sine bo l̄u dyambi keto Kumande Yesus Krist kɔ̄, ketɔ̄ yo sendi kenzje njɔ̄n̄ botu bete b̄e tike temɔ̄ ke yi Kumande Yesus b̄e diki wesidya ke moȳ tu dyo baka.

³ Da Njambiyɛ n̄e Krist Yesus Nyangwɛ Kumande wusu k̄el ḥgikwa ne wune, nyɛ sendi wune tete.

⁴ Mi ke nyɛ Njambiyɛ wombɛ wosoko meñgimɔ̄ hene, take wɛ komɛ mi ḥngweta ne nyɛ k̄e,

⁵ keto mi ke wokɔ̄ nde, wɛ ke kwadysɛ botu be Njambiyɛ hene budfyate. Sendi, wɛ ke tikɔ̄ temɔ̄ ne ḥgbik ke yi Kumande Yesus.

⁶ Mi diya Njambiyɛ nde, ken mbɔ̄mbu diyɔ̄ sañgwate wúne botu b̄ete be tike sendi temɔ̄ ke yi *Krist baka kwā to te, n̄e wɛ duwɛ kimɔ̄ meyasi hene te yi wuse yakama kelɔ̄ keto Krist k̄e.

⁷ Mañmbɛ, mekwadysa mete yi we kwadysɛ ne b̄emɔ̄j k̄e nya mi mesosa budfyate, nyɛ sendi mi deti ke temɔ̄, keto we kelma nde, temɔ̄ botu be Njambiyɛ b̄eki ne te.

Pol ke ḥngweta ne Filemcıŋ

keto Onesim

⁸ Ma yo keto te yite yi mi ne deti te yi l̄erɔ̄ yasi te yi we yâkañgwɛ kelɔ̄ k̄e nyɛ wɛ, keto mi mɔ̄ tomun *Krist.

⁹ Ko dete, mi ke kpalo ḥngweta ḥngwetanjwɛ ne wɛ keto mekwadysa mete yi wuse nɔ̄ k̄e. Yo mi Pol, tomba mumɔ̄, mɔ̄ jɔ̄bɔ̄ nda yi mi diys nɔ̄ ndana keto Krist Yesus k̄e lere dete.

¹⁰ Mi ke ḥngweta gba ne wɛ keto Onesim. Mi nj̄a nje b̄e sañgwɛ wenɛ, keto mi tedye nyɛ nje Krist, yite mi ke jɔ̄bɔ̄.

¹¹ A t̄i kele yaña mbɔ̄mbu yí kamɛ ne wɛ na. Ma ndana, a me ke kelɔ̄ mesay yí kamɛ ne wuse hene, n̄e wɛ n̄e mi.

¹² Mi ke yɔ̄kidye nyɛ ndana kenzje we, gba nyɛ Onesim, sine nyɛ me muka nda kɔ̄l b̄ene jon.

¹³ Mi kwadysa tika mbe ne nyɛ, n̄e sine nyɛ diy, na pa kam mi ke numbu yɔ̄ piñɔ̄ te yi mi ndi ke jɔ̄bɔ̄ keto Kimɔ̄ Tom k̄e.

¹⁴ Yasi wete, mi t̄i kwadysɛ kelɔ̄ dete kinɛ pa diye we na, me nje b̄e nda mi ke malo wɛ malo. Ma mi kwádyikwɛ nde, yo wûla ke kwadysa te yɔ̄ ne ḥguru wɔ̄.

¹⁵ Ta b̄e Onesim pañma jise ke keki yɔ̄ yi yaka mɔ̄nɔ̄ ḥgimɔ̄, na nje yɔ̄kwe nje diyɔ̄ wúne nyɛ kpo ne kpo.

¹⁶ Ma ndana, yeti ndi ne teri te yi bala siye na, yasi wete, a me sendi ke kimɔ̄ teri kwā yite, a me mañ wusu, sɔ̄n̄ temɔ̄ su. Ke yembɛ, mi ke kwadysɛ nyɛ ne temɔ̄ mbe hene, ma wɛ kwádyikwɛ nyɛ kwā yite, keto nyɛ mɔ̄ te yi wúne nyɛ joñna, nyɛ sendi mañ wɔ̄, keto a ke tikɔ̄ sendi temɔ̄ ke yi Nyangwɛ Kumande.

¹⁷ Nḡe b̄e nde, wɛ ke b̄u mi nda mɔ̄ njɔ̄j wɔ̄, b̄onjɔ̄ nyɛ kimɔ̄te nda wɛ b̄ón̄ gba mi.

¹⁸ Ngé bë nde, a kelma yiña kòtu mèkele sungwé nè wé, ho nde, a nè yiña pilo yó, nò nyéki yo kë to mbé.

¹⁹ Yo gba mi Pol këte dëte nè gba bò mbé. Mi ta gbo yasi te nyé wé. Mi tí gwe nè lèrò nyé wé nde, wé nè pilo mbé na. Pilo te, yo jònja jongwé te yi wé nò këto Kimò Tom te yi mi pelma nyé wé kéké.

²⁰ Gbate mañmbé, kama mi kelò yasi kë yi mi diye wé kéké këto Nyangwé Kumande wusu. Kelò nde, temò mbé béké nè tè, këto wusé sañgwate sine bë *Krist.

²¹ Mi kéti mèkana maka kenje wé dëte, këto mi nè bibina temò nde, wé ta wokò men mbé nda yi wé díki kelò mèngimò hénè kéké. Mi duwà nde, wé ta kelò lañsa yike yi mi diye wé kéké.

Njena lepi

²² Sendi, nò kômbila mbanja tongari tike mi. Mi nè bibina temò nde, Njambiyé ta wokò mèngweta mun, bo má soñé bò nè mi yòkidye nyé wuné.

²³ Epafras kë nyenò wé. Sine nyé kë jébò këto Krist Yesus.

²⁴ Mark nè Aristark nè Demas bù Lukas kë nyenò sendi wuné. Sine bo hénè kë njgbò kelò kiya mesay wëtë.

²⁵ Nyangwé Kumande wusu Yesus Krist kél ñgikwa nè wuné, nyé sendi wuné tète.

Mekana mete yi bo ketima kenje Behebere

Mo te ε ketima mekana mete yoko kenje Behebere kɔ, bo yeti ke duwe dīnɔ dyene na.

Mekana maka jéki ḫeŋe Behebere bete be yeŋsama temo tiko misɔn yan nje ḫe bekriten baka. Ma yasi wete, ḫanja ke njoka yan dikima simta, ho nde, bo yōkwɛ ne koko ḫeŋgwɛ misɔn yan, ho nde, bo tiki temo ke yi Krist gbate. ε bo kete ne mekana maka yi nyε ne Beyuden bete be me bekriten baka deti ke temo, yi tedye sendi bo nde, Krist sima tonje meyasi hene te yi membonja dikima lero kɛ, dete bo tiko yōkwɛ se ḫeŋgwɛ misɔn yan ne membonja mete yite na. Mekana maka ke tedye sendi wuse bekriten hene nde, Krist laŋsama meyasi menori hene.

Wuse yakama baka mekana maka ke nyangwɛ mengabiyε yitati:

1. Krist kwɑ bejaki nɛ Mɔyisi (kumte 1-4).
2. Say nyεna sadaka te yi Krist kwɑ mesay me nyεna mesadaka hene. Sendi, nyεna yotu ne ne ḫguru wene nda sadaka yi Krist nya kɛ, kwɑ mesadaka hene (kumte 5-10).
3. Joŋgwɛ mo te ε tike temo ke yi Krist kɔ (kumte 10-13).

Njambiyε lepinama ne nje

mɔnɔ wene

¹ Ke metu te yi mbombu Njambiyε kwaŋma ne botu be punja meleri menε yi lepina no menga budya te nyε ḫesaŋmbambɔ*f1* busu. A kwaŋma sendi ne bo yi lepina no nyε ḫesaŋmbambɔ busu ne budya menje.

² Ma ndana, ke ḫgimɔ te yoko yi mbokɔ ke kɛ ke siynate kɛ, Njambiyε lepinama nyε wuse ne nje Mɔnɔ wene. A kwaŋma ne nyε yi kusɔ ne mbokɔ, tembidye sendi nyε nde, a nám meyasi hene.

³ Meluksa me Njambiyε ke ḫeŋna ke yi Mɔnɔ. A ndi nda gba Njambiyε. Lepi te yi punde ke numbu ne kɛ ne ḫgungudye.

Yo ke kelɔ nde, meyasi me mbokɔ hene kɛn mbombu dīyɔ kete. Ke nyε ma si kombile nje te yi Njambiyε ta weyε ne messembɔ me bomɔ kɛ, ε nyε nje kwɑ kɛ dīyɔ metidye ke kwey ke mbam bo Njambiyε te ε ne ḫgungudye hene kɔ.

Yesus Krist kwɑ bejaki hene

⁴ Yo nde, Yesus njɔ be nyangwete kwɑ bejaki, ε Njambiyε nyε nyε kpasa dīnɔ laŋsa yan hene.

⁵ Ma yo jaki te nda yi Njambiyε lepima nyε nyε wete yeso nde: <We mɔnmbε, kande ndana mi me sɔŋgwɛ> kɔ? Ho nde, yo jaki te nda yi Njambiyε lepima ke kasi ne nde: <Mi ta be saŋgwɛ wene, a má be mɔnmbε kɔ>?

⁶ Sendi, ke ḫgimɔ te yi Njambiyε tomma ne Mɔnɔ wene njesε ke mbokɔ kɛ, ε nyε basidye lero ke kasi ne nde: <Bejaki bene hene kûsukwɛ mebɔŋ kɔtɔ mbombu ke meneti kano nyε. Mɔnɔ wene te dīyε tomba moy ke njoka meyasi hene.

⁷ Ke pay te yi bejaki bene, Njambiyε ke lero nde: <A ke kelɔ nde, bo ḫeki nda pupɔ, bo botu be mesay bene ḫeki nda lam dīte.›

⁸ Ma ke pay te yi mɔnɔ wene, a ke lero nde: <We gba Njambiyε, we kumande kpo ne kpo. We nám botu bɔ ne nje te yi ne ḫgbeŋ.›

⁹ We kwádyikwɛ ḫgbeŋ mektele, ḫenɔ kɔtu mektele nyε bɔ ke dīte. O Njambiyε, yori yi Njambiyε wɔ kumbuma mutɔ ke to yɔ yi nyε ne we nyangwɛ mesosa! A kelma dete yi tɔke ne we tiko ḫenjɔŋ bɔ.›

¹⁰ Njambiyε lepima sendi ke kasi Mɔnɔ nde: <Baba Mbokɔ, piŋɔ te yi meyasi tiko pa kusuna, we kandima kusɔ meneti. Yo we kusɔ sendi dīyɔ ne gba bɔ yɔ.›

¹¹ Meyasi menori hene ta si yambil, ma ndi we ta bɔne kpo ne kpo. Yo hene ta si beyo nda yi melambɔ si buntɔ no kɛ.

¹² We ta bɔ yo hene kɛ tiko womanja nda yi bo nikε ne melambɔ kɛ. We ta si senjɔ yo. Ma ndi we ta bɔne kpo ne kpo kine senjɔ na.›

¹³ Ma yo jaki te nda yi Njambiyε lepima nyε nyε wete yeso nde: <Dīyɔ metidye ke mbam bɔ mbɛ kumɔ nde, mi siki kawule bependɔ bɔ tiko ke nji mekol mɔ> kɔ?

¹⁴ Ma dete, bejaki be nda? 'Bo hene yeti botu be mesay be Njambiyε na? 'Bo yeti mesisin mεte yi Njambiyε tome yí kε kamε botu bεte be ta be ne jongwε te yi kpo ne kpo kε na?

2

Kasi jongwε te yi Njambiyε

nyε wuse kε

¹ Ma dete, wuse bākidya mεlepi mεte yi wuse wokuma kε ne gbem, kambo he me nje yambile duwε ke kimɔ nje.

² Lεpi te yi bejaki be Njambiyε njá lεro kε bā kpasa lεpi. Bomɔ hene be payma lepi te diyɔ kine bεngwε yo baka dīkima saŋgwε ne pɔnsi te yi yakama ne bo.

³ Ma nje wuse yeliye kpasa jongwε te yi Njambiyε nyε wuse kε, he má nje kelɔnan yí diyɔ nɔ ke pɔnsi te? Nyangwε Kumande ne nguru wenε kandε nje pele kasi jongwε te. Botu bεte be wokuma yo baka njá jaye gbate nyε wuse nde, yasi te yi bo lεre ke kasi jongwε te kε, yo kpasa lεpi.

⁴ Njambiyε sendi dīkima kelɔ mεyekambiye nε nyaŋgwε mεyasi nε kwalɔ nyaŋgwε mεkele wεte wεte, nyε sendi bo mεyasi mεte yi Kimɔ Sisiŋ nyε mumɔ kε nda yi nyε kwaduγε. A kelma dete yí tedye nde, yasi te yi bo dīkima lεro kε bā gbakasi.

Njambiyε ke tedye mɔ te ε ta

jongwε bomɔ kε

⁵ Yo nde, Njambiyε tī tembidye bejaki nde, yo bo ta namɔ jɔnja mbokɔ te yi ta nje yi wuse lεre nɔ kε na.

⁶ Yasi wεte, ke yike yi wuse lεre kε, wεte mumɔ lεrima womanja ke mɔy mεkana me Njambiyε nde: <Ngambiyε, mumɔ ba nda, nε wε taki nyε? Mɔnɔ mumɔ ba nda, nε wε nyε misi ke yotu nε?

⁷ We paŋma kelɔ nde, a dīy nɔmε, bejaki mbɔmbu yi yaka mɔnɔ kum ngimɔ. We njá tonjε nyε ne mεluksa hene, nganε sendi nyε. [We tembidye nyε nde, a nām mεyasi mεte yi we kusuma kε.]

⁸ We kaŋma mεyasi hene tikɔ ke nji mεkol mεne. Yi wuse lεre nde: <Ngambiyε kaŋma mεyasi hene tikɔ ke nji mεkol mεne> kε, yite nde, a tī bukwε ko yaŋa wεte ne wεte na. Yasi wεte, kumɔ ndana wuse yeti ke bεŋε nde, a kaŋma mεyasi hene tikɔ ke nji mεkol mεne na.

⁹ Ma kwey Njambiyε paŋma kelɔ nde, Yesus dīy nɔmε, bejaki mbɔmbu yi yaka mɔnɔ kum ngimɔ. Yasi wεte ndana, wuse ke bεŋε nda yi Njambiyε tonja nyε ne mεluksa, nganε sendi nyε kεt mεbɔnε mεte yi nyε saŋgwama nɔ ke sɔŋ kε. Dete, kεt Njambiyε ne ngikwa, Yesus sɔmbuma sɔŋ kεt boŋɔ hene.

¹⁰ Yo Njambiyε kuse mεyasi hene, yo nyε dīy sendi ne yo hene. A bεŋma kimɔtε nde, Yesus kwāŋ ne nje mεbɔnε yi bε nɔ ne njołolo ke mεyasi hene, nε bɔnɔ bεne budyate bε ne ngabiyε ke mεluksa me Yesus. Yo Yesus bute nje yí jongwε ne bo.

¹¹ Yo nyε ke pupudye boŋɔ kaŋε nyε Njambiyε. Nε nyε nε botu bεte, bo hene ndi ne kiya saŋgwε wεte. Yori yi nyε yeti ke gwe njɔn te yi jeba bo nde Bemaŋ bεne kε.

¹² A ke lεro nyε Njambiyε nde: <Mi ta lεro kasi yɔ nyε bemaŋ bεmbe. Mi ta temε ke mbɔmbu nɔŋɔ botu bɔ hene, jembina yí lukse ne wε.›

¹³ ε nyε lεre sendi nde: <Mi ta bε ne bεbina temɔ hene pele yi Njambiyε>, lεro sendi nde: <Mi waka sine boŋɔ bε Njambiyε be nyε kaŋma nyε mi baka.›

¹⁴ Ma bɔnɔ bεte bε nyε lεre nɔ baka, yo wuse botu bε mεneti maka bε ne mεmbundɔ nε mεkiyɔ baka. Yori yi Yesus ne nguru wenε boŋma sendi tεri su, na gwe yí yaŋgile ne dεti *Kum bεya mεkele. Kεt yo nyε, Kum bεya mεkele kɔ kele nde, boŋɔ gwāki.

¹⁵ Yesus kelma dete yí jongwε ne botu bεte bε gwā wɔ sɔŋ kwey, dīy nda bebala ke ndiŋgεlε jongwε dyan hene baka.

¹⁶ Yo gbate nde, a njáki nje kamε bεnday bε Abaraham, a ti njáki kamε bejaki na.

¹⁷ Dete, yo bā kimɔtε nde, a bɔŋ tεri

bemaj ke menje hene, na be nyangwe kum botu be nyena sadaka te ε gwe bomo njewete, nyε temo ke mesay me Njambiyε yi sojε ne ηgambi ne ke to bomo, saŋgwε bo bene be Njambiyε.

¹⁸ A bejma mebōne ke ηgimο te yi nyε saŋgwama ne mebōbilan kέ. Dete ndana, a yakama kame botu bete be saŋgwε sendi ne mebōbilan baka.

3

Yesus Krist kwə Moyisi

¹ Wune njɔŋ, Njambiyε jebama sendi wune nde, wune bēki botu bene. Dete, wune kāja misi yi bejne ndi ne Yesus. Nyε mo te yi Njambiyε tomma kō. Nyε sendi nyangwe kum botu be nyena sadaka te yi wuse tike temo ke yene ke mbombu bomo kō.

² A tonja mesay hene kimote ndi nda yi mo te ε tembidya nyε nya nyε nde, a kēl kέ. A tonja yo ndi nda yi Moyisi kelma kwey ke njoka kandō bōnō be Njambiyε kέ.

³ Yo nde, ke njoka tū nè mo te ε sume yo kō, bo lúksa mo te ε sume kō, yeti tū na. Ke njoka Yesus nè Moyisi, yo dete sendi, yo yakama nde, bo lúksa Yesus kwə Moyisi.

⁴ Tū hene, yo mumo sume yo, ma ko bēkō dete, yo Njambiyε kele meyasi hene.

⁵ Ngε be Moyisi, a tonja mesay mene hene kimote ke njoka kandō bōnō be Njambiyε nda mo mesay. Mesay mene bā nde, a kānda lepo yasi te yi Njambiyε ta nje lepo ke metu te yi nje kέ.

⁶ Ma ke be *Krist, a tónjukwε ne mesay mene hene kimote nda Mōnō te ε dīye ne tū saŋgwε kō. Ma ngε wuse kē mbombu dīyc ne ηgbingim, bē ne bībina temo te yi nyε wuse mesosa kē kumō ke siynate, yite wuse tū te.

Njambiyε ta nyε botu bene mewedya

⁷ Yori yi Kimō Sisiŋ lepo nde: «Muka ngε wune woke men ne,

⁸ wune tī deskwε metemō mun nda yi besaŋmbambō bun kelma dētina to sungwε ne Njambiyε ke kongor bofe ne nyε kέ na.

⁹ Njambiyε nde: Ko bēkō nde, bo bejma mekele mete yi mi dikima kelō ke mesew kamoni kέ, bo bobuma mi yi bejne ne yasi te yi mi ta kelō kέ.

¹⁰ Yo kelma nde, mi wōku ηgambi sungwε ne bo, ε mi lepe nde: Menjimο hene, metake man londunate ne mi. Ko, bo tī kwadys duwe menje membe na.

¹¹ Dete, mi wokuma ηgambi, ε mi kinja nde, ko bo tī nyiŋe gba ke mbey mewedya membe na.»

¹² Wune njɔŋ, wune dīy ne sɔsɔ, ma baŋa ke njoka yun me nje dīyc kiné tiko temo se ke yi Njambiyε na. Yo yakama kelō nde, bo tūm kōn ne Njambiyε te ε ne jōn kō.

¹³ Ma baka kīta bēsō metu hene pījō te yi muka te yi wuse lepe no kέ ndi kete, kambo mēbeyc me nje sebile wune yi dēsē ne metemō mun.

¹⁴ Yo nde, ngε wuse kē mbombu dīyc ne ηgbingim, bē sendi ne bībina temo te yi wuse bā no ne mbombu kē kumō ke siynate, komete, sine be *Krist ta be ne ηgabiyε ke meyasi hene.

¹⁵ Yo dete yi mekana me Njambiyε ke lepo nde: «Muka ngε wune woke men ne, wune tī deskwε metemō mun nda yi besaŋmbambō bun kelma dētina to sungwε ne Njambiyε kέ na.»

¹⁶ Ma be nda si wokō men Njambiyε nje kpalō kelō yasi te yi kwadys temo ne kέ? Yeti ndi kiya botu baka be Moyisi punja sojε bo hene ke Ejipt baka kele dete na?

¹⁷ 'Ma Njambiyε ma wōku ηgambi sungwε ne be nda ke mesew kamoni? 'A ti ma wōku ηgambi sungwε ndi ne kiya botu baka be kelma bēya yasi, ε bo saŋgwε ne sɔŋ ke moy kongor baka na?

¹⁸ 'Ma Njambiyε ma kinjāngwε nde, be nda tī nyiŋe ke mbey mewedya menε? 'Yo ti ma bēna ndi kiya botu baka be kelma da meto sungwε ne nyε baka na?

¹⁹ Dete, he ke bejne nde, Njambiyε tī jaye nde, bo nyiŋa ke mbey te na, keto bo tī tike temo ke yene na.

4

¹ Njambiyε kromā nde, wuse yakama nyiŋe ke mbey mewedya menε. Ma dete,

piño te yi njimō nyijnate ndi kete, he dīy nē sōsō, ma mbaña mumō ke njoka yun me nje kōrō nyijnate take nde, a tikama nē njimē.

² Ma he wokuma sendi Kimō Tom te ndi nda yi besanjmbambō busu wokuma nō sendi kwey ke konjor kē. Bo wokuma Kimō Tom te, yasi wete, yo tī kame bo yaña na, kēto bo wokuma ndi wokō kine tiko temō kete na.

³ Ke be wuse be tike temō kete baka, wuse ke nyijē su ke mbey mewedya mete yi Njambiyē lepima nde: <Mi wokuma njambi, ε mi kinja nde: Ko bo tī nyijē gba ke mbey mewedya membe na.› Njambiyē lepima melerpi maka, ko bēkō nde, a ma kiki sidye mesay menē kome nyē kusuma nē mbokō kē.

⁴ Womaña ke mēkana me Njambiyē, ke kasi metu yitan jō yibate yi yo lerep kē, ε nde: <Njambiyē kelma mesay menē hēne ke metu yitan jō wete, ma ke yitan jō yibate, ε nyē wedya.›

⁵ Nda yi wuse kandima si lero ndana kē, mēkana me Njambiyē ke basidye lero sendi waka nde: <Ko bo tī nyijē gba ke mbey mewedya membe na.›

⁶ Ma botu bēte be kandima wokō Kimō Tom te baka tī nyijē ke mbey mewedya mete na, kēto metemō man bā nē keskere. Yasi wete, muka baña yakama nyijē ke mbey mewedya mete.

⁷ Yori yi Njambiyē ke tembidye sendi wete jōnja njimō te yi nyē jeba nde muka kē. Mesew kwañma ke kōnte budfyate, ε nyē lerep lepi te yi wuse lepima ndana kē nē numbu Davit nde: <Muka njē wuse woke men nē, nē tī deskwē metemō mun na!›

⁸ Ma Yosuwa má kendi nē besanjmbambō busu kumō nō ke mbey mewedya mete, ma Njambiyē tī lerep se kasi wete njimō mewedya ke kōnte na.

⁹ Dete, Njambiyē kombila wete njimō mewedya yi ke bōjna nē yi yeso *Saba nyē botu bene.

¹⁰ Mō te ε nyijma ke mbey mewedya me Njambiyē kō ke wedya ke mesay menē hēne nda yi Njambiyē wedyama nō ke kōj mesay mete yene kē.

¹¹ Dete, he nyēki sosu su hēne yī sa-

nje te yi nyijē ke mbey mewedya mete, kambo baña me nje kelō dā metō nda besanjmbambō busu kōrō nē nyijnate ke mbey mewedya mete.

¹² Wune kēl dete, kēto melerpi me Njambiyē nyēki mumō kpasa jongwē, yo sendi nē ngungudye. Yo lōj mumō ke temō kwā yi kafa te ε nē menumbu mete yiba yakama kelō kē. Yo nyijā ndi pōkē kumō ke moy mbumō temō, nyijē kumō ke moy dyōngō ke to. Yo kén kumō ke mejanjwe me yotu, kumō sendi ke dyōngō te yi moy meyesō. Yo ke nembe punje medyano nē metake mete yi dīyē ke temō mumō kē.

¹³ Ke meyasi mete yi Njambiyē kusuma kē, kine yaña wete nē wete sōdyate ke mbombu wene na. A ke bējē meyasi hēne te yi nyē kusuma kē nē loŋgo loŋgo. Meyasi hēne te yi wuse kelma kē, he ta temē ke mbombu wene pile yo nyē nyē.

Yesus Krist kwā nyāngwe botu

be nyēna sadaka hēne

¹⁴ Wuse me ndana nē nyāngwe kum botu be nyēna sadaka te ε kwañma bari hēne kō. Yo Yesus te Mōnō Njambiyē ε bendima kē kwey ke dyōbō kō. Dete, he tīki temō nē njebik ke yene ke mbombu bomō.

¹⁵ Kēto Yesus te nyāngwe kum botu be nyēna sadaka wusu te yi wuse lerep nō kō tī dīyō kine gwe njgwete wusu ke metekō mete yi wuse nō kē na. A sañgwama nē mēbōbilān ndi nda wuse ke menje hēne. Yasi wete, ko a tī kele nē yinā mēbeyō na.

¹⁶ Dete, he kēn ndana nē bībiña temō ke kēki siya bekum te yi Njambiyē te ε nē njikwa kō, na tiki wuse nē njgwete ke bēya mēkele musu, kelō njikwa nē wuse yī kame wuse kome yinā yasi dyā wuse kē.

5

¹ Yo nde, ke yi nyāngwe kum botu be nyēna sadaka hēne, bo tōka nyē ndi ke njoka bomō tembidye nyē, na kel mesay me Njambiyē yī kame nē botu bēte. Mesay menē, yo nde, a bōj meyasi nyē Njambiyē, kelō sendi sadaka nyē nyē kēto mēbeyō me bomō.

² A yakama woko yasi te yi dyā kē yi botu bēte bē ndekima mēyasi, nē baka bē jate kē yinā mēnje baka, kēto yo dyāñ sendi nyē nda bo.

³ Yo kēto te yite yi nyē yâkañgwē nyē sadaka, kēto mēbeyō mēte yene nē ḥguru wene nē yi botu bē kandō sendi.

⁴ Mumō ti bōñ nyāngwē dīyō te nē ḥguru wene na. Yasi wete, yo Njambiyē nē ḥguru wene jeba mumō tembidye nyē nda yi nyē kelma kwey nē *Arōn kē.

⁵ Kē yi *Krist, yo bā sendi dete. Nyē nē ḥguru wene tī bū nyāngwē dīyō kum botu bē nyēna sadaka nyē kē yotu nē na. Yasi wete, yo Njambiyē lēre nyē nyē nde: <Wē mōnmbe, kande ndana mi mē sōngwē.›

⁶ Yo nda yi yo kētinate sendi womaṇa kē mēkana mē Njambiyē nde: <Wē mō nyēna sadaka kpo nē kpo nda Mēlkisedek.›

⁷ Kē jongwē dyene kē mēneti maka, Yesus dīkima ḥgwēta jaña kembidya dētinate punjē misidye kē misi kē mbōmbu Njambiyē te ε bā nē deti te yi soñe sōñ kē yotu nē kō. ε Njambiyē wokē mēngwēta mēnē, kēto Yesus pidya yotu kē mbōmbu wene.

⁸ Ko bēkō nde, a bā gbate Mōnō wene, a kwaṇma nē nje mēbōne yí jekē nē kelna yasi te yi Njambiyē kwaduyē kē.

⁹ Kē Njambiyē ma si nyē nyē deti te yi tonjē mēyasi hēnē kē, ε nyē nje bē mō te ε bute nje yí jongwē nē bōmō hēnē bē kelē yasi te yi nyē lēre yí nyē bo jongwē te yi kpo nē kpo.

¹⁰ Dete, ε Njambiyē tembidye nyē nde, a bēki nyāngwē kum botu bē nyēna sadaka nda Mēlkisedek.

He kēl mēyasi mēte yi goto bōmō

¹¹ Wuse nē budya mēyasi mēte yi wuse yakama lērō nyē wune kē kasi nyāngwē kum botu bē nyēna sadaka kō. Yasi wete, yí nēmbe nō, yo nē dētō, kēto wune yeti se kē biye to mēyasi nedō nda yi mbōmbu na.

¹² Ma, kē budya ḥgimō te yi sima kwā kē, ma wune mē ndana botu bēte bē yakama tedye mēyasi nyē bēsō, yasi wete, yo kē diye ndana nde, bo bāsidya tedye sendi wune bosa mōnō mēyasi mēte yi bo

kandima tedye wune mbōmbu kē mēlepi mē Njambiyē kē. Wune mē ndana nda bōnō bēte bē ndi kē dye bēri baka. Nē nde, wune dyāki mēdye mēte yi nē dētō, wune ke kpalō kelō nde, bo nyēki wune mōrōku mēbēri nē kōkō.

¹³ Yo nde, mō te ε ndi kē dye bēri kō ndi nē gbēla mōnōsikē. Njel mō te mbēte tī pa duwe nēmbina yasi te yi nē ḥgbēn nē yasi te yi bē kōtute kē na.

¹⁴ Ma dētina mēdye bēja goto bōmō. Njel botu te bēte yakama nēmbe kīmō yasi nē bēya yasi, kēto bo nya sosu yan kē jekina mēyasi mēte, ε bo si yila nō.

6

¹ Ma dētē, he kēn kēndō mbōmbu jekē mēyasi mēte yi bēnē goto bōmō. He tī dīyō ndi kē kiya mbey kē bosa mēyasi mēte yi bo tedya wuse ke kasi *Krist kē na. He ma si tembidye mēkol mē tū, he tī bāsidya tembidye se na. He sima lērō yo nyē wune, yo nde, bōmō tūm kōj nē mēkele mēte yi kē nē mumō ke nje sōñ kē, yēnsa temō tikō ke yi Njambiyē.

² He sima nēmbe njoka tōpuna bōmō kē mōrōku te yi kwaṇna kē nyē wune, lērō kasi kasa mēbō kē yotu bōmō te yi kelna kē nē kasi womiya bēmūn nē kasi pēsina jōsi te yi Njambiyē ta pēsō kē siyna mboko kē.

³ Ma ndana, ḥgē Njambiyē jayē, he tī bōnē ndi warī na, he ta kē mbōmbu.

⁴ Njambiyē paniya puyē nyē bānā bōmō. Bo nē ḥguru wan bēnēma nde, yasi te yi Njambiyē nya bo kē gba kimote. Bo bēnēma sendi mēkamna mē Kimō Sisiñ.

⁵ Bo bēnēma gbate nde, mēlepi mē Njambiyē kīmō yasi, kande bēnēna nyāngwē ḥgungudye ḥgimō te yi ta duwe nje kē.

⁶ Botu bēte bēnēma duwe mēyasi mēnōri hēnē. Yasi wete, bo kpalma tūm kōj nē Njambiyē. Ma dētē, nje te yi bo yakama kelō nde, botu bēte yēnsāngwē sendi temō nē kōkō kē yeti se na. Yo nda bo nē ḥguru wan ke kala ḥgba Mōnō Njambiyē ke kroa, kelō nde, bōmō wūngwē nyē.

⁷ He pāñ bū yekambiye nē mēneti. ḥgē mbiyō dīki nō nē kpi kpi kē yinā mbey, ḥgē mōrōku dīki nyiñē mēneti bōsē yo,

ηγε μενετι μετε jongwe nyambi yi kamε ne botu bete be kelma ηγωαŋ womεte baka, yite Njambiyε ke nyε μενετι μετε mεkombila.

⁸ Ma ηγε μενετι μετε kpale kelɔ nde, membunjo μετε yi ne mesoru nda mεngombiya kε jōŋ kete, yite bomo bέja μενετι μετε soŋe misi, Njambiyε má kita ne yo si lodye yo ne ηgito.

⁹ Wune njɔŋ, sɔŋ temo su, ko bεko nde, wuse lēpinangwe dete, wuse ne bibina temo nde, wune ke gba kimɔ nje te yi ta kelɔ nde, Njambiyε jōŋgwε wune.

¹⁰ He lépi dete, keto Njambiyε yeti mo te ε kele yasi kɔtute na. A tί leŋsa mesay μετε yi wune kele nε mεkwadysa μετε yi wune tedya sungwε ne nyε kε na. Mεkwadysa μετε ke bεŋna ke kimɔ meyasi μετε yi wune kelma sungwε ne botu bεne nε yi wune kε mbɔmbu kelɔ kε.

¹¹ Ma yasi te yi wuse gɔrε kε, yo nde, mumɔ hεne ke njoka yun nyɛki sosu ne hεne ke kelna mesay dete kumɔ ke siynate. Dete, wune ta bε ne meyasi hεne te yi wune bε ne bibina temo nde, wune ta bε nɔ kε.

¹² Ma wuse yeti ke kwadysa nde, dγεm b̄iya wune na. Yasi wεtε, he kwádyikwε nde, wune kēl nda yi botu be Njambiyε bεte be tike temo ke yεnε, bε sendi ne tij kele kε. Bo ke nje bε ne kimɔ meyasi μετε yi nyε kpoma tike bo kε.

Njambiyε tónjukwe meyasi μετε yi nyε si kpo kε

¹³ Ke ηgimɔ te yi Njambiyε kpoma yiŋa yasi nyε Abaraham kε, a lεpima kinja yotu ne ne ηguru wenε, keto mbarja mo te ε kwaŋma nyε, na kinja yotu mo te yeti na.

¹⁴ A lεpima kinja yotu ne nde: <Gbakasi, mi ta tonjε we ne mεkombila, kelɔ nde, bεnday bɔ nyɛbi nyεbɔ kε nɔ mbɔmbu.>

¹⁵ Abaraham wokuma dete, ε nyε kele tij ladys. Dete, ε nyε nje bε ne yasi te yi Njambiyε kpoma nde, a ta nyε nyε kε.

¹⁶ Ke yi bomo diki kinja nɔ kε, bo kinjangwe ne dīnɔ mo te ε bε nyangwεte kwā bo kɔ. Ηγε mumɔ kinja dete, yo ke

tedye nde, lepi te yi nyε lεpε kε, gbakasi. O bέja, meso te yi bα kε njoka yan kε tί kε se mbɔmbu na.

¹⁷ Dete, Njambiyε kwadysa tedye ne nje te yite nyε botu bεte be nyε si kpo yiŋa yasi nyε bo baka nde, ko a tί dīyɔ kinε tonjε yasi te yi nyε si kpo kε na. Yi tedye ne yo, a lεpinama nje kinja sendi yotu.

¹⁸ Ke meyasi maka yiba, yite nde, ηγε Njambiyε si kpo yiŋa yasi, kinja sendi yotu ne, yaŋa tί sεnɔ se kete na. Ko a ti kél ja na. Dete, pε wuse botu bεte be sɔma ke yasi ne baka, yo ke nyε wuse nyangwε deti te yi bε ne bibina temo ne ηgbik ke meyasi μετε yi nyε sima kpo nyε wuse kε.

¹⁹ Bibina temo te yi wuse nɔ dete ke yi Njambiyε kε ke kelɔ nde, wuse dīy ne ηgbingim kinε ndεnsa na nda yi dindε tembidye ne landi ne njik ke sombu kε. Bibina temo te ke kelɔ sendi nde, wuse lānsangwε lambɔ te yi bo kεsa petɔ ne mbεy te yi ne kiyɔ kε nyiŋe kumɔ ke moyte mate.

²⁰ Yesus ma kakε nje nyε wuse, kandε kumɔ mate, ε nyε nje bε nyangwε kum botu bε nyεna sadaka kpo ne kpo nda Melkisedek.

7

Kasi Melkisedek te mo nyεna

sadaka nyε Njambiyε

¹ Melkisedek kɔ bα kumande Salem.*f1* A bα sendi mo nyεna sadaka nyε Njambiyε te ε kwaŋma meyasi hεne ke kwey kɔ. Ke ηgimɔ te yi Abaraham bα ke yɔkwε ke loŋna dyambi komε nyε laŋsama bεfya bekumande kε, ε Melkisedek teme kε saŋwa ne nyε kwā nyε nyε mεkombila.

² Ke meyasi hεne te yi Abaraham yɔkwā nɔ ke dyambi kε, a baki ma kwalɔ yasi hεne ke mεngabiyε kamɔ kamɔ. ε nyε bε ηgabiyε kwalɔ meyasi μετε wεtε wεtε nyε Melkisedek. Faŋ to dīnɔ Melkisedek, yo nde: Kumande te ε ne ηgbεŋ. Sendi, nyε kumande te ε Salem, yite nde: Kumande te ε kele nde, bomo dīy ne tε.

³ A kinε saŋgwε na, a kinε nyangwε na, a kinε bεsaŋmbambɔ na. Ko bo yeti ke

ləpə kasi jariki ne, ho ləpə nde, a gwə na. Dete, nyə nda Mənə Njambiyə, nyə mə nyəna sadaka nyə Njambiyə kpo ne kpo.

⁴ Ne bēja ndi, a bā gba nyāngwəte budyate. Ko nyāngwə sañmbambo wusu Abaraham ne ḥguru wenə, ke meyasi hēne te yi nyə yōkwā nō ke dyambi kē, a bakiya kwalō yasi hēne ke meyəgabiyə kamō kamō, bū ḥgabiyə kwalō meyasi mete wete wete nyə nyə.

⁵ Ke njoka bənday be Levi baña kete botu be nyəna sadaka nyə Njambiyə. Memboŋga mə Njambiyə te yi Møyisi ketima kē ke nyə bo deti te yi diyə ḥgabiyə kamō ke mebō mə mumō hēne ke kandō Isarayel. Yite nde, bo diya ndi ke mebō mə bəmaŋ ban, ko bəkō nde, bəne bo hēne wúla ndi ke məkiyō mə Abaraham.

⁶ Ma ke bē Melkisedek, a yeti ne nday Levi nda bo na. Ko dete, a bənja ḥgabiyə kamō ke mebō mə Abaraham. A kā sendi mbəombu yí nyə Abaraham məkombila, nyə mə te yi Njambiyə kromma meyasi nyə nyə kō.

⁷ He duwā gbate nde, mə te ε nyə jakɔɔ məkombila kō kwā mo te ε bū məkombila bongō ke mebō məne kō. Yite kiné meso na.

⁸ Ke yi bənday be Levi te yi wuse ləpə nō be bū ḥgabiyə kwalō meyasi wete wete ke njoka meyəgabiyə kamō ke meyasi hēne te yi mumō bē nō kē, bo gbela botu bete be ta si gwe gwakō. Ma yasi wete, ke yi Melkisedek, məkana mə Njambiyə lépi nde, nyə mə te ε bənja ḥgabiyə te ke mebō mə Abaraham kō, nyə mə te ε ne joŋ.

⁹ He yakama ləpə nde ḥge? Ko Levi, nyə mə te ε diki bū ḥgabiyə kamō ke mebō mə njoŋ ne kō nya sendi ḥgabiyə kamō te yene nyə Melkisedek kome Abaraham nya nyə ḥgabiyə te yene kē,

¹⁰ ko bəkō nde, ke ḥgimō te yi Melkisedek temma kē sañgwa ne Abaraham kē, Levi tī pa jadye na. Wuse lépi nde, a nya Melkisedek yasi ne nje Abaraham, keto Levi nday Abaraham, nyə məkiyō məne.

¹¹ Mesay mə nyəna sadaka nyə Njambiyə te yi bənday be Levi díkima kelō kē

bā njuku memboŋga mete yi Njambiyə nya kandō Isarayel kē. Ma mesay mete yi bo kelma kē má tonjukwə meyasi hēne te yi Njambiyə kwadya kē, ma wete mə nyəna sadaka dèle ε bənjanama ne Melkisedek tī nje se tikō mōy tū *Arōn na.

¹² Yo nde, ke wete jōnja bō mesay mə nyəna sadaka dīya, yo diya nde, memboŋga sənjināngwə sendi.

¹³ Ma Nyāngwə Kumande wusu te yi wuse ləpə nō waka kō wúla ke yiŋa kandō dèle. Wete mə kandō te tī pa bē mə nyəna sadaka nyə Njambiyə wete yeso na.

¹⁴ Bomō hēne ke kombile duwē nde, Nyāngwə Kumande wusu kō wúla ke kandō Yuda. Kome Møyisi ləpima kasi botu be nyəna sadaka nyə Njambiyə kē, a tī ləpə kasi wete mə kandō te na.

Kasi Mō te ε nda Melkisedek kō

¹⁵ Mesay mə nyəna sadaka te yi botu be kandō Levi díkima kelō kē tī bē ne deti te yi tonjé yasi te yi Njambiyə kwadya kē na. Yasi te yi tedye ne sañsaŋ nde, yo dete kē, yo keto Njambiyə njā təmbidye mbaña mə nyəna sadaka dèle, mbete nda Melkisedek.

¹⁶ A ti bón dīyō mə nyəna sadaka, keto a wúla ke wete kandō botu be nyəna sadaka nda yi memboŋga mə bomō pəse kē na. Yasi wete, a bón dīyō te, keto nyə ne ḥgungudye te yi dīyō ne joŋ kpo ne kpo.

¹⁷ Yo kwaŋnama dete nda yi məkana mə Njambiyə ləpə ke kasi ne nde: <Wə mə nyəna sadaka kpo ne kpo nda Melkisedek.>

¹⁸ Dete, Njambiyə sima lī memboŋga mete yi mbəombu, keto yo tī bē ne deti te yi kelō yaŋa na. Sendi, yo tī bē ne deti te yi joŋgwē mumō na,

¹⁹ keto memboŋga mete tī kelē nde, mumō bēki ne ḥgben kē mbəombu Njambiyə na. Ma ndana, yo mə ne yiŋa yasi te yi kwaŋma memboŋga. Yo yasi te yi wuse bē ne bībina temō kete, yo ke būte wuse nje yí kē nō ke kəki Njambiyə.

²⁰ Ke meyasi menori, Njambiyə kinjama yotu ne ne ḥguru wenə. Ma ke təmbidya botu be nyəna sadaka te bari, a tī kinja yotu ne nā.

21 Yasi wete, ke yi Yesus, ke yi Njambiyé tembidya ne nyé ké, Njambiyé ne ñguru wene kinjama yotu lero nyé nde: <Mi Baba Mbokó kinjama nde, we Mo nyéna sadaka kpo ne kpo. Ko mi tí yokidye se numbu na.›

22 Dete, Yesus njá be mō te ε bakidye kpasa mbon te ε kwañma ε mbombu ke njoka su sine be Njambiyé.

23 Ma yin̄a yaña kete sendi, yo nde, ke yi botu be nyéna sadaka te bari, bo bā budystate, keto bo dikima gwe, soñ t̄ tike nde, bo kēn ne mesay man mbombu na.

24 Ma ke be yi Yesus, yo yeti dete na, keto nyé mō te ε diye kpo ne kpo. Dete, ko yeso wete ne wete mumo t̄ bū say mō nyéna sadaka ke mebō mené na.

25 Yo keto te yite sendi yi nyé yakama jongwé ñomo hene be kwā ne nyé kē nō kē yi Njambiyé ndi tu wete ne sat, keto a ne joñ kpo ne kpo. A ke ñgweta ne Njambiyé metu hene keto yan.

26 Yo gba njel nyangwé kum botu be nyéna sadaka nda yoko ε yakama ne wuse. A pupunate ke mbombu Njambiyé. A kin̄e mejoso na. A kin̄e móno mebeyo ne mbet ke yotu ne na. A yeti ne kumbó ñene botu be mebeyo na. Njambiyé bendidya nyé kenje ke dyobo ke kwey.

27 A yeti ne nda be nyangwé bekum be botu be nyéna sadaka te bari na. Ke yan, metu hene bo dikima pa nyé sadaka nyé Njambiyé keto mebeyo mete yan ne ñguru wan, nje nyé sendi keto yi botu be kando. Ma ke yi Yesus, a nya sadaka nyé Njambiyé ndi tu wete ne sat. Yo nde, a nya yotu ne ne ñguru wene ne sadaka.

28 Nyangwé bekum be botu be nyéna sadaka te yi bo dikima tembidye beñgwé membonja me Moyisi baka bā ndi gbela ñomo ne mejoso sendi. Ma ke be *Móno, lepi te yi Njambiyé njá lero kinja yotu ne kē njá bū mbey membonja. Lepi te njá tembidye Móno wene nyangwé kum botu be nyéna sadaka, kelō nde, a bēki kpo ne kpo ne njololo ke meyasi hene.

8

Yesus nyangwé kum botu be

nyéna sadaka te wusu

1 Ma nyangwé yasi te yi wuse jeké kwadysé lero ké, yo nde: Wuse mē ndana gbate ne nyangwé kum botu be nyéna sadaka nyé Njambiyé. A kā dīyo metidye ke kwey ke mbam bō Njambiyé te ε dīye ne meyasi hene kō.

2 A kél mesay mē nyangwé kum botu be nyéna sadaka ke mbey te yi ne kiyo, kpasa mbey te yi Baba Mbokó ne ñguru wene kombila, yeti mumo na.

3 Bo témbidya nyangwé kum botu be nyéna sadaka hene, na bū meyasi kañe nyé Njambiyé, wo sendi benyamō kelō ne sadaka nyé nyé. Dete, yo kimôte nde, nyangwé kum botu be nyéna sadaka te wusu bēki sendi ne yasi te yene yi nyé ta nyé Njambiyé kē.

4 Ndi nde, a má bēki ke meneti maka, ko ma nyé t̄ be mō nyéna sadaka na, keto yo ne gwéyá botu be nyéna sadaka kete be kañe meyasi nyé Njambiyé beñgwé membonja me Moyisi.

5 Meyasi hene te yi bo kelé kē, yo gbela yekambiye, yo ke boñna boñnañgwé ne meyasi mete yi kelna ke dyobo kē. Yo dete komé Moyisi kwadysa sumo njel tū te yi bo kelé ne to melambó yi wuse lepe no kē, ε Njambiyé lepe nyé nyé nde: <Beñja, kelō tū te beñgwé yekambiye te yi mi tedya we ke keki kē.›

6 Ma ndana, he bénja nde, mesay mete yi *Krist kwañma gbate yi botu be nyéna sadaka te bari budystate. He lépi dete, keto mesay mē njongo te yi nyé kelma kē, a kelma yo ne nje kpasa mbon te ε kwañma ε mbombu, keto kimō kpasa meyasi mete yi Njambiyé kpoma nyé wuse ke moy mbon te kē kwā meyasi mete yi nyé kpoma ke yi mbombu kē.

7 Ma bosa mbon te yi Njambiyé kelma kē má dīy kine mejoso na, ma nyé t̄ tike se mbete, nje kelō sendi mbanja na.

8 Yo gbate dete, keto Njambiyé lepinama nyé kando dyené yí ndeyé bo nde: <Ne bénja, mi Baba Mbokó ke lero nde: Ke metu mete yi nje kē, mi ta kelō jónja mbon sine botu be kando Isarayel nè botu be kando Yuda.

⁹ Yo tí bē nda mbon te yi mi kelma sine besaŋmbambā bān kē ḥgimō te yi mi biyima bo ne gba bō mbe punje soŋe kē mēneti mē Ejipt kē na. Nda bo tī kē mbōmbu bēngwē mbon te kē, ε mi soŋe temō kē yotu yan. Yo mi Baba Mbokō lēre dēte.

¹⁰ Ma mbon te yi mi ta nje kelō sine botu bē kandō Isarayel kē, yo nde, kē mēngimō mēte yite si kwā, mi ta ḥgba mēmboŋga mēmbe kē dyano dyan kētō yo kē mētemō man. Mi ta bē Njambiyē wan, bo má bē kandō dyembē.

¹¹ Ko mbaŋa mumō tī lēpo se nyē jakcō ho nyē manj tedye nyē nde, a dūkwē Baba Mbokō na. Kēto mumō hēne ta duwē mi kande bōnōsikē kumō betomba hēne.

¹² Yo ta kelna dēte, kēto mi ta tikō bo ne ḥgwētē kē kōtu mēkele man. Mi tī take se mēbeyō mēte yi bo kelma kē na.»

¹³ Ma ḥgde Njambiyē lēre kasi jōnja mbon, yite tédyā nde, a pēsima nde, bosate sima jombe. Ma ḥgde yinā njombu yasi si jombe, yite yo ta bē kē yambilē.

9

Njōmbō kanna Njambiyē kē njombu mbon

nē kē jōnjate

¹ Bosa mbon bā ne mēmboŋga mēte yene yí tedye nda yi bōmō yākāŋgwē kelō ne mēsay nyē Njambiyē kē. Yo bā sendi ne mbey kiyo te wene yi bōmō summa ne mēbō man kē.

² Yo nde, bo kelma tū ne to mēlambō. Bosa tonjari te yi dīyē kētē kē, bo jébaŋgwē nde Mbey te yi ne kiyo. Bo dīkima tikō yasi te yi bo kase lambo kētē kē womēte, bū tebel nē mēmampa mēte yi bo kaŋe nyē Njambiyē kē kētē.

³ Ke kōŋ lambō yibate yi bo kesa kē kōŋ tonjari te ete kē, wē kūm kē wēte tonjari sendi. Bo jébaŋgwē mbete nde Mbey te yi ne kiyo laŋsa yōru.

⁴ Ke moy tonjari te, yo bā ne wēte mbey te yi bo dīki lodye meyasi mēte yi ne kimō metul kē. Mbey te bā hēne tandē lōr ne lōr. Bo dīkima lodye yinā kwalō mutō te yi ne kimō metul kē kētē. Kpongi te yi tedye mbon kē njoka Njambiyē bēne

botu bēne kē bā sendi kē tonjari te. Kōŋ kpongi te bā hēne tandē lōr ne lōr. Wēte pan bā kē moyte tandē lōr ne lōr, yinā medye nde man bā kē moyte. Wakatiki te yi *Arōn bā nō yi mēnjam mējeti loma kētē kē bā sendi kē moy kpongi yinōri. Mēpel metari yibā te yi Njambiyē kētima mēmboŋga mēte yi tedye mbon ne bēne kandō Isarayel kē bā sendi kē moyte.

⁵ Bo sama yekambiyē nyāŋgwē baŋa bejaki bē Njambiyē yi bo jēba nde Beserubēs baka kase kē to kpongi yinōri. Bejaki bēnōri tédyā nyāŋgwē mēluksa mē Njambiyē. Wukumē mērapō man petima to kpongi komē bo dīki kelō sadaka te yi soŋna mēbeyō mē bōmō kē. Ma ḥgimō te yi nēmbe ne yo ndana ne kwet kwet yeti na.

⁶ Yo nde, kē bo ma si kombile meyasi hēne dēte kē, ε botu bē nyēna sadaka nyē Njambiyē nje dīki nyinē kē bosa tonjari mēngimō hēne yí kelō mēsay man.

⁷ Ma kē bē tonjari yibate, ndi nyāŋgwē kum botu bē nyēna sadaka nyērō nyinē mate. Ke sew wēte, a nyinā ndi tu wēte. A ti yaka nyinē kine kē ne mēkiyō mē nyamō yí kelō ne sadaka kēto mēbeyō mēte yene ne ḥguru wenē nē kēto mēbeyō mēte yi botu bē kandō kelē ne jekwē kē na.

⁸ Kimō Sisiŋ kwadya tedye komēte nde, piŋō te yi bosa tonjari bā ndi kētē, nje te yi kumō nō kē tonjari te ε ne kiyo laŋsa yōru kō tī pa butuna pundo puyē na.

⁹ Meyasi mēnōri tédyā yekambiyē meyasi mēte yi kwaŋna ndana kē. Yo tédyā nde, meyasi mēte yi bo nyē Njambiyē nē mesadaka mē bēnyamo te yi bo kele nyē nyē kē tī kelō nde, temō mō te ε nyē yo kō bēki ne te kē mēnje hēne na.

¹⁰ Mēmboŋga mēte bēnā ndi kasi meyasi mēte yi mēmbundō, kasi mēdye nē meyasi mēte yi mumō hōbiye nē budya jaki jaki kasi weyna yotu nē weyna meyasi. Mēmboŋga mēnōri dīyma kumō kē ḥgimō te yi Njambiyē njā sēnjo ne meyasi hēne kē.

¹¹ Ma *Krist sima nje, nyē nyāŋgwē kum botu bē nyēna sadaka nyē Njambiyē, nē wusē bē ne kimō meyasi mēte yi nyē sima kombile, na nyē wusē kē. A kēl

mesay mene ke mbey te yi ne doko kwat tu lambo te e mbombu. Yo sendi kpasate budgate, yo ne nyijma kwate. Yeti bomo sume yo na. Yo yeti sendi waka ke to meneti na.

¹² Ke yi *Krist nyijma no ndi tu wete ne sat ke mbey te yi ne kiyo ke, a ti bu mekiyo me bembam tabo ho mekiyo me bembam benday ke no na. Yasi wete, yo njobak njobak mekiyo mene yi nyue ka no. Yo mekiyo mene soje mebeeyo musu, joengwe wuse kpo ne kpo.

¹³ Bo dikima bu mekiyo me bembam tabo ne yi bembam benday, nyanje ke yotu botu bete be ne sembo ke yotu yi weye ne bo soje ne sembo ke yotu yan. Bo dikima biye sendi nyari nday wo ba nyue lodye, bu su te kelu sendi no dete.

¹⁴ Ma nge be nde, mekiyo me benyam no su te yite ba ne deti te yi kelu dete 'sunjwa ne mekiyo me Krist? 'Yene kina kel kwat yite na? Ne deti te yi Kimo Sisi te e diye kpo ne kpo ko, Krist mo te e kine mbulma mebeeyo ko nya yotu ne ne sadaka nyue Njambiyet. Mekiy mene ta pupudye metemo musu gbate soje ke mekele mete yi ke ne mumo ke nje soj, ne wuse kel mesay nyue Njambiyet te e ne joj ko.

¹⁵ Yo dete nde, *Krist kelma say njue te yi kelu jonna mbon, ne botu bete be Njambiyet jebama baka be ne kimoy meyasi mete yi nyue sima kpo ke. Keto Krist gwat yi soje ne mebeeyo mete yi bomo kelma ke njobak njobu mbon ke. Meyasi mete yi nyue kpoma dete ke ta diye kpo ne kpo.

¹⁶ Yo nde, nge momo si nyue numbu keto nda yi bo yakanjwe kabu ne melikoy mene ke, bo disi kabu meyasi mete, nge bo lepe nde, mo te gwat.

¹⁷ Ma piyo te yi mo te ndi kete ne joj, mekana mete yi nyue ketima ke yeti ke nyue bomo deti te yi kelu yaña na, keto yo nyeki bomo deti, nge mo te gwe.

¹⁸ Dete sendi, mesay me bosa mbon ti kande kine nde, mekiyo pati pa nyanja na.

¹⁹ Ne mbombu, ke Moyisi ma si nembe to membonja wete wete nyue ndingele kando hene nda yi yo diye ketinate ke mekana me membonja me Njambiyet ke,

ei nyue bu mekiyo me bono benday ne yi bembam tabo saengwe ne moroku. E nyue nje bu yina tena lambo ne hangbe hangbe ne toja wete mone jeti nde *yisop topa kete kwat nyanje ke gba mekana me membonja ne ke yotu bomo hene lepo nde:

²⁰ <Yike mekiyo mete yi Njambiyet kelu ne mbon yi peso nde, wune wokunaengwe ne nyue. >

²¹ A nyanja sendi mekiyo mete ndi dete ke tu te yi bo kelma ne to melambu ne ke ndingele mejole mete yi bo dikima kelu ne mesay yi kanu ne Njambiyet ke.

²² Benjwe yasi te yi membonja lepe ke, yo mekiyo pupudye sulu meyasi hene. Yite nde, nge mekiyo ti nyanja na, Njambiyet yeti ke tiko mebeeyo me mumo ne nge wete na.

Mekiy me Krist ke soje mebeeyo

me bomo

²³ Dete, nda bo ke pupudye meyasi mete yi tedye njobak njobak meyasi mete yi diye ke dyobo ke ne nje te yite, yo diya nde, bo pupudye sendi njobak njobak meyasi mete yi diye ke dyobo ke ne nje kpasa sadaka te yi kwanjma mesadaka mete yiri hene.

²⁴ Keto mbey te yi ne kiyo yi *Krist nyijma kete ke, yeti yike yi bomo sume ne mebo man ke na. Yike yi bo sume ke tedya gbla yekambiye njobak njobak mbey te yi Krist nyijma kete ke. Yasi wete, Krist nyija ne ke gba dyobo yi ke nge weta ne Njambiyet keto su.

²⁵ A ti nyija mate, na ke mbombu yi nyue yotu ne ne sadaka na. A ti kelu nda yi nyangwe bekum be botu be nyena sadaka nyue Njambiyet diki kelu ke na. Keto ke yi nyangwe kum botu be nyena sadaka nyue Njambiyet, yo sew hene yi nyue diki bu mekiyo me benyam no ke tongari te e ne kiyo lajsa yoru ko.

²⁶ Ma beki nde, Krist nyija sew hene mate dete, ma yo ba nde, a sanguangwe ne mebonje menga budgate kande ke yi Njambiyet ma kusu ne mboko ke. Ma ndana, ke njobak te yi mboko te yoko ke siyo ke, a njaj punje yotu ndi tu wete ne

sat yí nyé yotu ne ne sadaka yí soñe ne mæþeyo me bomo.

²⁷ Ma nda yo kponate nde, mumo gwâki ndi tu wete, ke konyte, Njambiyé ke peso josi ne kék.

²⁸ dete sendi, Krist nya yotu ne ndi tu wete yí soþe ne mæþeyo me budya bomo. A ta basidye nje ke mængä yibate, yeti se yí sobuna mæþeyo na, yasi wete, yo yí jongwe botu bête be ladye nyé baka.

10

¹ Yo nde, mæmbonja me Njambiyé yi Moyisi ketima kék tédyá yekambiye kimó meyasi mæte yi ke nje kék. Yo yeti ke tedye ñgbak ñgbak meyasi mæte ne yotu na. Dete, ko mæmbonja mæte yeti ne deti te yi keló nde, botu bête be nje ke yi Njambiyé ne nje kelna kiya mesadaka mesew hene baka békí ne njololo ke meyasi hene na.

² Yo má békí nde, botu bête be nyé mesadaka dete baka njáki nje be pupunate ndi tu wete ne sat, ma bo yeti ke kék se mbombu yí kala nyé mesadaka na, keto yinja mæþeyo mæte yi bo ta take sendi ke temo yan yeti se na.

³ Ma yasi wete, nyéna mesadaka mæte yinori kél nde, mumo kék taká mæþeyo mæte yi nyé kelé kék yaka ne mesew wete wete.

⁴ Yite nde, mækíyo me bembam benday nè yi bembam tabó yeti ne deti te yi soñe mæþeyo me mumo na.

⁵ Yori, ke ñgimó te yi *Krist bá nedó te yi nje ke mbokó kék, ε nyé lepe nyé Njambiyé nde: <Ko wona bonyamó yí nyé ne we sadaka ko nyéna yó yinja meyasi, we tî gôre na, yasi wete, we nya mi yotu te yi mumo.

⁶ Ko menjay mæte yi bo lodya lodyukwé yí keló ne sadaka nyé we kék ko mesadaka mæte yi bo kelé yí soñna mæþeyo, we tî nyé temo ke yite hene na.

⁷ Dete, ε mi lepe nde: Njambiyé bënya, mi yima, né mi kék kel yasi te yi we kwadye þengwe yasi te yi yo ketinate ke kasi mbe ke moy mækana mó kék.›

⁸ Bosa yasi te yi Krist lepima kék, ε nde: <Ko nyéna yó mesadaka ko nyéna yó yinja meyasi ko lodya menjay ko nyéna sadaka

te yi soñna mæþeyo, meyasi mënori hene, we tî gôre, ko nyé temo yó kete na.› Ko békó dete, mæmbonja ke lepo nde, yo kélñangwe dete.

⁹ Ke konyte, Krist ke lepo sendi nde: <Njambiyé bënya, mi yima, né mi kék kel yasi te yi we kwadye!› Dete, Krist ke tiko bosa mesadaka mæte yiri yí nje tembidye yibate.

¹⁰ Ne nje te yite Yesus Krist kelma yasi te yi Njambiyé kwadya kék. Dete, ε Njambiyé pupudye wuse keto sadaka te yi Krist nya ne yotu ne ndi tu wete ne sat kék.

¹¹ Mó nyéna sadaka nyé Njambiyé hene ke díyó ke teri metu hene yi keló mesay mënse. A díki keló sadaka ndi ne kiya meyasi mæte yi kiné deti te yi soñe mæþeyo wete yeso na.

¹² Ma ke bë *Krist, a nya yotu ne ne sadaka nyé Njambiyé ndi tu wete yí soñe ne mæþeyo. Ke konyte, ε nyé kwâ kék díyó metidyé ke mbam bá Njambiyé kpo ne kpo.

¹³ A díy ndana yí ladye ñgimó te yi Njambiyé ta kawule bependó bëne tikó ke njí mëkol mënse.

¹⁴ Dete, ne nje nyéna sadaka wete ne wete nyé Njambiyé, a kelma nde, botu bête be Njambiyé sima pupudye baka békí ne njololo ke meyasi hene kpo ne kpo.

¹⁵ Ma Kimó Sisiy sendi ke jaye lepo nyé wuse nde, yo gbate dete. A kandima si lepo lepi ke ne mbombu nde:

¹⁶ <Mbon te yi sine bo ta keló kék, yo ta bë deke: Mi, Baba Mboko ke lepo nde: Ke kój metu mæte, mi ta nyé mæmbonja mæmbé ke mætemo man, mi má kétó yo sendi ke mædyano man.

¹⁷ Mi tî take se mæþeyo man ko kótú mekele man wete yeso na.›

¹⁸ Yite nde, komé Njambiyé si tiko mæþeyo me mumo ne ñgwete kék, yo yeti ke diye se nde, bo nyéki sendi yinja sadaka yí soñe ne mæþeyo na.

He kén kék yi Njambiyé

ne bïbina temo

19 Wunε nijɔŋ, dete wuse mε ne gba bɔbina temɔ te yi nyiŋe lalε ke mbey te yi ne kiyo keto mεkiyo me Yesus.

20 Yí nyiŋe nɔ mate, Yesus bɔtuma wuse nje te, kande kwɑ kete. Yo jɔnja nje, yo sendi nje te yi nyε wuse joŋgwε. A bútā nje te nyε wuse kome lambo te yi bɑ kεsate ke mbanjɔ Njambiyε nyaliya nɔ kε. Lambo te yi nyaliya kε tédyα yotu ne yi bo ḥgbama ke kroa kε.

21 Ndana wuse ne nyangwε kum botu bε nyεna sadaka nyε Njambiyε ε kende ne ndiŋgele *Kando Njambiyε kɔ.

22 Ma dete, he kén ndana ke keki Njambiyε ne temɔ te yi ne ḥgbεŋ kine mεsebilna, tiko temɔ hεne ke yene yí kε nɔ kine mεsø na. He kēl dete, keto mεkiyo me Yesus sima pupudye mεtemɔ musu soŋe beya metake. A weyma sendi wuse ne pupuna mɔrɔku.

23 Ma ndana, he kén mbɔmbu yí lepo yasi te yi wuse tike temɔ kete ke misi bɔmɔ kine yɔkwε ne kɔŋ na, keto mɔ te ε kpoma meyasi mεte kɔ tónjukwε ndi meyasi mεte yi nyε si kpo kε.

24 Yo kimɔte nde, baka tákā bεsɔ, nyεna mεŋgite yí kelɔ nde, wuse kwâdyaŋgwε kelɔ kimɔ mεkele.

25 Ma he tí tiki kine diki wesidya se na nda yi baŋa diki kelɔ kε na. Yasi wεtε, baka nyɛki bεsɔ dεti ke temɔ, jekɔ kwɑ kwāŋgɔ nda yi wunε duwε nde, *Yesɔ te yi Nyangwε Kumande ta nje kete kε ke wuta.

26 Yo nde, wuse sima wokɔ duwε faŋ nje Njambiyε. Ma ke wuse nje kε mbɔmbu ke kɔŋte kelɔ beya yasi ne nyalo, komεte, kine se sadaka wεtε ne wεtε ta nyεna sendi yí soŋe ne mεbeyɔ na.

27 Yite wuse ta diyɔ ne nyangwε wɔ yí ladye ne pεsina jɔsi nɛ ḥgwεy ḥgwεy joŋ dite te yi ta girise bεpendɔ be Njambiyε kε.

28 Wunε duwɑ nde, nge mumɔ bεkidye mεmbɔŋga mεte yi Moyisi kεtima kε, ma nge bɔmɔ yiba ho yitati ke njoka botu bεte be diyɔma ke mbey te baka nje jayε nde, mɔ te kelma gbate dete, o bεnja, bo ke wo nyε kine mɔnɔ gwena ḥgwεtε na.

29 Nge bε dete, 'ma wunε tákā nde, yo

ta nje bε nan pe yi mɔ te ε bεnε Mɔnɔ Njambiyε nda sara mbaya ke misi mεnε, bεsile mεkiyo mεnε yi Njambiyε kelma ne mbon yí pupudye ne mɔ te kε? Yo ta nje bε ba nan pe yi yɔkɔ ε wungwε Sisiŋ te ε kelε ḥgikwa ne wuse kɔ? 'Wunε tákā nde, nje lɔnsi te yi mɔ te ta saŋwama nɔ kε ta bε nan?

30 He lépi dete, keto he duwɑ mɔ te ε lεpima nde: <Mεkundɔ, yo yembε, yo mi yɔkidye ndi bεya yasi te yi bɔmɔ kele kε nyε ndi bo.> A lεpima sendi nde: <Yo mi, Baba Mbokɔ ta pεsɔ jɔsi botu bεmbe.>

31 Ma yo gba beyate budya te nde, mumɔ bâl ke mεbɔ mε Njambiyε te ε ne joŋ kɔ.

32 Wunε tákā nda yi wunε joŋnama nɔ mbɔmbu ke kɔŋte yi Njambiyε paniya ne mεjasι nyε wunε kε. Wunε saŋgwama ne bεya nyangwε mεbɔnε ke ḥgimɔ te yite, ε wunε sumε kol jeliyε.

33 Ke yinjia mεŋgimɔ bo difikima tembiŋdye wunε ke misi mε bɔmɔ yí wungwε wunε tedye sendi wunε mεbɔnε. Ke yinjia mεŋgimɔ sendi, wunε nya sendi yotu yí saŋwama ne mεbɔnε wúne botu bεte bε saŋwama ne meyasi mεnɔri baka.

34 Yo nde, wunε jayma yí saŋwama ne mεbɔnε wúne bεnɔŋjɔ bun bε bɑ ke jɔbɔ baka. ε wunε jayε sendi lalε ne mεsosa nde, bɔmɔ ḥgāŋgila meyasi mun, keto wunε duwɑ nde, wunε ne meyasi mεte yi ne nyɔŋɔ laŋsa yite. Yo meyasi mεte yi diyε nɔmbu diyɔ.

35 Dete, wunε tí tiki bɔbina temɔ te yi wunε bε nɔ ke yi Njambiyε kε na. Nge wunε kε mbɔmbu yí bε ne bɔbina temɔ dete, wunε ta bε ne nyangwε sol.

36 Yasi te yi wunε yâkaŋgwε kelɔ, yo nde, wunε bεki ne tñj yí kelɔ yasi te yi Njambiyε kwâdya kε, nε wunε nje bε ne yasi te yi nyε kpoma nyε wunε kε.

37 Yori yi Njambiyε lεpε nde: <Ma ḥgimɔ bukwɑ ndi ne mbεt, yo bukwɑ ndi gba ne mbεt, nε mɔ te ε yâkaŋgwε nje kɔ dyɔ. A tí kikɔ ne ḥgimɔtε na.>

38 Njambiyε lεpima sendi nde: <Mɔ te yi mi si pεsɔ nde, a mε ne ḥgbεŋ ke mbɔmbu wombε kɔ ta jy ndi ne nje tikina

temo te yi nyę tike ke yembę kę. Ma ḥęge nyę yękwe kę njime, temo mbę tí ńhiye nyę na.⁴

³⁹ Ma ke ńbe wuse, wuse yeti su ke njoka botu bete ńbe yękwe kę njime yí yambilę nō na. Wuse su ke njoka botu bete ńbe tike temo te yi Njambiyę yí joŋgwę ne sisin yan baka.

11

Kwalɔ tikina temo te yi botu ńbe mbɔmbu ńba nō kę

¹ Tikina temo te yi Njambiyę, yo komę mumo ńbe ne bibina temo nde, meyasi mete yi nyę tike temo kete kę ta kelna gbate. Yo sendi komę mumo jaye gbate nde, meyasi mete yi nyę yeti ke ńbeję ne misi kę kete gbate.

² Yo tikina temo te yi ńbańja botu bete ńbe joŋnama mbɔmbu ńba nō kę kele nde, Njambiyę jāya bo.

³ Yo ne nje tikina temo yi wuse kombile duwę nde, Njambiyę kusuma mboko ne lepi te yi punduma ke numbu ne kę. Yite nde, meyasi mete yi wuse ńbeję muka kę ti wúla ke meyasi mete yi wuse ńbeję kę na.

⁴ Yo tikina temo te yi Abel ńba nō kę kele nde, a nyēki Njambiyę kpasa sadaka lajṣa yi *Kayin. Yo yite kele nde, Njambiyę ne ńguru wene pēsi nde, Abel me ne ńgbenę ke mbɔmbu wene, jaye ne sadaka ne. Abel ma kiki gwe, ko dete, tikina temo te yi nyę tikima ke yi Njambiyę kę ke kelę nde, a lēpinangwę nyę wuse kumę ndi muka.

⁵ Yo tikina temo te yi Enok ńba nō kę kele nde, Njambiyę bōnę nyę ne joŋ kęnję dyobč, ma nyę nje saŋgwę ne sōŋ. Bomč saŋma nyę kine dolę na, keto Njambiyę boŋma nyę. Mekana me Njambiyę ke lepo nde, piŋo te yi Njambiyę t̄i pa ńbę nyę ne joŋ kęnję dyobč, Njambiyę ńba ne mesosa ne nyę.

⁶ Ma ḥęge mumo ti tike temo te yi Njambiyę na, ko Njambiyę t̄i ńbe ne mesosa ne nyę na. Yo nde, mo te ε kę ke yi Njambiyę kō jāya nde, Njambiyę kete gbate, a jāya sendi nde, Njambiyę nyēki

kimč meyasi nyę botu bete ńbe gosę nyę baka.

⁷ Yo tikina temo te yi Nøy ńba nō ke yi Njambiyę kę kele nde, a saki nyaŋgwę kuka yi joŋgwę ne botu be t̄u dýenę. Njambiyę kombila lepo meyasi mete yi ta kwaŋna kę nyę nyę piŋo te yi nyę t̄i pa ńbeję yo ńbejja ne misi menę na. A jesiama Njambiyę wokč men ne, sa nyaŋgwę kuka. Yasi te yi nyę kelma kę tédyę nde, mekele me botu bete bari ńba ńbejate. Tikina temo te yi Nøy tikima dete ke yi Njambiyę kę kelma nde, Njambiyę ńbejja nyę nde ńgbenę mumo.

⁸ Yo kęto Abaraham tikima temo te yi Njambiyę, yori yi nyę wokuma jeban ne, teme kwą kę ke meneti mete yi Njambiyę kpoma nde, a ta nyę nyę kę. A temma kwą kine duwę mbey te yi nyę kę kete kę na.

⁹ Yo tikina temo te yi nyę ńba nō kę kele nde, a kēn kę dýo te yi meneti mete yi Njambiyę kpoma nyę nyę kę, ko nde, a ńba jeŋgwę. A díkima joŋna ke metü mete yi bo kele ne to melambo kę. Isak bene Yakɔp joŋnama ke kiya kwalɔ metü mete sendi. Njambiyę kpoma meneti mete nyę bo sendi.

¹⁰ Abaraham joŋnama ke metü melambo mete yite yí ladfyę nde, a nyiŋa ke dýa te yi mekol metü ńbe jelname kę. Yo Njambiyę gba dýano te yi sumo yo. Yo sendi nyę ne ńguru wene sume sendi yo.

¹¹ Yo kęto Sara tikima temo te yi Njambiyę, ε Njambiyę nyę nyę deti te yi ja yí kuso ne kando, ko ńbeko nde, a sima jombe. Yo kelnama dete, kęto a ńba ne bibina temo nde, Njambiyę te ε kpoma meyasi mete kō ta tonje yo.

¹² Dete, nyaŋgwę kando nja jadyę wule ndi ke njombu mbam wete ε me dýo ladfyę ndi ne sōŋ kō. Buyc botu be kando te nda besisę ńbe ńbe dýo ke dýo ńba kaka, buyc yan nda mesey me maŋ, bo ti yaka tōlo buyc yan na.

¹³ Botu baka hene tikima temo te yi Njambiyę gwe no. Ke meyasi hene te yi Njambiyę kpoma nyę bo kę, bo sambila misi ńbeję ndi yo ńbejja ne naŋ, pəpidye bo kęnję, yasi wete, bo t̄i nje ńbe ne meyasi mete na. Bo jayma lepo nde, bo

bejεjgwε, bo beakwaŋkwango ke mεnεti maka.

¹⁴ Botu bεte be lεpε dεte baka ke kombile tedye nde, bo ke nyε sosu yí kumø ke dya te yan.

¹⁵ Ma bo má gwaki wombolo dya te yi bo wulma kete kέ, ma bo yókwá ne kókó kέ mate.

¹⁶ Yo nde, dya te yi bo nya sosu yí kumø ndana kete kó láñ be kimote ne bosa te yóru. Yókó yi bo lεpε nō kó pεlε dyobø. Dete, Njambiyε yeti ke gwe njón nde, bo jébaŋgwε nyε nde Njambiyε wan na, kεto a sima kombile dya tike bo.

¹⁷ Yo tikina temø te yi Abaraham bā nō kέ kele nde, a bōñ mōnø wene Isak nyε ne sadaka nyε Njambiyε ke ḥgimø te yi Njambiyε lεpima nde, a kēl dεte kέ. Njambiyε lεpi dεte yí bōbø ne nyε. Yo kikø mōnø wene yi nyε nya Njambiyε ne sadaka ru. A kelma dεte, ko bεko nde, Njambiyε kpoma yin̄a yasi nyε nyε

¹⁸ lεpø nde: <Ngbak ḥgbak bεnday bō, yo baka be ta wule ke mεkiyø mε Isak.>

¹⁹ Abaraham díkima lεpø ke moy temø ne nde, Njambiyε ne dεti ko yí womiyε mumø soñø ke njoka bεmuñ. Yori yi Njambiyε yókidya ne mōnø wene nyε nyε kέ. Yo ke tedye wuse yin̄a yasi te yi ta kwaŋna kέ.

²⁰ Yo tikina temø te yi Isak bā nō kέ kele nde, a nyéki Yakøp bεne Eso mεkombila ke mεyasi mεte yi ta kwaŋna ke jongwε dyan ke mεtu mεte yi nje mbømbu kέ.

²¹ Yo tikina temø te yi Yakøp bā nō kέ kele nde, ke ḥgimø te yi nyε ta bε ke gwe kέ, a nyéki bōnø be Yosep hεnε mεkombila, kwá jékima tongolo ne kanø Njambiyε.

²² Yo tikina temø te yi Yosep bā nō kέ kele nde, ke jongwε dyenε ma si wuta ne siynate, a lεpi nyε Bōnø be kandø Isarayø nde, bo ta dūwe ke Ejipt, lεpø sendi yasi te yi bo yákawgwε kelø ne mεyesø mεne komε bo ta kwá kέ.

²³ Yo tikina temø te yi saŋgwε ne Moyisi bεne nyangwε bā nō kέ kele nde, ke bo ma ja nyε, bo sôdyukwε nyε ke tū ke mεngwendø yitati kinε kambo mbønøga te

yi kumande nya kέ na. Bo kelma dεte, kεto mōnøsike bā ne nyçñø.

²⁴ Yo tikina temø te yi Moyisi bā nō kέ kele nde, komε nyε ma si dōkø bε mumø kέ, a sénja nde, bōmø tī jebaŋgwε nyε nde mōnø te ε ḥgøndu Farawøn na.

²⁵ A laŋma bεnε kimote nde, a sâŋgwæŋgwε ne mεbøne bεne botu be Njambiyε, laŋsa nde, a kēn mbømbu joŋna ke nyεm nyεm jongwε, kelø bεya yasi ke mōnø mεtu mεte yi mumø kwaŋdye ke mεnεti maka kέ.

²⁶ A bεnεma nde, ḥgε nyε saŋgwε ne wuŋgwε kεto *Krist, yite gba mberi yasi bεdyate laŋsa kpasa mεkusuku mεte yi dīyε ke Ejipt kέ, kεto a sambila misi kεnε lεndunate yí bεnε ne sol te yi Njambiyε ta nyε nyε kέ.

²⁷ Yo tikina temø te yi nyε bā nō kέ kele nde, a tέma duwε ke Ejipt, yeti kεto a gwá wø nyangwε ḥgambi kumande na. A pεsimø dεte, biye ne bō dekε nda a bā ke bεnε Njambiyε te yi bōmø tī bεnø kó.

²⁸ Yo sendi tikina temø te yi nyε bā nō dεte kέ kele nde, a lεpi nyε botu be Isarayø nde, bo wōku bōnø bεsam yí kelø ne wεtε jesø nde *Paska. Yo tikina temø te yi nyε bā nō kέ kele nde, a lεpi nyε bo nde, bo bōñ mεkiyø mε bōnø bεsam bεte nyanje ke mεnumey man, kambo jaki Njambiyε te ε ta nje wo betomba moy ke mεnεti mε Ejipt baka mε nje wo sendi botu be Isarayø.

²⁹ Yo tikina temø te yi botu be Isarayø bā nō ke yi Njambiyε kέ kele nde, bo sâbikwε Tena mañ ne mεkol nda yi mumø kεnde nō ke kutu kutu mεnεti kέ. Ma ke botu be Ejipt ma bōbø kwá sendi dεte kέ, ε duku si mεmiyε bo.

³⁰ Yo tikina temø te yi botu be Isarayø bā nō kέ kele nde, nyangwε ndoko te yi linja Yeriko kέ gbúŋgulaŋgwε. Bo díkima kεndo linje yo ke mεyesø yitan jø yiba.

³¹ Yo tikina temø te yi Rahab te nya mεwanja bā nō kέ kele nde, bo tī woku nyε ke yi bo woma ne botu bεte be tī tikε temø ke yi Njambiyε baka na. A tī sɔmbε sɔñ na, kεto a boŋma botu bεte be pɔtama nje bεnε teri dya baka ne tε.

³² Mi ta kè mbombu lero nè njeg? Njeg mi lere ndana nde, mi ta pa sambile misi kengé njime yí lero kasi Jedeyon nè Barak nè Samsón nè Jefte nè Davit nè Samiyel nje bù botu be punja mélépi me Njambiyé, yite njimó ta siyo.

³³ Tikina temo te yi botu bête bá nò ke yi Njambiyé ké kelma nde, bo lón dyambi ne yinà mékando lañsa bo. Yo kelma nde, bo nám bomó, keló meyasi ne njebé, keló sendi nde, bo békí ne meyasi mète yi Njambiyé kpoma nyé bo ké. Tikina temo te yi bo bá nò ké kelma sendi nde, bo díbi numbu bédila.

³⁴ Yo kelma nde, bo gwézikwé joñjoñ nyán díté, diyo ke numbu mékafa. Yo yo kelé nde, ke mbey te yi bo bá tekinate bo kpál nje bë ne dété, bo békí bengé dyambi ke misi me dyambi potó njé medyambi mète yi betombó be dikima nje lú dyambi ne bo baka.

³⁵ Tikina temo te yi baña bomari bá nò ké kelma nde, Njambiyé wómkwé bomó ban be si gwe baka nyé bo. Ma njeg bë baña botu bête be dikima tikó temo ke yi Njambiyé baka, bo tédyá bo beya détina mèbóné. Ma ne nde, bo séja tikina temo te yi bo tikima ke yi Njambiyé ké, né bo soñ bá ne bo, bo kpálma jaye soñ, né Njambiyé womiyé bo wéte yeso, né bo bë ne kpasa joñgwé lañsa yiké.

³⁶ Ke yi baña, bo sañgwama ne nyéti, njuró bo ne njambala. Bo ká mbombu woto bo ne mékól me sumba nyé bo ke jébo.

³⁷ Bo loñma baña ne métari wo, kile baña ne njiki. Bo woma baña ne kafa. Bo bá nda be yambala njoto kiné mbeuy diyo na. Bo dikima leñé kotu bësam ne kotu begbatañó, ko bo tì bë ne gbela móno mbulma yaña na. Bo tédyá bo mèbóné budiyate keló beya yasi ne bo.

³⁸ Bo dikima joñna yan ke mèkongor, ke to mèkeki, ke mènguku métari nè ke menjémbi ke moy mèneti. Joñgwé dyan bá ne njebé, dété botu be mèneti maka tì yaka joñna bëne bo na.

³⁹ Ma botu baka hëne be Njambiyé jayma bo keto tikina temo te yi bo tikima ke yené ké tì biye ho bëne yasi te yi

Njambiyé kpoma nyé bo ké ke njimó te yite na.

⁴⁰ Yo nde, Njambiyé sima kombile yinà kimó yasi te yi nyé ta nyé wuse ké, lañsa yiri yi bo dikima take ké. Ma Njambiyé tì kwadýe nde, bo kânda bë ne kimó yasi te lj wuse na.

12

Njambiyé tédyá mumó mèbóné

yí kite ne nyé

¹ Ke bë wuse, nyangwé njil botu baka sima memiyé wuse linje nda kulutu. Bo ke kañé misi yí bëne ne wuse. Dete, he lén jakí jakí meyasi mète yi ndadýe wuse ké nè mèbeyó mète yi ti kíki ne busé wuse ne piyéle ké. He lén meyasi menori hëne nyé kol ke sokó te yi Njambiyé lere nde, he kél ké.

² He lén meyasi mète kañé misi bëne ndi ne Yesus. Yo nyé kelé nde, wuse kânda tikina temo ke yené. Ke tikina temo te yi wuse tiké ke yené ké nò mbombu ké, yo sendi nyé ta tonje meyasi hëne kumó njena. A sambila misi bëne ne mesosa mete yi Njambiyé ta tonje ke temo ne ké. Dete, ε nyé jayé gbisó nde, bo njebâki nyé ke kroa, yeliye wunçwa te yi bo kelma ne nyé ké. Ma ndana, a métidyé ke siya bekum te yi Njambiyé puló mbam bá.

³ Wuné tâka nyé. Wuné tâka nda yi botu be mèbeyó bëne ma ne nyé, nyé bá ke díté ké. Wuné tâka yo, kambó wuné me nje tekó, kambó temo yun me nje yékwé ké njime.

⁴ Ke tumbo te yi wuné dñue sunçgwé ne mèbeyó ké, wuné tì pa dñue kumó nde, soñ bîya wuné na.

⁵ 'Wuné ma leñsa ka mèlépi mète yi Njambiyé léríma nyé wuné yí nyé ne wuné dété nda yi sañgwé ne bónó kelé ne bónó bëne ké? A léríma nde: <Mónmbe, njeg Baba Mbokó tédyá we mèbóné yí kite ne wé, wé tì yélkwe na. Ma, njeg nyé gaye wé, yo tì kpal nje tekwe yotu yo tekwe na.

⁶ Yo nde, Baba Mbokó tédyá mèbóné nyé mò te yi nyé kwadýe kó yí kite ne nyé. A njibila mumó hëne te yi nyé jayé nde, a me móno wene kó.›

⁷ Wune gbisi məbōne mete yi Njambiyē tedye wune yí kite ne wune, nda yi saŋgwé ne bōnō kelē ne bōnō bēnē kē. Ma yo ba mōnō te nda yi saŋgwé dīyē kine tedye nyē məbōne yí kite ne nyē kō?

⁸ Njambiyē tedyā məbōne dēte nyē bōnō bēnē hēnē yí kite ne bo. Ma nge wune dīyē kine saŋgwā ne məbōne dēte sendi na, yite wune bōnō bē wanja, wune yeti ḥgbak ḥgbak bōnō bēnē na.

⁹ Wuse tāka sendi yasi te yi besaŋgwē busu bē jama wuse ke meneti maka dīkima kelō ne wuse kē. Bo dīkima tedye wuse məbōne yí kite ne wuse, ε wuse dīki jesō bo, wokuna ke men yan. Nge bē nde, wuse dīkima kelō dēte ne besaŋgwē busu bētē, 'ma sungwā ne Da te ε dīyē ke dīyōbo kō? 'He kīna jesi nyē, wokuna ne nyē kwā to te, né wuse jū na?

¹⁰ Besaŋgwē busu bē meneti maka dīkima tedye yan wuse məbōne yí kite ne wuse yi yaka mōnō kum ḥgimō. Bo dīkima kelō dēte nda yi bo kwadyē. Ma ke bē Njambiyē, a tedyā wuse məbōne yí kite ne wuse yí kpalō kamē ne wuse besa bētē, né wuse bē pupunate nda nyē.

¹¹ Mēngimō hēnē te yi bo tedye mumō məbōne yí kite ne nyē, ke ḥgimō te yite a bēnā nde, yo yasi ḥgambi, yeti yasi mesosa na. Ma ke kōnō məbōne menōri mō te ε jekima yinā yasi ke moyte kō ke nje jojnā ne ḥgbēnē ke mbōmbu Njambiyē, bē né temō né te.

¹² Dete, wune nām̄ba mēbō mun yi sima katō kē né mēbōn̄ mun yi me né tukulek kē.

¹³ Wune bōn̄ mēkol mun kēndō nō ke menje mete yi ne ḥgbēnē, kambō botu bētē bē ndi ke ndumbē baka me nje jatō ke bēya nje. Wune kēl̄ dēte, né bo kpal bē né deti te yi kēndō ke kīmō nje.

¹⁴ Wune sān̄ nje te yi jojnā ne te wūnē bōmō hēnē, bakidye sendi mētemō mun pupunate ke mbōmbu Njambiyē. Keto nge mumō ti kaŋe jongwē dīyē dēte nyē Baba Mboko na, a tī bēnē nyē na.

¹⁵ Wune dīyē ne sōsō, ma mumō me nje tumō kōnō ne Njambiyē, ma nyē me nje dīyā kine kelō ḥgikwa ne nyē na. Wune dīyē sendi ne sōsō, ma mumō me nje bē

nda yinā pekeke kaŋgil yí lapidye jona yasi nyē bēsō, yí bekidye ne budya bōmō.

¹⁶ Wune dīyē ne sōsō, ma mbaŋa ke njoka yun me nje bē mō kelna mēwanja ho mō yeliya mēyasi mete yi Njambiyē si tembidye kē nda Eso. A dīyāngwa dīyā tomba mōy te yi nyē bā nō kē kpalō yo ne mōnō katō mēdye.

¹⁷ Wune ke duwē yasi te yi njā kwaŋna ke ḥgimō te yi nyē kwadya nde, saŋgwē wene nyēki nyē mēkombila nda yi bo dīki nyē ne betomba mōy kē. Yasi wētē, saŋgwē seŋma, ko bēkō nde, a saŋma yo ne misidye ke misi, a tī bē se ne nje te yi seŋjō yaŋa ke mēyasi mete yi sima kwaŋna kē na.

¹⁸ Ke yi wune njā nō ke yi Njambiyē kē, wune tī wuta yun ne wētē keki te yi mumō yakama kenje bō kpoke nō kē na. Keki te bā hēnē tandē dītē ne nyēn̄ nyēn̄, yitil bā kētē ne gir, nyāŋgwē mbuku bā ke yifila.

¹⁹ Botu bētē bē bā kētē baka wokuma mēdōmbiya ke lumsa, wokō wētē dētina men ke lēpina. Yo kelma nde, botu bētē bē wokuma men te baka, lēpi nde, men tī kēn se mbōmbu yí lēpō ko gbele lēpi wētē ne wētē nyē bo na.

²⁰ Bo lēpi dēte, keto mbōn̄ga te yi men te nya kē kwaŋma bo. Men te nya mbōn̄ga nde: <Ko nde, yo nyamō kpoka keki, bo lōn̄ nyē ne metari wo>

²¹ Yasi te yi kwaŋnama kē bā yasi wō budystate, ε Moyisi ne ḥguru wene lēpē nde: <Yikē kwaŋma mi, yotu mbe ne tututu ne wō.>

²² Ma yasi wētē, ke yun, ke yi wune njā nō ke yi Njambiyē kē, wune wutama ne keki te yi bo jebā nde *Siyōn̄ kō, wuta ne dīya Njambiyē te ε ne jōn̄ kō. Dīya te, yo Yerusalēm te ε dīyē ke dīyōbo kō. Wune wutama ne bējaki bē Njambiyē bē dīyē ke dīya te baka. Buyō yan bā besaŋmay besaŋmay. Bo wesidyma yí kelō nyāŋgwē jesō.

²³ Wune wutama ne mēwesidya me njoŋ̄ betomba mōy ke njoka bōnō bē Njambiyē bē nyē sima si keto mēdinō man ke dīyōbo baka. Wune wutama ne Njambiyē te mō pēsina jōsi bōmō hēnē, wuta ne mēsisin̄ me botu bētē bā ne

ŋgbeŋ, be tonja meyasi kumɔ njena baka.

²⁴ Wune wutama ne Yesus te ε kelma say njuŋɔ yí kelɔ jɔnja mbon kɔ, wuta sendi ne mekiyo mene yi nyanjama yí pupudye ne bomo ké. Mekiyo mete yite ke lepo yinja kpasa yasi nyε wuse, ko mekiyo me Abel yeti ke lepo yinja kpasa yasi kwá yite na.

²⁵ Yi ba dete ké, wune díy ne sɔsɔ, ma wune me nje seŋɛ kine leŋgwε meto ke numbu mɔ te ε lepināna nyε bo ke meneti maka kɔ saŋgwama ne mεbɔne. Ma ŋge bε dete, yo ta nje bε nañ pe yusu, ŋge wuse paye mɔ te ε díyε ke dyobɔ lepināna njesε wuse kɔ?

²⁶ Ke ŋgimɔ te yite, men ne kelma nde, meneti wáti. Ma ndana, a kpoma yinja yasi te yi nyε ta kelɔ ké. ε nde: <Mi ta kala kelɔ nde, meneti wáti. Ma yo tí bε ndi meneti nyεrɔ na, ko dyobɔ sendi ta watɔ.›

²⁷ Lepi te yi nyε lepima nde: <Mi ta kala kelɔ› ké tédyε nde, yí sidyε nɔ, meyasi hene te yi nyε kusuma ké ta wato yambile, nε meyasi mete yi tí wato ké tika.

²⁸ Nda yo dete ké, he nyéki Njambiyε wosoko, kεto dya te yi nyε nyε wuse kí tí wato na. He kél dete yi kelɔ ne mesay nyε nyε, njel kelna mesay te yite ta nyε nyε mesosa. Wuse kél dete ne pidya yotu, nε kambina ne sendi,

²⁹ kεto Njambiyε wusu nda díte te yi girise yasi.

13

Yasi te yi nyε Njambiyε mesosa

¹ Wune njɔŋ, ne kén mbɔmbu yí kwadysa tandε yun nda bemaŋ.

² Ne tí leŋsaŋgwε boŋna ɓejεŋgwε kimɔte ke mbey yun na. Baŋa bomo kelma dete, b̄u ne ɓejaki be Njambiyε, yadye ke metu man kine duwε na.

³ Wune tâka botu bete be ke jɔbɔ baka, ɓεŋε bo nda wúne bo díyε ke jɔbɔ te. Wune tâka sendi botu bete yi bo tedye bo mεbɔne baka, ne kél nda wúne bo saŋgwwa ne kiya mεbɔne mete.

⁴ Bomø hene jési megwaki. Mekele me memi tí ɓejnaŋgwε ke moy gwaki na. Yo nde, Njambiyε ta pεsɔ jɔsi botu bete be kele mewanja baka, yite nde, botu bete be ke megwaki ko baka be yeti ke megwaki baka.

⁵ Ne tí joŋnaŋgwε yí nyε sosu yun hene ke kasi mɔni na. Ne b̄eki ne mesosa ke meyasi hene te yi wune nɔ ké, yite yakama wune. Yo nde, Njambiyε ne ŋguru wene ke lepo nde: <Ko mi tí tiko ho l̄i wε na.›

⁶ Yori yi wuse yakama lepo ne bibina temo nde: <Baba Mbokɔ, nyε mɔ te ε kame mi, mi tí gwe wɔ yaña na. Mumɔ yakama kelɔ mi ŋge?›

⁷ Wune tâka bosa botu bete be kendima ne wune yí lepo mεlepi me Njambiyε nyε wune baka. Wune b̄enja nda yi bo joŋnama nɔ kumɔ ke sɔŋ ké. Wune kél dete, nε wune tiki temo ke yi Njambiyε nda yan.

⁸ Yesus Krist yeti ke senjɔ na. A muka ndi nda yi nyε ba nɔ kwey ké, a ta bε ndi dete kpo ne kpo.

⁹ Ne tí jaya nde, bomø játidya wune ke beya nje wule ke budya jaki jaki meyasi mete yi bo tedye ndana ké na. Ma yo kimɔte nde, ŋgikwa te yi Njambiyε kelε ne mumɔ ké nyéki mumɔ dεti ke temo, yeti kasi dyena yinja mεdye ho kinate na. Botu bete be ɓenjwa yite baka tí kwedya yinjia mεkamna ke kelnate dete na.

¹⁰ Wuse ne mbey nyεna sadaka te yusu nyε Njambiyε. Botu be nyεna sadaka bete be kele mesay me Njambiyε ke t̄u te yi bo kele ne lambɔ kí ti yaka díyε menjay mete yi wule ke mbey nyεna sadaka te mbete na.

¹¹ Yo nde, nyāŋgwε kum botu be nyεna sadaka nyε Njambiyε wóku ɓenyamɔ, b̄u mekiyo mete kε kelɔ ne sadaka nyε Njambiyε ke mbey te yi ne kiyo yí soŋe ne mεbeyɔ ke to bomø. Ke kɔŋte, bo ma nje b̄u mεmbundɔ mete jisε nɔ ke moy dýa kε lodye ne naŋ.

¹² Dete sendi, bo boŋma Yesus jisε nɔ ke moy dya. A saŋgwama ne mεbɔne mate, punje gba mekiyo mene yí pupudye ne bomø ke misi me Njambiyε.

¹³ Nda yo bą dete ké, he pündu jiss ke moy dya yí kę pe yene, jaye nde, bo wūngwē wuse nda yi bo wūngwa ne nyę kę.

¹⁴ He kél dete, keto wuse yeti ne dya te yi ta bōne waka na. Ma he sāj, né wuse bę ne dya te ε ke nje kō.

¹⁵ He sómbila Njambiyę məngimō hēne ne nje Yesus. Sadaka te yi wuse nyę nyę kę, yori. Yite nde, he būta mənumbu musu yí sombile ne dīnō d'yene ke misi me bōmō.

¹⁶ Ma ne tī leñsañgwē kelna ḥgikwa nè kelna ḥgay na, keto yo njel məsadaka mète yite yi Njambiyę be ne məsosa kete.

¹⁷ Wunę wōkunañgwē ne botu bete be kēndę ne wunę baka, tékwe to sungwē ne bo, keto yo bo dīyę ne say mbona yun, né wunę jojna ne ḥgbęj, keto bo ta duwę temę wętę yeso ke mbombu Njambiyę yí pile nda yi bo kelma ne məsay man kę. Wunę sāj nje te nde, bo kél məsay man ne məsosa ke temę kinę məngbōngila na, keto ḥge bo kelę ne məngbōngila, wunę tī kwedya kimō yaşa kete na.

¹⁸ Ne kēn mbombu yí ḥgweta ne Njambiyę keto su. He ke kombile duwę nde, mətemō musu ne te kinę yaşa ke njañgwē wuse na, keto he góru kelō kimō yasi ke menje hēne.

¹⁹ Mi jéki diyę wunę nde: Ne ḥgwētañgwē ne Njambiyę, na yōkidye mi nedō kenyę wunę.

Njena lepi

²⁰ Njambiyę te ε ne tete kō womiya Nyañgwē Kumande wusu Yesus te ε nję bę nyañgwē kum botu be bakidya besam bęne kō. Njambiyę kwañma ne nje məkiyō mę Yesus yí kelō ne mbon te yi ta dīyę kpo ne kpo.

²¹ Ma Njambiyę te mbete nyēki wunę d̄eti te yi kelō kimō yasi ke menje hēne, né wunę kel yasi te yi nyę kwadę. A kwāj ne Yesus Krist yí kelō nde, wuse kél yasi te yi nyę nyę məsosa. He lūksa nyę kpo ne kpo, *amen.

²² Wunę nję, ndana mi ke ḥgweta ne wunę nde: Ne jáya məngitę mète yi mi nyę wunę ke məkana maka kę. Ma mi

ketima mōno məkana maka yí lepina nō ne mbet kenyę wunę.

²³ Ne dūkwę nde, maŋ wusu Timote yeti se ke jébō na, bo ma punję nyę. ḥge nyę dya nedō, sine nyę má kę bęne wunę.

²⁴ Wunę nyēn botu bete be kēndę ne wunę baka hēne, nyęno sendi botu be Njambiyę hēne. Benjōj ńbusu be Itali ke nyęno wunę.

²⁵ Njambiyę kél ḥgikwa ne wunę hēne.

Mekana mète yi Jak kètima

Mekana mète yoko, yo Jak te mañ ne Kumande Yesus kete yo. Mekana maka jéki bënej Beyuden bête be njà bë bekriten, è bo tedye bo mebône, è bo si wanja kè dîyo ke njoka botu bête be yeti Beyuden baka.

Mekana mète jéki lero nde, bekriten yâkañgwé joñna kelo yasi te yi mélépi me Njambiyé tedye bo ké.

Wuse yakama baka mèkana maka ke nyañgwé mèngabiyé yini:

1. Tikina temo ke Yesus Krist nè mebobilan mète yi mumo sañgwa nò kete ké (kumte 1-2).
2. Mo te ε tike temo ke yi Yesus Krist kó bîya dýem ne ke beya ndapi (kumte 3).
3. Yo yasi mendeya nde, bekriten nyéki temo ke meyasi me mensti maka (kumte 4).
4. Botu be kusuku dîy ne soso, ma bo me nje nyé temo ke kusuku yan leñsa Njambiyé. Mèngite ke kasi njena Krist (kumte 5).

¹ Yo mi Jak, mi bala Njambiyé bëne Nyâkañgwé Kumande Yesus Krist. Mi ke nyenô wuné, wuné mèkandó me botu be Njambiyé kamó jo yiba be sima wanja ne to mensti maka baka.

Kasi dyano nè kasi tikina temo ke yi Njambiyé

² Wuné njøj, wuné bêki ne nyañgwé mesosa komé kwaló mebône hëne dýa pèle wuné yí bobe ne wuné.

³ Keto wuné duwá nde, mebône mète yi dýa wuné yí bobe ne tikina temo te yi wuné tike ke yi Njambiyé ké ta keló nde, wuné sûm kol ne ñgbingim kè nò mbombu.

⁴ Yo nde, wuné sûm kol çete kumó ke njena mèkele mun hëne, né wuné nje bë nda goto bomo ke meyasi hëne kine tiko móno yanja wete ne wete na.

⁵ Ma ñge dyano bane mbaña mumo ke njoka yun, na dîya Njambiyé, a ta nyé

nyé yo. Keto Njambiyé nyéki bomo hëne meyasi ne kimó temo kine mebam na.

⁶ Ndi nde, mo te ε diye yo kó tiki temo ke yi Njambiyé kine simta na. Keto mo te ε simta kó nda mèkumbó me díku te yi pupo wumbidye, yo má bendo piye ne kubulu kubulu ké.

⁷ Kwaló mo te mbete tî taka nde, Nyâkañgwé Kumande ta nyé nyé yinja yasi na,

⁸ keto mo te ne metake yiba, a ti pési meyasi ndi ñga wete ke mèkele mené na.

Kasi mebukó nè kasi kusuku

⁹ Mañ wusu ε kine yanja yi bomo yeti ke nyé misi ke yotu ne kó lûksa yotu ne, keto Njambiyé ke bendidye nyé.

¹⁰ Ma yoko ε ne budya meyasi kó lûksa yotu ne, keto Njambiyé ke pidye nyé. Sendi, siyna jongwé te ε ne budya meyasi kó díke nedó nda njam jeti.

¹¹ Yo nde, yeso ke bendo panó ne bañ bañ. Mbunjó ke nyeló, njam te ke soso kusiyé, o bënya, nyenjó te yeti se na. Mo te ε ne budya meyasi kó ta yambile sendi díte ke moy kelna budya mesay mené.

Njambiyé yakama bobe wuse

¹² Mo te ε sumé kol ne ñgbingim ke mebône mète yi dýa nyé yí bobe ne nyé ké, Njambiyé ke nyé nyé mesosa, keto ñge nyé si lañsa mebône mète, Njambiyé ta nyé nyé jongwé te yi kpo ne kpo, yite dûngwé te yi nyé kpoma yí lukse ne botu bête be kwadye nyé baka.

¹³ Ñge mebobilan dýa mumo, a tî leri nde: «Yo Njambiyé» na, keto yinja beya yasi yeti ne deti te yi keló nde, mebobilan dýan Njambiyé na. Sendi, Njambiyé ne ñguru wene ti kél nde, mebobilan dýan mumo na.

¹⁴ Yasi wete, mebobilan dýan ke yi mumo komé beya mewobô mené ne ñguru wene dale nyé nje sebile nyé.

¹⁵ Ma ñge beya mewobô si ñgañgile mumo, o bënya, beya yasi dýanma. Ñge beya yasi si kelna, són dýanma.

¹⁶ Wuné njøj, wuné són temo mbe, mumo tî sebila yotu ne ke meyasi menori na.

¹⁷ Kimó meyasi hëne nè kpasa meyasi hëne te yi mumo yakama bë nò ké wúla

ke kwey, ke yi Da. Nyε kuse meyasi hene te yi panε ke dyoθo kέ. A yeti ke senjо ne nda yi yeso bене ηgwende diki kelо nde, ne su mejasи ne su yitil kέ na.

¹⁸ Njambiyε ne ηguru wene kwadysа nyε wuse jongwε ne nje lepi ne yi lepe ndi gbakasi kέ. A kelma dete, nε wuse be nda nyambi tօmna ke njoka meyasi mete yi nyε kusuma kέ.

Kasi leŋgwa meto nε kasi kelnate

¹⁹ Wune njоj, wune sɔj temo mbε, wune dûkwε nde, mumо hene bέki nedо te yi leŋgwε meto ke yasi te yi bεso lepe kέ. Mumо tі jaki lepi nda mbake na. Mumо tі woku ηgambi nedо na.

²⁰ Keto, ηge mumо woke ηgambi dete, a ti yaka kelо se meyasi mete yi ne ηgbεn kе mbombu Njambiyε na.

²¹ Dete, wune tұm kόj ne kwalо mекele me memi hene nε kwalо beya meyasi hene. Wune jāya lepi te yi Njambiyε ηgbalma ke temo yun kέ ne pidya yotu, keto lepi te yakama jongwε wune.

²² Ma wune kēl yasi te yi mεlepi me Njambiyε lepe nyε wune kέ, yeti ndi gbe�a wokunate na. Mо te ε woke ndi wokо kо ke sebile yotu ne ne ηguru wene.

²³ Keto mо te ε woke mεlepi me Njambiyε kinε nje kelо yasi te yi yo lepe kέ, nyε nda mо te ε seŋgile mbombu ne ke mοjоli.

²⁴ Ma ηge nyε nje tόkε kendi ke kόjte kwά kέ, ndana ndana a ma leŋsa mbombu ne.

²⁵ Ma mо te ε nyε temo ne hene, nembe kpasa mbonga te ε soŋe mumо ke dіyo bala, Njambiyε ta nyε nyε mesosa ke yasi te yi nyε kele kέ. Yo dіya ndi nde, a kēl tiŋ kelо dete, a tі woku ndi wokо kwά leŋsa na, yasi wete, a kēl nda yi mbonga te lepe kέ.

²⁶ Ηge mumо take nde, a ke kano Njambiyε kimote kinε biye numbu ne ke ndapi na, yite mо te ne ηguru wene ke sebile temo ne, yite kanna Njambiyε te yi nyε kane kέ gba gbelate.

²⁷ Kpasa kanna Da Njambiyε, kanna te yi kinε mօnо beya yasi ne mbet kete, yo nde: Mumо kāma bенуру nε bekuso boma ke mεbօne man, bakiθye yotu

ne pupunate kinε kelо beya meyasi me meneti maka na.

2

Mumо tі nemba njoka bomо na

¹ Wune njоj, wune tі kel yasi bέngwε teri mumо na, keto kelnate dete yeti ke kendo wete ne tikina temo te yi wune tike ke yi Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist kέ na. A ne nyangwε meluksa.

² He pâj pa lepo nde: Bomо yiba nyijma kome wune wesidya kέ. Yoko ne bolo ke bō tandе lор nε kpasa melambо ke yotu. Ma yօru buka mumо ne melambо ne jegbe jegbe ke yotu.

³ Ma wune má yeŋsa ndi misi bέŋje ndi ne mо te ε ne kpasa melambо ke yotu kо lepo nyε nyε nde: <Nyangwε mbam, inja dіyo wonga ke mbey te yi nyangwε bomо.> Ke kόjte, wune má nje lepo nyε buka mumо nde: <Ma wε, tema yo tema kaka,> ho nde: <Inja dіyo waka ke nji mekol membe,>

⁴ Ηge wune kelо dete, 'yite wune yeti ke kelо yasi ke njoka yun bέngwε teri mumо na? 'Yite wune yeti ke jōse bomо wule ke beya metake na?

⁵ Wune njоj, wune sɔj temo mbε, wune lέngwε meto. 'Njambiyε tі tόkε ka botu bete yi botu be meneti maka bέŋje nde bukate baka, nε bo be ne budya kpasa meyasi mete yi nyε nyε kέ, keto bo ke tikо temo ke yene na? 'A ti kēl ka sendi dete, nε bo nyij ke *Kando dyenе namо meyasi mete yi nyε kpoma nyε botu bete be kwadye nyε baka na?

⁶ Yasi wete, wune ke yeliye yun buka mumо. 'Ma, yeti botu be kusuku ke natε wune na? 'Yeti bo ke dāle wune kе nо ke membe me pesina josi na?

⁷ 'Yeti bo ke toyε kimо dіno te yi Njambiyε nya wune kέ na?

⁸ Ma nyangwε mbonga te yi Kumande Njambiyε pesima kέ lépi nde: <Kwadyikwε mօnо nda yi we kwadye ne yotu yօ kέ.> Ηge wune kelо dete nda yi yo ketinate ke mекана me Njambiyε kέ, yite wune kelma kimо yasi.

⁹ Yasi wete, ηge wune kelо yasi bέngwε teri mumо, yite wune kelma beya yasi.

Yite mboṅga Njambiyę kę lępo nde, wunę balma lępi, wunę botu bę yaṅgila mboṅga.

¹⁰ Keto, ḥęge mumo bakiḍye męmboṅga hęne, kpalɔ nje jɔsiḍye ko ndi mɔnɔ yaṅga ne mbet kę moy mboṅga węte, yite a ma balɔ kę męmboṅga hęne.

¹¹ Ma mɔ te ε lępima nde: <Kre, wę tı kel wanja> kɔ, yo nyę lępę sendi nde: <Wę tı woku mumo na.> Dete, ḥęge wę dıyę kine kelɔ wanja, kpalɔ nje wo mumo, yite wę ma yaṅgile męmboṅga hęne.

¹² Dete, wunę lępinangwę, kelɔ sendi yasi nda botu bete bę Njambiyę ta jɔse bęngwę yasi te yi męmboṅga mene lępę kę. Yo ndi męmboṅga mete soṇę wuse kę dıyɔ bala.

¹³ Keto Njambiyę tı gwe ḥęgwęte komę nyę ta jɔse mɔ te ε tı gwe ḥęgwęte bęsɔ kɔ na. Yasi węte, ḥęge mumo gwe ḥęgwęte bęsɔ, yite gwena ḥęgwęte bęsɔ te yite laṅsama jɔsi.

Tikina temo nè kelna kimɔ mekele

¹⁴ Wunę njɔŋ, ḥęge mumo lępę ndi lępo ne numbu nde, a kę tikɔ temo kę yi Njambiyę kine mekele na, yite káma ḥęge? 'Njel tikina temo te yite ma joṅgwę ka nyę?

¹⁵ He pâŋ pa lępo nde: Węte maŋ wusu ho węte dıyɔmbu dıyusu kine mélambɔ na, ho nde, mędye mete yi bo ta dıye kę ndingele yesɔ yeti.

¹⁶ Ma ḥęge mbaṅa kę njoka yun lępę nyę bo nde: <He saṅgwa, wunę kwâŋ ne te. Ne kén wętina dıts, nè wunę dıyēnaṅgwę ditɔ.> Ma ḥęge mɔ te dıyę kine nyę bo yasi te yi bo yakama joṅna nɔ, 'yite lępinatę ndi ne numbu dete má kame ḥęge?

¹⁷ Tikina temo te yi mumo tike kę yi Njambiyę kę sendi dete. ḥęge mumo lępę nde, a kę tikɔ temo kę yi Njambiyę kine tedye yo kę mekele na, yite tikina temo te munje, keto yo kine mekele na.

¹⁸ Ma mumo yakama lępo nde: <Wę kę tikɔ yo temo kę yi Njambiyę, ma mi mbę kę kelɔ mekele. Ma tedye mi tikina temo te yi wę tike kę yi Njambiyę kine mekele kę. Mi ta tedye mbę wę tikina temo te yembe ne nje mekele.>

¹⁹ Wę kę tikɔ yo temo jaye nde, yo ndi ne Njambiyę węte ne węte, yite wę kę kelɔ kimɔte. Ma bęya mésisị kę tikɔ sendi temo jaye dete, yasi węte, yo kę kpalɔ kelɔ nde, bo ḥęgwāṅgwaṅgwę.

²⁰ Lem mumo! Wę kę kwadysę duwę ndana nde, 'ḥęge mumo tike temo kę yi Njambiyę kine mekele na, yite gbélate?

²¹ 'Njambiyę tı pęsę ka nde, saṅmbambɔ wusu Abaraham mę ne ḥęgbęj kę mbɔmbu wene keto mekele na? 'Njambiyę ti njáki pęsɔ dete, keto Abaraham bɔṇma mɔnɔ wene Isak kę nɔ kę mbęy nyęna sadaka, na bų nyę kelɔ ne sadaka nyę nyę na?

²² Wę bęjma kę yite nde, tikina temo te yi Abaraham tikima kę yi Njambiyę nè mekele mene kęndima ndi węte. Mekele mete yi nyę kelma kę mbɔmbu Njambiyę kę njä tonje tikina temo te yi nyę tikima kę yenę kę.

²³ Meyasi kwaṅnama dete, né lępi te yi yo ketinate kę mékana mę Njambiyę kę si tondu. Yo ketinate nde: <Abaraham tikima temo kę yi Njambiyę, ε Njambiyę pęsę nde, a mę ne ḥęgbęj kę mbɔmbu wene.ε Njambiyę nje jeba nyę nde So wene.

²⁴ Wunę kę bęję komęte nde, Njambiyę pęsi nde, mumo mę ne ḥęgbęj kę mbɔmbu wene, keto mekele, yeti ndi keto tikina temo na.

²⁵ Sendi, Rahab te nya mewanja, 'Njambiyę tı pęsę ka nde, a mę ne ḥęgbęj kę mbɔmbu wene, keto kimɔ mekele mete yi nyę kelma kę na? 'Yeti keto a bɔṇma botu bęte yi bo tomma baka kimɔte nje kwaṅdye bo yɔkidye ne mbaṅa nje dęle na?

²⁶ Ma ḥęge sosu duwę kę yotu mumo, mɔ te gwą, a mę munje. Dete sendi, ḥęge mumo tike temo kę yi Njambiyę kine mekele na, tikina temo te yite munje.

3

Mumo b̄iya dyem dyenę

¹ Wunę njɔŋ, yo yeti kimɔte nde, będysa bɔmɔ kę njoka yun bęki ne hęl tedye bęsɔ yasi na, keto wunę duwą nde, wusę botu bęte bę tedye bęsɔ yasi baka, jɔsi te yusu

ta bë detinate ke mbombu Njambiyë kwâyan.

² Yo nde, wuse ñomô hene ke jësidye ke menje budjate. Nge mumô ti jësidye ke yasi te yi nyê diki lero kë, yite nyê mo te e ne njololo. A yakama biye temô ke meyasi hene te yi nyê kelë kë.

³ Nge wuse nyê sunj ke numbu beyanga nde, né bo wokuna ne wuse, yite wuse ke kendô ne ndingelé yotu yan hene.

⁴ Wunë pâj bënjë sendi nyangwë mëkuka. Ko bëkô nde, yo nyangwëte, ko bëkô sendi nde, yo nyangwë detina mërupô kelë nde, yo kë kendô, yasi wëte, yo mõnô wulo ne mbet tedye yo një yí kë no komë mõ dükunate kwadys kë.

⁵ Dete sendi, dyem, yo mõnô doku yotu, ma ko bëkô dëte, a yakama dñangwë beti ke nyangwë meyasi mëte yi nyê kelë kë. Wunë pâj bënjë nde, yo ndi mõnô mbulma dîte ne mbet lodys ndingelé nyangwë lô ne sekëp.

⁶ Dyem ndi sendi nda dîte. Kôtu mëkele mëte yi botu be meneti maka kelë kë dîy hene ke dyem. Ke njoka mëdoku më yotu su dyem kête. Dyem ke bëkidye ndingelé yotu mumô, a ke ndambidye dîte ke ndingelé jongwë mumô. Dîte te yi nyê ndambidye kë wúla ke nyangwë dîte te yi ti dîm kë.

⁷ Mumô ne dëti te yi biye kwalô bonyamô be likô hene kuse, ko benon ko bonyamô hene be fulma fulmañgwë ne møy, ko bonyamô bete be jojna ke duku, mumô sima si biye bo kuse hene.

⁸ Yasi wëte, ko mumô ti yaka biye dyem kuse wëte yeso na. Dyem yinja beya yasi te yi mumô ti yaka ndadye na. A ne mada te yi yakama wo mumô.

⁹ Ne kiya dyem ke, wuse ke lukse Baba Mboko te Da, ma ndi ne kiya dyem te, wuse ke kita ne botu bete be Njambiyë kusuma bojna ne nyê baka.

¹⁰ Nyëna mëkombila nè lepina yawo pündu ndi ke kiya numbu. Wunë njøj, yo tî kelnañgwë dëte na.

¹¹ 'Kiya njëmbi ñgë wëte yakama punje ka kimô möröku, punje sendi jona möröku?

¹² Wunë njøj, 'ñjuku manjolo yakama

wumô ka mbumô fiya? Ho nde, njuku banja yakama wumô ka mbumô manjolo? Dete sendi, ñgë te yi punje sañga soñgo möröku kë ti yaka punje sendi kimô möröku na.

Dyano te yi wule pele yi

Njambiyë kë

¹³ Nda ke njoka yun ne dyano, duwë sendi meyasi kimô duwâte kô? Nge bënde, mbaña ne dyano, duwë sendi meyasi dëte, a pâj pa tedye yo ke kimô weyna jongwë, yite nde, ke kelna kimô mëkele. A pâj pa tedye sendi yo dëte ne një pidya yotu, né ñomô bënj gbate nde, a ne dyano.

¹⁴ Yasi wëte, nge wunë kele beya temô ne hakaka sungwë ne bëso, sunja meyasi wûne bo, yite wunë tî gwaki lukse yotu yun nde, wunë ne dyano na. Ma dëte, wunë tî kel ja sungwë ne gbakasi na.

¹⁵ Dyano te yite ti wúla pele kwey, pele yi Njambiyë na. Yo wúla ke meneti maka, ke bëya metake më ñomô nè ke yi bëya mësisinj.

¹⁶ Këto ke mbey komë ñomô kele bëya temô sungwë ne bëso sunja meyasi bënj bo, komëte, ñomô kél meyasi ne kpalak kpalak, kelô sendi kwalô beya mëkele hene.

¹⁷ Yasi wëte, dyano te yi wule pele kwey ke yi Njambiyë kë dële. Yo dëj pupunate. Sendi, yo sâj nde, ñomô jônnañgwë ne te tandë yan, kelô nde, mumô jônnañgwë kine sâ wòw na. Yo kél nde, mumô têkwë to sungwë ne bëso, kelô nde, mumô gwâki ñgwëte jakoso. Dyano te kél nde, mumô kél kimô mëkele, kelô sendi nde, mumô tî kel yasi bëngwë teri mumô na. Yo kél nde, mumô kél yasi kine likisi na.

¹⁸ Botu bete be kelë nde, ñomô jônnañgwë ne te baka kél dëte, këto mëtemô man ne te. Ma yasi te yi bo ta një kwedya ke mesay mëte yi bo kelë kë ta bë ne ñgbeñ ke mbombu Njambiyë.

4

Wuse dîy ne cscs ne

bëya mewobo

¹ To mewona nè mëtandô wúla we ke njoka yun? 'Yo ti wúla ke bëya mewobo

mête yi lü dyambi tandé yan ke medoku me yotu yun ké na?

² Wuné ke górc yasi, ma wuné yeti ke kwedya ya te na. Wuné botu be wona bomo, wuné sendi ne beya temo sungwé ne bésó, ko wuné ti yaka bë ne yaña na. Yo ne metando ke njoka yun, wuné sendi ke wona. Ma wuné yeti ke kwedya yaña na, kétó wuné yeti ke diye Njambiyé na.

³ Ko békó nde, wuné ke diye yasi, Njambiyé yeti ke nyé wuné yaña na, kétó wuné ke diye beyate, né wuné sambi yo yí tonje ne beya mewobo mun.

⁴ Wuné nda bomá bête bë tike benjojo ban keló mewanja baka. 'Wuné yeti ke duwé ka nde, kwadysa meyasi me meneti maka, yo benna Njambiyé na? Yo nde, mo te ε kwadysa nyé temo ne héné ke meyasi me meneti maka kó ke kpaló nje bë pendó Njambiyé.

⁵ 'Wuné táká ka nde, yasi te yi mekana me Njambiyé lepē ké kiné to te na? ε nde: < Njambiyé ke kwadysa sisin te yi nyé nya wuse ke ngimó te yi nyé kusuma ne wuse ké budysate. A góru nde, yo wôkunañgwé ndi gba ne nyé nyero. >

⁶ Yasi wéte, a ke keló ngikwa ne wuse kwá to te, kétó mekana me Njambiyé ke lepó nde: < Njambiyé ke tumo kón ne botu bë bendidysa yotu baka, yasi wéte, a kél kimó yasi ne botu bête bë pidysa yotu baka. >

⁷ Dete, wuné pídyikwé yotu wokuna ne Njambiyé. Wuné páya *Kum beya mekele, yite a ta kambó londó ke keki yun.

⁸ Wuné kén ke keki Njambiyé, yite a má ké sendi ke keki yun. Wuné botu bë mebeyo, wuné sónya kol ke kelna beya yasi. Wuné botu bête bë ne metake yiba baka, wuné púpudysa metemó mun.

⁹ Wuné wôku yotu, kétó wuné ne ngwéte. Wuné jâbañgwé lelo. Né nde, wuné nyéti, wuné kpál jaba. Né nde, wuné sósañgwé, wuné kpál bë ne ngambi.

¹⁰ Wuné pídyikwé yotu ke mbombu Baba Mbokó, yite a ta bendidysa wuné.

¹¹ Wuné njón, wuné tî kutunañgwé tandé yun na. Mó te ε lepina beyate ne mañ ho jöse nyé kó lépinançgwé beyate

ne membonja me Njambiyé, jöse sendi yo. Ma njé wé jöse membonja, yite wé me mó te ε yeti ke keló se yasi te yi membonja lepē ké na. Kométe, wé me ndi mó te ε jöse yo.

¹² Mó nyéna membonja mête, yo ndi nyé bë sendi mó pesina jösi, a ne deti te yi joñgwé mumó ho girise nyé. Wé mó te ε jöse jakosó kó, wé yó ba nda?

¹³ Ma ndana, wuné lêngwé metó, wuné botu bête bë lepē nde: < Muka ho nemeno he ta kë ke dya te yóko ho ke yóru. He ta kwanjye sew wéte mate dyañgwé meyasi sombo ne móni. >

¹⁴ Wuné yeti ke duwé yasi te yi ta dýa wuné nemeno ké na, kétó joñgwé dýun ba yasi te nda? Yo nda wudyé mbe te yi timbila ne vum kiné kiko ké. Sékép, yo má yambile.

¹⁵ Yasi wéte, má wuné lépi nde: < Ngé Baba Mbokó jayé, wuse má joñna kë no mbombu, wuse má keló yike ho yiri. >

¹⁶ Ma ndana, wuné ke lukse yotu yun ne gbélate ke nyáñgwé metake mête yite. Kwaló luksa yotu te yite héné beyate.

¹⁷ Mó te ε duwé kimó yasi te yi nyé yákançgwé keló nje díyó kiné keló yo kó kelma beya yasi.

5

Botu be kusuku díy ne ssos

¹ Ma ndana, wuné lêngwé metó, wuné botu bë kusuku. Wuné lél jaba, kétó mebónne mête yi ta baló kétó yun ké.

² Mekusuku mun sima bó, bonya sima dýe melambó mun.

³ Ngalma ma biye melor mun nè móni yun. Ngalma te ta tedye wuné ne sañsan nde, mekele mun beyate. Yo ta kokile wuné nda yi díté lodye ne yasi ké. Wuné ndemma kusuku ndana ke metu mête yi ké ke siyna mboko ké.

⁴ Né bénja, wuné ma dýe móni botu bête bë wesidysa nyambi ke meñgwañ mun baka. Botu bête ke lelo dukwe ne wuné. Mekembi me botu bë messay bête kumma ke metó me Baba Mbokó te *Sabawot.

⁵ Wuné joñnama ke meneti maka ke nyém nyém joñgwé, keló yasi nda yi temo yun kwadysa. Wuné dýenama dókó

ne ηgbɔskɔrɔ, ko bɛkɔ nde, yesɔ te yi Njambiyɛ ta pɛsɔ ne jɔsi yun kɛ ma wuta.

6 Wune pesima jɔsi bete ke to ηgbɛŋ mumɔ kwà wo nyɛ. Ma a t̄i wa ke mɛbɔ mun na.

Wuse gbisi mebɔne

7 Dete, wune njɔŋ, wune gbisi kumɔ ke ηgimɔ te yi Nyanɛwɛ Kumande ta nje kɛ. Wune bɛnja nda mɔ bɛna mbɛki gbisɛ ladye kimɔ tɛmbumɔ mete yi ta wule ke meneti kɛ. A ke gbisɔ ladye kumɔ nde, bosa mɛmbiyɔ nè njena mɛmbiyɔ mete yi bɛna mɛmbeki siki nɔ.

8 Wune sendi, wune bɛki ne gbisa dete, bɛ ne nyan ke temɔ, keto Nyanɛwɛ Kumande ta bɛ ke nje.

9 Wune njɔŋ, mumɔ t̄i boŋ lepi nyɛ ke to jakɔso na, ma Njambiyɛ me nje jɔse wune. Ne bɛnja, mɔ pɛsina jɔsi ke nje, a me ke numey.

10 Wune njɔŋ, ke kasi mebɔne nè gbisina yasi, wune tâka botu be punja melepi me Njambiyɛ be díkima lepiña ke díni Baba Mbokɔ baka. Bo saŋgwama ne mebɔne, ε bo gbisima. Wune bɛki sendi nda bo ke yite.

11 Wuse ke kombile lepo nde, botu bete be summa kol ne ηgbik baka, Njambiyɛ nya bo mesosa. Wune wokuma kasi gbisa te yi Jop bã nɔ kɛ. Wune duwà sendi yasi te yi Baba Mbokɔ kelma ne nyɛ ke siynate kɛ, keto a ne ηgikwa budyate, a ke gwe sendi ηgwɛte mumɔ.

12 Wune njɔŋ, ke meyasi hene, bosate yo nde: Wune t̄i kinjaŋwɛ yaŋa kaŋe bɔ kɛnje kwey tende meneti, ho kinja yiŋa kwalɔ mɛkinja na. Ngɛ wune lepe nde: <ʃ> yo bɔna ndi nde: <ʃ>. Ngɛ wune lepe nde: <Bɛ> yo bɔna ndi nde: <Bɛ>. Yo bɛki dete, ma jɔsi Njambiyɛ me nje bɔye wune.

13 Ngɛ mbaŋa mumɔ ke njoka yun saŋgwɛ ne mebɔne, na ηgwɛtaŋwɛ ne Njambiyɛ. Ngɛ mbaŋa bɛ ne mesosa, a jɛmbi mejembi yí sombile ne Njambiyɛ.

14 Ngɛ mbaŋa mumɔ ke njoka yun kɔne, a jɛbaŋwɛ betomba mbanjɔ Njambiyɛ, nɛ bo ηgwɛtaŋwɛ ne Njambiyɛ keto ne, lombe nyɛ mutɔ ke díni Nyanɛwɛ Kumande.

15 Mɛngwɛta mete yi bo ta kelɔ ne tikina temɔ ke yi Njambiyɛ kɛ ta jongwɛ mɔ kɔn. O bɛnja, Nyanɛwɛ Kumande má tɛmbidye nyɛ. Ma ηge bɛ nde, a kelma yiŋa bɛya meyasi, Njambiyɛ má soŋe yo ke to ne ne ηgwɛte.

16 Dete, baka jâya bɛya meyasi mete yi bo kelɛ kɛ mbɔmbu bɛsɔ. Baka ηgwɛtaŋwɛ ne Njambiyɛ keto bɛsɔ, nɛ mɛkɔn man siy. Mɛngwɛta mete yi mɔ te ε me ne ηgbɛŋ ke mbɔmbu Njambiyɛ kelɛ ne temɔ ne hene kɛ ke kelɔ nyawɛwɛ mɛsay.

17 Wune tâka Eli. A bã ndi sendi mumɔ nda wuse. A ηgwɛtama ne Njambiyɛ ne sosu ne hene nde, mbiyɔ t̄i nɔku na. Mbiyɔ pɛsiyɛ ke mɛsɛw yitati nè ηgwɛnde yitan jɔ wete kine nɔ se ke to meneti na.

18 Ke kɔŋte, ε nyɛ ηgwɛta ne kɔkɔ ne Njambiyɛ, ε dγɔbɔ bute bɔ ne mbiyɔ, ε meneti kandɛ sendi punja nyambi ne kɔkɔ.

19 Wune njɔŋ, ηge mbaŋa ke njoka yun duwɛ ke ηgbɛŋ nje lɔndo tiko gbakasi, wete mumɔ yakama yɔkidye nyɛ ne kɔkɔ.

20 Ma wune dûkwɛ nde, mɔ te ε soŋe mɔ mɛbeyɔ dete ke bɛya nje te yi nyɛ tɔkuma yɔkidye nyɛ njesɛ ke kimɔ nje, mɔ te jongwa sisij mɔ mɛbeyɔ te soŋe ke nje soŋ, kelɔ sendi nde, Njambiyɛ siki soŋe budyɛ bɛya meyasi mete yi nyɛ kelma kɛ ne ηgwɛte.

Bosa Mekana mête yi Piyer kétima

Yo Piyer, mō tomun Yesus Krist kete mēkana mête yōkō.

Mēkana mête lēpi kasi mēbōne nē kasi mēluksa mête yi bekriten ta bē nō kē. Yo bēja bekriten hēne, jekō kwā kwañgō Beyuden bete be yeñsama temō tikō ke yi *Krist baka. Piyer kéti yo yí nyé nē bekriten bete be sañgwa ne mēbōne baka deti ke temō. Kriten yâkañgwé díyō nē njebik ke tikina temō te yi nyé bē nō ke yi Krist kē, ko bēkō nde, a ta sañgwa ne mēbōne keto te. Kriten yâkañgwé bē nē bibina temō ke yi Krist te ñgolo wene ε womiya kō.

Wuse yakama baka mēkana maka ke nyāngwē mēngabiye yitati:

1. Jongwe kriten ke mōy mēbōne yí tedye nde, a mē nē kpasa jongwe, keto a mē sañgwate bēne Krist (kumte 1-2).
2. Jongwe kriten nē mēbōne mête yi Krist, ñgolo wusu sañgwama nō ke numbu su kē (kumte 2-4).
3. Kriten hēne kēl mēsay kimôte, duwe nde, Krist ta kala nje (kumte 5).

¹ Yo mi Piyer kete mēkana maka. Mi mō tomun Yesus Krist. Mi kéti kenje wuné botu bete be Njambiyé tōkuma, wuné be joñna wēte wēte kē nō ke meneti mē Pōñ, ke Galasi, ke Kapadōs, ke Asi nē ke Bitini nda bejengwe baka.

² Da Njambiyé kikima si tōke wuné dete njombu yaña bēngwé yasi te yi nyé sima kombile kē. A tōkuma wuné dete ne nje te yi Kimo Sisiñ, nē wuné joñna pupunate ke mbōmbu wene, kē mbōmbu wokuna ne Yesus Krist, nē mēkiyo mēnē yi nyanjama kē pupudye wuné. Ngikwa nē tēte nyēnañgwē pēle wuné budye.

*Wuse bēki nē kpasa bibina temō
ke yi Njambiyé*

³ Wuse lūksa Da Njambiyé te Sañgwé ne Nyāngwé Kumande wusu Yesus Krist. Yo nde, bēngwé nyāngwé gwena ñgwetē nē, a kelma nde, wuse jâdyikwé nē kōkō, bē ne jōnja jongwe, keto a womiya Yesus Krist soñe ke njoka bēmuñ, nē wuse bē nē kpasa bibina temō te yi tí siyō na.

⁴ A kelma dete, nē wuse bē nē kimō meyasi mête yi Njambiyé komē tike botu bēne kē. Kimō meyasi mête tī būtō ho bīye mēmi ho bēyō wēte yesō na. A ke komō yo tike wuné ke dyobō.

⁵ Njambiyé bākidya kimō meyasi menōri tike wuné, wuné botu bēte be nyé kē mbōmbu bākidye wuné ne ñguñguduyé ne baka, keto wuné ke tikō temō ke yene. A ke kē mbōmbu yí bākidye wuné kumō komē nyé ta tedye ke puye nde, a sima jongwe botu bēne. Yo ta kwañna dete ke metu mête yi kē nō ke siyna mbokō kē.

⁶ Meyasi menōri ke kelō nde, wuné sōsañgwé kpresa kē nō mbōmbu, ko nde, ndana wuné yakama wo yotu ke mēbōne wēte wēte te yi wuné yakama sañgwa nō yí bōbē ne wuné, ñge bē kimôte nde, yo kēlnañgwé dete. Ma, yite yo ndi yi gbeila mōno ñgimō ne mbet.

⁷ Wuné yakama sañgwa ne mēbōne menōri dete yí bējē, simande tikina temō te yi wuné tike ke yi Njambiyé kē jelnate. Yí duwe nde, yike kpasa lōr, 'bo ti pán pa bōbē bōba ke dite na? Ko dete, yo ta bēyō wēte yesō. Yasi wēte, tikina temō te yi sumē kol ke mēbōne kē gba sulna yasi budyate lañsa lōr te yite. Ma ñge tikina temō te yi mumō tike ke yi Njambiyé kē sumē kol dete nē njebik, komēte, Njambiyé ta ñgané mō te lukse nyé sombile sendi nyé komē Yesus Krist ta nje kē.

⁸ Yesus Krist te, wuné tī bējē nyé wēte yesō na, ko dete, wuné ndi ke kwaduyé nyé kē nō mbōmbu. Ko nde, wuné yeti ke bējē nyé ndana na, wuné ke tikō temō ke yene. Ma yo ke kelō nde, wuné bēki ne nyāngwē mēsosa kpresa, yeti yasi te yi mumō yakama pile na.

⁹ Yo dete, keto yo tikina temō te yi wuné tike ke yi Yesus Krist kē ta kelō nde, a jōngwe wuné.

10 Kasi jongwa mumɔ te yi Njambiyɛ jongwɛ dete ké, botu be punja melerpi mene saŋma nje te yi nembe, duwe njɔmbɔ te. Bo kandima si lepo kasi kimɔ yasi ke yi Njambiyɛ kombila nde, a ta kelɔ ne wunɛ ké.

11 Sisiŋ *Krist yi diyima ke yotu yan ké kandima si lepo nyɛ bo nde, Krist ta saŋwa ne mebɔne, ke kɔnte, a má nje bɛ ne meluksa. Botu be punja melerpi me Njambiyɛ baka saŋma nje te yi duwe ɲimɔ te yi meyasi mete ta dyɔ kete nɛ nda yi yo ta kwaŋna ké.

12 Njambiyɛ njɑ tedye nyɛ bo nde, meyasi mete yi bɑ nde, bo lèpi ké ti bέja bo ne ɲguru wan na. Yasi wɛtɛ, yo keto yun yi bo lepima meyasi mete. Ndana, botu bete be pele Kimɔ Tom baka pelma yo nyɛ wunɛ ne deti te yi Kimɔ Sisiŋ te yi Njambiyɛ njesa wule dyobɔ ké. Ko bejaki bɛ Njambiyɛ ne ɲguru wan ndi ke ndanje misi kete yí sà nje te yi duwe njɔmbɔ te.

Wuse kēl meyasi ne nje te

13 Ma nda yo dete ké, wunɛ kōmbila medyanɔ mun yí kelɔ ne mesay. Wunɛ t̄i jeki nyɛ sendi temɔ ke meyasi na. Dete, wunɛ békì ndana ne bibina temɔ hene ke kimɔ yasi te yi Njambiyɛ ta kelɔ ne wunɛ komɛ Yesus Krist ta nje ké.

14 Wunɛ me ke wokuna ndana ne Njambiyɛ nda bɔno bete be woke pɛ. Piŋɔ te yi wunɛ t̄i pa duwe Yesus Krist kwey ké, wunɛ dikima joŋna nda yi beya mewobɔ mete yi wunɛ bɑ no dikima tedye wunɛ ké. Ma ndana, wunɛ t̄i joŋnaŋwɛ se bɛngwɛ beya mewobɔ mete na.

15 Yasi wɛtɛ, jongwɛ dyun nɛ mɛkele mun hene békì ndana pupunate ndi nda mo te ε jebama wunɛ be pupunate ké,

16 keto yo ketinate ke mɛkana me Njambiyɛ nde: <Wunɛ békì pupunate, keto mi ne ɲguru wombe pupunate.>

17 Sendi, komɛ wunɛ jeba nyɛ nde, a njâki nje kame wunɛ ké, wunɛ jébaŋwɛ nyɛ nde Da. Yasi wɛtɛ, a jósá mumɔ hene bɛngwɛ mɛkele mene. Bomɔ hene ndi wɛtɛ ke misi mene. Ma dete, wunɛ joŋnaŋwɛ ne kambina ne ke bukwɛ

metu mete yi wunɛ ndi ke kɛ mbɔmbu joŋna ke mɛnɛti maka ké,

18 keto wunɛ ke duwe nde, Yesus Krist kolma wunɛ soŋe ke beya lem jongwɛ te yi besaŋmbambo bun dikima tedye wunɛ ké. A t̄i kolə wunɛ ne yiŋa meyasi mete yi ta si beyo nemenɔ nda yiŋa kpasa mesumba ho lɔr na.

19 Yasi wɛtɛ, a kolma wunɛ ne kimɔ kpasa mɛkiyɔ mene nda mɛkiyɔ me mɔno sam te ε kine mɔno kɔsu ho yiŋa mɔno kɔn ke kondɔ ne kɔ.

20 Njambiyɛ kikima si tɔke nyɛ, yite mboko t̄i pa kusuna na. Ma ndana, ke ɲimɔ te yi mboko me ke kɛ ke siynate ké, Njambiyɛ njɑ punje nyɛ ke puyɛ, na jongwɛ wunɛ.

21 Yo nyɛ kele nde, wunɛ t̄iki temɔ ke yi Njambiyɛ te ε womiya nyɛ ke njoka bemanj kɔ. Njambiyɛ nya nyɛ meluksa, né wunɛ nje tiki temɔ ke yi Njambiyɛ ne ɲguru wene, bɛ sendi ne bibina temɔ ne nyɛ.

22 Wunɛ sima pupudye metemɔ mun keto wunɛ wokunama ne gbakasi te yi lepi Njambiyɛ lepe ké, né wunɛ kwadfyɛ bemanj bun kine likisi na. Dete, wunɛ kén mbɔmbu yí kwadfa budyate nda bemanj ne temɔ yun hene.

23 Yo nde, Njambiyɛ kelma nde, wuse jâdyikwɛ ne kɔkɔ, bɛ ne jɔnja jongwɛ. Yeti besaŋwɛ busu be ta si gwe nemenɔ baka ja wunɛ yite na. Yasi wɛtɛ, yo ne nje yiŋa kwalɔ te yi t̄i gwe wɛtɛ yesɔ na. Kwalɔ te, yo melerpi me Njambiyɛ yi nyɛ bomɔ jongwɛ ké. Melerpi mete ta diyɔ kpo ne kpo,

24 keto yo ketinate ke mɛkana me Njambiyɛ nde: <Bomɔ hene nda gbela mbunjɔ. Meluksa hens te yi bomɔ bɛ nɔ ké dɛkɛ nda njam jeti, mbunjɔ ke nyɔlo si sɔsɔ, o bέja, njam te ma si kusiye.

25 Yasi wɛtɛ, ndi melerpi me Baba Mboko diy kpo ne kpo. Melerpi mete, yo Kimɔ Tom te yi bo lepima nyɛ wunɛ ké.›

2

1 Ma dete, wunɛ t̄iki kwalɔ beya yasi hene, kwalɔ sebila bomɔ nɛ kwalɔ mɛkele me likisi hene. Wunɛ t̄iki sendi nyangwɛ temɔ nɛ kwalɔ kutuna bɛsɔ hene.

² Wuné wôku yesidye kimô pupuna mörôku me béri nda mbôngô bônôsiké. Mörôku me béri mete, yo mélépi me Njambiyé. Wuné wôku yesidye te dête, né wuné dôku dôkô ke nje Njambiyé kumô ke njimô te yi nyé ta sidye ne jongwa yun kéké,

³ keto wuné sima duwé nde, Nyangwé Kumande ne njikwa.

⁴ Wuné njâki ke keki nê, nyé tari te yi nyé bomô jongwé. Ma bomô sejma tari te. Yasi wete, Njambiyé kpålma nje tóke nyé nde, nyé kpasa tari ke misi mené.

⁵ Wuné sendi, wuné ke nje ke yi Njambiyé nda kpasa jongjongwé metari. Wuné fiki nde, Njambiyé bôn wuné yi sumô ne tu dyené komé Sisiy ne ta diyé kéké. Dete, a ta tembidye wuné, njôj botu be nyéna sadaka te béné, né wuné nyé nyé mesadaka mete yi Kimô Sisiy ta tedye wuné kéké. Njambiyé ke jaye mesadaka mete yite ne mesosa ne nje Yesus Krist.

⁶ Yo nde, yo kétinate ke mékana me Njambiyé nde: <Ne bêja, mi sawma kpasa Tari*f1* yi sañgwé kondu tembidye ke *Siyon. Mo te ε tike temo ke yi tari te, a tí sañgwá ne njón na.>

⁷ Ma ke bë wuné, wuné botu bête be tike temo ke yi tari te baka, yo kpasa yasi ke yun. Yasi wete, ke yi botu bête be yeti ke tiko temo ke yi tari te baka, yo yeti dete na. Yo nde, yo sendi kétinate womanja ke mékana me Njambiyé nde: <Tari te yi botu be sumna njumô sejma kô kpålma nje bë sañgwé kondu.>

⁸ Sendi nde: <Yo tari te yi bomô bomiyé baki kete, mbatô te yi badye bomô.› Bo ke bomiyé baki kete, keto bo yeti ke kwâdyé kelô yasi te yi mélépi me Njambiyé lepse kéké na. Yo ma bë ndi ke yan nde, bo ta bomiyé baki dete.

⁹ Ma ke bë wuné, wuné mbo botu bête be Njambiyé tókuma, njôj botu be nyéna sadaka te bë kelë mesay nyé Kumande. Wuné njôj botu bête bë Njambiyé tókuma nde, bo ndi béné yi kelô mesay nyé nyé. Wuné sendi kando botu bête be wokuna ndi ne nyé nyero. A tókuma wuné dete, né wuné lepi nyangwé kimô mékale mené nyé bomô.

Yo nyé jeba wuné sojé ke moy yitil njesé ke kpasa mejasi mené.

¹⁰ Wuné tî bë yun yinâ kandô kweyna, ma ndana, wuné me kandô Njambiyé. Njambiyé tî gwe njgweté wun kweyna, ma muka, a ma gwe wuné njgweté.

¹¹ Wuné njôj, wuné soj temo mbë, wuné bejengwé, beakwañkwango ke meneti maka. Dete, mi ke kombile lero nyé wuné nde, wuné fiki bëya mewobô mete yi diyé ke yotu yun yi lü dyambi ne metake me temo yun kéké.

¹² Komé wuné jojna ndana ke njoka mëkando me botu bête be yeti ke duwé Njambiyé baka, wuné jôjnañgwé kimôte. Dete, komé bo lepina bëyate ne wuné ke yinâ yasi nde, wuné ke kelô bëyate kéké, bo ta kpalo bëjës kimô mëkele mun, lukse Njambiyé ke yeso te yi nyé ta nje sañgwá ne bomô kéké.

¹³ Wuné têkwé to wokuna ne bomô hënë be diyé ne bëso ke to meneti maka baka, keto wûne be Nyangwé Kumande sañgwate. Wuné kôl dête ko sungwé ne kumande dya, nyé mo te ε name bomô hënë kô,

¹⁴ ko sungwé ne nyangwé bekum bête be nyé tembidya baka. A témbidya bo, né bo tedye mëbône nyé botu bête be kelë bëya yasi, lukse be kelë kimô yasi baka. Wuné têkwé to dete,

¹⁵ keto Njambiyé kwâdyikwé nde, wuné kôl kimô yasi dête yi dîbô ne numbu botu bête be kiné dyano, be yeti ke duwé yanâ baka.

¹⁶ Wuné jôjnañgwé nda yite nda botu bête be yeti se bebala baka. Ma wuné tî taka nde, wuné yakama jojna kelô bëya yasi ndana lalé, keto wuné sima duwé ke diyé bala te na. Yasi wete, wuné kpâlnej jojna kelô kimô mëyasi nda bebala be Njambiyé.

¹⁷ Wuné jësi bomô hënë. Wuné kwâdyikwé bemañ bun, ndingelé njôj botu bête be tike temo ke yi Yesus baka. Wuné kâmbi Njambiyé. Wuné jësi sendi kumande te ε diyé ne bëso bomô kô.

¹⁸ Wuné botu bë mesay, wuné têkwé to wokuna ne bemasa bun nè kambina yan ke menje hënë. Wuné tî kel ndi dete, njës

be nde, bo kim̄o weyna bom̄o sun̄gwē ne wun̄e na. Wun̄e k̄el d̄ete, ko bo b̄eki botu be nyalō.

¹⁹ Keto, ḥge mum̄o gbise m̄eb̄one d̄ete, keto a ke kwadye kel̄o yasi te yi Njambiyē kwadye, komete, Njambiyē ke jayē yite kel̄o kim̄o yasi ne mo te, keto a sāngwāngwē ne m̄eb̄one mete, ko b̄ek̄o nde, a t̄i kel̄o yasi k̄otute na.

²⁰ Ma ḥge bo ḥgibile wun̄e tedye wun̄e m̄eb̄one keto yīa b̄eya yasi te yi wun̄e kelma k̄e, ko nde, wun̄e gbisi, 'bo má nje t̄ond̄o wun̄e ke yite keto ḥge? Yasi w̄et̄e, ḥge wun̄e gbise m̄eb̄one keto kim̄o yasi te yi wun̄e kel̄o k̄e, komete, Njambiyē ke jayē yite kel̄o kim̄o yasi ne wun̄e,

²¹ keto Njambiyē jebam̄a wun̄e, ne wun̄e kel gba d̄ete, keto *Krist ne ḥguru w̄en̄e sāngwama sendi ne m̄eb̄one d̄ete keto yun. A kelma d̄ete, yī tedye wun̄e, ne wun̄e kel sendi nda nȳe yī b̄engwē nje te yi nȳe kwājma kete k̄e.

²² Yo nde, a t̄i kel̄o ne yīa b̄eya yasi w̄et̄e yes̄o na. Bo t̄i wok̄e yīa lepi jā w̄et̄e yes̄o ke numbu ne na.

²³ Bo toyma nȳe, yasi w̄et̄e, a t̄i yēsa toȳe mum̄o na. Bo tedye nȳe m̄eb̄one, yasi w̄et̄e, a t̄i ḥgaliyē misi nde, a ke ȳokidye yene na. A kpalma kāje yoto ne nȳe ke m̄eb̄o me mo te ε̄ p̄es̄e j̄osi ne ḥgb̄ej̄ k̄o.

²⁴ A sobuma m̄eb̄eȳo musu ke yoto ne komē bo ḥgb̄ama nȳe ke jeti k̄e, d̄ete wus̄e gw̄a duwe ke d̄eti te yī m̄eb̄eȳo bā no sun̄gwē ne wus̄e k̄e. Krist sobuma m̄eb̄eȳo musu, ne wus̄e nje jōna kel̄o nde, meyasi k̄elnāngwē ne ḥgb̄ej̄. A sāngwama ne m̄eb̄one n̄e m̄erej̄ ke yoto, ne jōngwē dyun njaki be ne te ke mb̄ombu Njambiyē.

²⁵ Wus̄e dikima wow̄o mb̄ombu k̄e nō nda besam. Ma ndana, wus̄e ma ȳokwē nje k̄e yi mo te ε̄ kende ne wus̄e, bakidye sendi wus̄e k̄o.

3

*Jōngwē mb̄am̄ ben̄e nyari
ke moy tū dyān̄*

¹ Wun̄e bom̄ari, wun̄e k̄el sendi nda wus̄e lepima sun̄gwē ne botu be mesay k̄e. Nyari h̄ene t̄ekwē to wokuna ne njōn̄o te w̄en̄e. Simande ko nde, b̄anya bembam ke njoka te yeti ke b̄engwē m̄elepi me Njambiyē na, bo ta tik̄o tem̄o kete, ko nde, bo t̄i lepe nȳe bo na komē bo b̄engwē boma ban̄ ke jōna weynate.

² Bo ta kel̄o d̄ete, ḥge bo sambile misi b̄engwē nde, wun̄e ke jōna ne kambina Njambiyē yī kel̄o meyasi ne pupuna tem̄o.

³ Wun̄e t̄i nȳeki tem̄o ke kombila yotu, ne bom̄o b̄engwē wun̄e na. Meyasi nda kasi b̄oya na meto yī kelnā k̄ondukwē, kasi lejnā j̄ole j̄ole meyasi mete yi bo kel̄o ne l̄or, nje b̄u kasi lejnā yīa kpasa melamb̄o.

⁴ Yasi w̄et̄e, wun̄e kpâl kel̄o nde, kombila yotu yun b̄eki yīe yī d̄iȳe s̄od̄yate ke moy tem̄o. Yo nde, wun̄e j̄ōn̄āngwē weynate, be ne kim̄o tem̄o, keto n̄jel kombila yotu te yite t̄i b̄eyo w̄et̄e yes̄o na. Yo yite be kpasa nȳangwē yasi ke mb̄ombu Njambiyē.

⁵ B̄anya boma d̄ikima b̄engwē ndi nje Njambiyē ke metu me n̄jime, be ne b̄ibina tem̄o ke yene. Bo d̄ikima t̄ekwē to wokuna ne b̄enjōn̄o ban. Kombila yotu te yan b̄a gba yite.

⁶ Wus̄e b̄ērja Sara. A d̄ikima wokuna ne njōn̄o w̄en̄e Abaraham, jēba nȳe nde Masa w̄en̄e. Ma ḥge wus̄e kel̄o kim̄o yasi kin̄e gwe w̄a yāa na, yite wus̄e ta k̄e mb̄ombu be b̄enday be Sara.

⁷ Wun̄e bembam, wun̄e k̄el sendi d̄ete. Mbam h̄ene j̄ōn̄āngwē ne d̄yan̄o b̄en̄e nyari w̄en̄e, duwe nde, boma ne t̄ek̄o kw̄a wus̄e bembam. Wun̄e l̄uksa bo, keto kim̄o jōngwē te yi Njambiyē sima bakidye t̄ike wus̄e ne gb̄elate k̄e, w̄ūne bo h̄ene ke moyte. Wun̄e k̄el d̄ete sun̄gwē ne bo, ma yīa yasi me nje n̄jāngwē men̄gwēta mun.

Wus̄e j̄ōn̄āngwē nda b̄emaj̄

⁸ Yī sid̄ye nō, wus̄e h̄ene b̄eki ne metake w̄et̄e ke meyasi, be sendi tem̄o w̄et̄e. Wus̄e kwâd̄yāngwē nda b̄emaj̄. Baka gwâki ḥgw̄et̄e b̄es̄o. Wus̄e b̄eki sendi botu be pidya yoto.

⁹ Nge mumo kele beya yasi sunjwe ne wun, wun t'i yekidya kelo beya yasi ne ny na. Nge mumo toy wun, wun t'i yekidya toy sendi ny na. Yasi wete, wun kp'al ngweta ne Njambiy nde, a nyeki mbete mokombila. Keto Njambiy jebama wun, ne wun kel dete, ne wun be ne mokombila mete yi ny sima bakidye tike wun k.

¹⁰ Yo ketinate ke mokana me Njambiy nde: <Nge mumo kwadye jojna ne te, be ne mesosa ke jojgw dyen, mo te bakiy dyem ne ke lepina beya lepi, bakidye sendi kondo numbu ne ke sebila beso.

¹¹ A tum koj londo ne beya yasi, a kp'al kelo kim yasi. A sanj nje hen te yi jojna ne te bene beso, ny sosu kete ke no mbombu.

¹² Keto Baba Mboko nyeki misi ke yotu botu bete be kel yasi ne ngbej baka bakidye bo. A ke lengwe meto ke mengweta man. Yasi wete, a ke tiyo mengambi ne sibibi sunjwe ne botu bete be kel yasi baka.›

Wuse sum kol ke mebene

¹³ Ma nge wun ny sosu hen ke kelna kim yasi, mo te nda yakama kelo beya yasi sunjwe ne wun k?

¹⁴ Ko nde, bomo tedy wun mebene, keto wun ke kel yasi te yi ne ngbej ke mbombu Njambiy, wun ne mesosa. Wun t'i gwaki w yan na. Sendi, temo yun t'i kudyükwe na.

¹⁵ Yasi wete, wun besikw ndi *Krist nyepo ke moy metem mun nde, ny Baba Mboko. Wun komasaengwe mengimo hen yi lepo ne to te yi wun be ne bibina temo ke yi Krist k nyos bete be ta diye wun baka.

¹⁶ Ndi nde, wun yensaengwe ny bo ne kim temo ne kambina Njambiy sendi. Metem mun biki ne te kine ya ja te yi yakama njaengwe wun na. Wun kel dete, ne njon biy botu bete be diki dyangwe din dyun ke yasi te yi bo lepina beyate sunjwe ne wun, keto wun ke jojna ne te beengwe nje Krist.

¹⁷ Yo kimote budiate nde, wun sanguangwe ne mebene keto kelna kim

yasi, nge Njambiy kwadye dete, laisa nde, wun sanguangwe ne mebene keto kelna beya yasi.

¹⁸ Yo nde, *Krist ne nguru wen gw ndi nja wete, keto mebeyo me bomo. Ny ngbej mumo gw keto botu bete be kel yasi koutute baka, na ngbosu wuse ke no ke yi Njambiy. Bo woma ny ndi ke pay te yi membundo. Yasi wete, Njambiy kelma nde, a biki ne joj ke pay te yi Sisij.

¹⁹ Dete, a ka ke pele Kimo Tom te ne mbombu nyos botu bete be me ndana bejibo ke dyo bemi baka ne nje Sisij te.

²⁰ Botu bete summa kol ne mbombu sunjwe ne Njambiy kine kwadye tiko temo ke yene na, ko nde, Njambiy ka mbombu gbiyo bo piyo te yi Noy ba ke kel nyangwe landi k. Ndi bomo ne mbet jojma ke duku, bomo yitan jo yitati.

²¹ Njambiy jojwa botu benori ne nje moroku. Yo tedya topuna bomo ke moroku te yi bo top wun k. Yo yite ke jojgw wun ndana. Ma yo yeti yi gbeala weyna memi soje ke yotu na. Yasi wete, yo yi diyna Njambiy nde, a pupudya metem musu, ne yo be ne te kine ya ja te yi yakama njaengwe wuse na. A jogn gw wuse dete, keto Yesus Krist womiya ke njoka bemi.

²² A bendima ke dyobo, a me ke mbam bo Njambiy. Njambiy nya nyos deti te yi namo bejaki ne nyangwe bekum ban ne meyasi mate yi be ne nyangwe deti k.

4

Wuse jojnaengwe beengwe mekwadya me Njambiy

¹ Ma dete, nda yi *Krist sangwama ne mebene ke yotu ne k, wun sendi, wun biki ne kiya metake mete yite. Keto nge mumo si sangwa ne mebene dete, yene siyama bene kelna mebeyo.

² Dete, kande ke ngimo te yite kum o ke ndingele metu mete yi nyos ta jojna no ke meneti maka k, a ti jojna kel se meyasi beengwe beya mewobo mete yi temo ne kwadye k na. Yasi wete, a ta kpalo jojna kel meyasi beengwe yasi te yi Njambiy kwadye k.

³ Yo nde, nē mbombu, wunē dikima kelō meyasi mête yi mēkandō mē botu bête be yeti ke duwe Njambiyē kwadysé kē. Ma siyma dete. Wunē dikima jōna nē sap sap, kelō beya meyasi mête yi wunē dikima wobō kē. Wunē bā botu bē gwena mēnjam. Wunē dikima kelō mejesō hōkuma mēdye ḥgbō hōkuma mēnjam. Wunē dikima nysé temō ke yīja nyakbala kanna beya meyasi tikō Njambiyē.

⁴ Ma ndana, bedaŋgal bun ke ḥgbakima yī bēnē nde, wunē yeti se ke ḥgbō nysé bō ke sap sap jōngwē te wūnē bō na. Dete, bō ke kpāl lēpina beyate nē wunē.

⁵ Yasi wētē, bō ta pile to te yi bo kelē dete kē wētē yesō nysé mō te ε ta bē ke pēsō jōsi botu bête bē nē joŋ, ko bē ma gwe baka.

⁶ Yo kēto te yite yi bo lēpima Kimō Tom nysé botu bête bē ma gwe baka, nē bō nje bē nē joŋ nda Njambiyē ke pay te yi sisiŋ, ko bēkō nde, Njambiyē jōsumā bō kwey. Yite nde, bō saŋgwama nē sōŋ ke pay te yi mēmbundō nda bomō hēnē.

⁷ Ngimō te yi meyasi hēnē ta siyō nō kē ma wuta. Dete, wunē jōŋnaŋgwē ndana nē dyanō. Wunē tī jeki nysé temō ke meyasi na, nē wunē bē nē deti te yi ngwēta nē Njambiyē kine mēnjaŋgwē na.

⁸ Yasi te yi kwaŋma meyasi mēnōri hēnē, yo nde, wunē kwâdfyaŋgwē tandē yun nē temō yun hēnē. Kēto mēkwadysa kēl nde, mumō tīki budyā beya meyasi mête yi mbaŋa mumō yakama kelō nē nysé kē nē ngwēte.

⁹ Baka bōŋ bēsō kimōte ke mbey yan kine mēngbōŋgila na.

¹⁰ Njambiyē nē ḥgikwa, a nyēki bomō meyasi dēlē dēlē. A nya mumō hēnē jēŋ te yene yī kelō nē meyasi. Dete, mumō hēnē bōŋ jēŋ te yite yī kelō nē mesay, yī kame nē njōŋ nē nda kimō mō bakiſya meyasi.

¹¹ Ngē bē nde, Njambiyē nya mumō jēŋ te yi lēpina yī kame nē bēsō, a kwâŋdysa ndi mēlepi mête yi wule ke yi Njambiyē. Ngē bē nde, Njambiyē nya mumō jēŋ te yi kelna yīja yasi yī kame nē bēsō, a

kēl yo nē deti te yi Njambiyē nysé nysé kē, nē Njambiyē bō luksa ke meyasi hēnē nē nje Yesus Krist. A bēki nē luksa nē ḥgungudysé kpo nē kpo, *amen.

¹² Wunē njōŋ, wunē sōŋ temō mbē, wunē tī ḥgbakimaŋgwē nysé nysé dīte te yi bumbula ndana ke njoka yun yī bōbē nē wunē kē na. Yinōri yeti yīja jōnja yasi na.

¹³ Yasi wētē, wunē ke nysé bō saŋgwā nē mēbōne wūnē bē *Krist. Dete, wunē kpāl sosa, nē wunē nje sosa sendi kpēsa komē nysé ta punjē nyanjgwē mēluksa mēnē wētē yesō kē.

¹⁴ Ngē bōmō lēpina wuŋgwē wunē, kēto wūnē bē Krist saŋgwate, yite wunē nē mēsosa, kēto Sisiŋ Njambiyē yī nē nyanjgwē mēluksa kwā meyasi hēnē kē pēlē wunē.

¹⁵ Ma mumō wētē nē wētē ke njoka yun tī saŋgwāŋgwē nē mēbōne kēto wona mumō, kēto gubō, kēto yīja beya mēkele, ho kēto a nya numbu nē ke mēlepi mēbaŋa bōmō na.

¹⁶ Yasi wētē, ngē mumō saŋgwā nē mēbōne, kēto nysé kritēn, yite a tī gwaki njōŋ yaŋa na, ma a kpāl lukse Njambiyē kēto dīnō te.

¹⁷ Ma ngimō te yi Njambiyē ta jōse nē bōmō kē sima dīq. A ta kande nē wuse ḥgbak ḥgbak botu bēnē. Ma ngē Njambiyē kande dētē nē wuse, yo mā nje bē ba nan ke yi botu bête bē sēnē kine tikō temō ke Kimō Tom nē baka?

¹⁸ Yo ketinate ke mēkana mē Njambiyē nde: <Yo nē dētō, ko ke yi mō te yi Njambiyē sima pēsō nde, a mē nē ḥgbēnē ke mbombu wene kō nde, a bēki nē jōngwē. Ma ngē bē dētē, yo ta nje bē nan ke yi mō te ε kelē beya yasi kō, ke yi mō mēbēyō?>

¹⁹ Ma dētē, botu bête bē saŋgwā nē mēbōne, kēto yo Njambiyē kwadysé nde, bō sāŋgwāŋgwē nō baka, bō kāŋa meyotu man hēnē nysé ke mēbō mē Njambiyē te ε kusuma bō kō. Kēto a tōnjuŋkwe meyasi mête yi nysé si lēpō kē kpo nē kpo yī kelō kimō yasi kē nō mbombu.

Mεηgite mεte yi bεyε botu bεte bε

kεnde ne botu bε Njambiyε

¹ Dete, mi ke kwadys tapita ndana nyε botu bεte yi bo nya bo dīyε betomba ke njoka yun baka, mi sendi ne dīyε te nda bo. Mi bεyεma duwε sendi nda yi *Krist saŋgwama ne mεbōne kε. Sendi, mi ta bε ne ḥagabiyε ke mεluksa mεnε komε mεluksa mεte ta pundi puye kε.

² Mi ke kombile lεpε nyε wunε nde: Wunε dāl kuru besam bε Njambiyε be ke mεbō muŋ baka. Wunε tī kel dete nda bo ke malo wunε malo na. Yasi wεtε, wunε kēl yo, keto yo wunε ne ḥguru wun kwadys kelɔ mεsay mεte nda yi Njambiyε kwadysa kε. Wunε tī kel sendi mεsay mεte keto yesidys mōni na. Yasi wεtε, wunε kēl yo ne kimɔ temo.

³ Wunε tī kel mεsay mεte ne nje te yi ḥgaŋ yi sungwε ne botu bεte bε Njambiyε kaŋma nyε wunε baka na. Yasi wεtε, wunε kēl yo wεynate, né bo bεyε kelɔ sendi nda wunε.

⁴ Wunε kēl dete, yaka nō, komε kum botu bε bakiðya besam ta nje kε, wunε botu bεte bε laŋsama baka ta bε ne kpasa dñngwε te yi mεluksa. Duŋgwε te tī bεyε wεtε yesɔ na.

⁵ Wunε begwanjɔ nè bεyεndu, wunε sendi, wunε tēkwε to wokuna ne botu bεte yi bo nya bo dīyε betomba baka. Ma wunε hεnε, ke dīyε yun, wunε pīdyikwε gba mεyotu kamna tandε yun, keto yo ketinate ke mεkana me Njambiyε nde: < Njambiyε sūm kol sungwε ne botu bεte bε bεndidys yotu baka. Yasi wεtε, a kēl kimɔ yasi ne botu bεte bε pīdyε yotu baka. >

⁶ Dete, wunε pīdyikwε mεyotu kaŋε nyε ke mεbō me Njambiyε te ε ne ḥguŋgudys hεnε kɔ, yaka nō, na nje bεndidys wunε ke ḥgimɔ te yi nyε sima pεsɔ kε.

⁷ Wunε kēl dete yi bεyε ne mapi mεyasi hεnε te yi njaŋgwε wunε kē nyε ke mεbō mεnε, keto a ke kelɔ mεyasi hεnε nyε wunε.

⁸ Wunε tī nyeki temo ke mεyasi na. Wunε dīyε mεjemsidys, keto *Mō pendo wun, *Kum bεya mεkele ke bumbula nda

dila te ε bεte mεnε yí sā mō te yi nyε ta nyambō kɔ.

⁹ Wunε sūm kol sungwε ne nyε. Wunε tīki temo ne ḥgbik ke yi Njambiyε kε nō mbōmbu, keto wunε ke duwε nde, bεmanj būn ke saŋgwā sendi ne kiya mεbōne mεte ke to mboko hεnε.

¹⁰ Ma yo Njambiyε nyε kimɔ mεyasi hεnε. A jebama wunε, né wunε joŋna ke moy mεluksa mεnε kpo ne kpo, keto wúnε be *Krist me saŋgwate. Wunε ta kwaŋdye ndi mōnɔ ḥgimɔ ne mbet ke moy mεbōne. Ke kōŋte, Njambiyε ne ḥguru wεnε ta nje tonjε mεyasi hεnε ne kōkɔ ke joŋgwε dīyε, jeliyε wunε, nyε wunε dεti, kelɔ nde, wunε bēki ne ḥgbīŋgim.

¹¹ Yo ndi nyε bēki ne ḥguŋgudys kpo ne kpo, *amēn.

Piyer ke nyεnɔ bεnɔŋjɔ bεnε

¹² Maŋ wusu Silvε kamma mi yí kētɔ mōnɔ mεkana maka yí lεpina nō ne mbet kεnε wunε. Ke yembε, mi bέŋa nde, a ke bεnɔŋwε nje *Krist kimɔtε. Mi kētī yo yí nyε ne wunε dεti ke temo yí kombile lεpε ne saŋsaŋ nyε wunε nde, kpasa ḥgikwa te yi Njambiyε kelε ne mūmɔ kε, yokε yi mi lεpima nyε wunε kε. Wunε ke dīyε ne ḥgbīŋgim ke moy ḥgikwa te.

¹³ Njɔŋ botu bεte bε tīkε temo ke yi Krist be dīyε ke Babilōn baka ke nyεnɔ wunε. Njambiyε tōkuma sendi bo nda wunε. Mōnmbε Mark ke nyεnɔ sendi wunε.

¹⁴ Wunε nyēnnaŋgwε tandε yun, wusa ne temo te yi mεkwadysa. Tεte dīyε pεlε wunε hεnε, wunε be dīyε saŋgwate wúnε be Krist baka!

Mekana Yibate yi Piyer kētima

Yo ndi sendi Piyer, mō tomun Yesus *Krist kete mekana mete yōkō. Yo mekana yibate yi nyē kētima kēnje Beyuden bete be yejsama temō tikō kē yi Krist baka.

Mekana maka jéki lēpō meyasi mete yi ta kwaṇna kē ḥigimō te yi mbokō ta bē kē kē ke siynate kē. Yo ke bojna budyate ne mekana yibate yi Pol kētima kēnje Timote kē. Mekana maka ke lēpō nde, bekriten lōj dyambi ne bēya tedya yasi te yi ti wūla ke Kimō Tom te yi Yesus Krist kē. Bekriten yākaṇgwē jojna nda yi Yesus Krist kwadysē kē.

Wuse yakama bāke mekana maka ke meñgabiyē yitan:

1. Kimō tēri te yi kriten yākaṇgwē bē nō ke jojgwē dyene kē (kumte 1).
2. Kasi yejsa yotu te yi Krist yejsama nō ke to keki kē (Mt 17) (kumte 1).
3. Yasi te yi botu bē punja mēlēpi me Njambiyē lēpima ne mbōmbu kē bā gbakasi (kumte 1).
4. Bekriten dīy ne sōsō ne nyāngwē botu bē tedya kōtu mēlēpi (kumte 2-3).
5. Kasi njena Krist metu yibate nē kasi *Yesō te yene (kumte 3).

¹ Yo mi Simeyōn Piyer kete mekana maka. Mi bala Yesus Krist, mi sendi mō tomun wenē. Mi kēti mekana mete kēnje wune botu bete be tike temō kē yi Yesus Krist baka. A kelma nde, wune bēki ne kiya kpasa tikina temō kē yene nda yusu botu bē tomun bēnē, keto a kēl yasi ne ḥigben sungwē ne bōmō hēnē. Yesus Krist te, nyē Njambiyē, nyē sendi Mō te ε jojgwē wuse.

² Ngikwa nē tete būy būy pēle wune wule ke nje duwā Njambiyē nē Yesus te Nyāngwē Kumande wusu.

*Kasi kimō jojgwē te yi kriten
yākaṇgwē bē nō kē*

³ Yo nde, nyāngwē ḥiguṇgudye Njambiyē nya wuse meyasi hēnē te yi yakama kame wuse ke jojgwē dyusu yi kelō mēsay nyē Njambiyē. Yo kelnama dēte ne nje duwā mō te ε jebamā wuse, ne nje mēluksa mēnē, ne nje kelna kimō yasi ne kō.

⁴ Ne nje te yite Njambiyē nya wuse kpasa nyāngwē meyasi mete yi kwaṇna meyasi hēnē. Yo meyasi mete yi nyē kpoma ne mbōmbu nde, a ta nyē wuse kē. A kelma dēte, nē wune nje bē faj bōnō bēnē yi bojna ne nyē yi bē ne jojgwē te yi kpo ne kpo. A kwadysa kelō dēte kēto yun, botu bete bē ma sojē temō ne kpandaŋ ke bēya bōru meyasi me mēnēti maka yi wule ke bēya mēwobō kē.

⁵ Ma kēto te yite, nda wune ke tikō temō ndana ke yi Yesus kē, wune sān̄ sendi nje hēnē te yi jojna ne te, kelō kimō yasi. Ma ḥigse bē nde, wune me ke jojna ne te, kelō kimō yasi, nē wune sān̄ sendi nje te yi bē ne kpasa dyano te yi duwē meyasi.

⁶ Ḫigse wune si bē ne dyano te yi duwē meyasi dēte, nē wune sān̄ sendi nje te yi biye temō yun ke meyasi hēnē. Ke kōn̄te, nē wune sān̄ sendi nje te yi kelō yasi ne tīn̄. Ndana, nē wune sān̄ sendi nje te yi kelō meyasi ne ḥigben̄ nda yi Njambiyē kwadysē.

⁷ Ke kōn̄te yite, nē wune sān̄ nje te yi kwadysē bēmaŋ būn, sā sendi nje te yi bē ne temō mēkwadysa sungwē ne bōmō hēnē.

⁸ Ma ḥigse meyasi mēnōri hēnē bēnēna ke jojgwē dyun, ḥigse yo būy kē nō mbōmbu, ko yo tī kelō nde, wune kpōku mēbō, ho kelō nde, mēsay mun gwāki mēseñge na. Yasi wētē, yo ta kelō nde, wune kpāl nje duwē Nyāngwē Kumande wusu Yesus Krist kimō duwāte kē nō mbōmbu.

⁹ Ma yasi wētē, ḥigse meyasi mēnōri ti bēnēna ke jojgwē mūmō na, mō te nda mō dībina misi, a yeti ke bēnēna ne ḥigelēlē na. A ke leñsa nde, Njambiyē ma pupudye nyē ke mēbeyō mete yi nyē dīkima jojna kēte ne mbōmbu kē.

¹⁰ Wune njōn̄, dēte nda yi Njambiyē jebamā wune tōkē wune kē, wune nyēki sōsō sā nje te yi tedye gbate nde, Njam-

biye kelma ne wunε dete. Wunε sâŋ nije te yi tedye dete kwâ yi mbombu. Ngε wunε kele dete kē nō mbombu, ko wunε tî balo wete yeso na.

11 Ngε wunε kele gba dete, Njambiyε ta butε numey tiko ne loŋ nyε wunε, né wunε nyin ke *Kando Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist, nyε mo te ε jongwε wuse kō. Kando te ta ciyo kpo ne kpo.

12 Nda yo dete kē, mi ta kē mbombu yí gba dyano dyun kpo ne kpo, né wunε taki meyasi mête, ko békō nde, wunε sima duwε yo. Mi ta kelō sendi dete, ko nde, wunε mē jelname ne ḥgbingim ke meyasi mē Njambiyε te yi bo tedya wunε kē.

13 Ko dete, ngimō hene te yi mi ndi kē kē mbombu yí joŋna ke meneti maka, mi bénja kimôte nde, mi kēn mbombu yí gba dyano dyun ke meyasi mête, né wunε ciy mejemisidye.

14 Keto mi duwā nde, ngimō dūwe mbe ke meneti maka sima wuta. Yo yasi te yi Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist tedya mi.

15 Ma mi ta sâ menje hene nde, ko nde, mi gwâki, wunε békō ne deti te yi take meyasi mête menjimō hene ke kō mbe.

16 Ma ne mbombu, wuse lepima kasi ḥguŋgudye Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist nyε wunε, lepo sendi nde, a ta kala nje. Ke yite wuse ti bénjgwε gbela mēkanō mête yi bomō diki kusō ndi ne dyano dyan kē na. Wuse lepima dete nyε wunε, keto wuse bénjma nyangwε meluksa mēne ne gba misi musu.

17 Yo nde, Da Njambiyε te ε ne meluksa kwâ meyasi hene kō sombila nyε, bese nyε komε nyε betima mēn wule dyobō lepo nyε nyε nde: <Yoko mōnmbe, soŋ temo mbe. Temo mbe hene ke yotu ne. >

18 Men yinɔri, wuse ne ḥguru wusu wokuma yo wule dyobō ke ngimō te yi sine be Kumande Yesus bā ke to keki te yi Njambiyε tōkuma tapita kete kō.

19 Dete, yo ke kelō nde, wuse jéki tiko temo ndana ne ḥgbik ke mēlepi mête yi botu be punja mēlepi mē Njambiyε lepima kē kwâ yi mbombu. Wunε ke kelō kimôte yi leŋgwε meto woko ne mēlepi mête. Yo nda lambo te yi paniye mejası

ke mbey komε yitil ciye kē. Wunε kēl dete kumō komε misi nije ne ḫey ḫey kē, kumō komε sisō te ε pane ne kpalele ke njenamēnō kō ta kande pannate ke moy mētemō mun.

20 Wunε ke kelō kimôte dete yí duwε nde: Ke meyasi hene te yi botu be punja mēlepi mē Njambiyε lepima keto ke mēkana mēne kē, kine mumō wete ne wete yakama nembe biye to te wule ke dyano dyene ne ḥguru wene na.

21 Keto komε botu be punja mēlepi mē Njambiyε dīkima lepina kē, ko yo tî wule mbaŋa yeso ke yasi te yi bo ne ḥguru wan kwadye kē na. Yasi wete, yo Kimō Sisiŋ kpale kelō nde, bo lēpi ndi yasi te yi wule ke numbu Njambiyε kē.

2

Kasi botu be punja kōtu mēlepi

1 Ma baŋa botu be punja mēlepi mē ja bā sendi mbombu ke moy kando Isarayel. Dete sendi, yo ta bē ne baŋa botu be tedya kōtu meyasi ke njoka yun. Bo ta kwâ ne membōle yí tedye wunε yinā beya meyasi mête yi ta kelō nde, bomō yāmbila. Bo ta kelō dete, ko seŋe Yesus Krist te Sa Mboko wusu, mo te ε kolma bo kwey kō. Dete, bo ne ḥguru wan ta kelō nde, semō semō, Njambiyε girisa bo.

2 Budya bomō ta nyε to ke sap sap jongwε nda bo, o bénja, bomō má nije lepo lepi gbutu sungwε ne nije te yi gbakasi keto yan.

3 Botu be tedya kōtu meyasi baka ciy ndi gōruna meyasi mē bessō. Dete, bo ta sebile wunε ne yinā mēlepi mête yi wule ke dyano dyan ne ḥguru wan yí bū ne meyasi ke mēbō mun. Ma yasi wete, Njambiyε ma kikō pessō nde, a ta jōse bo, a me ne lende yí girise bo.

4 Ko bejaki bēte be kelma mēbeyō kwey baka, Njambiyε tî gwe ḥgwete wan na. A kwařima bo jombile bēte kēnje ke hebēbe gboŋgo ndoŋ. A ndadya bo ke moy yitil mate yí ladye ne ngimō te yi nyε ta pessō jōsi yan kē.

5 Ko botu be meneti maka be joŋnama ke metu mē njime, kelō dā meto sungwε ne nyε baka, a tî tike sendi bo ne ḥgwete

na. A kelma nde, mbeŋ mêmikwé b̄eya botu b̄ete. Yasi w̄et̄e, a joŋgw̄a ndi b̄om̄o yitan j̄o yiba, yitan j̄o yitatite ne Noy. Yo nȳe d̄ikima pel̄ nȳe b̄om̄o nde, bo j̄ōŋnāŋgw̄e ne ḥgb̄en̄ nda yi Njambiȳe kwadys̄ k̄é.

6 Ko *S̄od̄om n̄e *Ḡom̄or, Njambiȳe j̄osuma medya mete girise yo lodys̄ yo ne d̄ite ne ḥgito, bukw̄e ndi mesu ne mesu. A kelma d̄ete yí kit̄e ne botu b̄ete be ta nje jadys̄ ke k̄on̄te kel̄o b̄eya yasi baka.

7 Yo b̄a ne mbaŋa mbam nde L̄ot. A b̄a ḥgb̄en̄ mum̄o. A d̄ikima wo yotu jaba keto b̄eya sap sap joŋgw̄e te yi b̄eya k̄otu botu be medya mete d̄ikima joŋna kete k̄é. E Njambiȳe joŋgw̄e ndi nȳe nȳero ke k̄emiȳe yin̄ori.

8 Yo nde, nȳe ε d̄ikima kel̄o meyasi ne ḥgb̄en̄ k̄o d̄ikima joŋna ke njoka yan. Dete, metu h̄ene a d̄ikima b̄en̄e wok̄o b̄eya meyasi mete yi bo d̄ikima kel̄o kin̄e b̄en̄gw̄e membon̄ga k̄é. E nȳe d̄iki wo yotu keto te, keto a b̄a ḥgb̄en̄ mum̄o.

9 Ma ḥge b̄e nde, meyasi kwaŋnama d̄ete, yo ke tedye nde, Baba Mbok̄o ke duwe gbate nje te yi nȳe yakama joŋgw̄e ne botu b̄ete be kambe nȳe baka soŋe ke m̄oy m̄eb̄one. A ke duwe sendi nda yi nȳe ndadye ne botu b̄ete be kel̄o yasi k̄otute yí ladye tedye bo m̄eb̄one kom̄e nȳe ta p̄es̄o j̄osi yan k̄é.

10 A ta jek̄o tedye m̄eb̄one kw̄a to te nȳe botu b̄ete be nȳe joŋgw̄e d̄yan ke kelna m̄ekele me m̄emi te yi yotu mum̄o ḡore k̄é. Bo ke seŋe sendi nde, Baba Mbok̄o n̄ám bo. Botu baka be tedye k̄otu meyasi baka yeti ke gwe w̄a yaŋa na, bo sendi ne b̄eya to. Bo ke lep̄o lepi gbutu sun̄gw̄e ne jonjoŋgw̄e meyasi mete yi d̄iȳe ne m̄eluksa ke d̄yob̄o k̄é.

11 Yin̄ori ko bejaki be Njambiȳe be ne d̄eti n̄e ḥgun̄gudys̄ kw̄a bo baka yeti ke lep̄o lepi gbutu sun̄gw̄e ne jonjoŋgw̄e meyasi mete ke mb̄ombu Baba Mbok̄o na.

12 Ma botu be tedye meyasi maka baka kin̄e d̄yan̄o na, bo nda b̄enyam̄o. Benyam̄o jádyikw̄e ladye ndi nde, bo b̄iya bo k̄e wo. Botu baka ke lep̄o lepi gbutu sun̄gw̄e ne meyasi mete yi bo yeti ke duwe na. Ma bo ta saŋgw̄a ne soŋ nda

yi b̄enyam̄o b̄ete gwe no k̄é.

13 Beya yasi te yi bo kel̄o d̄ete k̄é, Njambiȳe ta ȳokidye kel̄o sendi b̄eya yasi ne bo. Yasi te yi nȳe bo mesosa, yo kom̄e bo joŋna ke b̄eya nȳem nȳem joŋgw̄e, ko ne yeso ke puŋe. Kom̄e bo ḥgb̄o dyena wúne bo k̄é, yo yasi nj̄on̄, yasi wungwa. Kom̄e bo diye d̄ete wúne bo k̄é, bo ke sebile wun̄e, o b̄éŋa, yo ke nȳe bo mesosa budyate.

14 B̄endi yan b̄éŋa ndi bomari yí ḡos̄o ne nje kelna wanja. Bo yeti ke deŋḡo kelna b̄eya yasi na. Bo ke sebile botu b̄ete be t̄i pa tik̄o tem̄o ne ḥgb̄ik ke yi Njambiȳe baka, kel̄o nde, bo b̄éb̄ikw̄e ke m̄erɔnd̄o man. Bo ma si ḥgb̄i ke nȳena tem̄o budyate ke meyasi. M̄ekita me Njambiȳe me ke yotu yan.

15 Bo sima jat̄o, keto bo d̄uw̄a ke ḥgb̄en̄ nje. Bo sima d̄imbiye ke b̄engwa nje te yi *Balam te m̄on̄o Beȳor. Balam te d̄ikima kwadys̄ s̄omb̄o m̄oni ne nje kelna k̄otu yasi.

16 Yasi w̄et̄e, ε Njambiȳe b̄ama ne nȳe, keto a t̄i kwadys̄ wokuna ne nȳe na. Yo nde, nyam̄o nde tofu ε ti lépi numbu b̄om̄o ko lepinama nȳe nȳe ne numbu te yi b̄om̄o yí pet̄o ne m̄o punja m̄elépi me Njambiȳe k̄o ke b̄eya lem yasi te yi nȳe b̄a ke kwadys̄ kel̄o k̄é.

17 Botu baka be tedye k̄otu meyasi baka nda m̄en̄ḡe mete yi ne kutu kutu kin̄e m̄or̄oku k̄é. Bo nda m̄ekulutu mete yi pup̄o wumbidye k̄en̄je womaŋa kin̄e nde, m̄biyu n̄óku k̄é. Njambiȳe kombila m̄beȳe te yi bo ta d̄iȳo kete k̄é ke m̄oy yitil ne gir.

18 Yo nde, bo lep̄inaŋgw̄e yí d̄ak̄w̄e ne yotu yan. Yasi te yi bo lepe k̄e yeti ke kam̄e mum̄o yaŋa na. Dete, bo ke lebiye botu b̄ete be d̄uw̄a ndana ndana ke njoka botu b̄ete be joŋna k̄otute kin̄e duwe Njambiȳe baka ne nje kelna b̄eya sap sap joŋgw̄e te yi yotu mum̄o ḡore k̄é.

19 Bo lépi nȳe bari nde: <Wun̄e t̄i b̄e se b̄ebala na.› Ase nde, bo ne ḥguru wan̄bala meyasi mete yi b̄ekidye mum̄o k̄é. Keto ḥge yin̄a yasi name joŋgw̄e mum̄o, m̄o te me bala yasi te.

20 Ban̄a b̄om̄o sima tum̄o k̄on̄ tik̄o b̄eya meyasi me m̄en̄eti maka, keto bo nj̄a

duwε Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist, Mɔ te ε joŋgwε wuse kɔ. Yasi wεtε, nɔe bo nje yɔkwε sendi ne kɔkɔ nyε bɔ kete tiko nde, meyasi mete nâm bo wolo, yite yo ta siyo ne bo beyate. Komete, teri yan ta nje bε beyate kwɑ yiri yi bo dīyma kete ke ηgimɔ te yi bo t̄ pa duwε Yesus Krist ne mbɔmbu kε.

²¹ Keto bo má dīy kine duwε nje kelna yasi ne ηgbεn na, ma yite lajma bε kimôte ke yan, lajsa nde, bo siki duwε yo nje tiko kelna yasi te yi Njambiyε kombila lεrɔ nyε bo kε.

²² Ma yasi te yi bo sangwama nɔ kε yakama ne jɔy ne mεkanɔ maka yiba yi lepε nde: <Mbiye ke yɔkwε ne kɔkɔ kε dīye yasi te yi nyε sima jo kε. Sendi: <Bo wεya ηgo, a ke kpalo yɔkwε ne kɔkɔ kε biŋgilə ke mesɔɔcɔ.>

3

Nyangwε Kumande ta kala nje

¹ Wunε njɔŋ, wunε sɔŋ temɔ mbe, mεkana yibate yi mi kete kenje wunε kε. Ke mεkana mete hεne yiba, mi ke gba dīyanɔ dīyun, nε wunε kε mbɔmbu take meyasi mete yi wunε sima duwε kε. Mi kél dīte yi jemε ne wunε, nε wunε taki meyasi mete kimôte ne ηgbεn dīyanɔ.

² Mi ke kwadysε nde, wunε tāka meyasi mete yi pupuna botu bε punja mεlεpi me Njambiyε kandima lεrɔ ne mbɔmbu kε. Sendi, mi ke kwadysε nde, wunε tāka yasi te yi Nyangwε Kumande, nyε Mɔ te ε joŋgwε wuse kɔ dīkima lεrɔ kε. A kwadysε meyasi mete hεne nyε wunε ne nje botu bε tomun bεne bε nyε tomma kenje wunε baka.

³ Nyangwε yasi te yi wunε kânda duwε kε, yo nde, ke metu mete yi kε nɔ ke siyna mbokɔ, baŋa botu bε serka ta nje, nε bo nje serke wunε. Bo ta joŋna kelɔ meyasi nda yi temɔ yan kwadysε.

⁴ Bo ta lεrɔ nde: <'A ti ma lεpi nde, a ta kala nje, ma yo ba we? Ma kande ne yi besaŋmbambɔ busu ma gwaki nɔ kumɔ muka meyasi hεne ndi dīte nda yi Njambiyε ma kusu ne yo kε. >

⁵ Ma botu baka bε lεpε dīte baka ke kelɔ nda bo ke lenja yinjə yasi. Yo nde,

ne mbɔmbu ne mbɔmbu, yo lepi te yi punduma ke numbu Njambiyε kε kuse dyobɔ nε meneti. A lepinama dīte yi kusɔ ne meneti wule ke mɔrɔku yi baki ne meneti bεne mɔrɔku.

⁶ Yo ndi sendi ne nje te yite yi Njambiyε girisa ne mbokɔ te ε mbɔmbu komε nyangwε mbeŋ dīyama mεmiyε ndiŋgele mbokɔ hεne kε.

⁷ Kwey, yo ndi lepi te yi punduma ke numbu ne kε kuse dyobɔ nε meneti. Ma yo ndi kiya lepi te lεpε nde, a ke komɔ dyobɔ nε meneti te yi wuse bεne ndana kε yi ladysε girise yo ne ηgitɔ ke dīte. A ta girise yo komε nyε ta pεsɔ jɔsi, girise sendi botu bεte bε kele dā metɔ sunjwε ne nyε baka.

⁸ Ma wunε njɔŋ, wunε sɔŋ temɔ mbe, yo ne yasi wεtε, wunε f̄i leŋsaŋwε yo na. Yo nde, ke yi Baba Mbokɔ, yesɔ wεtε ndi nda mεsew tomay wεtε. Ko mεsew tomay wεtε ndi sendi nda yesɔ wεtε ke misi mεnε.

⁹ Baŋa bɔmɔ tāka nde, Baba Mbokɔ kél yasi ne kite kite kine kelɔ yasi te yi nyε si kpo kε nedɔ na. Yeti dīte na, yasi wεtε, yo nde, a ne gbisa, a ke kε mbɔmbu yi gbisɔ wunε, keto a yeti ke kwadysε nde, mumɔ wεtε ne wεtε yāmbila na. A kpál kwadysε nde, bɔmɔ hεne dōl nje te yi yenja temɔ tiko mεbeyɔ man.

¹⁰ Ndi nde, *Yesɔ te yi Baba Mbokɔ ta nje kete kε ta ηgbakε wuse ηgbaka nda mɔ guβɔ. Yesɔ te, dyobɔ ta kwɑ yambile ne bεya nyangwε medun. Meyasi mete yi dīye ke kwey kε ta lolɔ kusiye yambile. Meneti nε meyasi mete yi dīye kete kε ta lolɔ ne ηgitɔ kwɑ yambile.

¹¹ Ma nda meyasi mete hεne ta si yambile dīte kε, wunε yākaŋwε joŋna ba nan? 'Yo yeti ka nde, wunε jōŋnaŋwε pupunate nda botu bε Njambiyε, kelɔ sendi meyasi nda yi Njambiyε kwadysε kε na?

¹² Wunε jōŋnaŋwε dīte yi ladysε ne dyobɔ te yi Njambiyε ta jɔse ne botu bε meneti maka kε, kelɔ sendi dīte yi nyε ne sosu, yi sɔ nje te yi kelɔ nde, dyobɔ te dīyāŋ nedɔ. Yesɔ te dyobɔ ta lolɔ kusiye

yambile. Meyasi mete yi dīyē kē kwēy kē ta lolo nē ḥgito kusiyē.

¹³ Ko dēte, Njambiyē kpoma nyē wuse nde, a ta kusā jōnja dīyōbō nē jōnja mēneti. Ke jōnja mbokō te eṭe, meyasi ta kelna ndi nē ḥgbēn̄ nda yi Njambiyē kwadīyē kē. Wuse dīy su ndana ladye meyasi mēnōri.

¹⁴ Wunē njōn̄, wunē sōn̄ temō mbē, nda yo dēte kē, komē wunē dīyē ndana yí ladye meyasi mete kē, wunē nyēki sosu sā nje nde, Yesus Krist njāki kwedya wunē kinē mōnō beya yaṇa na. A kwēdyaṅgwē wunē kinē mōnō beya yasi te yi Njambiyē yakama ndeyē wunē kete na, kwedya sendi wunē nē temō nē te.

¹⁵ Wunē dūkwē kimōte nde, yo gbisa te yi Nyāṅgwē Kumande wusu bē nō sunḡwē nē bōmō kē joṅgwē bo. Maṇ wusu Pol, sōn̄ temō su kētima sendi dēte kēnje wunē. A kētima yo nē dīyān̄ te yi Njambiyē nya nyē kē.

¹⁶ A tapitama kete nda yi nyē dīki kētō ke mēkana mēnē hēnē komē nyē lēpina ke kasi meyasi mēnōri kē. Yo nē yinā mēmbey dētinate gbatē ke mōy te yi mūmō ti yaka biye to te nēdō na. Baṇa bōmō yeti ke kumō duwē yasi na, bo tī pa tikō temō nē ḥgbik ke yi Njambiyē na. Bo ke wokō nēmbe mēmbey mete kōtute. Bo ke kelō sendi dēte nē bōkwe mēkana mē Njambiyē te yiri hēnē. Yasi te yi bo kelē dēte kē ta kelō nde, bo yāmbila.

¹⁷ Wunē njōn̄, wunē sōn̄ temō mbē, nda hē kandima si lēpō meyasi mete nyē wunē kē, wunē dīy nē sōsō kē nō mbōmbu, kambo bōtu baka bē jatē ke beya nje, kēto bo yeti ke bēnḡwē yasi te yi Njambiyē kwadīyē kē, mē nje jatidye wunē ke beya nje yan kelō nde, wunē bāl kinē tikō se temō nē ḥgbik ke yi Njambiyē na.

¹⁸ Ma ndi nde, wunē dōku dōkō kē nō mbōmbu ke mōy ḥgikwa te yi Nyāṅgwē Kumande wusu Yesus Krist kelē nē wuse kē nē ke mōy duwā nē. Nyē mō te ε joṅgwē wuse kō. A bēki nē luksa kumō ke yesō te ε ta dīyō kpo nē kpo, *amen.

Bosa Mekana mête yi Jan kétima

Yo Jan, mō tomun Yesus Krist kète mēkana mête yōkō.

Mékana mête jéki lērō kasi dīyō saṅgwate sīnē bē Njambiyē. Jan kéti yo kēnje njōn̄ bekritēn bētē bē ḥgimō te yite, kētō mēnjaṅgwē mête yi bo saṅgwama nō ké. Yo nde, baña bōmō njā tedyē yin̄a kōtu mēyasi kē kasi Yesus, lērō nde, a t̄i jadyē gbate nda mūmō na, nyē yeti *Krist na. Bo kā sendi mbōmbu lērō nde, mēbeyō yeti pōkē yin̄a nyāṅgwē beya yasi te yi mūmō ta saṅgwa nē mēbōnē kētē kē mbōmbu Njambiyē na. Dete, Jan kē kētō mēkana maka yí nyē nē bekritēn dēti kē tikina temō te yi bo tīkē kē yi Krist ké, yí lērō sendi nyē bo nde, bo bākīdya mēlēpi mête yi botu bē tomun bē Yesus kandima tedyē bo kē nē kōj kōj. A kē jeba bo nde Bōnō bēnē.

Wuse yakama bākē mēkana maka kē mēngabiyē yitan jō wētē:

1. Bekritēn bēkī saṅgwate bēnē Njambiyē, jojnā sendi dēte tandē yan (kumte 1-2).
2. Kasi bēpendō bē bekritēn (kumte 2).
3. Bekritēn nē kasi njena Yesus Krist (kumte 2-3).
4. Bekritēn yeti wētē bēnē bōnō bē *Satan na (kumte 3).
5. Bekritēn nē kasi botu bē tedyā kōtu mēyasi (kumte 4).
6. Kasi mēkwadya nē kasi tikina temō nē ḥgbik kē yi Njambiyē (kumte 4-5).

Kasi Lēpi te yi nyē bōmō joṅgwē

¹ Wuse lēpi mēyasi maka kēnje wunē kē kasi mō te yi bo jeba nde Lēpi*f1*kō. Yo Lēpi te nyē bōmō kpasa joṅgwē. Wuse lēpi kasi mō te ε kandima bē, yite Njambiyē t̄i pa kuso mbokō na. Wuse wokuma nyē kē lēpina, bēnē nyē nē gba misi musu. Wuse seṅgila nyē, ε wuse kpoke sendi gba nyē nē mēbō musu.

² Mō te ε nyē kpasa joṅgwē te kō njā punjē yotu. Wuse bēnma nyē, dēte wuse kē lērō yasi te yi wuse bēnma nē yi wuse duwā kē kasi nē. Wuse kē pelē kasi joṅgwē te yi kpo nē kpo nyē wunē. Joṅgwē te bā mbōmbu kē kēki Da. Ma ndana, Da punja yo tedyē nyē wuse.

³ Yasi te yi wuse bēnma nē misi musu nē yi wuse wokuma, wuse kē pelē sendi yo nyē wunē, nē wunē bē sendi saṅgwate nē wuse. Ma dīyō te yi wuse dīyē su saṅgwate kē, yo sīnē bē Da nē Mōnō wene Yesus Krist.

⁴ Wuse kéti mēyasi maka kēnje wunē, nē mētemō musu tondu nē mesosa.

Njambiyē, nyē mejasī

⁵ Ma tom te yi Mōnō wene njā lērō nyē wuse kē, yo nde, Njambiyē nē ḥguru wene mējasī kīnē mōnō yitil nē mbet kē yene na. Yo yite yi wuse pelē nyē wunē.

⁶ Ngē wuse lēpē nde, sīnē bē Njambiyē saṅgwate, kpalō nje jojnā kē moy yitil, yite wuse kē kelō ja. Sendi, wuse kē tedyē nde, wuse ti kēlē mēyasi nē ḥgbēn kē joṅgwē dīyusu nda yi Njambiyē tedyē wuse kē na.

⁷ Ma yasi wētē, ngē wuse nje jojnā kē moy mējasī nda yi Njambiyē nē ḥguru wene kē moy mējasī kē, yite wuse saṅgwate tandē su, o bēnā, mēkiyō mē Mōnō wene Yesus ma pupudye wuse sojnē mēbeyō hēnē te yi wuse kelma kē.

⁸ Ngē wuse lēpē nde, wuse kīnē mēbeyō na, yite wuse kē sebile yotu su nē ḥguru wusu, komētē, gbakasi yeti kē temō su na.

⁹ Ma ngē wuse jayē kōtu mēkele mête yi wuse kele kē kē mbōmbu Njambiyē, yite a ta tīkō wuse nē ḥgwētē, sojnē yo kē to su, pupudye wuse kē beya mēkele musu hēnē, kētō a tōnjukwē mēyasi mête yi nyē si kpo kē, sendi nyē nē ḥgbēn.

¹⁰ Ma ngē wuse nje lērō nde, wuse t̄i kele yin̄a beya yasi wētē yesō na, yite wuse kē pesō nde, Njambiyē mō ja. Komētē, mēlēpi mēnē t̄i pa sekila kē temō su na.

¹ Wunε bɔnɔ, mi kéti meyasi maka kénje wunε, ma wunε mε nje kelɔ yiŋa bεya yasi. Ma nje dyɑ nde, mbaŋa kelma yiŋa bεya yasi, wunε dûkwε nde, wuse nε Mɔ te ε kama kēto su ke kεki Da kɔ. Yo Yesus Krist, mɔ te ε ne ŋgbεŋ kɔ.

² Nyε ne ŋguru wene nya yotu ne ne sadaka, gwe punje mεkiyɔ mεne yi soŋε ne ŋgambi Njambiyε kēto mεbεyɔ musu. Ma yeti ndi kēto mεbεyɔ musu bεpɔ na, yo sendi kēto te yi botu be mεnεti maka hεnε.

Kasi mεkwadysa ke njoka bεmanj

³ Yasi te yi tedye wuse gbatε nde, wuse ma duwε Njambiyε kimɔ duwate kε, yo kome wuse bakidye mεmbongga mεne, kelɔ meyasi mεte yi yo lεpε kε.

⁴ Nje mumɔ lεpε nde, a ma duwε Njambiyε kimɔ duwate, kine bakidye kelɔ meyasi mεte yi mεmbongga mεne lεpε kε, yite nyε mɔ ja. Sendi, gbakasi yeti ke jongwε dyenε na.

⁵ Ma mɔ te ε bakidye kelɔ yasi te yi Njambiyε lεpε kε ke tedye nde, a ke kwadysa Njambiyε gbatε ne temɔ ne hεnε. Yasi te yi tedye wuse nde, sinε be Njambiyε mε saŋgwate kε,

⁶ yo nde, mɔ te ε lεpε nde, a ke diyɔ wεtε bεnε Njambiyε kɔ yákaŋgwε joŋna nda yi Yesus Krist joŋnama nɔ kε.

⁷ Wunε njɔŋ, wunε sɔŋ temɔ mbε, yasi te yi mi kεtε kénje wunε kε yeti yiŋa joŋja yasi te yi mεmbongga mε Njambiyε lεpε kε na. Yasi wεtε, yo ndi kiya njombu yasi te yi wunε wokuma ke ŋgimɔ te yi wunε kandima ne jayna mεlepi mε Njambiyε kε. Njombu yasi te, yo lεpi te yi wunε sima wokɔ kε.

⁸ Ma ko dεte, yasi te yi mi kεtε kénje wunε kε dεke nda yiŋa joŋja yasi te yi mεmbongga lεpε kε, kēto yo ke bεŋna gbatε dεte ke Jongwε *Krist nε ke jongwε dyun. Yo nde: Yitil ke si kwɑ, ma kpasa mejasι mε ke panɔ.

⁹ Nje mumɔ lεpε nde, a ke mejasι, nje kpalɔ kε mbɔmbu bεnɔ maŋ, yite mɔ te ndi ke mɔy yitil kumɔ ndana.

¹⁰ Mɔ te ε kwadysa maŋ kɔ ke joŋna ke mejasι, yaŋa te yi yakama jatidye nyε ke bεya nje yeti na.

¹¹ Ma mɔ te ε bεnε maŋ kɔ ndi ke mɔy yitil. A ke kεndo ke mɔy yitil kine duwε kome nyε kε kε na, kēto yitil ma dībɔ misi mεnε.

¹² Wunε bɔnɔ, mi kéti meyasi maka kénje wunε, kēto Njambiyε sima tiko bεya meyasi mεte yi wunε kele kε ne ŋgwεtε, kēto yasi te yi Yesus Krist kelma kε.

¹³ Wunε bεsaŋgwε ne bɔnɔ, mi kéti meyasi maka kénje wunε, kēto wunε ke kombile duwε mɔ te ε kandima bε kεtε, yite Njambiyε t̄i pa kusɔ mbokɔ na. Wunε bεgwanjɔ nε bεŋgɔndu, mi kéti meyasi maka kénje wunε, kēto wunε sima laŋsa *Mɔ bεya mεkele.

¹⁴ Wunε bɔnɔ, mi kεtima meyasi maka kénje wunε, kēto wunε ke kombile duwε Da. Wunε bεsaŋgwε ne bɔnɔ, mi kεtima meyasi maka kénje wunε, kēto wunε ke kombile duwε mɔ te ε kandima bε kεtε, yite Njambiyε t̄i pa kusɔ mbokɔ na. Wunε bεgwanjɔ nε bεŋgɔndu, mi kεtima kénje wunε, kēto wunε ne dεti ke nje Njambiyε. Sendi, mεlepi mε Njambiyε ke diyɔ ke mɔy mεtemε mun. Wunε sima laŋsa sendi Mɔ bεya mεkele.

¹⁵ Wunε t̄i nyεki temɔ ke mεnεti maka nε ke meyasi mεte yi diyε kεtε kε na. Nje mumɔ nyε temɔ ke mεnεti maka, yite a yeti ne mεkwadysa sungwε ne Da na.

¹⁶ Kēto mεkele mεte yi botu be mεnεti maka dīkī kelɔ kε, yo dεke: Gεruna kelna bεya mεkele mεte yi bo dīkī kwadysa kε, bεŋna meyasi nje gɔrɔ namɔ yo, nje bε susula yotu ke yasi te yi mumɔ ne ŋguru wene joŋna nɔ kε. Mεkele mεte yinɔri hεnε ti wúla ke yi Da na, yasi wεtε, yo wúla ke yi botu be mεnεti maka.

¹⁷ Ma mεnεti maka ke kwɑ, meyasi hεnε te yi bɔmɔ gɔrε kεtε kε kwɑ sendi. Yasi wεtε, mɔ te ε kele yasi te yi Njambiyε kwadysa kε ta ju kpo ne kpo.

Kasi botu be yekε to ne Krist baka

¹⁸ Wunε bɔnɔ, metu mεte yi siyna ŋgimɔ sima dyɑ. Wunε wokuma nde, *Mɔ te ε ta yekɔ to ne Krist kɔ ta nje. Ma ndana, budya botu bεte be yekε to ne nyε baka sima dyɑ. Dete, wuse ke duwε nde, metu mεte yi siyna ŋgimɔ sima dyɑ gbatε.

19 Botu bête duwà ke njoka su, yasi wete, sine bo ti be ne yiña nam na. Keto bo má bëki ne yiña nam sine bo, ma bo bëonma ke njoka su. Bo duwà dëte ke njoka su, né yo tedye ne sañsan nde, bo hëne yeti ne nam sine bo na.

20 Ma ke be wuné, pupuna mò te ε Njambiyé tòkuma njesé kò nya Kimò Sisiñ ke yotu yun. Dete, wuné hëne ma duwe lepi te yi gbakasi.

21 Mi ketima meyasi maka kënje wuné, yeti nde, wuné ke ndekima gbakasi te na. Yasi wete, mi këti kënje wuné, keto wuné sima duwe yo. Wuné ke duwe nde, ko kelna jà wete ne wete ti yaka wule ke lepina gbakasi na.

22 Ma mò jà, yo nda? 'Mò jà yeti mò te ε señë nde, Yesus yeti *Krist kò na? Mò te ε ta yekò to ne Krist kò, eru. A ke señë Da bëne *Mòno.

23 Mumò hëne ε señë Mòno, mò te yeti sañgwate bëne Da na. Mò te ε lepe jayé ke mbombu bomo nde, Mòno, nyé Krist, mò te sendi sañgwate bëne Da.

24 Ke be wuné, wuné kén mbombu yí bakidye yasi te yi wuné wokuma ke ñgimo te yi wuné kandima ne jayna mélépi mè Njambiyé ké. Ke wuné kë mbombu bakidye yo ke moy mëtemò mun, yite wúné be Mòno nè Da ta be sendi sañgwate kë nò mbombu.

25 Yasi te yi nyé ne ñguru wene krompa nde, a ta nyé wuse ké, yo joñgwé te yi kpo ne kpo.

26 Meyasi maka, mi këti kënje wuné ke kasi botu bête be kwadysé sebile wuné baka.

27 Ma ke yun, Kimò Sisiñ te yi Yesus Krist nya ke yotu yun ké ke diyé ke temo yun. Dete, yeti se nde, mbaña mumò têdyá wuné yiña yaña na, keto yo Kimò Sisiñ te ke kpalo tedye wuné meyasi hëne. Sendi, yasi te yi nyé tedye ké, gbakasi, yeti jà na. Ndana, wuné diy sañgwate wúné be Yesus Krist nda yi Kimò Sisiñ te tedye wuné ké.

Wuse bëno be Njambiyé

28 Ma ndana, wuné bëno, wuné diy wúné be Yesus Krist, né wuse tem ne bibina temo kine wɔ na komé nyé ta nje

punjé yotu ké, ma njòn mè nje biye wuse ke mbombu wene ke yeso te.

29 Wuné duwà nde, nyé ne ñgbeñ. Dete, mumò hëne ε kele yasi ne ñgbeñ, mbete mè mònò Njambiyé.

3

1 Wuné bënya ndi, o nyangwé mekwadysa mète yi Da kwadysa ne wuse ke wa! Dete, a kelma nde, wuse bëki ne dino nde Bëno be Njambiyé. Wuse gbaté bëno bëne. To te yi botu be mëneti maka yeti ke duwe wuse gbaté ké, yo keto bo ti duwe Njambiyé na.

2 Wuné njòn, sɔñ temo mbé, wuse mè ndana bëno be Njambiyé. Yasi wete, teri te yi wuse ta be nò néménó ké ti pa bënya ne gbas na. Ma wuse duwà nde, komé *Krist ta nje punje yotu ké, wuse ta bënya ne nyé, keto wuse ta bënya nyé ne jy.

3 Mumò hëne ε be ne bibina temo ke yené dëte kò ke bakidye yotu ne pupunate kine sembo na nda yi nyé Krist pupunate ké.

4 Mumò hëne ε joñna ke mëbeyo ke joñna yançile membonja mè Njambiyé. Keto ñge mumò joñna ke mëbeyo, yo yançila membonja mè Njambiyé.

5 Ma wuné duwà nde, Yesus Krist njà nje punje yotu yí soñe bëya meyasi mète yi wuse kele ké. A kine mëbeyo.

6 Mumò hëne ε diyé ke yi Yesus Krist, mò te ke tikò kelna bëya yasi kë nò mbombu. Ma ñge mumò kë mbombu kelò bëya yasi, yite tédyá nde, a ti pa bënya nyé na. Sendi, a ti pa duwe nyé na.

7 Wuné bëno, mumò ti sebila wuné na. Mò te ε kelé yasi ne ñgbeñ kò sendi ne ñgbeñ nda yi Yesus Krist ne ñguru wene diyé ne ñgbeñ ké.

8 Mò te ε joñna ke mëbeyo kò mònò *Kum bëya mëkele, keto kande yi Njambiyé ma kúsu ne mboko, Kum bëya mëkele kò ndi Mò kelna bëya yasi kumò muka. Mònò Njambiyé njà punje yotu, na nje yançile mesay mè *Satan soñe.

9 Mumò hëne ε mè mònò Njambiyé kò yeti ke joñna ke mëbeyo na, keto joñgwé te yi Njambiyé nya nyé ké ke diyé ke moy yotu ne. Dete, ko a ti yaka kelò se bëya

yasi kpo ne kpo na, keto Njambiyé me Sango wene.

10 Yasi te yi tedye nde, baka bónó be Njambiyé, baka bónó be *Kum bëya mëkele ké, yo nde, mumó hëne ε díyé kine keló yasi ne ñgbéñ kpo ne kpo kó yeti móno Njambiyé na. Sendi, mumó hëne ε díyé kine kwadyé mañ kó yeti móno wene na.

Njambiyé nde, wuse kwâdyangwé

11 Ma tom te yi bo lëpima nyé wuné ke ñgimó te yi wuné kandima ne wokuna mélépi me Njambiyé ké, yo nde, wuse kwâdyangwé tande su.

12 Wuse tí kel yasi nda *Kayin na. A bá móno *Má bëya mëkele, ε nyé wo mañ wene. Kéto ñge yi nyé woma nyé ké? Yo kétó mëkele mëte yene bá beyate, yi mañ nje bë ne ñgbéñ.

13 Dete, wuné njóñ, ñge botu bë meneti maka bëne wuné, wuné tí ñgbakimançwé na.

14 Wuse duwá su nde, wuse sima dûwé ke sónj kë ke jongwé. Wuse ke duwe dëte, kétó wuse ke kwadyé bëmañ busu. Mó te ε díyé kine kwadyé njóñ ne kó ndi munje.

15 Mumó hëne ε bëne mañ wene, nyé nda mó te ε wo mumó. Ma, wuné duwá nde, mó te ε wo mumó kó, kpasa jongwé te yi kpo ne kpo yeti ke díyó ke yene na.

16 Yesus Krist ne ñguru wene nya jongwé dyené kétó su. Yo gba yite ke tedye nda yi wuse yâkañgwé kwadyé sendi ne bëmañ busu ké. Dete, wuse sendi, wuse yâkañgwé nyé jongwé dyusu kétó bëmañ busu.

17 Ñge mumó bë ne mëyasi ke to meneti, bëne mañ ke bukó, soñé misi ne sap, 'bo má lëpó ka nde, mëkwadyá me Njambiyé ke móy temó ne?

18 Wuné bónó, wuse tí kwadyikwé bëmañ busu ndi ke numbu nè ke bóna ndapi na. Yasi wëte, wuse têdyá mëkwadyá mëte ke mëkele, nje bù sendi ke gbakasi.

19 Ñge wuse kelé dëte, yite wuse ta duwe nde, gbakasi ke díyó ke jongwé dyusu. Dete, he ta keló nde, mëtemó musu bëki ne te ke mbombu Njambiyé.

20 Yo nde, ñge temó su ndeyé wuse ke yinja yasi, wuse ke duwe nde, Njambiyé lañsa temó su, a ke duwe sendi mëyasi hëne.

21 Wuné njóñ, wuné sónj temó mbé, ñge temó su ti ndeyé wuse na, yite wuse ne bibina temó nde, wuse yakama tutudyá ne Njambiyé kine wò na.

22 Yite ko wuse díya nyé yasi te nda, a ke nyé wuse yo, kétó wuse ke bakidye mëyasi mëte yi mëmbonja mënë lëpé ké, keló sendi yasi te yi nyé nyé mesosa.

23 Mbonja te mbete yi nyé nyé wuse ké, yo nde, wuse tiki temó ke díñó Mónó wene Yesus Krist, kwadyá sendi tande su nda mbonja te yi nyé nya wuse lëpé ké.

24 Mó te ε bakidye keló mëyasi mëte yi mëmbonja mënë lëpé ké ke díyó ke yene, nyé, Njambiyé sendi ke díyó ke yi mó te. Yasi te yi tedye wuse nde, sine be Njambiyé ke díyó wëte ké, yo Sisiñ te yi nyé nya wuse ké.

4

Kasi botu bë Njambiyé nè kasi botu

bete be tedye kótú mëyasi

1 Wuné njóñ, wuné sónj temó mbé, wuné tí tiki temó ke yi bomó hëne te bë lëpé nde, bo ne Sisiñ Njambiyé ke yotu yan ké na. Yasi wëte, wuné pâñ pa bôbë bo yí duwe, ho sisin te yi bo nò ké wúla gbate ke yi Njambiyé, kétó bùdya botu bë punja mélépi me já ma si nyanja ke to meneti.

2 Yasi te yi ta tedye wuné nde, mumó me ne Sisiñ Njambiyé ke yotu ne ké, yo komé nyé lëpé jayé ke mbombu bomó nde, Yesus Krist njá jadyé gba mumó ne jém. Yite sisin te yi mó te nò ké wúla ke yi Njambiyé.

3 Ma ñge mumó díyé kine lëpó jayé dëte ke mbombu bomó na, yite sisin te yi nyé nò ké ti wúla ke yi Njambiyé na. Sisiñ te kpál wule ke yi *Má te ε ta yekó to ne Yesus kó. Wuné sima wokó nde, Mó te ε ta yekó to ne Yesus kó yima. Ma ndana, a sima dyá ke meneti.

4 Wuné bónó, ke bë wuné, wuné yun bónó bë Njambiyé. Sendi, wuné sima

lanja botu be punja melerpi me ja baka, keto Mɔ te ε dīye ke yun kɔ ne deti kwā mɔ te ε dīye ke yi botu be meneti maka kɔ.

⁵ Ma ke bε botu be punja melerpi me ja baka, bo wókunaŋgwε yan ne meneti maka, yori yi bo tapita nda yi botu be meneti maka diki tapita nɔ kε. Dete, botu be meneti maka ke lεŋgwε metɔ ke meyasi mete yi bo lepe kε.

⁶ Ma ke bε wuse, wuse wókunaŋgwε su ne Njambiyε. Mɔ te ε duwe Njambiyε kɔ ke lεŋgwε metɔ ke meyasi mete yi wuse lepe kε. Ma ηge mumɔ ti wokuna ne Njambiyε na, a t̄i lεŋgwε metɔ ke meyasi mete yi wuse lepe kε na. Yo ne menje mete yite yi wuse duwe, ho mumɔ ne Sisiŋ te yi gbakasi, ho a ne sisin te yi ja.

Njambiyε ne mekwadysa

⁷ Wune njɔŋ, wune sɔŋ temɔ mbε, wuse kēn mbɔmbu kwadysa tandε su, keto mekwadysa wúla pεlε yi Njambiyε. Mumɔ hεnε ε bε ne mekwadysa ke temɔ ke tedye nde, a me mɔnɔ Njambiyε. Sendi, a ke duwe Njambiyε.

⁸ Mɔ te ε kinε mekwadysa ke temɔ kɔ yeti ke duwe Njambiyε na, keto Njambiyε ne ηguru wene mekwadysa.

⁹ Yasi te yi tedye nde, Njambiyε ne mekwadysa kε, yo nde, a tomma Kikɔ Mɔnɔ wene njεse ke meneti maka, na nje nyε wuse kpasa joŋgwε.

¹⁰ Ma yasi te yi tedye njɔmbɔ mekwadysa mete kε, yo nde, wuse t̄i kwadysa su Njambiyε na, yo nyε kpale kwadysa wuse, ε nyε tome ne Mɔnɔ wene njεse yí nyε yotu ne ne sadaka, gwe punje mekiyɔ menε yí soŋe ne ηgambi Njambiyε keto beya meyasi mete yi wuse kelε kε.

¹¹ Wune njɔŋ, wune sɔŋ temɔ mbε, ηge bε nde, Njambiyε jekima kwadysa wuse dete, wuse sendi, wuse kwâdyaŋgwε tandε su.

¹² Kinε mbaŋa mumɔ ε bεŋma Njambiyε ne toru na. Ηge wuse kwadysa tandε su, yite Njambiyε ke dīyɔ ke yusu. Sendi, mekwadysa menε tondunate ke temɔ su.

¹³ Yasi te yi tedye wuse nde, wuse ke dīyɔ ke yi Njambiyε, nyε sendi ke dīyɔ ke

yusu kε, yo nde, a nya wuse yiŋa ηgabiyε Sisiŋ ne.

¹⁴ Ma ke bε wuse, wuse ma seŋgile nyε, wuse ke lepo yasi te yi wuse duwā kε ne gbololo nde: Da njesa Mɔnɔ wene, na nje bε mɔ te ε joŋgwε botu be meneti maka.

¹⁵ Mɔ te ε lepe jayε nde, Yesus Mɔnɔ Njambiyε, Njambiyε ke dīyɔ ke yenε, nyε sendi ke dīyɔ ke yi Njambiyε.

¹⁶ Wuse njɔ nje duwe mekwadysa mete yi Njambiyε boŋma sungwε ne wuse kε, ε wuse tike sendi temɔ kete. Njambiyε ne ηguru wene mekwadysa. Mɔ te ε kε mbɔmbu bε ne mekwadysa ke temɔ, mɔ te ke dīyɔ ke yi Njambiyε. Njambiyε sendi ke dīyɔ ke yenε.

¹⁷ Yasi te yi tedye nde, mekwadysa tondunate ke metemɔ musu kε, yo nde, wuse yakama bε ne bibina temɔ nde, ke yesɔ pεsina jɔsi wuse t̄i gwe wɔ yaŋa na, keto teri su ndana ke meneti maka ke boŋna ne yi Yesus Krist.

¹⁸ Ke mbεy komε mekwadysa dīyε kete kε, wɔ ti yaka dīyɔ womete na. Yasi wεtε, ηge mekwadysa tondε ke temɔ mumɔ, yo ke soŋe wɔ lɔŋje. Keto ηge mumɔ gwe wɔ, a ke take nde, bo ta pɔnse nyε keto yiŋa beya yasi te yi nyε kelma kε. Ηge mumɔ gwe wɔ kε nɔ mbɔmbu, yo tεdya nde, mekwadysa t̄i pa tondo ke temɔ ne na.

¹⁹ Ma ke bε wuse, wuse su ne mekwadysa ke temɔ, keto Njambiyε kande kwadysa wuse.

²⁰ Ηge mumɔ lepe nde: <Mi ke kwadys Njambiyε, > nje bεnɔ maŋ wene, yite nyε mo ja, keto ηge mumɔ ti kwadys maŋ wene yi nyε bεŋε kɔ, a ta nje kelɔ nan yí kwadys ne Njambiyε te yi nyε ti bεŋja kɔ?

²¹ Mbɔŋga te yi nyε nya wuse kε, yo nde, mɔ te ε kwadys Njambiyε kɔ yâkaŋgwε kwadys sendi maŋ wene.

5

Tikina temɔ ke yi Njambiyε kél nde,

wuse lâŋsaŋgwε

¹ Mumɔ hεnε ε tike temɔ nde, Yesus nyε *Krist, yite nde, yɔkɔ yi Njambiyε tɔkuma, mɔ te me mɔnɔ Njambiyε. Mɔ te

ε kwadye saŋgwé ne mōnō, a ke kwadye sendi mōnō wene.

² Yasi te yi tedye wuse nde, wuse ke kwadye bōnō be Njambiyē kē, yo komē wuse kwadye Njambiyē, kelō sendi meyasi mete yi membonga mēne lere kē.

³ Keto kwadya Njambiyē, yo komē mumō bakidye kelō meyasi mete yi membonga mēne lere kē. Ma meyasi mete yi membonga me Njambiyē lere kē yeti sūlnate ke yusu na.

⁴ Keto mumō hēne ε me mōnō Njambiyē kō ke laŋsa dēti mēneti maka. Ma yasi te yi laŋsa dēti mēneti maka kē, yo tikina temō te yi wuse nō ke yi Njambiyē kē.

⁵ Yo nda yakama laŋsa dēti te yi mēneti maka dēte kō? 'Yeti ndi mō te ε tike temō nde, Yesus Mōnō Njambiyē kō na?

⁶ Yo nyē Yesus Krist njā. A njā, ε bo tōrē nyē ke mōrōku. Sendi, a njā, ε mēkiyō mēne punde. Bo tōrē ndi nyē ke mōrōku siyē na. Yasi wete, bo tōruma nyē ke mōrōku. Sendi, a njā, ε mēkiyō mēne punde. Yo Kimō Sisiŋ ke tedye dēte ne saŋsan, keto Sisiŋ te ne ḥguru wene gbakasi.

⁷ Yo ne meyasi yitati yi tedye yo dēte kē:

⁸ Yo ne Kimō Sisiŋ, yo ne mōrōku, njé bū mēkiyō. Bo hēne yitati lépi ndi kiya yasi wete.

⁹ Yasi te yi bomō hēne nje lero nyē wuse kē, wuse ke jaye yo. Ma yasi te yi Njambiyē ne ḥguru wene lere nyē wuse kē, kwā yi bomō, yo yike yi nyē lere ke kasi Mōnō wene kē.

¹⁰ Mō te ε tike temō ke yi Mōnō Njambiyē, mō te ke duwe gbate ke temō ne nde, yasi te yi Njambiyē lere ke kasi Mōnō kē, gbakasi. Ma mō te ε dīyē kinē tiko temō ke yasi te yi Njambiyē lēpima kē na, mō te ke lero nde, Njambiyē mō jā, keto a tī tike temō ke yasi te yi Njambiyē lere ke kasi Mōnō wene kē na.

¹¹ Yasi te yi Njambiyē lēpima nyē wuse kē, yo nde, a nya wuse jongwē te yi kpo ne kpo. A kwaŋma ne Mōnō wene yī nyē ne wuse yo.

¹² Mō te ε dīyē saŋgwate ne Mōnō, mō te ne kpasa jongwē. Ma mō te ε yeti saŋgwate ne Mōnō Njambiyē na, a kinē kpasa jongwē na.

¹³ Wune botu bē tike temō ke dīnō Mōnō Njambiyē baka, mi ketima meyasi maka kēnje wune, né wune duwe nde, wune me ne jongwē te yi kpo ne kpo.

¹⁴ Yasi te yi tedye nde, wuse ne bībina temō ke yi Njambiyē kinē gwe wō yaŋa kē, yo keto wuse ke duwe gba nde, ḥge wuse diyē nyē yiŋa yasi nda yi nyē kwadye, a ke leŋgwē metō ke mēn su.

¹⁵ Dete, nda yi wuse sima duwe nde, a ke leŋgwē metō ke yasi hēne te yi wuse diyē nyē kē, wuse ke duwe sendi nde, wuse me ne meyasi mete yi wuse diyma nyē kē.

¹⁶ Mbaŋa mumō yakama hēne maŋ ke kelō yiŋa bēya yasi. ḥge bē nde, bēya yasi te yeti kwalō bēya yasi te yi yakama kelō nde, a sāŋgwāŋgwē ne sōŋ na, na ḥgwētaŋgwē ne Njambiyē keto ne. Njambiyē ta jongwē maŋ wene te. Ma yo bēna ndi botu bēte bē kēlē yiŋa bēya yasi te yi ti yaka kelō nde, mumō sāŋgwāŋgwē ne sōŋ keto te kē. Yo ne yiŋa kwalō bēya yasi yi yakama kelō nde, mumō sāŋgwāŋgwē ne sōŋ keto te, yeti kwalō bēya yasi te yite yi mi lere nde, bo ḥgwētaŋgwē ne Njambiyē keto te kē na.

¹⁷ Kelna kōtu mēkele hēne, yo bēya yasi, ma yasi wete, yeti bēya yasi hēne yakama kelō nde, mumō sāŋgwāŋgwē ne sōŋ keto te na.

¹⁸ Wuse duwā nde, mumō hēne ε me mōnō Njambiyē kō yeti ke kē se mbōmbu yī kelō bēya meyasi na, keto Mōnō Njambiyē ke bakidye nyē. Dete, *Mō bēya mēkele kō yeti ne dēti te yi kpose nyē na.

¹⁹ Wuse duwā nde, wuse botu bē Njambiyē. Ma bukwē botu te baka hēne ke to mēneti, yo Mō bēya mēkele kō name bo.

²⁰ Ma wuse duwā sendi nde, Mōnō Njambiyē njā. A nya wuse dīyā, né wuse duwe ne Kpasa Njambiyē. Sine bē Kpasa Njambiyē te saŋgwate ne nje Mōnō wene Yesus Krist. Yo nyē bē Kpasa Njambiyē, bē sendi jongwē te yi kpo ne kpo.

²¹ Wune bōnō, wune dīy ne sōsō, lōndō ne meyasi mete yi bomō kāne tiko Njambiyē kē.

Mekana Yibate yi Jan kétima

Yo ndi sendi Jan, mō tomun Yesus Krist kete mekana mete yōkō. Ke kasi mō te yi nyé kétima mekana mete kénje nyé kō, sulō bōmō lépi nde, Nyañgwé nyari te yi nyé nyené nyé bēnē bōnō bēnē baka, yo wete njōn bekriten. Baña lépi yan nde, yo wete nyañgwé nyari te yi nyé duwā bēnē bōnō bēnē.

Mekana mete jéki lépi kasi mekwadysa nè kasi gbakasi. Jan ke lépi kénje bekriten nde, bo jōñnañgwé ke moy gbakasi nè ke moy mekwadysa, díyō nè sōsō ne bōtu bētē bē lü dýambi ne *Krist lépi nde, a t̄i jadye gbaté mumō na.

Wuse yakama baka mekana maka ke meñgabiyé yini:

1. Kandina lépi (séke sekete 1-3).
2. Kasi gbakasi nè kasi mekwadysa (séke sekete 4-6).
3. Kasi bōtu bē tedya kōtu meyasi (séke sekete 7-11).
4. Njena lépi (séke sekete 12-13).

¹ Yo mi tomba mumō, mi ke ketō mekana maka kénje wé Nyañgwé nyari*f1* wúne bōnō bō. Njambiyé tōkuma wé. Gbakasi, mi ke kwadys wuné budysate. Yeti ndi mi nyepo kwadys wuné dete na. Bōmō hēnē bē njā duwe gbakasi baka ke kwadys sendi wuné dete,

² keto gbakasi ke díyō ke joñgwé dýusu. Yo ta díyō dete ke njoka su kpo ne kpo.

³ Ngikwa, gwena ñgweté nè tete ta bējna pēlē wuse wule pēlē Da Njambiyé nè Yesus Krist, Mōnō wene ke moy gbakasi nè mekwadysa tandé su.

Kasi gbakasi nè kasi mekwadysa

⁴ Mi bā ne nyañgwé mesosa yí bējne nde, ke njoka bōnō bō baña ke joñna bēngwé gbakasi kē nō mbōmbu nda yasi te yi meñbonja mete yi Da nya wuse lépi kē.

⁵ Ma Nyañgwé nyari, ndana mi ke ñgweta ne wé nde: Wuse kwâdysañgwé

tandé su. Ma yo yeti yinja jōnja yasi te yi meñbonja lépi kē yi mi kete kénje wé kē na. Yasi wete, yo ndi yike yi wuse wokuma ke ñgimo te yi wuse kandima ne jayna melepi me Njambiyé kē.

⁶ Ma mekwadysa, yo komé mumō joñna bēngwé meyasi mete yi meñbonja me Njambiyé lépi kē. Wuné jōñnañgwé bēngwé meñbonja me Njambiyé. Wuné jōñnañgwé bēngwé yasi te yi mboñga te lépi nda yi wuné wokuma ke ñgimo te yi wuné kandima ne jayna melepi me Njambiyé kē.

⁷ Mi lépi dete, keto budya bōtu bē meñebila ma si nyanja ke to meneti. Bo yeti ke lépi jayé nde, Yesus Krist njā jadye gba mumō ne jem na. Nge mumō ti jayé dete na, nyé mō sebila bōmō. Nyé sendi *mō te ε yeké to ne Krist.

⁸ Wuné díyō nè sōsō, ma wuné me nje dímbidye yasi te yi messay musu punja kē. Wuné díyō nè sōsō dete, nē wuné kpal bē ne ndingelé sol te yi Njambiyé ta nyé wuné kē.

⁹ Mumō hēnē ε lañsa tikō tedya yasi te yi *Krist kine bēngwé yo ne kwet kwet na, mō te yeti sañgwate bēnē Njambiyé na. Ma, yōkō ε kē ndi mbōmbu bēngwé yo ne kwet kwet kō sañgwate bēnē Da nè *Mōnō.

¹⁰ Nge mumō nje pe yun kine tedye yasi dete na, wuné t̄i jaya nde, a nyīnja tū dýun na. Wuné lēpidysa ndi nyé lēpidysa kine bū nyé nda mañ wun na.

¹¹ Keto mō te ε lēpidye nyé nda mañ wené, mō te ke gbamō sendi kol bēnē nyé ke moy bēya mekele mené.

¹² Ko nde, mi ne budya meyasi mete yi mi yákangwé keto kénje wuné, mi t̄i kwadys keto yo keto ke mekana nè yasi ketina mekana na. Yasi wete, mi tákā nde, mi ta kē kēndō wéri, nē wuse tapita wuse hēnē ke díyō, nē meñtemō musu tondu ne mesosa.

¹³ Nyañgwé yari, bōnō bē moy ε nyari ke nyenō wé. Njambiyé tōkuma sendi nyé nda wé.

Mekana Yitatite yi Jan kētima

Mekana mète yoko, yo ndi Jan, mo tomun Yesus Krist kete yo. A keti kenje wete mbam nde Gayus yi tondo ne nyé, keto a ke jojna bengwé gbakasi, jekó kwá kwango a ke bu botu be lerpina mélépi me Njambiyé kimote ke mbey ne. Jan ke lukse sendi wete mbam nde Demiturus ke kimó yasi te yi nyé kelé ké. Ke moy mékana maka Jan ke kola keto wete mbam nde Diyoteref, keto bendifida yotu te yi nyé bendifida ke njoka beso.

Wuse yakama baka mékana mète yoko ke meñgabiye yitan:

1. Kandina lepi (seké sekete 1-4).
2. Kasi bojna botu be lerpina mélépi me Njambiyé kimote (seké sekete 5-8).
3. Kasi Diyoteref, mo bendifida yotu ke njoka botu be Njambiyé (seké sekete 9-11).
4. Kasi Demiturus, mo kelna kimó yasi ke njoka botu be Njambiyé (seké sekete 12).
5. Njena lepi (seké sekete 13-15).

¹ Yo mi tomba mumo, mi ke ketó mékana maka kenje we Gayus, soñ temo mbe. Gbakasi, mi ke kwadysé we budysate.

² Mañmbe, soñ temo mbe, mi góru nde, meyasi hene kendi kimote ne we. Sendi, membundo mo bêki ne te nda yi temo yo ke mbombu díyo sendi ne te ké.

³ Mi ba ne nyangwé mesosa, keto komé banya beman busu nje ké, bo ke lepo kasi yo nyé mi nde, we ke bengwé gbakasi ne temo yo hene, we ke jojna sendi nda yi gbakasi te lepe ké.

⁴ Mi ne mesosa kwá to te, nge mi woké nde, bóno bembé ke jojna nda yi gbakasi te lepe ké. Yaña te yi yakama nyé mi mesosa dete yeti na.

Kasi Gayus

⁵ Mañmbe, soñ temo mbe, we ke tonje meyasi hene sungwé ne benjón busu, ko baka be dyá ne jengwé te baka.

⁶ Bo ne nguru wan njá lepo wonga nde, we ke kwadysé njé yá budysate. Bo lépi dete ke mbombu njé botu bete be matikó temo ke yi Kumande Yesus baka. Mi ke ngweta ne we nde: Ken mbombu yi kame bo, keló kimó yasi sungwé ne bo, né bo ké ne kendi yan mbombu. Keló kimó yasi dete yi ta yaka ne Njambiyé.

⁷ Kama bo, keto kendi te yi bo ké ké, bo kén keló mesay me Nyangwé Kumande. Bo kwañma kine bu yaña ke mewo me botu bete be yeti ke duwe Njambiyé baka na.

⁸ Dete, wuse kâma njel bomo nda bete yi tedye nde, wuse ke nyé bo sine bo ke mesay me tedya kasi gbakasi te yi bo kelé ké.

Kasi Diyoteref nè kasi Demiturus

⁹ Mi ketima yiña móno mékana kenje njé botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus wúne bo baka. Yasi wete, Diyoteref ke ké mbombu yi payé wuse. A ke kwadysé be nda kum ke njoka yan.

¹⁰ Dete, komé mi ta nje ké, mi ta gbasó baya meyasi mète yi nyé kelé ké. A ke joñgile díno dyusu ke membey hene. Ko dete, yite ti pa yaka nyé na. Nyé ne nguru wene yeti ke bu benjón busu be dyá ne jengwé te baka kimote ke mbey ne na. A ke kpaló petó botu bete be kwadysé bu bo kimote baka dudysé bo soñe ke njé botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus baka.

¹¹ Mañmbe, soñ temo mbe, nge we bengé mumo ke keló yiña baya yasi, we ti kel nda nyé na. Yasi wete, nge we bengé mumo ke keló kimó yasi, no kél nda mbete. Mo te e kelé kimó yasi, mo te me móno Njambiyé. Ma yoko e ké mbombu keló baya yasi ko ti pa duwe Njambiyé na.

¹² Ke be Demiturus, bomo hene ke lepo kasi ne kimote ke mbombu bomo. Sendi, gbakasi te yi bengna ke joñgwé dyene ne nguru wene ké ke tedye dete ke mbombu bomo hene. Ma wuse sendi, wuse ke lepo kasi ne dete. Ma we duwá nde, yasi te yi wuse lepe ke kasi ne ké, yo gbakasi.

Njena lepi

¹³ Mi ne budya meyasi mète yi mi yakama keto kenje we. Yasi wete, mi yeti

ke kwadys ketɔ yo ketɔ ne meyasi me
ketina məkana na.

¹⁴ Mi tákə nde, ndana kókɔ te tí kikɔ na,
mi ta bəŋɛ wɛ. Wuse ta tapita, wuse hənɛ
ke díyo.

¹⁵ Diyo ne te. Besɔ bɔ ke nyenɔ wɛ.
Nyenɔ sendi besɔ busu wete wete.

Mekana mête yi Yude ké tima

Yo Yude te wete manj ne Kumande Yesus kete mèkana mête yòkò (Mt 13:55). A bá sendi mò tomun Yesus Krist.

A kéti kénje bekriten be njimò te yite nde, bo díy ne soso sumò kol yí lù dyambi ne kótu tedya yasi te yi baña bomò njà tedye ke njoka yan ké. Bekriten kél dete yí bakidye ne tikina temò te yi bo tike ke yi *Krist ké ne njibik ké nò mbombu. Beya botu be tedya kótu mèyasi mête ke señe Yesus Krist nè Kimò Tom te yi lepe kasi njikwa Njambiyé ké jojna yan ke sap sap jongwe. Yude ke lèpina détinaté sungwé ne botu bête.

Wuse yakama baka mèkana maka ke mèngabiyé yitan jò wete:

1. Kandina lèpi (seké sekéte 1-2).
2. Bekriten díy ne soso ne botu be tedya kótu mèyasi tumò kóy ne mèyasi me Njambiyé baka (seké sekéte 3-4).
3. Mèyasi mête yi botu bête be bá ne temò ne keskere, sumò sendi kol sungwé ne Njambiyé sañgwama nò ké (seké sekéte 5-7).
4. Teri botu be tedya kótu mèyasi (seké sekéte 8-19).
5. Yude ke kité bekriten (seké sekéte 20-23).
6. Njena lèpi (seké sekéte 24-25).

¹ Yo mi Yude kete mèkana maka. Mi bala Yesus Krist. Mi manj ne Jak. Mi kéti mèkana maka kénje wune botu bête be Da Njambiyé kwadysé baka. A jebama wune bakidye yi ladysé ne Yesus Krist.

² Gwena njoweté nè weyna jongwe nè mèkwadysa bûy buyo pèle yun.

Kasi botu be tedya kótu mèyasi

³ Wune njorj, wune soñ temò mbe, temò mbe bá díke ne báak báak nde, mi kéti mèkana kénje wune yí lepo nda yi Njambiyé jongwe ne wuse hene ké. Mi njà bënej kimote nde, mi kéti gba mèkana kénje wune yí njoweta ne wune nde, wune kén-

mbombu lù dyambi, né botu be Njambiyé hene tiki temò ne njibik ke yene. Bo botu bête be wokuna ndi ne nyé baka. A nya bo deti te yi tikò temò ke yene dete ndi njà wete ne sat.

⁴ Yo nde, baña beya bomò mbombilama nyijé ke njoka yun. Bo yeti ke duwe Njambiyé na. Yo ketinate njombu yaña ke mèkana me Njambiyé nde, josi Njambiyé ta balo ke to yan, keto bo ke kongite lepi te yi lepe kasi njikwa Njambiyé wusu ké yí jojna nò ke sap sap jongwe. Bo ke paye sendi Nyangwe Masa wusu ε ndi wete ne wete kó, Nyangwe Kumande wusu Yesus Krist.

⁵ Ko békó nde, wuné sima duwe mèyasi mête yi kwañnama hene ké kumò njena, mi ke kwadysé gba ndi dyano dyun nde, Baba Mboko jongwa kando Isarayel soñe ke Ejipt. Ma yasi wete, ke kongte, a njà girise botu bête be tì tike temò ke yene baka.

⁶ Wuné tâka sendi bejaki bête be tì bakidye díy yan yi Njambiyé nya bo ké. Bo kpalma tiko njibak njibak mbey te yan yi Njambiyé nya bo ké, ε nyé kanje bo ne kó sumba te yi díy kpo ne kpo, tiko bo ke møy yitil te yi ne gir yí ladysé ne nyangwe yeso pesina josi.

⁷ Wuné tâka sendi *Sodòm nè *Gomor nè nyangwe medya mête yi pòku te yite. Bo nya sendi bò ke kelna mèkele me mèmi nda bejaki bête, díy sendi díy mbam benné nyari benné botu bête be yeti nda botu be mèneti maka baka. Dete, bo ndana ke møy mèbònè ke díté te yi jù kpo ne kpo. Yo ke kité bomò hene nde, bo díy ne soso.

⁸ Ma botu baka be mbombilama nyijé ke njoka yun baka ke kelò sendi dete. Yaw yaw metake man ke kelò nde, bo kél mèkele mête yi nyé sembo ke yotu yan, señe nde, Nyangwe Kumande tì nam bo na. Bo ke lepo sendi lèpi gbutu sungwé ne jonjojongwe mèyasi mête yi díy ne meluksa ke dyobò ké.

⁹ Ma ko Mikayel te nyangwe jaki Njambiyé, komé nyé bengilama benné *Kum bëya mèkele yi sunna ne muñ Moyisi benné nyé ké, Mikayel tì bòbè lepo yinjá lèpi gbutu sungwé ne Kum bëya mèkele kó yí

jose ne nyue na. Yasi wete, a lepima ndi nde: <Baba Mbokɔ bâmaŋgwε ne we.›

10 Ma ke be botu baka, bo ke lepo yan lepi gbutu ke meyasi hene te yi bo ndekima ké. Ma ke meyasi mete yi bo duwe nda benyamɔ bete be kine dyano duwe ne meyasi ké, yo yite ke kpalɔ nje bekidye bo bekidya.

11 Bo sângwaŋgwε ne mɛbɔne, keto bo tɔkuma beya nje te yi *Kayin. Bo tumbulama jato ke beya nje nda yi *Balam kelma ké yí sɔmbɔ ne mɔni yambile, keto bo bendidya to sun̄gwε ne Njambiyε nda *Kore.

12 Yo nde, botu benɔri, komɛ wune diki wesidya yí dyena nda bemaŋ ké, bo ke nje díyɔ ke njoka yun nda metari mete yi díyε sɔdyate ke njɔ díuku. Bo ke hɔkuma mɛdye, moy ne ɔgala ɔgolo kine gwena njɔn na, take ndi nje moy yan. Bo nda mbiyɔ te yi si yindɔ ke dyoðɔ, ke kɔnjɛ, dyoðɔ me ne wan̄go, mbiyɔ kwaŋma. Bo nda mejeti mete yi ti wúm mɛmbumɔ ke ɔgimɔ te yi yo yâkaŋgwε wumɔ ké. Bo ke gwe mɛŋga yiba, keto bo ma si munɛ bo.

13 Beya mɛkele man ke pundo puyɛ nda yi gbela mewuru memiyɛ ne to díuku komɛ nyangwε mɛkumbɔ bende piye ne kuñulu kuñulu ké. Bo nda besisɔ bete be duwe megwaki. Njambiyε sima kombile mbey te yi bo ta díyɔ kete kpo ne kpo ké ke moy yitil ne gir.

14 Enɔk kandima punje meyasi mete yi ba sɔdyate ne mbɔmbu ké ke kasi botu baka. Bomɔ jadja ne ndendi te kumɔ yitan jo yiba kande ke Adam kumɔ Enɔk. Enɔk lepima nde: <Ne bêŋja, Baba Mbokɔ yima ne njɔn pupuna bejaki bɛnɛ, bɔyɔ yan besajmay besajmay.

15 A njáki nje pesɔ jɔsi botu be mɛneti maka hene. A ta tedye mɛbɔne nyue beya bomɔ, keto beya mɛkele hene te yi bo kelma ké nè keto nyalɔ mɛlepi mete yi bo punja sun̄gwε ne nyue ké.›

16 Botu baka botu be mbùnɔ kpo ne kpo. Bo ke wo yotu ke tɔri te yi Njambiyε tikima bo kete ké. Bo kél yasi bɛŋgwε beya mewobɔ man. Bo lepi nyangwε mɛlepi yí dɔkwε ne yotu, lepina sendi ne

mɛmbɔmbila yí bɔ ne yasi ke bo bomɔ.

17 Ma wune njɔŋ, wune sɔŋ temɔ mbɛ, ke be wune, wune tâka mɛlepi mete yi botu be tomun be Nyan̄gwε Kumande wusu Yesus Krist díkima pele ké.

18 Bo díkima lepo nyue wune nde: <Ke metu mete yi ké nɔ ke siyna mbokɔ, botu bete be nyetɛ bɛsɔ baka ta dyã. Bo yeti ke duwe Njambiyε na, bo jónnaŋgwε bɛŋgwε beya mewobɔ man yí kelɔ beya meyasi.›

19 Yo bo diki kelɔ nde, bomɔ bâkaŋgwε. Metake man hene kén ndi ke mɛkele mete yi mɛneti maka. Bo kine Kimɔ Sisiŋ ke yotu na.

20 Ma wune njɔŋ, wune sɔŋ temɔ mbɛ, ke be wune, wune sâŋ nde, baka nyɛki bɛsɔ deti, né wune be jelname kɛ nɔ mbɔmbu ke tikina temɔ te yi wune tike ke yi Njambiyε ké. Tikina temɔ te yite wúla pele yi Njambiyε ne ɔguru wene. Wune ɔgwɛtaŋgwε ne deti te yi Kimɔ Sisiŋ.

21 Wune kén mbɔmbu yí díyɔ ne ɔgbiniŋgim ke mɛbɔ me Njambiyε te ε kwaðye wune kɔ yí ladye ne ɔgimɔ te yi Nyan̄gwε Kumande wusu Yesus Krist ta gwe ɔgwɛte wusu yí nyue wuse jɔngwε te yi kpo ne kpo ké.

22 Ke yi botu bete be ndi ke simta ke kasi tikina temɔ ke yi Njambiyε baka, wune gwâki ɔgwɛte yan.

23 Wune jɔngwε bâŋa sɔŋɛ ke dite. Wune gwâki sendi ɔgwɛte bâŋa, ma yasi wete, wune díy ne sɔsɔ, kambo beya mɛkele man me nje lapidya ne wune. Kpɛ, wune tî kpoka ko gbela numbu melambɔ man yi me ne sembɔ beya mɛkele man ké na.

Njena lepi

24 Yo Njambiyε nyɛrɔ yakama bakiðye wune nde, wune tî bal na, kelɔ nde, wune têma ke mbɔmbu wene seŋgile mɛluksa mɛne kine mendeya na sosa kpɛsa.

25 Wuse lûksa, nè wuse sômbila ndi Njambiyε nyɛrɔ. Yo nyue Mɔ te ε jɔngwε wuse ne nje Yesus Krist te Nyan̄gwε Kumande wusu. Yo nyue be ne nyangwε deti. Yo nyue name kande ke ɔgimɔ te yi nyue tî pa kusɔ mɛyasi na. Yo nyue name

ndana. Yo nyε ta namo sendi mεŋgimɔ
hεnε, *amεn.

Punja Męyasi mête yi Yesus Krist tedya

Yo Janj, mō tomun Yesus Krist kete sendi mēkana mête yōkō, yite a mē tomba budjate. A kēti, yite a kē wēte kiringira nde Patmos. Bo bīyma nyę kē tikō mate nda mō jōbō kēto lēpina Kimō Tom Yesus Krist. Yo kē Patmos mate yi Kumande Yesus kwaŋma ne wēte jaki wene yí tedye ne Janj męyasi mête yi ta kwaŋna kē siyna mbokō kē. Janj ketima mēkana maka kēnje njōj bekriten yitan jō yiba yi bā kē Asi kē ńgimō te yite kē. Bo jébaŋgwę meneti mête muka nde Turki.

Mēkana mête lēpi nda yi męyasi ta kwaŋna nō ke siyna mbokō komē Yesus Krist ta tonje męyasi hēne kē. Yo ne budya sulna męyasi ke moy mēkana maka. Yo kē lēpō sendi kasi mēluksa mē Yesus Krist. Yeti se kasi pidya yotu te yi nyę bā nō yi bo lēpē ke mēkana mē Kimō Tom Matiyo, Mark, Lukas nē Janj kē na.

Wuse yakama bāke mēkana maka ke mēngabiyę yitati:

1. Męyasi mête yi kwaŋnama kē (kumte 1).
2. Męyasi mête yi kwaŋna ndana nē metom mête yi Nyāngwę Kumande kēnje mēnjiōj mē bekriten yitan jō yiba kē (kumte 2-3).
3. Męyasi mête yi ta nje kwaŋna kē (kumte 4-22).

¹ Mēkana mête yōkō ke tedye męyasi mête yi bā sōdyate mbōmbu yi Yesus Krist punja kē. Njambiyę nya nyę say te yi punje męyasi mēnori yi yākāngwę dīyā nedō kē, na tedye botu be mēsay bene. Dete, Yesus Krist tomma jaki wene yí punje ne yo nyę mō mēsay wene Janj.

² Janj yekidya męyasi hēne te yi nyę bējma kē. A lēpima nde, yo gbate mēlepi mē Njambiyę yi Yesus Krist te mō te ε duwā yo ne ńgbak ńgbak kō punja nyę nyę kē.

³ Mēkana maka ke punje męyasi mête yi ta kwaŋna kē. Mō te ε tōle mēlepi mête yi nyę bōmō kō ne mesosa. Botu bete be lēngwę metō bākidye mēlepi mête yi dīyę ketinate ke moy mēkana bāka ne mesosa sendi, kēto ńgimō sima wuta.

Janj ke nyęnō bekriten be Asi

⁴ Yo mi Janj kēte mēkana maka kēnje mēnjiōj yitan jō yiba mē botu bete be tīkē temō ke yi Yesus yi dīyę ke Asi kē. Njambiyę kēl ńgikwa ne wunę, nyę sendi wunę tēte. A ndana kēte, a bā kwey kēte, a kē nje sendi. Mēsisinj Njambiyę yitan jō yiba be dīyę ke mbōmbu siya bekumande ne bāka kēl sendi ńgikwa ne wunę, nyę sendi wunę tēte.

⁵ Yesus Krist te ε lēpē męyasi mête yi nyę bējē ne ńgbak ńgbak kō kēl sendi ńgikwa ne wunę, nyę sendi wunę tēte. Nyę bōsa mō te ε womiya ke njoka bēmuŋ. Nyę kum bekumande be mēnēti maka. A kwadysa wuse, soŋę wuse ke dīyę bala mēbeyę musu ne mēkiyę mēnē.

⁶ A kelma nde, wuse bēki ndiŋgēlē kandō bekumande, bē sendi botu be nyęna sadaka nyę Njambiyę te Saŋgwę wene. A bēki ne luksa nē ńguŋgudę kpo ne kpo, *amen.

⁷ Ne bējā, a yima ke njoka mēkulutu! Bōmō hēne ta bējē nyę, ko botu bete be loŋma nyę ne kō punje bāka. Mēkandō mē bōmō ke to mēnēti hēne ta jaſa kōla kēto ne. J, męyasi ta kwaŋna gbatē dēte, amen.

⁸ Njambiyę te Baba Mbokō ke lēpō nde: «Yo mi alfa*f1* nē omega.*f1*» A kēte ndana, a bā kwey kēte, a yima, a ne ńguŋgudę hēne!

Yesus ke punje yotu nyę Janj

⁹ Yo mi Janj te maŋ wun, wuse saŋgwate sine be Yesus. Yo dēte, sine wunę ke saŋgwę ne nyāngwę mēbōne. Sine wunę hēne ke namō. Hē ke kelō tiŋ, wuse hēne kē nō mbōmbu. Bo bōjma mi bete ke wēte kiringira nde Patmos, kēto mi lēpima mēlepi mē Njambiyę, lēpō sendi męyasi mête yi Yesus punja nyę mi kē nyę bōmō.

¹⁰ Kimō Sisiŋ dyaŋma mi ke yeso Nyāngwę Kumande. ε mi woke yinjā

nyanjgwé dëtina mën ke kɔŋ mbé nda yi mumɔ tɔ ne dɔmbiya ké.

11 Mën te lèpima nde: «Yasi te yi we bënjé ké siki ketɔ ke mèkana, kénje ménjɔn yitan jɔ yiba me botu bête be tìké temɔ ke yembé baka. Ketɔ kénje njɔn botu bête be Efes, be Simirn, be Pergam, be Tiyatir, be Sardes, be Filadelfi nè be Lawodise.»

12 Ndana, ε mi yenja, né mi bënjé mo te ε lèpina nyé mi kɔ. Ke mi ma yenja ké, bënjá, meyasi me kasa lambo kète ké yitan jɔ yiba, yo bâ hène tandé lɔr.

13 Bënjá ké, yinja yasi nda gba mumɔ ke njoka meyasi menori. A bâ ne sèwna gambo ke yotu nè kanda ke beti tandé lɔr.

14 To ne bâ hène wumnate ne mboŋ mboŋ nda ndɔmbɔ, yo bâ nda su yombo. Misi mènɛ bâ ke panɔ nda lam dite.

15 Mekol mènɛ bâ ke panɔ ne ñegɛy ñegɛy nda tuŋgi te yi bo bête ke nyɛn nyɛn dite ké. Mën ne bâ nda mesokɔ me nyanjgwé duku te ε ke sokula.

16 A bâ ne bësisɔ yitan jɔ yiba ke mbam bɔ ne. Wëte ñgwele ñgwele kafa ne numbu te yiba bâ ke pundo ke numbu ne. Mbɔmbu ne bâ ke panɔ nda yol yeso sew.

17 Ke mi ma bënjé nyé ké, ε mi bale ke njɔ mèkol mènɛ nda mun̄ mumɔ. ε nyé kase mbam bɔ ne ke yotu mbé lèpɔ nde: «We fí kambi yaŋa na.

18 Mi dìyɛ bosate, dìyɔ sendi njenate. Mi yɔkɔ ε ne joŋ. Mi gwà ne mbɔmbu, ma bënjá, ndana mi ta dìyɔ ne joŋ kpo ne kpo. Mi ne njango te yi soŋ nè yi dya bëmuŋ.

19 Dete, ketɔ yasi te yi we bënjma nè yiké yi we bënjé ndana nè yiké yi ta nje kwanjna ké.

20 Wokɔ to yasi te yi bë sɔdyate ke kasi bësisɔ yitan jɔ yibate yi we bënjma ke mbam bɔ mbé nè ke kasi meyasi me kasa lambo kète yitan jɔ yiba yi bâ tandé lɔr ké. To te dëfek: Bësisɔ baka yitan jɔ yiba tédyà bejaki be Njambiyé yitan jɔ yiba be kende ne ménjɔn yitan jɔ yiba me botu bête be tìké temɔ ke yembé baka. Meyasi me kasa lambo kète yitan jɔ yiba ke tédyà sendi ménjɔn yitan jɔ yiba me botu bête be tìké temɔ ke yembé baka.»

2

Mekana mete yi bënjé bekriten

be Efes

1 Ndana, ε mën lèpɛ sendi nyé mi nde: «Ketɔ mèkana kénje jaki te ε kende ne njɔn botu bête be tìké temɔ ke yi Yesus ke Efes nde: Wokɔ yasi te yi mo te ε ne bësisɔ yitan jɔ yiba ke mbam bɔ ne lèpɛ ké. Nyé mo te ε kende ke njoka meyasi me kasa lambo kète yitan jɔ yiba yi tandé lɔr ké ke lèpɔ nde:

2 Mi duwà mèkele mo, duwé nde, we ke gwe mesay. Mi duwà nde, we ne tiŋ, duwé sendi nde, we ti yaka gbisɔ bëya bɔmɔ na. Mi duwà nde, we bɔbuma botu bête be lèpɛ lèpɔ nde, bo botu be tomun be Yesus baka, ε we bënjé nde, bo botu be ja, bo yeti botu be tomun na.

3 We ne tiŋ, we saŋgwama ne mèbɔnɛ ketɔ cínɔ ñyembé, ma we tî yɔkwé kë njimé na.

4 Ko bëkɔ dëte, mi ne yinja yasi te yi mi ndeyɛ we kète ké. Yo nde, we yeti ke kwadysɛ se mi nda yi mbɔmbu na.

5 Dete, yɔkidya misi bënjé mbey te yi we kɔruma kète ké. Yenjaŋgwé temɔ yɔkwé ne kɔkɔ joŋna nda yi we dìkima joŋna ne mbɔmbu ké. Ke ti bë dëte na, mi ta nje ke yo, mi má soŋɛ yasi kasa lambo te wo ke mbey te, ñges we ti yenja temɔ yɔkwé ne kɔkɔ na.

6 Ma ko dëte, we ne yinja kimɔ mèkele. Yo nde, we ke bëno mèkele me botu bête be bënjwé tedya yasi te yi Nikola. Mi ke bëno yo sendi.

7 «Mo te ε ne métɔ kɔ wôku lèpi te yi Kimɔ Sisiŋ lèpɛ nyé ménjɔn me botu bête be tìké temɔ ke yi Yesus baka! Mo te ε ta laŋsa, mi ta nyé nyé mbumɔ jeti te yi joŋgwé yi dìyɛ ke *Paradis Njambiyé ké nde, a ñyâki.»

Mekana mete yi bënjé bekriten

be Simirn

8 ε mën nje lèpɔ nde: «Ketɔ mèkana kénje jaki te ε kende ne njɔn botu bête be tìké temɔ ke yi Yesus ke Simirn nde: Wokɔ yasi te yi mo te ε dìyɛ bosate, dìyɔ njenate kɔ lèpɛ ké. Nyé ε gwà ne mbɔmbu nje bë ne njon kɔ ke lèpɔ nde:

⁹ Mi duwą nyangwε mεbōne mεte yi wε saŋwa nō kέ. Mi duwą mεbukə mō, ko békə nde, wε ne kusuku. Mi duwą sendi nde, botu bete be lεpε ndi nε numbu nde, bo Beyuden, ase nde, bo yeti Beyuden baka ke díki lεpε lεpi gbutu sungwε nε wε. Yo nde, bo njɔŋ̊ botu bete be wokuna nε *Satan.

¹⁰ Wε tī kambi yaŋa ke mεbōne mεte yi wε ta saŋwa nō kέ na. Beŋja, *Kum beya mεkele kō ta bεtε baŋa bōmō ke jōbō ke njoka yun yí bōbε ne wunε. Wunε ta saŋwa nε nyangwε mεbōne yaka mεtu kamō. Ken ndi yɔ mbōmbu tiko temō nε ḥgbik, ko békə nde sɔŋ̊. Dete, mi ta nyε wε dñjgwε te yi tedye nde, we sima jū.

¹¹ «Mō te ε ne metō kō wōku lεpε te yi Kimō Sisiŋ̊ lεpε nyε mεn̊jōŋ̊ mε botu bete be tike temō ke yembe baka! ε nde: Mō te ε ta laŋsa kō tī saŋwa se ne mεbōne mε sɔŋ̊ yibate ε ta nje kō na.»

Mekana mεte yi bεŋε bekritēn

be Pergam

¹² Ke kɔŋ̊te, ε men nje lεpε sendi nde: «Ketō mεkana kεn̊je jaki te ε kεndε nε njɔŋ̊ botu bete be tike temō ke yi Yesus ke Pergam nde: Woko yasi te yi mō te ε nε ḥgwεle ḥgwεle kafa yí nε numbu te yiba lεpε kέ. ε nde:

¹³ Mi duwą mbey te yi wε dñyε kεtε kέ. Yo mbey te yi *Satan name kέ. Ma wε ndi ke kē mbōmbu yí baki dyembε jeliyε. Sendi, wε tī tone tikina temō te yi wε tike ke yembe kέ na, ko ke ḥgimō te yi bo woma ne Antipas te ε lεpima mεyasi mεte yi nyε duwą nε ḥgbak ḥgbak ke kasi mbe nyε bōmō kέ. Bo wóku nyε ndi ke mbey kome wunε dñyε kέ, ke mbey te yi Satan be nε mbey dñyε nε kέ.

¹⁴ Ko dete, mi ne yin̊a yasi te yi mi ndeyε wε kεtε kέ. Yo nde, wε ne baŋa bōmō ke yɔ be nyε sosu ke yasi te yi *Balam díkima tedye Balak kέ. A díkima tedye yasi te yi ta jatidye botu be kandō Isarayel ke beya nje. A díkima tedye dete, nέ bo dñe mεn̊jay mεte yi bo kel̊ nε sadaka nyε baŋa benjambiye, nyε bo sendi ke kelna mewanja.

¹⁵ Sendi, baŋa bōmō bo ke kel̊ ndi njel kiya mεkele mεte. Bo nyéki yan sosu ke tedye yasi te yi Nikola tedye kέ.

¹⁶ Ma, yεn̊saŋwε temō. Ngε ti bε dete na, mi ta nje ke yɔ nεdō, má lü dyambi nε bo ne kafa te yi ke numbu mbe kέ.

¹⁷ «Mō te ε ne metō kō wōku lεpε te yi Kimō Sisiŋ̊ lεpε nyε njɔŋ̊ botu bete be tike temō ke yi Yesus baka! ε nde: Mō te ε ta laŋsa, mi ta nyε nyε yin̊a mεdye te yi bo jeba nde *man yi dñyε sɔdyate ke dyobō kέ. Mi ta nyε sendi nyε wεtε wumna tari te yi ne wεtε jɔn̊ja dñō kεtinate kεtε. Mumō wεtε nε wεtε yeti ke duwε jɔn̊ja dñō te na, sɔŋ̊ ndi mō te yi bo nyε nyε dñō te kō.»

Mekana mεte yi bεŋε bekritēn

be Tiyatir

¹⁸ ε men nje lεpε nde: «Ketō mεkana kεn̊je jaki te ε kεndε nε njɔŋ̊ botu bete be tike temō ke yembe ke Tiyatir nde: Woko yasi te yi Mōnō Njambiyε, nyε ε ne misi nda lam dñtε nε mεkol nda tuŋgi te yi panε nε ḥgεy ḥgεy kέ lεpε kέ. ε nde:

¹⁹ Mi duwą mεkele mō nε temō mεkwadysa mō, duwε nde, wε ke tiko temō ke yembe. Mi duwą sendi nda yi wε kē mbōmbu yí tonjε nε mεsay kέ. Mi duwą tñj yɔ, duwε nde, mεsay mεte yi wε kele ndana kέ bñyε kwā yi mbōmbu.

²⁰ Ko dete, mi ne yin̊a yasi te yi mi ndeyε wε kεtε. Yo nde, wε ke tiko nya te yi bo jeba nde Jesabel kō nde, a kēl mεsay mεn̊e lale. Nyε ne ḥguru wene ke lεpε nde, nyε mō punja mεlepi mε Njambiyε. A ke tedye mεyasi yí jatidye nε botu be mεsay bεmbe ke beya nje. A kēl dete, nέ bo nyε bo ke kelna mewanja, dñe sendi mεn̊jay mεte yi bo kel̊ nε sadaka nyε baŋa benjambiye kέ.

²¹ Mi nya nyε ḥgimō yí ladye nde, a yεn̊saŋwε temō. Ko dete, a yeti ke kwadysa yεn̊sa temō tiko kelna mewanja mεn̊e na.

²² Beŋja, mi ta bεtε nyε ke taŋ̊ kōn̊. Mi ta tedye sendi nyangwε mεbōne nyε botu bεtε be saŋwa kel̊ wanja nε nyε baka, nyε bo dñyε kine yεn̊sa temō tiko mεkele mεn̊e na.

²³ Mi ta girise wo bōnō bēnē. Dete, mēnjōj mē bomō hēnē bē tīkē temō kē yembe baka ta duwē nde, mi yōkō e sōngile mētakē mē mōy mūmō, duwē yasi temō nē. Mi ta nyē mūmō hēnē yasi kē njoka yun bēngwē mēkele mēnē.

²⁴ «Ma wunē bukwē botu bētē bē tīkē temō kē yembe kē Tiyatir baka, wunē tī bēngwē yun tedya yasi te yite, ho duwē yasi te yi bo jeba nde: ‹Dimna yasi te yi dīyē sōdyate kē temō *Satan kē› na. Kē yun, mi yeti kē sobidye se wunē yinā mapi na.

²⁵ Siya te ndi nde, wunē kōmbila bakiidyē yasi te yi bo tedya wunē kē nē gbem kumō kē ngimō te yi mi ta njē kē.

²⁶ Mō te ε ta lajsa kelō mēsay mēmbē kumō kē siynate, mi ta nyē nyē dēti te yi namō mēkandō mē bomō hēnē kē to mēneti.

²⁷ A ta biye njambala te yi sumba namō nē bo, wanjō bo wētē wētē nda yi bo potē nē mēmbē mēte yi bo sa nē yekō kē. A ta bē nē dēti ndi nda yi Sañmbē nya mi kē.

²⁸ Mi ta nyē sendi mō te sisō te ε panē nē kpalele kē njenamēnō kō.

²⁹ «Mō te ε nē metō kō wōku lēpi te yi Kimō Sisiŋ lēpē nyē mēnjōj mē botu bētē bē tīkē temō kē yembe baka!»

3

Mēkana mēte yi bēnē bekritēn

bē Sardēs

¹ E men kē mbōmbu lēpō nde: «Kētō mēkana kēnē jaki te ε kēndē nē njōj botu bētē bē tīkē temō kē yembe kē Sardēs nde: Woko yasi te yi mō te ε nē mēsisin Njambiyē yitan jō yibā bē dīyē kē mbōmbu wēnē lēpē kē. A sendi nē besisō yitan jō yibā. E nde: Mi duwā mēkele mō. Bo kē lēpō nde, we nē joŋ, ase nde, we mē munjtē.

² Jemkwē, jelkwē bukwē yasi te yi kē si gwe kē, kēto mi bēnēma nde, mēkele mō yeti nē njololo kē mbōmbu Njambiyē wombē na.

³ Paŋ pa take nda yi we wokuma nē mēlēpi mē Njambiyē bū nē yo kē. Bakidya mēlēpi mēte, yēnsa temō. Ma nge we ti dīyē nē sōsō na, yite mi ta njē

pe yō nda mō guþō. We tī duwē ngimō te yi mi ta njē ngbakē we kēte kē na.

⁴ Ko dēte, we ne baŋa bomō kē Sardēs bē tī nyē mēmi kē melambō man na. Bo ta lēnē wumna melambō, sine bo má kēndō nō, kēto jongwē dīyan yakama nde, bo kēl nē bo dēte.

⁵ Dēte, mō te ε ta lajsa, bo ta lēnē nyē wumna melambō. Ko mi tī soŋe dīnō dyenē kē mēkana mēte yi jongwē na. Mi ta jaye kē mbōmbu Sañmbē nē kē mbōmbu bējaki bēnē nde, nyē mūmō wombē.

⁶ «Mō te ε nē metō kō wōku yasi te yi Kimō Sisiŋ lēpē nyē mēnjōj mē botu bētē bē tīkē temō kē yembe baka!»

Mēkana mēte yi bēnē bekritēn

bē Filadelfi

⁷ E men lēpē nde: «Kētō mēkana kēnē jaki Njambiye te ε kēndē nē njōj botu bētē bē tīkē temō kē yi Yesus kē Filadelfi nde: Woko yasi te yi mō te ε kīne sembō lēpē kē. Nyē sendi mō te ε gbakasi. A nē njānjo Kumande Davit. Nge nyē butē numey, kīne mūmō wētē nē wētē yakama dībō na. Nge nyē dībē, kīne mūmō wētē nē wētē yakama butē na. E nde:

⁸ Mi duwā mēkele mō. Bēnē, mi butuma numey tikō nyasē kē mbōmbu wō, kīne mūmō wētē nē wētē yakama dībō yo na. Mi duwā nde, we yeti nē dēti pōkē na. Ko dēte, we kā ndi mbōmbu bakiidyē mēmbē, we tī tone mi na.

⁹ Dēte, bēnē, mi kē kanjē baŋa bomō kē njoka njōj botu bētē bē wokuna nē *Satan baka nyē kē mōy mēbō mō. Bo kē kelō jā lēpō nde, bo Beyuden, ase nde, bo yeti Beyuden na. Bēnē, mi ta kelō nde, bo njāki njē kuse mēbōnē kē njī mēkol mō. Dēte, bo ta duwē nde, mi kē kwadysē we.

¹⁰ We bakidya lēpi te yi mi lēpima nyē we nde: Kelō tīj kē nō mbōmbu kē. Dēte, mi sendi, mi ta bakidya we kē ngimō te yi mēbōbilan ta njē kē ndiŋgēlē mēneti maka yī bōbē nē bomō hēnē bē dīyē kē to mēneti baka.

¹¹ Mi yima nedō! Kombila bakiidyē yasi te yi bo tedya we kē nē gbem, kambo mūmō mē njē bū dīyēgwe yō.

12 Mɔ te ε ta lajsa, mi ta tembidye nyε nda kondu ke moy mbanjɔ Njambiyε wombe, ko a tí pundo se kɛ womanja na. Mi ta ketɔ dīnɔ Njambiyε wombe nè dīnɔ dya Njambiyε wombe ke yotu ne. Dya te, yo jōnja Yerusalēm te yi piye wule dyobɔ ke keki Njambiyε wombe ké. Mi ta ketɔ sendi jōnja dīnɔ dyembε ke yotu ne.

13 «Mɔ te ε ne metɔ kɔ wôku yasi te yi Kimɔ Sisiŋ lerep nyε menjɔn me bôtu bete be tike temɔ ke yembε baka!»

Mekana mete yi bεnε bekriten

be Lawodise

14 E men lerep nde: «Ketɔ məkana kεnje jaki te ε kende ne njɔn bôtu bete be tike temɔ ke yembε ke Lawodise nde: Wokɔ yasi te yi Mɔ te yi dīnɔ dyenε nde *Amen lerep ké. Nyε yɔkɔ ε lerep meyasi mete yi nyε bεnε ne ḥgbak ḥgbak, nyε sendi gbakasi. Nyε mo te yi Njambiyε kwaŋma ne nyε yí kusɔ ne mboko. E nde:

15 Mi duwɔ məkele mɔ. Mi duwɔ nde, wε yeti wεynate ne jiriri ho dīkinatε ne kpaθεn na. Biran̄ nde, bεkɔ ne jiriri ho ne kpaθεn.

16 Dete, nda wε ne bisbis, wε yeti ne jiriri ho ne kpaθεn ké, mi ta jo wε l̄i.

17 Ma wε ne ḥguru ke lεpɔ nde, wε mo kusuku, wε ma ndemɔ kusuku yaka. 'Wε ke lεpɔ sendi nde, wε ta s̄a sendi ḥge? Ndi nde, wε yeti ke duwε nde, wε ne ḥgwεtε, wε ke moy jarapa, wε ke bukɔ, misi mo dībinatε, sendi, wε s̄okεrε na.

18 Dete, mi ke kite wε nde: Bɔmɔ lɔr te yi bo sima bεnε bɔbε ke dīte kε ke bɔ mbε. Kelɔ dete, nε wε bε ne kpasa kusuku. Bɔmɔ wumna melambo ke bɔ mbε, nε wε leŋ petɔ ne yotu yɔ, kambo bɔmɔ me nje bεnε s̄okεrε yɔ nyε ne wε njɔn. Nε wε bɔmɔ sendi nyεti misi dīdye ke misi mɔ, nε wε bεnε.

19 Mi ndεya mbε tedye mεbɔnε nyε bɔmɔ hεnε be mi kwadysε yí kite ne bo. Ma dete, nyεkɔ temɔ yɔ hεnε ke mesay, yεnja sendi temɔ.

20 Bεnε, mi ke tεri ke numεy ke dīnεwε. Ngε mumɔ wokε men mbε bute numεy, mi ta nyiŋ t̄u dyenε, nε mi nε nyε, he ta dyena wεtε.

21 Mɔ te ε ta lajsa, mi ta jaye nde, sinε nyε dīy ke siya bekumande mbε nda yi mi ne ḥguru wombe lajsama nɔ sendi, nje kwā dīy mεtidysε sinε Saŋmbε ke siya bekumande ne ké.

22 «Mɔ te ε ne metɔ kɔ wôku yasi te yi Kimɔ Sisiŋ lerep nyε menjɔn me bôtu bete be tike temɔ ke yembε baka!»

4

Kanna te yi bo kane ne Njambiyε

ke dyobɔ kε

1 Ke kɔj meyasi menɔri, ke mi ma kaŋε misi, bεnε, wεtε numεy nyasε ke dyobɔ. E mi wokε men te yi ma lépinangwε ne mbɔmbu nyε mi ké. Men te lumsama nda yi mumɔ tq ne dōmbiya ké. E men te lerep nyε mi nde: «Bendɔ nje wongα, nε mi tedye wε meyasi mete yi yâkanjwε dya ke kɔŋte yiri ké.»

2 Ke kiya ḥgimɔ te ε Kimɔ Sisiŋ dyq mi, ε mi bεnε wεtε siya bekumande ke dyobɔ nε wεtε mumɔ mεtidysε kete.

3 Mbɔmbu mo te ε b̄a mεtidysε kete kɔ b̄a ke panɔ ne ḥgεy ḥgεy nda kpasa yin̄a tari nde japi nε sordiyɔn. Yin̄a yasi nda yi lumbu te nɔ kε linja siya te. Yo b̄a ke panɔ nda kpasa wεtε tari nde emerod.

4 Yin̄a mesiya bekumande kab̄a jo yin̄i linja siya bekumande te yɔru. Betomba kab̄a jo yin̄i b̄a mεtidysε ke mesiya menɔri. Bo b̄a ne wumna melambo ke yotu nε medunjwε ke to tandε lɔr.

5 Yesi mbiyɔ dīkima pundo ke siya bekumande te. Memen nε lum mbiyɔ dīkima wule sendi mate. Melambo yitan jo yiba dīkima panɔ ne kpalele ke pulɔ mbɔmbu siya te. Melambo mete, yo messisij Njambiyε yitan jo yiba.

6 Yin̄a yasi b̄a ke mbɔmbu siya bekumande te nda maŋ. Yo b̄a ne ḥgεlεlε, panɔ ne ḥgεy ḥgεy nda wεtε wumna tari nde kirisital. Yin̄a jonjoŋgwε meyasi yin̄i linja siya bekum yinɔri tikɔ ke bεmbe. Be jonjoŋgwε meyasi menɔri b̄a ne memisi ne kamtana ke yotu hεnε pulɔ mbɔmbu nε pulɔ kɔŋ.

7 Bosa jonjoŋgwε yasi boŋnama ne dila. Yibate boŋnama ne mɔnɔ nday.

Mbɔmbu te yi yitatite bojnama nε yi mumɔ. Jonjongwε yasi yinile bojnama nε mbelε te ε ke je kɔ.

⁸ Jonjongwε yasi hεnε ke njoka be jonjongwε meyasi maka yini bα ne mεrapɔ yitan jɔ wete. Bo bα ne mεmisi nε kamtana ke yotu hεnε pulɔ puyε nε ke njɔ mεrapɔ. Tu nε yesɔ bo t̄ bε nε ngimɔ mewεdya na, say yan ndi lepinatε nde: «Kiyɔ, kiyɔ, kiyɔ! Njambiyε te Baba Mbokɔ ε nε ηguηgudye hεnε kɔ kiyɔ! A bα kwey kete, a ndana kete, a yima!»

⁹ Be jonjongwε meyasi maka yini difikima jembina lukse mɔ te ε ke metidyε ke siya bekumande kɔ. Bo difikima ηganε, nyε wosoko nyε nyε, mɔ te ε dιyε kpo nε kpo kɔ.

¹⁰ Menjimɔ hεnε te yi bo kelε dete kέ, betomba baka kabα jɔ yini ke kuse mεbɔŋ kɔtɔ mbɔmbu ke meneti ke mbɔmbu mɔ te ε ke metidyε ke siya bekumande kɔ. Bo ke kanɔ yɔkɔ ε dιyε kpo nε kpo kɔ, soŋε mεduηgwe man niŋgwe ke mbɔmbu siya bekumande te lεpɔ nde:

¹¹ «Baba Mbokɔ te Njambiyε wusu, yo yakama nde, bo lûksa wε, bo ηgâna wε, bo dûkwε nde, wε nε ηguηgudye, kεto yo wε kuse meyasi hεnε! Wε kwadεyε nde, meyasi mεte bēki kete, ε wε kuse nε yo.»

5

Mɔnɔ Sam ke bute mεkana mεte

yi bα ndadyate kέ

¹ Ke kɔntε, ε mi bεnε wete mεkana ke mbam bɔ mɔ te ε bα metidyε ke siya bekumande kɔ. Yo bα ne mεketi ke mɔy te nε ke kɔn te. Bo ndadya yo nε meyasi mε ndadya yasi yitan jɔ yiba nda dɔngi.

² ε mi bεnε wete dεtina jaki Njambiyε ke pele nε men ke kwey nde: «Nda yakama pake meyasi mε ndadya yasi bute mεkana maka kɔ?»

³ Ma ko mumɔ wete nε wete ke dγofo ko ke meneti ko ke njɔ meneti t̄ bε nε dεti te yi bute mεkana bεnε yasi te yi ke mɔy te kέ na.

⁴ ε mi gboηgile dγukwε, kεto kinε mumɔ wete nε wete yakama bute mεkana bεnε yasi te yi ke mɔy te kέ na.

⁵ ε wete tomba ke njoka betomba baka lεre nyε mi nde: «Wε t̄ lel na. Bεnε, dila te ε kandɔ Yuda, njuku jeti te yi mɔy t̄ Davit laŋsama yasi hεnε. A ta pakε meyasi mε ndadya yasi yitan jɔ yiba, bute mεkana.»

⁶ ε mi bεnε wete *Mɔnɔ Sam dεke nda bo kilma ηgiŋ ne yí kelna sadaka. A bα ke bεmbe siya bekumande. Be jonjongwε meyasi maka yini nε betomba baka linja nyε tikɔ ke bεmbe. A bα ne mεlakɔ yitan jɔ yiba nε mεmisi yitan jɔ yiba. Mεmisi mεte, yo mεsisiŋ Njambiyε yitan jɔ yiba be nyε tomε kεnε ke to meneti maka hεnε kέ.

⁷ ε Mɔnɔ Sam kɔ kwα kέ bα mεkana mεte yi bα ke mbam bɔ mɔ te ε bα metidyε ke siya bekumande kɔ.

⁸ Ke nyε ma bα mεkana mεnɔri kέ, ε be jonjongwε meyasi maka yini nε betomba baka kabα jɔ yini kuse mεbɔŋ ke mbɔmbu wεnε. Bo hεnε bα ne yinε meyasi nda mεkunde ke bɔ. Bo bα sendi ne mεpelɔ tandε lɔr tondunate nε yinε mεlɔbinda. Mεlɔbinda mεnɔri tεdya mεnεgweata mε botu be Njambiyε.

⁹ ε bo jembε wete jɔnja jembι lεpɔ nde: «Yo wε yakama bα mεkana pakε meyasi mεte yi ndadyε yo kέ, kεto bo woma wε, ε wε kolma bɔmɔ ke njoka mboya bɔmɔ hεnε, kolɔ bɔmɔ ke njoka mεnumbu hεnε. Wε kolma bɔmɔ ke njoka mεkandɔ hεnε, kolɔ bɔmɔ ke njoka bɔmɔ hεnε ke to meneti. Wε kolma bo yí yɔkisye bo nyε Njambiyε.

¹⁰ Wε kelma nde, bo bēki kandɔ bekumande nyε Njambiyε wusu, bε sendi botu be nyεna sadaka nyε nyε. Bo ta namɔ ke to meneti maka.»

¹¹ Ke kɔntε, ε mi sengile yasi, ε mi wɔke men bεdyε bejaki be Njambiyε. Bo linja siya bekumande ke, linje be jonjongwε meyasi maka nε betomba baka tikɔ ke bεmbe. Buyɔ yan bα bεsaŋmay bεsaŋmay, bεtomay bεtomay.

¹² Bo difikima kembidya lεpɔ nde: «Ke bε *Mɔnɔ Sam te yi bo woma kɔ, yakama nde, bɔmɔ dûkwε nde, a nε ηguηgudye. Meysasi hεnε yo yene. Bo dûkwε sendi nde, a nε dyanɔ nε dεti. Bo ηgâna nyε, lukse nyε, sombile sendi nyε.»

¹³ Ε mi woke meyasi hene te yi Njambiyε kusuma, yike yi diye ke dyobø nè ke meneti nè ke njì meneti nè yi diye ke maŋ. Mi wokuma meyasi mète hene ke lepo nde: «Wuse hene sômbila yøkø ε ke metidyε ke siya bekumande kø bøne *Mɔnɔ Sam. Wuse ñgâna bo, lukse bo, duwe nde, bo ne deti kpo ne kpo.»

¹⁴ Ε be jonjongwε meyasi maka yini lepe nde: «*Amen!» Ε betomba baka kuse mebøŋ kɔtɔ mbømbu ke meneti kanɔ yøkø ε ke metidyε ke siya bekumande bøne Mɔnɔ Sam kɔ.

6

Mɔnɔ Sam ke pake meyasi me ndadysa meyasi yitan jo wete

¹ Ndana, ε mi seŋgile yasi, bønja, *Mɔnɔ Sam ke pake bosa yasi ndadysa meyasi maka yitan jo yiba. Ε mi woke wete jonjongwε meyasi menori ke lepo ne men nda lum mbiyɔ nde: «Inja!»

² Ke mi ma kaŋe misi, bønja, wete wumna yaŋga. Mo te ε bø metidyε ke to yaŋga te kɔ bø ne ndolo ke bø. Ε bo nyε nyε dñŋgwε ke to, ε nyε kwɑ ne yi ñgaŋ dyambi, na laŋsa laŋsaŋgwε kɛ no mbømbu.

³ Ke Mɔnɔ Sam ma pake yiba yasi kέ, ε mi woke jonjongwε yasi yibate ke lepo nde: «Inja!»

⁴ Ε wete yaŋga punde ne hɔkɔ hɔkɔ nda dite. Bo nya mo te ε bø ke to yaŋga te kɔ deti te yi soŋe tete ke meneti maka, né bømø wona tandø yan. Ε bo bø wete nyangwε kafa nyε nyε.

⁵ Ke Mɔnɔ Sam ma pake yitati yasi ndadysa yasi kέ, ε mi woke jonjongwε yasi yitatite ke lepo nde: «Inja!» Ke mi ma kaŋe misi, bønja, wete yindina yaŋga. Mo te ε bø metidyε ke to ne kɔ bø ne kilo yekina meyasi ke bø.

⁶ Ε mi woke ñgâna men ke wule ke njoka be jonjongwε meyasi maka yini lepo nde: «Mεjεŋ mε kilo mbusa wete yakama ne bøyɔ mɔni te yi bo gbo ne mo mesay ke yesɔ wete kέ. Mεjεŋ mε kilo lesi yitati nda yi kilo mbusa wete. Ma nè mutɔ nè menjam, tiko yite, we tî kpoka na.»

⁷ Ke Mɔnɔ Sam ma pake yini yasi kέ, ε mi woke men te yi jonjongwε yasi yinite. Ε nyε lepe nde: «Inja!»

⁸ Ke mi ma kaŋe misi, bønja, wete yaŋga ne fandafuye. Dino mo te ε bø metidyε ke to ne kɔ nde soŋ, dya bømuŋ bø ke kɔŋ ne. Ε bo nyε bo deti te yi wo bømø. Ke njoka mεpel mε meneti maka yini, bo nya bo deti te yi wo bømø ke ndiŋgεlε pel te wete ne kafa, ne nje kolɔ, ne nje ñgâna bøya giŋga mækɔn, ne nje bønyamo nyan bøte be dñyε ke to meneti maka baka.

⁹ Ke nyε ma pake yitan yasi ndadysa yasi kέ, ε mi bønja mësisin mε bøtu bøte yi bo woma baka. Bo wóku bo keto mëlepi mε Njambiyε, keto bo bøngwa sendi yasi te yi Yesus tedya kέ. Mësisin man bø ke mbeý kelna sadaka nyε Njambiyε pulɔ mækol mète.

¹⁰ Ε bo kembidya dëtinate lepo nde: «Sa Mbokɔ, wε kiyɔ, wε yɔ gbakasi, wε ta ladye kumɔ ndenén yí nje pεsɔ ne josi bøtu be meneti maka yí kundo ne mækijɔ musu?»

¹¹ Ε bo nyε wumna gambo nyε tumu hene ke njoka yan. Ε bo lepe nyε bo nde, bo pân pa ladye ne mbet, né bøyɔ bønjɔŋ ban be bøne bo kele mesay baka, bøyɔ bømaŋ ban yi bo ta wo nda bo baka si tondu.

¹² Ke ñgimɔ te yi *Mɔnɔ Sam pakima ne yitan jo wete yasi ndadysa yasi kέ, ε mi bønja, ε meneti ñgwanjwa budysate. Ε yesɔ yeŋsa bø yindinate ne fiŋfiŋ nda yindina lambɔ bøkusɔ. Ε ndiŋgεlε ñgwendε hene yeŋsa bø tenate nda mækijɔ.

¹³ Ε bøsisɔ ketiyε ke dyobø bølø ke meneti nda yi mepiŋɔ bøle nɔ ne kpiŋ kpiŋ kpiŋ komε nyangwε pupɔ kwɑ kέ.

¹⁴ Ε dyobø kwɑ yambile nda yi bo bøyε ne mbøru mækana kɛ tiko kέ. Keki nè kiriŋgira hene dñwø ke mæmbey man.

¹⁵ Ko bekumande be meneti maka ko be nyangwε bømø nè bekum bøsɔja ko bøtu be kusuku ko ñgabølo bømø ko bøbala ko bøtu bøte be yeti bøbala baka, bømø hene kwaŋma kɛ sɔma ke moy mæŋguku nè ke gule gule metari ke mækeki.

¹⁶ Ε bo lepe nyε mækeki nè gule gule metari nde: «Wunε bâl ke to su sɔdysε wuse soŋe ke mbømbu yøkø ε dñyε

metidye ke siya bekumande ko. Wunes sâdyukwe wuse, kambô ñgambi *Mônô Sam me nje biye wuse.

17 Keto nyangwe yeso ñgambi yan dyanma, ma nda yakama sumo kol ko?»

7

Bomo 144.000 be Njambiyê pesima

nde, bo ta be ñene baka

1 Ke konye, e mi ñene baña bejaki be Njambiyê yini ke teri yaka ne meboku me meneti maka yini. Bo tembidya mepurô yini te yi kwâ ke to mbokô ké, kambô pupô wete ne wete me nje kwâ ke to meneti ko ke mañ, ho wumbidye wetejeti.

2 E mi ñene sendi wete jaki Njambiyê ke wule kome yeso punde ké. A bâ ne yîja yasi nda ñgembiyê te yi Njambiyê te e ne joñ kô ke bo. E nyê kembidya detinate kenyê bejaki yini bete be Njambiyê nya bo deti te yi bekidy meñeti nè mañ baka. E nyê lepe nyê bo nde:

3 «Kre, ne tí bekidy ko meneti ko mañ ko mejeti na, kumô ke ñgimô te yi wuse ta pa si nyê ñgembiyê ke mbombu botu be mesay be Njambiyê wusu.»

4 E mi woke buyc botu bete yi bo nya ñgembiyê ke mbombu yan baka. Bo bâ hene bomô tomay gomay wete nè bomô tomay kamoni jo yini (144.000) ke njoka mekandô me botu be kandô Isarayel hene.

5 Ke kandô Yuda, bomô tomay kamô jo yiba. Ke kandô Ruben, bomô tomay kamô jo yiba. Ke kandô Gad, ndi dete sendi.

6 Ke kandô Aser, bomô tomay kamô jo yiba. Ke kandô Neftali, ndi dete sendi. Ke kandô Manase, bomô tomay kamô jo yiba.

7 Ke kandô Simeyon, ndi dete sendi. Ke kandô Levi, bomô tomay kamô jo yiba. Ke kandô Isakar, ndi dete sendi.

8 Ke kandô Sabulon, bomô tomay kamô jo yiba. Ke kandô Yosep ndi sendi dete. Ke kandô Benjamex, bomô tomay kamô jo yiba. Bo nya ñgembiyê ke mbombu botu benori hene.

Nyangwe ñgil bomo

9 Ke konye te yinori, e mi ñene nyangwe ñgil bomô. Yeti yasi te yi mumô yakama

tolo na. Botu bete wûla ke njoka bomô hene be diye ke to meneti baka. Bo wûla ke njoka mboya bomô hene, wule ke njoka mboya menumbu hene. Bo bâ ke teri ke mbombu siya bekumande nè ke mbombu *Mônô Sam. Bo bâ ne wumna megambo ke yotu nè mboru mebaña ke mebô.

10 Bo dikima kembidya detinate lepo nde: «Yo Njambiyê wusu e ke metidye ke siya bekumande ko joñgwê wuse ñene Mônô Sam.»

11 Bejaki hene bâ ke teri linje siya bekumande, linje sendi betomba nè be joñjoñgwê meyasi maka yini. Bo kusa mebôñ kôtô mbombu ke meneti ke mbombu siya bekumande kanç Njambiyê

12 Lepo nde: «*Amen! Wuse sômbila lukse ñganë Njambiyê wusu, nyê nyê wosoko kpo ne kpo. He dûkwê nde, a ne dyano nè ñguñgudye nè deti kpo ne kpo, amen.»

13 E wete ke njoka betomba benori bû lepi lepo nyê mi nde: «Botu bete be ne wumna megambo baka be nda? Bo wûla we nje no?»

14 E mi yensa nyê nyê nde: «Baba, yo we duwê.» E nyê lepe nyê mi nde: «Yo baka be sañgwama ne mebône ke ñgimô nyangwe mebône te yi kwañnama ké. Bo weyma megambo man nje pupudye yo ne bû ne mekiyo me *Mônô Sam.»

15 Yo yite kele nde, bo têma ke mbombu siya bekumande te yi Njambiyê kelô mesay nyê nyê tu nè yeso ke moy mbanjo ne. Yôkô e ke metidye ke siya bekumande ko ta gukule bo ke moy dâkwê dyene.

16 Ko bo tí gwe se nja ho yesidye wete yeso na. Ko yeso ko kwalô joñ hene tí lodye se boromô yan na,

17 keto Mônô Sam te e ke metidye ke bembe siya bekumande ko ta dalô bo ñgbosco bo kë no ke menge mete yi ne möröku mete yi nyê joñgwê ké. Njambiyê ta titô misidye hene soñe ke misi man.»

8

Mônô Sam ke pake yitan jo yiba yasi ndadya meyasi

1 Ke *Mɔnɔ Sam ma pake yitan jo yiba yasi ndadya yasi ké, ε yasi hene be ne gibilik ke dyobɔ kelɔ nda kum hawa wete.

2 ε mi bɛŋɛ bejaki be Njambiyɛ yitan jo yiba be dīyɛ temnate ke mbombu wene baka. ε bo kaŋɛ medɔmbiya yitan jo yiba nyɛ bo.

3 ε wete jaki Njambiyɛ ke pundɔ sendi. A bɑ ne wete pan ke bo tandɛ lɔr. Bo diki lodye lɔbinda kete yí kelɔ ne sadaka nyɛ Njambiyɛ. ε nyɛ kwà kɛ teme ke to mbey te yi bo diki kelɔ sadaka kete nyɛ Njambiyɛ ké. ε bo nyɛ nyɛ budya melɔbinda, na lodye, saŋgwɛ ne mɛngwɛta me botu be Njambiyɛ hene. A ta lodye yo ke mbey kelna sadaka nyɛ Njambiyɛ yi tandɛ lɔr yi dīyɛ ke mbombu siya bekumande ne ké.

4 ε yidye melɔbinda menɔri saŋgwɛ ne mɛngwɛta me botu be Njambiyɛ yi dīyma ke mɛbɔ me jaki Njambiyɛ ké bende kumɔ ke yi Njambiyɛ.

5 ε jaki Njambiyɛ bū pan lɔbinda yinɔri, bū dīte ke mbey nyɛna sadaka nyɛ Njambiyɛ tonje kete, bete kɛnje ke to meneti. Ke nyɛ ma bete yo dīte ké, ε mbiyɔ lumɛ budya, ε mɛmɛn pundɛ, ε yesi mbiyɔ yɛsse budya, ε meneti ŋgwaŋwa sendi.

6 ε bejaki be Njambiyɛ yitan jo yiba be bɑ ne medɔmbiya yitan jo yiba baka komsa, nɛ bo tɔ dɔmbiya.

Bejaki be Njambiyɛ ke tɔ medɔmbiya

7 ε bosa jaki tɔ dɔmbiya. ε mɛtari nɛ dīte saŋgwate ne mɛkiyɔ nukudya ke to meneti. Meneti bakama ke mɛpel yitati, ε ndingele pel te wete si lolɔ gbesɔ ne mejeti bū bɛsi mɛmbunjɔ hene te yi bɑ kete ké.

8 ε jaki yibate tɔ dɔmbiya. ε bo bū yinɔa jonjon yasi nda nyangwɛ keki te yi dīte biye kete ké bete ke manj. ε manj baka ke mɛpel yitati, ε pel te wete yɛnsa be tandɛ mɛkiyɔ.

9 ε meyasi hene te yi dīyɛ ne joŋ ke man ké baka ke menjɔŋ yitati, ε ndingele njɔŋ te wete si gwe. ε bū yinɔa mɛkuka hene te yi kɛnde ke man ké baka ke mɛngabiyɛ yitati, ε bo si bekidye ndingele ŋgabiyɛ te wete.

10 ε jaki yitatite tɔ dɔmbiya, ε wete jonjon nyangwɛ sisɔ nda nyangwɛ wule dyobɔ balɔ ke to meduku nɛ mendon

buse ŋgabiyɛ te wete ke njoka mɛngabiyɛ mete yitati.

11 Dino sisɔ te nde Pekeke yasi. ε ŋgabiyɛ mɔrɔku wete ke njoka mɛngabiyɛ mete yitati si jo ne pekeke. ε bomo budya te gwe keto pekeke mɔrɔku yinɔri.

12 ε jaki yinite tɔ dɔmbiya te wene. ε pel yeso wete si dimɔ bukwɛ mɛpel mete yiba. ε pel ŋgwɛnde wete si yindɔ bukwɛ mɛpel mete yiba. ε besisɔ hene baka ke mɛngabiyɛ yitati, ε ndingele ŋgabiyɛ besisɔ wete si yindɔ. Meyasi menɔri hene yitati bakama ke mɛngabiyɛ yitati tati. Yo kwaŋnama dīte, nɛ ŋgabiyɛ wete ke njoka mɛngabiyɛ yitatite yi meyasi menɔri hene si dim. ε ndingele ŋgimɔ hene te yi yeso diki pano kete ke dyobɔ wete ké baka ke mɛngabiyɛ yitati. ε ndingele ŋgabiyɛ te wete kwaŋna ke moy yitil. Sendi, ε ndingele ŋgimɔ hene te yi ŋgwɛnde diki pano kete ke tu wete ké baka ke mɛngabiyɛ yitati. ε ndingele ŋgabiyɛ te wete kwaŋna ke moy yitil.

13 Ke mi ma seŋgile yasi, bɛŋja, wete mbele ke je ke kwey ne mbiyon. Mi wokuma nda yi nyɛ dīkima kembidya lere nde: «O mɛbɔne wa! O mɛbɔne wa! O mɛbɔne ne botu bete be dīyɛ ke meneti maka baka kome men medɔmbiya ta lumsa ke ŋgimɔ te yi bukwɛ bejaki bete bari betati ta tɔ medɔmbiya ké wa!»

9

Jaki yitante ke tɔ dɔmbiya

1 ε jaki yitante tɔ dɔmbiya. ε mi bɛŋɛ wete sisɔ te ε wulma dyobɔ balɔ ke meneti ko. ε bo nyɛ sisɔ te njanjo te yi bute ne numey te yi hebebe gboŋgo ndoŋ.

2 ε nyɛ bute numey te, ε yidye timbila pundɔ kete nda yidye te yi wule ke nyangwɛ dīte te yi bo lombe ké. ε misi me yeso dībina ne likap, ε yasi hene be tandɛ yitil ne gir nɛ yidye ndoŋ yinɔri.

3 ε bedɔlɔ pundɛ ke yidye yinɔri mɛmiyɛ meneti. ε bo nyɛ bo dīti nda yi belel kolɔ bete be meneti maka.

4 ε bo lere nyɛ bo nde, bo tī kpoka ko mbunjɔ wete ne wete ke to meneti, ko yanja te yi lo, ko jeti wete ne wete na. Yasi

wete, bo kēl beya yasi ndi ne botu bate be kinę njembiye Njambiyę ke mbombu yan baka.

⁵ Bo t̄i nyę bo deti te yi wo bomo woko na. Yasi wete, bo nya bo deti te yi tedye bo mebōne yaka menjgwende yitan, mebōne mete ta bę nda yi mumo sangwa nō ke njimō te yi lel kolō to ne nyę kę.

⁶ Ke buyc metu mete yite bomo ta sənde, sən̄ biya bo. Ko dete, sən̄ t̄i wuta ke keki yan na. Bo ta goro gwe, ma yasi wete, sən̄ ta lōndō lōndō ne bo.

⁷ Bedōlo bate bę nda beyanġa bate yi bo kombile bo yí kę nō dyambi. Bo bę ne meyasi ke to nda medunġwē mete yi bo kelē ne lōr kę. Membombu man bojnama ne yi bomo.

⁸ Nyiŋ to yan bę nda yi bomari. Mesu man bę nda yi bedila.

⁹ Bo bę ne yiŋa meyasi ke beti nda lambō sumba te yi mumo leŋe kę nō dyambi kę. Duŋ mepapō man bę nda dūŋ mematuwa mete yi tandē sumba yi budya beyanġa dale ne sokō kę nō dyambi kę.

¹⁰ Mekondu man bę nda yi belel kolō, bo tóku bomo nda bo sendi. Deti mebōne mete yi bo ta tedye bomo yaka menjgwende yitan kę wúla ke mekondu man.

¹¹ Kumande wan, yo beya jaki te ε diyę ne hebebe gboŋgo ndoŋ kō. Bo jébaŋgwē nyę ke numbu Hebere nde Abadon, ke numbu Grék nde Apoliyę.

¹² Bosa mebōne yori yi sima kwā kę. Ma bukwā mebōne yiba yi ta dýa ke konyte kę.

Jaki yitan jō wetete ke t̄i dōmbiya

¹³ ε jaki yitan jō wetete t̄i dōmbiya. ε mi woké men ke wule ke mbey nyęna sadaka nyę Njambiyę yi diyę ke mbombu Njambiyę yi bę tandē lōr kę. Yo wulma ke meboku mete yini.

¹⁴ Men te lēpima nyę jaki yitan jō wetete ε bę ne dōmbiya kō nde: «Wunja bejaki yini te be diyę wotunate ke keki nyangwē duku te yi bo jeba nde Efrat kō.»

¹⁵ ε bo wunję bejaki yini bate be Njambiyę tembidya bo yí ladye ne yasi te yi bo yākanġwē kelō ke ḥgbak ḥgbak hawa te yi yeso te, yi ḥgwende te n̄e yi sew te yi bę kponate kę. Bo bakima bomo ke menjōn

yitati. Bo wunjuma bejaki baka, n̄e bo kę wo bomo ke ndingelę njęjō bomo wete ke njoka menjōn maka yitati.

¹⁶ Mi wokuma buyc botu be loŋna dyambi be bę ke to beyanġa baka. Buyc yan bę hemiliyę gomay yiba.

¹⁷ Ke moy yasi te yi mi bę ke bęnej nda nyenę kę, mi bęnejma beyanġa n̄e botu bate be bę ke to yan baka. Botu bate bę ne lambō sumba ke yotu. Melambō mete bę ne hunge hunge nda dite. Yo bę ne biyę biyę, be sendi belnate nda poyę. To beyanġa bate bę nda yi bedila. Dite n̄e yidę n̄e yiŋa yasi nda piti díkima pundi ke numbu yan.

¹⁸ ε buyc njęjō bomo wete ke njoka menjōn mete yitati səmbe sən̄ ke mekemiyę menori yitati. Bo səmbuma sən̄ ne nje dite, ne nje yidę, ne nje piti te yi díkima pundi ke numbu beyanġa kę.

¹⁹ Yo nde, deti beyanġa bate wúla ke numbu yan n̄e ke kondu yan. Mekondu man ke bojna ne bęneję. Yo sendi ne meto kete. Bo diki kelō mebeyę ne bomo ne meto man menori.

²⁰ Botu bate be t̄i səmbe sən̄ ke mekemiyę menori baka t̄i yenja temo tikō beya mekele man na. Ko bo t̄i tike kanna beya məsisin n̄e kanna meyasi mete yi bo díkima tuyę ne lōr ho ne sumba ho ne yiŋa sumba sendi kę na. Ko bo t̄i tike kanna meyasi mete yi bo díkima kwakō kwakō ne tari ho ne jeti kę na. Bo kelma dete kę nō mbombu, ko bęko nde, meyasi menori t̄i bę ne deti te yi bęnej yasi, yi woko pę ho kendō na.

²¹ Ko bo t̄i yenja sendi temo tikō kasi wona bomo ho kasi melembō ho kasi kelna mewanja n̄e kasi megubo man na.

10

Wete jaki Njambiyę ne mōno

mekana ke bę

¹ Ke konyte, ε mi bęnej wete detina jaki Njambiyę ke piyę wule dyobō. A bę ke moy kulutu ne piyelę. Lumbu bę yaka ne to ne. Mbombu ne bę ke panō nda misi me yeso. Mekol mēne bę nda nyangwē melam me dite.

² A bā ne wete mōnō mēkana butunate ke bō. A kaŋma kol te ε mbam bō tembidye ke to maŋ, nje kaŋε ε gare tembidye ke ḥgindi.

³ ε nyε kembidya dētinate nda yi dila bete ne mēn kē. Ke nyε ma kembidya dēte kē, ε lum mbiyō yitan jō yiba lumsa punje mēn yan.

⁴ Ke mēlum me mbiyō mēnōri ma lumsa kē, ε mi diy kētō. Ma yasi wete, mi njā wokō wete mēn ke wule dyobō lērō nde: «Yasi te yi mēlum me mbiyō maka yitan jō yiba lepima kē, sōdyukwē yo ne gbōl, kpē, we tī kēti na.»

⁵ ε jaki te yi mi bēŋma ke tēri, kol wete ke maŋ, kol wete ke ḥgindi kō kaŋε mbam bō ne kēnje kwey.

⁶ A kinjama ne dīnō mō te ε dīyε kpo ne kpo. Nyε ε kusuma dyobō nē meyasi mēte yi dīyε kētē, kuso mēnēti nē meyasi mēte yi dīyε kētē, kuso sendi maŋ nē meyasi mēte yi dīyε kētē kē. A kinjama lērō nde: «Dimbidya ḥgimō yeti se na.»

⁷ Komē jaki yitan jō yibate ta bēte mēn tō dōmbiya kē, Njambiyē ta tonjē yasi te yi nyε kpoma yi bā sōdyate ne mbōmbu kē. A ta tonjē yo bēŋgwē Kimō Tom te yi nyε lepima nyε botu be mēsay bēne, botu be punja mēlepi mēnē kē.»

⁸ ε mēn te yi mi wokuma wule dyobō kē nje lēpina ne kōkō sendi nyε nde: «Ken bū mōnō mēkana mēte yi dīyε butunate ke mēbō me jaki te ε kē tēri, kol wete ke to maŋ, kol wete ke ḥgindi kō.»

⁹ ε mi kē ke yi jaki lērō nyε nyε nde, a nyēki mi mōnō mēkana mēte. ε nyε lēpε nyε mi nde: «Boŋgō yo mēnō, yo ta bē jonate ke moy, ma ke numbu, yo ta bē ne min min nda mutō me jo.»

¹⁰ ε mi bū mōnō mēkana mēte ke bō jaki mēnō. Yo bā ne min min ke numbu nda mutō me jo. Ma ke mi ma si mēnō kē, ε yo kpale bē jonate ke moy.

¹¹ Ke kōnje, ε bo lēpε nyε mi nde: «Ken sendi kē punje yasi te yi Njambiyē lēpε ke kasi yinā mēkandō me bōmō budyate, ke kasi mboya bōmō budyate ke to mēnēti, ke kasi bōmō yaka ne budyate mēnumbu mēte yi bo lēpε nē ke kasi bekumande budyate.»

11

Botu be lēpina mēlepi me Njambiyē yiba

¹ ε bo bū yinā kum soŋ yi yekina yasi nyε mi. ε bo lēpε nyε mi nde: «Tēma, yekō mbanjō Njambiyē. Yekō sendi mbeŋy nyεna sadaka nyε Njambiyē. Tōlō būyō botu bēte be kane Njambiyē womete baka.»

² Ma we tī yeki sē mbanjō Njambiyē na, tikō yo ne nyēk. We tī yeki yo na, kētō Njambiyē kaŋma yo nyε mēkandō me botu bēte be yeti ke duwe nyε baka. Bo ta sōpīte nātē dyari ke yi Njambiyē tōkuma kē yaka mēngwende kamōni jō yiba.

³ Mi ta nyε dēti te yi punje mēlepi mēmbe nyε bōmō bēmbe yiba be bēŋma duwe meyasi mēte yi mi kelma kē. Bo ta lēŋe lambō te yi bekusō yí punje ne mēlepi mēte yaka mētu tomay wete jō gōmay yiba jō kamōtan jō kamō wete.»

⁴ Botu baka yiba dīy ke mbōmbu Baba Mbokō te ε name mēnēti maka kō. Botu bēte, yo njuku *mēoliviye yiba nē melambo yiba.

⁵ Ke mbaŋa mō pēndō kwaduyē kelō yinā yasi kōtute sungwē ne bo, o bēŋja, dītē ke pēndō ke numbu yan girise mō te. Dete, ḥgē tūmō kwaduyē kelō yinā yasi kōtute sungwē ne bo, mō te ta sōmbō soŋ ne nje te yite.

⁶ Ke ndingelē ḥgimō te yi bo ta punje mēlepi me Njambiyē kē, bo yakama bīye mbiyō ke dyobō nde, mbiyō tī nōku na. Bo yakama kelō nde, mōrōku ūngwē mēkiyō, kelō sendi nde, kwalō kēmiyē hēnē bāl ke to mēnēti ke ḥgimō hēnē te yi bo kwaduyē.

⁷ Ke bo si lērō yasi te yi Njambiyē lepima nde, bo pēla kē, komēte, nyamō te ε ta pēndō ke hebebe gbōngō ndon kō ta lū dyambi ne bo. A ta laŋsa bo wo bo.

⁸ Mēmuŋ man ta dīy ke nyāŋgwē mbaŋgo nyāŋgwē dya. Bo ḥgbáki Nyāŋgwē Kumande wan ndi ke dya te. Bo kpál jeba dya te nde *Sōdōm, yinā nde Ejipt.

⁹ Bōmō ta ḥgbō nje bēŋe muŋ yan yaka mētu yitati nē kumte. Bo ta wule ke njoka

kwalɔ̄ bomɔ̄ hene, ke njoka mboya bomɔ̄, ke njoka bomɔ̄ hene ko bo lépi numbu te yen nè ke njoka mækandɔ̄ hene. Bomɔ̄ ti jayɛ nde, bo pûmbu bo na.

¹⁰ Botu be meneti maka ta be ne mesosa, bo ta sosa kpesa keto sɔ̄n yan. Bo ta nyena meyasi tandɛ yan, keto botu be punja melerpi me Njambiyɛ baka yiba jekima tedye bo mebɔ̄ne budystate.

¹¹ Ke metu yitati ne kumte ma si kwâ ké, ε Njambiyɛ wumbidye sosu ne yi kele nde, mumɔ̄ bêki ne joŋ ké ke yotu yan. ε bo temɛ. ε botu bete be bɛŋma bo baka gwe wɔ̄ budystate.

¹² ε botu be punja melerpi me Njambiyɛ baka yiba wokɛ wete dɛtina men ke wule dyobɔ̄ lerpɔ̄ nyɛ bo nde: «Wunɛ bêndi nje woŋga!» ε bo bende kɛ ke dyobɔ̄ ke moy kulutu ke misi me bependɔ̄ ban.

¹³ Ke gba ɔ̄gimɔ̄ te yite ε meneti ɔ̄gwangwa budystate. ε dya bakina ke mepel kamɔ̄, ε ndingele pɛl te wete si gbuŋgula. Bomɔ̄ tomay yitan jo yiba sɔ̄mbuma sɔ̄n ke yi meneti ɔ̄gwangwama nɔ̄ ké. ε botu bete be t̄i gwe baka gwe wɔ̄ budystate kwâ lukse Njambiyɛ te ε diye ke dyobɔ̄ kɔ̄.

¹⁴ Yiba kemiye te yi kwaŋma ri. Ma yitatite ta be ke dya.

Jaki yitan jo yibate ke t̄i dɔ̄mbiya

¹⁵ Ke kɔ̄nte, ε jaki yitan jo yibate t̄i dɔ̄mbiya. ε yiŋa mɛmɛn punde dɛtinate ke dyobɔ̄ lerpɔ̄ nde: «Deti te yi namna meneti maka me ke mebɔ̄ me Baba Mboko wusu bene *Krist wene te yi nyɛ tɔ̄kuma kɔ̄. A ta namɔ̄ kpo ne kpo.»

¹⁶ ε betomba baka kaba jo yini be diye ke mesiya bekumande yan ke mbɔ̄mbu Njambiyɛ baka kuse mebɔ̄n keto mbɔ̄mbu ke meneti kanɔ̄ Njambiyɛ

¹⁷ lerpɔ̄ nde: «Njambiyɛ Baba Mboko, we ε ne ɔ̄gunjudyɛ hene, we ndana kete, we bâ sendi kwey kete. Wuse ke nyɛ we wosoko, keto we boŋma nyangwɛ ɔ̄gunjudyɛ yo yi bû ne diye kumande yo.»

¹⁸ Mækandɔ̄ me botu bete be yeti ke duwe we baka wokuma kwana temɔ̄ sungwɛ ne we, ε ɔ̄gimɔ̄ wokuna ɔ̄ngambi yo dya. ɔ̄gimɔ̄ te yi we ta pɛsɔ̄ ne jɔ̄si botu bete be ma gwe baka dyaŋma. Yo

ŋimɔ̄ te yi we ta nyɛ botu be mesay bo, botu be punja melerpi mɔ̄ nduku mesay man. We ta nyɛ sendi nyɛ bomɔ̄ bo hene, nyɛ sendi botu bete be kambe we, ko bɔ̄nɔ̄sike ko betomba. Ma pe yi botu bete be bekidye meneti maka baka, ɔ̄gimɔ̄ te yi we ta girise ne bo ké dyaŋma.»

¹⁹ Ke kɔ̄nte, ε mbanjɔ̄ Njambiyɛ te yi diye ke dyobɔ̄ ké butuna. ε nyangwɛ kpongi te yi tedye mbon Njambiyɛ bene kando dyene ké bɛŋna ke moy mbanjɔ̄ ne. ε yesi mbiyɔ̄ yese budystate. ε mɛmɛn punde, ε lum mbiyɔ̄ lumsa budystate, ε meneti ɔ̄gwangwa, ε mɛtari nukudya balɔ̄.

12

Kasi wete nyari bene wete ndondo

¹ ε wete nyangwɛ meyekambiye punde ke dyobɔ̄. Yo bâ wete nyari. A bâ ke moy misi me yeso ne piyelɛ. Ngwende bâ ke pulɔ̄ mækol mɛnɛ pay nji. Besisɔ̄ kamɔ̄ jo yiba bâ ke to ne ne dūŋgwɛ te.

² A bâ ne moy. A bâ ke wa ne miy saŋgwa ne mebɔ̄ne kembɔ̄ ke ɔ̄gimɔ̄ te yi mɔ̄nɔ̄sike bâ ke nje ké.

³ Wete meyekambiye njɔ̄ pundi sendi ke dyobɔ̄. Yo bâ wete nyangwɛ nyamɔ̄ nda ngando tenate ne hoko hoko nda dite. A bâ ne meto yitan jo yiba nè mɛlakɔ̄ kamɔ̄. Ke meto menori yitan jo yiba to hene bâ ne yiŋa yasi kete nda dūŋgwɛ bekumande.

⁴ Bo bakima besisɔ̄ hene be diye ke dyobɔ̄ baka ke mɛŋgabiye yitati, ε kondu ne wukule ndingele ɔ̄ngabiye besisɔ̄ wete bete ke to meneti. ε nyɛ nje kwâ kɛ temɛ ke mbɔ̄mbu nya te ε bâ ke wa ne mj kɔ̄, na mɛn mɔ̄nɔ̄sike komɛ nyɛ ta ja ké.

⁵ ε nyari ja mɔ̄nɔ̄ mbam. Mɔ̄nɔ̄ te ta biye njambala te yi sumba yí namɔ̄ ne mækandɔ̄ me bomɔ̄ hene ke to meneti. Ke nyari ma si ja ké, ε Njambiyɛ kele nde, mɔ̄nɔ̄sike kɛn pɛlɛ yenɛ ke siya bekumande ne.

⁶ ε nyari nje bomɔ̄ kwâ kɛ kongor ke mbeŋ te yi Njambiyɛ sima kombile tike nyɛ ké, na kɛ dal nyɛ mate yaka metu tomay wete jo gɔ̄may yiba jo kamɔ̄tan jo kamɔ̄ wete (1260).

⁷ Ε dyambi kpo ke dyob̄o. Ε Mikayel te nyangwε jaki Njambiyε temε benε bejaki benε yí l̄u dyambi ne ḥgando k̄o. Ε ḥgando temε benε bejaki te benε jaŋgwε dyambi.

⁸ Ma ḥgando t̄i sumε kol benε bejaki benε na. Dete, bo t̄i be se ne mbey diyo ke dyob̄o na.

⁹ Ε bo biye nyangwε ḥgando k̄o, njombu nyɔ̄ŋe k̄o betε kenje ke meneti. Bo jébaŋgwε nyε nde *Kum beya m̄ekele, yiŋa nde *Satan. Nyε M̄o sebila bomo hene ke to meneti. Bo biyma nyε betε kenje ke meneti benε bejaki benε.

¹⁰ Ε mi wokε wete detina man ke l̄ero ke dyob̄o nde: «Ndana, ḥgim̄o te yi Njambiyε joŋgwε ne bomo k̄e dyaŋma. A tedya ḥgunjudyε ne, tedye sendi nde, yo nyε name. Ndana, *Krist te yi nyε t̄okuma k̄o tedya sendi nde, yo nyε be ne deti hene, k̄eto bo biyma *M̄o s̄omsa bemanj busu tu ne yeso ke mbombu Njambiyε wusu k̄o betε kenje ke meneti.

¹¹ Benjɔ̄ŋ busu laŋsama nyε k̄eto m̄ekiȳo me *M̄on̄ Sam n̄e k̄eto m̄elepi me Njambiyε te yi bo kwanjdyα nyε bomo k̄e. Bo t̄i kambε s̄oŋ, kambidya ne joŋgwε dyan ne ḥgom ḥgom na.

¹² Dete, dyob̄o s̄osanjgwε n̄e wune be diye kete baka. M̄ebone ne meneti n̄e maŋ, k̄eto *Kum beya m̄ekele piya k̄e pele yun ne beya nyangwε ḥgambi, k̄eto a duw̄a nde, ḥgim̄o ne bukw̄a ndi ne mbet.»

¹³ Ke nyangwε ḥgando k̄o ma bejε nde, bo betima nyε kenje ke meneti k̄e, ε nyε kande dudya nya te ε jama m̄on̄ mbam k̄o.

¹⁴ Yasi wete, ε bo nyε nyari m̄epap̄o me nyangwε mbele yiba, na je n̄o k̄e n̄o ke mbey ne pele kongor. Bo ta dal̄o nyε mate yaka m̄esew yitati n̄e kumte l̄ondunate ne nyɔ̄ŋe k̄o.

¹⁵ Ε nyɔ̄ŋe k̄o jo m̄or̄ku nda sombu nyangwε duku kenje ke k̄oŋ nyari, n̄e yo m̄emiyε nyε.

¹⁶ Yasi wete, ε meneti n̄je kama ne nyari. Meneti nyaliya butε numbu ne si m̄en̄o ne nyangwε duku te yi nyangwε ḥgando k̄o joma k̄e.

¹⁷ Ke nyangwε ḥgando ma bejε dete k̄e, ε nyε wokε kwana temo sunjgwε ne nyari. Ε nyε kw̄a yí k̄e l̄u dyambi ne bukwε mboya bomo bete be wulma ke moy nya k̄o baka. Yo baka be bakidye memboŋga me Njambiyε, beŋgwε sendi meyasi mete yi Yesus tedya k̄e.

¹⁸ Ε ḥgando k̄o kw̄a k̄e temε ke kundu mesey ke goŋ maŋ.

13

Kasi baŋa beŋyam̄o yiba

¹ Ke kɔ̄ŋte, ε mi bejε wete nyam̄o ke pundi k̄e maŋ ne melako kam̄o n̄e meto yitan jo yiba. Lako hene b̄a ne yiŋa yasi nda dñungwε kete. Yiŋa dñin̄o b̄a ketinate ke to hene. Medin̄o mete hene b̄a ke tedye yiŋa lepi gbutu sunjgwε ne Njambiyε.

² Nyam̄o te yi mi bejma k̄o boŋnama ne ḥgwεy. M̄ekol m̄ene b̄a nda m̄ekol me wete nyam̄o nda gbongoy. Numbu ne b̄a nda yi dila. Ε ḥgando k̄o nyε nyε ḥgunjudyε ne, nyε sendi nyε siya bekumande ne n̄e nyangwε deti te yi nam̄o meyasi.

³ Mi bejma yiŋa peŋ ke wete to nyam̄o k̄o nda a ta gwe gwak̄o. Ko dete, peŋ te n̄ja n̄je kw̄. Botu be meneti maka hene t̄onduma nyam̄o k̄o kw̄a beŋgwε nyε.

⁴ Ε bo kanε ḥgando k̄o, k̄eto a nya nyam̄o k̄o deti te yi nam̄o meyasi. Bo kanma nyam̄o k̄o l̄ero nde: «Nda yakama yek̄o to ne nyam̄o k̄o k̄o? Nda yakama l̄u dyambi ne nyε k̄o?»

⁵ Ε bo nyε nyε deti te yi l̄ero m̄elepi me mben̄o n̄e m̄elepi me gbutu sunjgwε ne Njambiyε. Bo nya nyε deti te yi kel̄o meyasi dete ke mengwende kam̄oni jo yiba.

⁶ Ε nyε butε numbu ne yí l̄ero ne l̄eri gbutu sunjgwε ne Njambiyε, sunjgwε ne dñin̄o Njambiyε n̄e mbey komε Njambiyε diye k̄e. Ε nyε lepina sendi dete sunjgwε ne botu bete be diye ke dyob̄o baka.

⁷ Ε bo nyε nyε deti te yi l̄u dyambi ne botu be Njambiyε laŋsa bo. Bo nya nyε deti te yi nam̄o bomo ke njoka mboya bomo hene, ke njoka m̄ekand̄o hene, ke njoka menumbu hene n̄e ke njoka bomo hene ke to meneti.

⁸ Botu be meneti maka henę ta kusse mebōŋ ke mbōmbu nyamō kō kanō nyę. Yo botu bete yi dīnō dyan tī be ketinate ke mēkana me jongwe baka. Yo mēkana me jongwe te yi *Mōnō Sam te yi bo woma kō. Medīno man tī be ketinate ke moyte na kande ke kusuna mbokō.

⁹ Mō te ε ne meto te yi woko ne pę, a wōku.

¹⁰ Ε nde: Ke yi mō te yi yo sima kpona ke yenę nde, bo ta biye nyę ne bala, a ta be bala gbate. Ke yi yoko yi yo sima kpona nde, bo ta wo nyę ne kafa, bo ta wo nyę gbate ne kafa. Nda yo dete kē, botu be Njambiyę kēl tiŋ tiko temo ke yi Njambiyę kē nō mbōmbu.

¹¹ Ke kōnte yinori, ε mi bęęę sendi wete nyamō ke pundō ke moy meneti. A bą ne melakō yiba nda yi mōnō sam. A bą ke lepina nda ḡgando.

¹² A bą ke kelō nyangwe mēkele ke mbōmbu nyamō te yoru ne kiya d̄eti nda nyę. A kelma nde, ndiŋgele meneti nē botu be meneti henę kān nyamō te yoru. Yo nyamō te ε ma békī mbōmbu ne pen te yi bą nde, a ta gwe gwakō, ε yo si nje kwę kō.

¹³ A d̄ikima kelō nyangwe meyekambiyę, kelō gba nde, d̄ite wūla kwey piye ke meneti ke misi me bomō.

¹⁴ A jatidya botu be meneti maka ke beya nje. A kelma d̄ete ne nje meyekambiyę mete yi bo nya nyę d̄eti te yi kelō ke mbōmbu nyamō te yoru kē. A d̄ikima lero nyę bomō nde, bo kēl yekambiyę nyamō te yoru kanō yo. Yo nyamō te yi bo ma kōtu nyę ne kafa, ε nyę nje ju ne kōkō kō.

¹⁵ Bo nya nyę d̄eti te yi kelō nde, yekambiyę nyamō kō sōsu kelō nde, a tāpitangwe yí lero nde, bo wōku bomō henę be ta d̄iyę kinę kanō yekambiyę nyamō te baka.

¹⁶ A kelma sendi nde, bomō henę, ko bombešike ko betomba ko botu be kusuku ko buka bomō ko baka be yeti bebalā ko bebalā, mumō henę békī ne yō nyamō te ke mbam bō ho ke mbōmbu ne.

¹⁷ Yo nde, ḡge mumō ti be ne yō nyamō te ke yotu na, ko mō te tī bomō ho dyanjwe yanja na. Yo te tédyā dīnō

nyamō te, tedye sendi yinę bonya yasi te yi tedye dīnō nyamō te kē.

¹⁸ Yo waka yi mumō ta tedye dyanō dyenę yę. Mō te ε ne dyanō kō kwēdyaŋwe bonya yasi te yi tedye nyamō te kē. Yo nde, bonya yasi te bęęę mumō. Bonya te, yo gomay yitan jō wete jō kamōtan jō kamō wete jō yitan jō wete (666).

14

Botu be Njambiyę ke jembō wete jenja jembī ke dyobč

¹ Ke kōnte, ke mi ma kaŋę misi, bęęę, *Mōnō Sam ke teri ke keki *Siycę bęęę bomō tomay gomay wete jō tomay kamōni jō yini (144.000). Yo bą botu bete yi dīnō dyenę nē dīnō saŋgwę wene bą ketinate ke mēmbōmbu man baka.

² ε mi woke wete men ke wule dyobč nda mesoko me nyangwe d̄uku. Yo bą ne ḡgi ḡgi ḡgi nda medun me nyangwe lum mbiyo. Men te yi mi wokuma kē bojnama ne mēmen me botu bete be mendē mēkunde ke ḡgimō te yi bo jembina mendē ne mēkunde man kē.

³ Botu tomay gomay wete jō tomay kamōni jō yini (144.000) baka d̄ikima jembō wete jenja jembī ke mbōmbu siya bekumande nē ke mbōmbu be jonjonjwe meyasi yini nē ke mbōmbu betomba bari. Mumō wete ne wete tī be ne d̄eti te yi jekē jembī yinori na, soŋę ndi botu baka tomay gomay wete jō tomay kamōni jō yini be Njambiyę sima si kolō ke meyasi me meneti baka.

⁴ Yo botu bete be tī d̄iyę bęęę bomari kē nō yí nyę ne mēmi ke yotu yan baka. Yo nde, bo henę bakidya meyotu man nda bindi beŋgəndu. Mbey henę te yi Mōnō Sam kē kete, bo ke beŋgwę nyę. Njambiyę kolma bo ke njoka botu be meneti maka, nē bo be nda nyambi tōmna te yi bo kaŋę nyę Njambiyę bęęę Mōnō Sam.

⁵ Ko yinę lepi ja tī pundę wete yeso ke numbu yan na. Sendi, kinę yanja te yi bo yakama ndeye bo kete na.

Bejaki be Njambiyę yitati ke lero kasi jɔsi te yi ta nje kē

6 Κε κοյτε, ε mi nje bęneję wete jaki Njambiyę sendi ke je ke kwey ne mbiyon. A bą ne Kimo Tom te yi ta dsiyo kpo ne kpo, na lępi nyę botu be meneti maka, lępo nyę mækandę hęne, nyę mboya bomo hęne, lępo nyę bomo hęne, ko bo lępi numbu te yen, lępo sendi nyę kwalę bomo hęne.

7 A díkima lępo ne men ke kwey nde: «Wunę kâmbi Njambiyę lukse nyę, keto ńgimę te yi nyę ta peso ne josi kę sima dyę. Wunę kân yoko e kusuma dyobę nę meneti nę maŋ nę mendon mësfuku kō.»

8 Κε koyt jaki te ete, ε jaki yibate dyę lępo nde: «Yene siyma! Yene siyma, Babilon te nyangwę dyę! A kelma nde, bomo hęne ke to meneti hôbiya menjam menę. Menjam mete, yo nyakbala mëkele me memi menę.»

9 Κε koyt dejaki bənɔri yiba, ε jaki yitati dyę lępo ne men ke kwey nde: «Dęs mumo kane nyamо kо, kano yekambiyę ne, dęs mumо bę ne yо ne ke mbombu ho ke bо ne,

10 mо te ta hôbiye sendi menjam mete yi tedye ńgambi Njambiyę kę. Njambiyę ta kumbe yo ne sejgelej ke pelo te yi tedye ńgambi ne kę. Mо te ta dsiyo ke møy mebone ke lam dite nę ke møy piti. A ta saŋwa ne mebone dite ke mbombu pupuna dejaki be Njambiyę ne ke mbombu *Mɔnɔ Sam.

11 Ma botu bete be ta kano nyamо kо, kano sendi yekambiyę ne baka tı bę ne mɔnɔ ńgimо mewedya na, ko tu ko yeso. Sendi, mumо hęne te ε ta bę ne yо te yi tedye dino nyamо kо ke yotu ne, mо te ta saŋwa sendi ne mebone dite. Yidye dite te yi tedye bo mebone kę ta tulę kpo ne kpo.»

12 Dete, botu be Njambiyę, yite nde, baka be bakidye membonga me Njambiyę, tiko sendi temo ke yi Yesus baka kē tin kę nō mbombu.

13 Ε mi wokę men ke wule dyobę lępo nde: «Keto mélépi maka yi lępe nde: Botu bete be nje gwe yite, bo me saŋwate bęne be Nyanę Kumande baka ne mesosa kande ndana. Bo ke wedya ke mesay mete yi bo kelma kę, keto kimо

mëkele man ke koy yan. Kimo Sisiŋ ke jaye nde, yo gbate dite.»

Ngimę bəkina kimę nyambi

nę bęya nyambi

14 Κε mi ma kaję misi, bęja, yinja wumna kulutu. Yinja yanya bą metidye ke to kulutu yinɔri nda gba mumo. A bą ne dıngwę ke to. Yo bą tandę lɔr. A bą sendi ne wete nyangwę wotuna kęj ke bō.

15 Ε wete jaki Njambiyę punde ke mbanjo Njambiyę kembicya dëtinate lępo kenyę mo te ε bą metidye ke to kulutu kō nde: «Sambilę bō ne kęj yо yí peso ne nyambi, keto ńgimę sojna nyambi ke ńgwaŋ sima dyę. Nyambi te yi dsiye ke to meneti kę sima dëto.»

16 Ε mo te ε bą metidye ke to kulutu kō sambile kęj kenyę meneti. Ε nyę si sojne nyambi hęne.

17 Ε wete jaki punde sendi ke mbanjo Njambiyę te yi dsiye ke dyobę kę. A bą sendi ne nyangwę wotuna kęj.

18 Κε koyt, ε mbaŋa jaki Njambiyę nije punde wule ke mbey nyęna sadaka nyę Njambiyę. A bą ne dëti te yi kelę yasi hęne te yi nyę kwadysę kę ne dite. Ε nyę lępe ne men ke kwey kenyę jaki te ε bą ne nyangwę wotuna kęj kō nde: «Sambilę wotuna kęj yо yí noko ne mesaŋ me *vinyę mete yi ke to meneti kę, keto membumbu me mete sima dëto.»

19 Ε jaki te sambile kęj kenyę meneti. Ε nyę noko membumbu me *vinyę kę kumbe ke nyangwę mbey sɔpita membumbu te yi tedye ńgambi Njambiyę kę.

20 Bo dıuwą ke dyę kę sɔpite yo ne naŋ. Ke ńgimę sɔpitate, ε mækijo punde. Yo punduma dëndila kumо kilometa gomay yitati. Dimo te kumma saman te yi yanę yakama tɔta kumо ke ńgij.

15

Bejaki yitan jō yiba ke lępo mëkemiye mete yi ta dyę kę

1 Κε koyt, ε mi bęneję wete nyangwę mëyekambiyę sendi ke dyobę. Yo bą yasi te yi ńgbakima budystate. Yo bą dejaki be Njambiyę yitan jō yiba. Bo bą ne njena mëkemiye yitan jō yiba. Yo nde, Njambiyę

ta kwą ne məkəmiye menɔri yí sidyé ne tedya ɳgambi ne.

² Σ mi bənə yinə yasi nda maŋ. Yo bə ke pano ne ɳgəy ɳgəy. Dite bə sendi kete. Σ mi bənə sendi bəmō ke teri ke to maŋ yinɔri. Bo bə ne məkunde me Njambiyə kə məbə. Yo bə botu bəte be laŋsama nyamō kə baka. Bo t̄i kane yekambiyə ne ho bə ne yinə bəuyə yasi kətinate ke yotu yan yi tedye dīnɔ nyamō kə na.

³ Bo ke jembə jembı te yi Moyisi te mo mesay me Njambiyə dikima jembə kέ, jembə sendi jembı *Mɔnɔ Sam. Bo ke jembə ləpə nde: «Njambiyə te Baba Mbokə ε ne ɳguŋgudye hənə, məkele mo gba nyangwete, yo yasi te yi ɳgbakima budyate: Wε Kumande bəmō hənə ke to məneti, we kél yasi ne ɳgbəŋ, məkele mo hənə tédyə ndi gbakasi.

⁴ Baba Mbokə, nda ta dīyɔ kine kambo wə kɔ? Nda ta dīyɔ kine lukse dīnɔ dīyɔ kɔ? Kəto yo ndi wə nyəro bə kine səmbə na. Mekəndo hənə ke to məneti maka ta ɳgbə nje kanɔ wε, kəto wε tedya nyə bəmō hənə nde, məkele mo ne ɳgbəŋ.»

⁵ Ke kəŋte, ke mi ma kənə misi, bənə, mbanjɔ Njambiyə te yi dīyε ke dīyə kέ bətunama. Σ mi bənə mɔnɔ t̄i te yi bo kele ne to məlambə yi tedye nde, Njambiyə ke njoka bəmō bənə kέ ke mɔyte.

⁶ Σ bəjaki bə Njambiyə yitan jɔ yibə bə bə ne məkəmiye yitan jɔ yibə baka pundi ke moy mbanjɔ Njambiyə kέ sə. Bo bə ne yinə wumna məlambə ne fanya fanya ke yotu nə məkanda ke bəti tandə l̄r.

⁷ Ke njoka bə jənəŋgwe məyasi mari yini, ε wətε kənə məpelə yitan jɔ yibə nyə bəjaki bə Njambiyə baka yitan jɔ yibə. Məpelə məte bə tandə l̄r. Yo bə tondunate ne ɳgambi Njambiyə te ε dīyε kpo ne kpo kɔ.

⁸ Σ məluksa nə ɳguŋgudye te yi Njambiyə bə nə kέ kele nde, yidye tōndu ke mbanjɔ Njambiyə ne kip. Ko mūmɔ wətε ne wətε t̄i bə ne dəti te yi nyiŋe ke moy mbanjɔ na kumō nde, məkəmiye yitan jɔ yibə te yi bəjaki bə Njambiyə baka yitan jɔ yibə bə nə kέ s̄iki kelna.

16

Kasi məpelə məte yi ne ɳgambi

Njambiyə kete kέ

¹ Σ mi wəkə yinə dətina mən ke wulə ke mbanjɔ Njambiyə te yi dīyε ke dīyə kέ. Σ mən te ləpə nyə bəjaki baka yitan jɔ yibə nde: «Nε kwāŋ, ne kūmba yasi te yi ke moy məpelə maka yitan jɔ yibə yi tedye ɳgambi Njambiyə kέ kənə məneti.»

² Σ bosa jaki kwą, ε nyə kumbə pelə te wənə kənə məneti. Σ yinə bəya kwana məpən nukudya bəye botu bəte be bə ne yə nyamō kɔ ke yotu yan, kānɔ sendi yekambiyə ne kɔ.

³ Σ jaki yibate kumbə pelə te wənə kənə kə maŋ. Σ mərəku me maŋ liŋgwə məkiyɔ nda məkiyɔ me muŋ mūmɔ. Σ yasi hənə te yi bə ne joŋ ke moy maŋ kέ si gwe.

⁴ Σ jaki yitatite kumbə pelə te wənə ke məduku nə ke mənəgə. Σ yo hənə si liŋgwə məkiyɔ.

⁵ Σ mi wəkə jaki te ε dīyε ne məduku hənə kɔ ke ləpə nde: «Wε ne ɳgbəŋ, yori yi wε pəsimə nde, məyasi kwāŋnaŋgwə dəkə kέ. Siya Njambiyə ndi gba wε, wε nyəro. Wε yɔkɔ ε ndana kete, yɔkɔ ε bə kwey kete kɔ.

⁶ Bo punja məkiyɔ me botu bə nə məkiyɔ me botu bə punja mələpi mɔ. Ma ndana, wε nya bo məkiyɔ nde, bə hōbiya. Yakama nde, bə sāŋgwāŋgwə nə dəte.»

⁷ Ke kəŋte, ε mi wəkə wətε mən ke wulə ke mbey nyəna sadaka nyə Njambiyə. Mən te ləpimə nde: «J, Njambiyə te Baba Mbokə ε ne ɳguŋgudye hənə, wε pəsi məyasi mo ne ɳgbəŋ, ləpə gbakasi!»

⁸ Σ jaki yinīte kumbə pelə te wənə ke misi me yesɔ, ε yesɔ bə ne dəti te yi lodye bəmō nə dītε.

⁹ Σ wətε bəŋbaŋ joŋ lodye bəmō. Ke bə ma bənə dəte kέ, ε bə ləpə ləpi gbutu sungwə ne dīnɔ Njambiyə te yɔkɔ ε dīyε ne məkəmiye məte kɔ. Ko bə t̄i yenə temo yí lukse nyə na.

¹⁰ Σ jaki yitante kumbə pelə te wənə ke siya bekumande bə nyamō kɔ. Σ yitil ɳgaŋgile ndiŋgələ mbey te yi nyamō kɔ name kέ. Σ bəmō kande nyambina

mędyem man keto mębōne mete yi bo saŋgwama nō ké.

11 Ε bo lerep lepi gbutu sungwew ne Njambiyę te ε diye ke dyob̄o k̄o keto mębōne mete yi bo saŋgwama nō n̄e beya kwana męreŋ mete yi biyima bo k̄e. Ko bo t̄i yenja tem̄o ke mękele man na.

12 Ε jaki yitan j̄o wętete kumb̄e pelo te wene ke nyangwe duku te yi bo jeba nde Efrat k̄o. Ε sombu duku si gweye ne ḥgbay, n̄e bekumande bete be ta wule pulo kom̄e yes̄o punde baka dōl nje kwaŋge.

13 K̄e k̄on̄te, ε mi bęj̄e beya m̄esisiŋ yitati. Bo bojn̄ama ne bęj̄eb̄o. Węt̄e punduma ke numbu ḥgando k̄o, węt̄e ke numbu nyam̄o k̄o, węt̄e ke numbu mo punja m̄el̄epi me ja.

14 Meyasi men̄ori, yo beya m̄esisiŋ me *Satan yi kele m̄eyekambię k̄e. M̄esisiŋ mete k̄en̄ ke yi bekumande be men̄eti maka h̄en̄ yi wesidye bo yí dyambi te yi ta kelna ke nyangwe *Yes̄o Njambiyę te ε ne ḥguŋgudye h̄en̄ k̄o.

15 Ε men̄ te yi mi wokuma k̄e lerep nde: «Bęj̄a, mi yima nda mo gubo! Mo te ε diye m̄ejemsidye bakiſye melamb̄o men̄e pupunate k̄o ne m̄esosa, keto a t̄i k̄end̄o s̄ok̄ere, be ne nj̄on̄ ke misi me bom̄o na.»

16 M̄esisiŋ maka wesidya bekumande be men̄eti maka ke węt̄e mb̄ey te yi bo jeba ke numbu Hebere nde Harmagedon̄.

17 Ε jaki yitan j̄o yibate kumb̄e pelo te wene ke gbela pupoło te yike. Ε yin̄a men̄ lepina d̄etinate wule ke siya bekumande te yi diye ke mban̄o Njambiyę k̄e. Men̄ te lepima nde: «Yin̄a yaŋa te yí kel̄o yeti se na.»

18 Ε yes̄i mbiyo yese budystate. Ε m̄em̄en̄ punde. Ε lum mbiyo lumsa budystate, ε men̄eti ḥgwangwa budystate. Kande ne yi Njambiyę ma kúsu ne mum̄o tiko ke to men̄eti, men̄eti t̄i pa ḥgwangwa d̄ete węt̄e yes̄o na.

19 Ε Babilon te nyangwe dya nyaliye ke m̄engab̄iye yitati. Ε nyangwe m̄edyā h̄en̄ te yi diye ke to men̄eti k̄e si gbuŋgula. Njambiyę takima nyangwe dya ke dete yí nyę nyę pelo men̄jam mete yi tedye nyangwe ḥgambi ne k̄e.

20 Ε m̄ekiringira h̄en̄ si yambile, ko m̄ekiki t̄i bęj̄na se na.

21 Ε węt̄e nyangwe mbiyo m̄etari wule dyob̄o nukudya ke to bom̄o. Dit̄o kil m̄etari węt̄e kumma kilo kam̄oni. Ko dete, bom̄o lepima lepi gbutu sungwew ne Njambiyę, keto kemiye m̄etari men̄ori, keto yo bą beyate budystate.

17

Njambiyę ke pes̄o j̄osi Babilon

te nya mewanja k̄o

1 K̄e k̄on̄te, ε węt̄e jaki ke njoka bęjaki baka yitan j̄o yiba be bą ne m̄epel̄o yitan j̄o yiba baka nje lepo nyę mi nde: «Inja, n̄e mi tedye wę nda yi nyangwe nya mewanja k̄o ε diye ke to budya m̄eduku k̄o ta saŋgwaw ne pesina j̄osi k̄e.

2 Bekumande be men̄eti maka ḥgb̄oma kel̄o m̄ekele me m̄em̄i bęne be nya k̄o. Ε botu be men̄eti maka tukuse gwe men̄jam men̄e. Men̄jam mete, yo m̄ekele me m̄em̄i mete yi nyę kelma bęne bo k̄e.»

3 Ε jaki k̄o bą mi ne nje te yi sisin̄ kum̄o nō ke węt̄e kon̄gor. Ε mi bęj̄e węt̄e nyari metidye ke to węt̄e tena nyam̄o ne haŋbe haŋbe. M̄edino mete yi tedye lepi gbutu sungwew ne Njambiyę k̄e bą ketinate ke yotu nyam̄o en̄oru ne ḥgb̄ej. A bą ne meto yitan j̄o yiba n̄e melako kamo.

4 Nya te leŋma yin̄a kpasa kim̄o tena lamb̄o ne haŋbe haŋbe. K̄e m̄el̄engwe men̄e, yin̄a bą ne l̄or, yin̄a ne kpasa yin̄a metari, yin̄a ne kpasa yin̄a m̄eyasi nda membamb̄o. A bą ne węt̄e pelo ke b̄o, bo sama yo ne l̄or. M̄ekele me nyę n̄e m̄ekele me m̄em̄i mete yi kelna mewanja men̄e bą ne ḥgb̄ej ke moy te.

5 Yin̄a dino te yi tedye yasi te yi be sođyate k̄e bą ketinate ke mb̄ombu wene. Yo bą ketinate nde: «Babilon te nyangwe dya, nyę Nyangwe ne botu be kelna mewanja n̄e botu be kelna m̄ekele me m̄em̄i ke to men̄eti maka.»

6 Teri nya k̄o yi mi bęj̄ma k̄e bą nda yi mo te ε si gwe men̄jam. Yo m̄ekiȳo me botu be Njambiyę n̄e m̄ekiȳo me botu bete be lerep kasi Yesus yi nyę h̄obiya k̄e kel̄o

nde, a bêki dete. Ké mi ma bënjé nyé kék, ε mi ḥgbakima budyate.

⁷ Ε jaki diye mi nde: «We ḥgbákimaŋgwé kétó ḥge? Mi ta punje yasi te yi bë sôdyate kë kasi nya kô nè kë kasi nyamô te ε sobë nyé kô ndana nyé wë. Yo nyamô te ε ne meto yitan jô yiba nè mélakô kamô kô.

⁸ Nyamô te yi we bënjma kô bâ ne joj ne mbombu, ma ndana a yeti se ne joj na. A ta bë kë pundi ke hebebe gboŋgo ndoŋ gwe bône ne ḥgbôt. Botu be meneti maka yi dinç dyan tî bë ketinate kë mëkana me jongwë wule ke ḥgimô te yi Njambiyé kusuma ne mboko kék ta ḥgbakima yí bënjé nyamô kô. Bo ta ḥgbakima, kétó nyamô kô bâ ne joj ne mbombu, ma ndana a yeti se ne joj na. Sendi, a ta nije punje youtu ne kôkô.

⁹ «Ma yo waka yi mumô yâkaŋgwé tedye nde, a ne dyanç gbate yey. Yo nde, meto maka yitan jô yiba tédfa mëkeki yitan jô yiba te yi nya kô diye metidyé kète kék.

¹⁰ Meto maka tédfa sendi bekumande yitan jô yiba. Ma ke njoka yan, yitan yeti se na, wëte ndi kète, ma mbaŋa tî pa dyâ na. Ndi nde, komé mbëte ta dyâ kék, ḥgimô namnate yene ta bë kumte.

¹¹ Nyamô kô ε bâ ne joj ne mbombu, ma ndana a yeti se kô, nyé kumande yitan jô yitatite. A ke njoka te bari yitan jô yiba. Ma a ta gwe bône ne ḥgbôt.

¹² Mélakô kamô te yi we bënjma kék tédfa bekumande kamô be tî pa bû dîyô bekumande baka. Yasi wëte, bo ta bû dîyô bekumande yí namô saman mònô ḥgimô ne mbet bëne be nyamô kô.

¹³ Bekumande baka hëne ndi ne kiya to yasi wëte yi tonje, yo nde, bo nyéki ḥgungudye yan nyé nyamô kô, sana ne dëti yan hëne nyé nyé.

¹⁴ Bo ta lû dyambi ne *Mônô Sam. Yasi wëte, Mônô Sam ta laŋsa bo, kétó nyé Baba Mboko te ε laŋsama bebaba mboko. Nyé Kumande bekumande. Nè nyé nè botu bëte be nyé sima tòke, botu bëte be nyé jebama, bo botu bëte be wokuna ne nyé baka, bëne bo hëne ta laŋsa.»

¹⁵ Ε jaki lepë sendi nyé mi nde: «Mëduku mëte yi wë bënjma yi nya mewanja kô diye metidyé kète kék, yo tédfa mëkandô me bômô nè mëngil me bômô. Yo tédfa botu be meneti maka hëne nè bômô be lepë ko kwalô numbu te yen.

¹⁶ Mélakô maka kamô yi we bënjma kék nè nyamô kô ta bëno nya mewanja kô nyé bô ke dîte. Bo ta wòmbile meyasi hëne ke mëbô mënë tikô nyé sôkere. Bo ta dyé mbundô youtu ne lodye yike yi ta bukwë kék.

¹⁷ Yo Njambiyé kelé nde, bekumande baka hëne bêki ndi ne kiya to yasi wëte yí tonje. A kelma dëte, né bo tonje yasi te yi nyé sima si kpo kék. Yo nde, bekumande baka kél mësay yí nyé ne dîyô namnate yan nyé nyamô kô kumô nde, mélèpi mëte yi Njambiyé lepima kék siki tondô.

¹⁸ «Ma, nya te yi we bënjma kô tédfa nyangwë dya kô ε diye ne bekumande ke to meneti kô.»

18

Njambiyé ke yangile Babilon

te nyangwë dya

¹ Ké konye yinori, ε mi bënjé sendi wëte jaki Njambiyé ke piye wule dyobô. A bâ ne dëti budyate. Ε méluksa mëte yi nyé bâ nô kék paniye ndingèle meneti.

² Ε nyé kembidya detinate lepô nde: «Yenê siyma, yenê siyma, Babilon te nyangwë dya! A lingwa gbaŋ bëya mësisin me *Satan, gbaŋ kwalô bëya mësisin hëne, gbaŋ hikiri hikiri bëya bënon hëne.

³ Yo dyajma dëte ke yi Babilon, kétó mëkandô me botu be meneti hëne hëbiya menjam mënë. Yo nyakbala mëkele me mëmi mëte yi bo nè bekumande be meneti maka kelma bëne be Babilon kék. Yo sendi nde, botu be dyangwë meyasi ke to mboko baka tonduma ne kusuku kétó mberi meyasi mënë.»

⁴ Ké konye, ε mi wokë wëte mën ke lepô wule dyobô nde: «Wune botu bëmbe, né jïsa pundi ke dya kë, ma wune me nje nyijë ke moy mëbeyo mënë. Wune jïsa,

kambo ne nje sañgwa ne mëkemiyë mete yi ta balo ke to ne kë.

⁵ Wuné jïsa, keto meñbeyc mënë ma wesidya ne kembembe kumc d'yoðo. Sendi, Njambiyë tì lejsa kòtu mëkele mënë na.

⁶ Wuné yôkidya ndi kiya yasi te yi nyë kelma ne beso kë nyë nyë. Ke yasi hëne te yi nyë kelma, wuné yôkidya yo meñga yiba bengwe mëkele mënë. Ngë be nde, a yekima ndonje pelo hakambe mënjam wëte, wuné kpâl yekö yiba nyë nyë.

⁷ Ndi nda yi nyë d'unjwa ne beti kwey, jojna ke nyem nyem jongwë, wuné kpâl tedye nyë mebône ndana tiko nyë ne misidye ke misi ndi dete sendi. Wuné kël ne nyë dëte, keto a ke lero ke moy temo ne nde: <Mi ke namo meyasi nda kumande. Mi yeti kusö na. Ko mi tì be ne misidye ke misi wëte yeso na.›

⁸ Keto metake mete yite mëkemiyë maka ta balo ke to ne ke kiya yeso. A ta sañgwa ne sön, misidye ta pundo ke misi mënë. Kolö ta dyä nyë, dite ta lodye nyë ne ñgito. Yo ta kwañna dëte, keto Baba Mbokö, Njambiyë te ε pesima jösi ne ko ne ñguñgudye.›

⁹ Bekumande be mënëti maka hëne be nya bo ke kelna mëkele me mëmi bëne be nya kë, jojna bëne bo ke nyem nyem jongwë baka ta lelo jaba keto ne. Bo ta kelö dëte komë bo ta bënej tululu yidye dite te yi ta girise nyë kë.

¹⁰ Bo ta gwe wë nyangwë mebône mete yi nyë ta sañgwa no kë, diyo ne nañ ne mbj ne nyë lero nde: «O mebône wa! O mebône ne nyangwë dya nde Babilon te ñgabolo dya wa! Pesina jösi Njambiyë balma ke to yo ndi ke hawa wëte!»

¹¹ Ma ñotu bëte be d'yanjwë meyasi ke to mbokö baka ke lelo punje misidye ke misi keto Babilon, keto mo te ε bëmë mejë man yeti se na.

¹² Meyasi mete yi bo dikima d'yanjwë kë ba lör ne yinja sumba sendi ne kpasa yinja metari ne kpasa yinja yasi nda membambö. Yo ba ne yinja kpasa wumna to melambö ne yinja kpasa tena melambö ne yinja jendina melambö ne yinja tena melambö ne hañgbe hañgbe. Yo ba sendi

ne kpasa kwalo mejeti hëne nè kwalo meyasi hëne te yi bo sa ne su njoku nè kwalo meyasi hëne te yi bo sa ne kpasa mejeti mete yi dye budya moni nè meyasi mete yi bo tuyë ne yinja yasi nda tunji nè sumba nè wëte wumna tari.

¹³ Bo dikima d'yanjwë sendi kwalo wëte kpasa lobinda nde sinamom nè yinja membunjö te yi ne kimc metul nde amom. Bo dikima d'yanjwë sendi yinja budya kwalo melobinda nè yinja yi bo kele ne wëte monö jeti mbunjö nde *mir nè yinja sendi nda paka. Bo dikima d'yanjwë sendi mënjam nè gbela memuto nè su farin nè yinja nyambi nda mbusa. Bo dikima d'yanjwë benday nè besam nè beyanga nè yinja mematuwa mete yi tandë sumba yi beyanga dikima d'ale kë. Bo dikima d'yanjwë sendi bebalal nè gbela bomö.

¹⁴ Botu be d'yanjwë meyasi maka dikima lero nyë nyangwë dya kë nde: «Meyasi mete yi we nya temo yo hëne kete kë sima londö ne we. Kimc ñgerë ñgerë buyo kusuku hëne te yi we ba no kë sima si yambile ke mebô mo. Ko we tì bedya se yo wëte yeso na!»

¹⁵ Botu be d'yanjwë meyasi bënori be sombuma kusuku keto ne baka ta gwe wë nyangwë mebône mete yi nyë ta sañgwa no kë, diyo ne nañ ne mbj ne nyë. Bo ta lelo punje misidye ke misi.

¹⁶ Bo ta lero nde: «O mebône wa! O mebône ne nyangwë dya ke ε dikima lejë kimc fanya fanya wumna lambö kë wa! O nyë ε dikima lejë kpasa hañgbe hañgbe tena lambö, kombile mëleñgwë mënë ne lör nè kpasa metari nè kpasa yinja yasi nda membambö kë wa!

¹⁷ Ma ndi ke hawa wëte ne wëte budya kusuku te yinori sima si yançila!»

Botu be d'ukuna kuka hëne nè nyangwë bëmasa ñan nè ñomo hëne te be kelë messay ke mañ nè gbela ñotu bëte be kë yan kendi baka, bo hëne dikima teme ne nañ ne mbj.

¹⁸ Bo dikima kanje misi yí bënej ne tululu yidye dite te yi girise dya ke kë. ε bo dikim kembidya lero nde: «Dya te nda ε nda nyangwë dya kë kë?»

19 Bo díkima taye ḥgbutu kutudye kę meto man lelə jaiba kembidya lero nde: «O mebōne wa! O mebōne ne nyāngwé dya kę yi bōmō hēnē te be ne mēkuka kę maŋ sōmbuma kusuku kēto ne kē wa! Ma ndi kę hawa wētē ne wētē, bo sima yaŋgile nyε!»

20 Dyobō, sosan̄gwé ke yasi te yi dyan̄ma nyε kē. Ma wunε botu be Njambiyε nè wunε botu be tomun be Yesus nje bū wunε botu be punja mēlepi me Njambiyε, wunε sōsan̄gwé sendi, kēto Njambiyε p̄esima j̄osi dya kę yí kundō ne wunε.

21 Ndana, ε wētē d̄etina jaki Njambiyε bū yin̄a tari nda nyāngwé tari mēkoko b̄ete kę maŋ lero nde: «Yo d̄ekē nda yi bo ta yombile ne Babilōn te nyāngwé dya b̄ete ne v̄en̄. Ko bo t̄i b̄eŋ̄e se mbōmbu wēn̄e na.

22 Ko mum̄o t̄i wok̄o se bōmō kę mēndē mēkundē ho wok̄o men̄ bōmō kę jembina kę dya d̄ȳo na. Ko mum̄o t̄i wok̄o se bōmō kę t̄i mēmbule nè mēdōmbiya na. Ko sana kwal̄o yasi te nda, ko wokuna mēduŋ̄ me kōkuna yin̄a yasi t̄i b̄eŋ̄na se kę dya d̄ȳo na.

23 Ko puyε lambo wētē ne wētē t̄i pan̄ se kę yasi ȳo na. Ko mum̄o t̄i wok̄o se men̄ mbam̄ b̄en̄ nyari kę kel̄o jes̄o gwaki kę yasi ȳo na. Męyasi ta kwaŋ̄na d̄ete, kēto botu b̄ete be díkima dyan̄gwé męyasi kę dya d̄ȳo baka b̄a nyāngwé bōmō kę to mēneti maka hēnē. Sendi, we jatidya mēkandō me botu be mēneti hēnē kę b̄eya nje kēto kelna mēkele me kifi ȳo.

24 Yo nde, Njambiyε semma mēkiȳo me botu be punja mēlepi men̄ nè mēkiȳo me botu b̄en̄ nè mēkiȳo me bōmō hēnē te yi bo woma kę to mēneti maka baka kę mēbō men̄.

19

1 Ke kōŋ̄ męyasi mēn̄ori, ε mi wok̄e yin̄a d̄etina men̄ kę wule d̄yobō nda men̄ nyāngwé ḥgil bōmō. ε men̄ lero nde: «*Aleluya, yo Njambiyε wusu nyε wuse jongwé! He lūksa nyε. He dūkwē nde, a ne ḥguŋ̄gudye.

2 A p̄esi męyasi ne ḥgbēŋ̄ lero gbakasi, kēto a p̄esima j̄osi nyāngwé nya mēwanja

kę ε b̄ekidya mēneti ne kelna mēwanja men̄ kō. Njambiyε kunduma mēkiȳo me botu be mesay b̄en̄ ndi kę yotu nya mēwanja kō ne ḥguru wene.»

3 ε bo basidye lero nde: «Aleluya! Yidyε d̄ite te yi lodye nyε kē ta tul̄ b̄endō kpo ne kpo.»

4 ε b̄etomba baka kaba j̄o yini nè be jonjon̄gwé męyasi maka yini kuse mebōŋ̄ kano Njambiyε te ε kę mētidye kę siya bekumande kō. ε bo lero nde: «*Amen, aleluya!»

Kasi ḥgim̄o jes̄o gwaki

te yi M̄on̄o Sam

5 ε wētē men̄ wule kę siya bekumande lero nde: «Wunε sōmbila Njambiyε wusu, wunε botu be mesay b̄en̄ hēnē, wunε be kamb̄e nyε baka, ko b̄on̄osik̄e ko b̄etomba.»

6 Ke kōŋ̄te, ε mi wok̄e wētē men̄ nda men̄ nyāngwé ḥgil bōmō. Yo boŋ̄nama ne mesok̄ me nyāngwé d̄uku. Yo boŋ̄nama sendi ne mēduŋ̄ me nyāngwé lum̄ mbiȳo. Men̄ te lepima nde: «*Aleluya! Kēto Baba Mboko te Njambiyε wusu boŋ̄ma d̄iȳo kumande ne. A ne ḥguŋ̄gudye hēnē.

7 Wuse sōsan̄gwé. He sōsan̄gwé kp̄esa. He lūksa nyε, kēto ḥgim̄o jes̄o gwaki *M̄on̄o Sam dyan̄ma. Nya gwaki wene sima si kom̄sa.

8 ḥgim̄o yakama yi nya gwaki yakama leŋ̄e kim̄o fanya fanya wumna lambo.» Wumna lambo te tédyā ḥgbēŋ̄ mēkele mēte yi botu be Njambiyε kelma kē.

9 ε jaki lero nyε mi nde: «Kēto nde: Botu b̄ete yi bo jebama kę jes̄o gwaki M̄on̄o Sam baka ne mesosa.» ε nyε lero sendi nyε mi nde: «Mēlepi maka, yo gbakasi, yo ḥgbak ḥgbak mēlepi me Njambiyε.»

10 ε mi b̄ale kę nji mēkol mēne, nē mi kan nyε. Yasi wētē, ε nyε lero nyε mi nde: «Ay, we t̄i bōba! Sine we nè b̄en̄jōŋ̄ b̄a be b̄akidye męyasi mēte yi Yesus tedya kē, wuse hēnē ndi kiya kumb̄o botu be mesay. D̄ete, kano ndi Njambiyε.» Kēto lepi hēnē te yi Yesus lepima kē, yo yite nyε botu be punja mēlepi me Njambiyε deti te yi punje mēlepi mēne.

Kasi Mɔ te ε ke to wumna yaŋga kɔ

¹¹ Ke kɔjte, ke mi ma kaŋe misi, ɓeŋja, dyobɔ̄ nyasɛ, ε mi ɓeŋje wete wumna yaŋga. Dino mɔ te ε ɓa ke to yaŋga te kɔ ɓa nde Mɔ te ε tonje meyasi mete yi nyɛ si kpo. Yinya dino dyenɛ nde Mɔ te ε lerep ndi gbakasi. A pési jɔsi lụ sendi dyambi ne ŋgbeŋ.

¹² Misi mɛnɛ ɓa ne hɔkɔ hɔkɔ nda lam dite. A ɓa ne budiya medunywɛ ke to. Wete dino ɓa ketinate ke yotu ne. Ma ko mumɔ wete ne wete t̄i duwɛ dino te na, soŋe ndi nyɛ sa te.

¹³ Lambo te yi nyɛ leŋma kέ ɓa tandɛ mɛkiyɔ ne batikala. Dino dyenɛ nde Lepi Njambiyɛ.

¹⁴ Ngil mɛnɛjɔ̄ mɛ dyambi te yi dyobɔ̄ beŋgwɛ nyɛ kɔj ne kɔj. Botu bete bɛndima wumna ɓeyanġa. Bo leŋma kimɔ wumna melambɔ̄ ne mboŋ mboŋ.

¹⁵ Wete ŋgwele ŋgwele kafa punduma ke numbu ne, na laŋsa ne mɛkandɔ mɛ botu be mɛnɛti maka. A ta biye njambala te yi sumba namɔ ne bo. A ta sɔpîte sendi mɛnjam mete yi tedye nyangwɛ ŋgambi Njambiyɛ te ε ne ŋgungrudye hene kɔ.

¹⁶ Wete dino ɓa ketinate ke lambɔ̄ ne nɛ ke ɓey ne nde Kumande bekumande, Baba Mbokɔ te ε laŋsama ɓebaba mbokɔ.

Kasi nyangwɛ dyambi te

yi ta kwaŋna kέ

¹⁷ Ke kɔjte, ε mi ɓeŋje wete jaki Njambiyɛ ke t̄eri ke misi mɛ yesɔ. ε nyɛ kembidya detinate lepo nyɛ benon hene be je ne mbiyon kɛ kwey baka nde: «Ne njâki, wunɛ ŋgbôku wesidya nje dye nyangwɛ dina Njambiyɛ.

¹⁸ Ne ŋgbôku nje dye mɛmbundɔ mɛ bekumande nɛ mɛmbundɔ mɛ ɓekum ɓesɔja. Ne ŋgbôku nje dye mɛmbundɔ mɛ be ŋgabolo ɓomɔ nɛ mɛmbundɔ mɛ ɓeyanġa nɛ yi botu bete be bɛndɛ ɓo baka. Ne njâki nje dye mɛmbundɔ mɛ ɓomɔ hene, ko ɓomɔ bete be yeti ɓebala ko ɓebala ko ɓənɔsike ko betomba, ne njâki nje dye mɛmbundɔ mɛ botu bete hene.»

¹⁹ ε mi ɓeŋje nyamɔ kɔ nɛ bekumande be mɛnɛti maka nɛ mɛnɛjɔ̄ mɛ dyambi

man. Bo wesidyma yí nje lụ dyambi ne mɔ te ε ɓa ke to yaŋga kɔ ɓenɛ njɔŋ dyambi ne.

²⁰ Ke kɔjte, ε ɓo kwaňe nyamɔ kɔ ɓenɛ mɔ punja mɛlepi me ja ε díkima kelɔ meyekambiye ke mbɔ̄mbu nyamɔ kɔ kɔ. A díkima kelɔ meyekambiye, jatidye ne botu bete be ɓa ne yɔ nyamɔ kɔ ke yotu, kano sendi yekambiye ne ɓaka ke ɓeya nje. ε ɓo ɓu ɓo hene yiba bete ne joŋ ke matɔ dite komé piti lolé kέ.

²¹ ε bukwɛ ɓomo te bari sɔmbɛ sɔŋ ne nje kafa te yi punduma ke numbu mɔ te ε ɓa metidye ke to yaŋga kɔ. ε benon hene hɔkuma mɛmbundɔ man dito.

20

Bo ta kanje Satan

yaka sew tomay wete

¹ Ke kɔjte, ε mi ɓeŋje wete jaki Njambiyɛ ke piye wule dyobɔ̄. A ɓa ne njaŋgo hebebe gboŋgo ndoŋ nɛ wete nyangwɛ kɔl sumba ke ɓo.

² ε nyɛ biye ŋgando kɔ. Bo jébaŋwɛ nyɛ nde Njombu nyɔŋɛ, yinja nde *Kum ɓeyə mɛkele, yinja nde *Satan. A biyma nyɛ woto yi yaka ndiŋgɛlɛ mɛsew tomay wete.

³ ε jaki ɓu nyɛ bete ke moy hebebe gboŋgo ndoŋ, díbɔ̄ numbu te ndadysɛ nyɛ kete ne gbem, kambo a mɛ nje kɛ mbɔ̄mbu jatidye mɛkandɔ mɛ botu be mɛnɛti maka ke yinja nje kumɔ nde, mɛsew tomay wete siki kwá. Yo kponate nde, bo ta nje soŋe ɓo ne nyɛ yi yaka tɔnɔ ŋgimɔ.

⁴ ε mi ɓeŋje mɛsiya bekumande, ɓeŋje sendi ɓomo ke nje díyo metidye kete. ε Njambiyɛ nyɛ bo deti te yi pɛsɔ jɔsi ɓomo. ε mi ɓeŋje mɛsiyɛ mɛ botu bete yi bo kilma to yan baka. Bo wóku ɓo, keto ɓo lɛpima nde, Yesus gbate kumande, lepo sendi mɛlepi me Njambiyɛ. ε mi ɓeŋje sendi mɛsiyɛ mɛ botu bete be t̄i kane ko nyamɔ kɔ ko yekambiye ne baka. Bo t̄i ɓe ne yɔ ne ke mɛmbɔ̄mbu man ho ke mɛbɔ̄ man na. Bo hene njâ ju ne kɔkɔ, ε ɓenɛ be *Krist name ke mɛsew tomay wete.

⁵ Bosa womiya bomč, yori. Ma bari t̄ womiyę na, bo d̄iyma kumč nde, m̄esew tomay w̄etē s̄iki kw̄.

⁶ Botu b̄ete be ta womiyę ke bosate yite baka ne mesosa. Njambiyę t̄okuma bo nde, bo b̄eki botu b̄ene. S̄oŋ te ε njime t̄i kpoke se bo na. Bo ta b̄e botu be nyena sadaka be Njambiyę n̄e Krist. B̄ene be Krist ta namo ke m̄esew tomay w̄etē.

Njambiyę ke p̄eso j̄osi Satan

⁷ Ke m̄esew tomay w̄etē si kw̄, bo ma soŋe b̄o n̄e *Satan punje nyę ke j̄eb̄o n̄e.

⁸ A ta pundi womete ȳi k̄e jatidye m̄ekando me bomč h̄enę ke b̄eya n̄e. A ta k̄e ke m̄eboku me meneti maka yini, bo j̄ebaŋgwę yo nde Ḡok n̄e Maḡok. A ta ḥ̄gb̄o bo, n̄e bo k̄e l̄u d̄yambi. Bo ta b̄e budystate nda m̄esey me maŋ.

⁹ ε botu baka nyanja ke to meneti maka h̄enę, lit̄o mb̄ey d̄iȳo te yi botu be Njambiyę n̄e d̄ya te yi temč Njambiyę biyma k̄e. Yasi w̄etē, ε d̄ite wule pele kwey b̄al̄ ke to yan girise bo.

¹⁰ ε bo n̄e b̄iye *Kum b̄eya m̄ekele, nyę mo te ε d̄ikima jatidye bomč ke yinę menje k̄o, b̄ete ke mat̄o d̄ite te yi ne piti kete k̄e. A k̄a dol̄ nyam̄o k̄o b̄ene mo punja m̄el̄epi me ja k̄o mate. Bo h̄enę ta saŋgwę ne nyangwę m̄ebōne mate kpo ne kpo tu n̄e yeso.

Njambiyę ke p̄eso njena j̄osi

¹¹ Ke k̄oŋte, ε mi b̄eŋe sendi w̄etē nyangwę wumna siya bekumande n̄e mo te ε ba metidye kete k̄o. ε meneti b̄ene dyob̄o j̄ise l̄ond̄o ke mb̄ombu n̄e, yambil̄ b̄one ne ḥ̄gb̄o.

¹² ε mi b̄eŋe botu b̄ete be ma gwe baka, betomba n̄e b̄onosike ke teri ke mb̄ombu siya bekumande. ε w̄etē mumč b̄ute yinę m̄ekana. ε nyę n̄e b̄ute w̄etē m̄ekana sendi. M̄ekana m̄ete mb̄ete, yo m̄ekana m̄ete yi joŋgwę. Njambiyę p̄esima m̄el̄epi me botu b̄ete be gw̄a baka b̄engwę m̄ekele man, b̄engwę yasi te yi ba ketinate ke moy m̄ekana menori k̄e.

¹³ Botu b̄ete be gw̄a ke maŋ baka, maŋ punja bo. S̄oŋ n̄e d̄ya b̄emun̄ punja sendi botu b̄ete ban. Njambiyę p̄esima j̄osi mumč h̄enę b̄engwę m̄ekele m̄enę.

¹⁴ Ke k̄oŋte, ε bo b̄iye s̄oŋ n̄e d̄ya b̄emun̄ b̄ete ke mat̄o d̄ite. S̄oŋ te ε ta n̄e sendi njime k̄o, yori, mat̄o d̄ite.

¹⁵ Mumč h̄enę te yi bo t̄ dole d̄inč d̄yene ketinate ke m̄ekana me joŋgwę, bo b̄etima nyę ke mat̄o d̄ite.

21

Njambiyę ta kus̄o j̄onja d̄yob̄o

n̄e j̄onja meneti

¹ Ke k̄oŋte, ε mi b̄eŋe j̄onja d̄yob̄o n̄e j̄onja meneti, k̄eto bosa d̄yob̄o n̄e bosa meneti yambil̄ b̄one, maŋ t̄ b̄e se na.

² ε mi b̄eŋe d̄ya te yi Njambiyę, j̄onja Yerusalem ke piye wule pe yi Njambiyę ke d̄yob̄o. Njambiyę kombila yo m̄beri yaŋa nda ḥ̄gb̄o nya te ε k̄ombile yotu ȳi nyiŋe ne t̄u gwaki k̄o.

³ ε mi woke w̄etē d̄etina men ke l̄erę wule ke siya bekumande nde: «Ne b̄enę, mb̄ey te yi Njambiyę d̄iȳe kete b̄ene bomč k̄e, yokę. A ta d̄iȳo b̄ene bo. Bo ta b̄e kando d̄yene. Njambiyę ne ḥ̄gb̄o wenę ta b̄e b̄ene bo, a ta b̄e Njambiyę wan.

⁴ A ta tit̄o misidye h̄enę ke misi man. Ko soŋ t̄ b̄e se na, ko m̄ejaba ko wona yotu ko m̄ebōne t̄ b̄eŋna se na, k̄eto bosa meyasi ma si yambil̄ b̄one.»

⁵ ε mo te ε ba metidye ke siya bekumande k̄o l̄erę nde: «B̄enę, mi ke kel̄ meyasi h̄enę j̄onjate.» ε nyę l̄erę sendi nde: «K̄eto m̄el̄epi maka, k̄eto m̄el̄epi m̄ete gbakasi, yo ta kwaŋna gbate d̄ete.»

⁶ ε nyę l̄erę nyę mi nde: «M̄eyasi h̄enę sima kelna. Mi alfa,*f1* mi sendi omega,*f1* kandina meyasi n̄e sidya meyasi. Mo te ε gwe ȳesidye, mi ta nyę nyę m̄orōku m̄ete yi wule ke ḥ̄gb̄o te yi nyę mumč joŋgwę k̄e ne gb̄elate.

⁷ Mo te ε ta laŋsa k̄o ta b̄e ne meyasi m̄ete. Mi ta b̄e Njambiyę wenę, a má b̄e m̄onč wombe.

⁸ Yasi w̄etē, nduku m̄esay me botu be w̄o n̄e yi botu b̄ete be yeti ke tik̄o temč ke yi Njambiyę baka ta b̄e nyen̄ nyen̄ mat̄o d̄ite kome piti lol̄ kete k̄e. Yo ta b̄e sendi nduku m̄esay me botu b̄ete be kele m̄ekele me nyę n̄e botu b̄e wona bomč n̄e botu b̄e

kelna mewanja nè botu be kelna mekele me kifi. Botu be kanə yiŋa meyasi tiko Njambiyę baka nè botu be ja hene ta be ne kiya sol te. Sɔŋ te ε ta njé njime kɔ, yori.»

Kasi jɔnja Yerusalem

⁹ Ke kɔŋte, ε wete jaki Njambiyę nje ke yembe. A bɑ ke njoka bejaki yitan jɔ yiba te be bɑ ne mepelo yitan jɔ yiba baka. Mepelo mete bɑ ne njena mekemiye yitan jɔ yiba kete ne ŋgbɛŋ. ε nyε lere nyε mi nde: «Inja, nε mi tedye we nya te yi *Mɔnɔ Sam ta bū ne megwaki kɔ.»

¹⁰ ε nyε bū mi ne nje te yi sisin kɛ no ke wete nyangwe dɔŋna keki. ε nyε tedye mi Yerusalem te dya Njambiyę. Yo bɑ ke piye wule ke yi Njambiyę ke dyobɔ ne meluksa menε.

¹¹ Meluksa me Njambiyę bɑ ke kelɔ nde, Yerusalem pân panɔ ke misi. Yo bɑ ke panɔ ne ŋgɛy ŋgɛy nda wete kpasa tari te yi ne ŋgelele yi bo jeba nde japi kɔ.

¹² Wete nyangwe dɔŋna ndoko linja dya sangwe. Ndoko te bɑ ne menumey kamɔ jɔ yiba. Bejaki be Njambiyę kamɔ jɔ yiba bɑ ke teri yaka ne menumey mete. Medinɔ me mækando me botu be Isarayel kamɔ jɔ yiba bɑ ketinate yaka ne menumey menɔri.

¹³ Menumey yitati bɑ pulɔ komε yesɔ punde kɛ. Yitati bɑ pulɔ ŋgari, yitati pulɔ njembɔ, nje bū sendi yitati pulɔ komε yesɔ bałe kɛ.

¹⁴ Bo summa ndoko te ne nyangwe metari kamɔ jɔ yiba yí suke yo nda sangwe kondu. Medinɔ me botu be tomun be *Mɔnɔ Sam kamɔ jɔ yiba bɑ ketinate yaka ne metari menɔri.

¹⁵ Jaki te ε bɑ ke lepina nyε mi kɔ biyma yiŋa kum sonj ke bɔ yí yekina yasi. Kum sonj te bɑ tandε lɔr. A biyma yo ke bɔ, na yeki ne dɔkɔ dya, yekɔ menumey nɛ ndoko te yi linje dya kɛ.

¹⁶ Sewɔ dya nɛ dɔkɔ moy te bɑ ndi wete. A bonja kum sonj yinɔri yekɔ ne dɔkɔ dya. ε nyε kwedya sewɔ te kilometa tomay yiba jɔ gɔmay yiba. Dɔkɔ moy te nɛ dɔ te bɑ ndi sendi dete.

¹⁷ ε jaki yekε sendi dɔ ndoko, kwedya nde, yo meta kamɔtan jɔ kaɓa jɔ yiba.

A yekima yo nda yi bomɔ diki yeko ne meyasi kɛ.

¹⁸ Ndoko te bɑ sumnate ne yiŋa kpasa tari nde japi. Ndingele dya bɑ hene tande lɔr ne seŋgeleŋ. Yo bɑ ke panɔ nda kimɔ mojɔli.

¹⁹ Bo kombila wɔmɔ nyangwe metari me ndoko yi bɑ nda saŋgwε kondu kɛ nɛ kwalɔ kpasa metari hene. Bosate bɑ ne wete kpasa tari nde japi, yibate bɑ ne wete tari nde safir, yitatite ne wete nde kalsedɔŋ, yinite bɑ ne wete tari nde emerod.

²⁰ Yitante bɑ ne wete tari nde sardonik, yitan jɔ wete ne wete kpasa tari nde sarduwān, yitan jɔ yibate ne wete nde kirisolit, yitan jɔ yitatite bɑ ne wete tari nde beril, yitan jɔ yinite ne wete tari nde topase, kamɔtε bɑ ne wete tari nde kirisoparase, kamɔ jɔ wete bɑ ne wete kpasa tari nde hiyasintε, kamɔ jɔ yibate bɑ ne wete nde ametiste.

²¹ Menumey maka kamɔ jɔ yiba bɑ kpasa yiŋa meyasi nda mɛmbambɔ kamɔ jɔ yiba. Bo kelma numey hene ne kpasa yiŋa yasi wete nda mbambɔ. Ndingele mɛmbango me dya hene bɑ tande lɔr ne seŋgeleŋ. Yo bɑ ne ŋgelele nda mojɔli.

²² Ko mi t̄ bεŋε mbanjɔ Njambiyę ke moy dya te na, kεto yo Baba Mbokɔ te Njambiyę ε ne ŋguŋgudye hene kɔ, yo nyε ne ŋguru wene bene *Mɔnɔ Sam bε mbanjɔ Njambiyę te yi dya te.

²³ Dya te yeti ke pa diye nde, yesɔ bene ŋgwende nyɛki mejasi kεte na, kεto yo nyangwe meluksa me Njambiyę nyε mejasi ke dya te. Lambo dya te, yo Mɔnɔ Sam.

²⁴ Mækando me botu be meneti maka hene ta kendɔ ke mejasi menε. Bekumande be meneti maka ta nje ne mekusuku man yí nyε bo luksa te hene.

²⁵ Kande bεmεŋmεne kumɔ bεkoko ko menumey me dya te t̄ dībina se na, kεto ko tu t̄ bεŋna se na.

²⁶ Bo ta bū meyasi hene te yi nyε botu be meneti maka luksa nɛ yi kele nde, bo sɔmbila bo kɛ nje nɔ ke dya te.

²⁷ Ma ko yiŋa mekele me mɛmi, ko botu bete be kele mekele me nyε nɛ ja baka t̄ niyε ke dya te na. Siya botu bεte be ta

nyiñe, yo ndi baka be dīñō dyan kētinate ke mēkana mē jongwē te yi Mēnō Sam.

22

¹ Ke kōnte, ε jaki Njambiyē kō tedye mi wete nyāngwē duku te yi nē mōrōku mēte yi nyē jongwē kē. Mōrōku mēte bā ne ḥgenje ḥgenje, pupō nda wete wumna tari nde kirisital. Duku te sōkulangwē wule kē siya bekumande te yi Njambiyē dīyē kēte bēne *Mēnō Sam kē. Yo sōkulangwē bēngwē bēmbe mbango dya.

² Jeti te ε nyē bōmō jongwē kō ke megoñ mē duku kō hēne yiba. Sew wete, yo wūm mēnja kāmō jō yiba. Yo wūm mēngwende hēne. Mēmbōru mēte sīdyikwē mēkōn mē mēkandō mē bōmō hēne kē to mēneti.

³ Ko mēkita tī bējna se na. Siya bekumande te yi Njambiyē bēne *Mēnō Sam ta dīyō kē moy dya. Botu be mēsay bēne ta kelō mēsay nyē nyē.

⁴ Bo ta bējē mōmbōmbu wene, dīñō dýenē ta bē kētinate ke mēmbōmbu man.

⁵ Ko tu tī bējna se na. Ko bo tī dīyē ko lambo ko yol yesō na, kēto Baba Mbokō te Njambiyē ta bē mējasi man. Bo ta namō kpo ne kpo.

Yesus nde, a yima

⁶ ε jaki lēpe nyē mi nde: «Mēlepi maka gbakasi, yo ta kwañna gbate dēte. Baba Mbokō Njambiyē te ε nyē botu be punja mēlepi mēne sisin ne kō tomē jaki wene nde, a njāki nje tedye mēyasi mēte yi yākanjwē dīyā nēdō kē nyē botu be mēsay bēne.»

⁷ Kumande Yesus nde: «Bējna, mi yima nēdō! Mō te ε bakiidyē mēlepi mēte yi Njambiyē punja ke mēkana maka kē ne mēsosa.»

⁸ Yo gba mi Jañ woke, bējē sendi mēyasi mēte. Ke mi ma si woko bējē mēyasi mēnōri kē, ε mi bale kē nji mēkol mē jaki te ε tedye mi yo kō, né mi kan nyē.

⁹ Ma yasi wete, ε nyē lēpe nyē mi nde: «Ay, we tī bōba! Mi ndi kumbō wō ke kiya mēsay, kumbō bēmōjō bō, botu be punja mēlepi mē Njambiyē ne baka hēne be bakiidyē mēlepi mēte yi yo kētinate ke mēkana maka baka. Kanō ndi Njambiyē.»

¹⁰ ε nyē lēpe nyē mi nde: «Kre, we tī sōdysukwē mēlepi mēte yi Njambiyē punja ke mēkana maka kē na, kēto ḥgimō sima wuta.

¹¹ Ma mō te ε kele kōtu mēkele, a kēn mōmbōmbu yī kelō dēte. Mō te ε kele mēkele mē memi, a kēn mōmbōmbu yī kelō dēte. Ma mō te ε kele ḥgbēj mēkele, a kēl dēte kē no mōmbōmbu. Sendi, yōkō ε bakiidyē yotu nē pupunate ke misi mē Njambiyē, bēngwē nyē kō, a kēn mōmbōmbu kelō dēte.»

¹² Kumande Yesus nde: «Bējna, mi yima nēdō! Sol te yi mi nō kē ke bō mbe yī solō mūmō hēne bēngwē mēkele mēnē.»

¹³ Mi alfa,*f1* mi sendi omega.*f1* Yo mi dīyē bosate, dīyō njenate, kandina mēyasi nē sidya mēyasi.

¹⁴ Botu bēte be weyē mēlambō man baka ne mēsosa, yo bo ta bē ne ḥgabiyē ke mbumō jeti te yi nyē mūmō jongwē kē. Bo ta kwā ne numey yī nyiñe nō ke moy dya.

¹⁵ Botu bēte be kele yasi nda bēmbiyē baka ta bōne ne nañ kine nyiñe moy dya na. Botu be kelna mēkele mē kifi nē botu be kelna mēwanja nē botu be wona bōmō ta tika ne nañ. Botu bēte be kane yīna mēyasi tikō Njambiyē nē botu bēte be nyē sosu ke kelna jañ baka, bo hēne ta bōne ne nañ sendi.

¹⁶ «Mi Yesus, yo gba mi tomē jaki wombe nde, a kēn kē lēpō mēyasi mēte gbate gbate nyē wune ke njoka mēnōjō mē bōmō hēne be tike temō ke yembē baka. Mi njuku jeti, nday Davit, sisō te ε panē ne kpalele ke njenamēnō kō.»

¹⁷ Kimō Sisin nē nya gwaki ke lēpō nde: «Inja!» Mō te ε wōkē mēlepi maka kō lēpō nde: «Inja!» Mō te ε gwe yesidye, a njāki. Mō te ε kwadidyē hōbiye mōrōku mēte yi nyē mūmō jongwē, a hōbiya yo lale ne gbelate.

Njena lēpi

¹⁸ Mi Jañ ke pelē nyē mūmō hēne ε wōkē mēlepi mēte yi Njambiyē punja ke mēkana mēte yōkō kō nde: Ngē mūmō dokidye yīna yaña ke to mēlepi maka, Njambiyē ta kelō nde, a sāñgwañgwē

ne mèkemiyé mète yi dìyé kétinate ke
mèkana maka ké.

¹⁹ Ma ñge mumó soñe yinjá yasi ke
mèlèpi mète yi Njambiyé punja yi dìyé
kétinate ke mèkana maka ké, Njambiyé
ta soñe sendi ñgabiyé te yi mo te diyma
þe nò kejeti te yi nyé mumó jongwé
ké. Njambiyé ta keló sendi nde, mo te tî
nyinjá ke dya Njambiyé na. Kasi jeti te yi

nyé mumó jongwé nè kasi dya Njambiyé
kétinate ke moy mèkana maka.

²⁰ «Mi Kumande Yesus, mi mo te ε jayé
gbate nde, męyasi mète hène gbakasi kó
ke lepo nde: Mi yima nedó!» *Amen,
Kumande Yesus, injá!

²¹ Kumande Yesus kél ñgikwa ne wuné
hène.